P31

UB TÜBINGEN

Ma I 785

...ന്റെ ബലം കൊണ്ട വ്യവഹാരം നിശ്ചയിക്കുന്നതും അന്യായമായിട്ട വ്യവഹരിച്ചവനെ ശിക്ഷിക്കുന്നതും രാജാവായിരിക്കുന്നവർ ചെയ്യെണമെന്നു.

വ്യവഹാരാന്ദിദൃക്ഷുസ്തു ബ്രാഹ്മണൈസ്സഹ പാർത്ഥിവഃ।
മന്ത്രജ്ഞൈർമ്മന്ത്രിഭിശ്ചൈവ വിനീതഃ പ്രവിശെത്സഭാം। ൧

വ്യവഹാരങ്ങളെ കെൾപ്പാൻ ഇച്ശയൊടു കൂടിയിരിക്കുന്ന രാജാവ ബ്രാഹ്മണരെയും രാജനീതി അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന മന്ത്രിമാരെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ട ഒതുക്കം വിനയത്തൊടും വ്യവഹാരസഭയിൽ പ്രവെശിക്കെണം.

തത്രാസീനഃ സ്ഥിതൊ വാപി പാണിമുദ്യമ്യ ദക്ഷിണം।
വിനീതവെഷാഭരണഃ പശ്യെൽ കാര്യാണി കാര്യിണാം। ൨

എന്നതു സഭയിൽ ചെന്ന കാര്യം വിചാരിക്കുമ്പൊൾ പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു. സഭയിൽ ഇരുന്നു കൊണ്ടെങ്കിലും നിന്നു കൊണ്ടെങ്കിലും വലത്തെ കൈ വെളിയിൽ കാണത്തക്കവണ്ണം വെച്ചുകൊണ്ടെ ശൊഭനമായിട്ടുള്ള ഉടുപ്പുകളും ആഭരണങ്ങളും ധരിച്ചുകൊണ്ടെ സങ്കടക്കാരുടെ കാര്യങ്ങളെ വിചാരിക്കെണം.

പ്രത്യഹം ദെശദൃഷ്ടൈശ്ച ശാസ്ത്രദൃഷ്ടൈശ്ച ഹെതുഭിഃ।
അഷ്ടാദശസു മാർഗ്ഗെഷു നിബദ്ധാനി പൃഥക് പൃഥക്। ൩

എന്നതു അതാതു നാട്ടിൽ ദിവസം പ്രതിയും നടപ്പുള്ള ന്യായങ്ങൾ കൊണ്ടും ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന ന്യായങ്ങളെക്കൊണ്ടും പതിനെട്ടു മാർഗ്ഗത്തിൽ ചെന്നിരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളെ വിചാരിക്കെണം.

ധർമ്മാസനമധിഷ്ഠായ സംവീതാംഗസ്സമാഹിതഃ।
പ്രണമ്യ ലൊകപാലെഭ്യഃ കാര്യദർശനമാരഭെൽ। ൪

എന്നതു സഭയിൽ ചെന്ന രാജാവായിരിക്കുന്നവർ ധർമ്മാസനത്തിൽ ഇരുന്നും കൊണ്ടെ ഉത്തരീയത്തെ വൃത്തിയുള്ള പൊലെ ധരിച്ചുംകൊണ്ടെ ലൊകപാലന്മാരെ വന്ദിച്ചതിന്റെ ശെഷത്തിൽ കാര്യം വിചാരിപ്പാൻ തുടങ്ങെണം.

യഥാ നയത്യസൃക്പാതൈർമ്മൃഗസ്യ മൃഗയുഃ പദം।
നയെത്തഥാനുമാനെന ധർമ്മസ്യ നൃപതിഃ പദം। ൫

വ്യവഹാരത്തിൽ ധർമ്മത്തെ അറിയെണ്ടും മാർഗ്ഗത്തെ ചൊല്ലുന്നു. വനത്തിൽ നായാട്ടിന്നു പൊയവൻ മൃഗത്തെ നൊക്കി അമ്പു പ്രയൊഗിച്ചാൽ അമ്പുംകൊണ്ടെ വെദന സഹിപ്പാൻ വയ്യാതെ മൃഗം ചാടിപ്പൊയാൽ അതിന്റെ കാൽച്ചുവട്ടും ചൊരത്തുള്ളികളുംകൊണ്ട അറിഞ്ഞുകൊണ്ടെ ആ മൃഗം പൊയിടത്ത ചെന്നു പിടിക്കുന്നതു പൊലെ ന്യായമായിട്ടുള്ള ഹെതുക്കൾ കൊണ്ടും വിചാരിച്ചു വ്യവഹാരത്തിന്റെ ധർമ്മം നിശ്ചയിക്കെണം.

വ്യവഹാരങ്ങൾ തീൎപ്പാൻ ന്യായശാസ്ത്രമുള്ളവരും
രാജബ്രാഹ്മണരൊടും കാൎയ്യവിചാരത്തിന്നു
മന്ത്രികളുള്ള മന്ത്രികളൊടും കൂടെ വിചാരിച്ചു
നിഷ്ടസാരത്തെ പ്രാപിക്കണം—

രാജാവ സദ്ഗുണത്തിൽ എല്ലാം പൊൻസ്വദേശവാസിക
ളായിട്ടുള്ളവരെ എല്ലാവരും വലത്തെക്കൈ
ചതിവണ്ണങ്ങളും തലപ്പാവും കുപ്പായവും തുടങ്ങി
ഉള്ള ഭൂഷണങ്ങളെ കൊടുത്തു ബഹുമാനിക്കണം
ന്യായം കേൾക്കുന്നവരുടെ ഐശ്വൎയ്യം പൊറെ
ഫലവും ശാസ്ത്രാചാരം പെരികയും ഉള്ള വിദ്യ
കളെക്കൊണ്ടു പണ്ടു തന്നെ തുടങ്ങിയതിന്നെ
ടുപ്പാനായിട്ടും ചെന്നിരിക്കുന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ
ഉപദ്രവിച്ചാൽ കെട്ടെണം രാജാവിന്റെ
കല്പന എത്തിട്ടും മാറ്റാതെ കൂടി
യിരിക്കുന്നവനായിട്ടു കൂലകയാരെ എല്ലാം
ടുകാൎയ്യവിചാരത്തെ ചെയ്യേണം നായാട്ടു
ചെയ്യുന്നവൻ അന്യന്റെ ഉടമ്പോൽ മൃഗ
ത്തിന്റെ പാനത്തെ ചാരത്തൊടു കൂടിട്ടു
ഉള്ളതിനെ കൊണ്ടുവരുന്നവർ കാൎയ്യം
വിചാരിക്കണം രാജാവ് അന്യായം
ചെയ്യാതെ പൊയിട്ടുള്ള ധൎമ്മത്തിന്റെ
പട്ടത്തെ ഏറ്റെടുക്കണം എന്നാൽ
നല്ലവിധി—

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

കാത്യായനഃ। സ പ്രാഡ്വിപാകസ്സാമാത്യസ്സബ്രാഹ്മണപുരൊഹിതഃ।

സസഭ്യഃ പ്രെക്ഷകൊ രാജാ സ്വൎഗ്ഗെ തിഷ്ഠതി ധൎമ്മതഃ।

എന്നത ധൎമ്മന്യായത്തൊടുകൂട കാൎയ്യവിചാരം ചെയ്തുവരുന്ന രാജാവിന്റെ ഫലത്തെ ചൊല്ലുന്നു. പ്രാഡ്വിപാകൻ എന്ന വിസ്താരക്കാരനൊടും അമാത്യന്മാരൊടും അന്യക്കന്മാരായിട്ടുള്ള ബ്രാഹ്മണരൊടും പുരൊഹിതന്മാരൊടും സഭ്യന്മാരൊടും കൂടിയിരുന്ന ന്യായവിസ്താരം ചെയ്തുവരുന്ന രാജാവ ധൎമ്മംകൊണ്ട ഇഹലൊകസുഖം അനുഭവിച്ച സ്വൎഗ്ഗലൊകത്തിൽ വസിക്കും।

ശ്രുതിസ്മൃതിവിരുദ്ധഞ്ച ഭൂതാനാമഹിതഞ്ച യൽ।

ന തൽ പ്രവൎത്തയെദ്രാജൻ പ്രവൃത്തഞ്ച നിവൎത്തയെൽ।

എന്നത വെദങ്ങൾക്കും ധൎമ്മശാസ്ത്രങ്ങൾക്കും വിരുദ്ധമായിട്ടുള്ള കാൎയ്യത്തിനെയും പ്രാണികൾക്ക അഹിതമായിട്ടുള്ള കാൎയ്യത്തിനെയും രാജാവ പ്രവൃത്തിക്കരുത, രാജ്യത്തിൽ മെൽ എഴുതിയവണ്ണം പ്രവൃത്തിച്ചുവെങ്കിൽ അയതിന്റെ സൂക്ഷ്മം വിചാരിച്ച നിവൎത്തിപ്പിക്കെണം।

നാരദഃ। ധൎമ്മശാസ്ത്രാൎത്ഥശാസ്ത്രാണാമവിരൊധെന പാൎത്ഥിവഃ।

പരീക്ഷമാണൊ നിപുണം വ്യവഹാരഗതിന്നയെൽ।

എന്നത ഭൂപതിയായിരിക്കുന്ന രാജാവ ധൎമ്മശാസ്ത്രത്തിന്റെ തത്വവും അൎത്ഥശാസ്ത്രത്തിന്റെ തത്വവും അറിഞ്ഞ മെൽ എഴുതിയ രണ്ടിനും വിരൊധം കൂടാതെ ശൊധന ചെയ്ത വ്യവഹാരത്തിന്റെ ഗതി നിശ്ചയിക്കെണം। സ്മൃ।

ദിവസസ്യാഷ്ടമം ഭാഗം ത്യക്ത്വാ കാലത്രയന്തു യൽ।

സ കാലൊ വ്യവഹാരാണാം ശാസ്ത്രദൃഷ്ടഃ പരസ്മൃതഃ।

എന്നത വ്യവഹാരം കെൾക്കുന്നതിന്ന യൊഗ്യമായിട്ടുള്ള കാലത്തെ ചൊല്ലുന്നു. ഉദയം തുടങ്ങി മൂന്നെമുക്കാൽ നാഴിക ചെല്ലുമ്പൊൾ തുടങ്ങി പതിനഞ്ചു നാഴികവരെക്കും യൊഗ്യമായിട്ടുള്ള കാലം. ഇതു വ്യവഹാരദൎശനവിധിഃ। സ്മൃ।

മനുഃ। യദാ സ്വയം ന കുൎയ്യാത്തു നൃപതിഃ കാൎയ്യദൎശനം।

തദാ നിയുഞ്ജ്യാദ്വിദ്വാംസം ബ്രാഹ്മണം കാൎയ്യദൎശനെ।

എന്നത രാജാവിന സങ്കടകാൎയ്യം മറ്റൊ തെയ്യുള്ള രാജ്യകാൎയ്യംകൊണ്ടെങ്കിലും ആലസ്യംകൊണ്ടെങ്കിലും പ്രാഡ്വിപാകനൊടുകൂടി സങ്കടക്കാരുടെ കാൎയ്യം വിസ്തരിപ്പാൻ സമയമില്ലാഞ്ഞാൽ വെദശാസ്ത്രങ്ങളും നാട്ടുമൎയ്യാദയും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഒരു ബ്രാഹ്മണനെ കാൎയ്യവിസ്താരത്തിന്ന രാജാവിന്റെ സ്ഥാനത്തിന്ന സഭയിൽ ആക്കെണം। സ്മൃ।

ഉപാധ്യായകനൊടും അമാത്യനൊടും ബ്രാഹ്മണനൊ
ടും പുരൊഹിതനൊടും സഭാവാസികളൊടു
ം കൂടെ കാൎയ്യം വിചാരിക്കുന്ന രാജാവധൎമ്മം
ഒഴുവായിട്ടു ഭൃത്യനിൽ ഇരിക്കുമെന്ന
കാത്ത്യായനന്റെ വിധി

സ്മൃതിശാസ്ത്രവിരുദ്ധങ്ങളായുള്ളവയും ജനങ്ങ
ൾക്കിഷ്ടമല്ലായ്കിട്ടുള്ളവയും രാജാവ പ്രവൃത്തി
ക്കരുത പ്രവൃത്തിച്ചു പൊയതത്രെ അപകാരമെന്നി
ട്ടുള്ള ക്ഷൊഭമുണ്ടാകയും ചെയ്യും എ
ന്നു കാത്ത്യായനന്റെ വിധി

നീതിശാസ്ത്രത്തിനും വ്യവഹാരശാസ്ത്രത്തിനും
വിരൊധമെന്നിയെ രാജാവ കാൎയ്യങ്ങളെ വി
ചാരിച്ചു തീൎത്തുകൊള്ളെണമെന്നു
നാരദന്റെ വിധി

ഉപപത്തികൊണ്ടും ശരിയിട്ടുള്ളതിൽ
തന്നെ ശംകിച്ചു ശെഷിക്കുള്ള കാലം വ്യ
വഹാരത്തിന്റെ കാലമെന്ന ശാസ്ത്രവിധി

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

സൊസ്യ കാൎയ്യാണി സമ്പശ്യെൽസഭ്യൈരെവ ത്രിഭിൎവൃതഃ।
സഭാമെവ പ്രവിശ്യാഗ്ര്യാമാസീനഃസ്ഥിത എവ വാ॥

രാജാവിനാൽ കാൎയ്യവിചാരത്തിന്ന നിയൊഗിക്കപ്പെട്ട ബ്രാഹ്മണൻ മൂന്ന സഭ്യന്മാരൊടും കൂടി ശൊഭനമായിട്ടു ഉള്ള ധൎമ്മസഭയിൽ ചെന്ന ശ്രെഷ്ഠമായിരിക്കുന്ന ആസനത്തിൽ ഇരുന്ന കൊണ്ടെങ്കിലും നിന്ന കൊണ്ടെങ്കിലും രാജാവു വിചാരിക്കെണ്ടുന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ മെലെഴുതി ബ്രാഹ്മണൻ വിചാരിക്കെണം. സഭ്യന്മാർ വെദശാസ്ത്രജ്ഞരായിരിക്കുന്ന വിചാരകന്മാർ. സത്യം।

തദെവ വാഡ്വിപ്രിയം ലിഖെൽ

ബൃഹസ്പതിഃ। വിവാദെ പൃച്ഛതി പ്രശ്നം പ്രതിപ്രശ്നം തഥൈവ ച।
ജ്യേഷ്ഠോത്തരൊവാവ
പ്രിയപൂൎവ്വം പ്രാഗ്വദതി പ്രാഡ്വിവാകസ്തതഃ സ്മൃതഃ॥

എന്നത പ്രാഡ്വിവാകൻ എന്ന പദത്തിന്റെ അൎത്ഥത്തെ ചൊല്ലുന്നു. പ്രാട്ട, വിവാകഃ എന്ന രണ്ടു പദം കൂടി പ്രാഡ്വിവാകൻ എന്ന പദമൊന്നായിട്ടിരിക്കുന്നതിൽ പ്രാട്ട എന്ന പദത്തിന്റെ അൎത്ഥം വാദിപ്രതിവാദികളുടെ പ്രശ്നൊത്തരങ്ങളെ പ്രിയപൂൎവ്വമായിട്ട മുമ്പിൽ ചൊദിക്കുന്നത. വിവാകഃ എന്ന പദത്തിന്റെ അൎത്ഥം വാദിപ്രതിവാദികളുടെ പ്രശ്നൊത്തരങ്ങളെ വിശെഷിച്ച ശൊധന ചെയ്യുന്നത. മെലെഴുതിയ പ്രകാരം ചെയ്യുന്ന പ്രാഡ്വിവാകന്റെ ലക്ഷണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്യുന്ന ഹെതുവാൽ ഈ ബ്രാഹ്മണൻ പ്രാഡ്വിവാകൻ എന്ന പെരു വരുന്നു. സത്യം।

നാരദഃ। യഥാ ശല്യം ഭിഷക്കായാദുദ്ധരെദ്യന്ത്രയുക്തിതഃ।
പ്രാഡ്വിവാകസ്തഥാ കാൎയ്യം ഉദ്ധരെദ്വ്യവഹാരതഃ॥

പ്രാഡ്വിവാകൻ ധൎമ്മത്തെ അറിയെണ്ടുന്ന ഉപായത്തെ ചൊല്ലുന്നു. വൈദ്യനായിട്ടുള്ളവൻ ശരീരത്തിന്റെ അകത്ത കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അമ്പിന്റെ തരത്തിനെ യന്ത്രം കൊണ്ടു ക്ഷീണം കൂടാതെ അറിഞ്ഞ വെളിയിലെടുത്ത നിവൃത്തിക്കുന്നതുപൊലെ കാൎയ്യങ്ങളുടെ ശല്യത്തിനെ വ്യവഹാരം കൊണ്ടറിഞ്ഞ അധൎമ്മമായിട്ടുള്ളതിനെ ഉപെക്ഷിച്ച ധൎമ്മത്തെ നിശ്ചയിക്കെണം. സത്യം।

കാത്യായനഃ। യത്ര വിപ്രൊ ന വിദ്വാൻസ്യാൽ ക്ഷത്രിയം തത്ര യൊജയെൽ।
വൈശ്യം വാ ധൎമ്മശാസ്ത്രജ്ഞം ശൂദ്രം യത്നെന വൎജ്ജയെൽ॥

എന്നതിന്റെ രാജാവിന്റെ സ്ഥാനത്തിരുന്ന കാൎയ്യവിസ്താരം നൊക്കുന്നതിന വിദ്വാനായിട്ടുള്ള ബ്രാഹ്മണനെ നിയൊഗിപ്പാൻ കിട്ടാഞ്ഞാൽ ആ രാജസ്ഥാനത്തിരുന്ന കാൎയ്യം നൊക്കെണ്ടുന്നതിന്ന ധൎമ്മശാസ്ത്രം അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള ക്ഷത്രിയനെ നിയൊഗിക്കെണം. ക്ഷത്രിയനെ കിട്ടാഞ്ഞാൽ ധൎമ്മശാസ്ത്രം അറിഞ്ഞി

രാജാവിനൊരൊരൊ [illegible] കാൎയ്യവിസ്താര
ത്തിന്ന വരുവാൻ കൂടായ്കകൊണ്ട അന്നന്നത്തെ ശാ
സ്ത്രത്തെ അറിഞ്ഞവനായി വിചാരണയിരി
ക്കുന്ന ഉദ്യൊഗസ്ഥന്മാരെ നിയൊഗിക്കേണം ആ ബ്രാഹ്മണ
ൻ രാജാവിന്റെ കാൎയ്യങ്ങളെയും സഭാവാസി
കളൊടുംകൂടെ വിചാരിച്ച സഭയിങ്കൽ രാജസിം
ഹാസനത്തിന്മെൽ ഇരുന്നിട്ടെങ്കിലും സമീപത്തിൽ നി
ന്നിട്ടെങ്കിലും രാജാവ ചെയ്യെണ്ടും കാൎയ്യങ്ങൾ ഒ
ക്കയും ചെയ്യെണമെന്ന നാരദന്റെ വിധി —

അന്യായപ്രതികളുടെ കാൎയ്യം [illegible] ചെയ്യിക്കയും
അവരവൎക്കുള്ള ധൎമ്മപക്ഷപ്രതിപക്ഷങ്ങളെയും ഗ്രഹിക്ക
യും ക്രിയമായിട്ട ചെയ്യുന്നവനെ പ്രാഡ്വിവാകനെന്ന ചെ
ല്ലുന്നത ആയതിനൊ ദൃഷ്ടാന്തം വൈദ്യക്കാരൻ ശരീര
ത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ തറെച്ചുകിടക്കുന്ന ശസ്ത്രാഗ്രങ്ങളെ അയസ്കാ
ന്തം [illegible] മുതലായ ഉപകരണങ്ങളെക്കൊണ്ട എടുക്ക
ന്നതുപൊലെ പ്രാഡ്വിവാകൻ വ്യവഹാരമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ
ന്യായപ്രതികളുടെ അന്തൎഗതത്തെയും സത്യത്തെ
യും ബൊധിക്കേണമെന്ന മനുവിന്റെ വിധി —

ഉ[illegible] പ്രാഡ്വിവാകസ്ഥാനത്തിന്ന വിചാ
രിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണനില്ലാഞ്ഞാൽ ക്ഷത്രിയനെ
ആസ്ഥാനത്തെ കല്പിക്കാം ക്ഷത്രിയനുമില്ലാ
ഞ്ഞാൽ വ്യവഹാരശാസ്ത്രത്തെ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള
വൈശ്യനെ കല്പിക്കാം ശൂദ്രനെ ഒരു
നാളും കല്പിക്കരുത എന്ന കാത്ത്യാ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
— [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
— [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

AL MASSO

രിക്കുന്നതിൽ ഒരു വൈശ്യനെ വെക്കെണം. രാജാവ ഇരുന്ന കാൎയ്യവിചാരം നൊക്കിപ്പൊരുന്ന സ്ഥാനത്തിൽ ശൂദ്രനെ വെക്കരുത. രാജാവ തന്റെ സ്ഥാനത്ത ശൂദ്രനെ തന്നെ വെക്കിൽ ശൂദ്രമുഖമായിട്ട ധൎമ്മത്തെ ഗ്രഹിക്കരുതെന്ന താല്പൎയ്യം. യഥാ।

പ്രാസഃ। ഷിജ്ഞാന്വിഹായയാം പശ്യേൽ കാൎയ്യാണി പൃഥിവീപതി।
തസ്യ പ്രകൃഷ്യതേ രാഷ്ട്രം ബലം കോശശ്ച നശ്യതി।

യാതൊരു രാജാവ സഭയിങ്കൽ ബ്രാഹ്മണരെ വെക്കാതെ ശൂദ്രരെ തന്നെ വെക്കിയവരൊട കൂടിയിരുന്ന കാൎയ്യവിചാരം ചെയ്യുന്നുവെന്നാകിൽ ആ രാജാവിന്റെ രാജ്യം ക്ഷോഭിക്കും ആ രാജാവിന്റെ സൈന്യവും ധനവും നശിക്കും എന്നിതു കൊണ്ട സഭാ സ്ഥാനത്തിൽ ബ്രാഹ്മണരെ വെക്കെണം. സഭ ഇതി പ്രസിദ്ധി പാകയന്തം രാചൊല്ലിയ പ്രകാരമല്ലാതെ ഓരൊരൊ ദിക്കിൽ കാൎയ്യം വിചാരിച്ചു വരുന്ന സഭക്ക ചലസഭ എന്ന പെര. മെൽപ്പെട്ട തിയ സഭ ഇൽ രാജാവു കൂടാതെ ന്യായം തന്നെ ഇരുന്നാൽ ആ സഭക്കു മുദ്രിത എന്ന പെര. രാജാവും കൂടിയിരുന്നാൽ ശാസിത എന്ന പെര. ഇതിന്റെ പിന്നെയും സഭ നാലു പ്രകാരം. യഥാ।

അപ്രതിഷ്ഠിതസഭാ പ്രതിഷ്ഠിതാ ശാസ്ത്രിണശ്ചൈവ മുദ്രിതാ।
ഹേമാദ്രിസ്തു സഭാ നാമ ചതുർഭിഃ ശോഭിതാ ദശ।

സഭക്കു വെണ്ടുന്ന അംഗങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു. അംഗങ്ങൾ പത്ത. രാജാവും അദ്ധ്യക്ഷനും സഭ്യരും ധൎമ്മശാസ്ത്രവും കണക്കെഴുത്തു കാരനും സ്വൎണ്ണവും അഗ്നിയും ജലവും പരിക്കാരന്മാരും. ഇതിന്റെ പത്തും അംഗങ്ങൾ പത്ത. യഥാ।

രാജാ പ്രതിനിധിരഥാദ്ധ്യക്ഷഃ പാരംഗാമീ ച ബന്ധുവായി ഗണകഃ।
ബ്രഹ്മസഭ്യാഃ സ്മൃതിർഹിരണ്യം ചൈവ ഗണകലേഖകൌ।
ഹേമാഗ്ന്യംബു സ്വപുരുഷാ സാധനാംഗാനി വൈ ദശ।

എന്നതു മെൽപ്പെട്ട സഭയുടെ അംഗങ്ങളെ പ്രകാരമാംഗമായിട്ട പത്തിനെ ചൊല്ലുന്നു. രാചൊല്ലിയ പത്ത അംഗങ്ങളിൽ രാജാവ ശിരസ്സ. അദ്ധ്യക്ഷൻ മുഖം സഭ്യന്മാർ ബാഹുക്കൾ ധൎമ്മശാസ്ത്രം ഹസ്തങ്ങൾ കണക്കെഴുത്തുകാരനും രായസക്കാരനും ജംഘകൾ സ്വൎണ്ണവും അഗ്നിയും ജലവും നെത്രങ്ങൾ പരിക്കാരന്മാർ പാദങ്ങൾ. യഥാ।

ധനമെന്റവിധി —

ബ്രാഹ്മണരൊടു കൂടാതെ ക്ഷത്രിയരാജാവ
ശൂദ്രന്മാരൊടു കൂടെ കാൎയ്യവിചാരം ചെയ്യുന്ന
തങ്ങൾ രാജാവിന്റെ രാജ്യവാസികൾ പ്രജകളെല്ലാ
മാക്കും ദൈന്യവും ദുഃഖാദവ്യം നശിക്കുമെ
ന്ന പ്രാസമെന്റെ വിധി —

ഉത്തിരാവസ്ഥാകഥനം സമാപ്തം

[illegible]

ക്ഷാല്പ്യൂഷാപരെരൊ യെതാം ബിജ്ജരത്ത സമ്പിത്തം
[illegible] ദൈവശൊക്യക്കാരൊവ്യാംശ്യനൊതധ്ര—
രാജ്ജാവരുടെ കൊടുഉണ്ടാകിത്തിന്റെ നടുവിൽരാ
ജധാനിയെ ഉണ്ടാക്കേണം ആ കൊട്ടയുടെ ഉള്ള വിസ്താര
മാകിനിക്കേണം വെള്ളം പറാതെ ഉള്ളകിങ്ങളും
മുഴുവൻ ബലത്തപെണം പുഷ്പങ്ങളും ഉത്തമവൃക്ഷ
ങ്ങളും പലരെ വെണം ഇപ്രകാരമുള്ള കൊട്ടയുടെ നടുവി
ൽ ഉണ്ടായരാജധാനിയിൽ ഒട്ടികിഴക്കു ഭാഗത്തു കിഴക്കു മു
മായിട്ടു ബട്ടാമണ്ഡപമുണ്ടാക്കേണം ആ സഭയിൽ വിരിത്തി
സുഗന്ധമുള്ള മാലകൾ തൂക്കത്തുടങ്ങിയുള്ളവ വളരെ
ആക്കേണം ചന്ദനം തൂകിൽ തുടങ്ങിയുള്ള സുഗന്ധദ്രവ്യ
ങ്ങളെക്കൊണ്ടു പൂപൊലെ പൂശിക്കേണം സിംഹാസ
നങ്ങൾ പീഠങ്ങൾ തുടങ്ങിയുള്ളവ പലതെ ഉണ്ടായിരിക്കെ
ണം ശ്രീകൃഷ്ണാദികളായ [illegible] മന്ത്രമൂൎത്തികൾ പ്രതിമ
കളായിട്ടും ചിത്രങ്ങളായിട്ടും പലതെ ഉണ്ടായിരിക്കെ
ണം അതുകൂടാതെ നല്ലകളങ്ങൾ - കിണറുകൾ - ഉണ്ടായി
രിക്കേണം എന്ന പ്രാസമെന്റെ വിധി —

ക്ഷിതിരൊചലരാജൈവ മന്ത്രിണാശാസിനാ തഥാ —
ചതുൎദ്ധ്യസഭാപ്രൊക്താ സഭ്യാ ഉപ തഥാവിധാ —
സമൂഹം സഭ്യാ ആ നാലുമാരാഅത്തിന്റെ പെര
ക്ഷിതിരാ എന്നും ചലാ എന്നും മന്ത്രിണാ എന്നും ശാ
സികാ എന്നും എന്നമെൽ വിധി —

പ്രതിഷ്ഠിതായ പുരെ രത്നാമെഘലവനാമ പ്രതിഷ്ഠിത
ായുധിഷ്ഠിരാദ്യൻ സംപൂർണ്ണരാജപത്രാചശാസ്ത്ര-
രാജയൊഗിതികൾ മെൽവിധിച്ചുമിക്കപ്പെട്ടുള്ള സംപ്രെ
ക്ഷിതപ്രധാനതരങ്ങളിൽ പ്രധാനകാര്യം വിചാരിപ്പാൻ
ഉണ്ടാക്കിട്ടുള്ള സഭകളെ ചലാഫിന്നപെരന്ത്രാതതാ
ക്കുകള്ളിൽ ഉണ്ടാക്ക രാജസ്ഥിതയായ ഇരുന്നകാ
ര്യം വിചാരിക്കുന്ന വരെക്കുറിച്ചാഫിന്നപെര രാജ
ാവിന്റെ ഹെച്ഛത്വഞ്ഞെ പാറെ ഷൊണ്ണക്കാരന്മാര
ഉരുന്ന കാര്യം വിചാരിക്കുന്ന സഭെക്കശാസ്ത്ര
ാഫിന്നപെര—

തചാമതുന്ന സദ്ധ്യാധ്യക്ഷന്മാർ ക്കലെലകൈന്നെ
ഹാമത്രം ശ്യസപ്രക്ഷാസ്ത്രയസംഗരീത വൈപദശ-
രാജാപ്യം ന്നയിക്കാരപ്രക്ഷന്മാരും സദ്ഗവപാസ്ത്ര
ത്തുംയക്ഷശയത്തിലും കണ്ടക്കാരന്മാഫെഴുത്തക്കാരന്മാ
ള്ളപ്യം ന്നമതിയും ജലപ്യംസപ്രശ്രഷ്ഷമാരും ഇഷ്ടെ
ണ്ടപത്തും സ്വായനാംഗമെന്നപെര—
ഫെഷാക്കുറുമെപാംഗനാകുപന്നായിരുന്നിട്ടുണ്ട്
ബൊധ്യസ്പെട്ടു ന്നിത്യത്തെ ന്ത്യജൂംഎലഗണകാ
ലപെകന-ഫെമാത്രംപ്യതുശെനത്തുപാദാജ്ഞ
പ്യക്ഷെഃന്തിഫാ—
ഇന്നുഷ്ടെണ്ടപ്യ പഹാരബൂത്രപത്തിന്റെ ഉത്ഭവാ
പരദജ്ഞാപദ്ധസപൂർവ്വ കാരിക്കൽ സദ്ദ്രാന്മാരും
ന്ത്യയശരത്ത്പപൃത്തിഷുംബൊധിക്കൾ ഗണകന്മാ
ലപെകന്മാര കെത്തലക്കൾ- ഫെമാത്രംപ്യക്ക
ൾ കണ്ണെൾ ഭൂതത്തൊൾ കാര്യക്കൾ ഫിന്നമെൽവിധി—

(ദ)ശാനാമപി ചൈതെഷാം കൎമ്മ പ്രൊക്തം പൃഥൿ പൃഥൿ.

വക്താദ്ധ്യക്ഷൊ നൃപശ്ശാസ്താ സഭ്യാഃ കാൎയ്യപരീക്ഷകാഃ।

എന്നതമെൽ എഴുതിയ പത്താംഗങ്ങൾക്കും പ്രത്യെകം കാൎയ്യങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു, അദ്ധ്യക്ഷൻ കാൎയ്യവിസ്താരം ചെയ്യെണം. രാജാവ ശാസിക്കെണം. സഭ്യന്മാർ കാൎയ്യങ്ങളെ ശൊധന ചെയ്യെണം. യഥാ।

സ്മൃതിസ്തന്നിൎണ്ണയം ബ്രൂതെ ജയദാനം ദമം തഥാ।

ശപഥാൎത്ഥെ ഹിരണ്യാഗ്നി ത്രിഷിതക്ഷുൽഭയൊൎജ്ജലം।

വ്യവഹാരത്തിന്റെ നിശ്ചയവും ജയവും കൊടുപ്പാനുള്ളതും ദണ്ഡവും അറിയെണ്ടുന്നതിന്ന. ധൎമ്മശാസ്ത്രം സത്യം ചെയ്യെണ്ടുന്നതിന്ന സ്വൎണ്ണവും അഗ്നിയും. ദാഹവും ക്ഷുത്തും ഉള്ളവൎക്ക ജലം. യന്ന।

ഗണകൊ ഗണയെദൎത്ഥം ലിഖെന്ന്യായം ച ലെഖകഃ।

പ്രത്യൎത്ഥിസഭ്യാനയനം സാക്ഷിണാഞ്ച സപൂരുഷഃ।

കുൎയ്യാദനിൎഗ്ഗമരക്ഷെദൎത്ഥിപ്രത്യൎത്ഥിനൊ സദാ।

ദ്രവ്യത്തിന്റെ സംഖ്യ പെരുക്കെണ്ടുന്നതിന്നും ഹരിപ്പാനും കണക്കെഴുത്തുകാരൻ. ഉത്തരപ്രത്യുത്തരം മുതലായതെഴുതെണ്ടതിന്ന രായസക്കാരൻ. വാദിപ്രതിവാദികളെയും സാക്ഷിക്കാരെയും വരുത്തുവാനും അവൎക്ക ഭക്ഷണം മുതലായതെഴുതെണ്ടതിന്നും ഭക്ഷണം മുതലായത ചെയ്യെണ്ടുന്നതിന്നും കൂടെ ചെന്നു കക്ഷിപ്പുരക്ഷിക്കെണ്ടുന്നതിന്നും ഹരിക്കാരന്മാരും. ഇതിൻപ്രകാരം മെൽ എഴുതിയ പത്താംഗങ്ങൾക്കും പ്രത്യെകമുള്ള കാൎയ്യം. ഉ/।

എതദ്ദശാംഗകരണം യസ്യാമദ്ധ്യാസ്യ പാൎത്ഥിവഃ।

ന്യായാൻ പശ്യെൽ കൃതമതിഃ സാ സഭാദ്ധ്വരസമ്മിതാ।

എന്നതമെൽ എഴുതിയ സഭയെ പ്രശംസിക്കുന്നു. ഈ പത്താംഗങ്ങളൊടും കൂടിയിരിക്കുന്ന യാതൊരു സഭയിൽ രാജാവ ന്യായമായിട്ടുള്ള കാൎയ്യവിചാരം ചെയ്തുവരുന്നുവെങ്കിൽ ആ സഭ യജ്ഞസമമെന്നു ചൊല്ലപ്പെടുന്നു. യഥാ।

7

ഇഷ്ടന്റെ പത്തിനാം പെരുമെക്കുള്ള വാക്യങ്ങു
മന്ത്രികൾക്കും പറയെണം രാജാപശാന്തിയെണം
സത്രുസ്വരകാശ്ശത്തിന്റെ ന്യായന്യായങ്ങളെ
വിസ്തരിക്കെണ്ടുന്ന ന്യായശാസ്ത്രത്ഥകാശ്ശത്തെ
ൻറതിശ്ചയപ്പം ഇന്നപനങ്ങളെന്നും ഉപനങ്ങളും
യമെന്നും ഉന്നതസ്ഥിതമെന്നും ഉന്നതത്തസ്ഥിതമെ
ന്നും ഉന്നകാശ്ശത്തിന്ന ഉന്നതമൂല്യമെന്നും പറയെണം—
വിശ്ശേഷം നശിക്കും സത്രുക്കിന്നടുവെ ഹോയും ആലസ്യവും
ഉള്ളവർക്കലംഗങ്ങൾക്കും ചികിത്സ കണ്ടെണം ലെ
ഖകൻ എഴുതെണ്ടുന്നവ ഒക്കെയും കൂട്ടം എഴുതു
കളും മറാറൊരഴിക്കിൽന്ന പതിറ്റുള്ളവർക്കു
കൾ പറകകും വെണം ക്രൂരന്മാരായിരിക്കുന്നവരെ
ക്രൂസ്ത്രുക്കളെയും സാക്ഷികളെയും വിന്നെടുത്തു
കൊണ്ടുവരെണ്ടുന്നവരെ ഒക്കെയും പറഞ്ഞെണം ആജ്ഞാ
പരരാഷ്ട്രന്റെ പത്താംഗങ്ങളെയും കൂട്ടി ന്യാ
യമെന്നകാശ്ശങ്ങൾ വിചാരിച്ചതിന്ന ശേഷം പ്രകൃതിക
ളെവഴിപോലെ എതിരസ്ഥലത്തിങ്കൽനിന്ന
രക്ഷിക്കുന്നതിനു സദാകാലം ശാലെക്കുള്ളവ
ന്നമെൽവിധി —
ശത്രു രക്ഷിയാനതിനെ ഞങ്ങൾ നായകശലെന
ഉഷ്ണനാലിപ്പിക്കെണ്ട കൽപ്പന ദാനങ്ങ
ങ്ങളെ ലഖിക്കന—
ശത്രുശാസ്ത്രത്തിൽ വഴിപോലെ പരിചയമുള്ള
പരിമിക്കണക്കിന്ന ബമത്സരാത്മിരിതൃത്വമുള്ള
പതാകി പലവിധങ്ങളായുള്ള അക്ഷരങ്ങൾക്കു
കണക്കിന്നവരെഴുതിക്കുന്നവരെ രാജാവ
ൻഗണങ്ങളെ പകർത്തിടുകളിയെണമെ
ന്നമെൽവിധി —

(ശബ്ദാഭിധാനതത്വജ്ഞൌ ഗണനാകുശലൌ ശുചീ।
നാനാലിപിജ്ഞൌ കർത്തവ്യൌ രാജ്ഞാ ഗണകലേഖകൌ)

കണക്കെഴുത്തുകാരുടെയും രായസക്കാരുടെയും ലക്ഷണത്തെ ചൊല്ലുന്നു. അനേകഭാഷകളും അനേകപ്രകാരത്തിലുള്ള എഴുത്തുകളും ശബ്ദസംഖ്യ പെരുക്കുന്നതും ഹരിക്കുന്നതും ഗ്രഹിച്ചവരായും പ്രാജ്ഞബുദ്ധിയില്ലാതെ ശുദ്ധന്മാരായിരിക്കുന്നവരായും കണക്കെഴുത്തിലും രായസം എഴുത്തിലും രാജാവായിരിക്കുന്നവർ പരീക്ഷിച്ചു വെക്കേണം. എന്നു.

സ്വധീതപ്രീതമത്സരൈഃ
കാത്യായനഃ। മതിശീലവയോവൃത്തൈർവ്വൈശ്യചരിത്രൈർന്നാന്വിതൈഃ।
വണിഗ്ഭിസ്സ്യാൽ കതിപയൈഃ കുലഭൂതൈരധിഷ്ഠിതം।

എന്നമെലെഴുതിയ സഭയിങ്കൽ ചില കച്ചവടക്കാരരെ വെക്കേണമെന്നും അവരുടെ ലക്ഷണത്തെ ചൊല്ലുന്നു. ബുദ്ധിയും നല്ല ശീലവും നല്ല ചരിത്രവും വയസ്സും ധനവും ഉള്ളവരായും ചെഷമില്ലാത്തവരായും ഉള്ളതിൽ ചില കച്ചവടക്കാരരെയും സഭയിലാക്കേണം. ഇവരെ വെക്കുന്നത കച്ചവടസംഗതിക്കെടവട്ട പറയുന്ന പ്രാപാരികൾക്ക ബൊധം വരുത്തുവാനായിട്ടത്രെ വെക്കുന്നത. എന്നു.

ബൃഹസ്പതിഃ। ലോകവെദാംഗധർമ്മജ്ഞാഃ സപ്തപഞ്ചത്രയോപി വാ।
യത്രോപവിഷ്ടാ വിപ്രാഃ സ്യുസ്സാ യജ്ഞസദൃശീ സഭാ।

ഇതിയും സഭയെ പ്രശംസിക്കുന്നു. യാതൊരു സഭയിൽ ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങളും വെദങ്ങളും വെദാംഗങ്ങളും നടപ്പും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന എഴു ബ്രാഹ്മണരെങ്കിലും അഞ്ചു ബ്രാഹ്മണരെങ്കിലും മൂന്നുപെർക്ക കുറവു കൂടാതെ ഇരിക്കുന്നു അസ്സഭ യാഗസഭക്കു തുല്യം. എന്നതുകൊണ്ട മൂന്നു ബ്രാഹ്മണരിൽ കുറയാതെ സഭ്യന്മാരെ വെക്കേണം. എന്നു.

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ശ്രുതാധ്യയനസമ്പന്നാ ധർമ്മജ്ഞാഃ സത്യവാദിനഃ।
രാജ്ഞാ സഭാസദഃ കാര്യാ രിപൌ മിത്രെ ച യെ സമാഃ।

ആസഭയിങ്കൽ വെക്കെണ്ടുന്ന സഭ്യന്മാരുടെ ലക്ഷണം. വെദശാസ്ത്രങ്ങൾ ഗ്രഹിച്ചവരായും ധർമ്മത്തെ അറിഞ്ഞവരായും സത്യവാദികളും ശത്രുവെന്നും മിത്രമെന്നും ഭെദം കൂടാതെ സമബുദ്ധി

8

– ശിക്ഷാശാസ്ത്രവിശാരദന്മാരായി പെരുങ്ങുന്നവരായി
ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരായിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരിൽ ഏറ്റവും
ലും ഞാനൊക്കിലും ശൂദ്രനെങ്കിലും ബ്രാഹ്മണനും ശൂ
ദ്രന്മാരായിരിക്കെ ഉള്ള ഷാക്കുന്നവരായി പക്ഷെ
രത്നാദിയായ ഉത്തര സംപത്തും ഉള്ളവരായിരിക്കെ
യും ധനത്തിനില്ലാതെ ഉള്ളവരായി പംശത്തിൽ
ഇല്ലാതെയുള്ളവരായിരിക്കുന്ന മന്ത്രി ആലവട്ടശ്രീ ബൊധര
ജാവിനോടു കൂടെ ഇരുന്ന കാൎയ്യവിചാരം ചെ
യ്യുന്നതായിട്ട ധൎമ്മശാലകൾ ഉള്ള്രാമെന്ന കാൎയ്യത്തി
ന്റെ പിന്റെ വിധി –

ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരായി സ്ത്രീജനങ്ങളും വരായി പെരുങ്ങുന്നവരാ
യിരിക്കുന്നവരെ രാജാവ സഭ്യന്മാരായി കല്പിക്കുന്നതിനെ
ക്കൊണ്ടും അവരെക്കൊണ്ടും മറ്റവരെല്ലാം ഇല്ലാതെയിരിക്കെ
ണം എന്നയാൾക്കു മറ്റെന്റെ വിധി –

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

യുള്ളവരായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരെ സഭ്യന്മാരായിട്ട നിയൊഗിക്കെണം. യാജ്ഞ.

നാരദഃ। രാജ്ഞാ ച ധാർമ്മികാൻ സഭ്യാൻ നിയൊജ്യാൻ സുപരീക്ഷിതാൻ।

വ്യവഹാരധുരം വൊഢും യെ ശക്താഃ പുംഗവാ ഇവ।

രാജാവായിട്ടിരിക്കുന്നവർ സഭയിലാകും ബ്രാഹ്മണർ ധാർമ്മികന്മാരായും ഭാരം വഹിക്കുന്ന വൃഷഭങ്ങൾ പൊലെ വ്യവഹാരത്തിന്റെ ഭാരം വഹിക്കുന്നതിന്ന ശക്തന്മാരായും ഇരിക്കുന്നവരെ പരീക്ഷിച്ചു സഭയിലാക്കെണം. യാജ്ഞ.

കുലാനി ശ്രെണയശ്ചൈവ സഭ്യാശ്ചാധികൃതാ നൃപഃ।

പ്രതിഷ്ഠാ വ്യവഹാരാണാം ഗുർവ്വെഷാമുത്തരൊത്തരം।

കുലാദിഭിഃ കൃതം കാര്യ്യം പ്രവിചാര്യ്യ നരാധിപൊത്തരം।

അസന്തുഷ്ടസ്യ കർത്തവ്യം യാവദ്രാജ്ഞാ കൃതം ഭവെൽ।

വ്യവഹാരം നിശ്ചയിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളുടെ ഉപക്രമത്തെയും വ്യവഹാരത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥയെയും ചൊല്ലുന്നു. കുലങ്ങൾ ബന്ധുജനങ്ങൾ ശ്രെണിയൻ കൂട്ടവ്യാപാരികൾ ഒത്തവർ സഭയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ആചാര്യന്മാർ അധികൃതൻ അദ്ധ്യക്ഷൻ മുതലായവർ ഈ പന്ത്രാജാവ ഇതിൽ ബന്ധുജനങ്ങൾ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ മുൻ ചൊല്ലിയതിനെക്കാൾ പിൻ ചൊല്ലിയതവലിഷ്ഠം ഉള്ളവരാകകൊണ്ട ബന്ധുജനങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചത ഒരുത്തന സമ്മതമില്ലാഞ്ഞാൽ വ്യാപാരികളുടെ അടുക്കലെല്ലാം ഇങ്ങിനെ രാജാവു വരെക്കും ക്രമം. രാജാവിങ്കൽ നിന്നും നിശ്ചയിക്കുന്നത വ്യവഹാരത്തിന്റെ അന്ത്യം. യാജ്ഞ.

രാഗാല്ലൊഭാൽ ഭയാദ്വാപി സ്മൃത്യപെതാദികാരിണഃ।

സഭ്യാഃ പൃഥൿ പൃഥൿ ദണ്ഡ്യാ വിവാദാദ്ദ്വിഗുണം ദമം।

എന്നതന്യായമായിട്ട വിചാരിക്കുന്ന സഭ്യന്മാർക്ക പ്രത്യെക ദണ്ഡത്തെ ചൊല്ലുന്നു. സ്നെഹം കൊണ്ടെങ്കിലും ദ്വെഷം കൊണ്ടെങ്കിലും ഭയം കൊണ്ടെങ്കിലും ഒരുത്തന്റെ വ്യവഹാരത്തിനെ ന്യായമായിട്ടുള്ള വ്യവഹാരത്തൊടു കൂടെയിരിക്കുന്നവനെ അപജയപ്പെടുത്തിയാൽ ആ അപജയത്തിന വിധിച്ചിരിക്കുന്ന ദണ്ഡത്തിനെ ഇരട്ടി ദണ്ഡം സഭ്യന്മാരൊട പ്രത്യെകം പ്രത്യെകം വാങ്ങിക്കെണം. യാജ്ഞ.

മനുഃ। സഭാം വാ ന പ്രവെഷ്ടവ്യം വക്തവ്യം വാ സമഞ്ജസം।

അബ്രുവൻ വിബ്രുവൻ വാപി നരൊ ഭവതി കില്ബിഷീ।

എന്നത സഭയിൽ ബ്രാഹ്മണർ ഉദ്യൊഗം കൂടാതെ പ്രവെശിക്കുന്നതത്രെ അരുത. പ്രവെശിച്ചാൽ ധർമ്മമായിട്ടുള്ള വാക്കു പറയെണം. സഭയിൽ ചെന്നിരുന്നിട്ട

ധാൎമ്മികന്മാരെന്ന പരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടു നിശ്ചയം പറ്റുള്ള
പരമാൎത്ഥ്യവ്യവഹാരദൂരത്തെ പരിപാലിപ്പാൻ ശക്തരാ
യിരിക്കുന്നവരെ രാജാവ സഭാവാസികളാക്കി വെ
ക്കണമെന്ന നാരദന്റെ വിധി—

രാജാവന്നധികൃതനെന്നൊന്നും സ്പഷ്ടമാരെക്കൊ
ണ്ടും കുലങ്ങളെക്കൊണ്ടും ശ്രേണികളും തുടങ്ങിയുള്ളവൎക്ക
ളെ വിവാദകാൎയ്യങ്ങളുടെ സ്ഥിതികളെ മെല്പെട്ട മെല്പെട്ട ഗു
രുവായിട്ടറിയിക്കേണം എന്ന മേൽവിധി—

കലഹങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുള്ള കാൎയ്യത്തെ മെല്ലെ മെല്ലെ ക്ര
മത്താലെ വിചാരിക്കേണം അതിൽ ദുഃഖമുള്ളവ
രെ രാജശാസനയെ അനുസരിപ്പിച്ച ബോധി
പ്പിക്കേണമെന്ന കാത്യായനന്റെ വിധി—

രാഗം ~~[illegible]~~ കൊണ്ടെങ്കിലും ലോഭം കൊണ്ടെങ്കി
ലും ഭയം കൊണ്ടെങ്കിലും നീതിശാസ്ത്രവിരോധ
മായിട്ടുള്ള കാൎയ്യങ്ങളെ പ്രവൃത്തിക്കുന്ന സഭാവ
ാസികളെ രാജാവ അക്കാൎയ്യത്തിലിരട്ടി ദ്രവ്യദ
ണ്ഡം വെവ്വേറെ ചെയ്യിക്കേണമെന്ന യാ
ജ്ഞവല്ക്യന്റെ വിധി—

സഭാവാസികളിൽ ഒരുത്തന്റെ കാൎയ്യവിചാരത്തിന്ന പക്ഷമാ
യിരുന്നാലും പരപക്ഷത്തിങ്കൽ ദ്വേഷമുണ്ടായാലും പറഞ്ഞാ
ത്തിരിച്ചാലും അവൻ പാപിയായി ഭവിക്കുമെന്ന മനുവി
ന്റെ വിധി—

ണ്ടു മൌനമായിരുന്നാലും അധൎമ്മമാകിട്ടു ഇങ്ങ പറഞ്ഞാലും അസഭ്യന്മാ
ൎക്കു വലുതായിട്ടു ഉള്ള ദോഷം വരും. യഥാ।

ഭാംശശ്ച
പാദോധൎമ്മസ്യ കൎത്താരം പാദോഗച്ഛതിസാക്ഷിണഃ।
മച്ഛ
പാദസ്സഭാസദസ്സൎവ്വാൻ പാദോരാജാനമൃച്ഛതി॥

എന്നതധൎമ്മം ചെയ്തവൻ സഭയിൽ വന്നാൽ അവൻ ചെയ്തിരിക്കുന്നധൎമ്മത്തെ
ഗ്രഹിച്ചു വിസ്തരിക്കാഞ്ഞാൽ അവൻ ചെയ്ത അധൎമ്മം നാലുഭാഗമായിട്ടു വിഭജിച്ചു
ചെയ്തവന ഒരുഭാഗവും അവനു സഹായമായിട്ടു പറഞ്ഞ സാക്ഷിക്കാരന ഒരു
ഭാഗവും സഭ്യന്മാൎക്കു ഒരുഭാഗവും രാജാവിന ഒരു ഭാഗവും ഇതിൻവണ്ണം മേൽ
എഴുതിയ നാലാൾക്കും സംഭവിക്കും। യഥാ।

ന്യായശാസ്ത്രമതിക്രമ്യ സഭ്യൈൎയ്യത്ര വിനിശ്ചിതം।
തത്രധൎമ്മോ ഹ്യധൎമ്മേണ ഹതോഹന്തി നരാധിപം।

യാതൊരു സഭയിൽ ഇരിക്കുന്ന സഭ്യന്മാർ ശാസ്ത്രന്യായമായിട്ടല്ലാതെ പ്രവൃത്ത
മായിട്ടു നിശ്ചയിക്കുന്നു സഭയിൽ ധൎമ്മത്തിനാൽ അധൎമ്മം ഹതമായിരുന്നുകൊണ്ടു
അസഭ്യന്മാരെ വിചാരിയാതെ ഇരുന്ന രാജാവിനെ ഹിംസിക്കും സഭ്യന്മാരെയൊ
എന്നാൽ സംശയമില്ല। യഥാ।

രാജാഭവത്യനേനാസ്തു മുച്യന്തേ ച സഭാസദഃ।
ഏനോ ഗച്ഛതി കൎത്താരം നിന്ദാൎഹോ യത്ര നിന്ദ്യതെ॥

യാതൊരു സഭയിൽ നിന്ദ്യന്മാരായി വന്നാൽ അവരുടെ പക്കല്‍ ഉള്ള ധൎമ്മത്തെ യുക്തി
കൾകൊണ്ടു വിസ്തരിച്ചു അധൎമ്മിഷ്ഠനെ നിന്ദിക്കുന്നു. എന്നാൽ അവൻ ചെയ്ത അധൎമ്മം
അവനെത്തന്നെ പ്രാപിക്കും സഭ്യന്മാൎക്കും സാക്ഷിക്കാരനും രാജാവിനും സംബന്ധ
മായില്ല। യഥാ।

ന്തി സ്വാന്ത്വയന്ത
നാരദഃ। യത്ര സഭ്യാ സഭാം പ്രാപ്യ തൂഷ്ണീം ധ്യായന്ത്യധോമുഖാഃ।
യഥാപ്രാപ്തം ന ബ്രൂയുസ്സഭ്യൈസ്തേനൃതവാദിനഃ।

യാതൊരു സഭയിൽ പ്രവേശിച്ച സഭ്യന്മാർ മൌനമായിരുന്നുകൊണ്ടു വരുന്ന
കാൎയ്യം വിസ്തരിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നു ആ സഭയിൽ ഇരിക്കുന്ന സഭ്യന്മാൎക്കു അ
സത്യം ചൊല്ലിയ ദോഷം വരും. എന്നതുകൊണ്ടു സഭയിൽ വരുന്ന കാൎയ്യത്തിനെ
ന്യായമായിട്ടു വിസ്തരിക്കേണം. മൌനമായിരിക്കരുത്. യഥാ।

നാനിയുക്തേന വക്തവ്യം വ്യവഹാരേഷു കിഞ്ചന।
നിയുക്തേന തു വക്തവ്യം അപക്ഷപതിതം വചഃ।

ധൎമ്മമായിട്ടുള്ളകാൎയ്യം പ്രവൎത്തിച്ചാൽ അതിന്റെ ഫ
ലത്തിൽ നാലിലൊന്നു കൎത്താവിന്നും നാലിലൊ
ന്നു സാക്ഷിക്കാരെക്കും നാലിലൊന്നു സഭാവാസികളുക്കും
നാലിലൊന്നു രാജാവിനെക്കും പ്രാപിക്കുമെന്നു മനു
വിധി —

ന്യായശാസ്ത്രത്തെ അതിക്രമിച്ചിട്ടു യാതൊരു ദിക്കത്ത
സഭാവാസികൾ കാൎയ്യത്തെ നിശ്ചയിക്കുന്നതു അധൎമ്മം
കൊണ്ടു മറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ധൎമ്മം ശല്യങ്ങളെപ്പോലെ രാ
ജാവിനെ പീഡിക്കുമെന്നു മനുവിന്റെ വിധി —

നിന്ദിക്കാൻ യോഗ്യതയുള്ളവനെ നിന്ദിച്ചാൽ രാ
ജാവിന്നു ദോഷമില്ല സഭാവാസികൾക്കു പ്രായ
ശ്ചിത്തം ചെയ്താൽ ദോഷനിവൃത്തിയും വരും [illegible]
[illegible]വനെ അപവാദവും പ്രാപിക്കുമെന്നു മനു
വിന്റെ വിധി —

സഭാവാസികൾ ഏതൊരു സഭയെ പ്രാപിച്ചി
ട്ടു യഥാൎത്ഥമായിട്ടു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കാൎയ്യം പറയാ
തെ ഇരിക്കുന്നതു ആ സഭാവാസികൾ എല്ലാവ
രും അനൃതവാദികൾ എന്നു നാരദന്റെ വിധി —

സഭയിൽ ഇരിക്കുന്ന അറിവുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ വിസ്താരക്കാരർ മുതലായവരുടെ ഉത്തരവും കൂടാതെ വ്യവഹാരത്തിൽ ഒന്നും തന്നെ പറയരുത। അറിവുള്ളവരെ അച്ചൊല്ലപ്പെട്ട സഭ്യന്മാർ വിസ്തരിക്കാം। വിസ്തരിക്കുന്നതു പക്ഷഭേദം കൂടാതെ വിസ്തരിക്കേണം। ൨൨।

അശ്രുതൈകാപാനിയുക്തേനാപാശാസ്ത്രജ്ഞേനാപകൎമ്മവൎത്തി।

ദ്വൈധം വാചം സഭാവൃത്തിയശാസ്ത്രമവലംബിതം।

എന്നത മേലെഴുതിയ അറിവുള്ള ബ്രാഹ്മണർ ശാസ്ത്രത്തിൽ അറിവുള്ളവരായും ശാസ്ത്രം തന്നെ പ്രമാണമെന്ന നിലയുള്ളവരായും ഇരുന്നാൽ ബ്രാഹ്മണർ വിസ്താരക്കാര മുതലായവരുടെ ഉത്തരവും കൂടാതെ വ്യവഹാരത്തിങ്കൽ ധൎമ്മത്തെ ചൊല്ലാം। ശാസ്ത്രം തന്നെ പ്രമാണമെന്ന നിലയുള്ളവന്റെ വാക്ക ദൈവവാക്കെന്ന അറിഞ്ഞുകൊള്ളേണം। എന്നതുകൊണ്ടെ അബ്രാഹ്മണനും ധൎമ്മത്തെ ചൊല്ലാം. ൨൩।

നാരദഃ। ന സാ സഭാ യത്ര ന സന്തി വൃദ്ധാ വൃദ്ധാ ന തേ യേ ന വദന്തി ധൎമ്മം।

സത്യം ന തദ്യച്ഛലാന

നാസൌ ധൎമ്മോ യത്ര ന സത്യമസ്തി ന തത്സത്യം യച്ഛലേനാനുവിദ്ധം।

എന്നത സഭ്യവാദികളായിട്ടുള്ള മൂപ്പുകൾ ഇരിക്കുന്ന സ്ഥലമെ സഭയെന്നാകു. ള്ളാത്തത സഭയല്ല എന്നും ചൊല്ലുന്നു। യാതൊരു സഭയിലെങ്കിലും വൃദ്ധന്മാരില്ലാഞ്ഞാൽ അതു സഭയും അല്ല। യാതൊരു മൂപ്പുകളെങ്കിലും ധൎമ്മത്തെ ചൊല്ലാഞ്ഞാൽ അവര വൃദ്ധന്മാരും അല്ല। യാതൊരു വ്യവഹാരത്തിൽ എങ്കിലും സത്യം ഇല്ലാഞ്ഞാൽ അതു ധൎമ്മവും അല്ല। യാതൊരു കാൎയ്യത്തിലെങ്കിലും വ്യാജം ഉണ്ടെങ്കിൽ അതു സത്യവും അല്ല। എന്നതുകൊണ്ടെ പക്ഷം ചെയ്യാതെ എങ്കിലും വ്യാജം ഇല്ലാതെ സത്യവും അല്ല। എന്നതുകൊണ്ടെ സത്യവാദികളായിട്ടുള്ളവരെ വൃദ്ധന്മാര അവൃദ്ധന്മാര ഇരിക്കുന്നതത്രെ സഭാ। ൨൪।

ഉൽകോച

ബൃഹസ്പതിഃ। അന്യായവാദിനഃ സഭ്യാസ്തഥൈവോൽകോചജീവിനഃ।

കാ ഗസിതാഃ

വിശ്വസ്തവഞ്ചനാശ്ചൈവ നിൎവ്വാസ്യാഃ സൎവ്വ ഏവ തേ।

യാതൊരു സഭ്യന്മാരെങ്കിലും ന്യായം വിട്ടുപറകയും കൈക്കൂലി മുതലായതു വാങ്ങുകയും ചെയ്താൽ അവരെ ഉദ്യോഗത്തിൽ നിന്നു നീക്കി പിന്നെ കൊള്ളിക്കയും ചെയ്യാതെ അവരെ യാതൊരുത്തരെങ്കിലും വിശ്വസിച്ചവരെ ചതിക്കുന്നു. അവരെയും നീക്കിക്കൊള്ളേണം। ൨൫।

നിയൊഗിച്ചിട്ടുള്ളവനെങ്കിലും നിയൊഗിക്ക
ാതെ ഉള്ളവനെങ്കിലും ശത്രുക്കളായിട്ടുള്ളവൻ
സ്വന്തമായിട്ടുള്ള പാൎക്കനെ പറയെണം വ്യവഹാര
ശാസ്ത്രം കൊണ്ടു ഉപജീവനം ചെയ്യുന്നവൻ ഇവ
ൎത്ത ചെയ്യെണമെന്ന മനുവിന്റെ വിധി –

എന്തൊരു സാക്ഷിയിന്ന് അറിയപ്പെടാകുന്ന വൃ
ത്താന്തമായിട്ടുള്ളവരല്ലാത്ത അന്യസാക്ഷിയ
ല്ലാ അവരവനും പറയാത്ത പരാതിക്കുന്നാൽ അവ
രന്നറിയപ്പെടുന്ന വൃത്താന്തം അല്ല – എന്തെ
ന്നാൽ സ്വന്തന്ത്രന്ന വിരൊധമായിരിക്കുന്നത
ന്നുകൊണ്ടും അല്ലെ എന്തൊരു സ്വന്തം അന്യന്റെ
കൊണ്ടു മറ്റെന്ത്രിക്കുന്നതാന്ന സത്യവും
അല്ലെന്നാരദന്റെ വിധി –

ന്യായശാസ്ത്രത്തെ പറയുന്ന സഭാവാസികളെക്കും
കൈക്കൂലി വാങ്ങുന്നവരെക്കും വിശ്വാസിച്ചവനെ വഞ്ചി
ക്കുന്നവരെക്കും രാജാവ നാട്ടിൽനിന്നു നീക്കള
യെണമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി –

കാത്യായനഃ। അന്തരിക്ഷെ തു യല്ക്ലിഷ്ട സംഭാഷേത രഹോൎത്ഥിനഃ। ൧.

പ്രാഡ്വിപാകൊ വധ്യസ്സ്യാൽ സഭ്യാശ്ചൈവ ന സംശയഃ।

എന്നതു കാൎയ്യം വിസ്താരിപ്പാൻ തുടങ്ങിയാൽ കാൎയ്യം നിശ്ചയിച്ചവരുന്നതിനു മുമ്പിൽ വാദികളൊടു കാൎയ്യം വിസ്തരിക്കുന്നവർ രഹസ്യമായിട്ട സംസാരിക്കരുത. സംസാരിച്ചാൽ പ്രാഡ്വിപാകനു കൂടെ വധം ഉണ്ടു. സഭ്യന്മാൎക്ക വധത്തിനു സംശയമില്ല. അന്യ।

ദെശാചാരാനഭിജ്ഞാ യെ നാസ്തികാശ്ശാസ്ത്രവൎജ്ജിതാഃ। ൨.

ഉന്മത്ത ക്രുദ്ധ ലുബ്ധാൎത്താ ന പ്രഷ്ടവ്യാ വിനിശ്ചയെ।

സഭ്യസ്ഥാനത്തിന്നു കൊള്ളരുതാത്ത ആളുകളെ ചൊല്ലുന്നു. നാട്ടുമൎയ്യാദകൾ അറിയാത്തവരെയും പരലോകബുദ്ധിയില്ലാത്ത നാസ്തികന്മാരെയും ശാസ്ത്രങ്ങൾ അറിയാത്തവരെയും ചിത്തഭ്രമം കൊണ്ടിരിക്കുന്നവരെയും ക്രുദ്ധന്മാരെയും ദ്രവ്യത്തിൽ തന്നെ മോഹിച്ചിരിക്കുന്നവരെയും രോഗക്കാരെയും സഭ്യസ്ഥാനത്തിൽ ആക്കി അവരൊടു കാൎയ്യനിശ്ചയം ചൊദിക്കരുത. അന്യ।

ന്യായമാൎഗ്ഗാദപെതം തു ജ്ഞാത്വാ ചിത്തം മഹീപതെഃ।

വക്തവ്യം തൽ പ്രിയം തത്ര ന സഭ്യഃ കില്ബിഷീ ഭവെൽ।

രാജാവിന്റെ ചിത്തം വ്യവഹാരത്തിൽ ന്യായം വിട്ട അന്യായത്തിൽ പ്രവൃത്തിച്ചാൽ അതിനെ സഭ്യന്മാർ അറിഞ്ഞ വഴിമാൎഗ്ഗം പോലെ ബോധിപ്പിക്കെണം. അല്ലാഞ്ഞാൽ സഭ്യന്മാൎക്ക ദോഷം സംഭവിക്കും. എന്നതുകൊണ്ട രാജാവിനെ യഥാൎത്ഥത്തെ ബോധിപ്പിച്ചാൽ സഭ്യന്മാൎക്ക ദോഷമില്ല. അന്യ।

ലിംഗിനശ്ശ്രെണിപൂഗാശ്ച വണിഗ്വ്രാതാസ്തഥാപരെ।

സ്വാധ്യസ്ഥൈണൈവ കാൎയ്യാണാം കുശല്യന്തെ നിൎണ്ണയം സദാ।

പങ്ക്തിശ്ശില്പപ്രയോഗെഷു ഋത്വിരം ഗൊപജീവിഷു।

എന്നതു പാഷണ്ഡി മുതലായവൎക്കും കൂട്ടു കച്ചവടം ചെയ്തുവരുന്ന വ്യവഹാരികൾക്കും ശില്പവെലക്കാൎക്കും സമൂഹക്കാൎക്കും വൈശ്യന്മാൎക്കും ഋത്വിക്കുകൾക്കും ആയുധപാണികൾക്കും നാട്ടവിദ്യാദികൾകൊണ്ടു ജീവനം ചെയ്തുവരുന്നവൎക്കും അവരവരുടെ ആളുകൾ അവരവരുടെ വ്യവഹാരങ്ങൾ കെട്ട നിശ്ചയിക്കാം നിശ്ചയി

കാൎയ്യം നിശ്ചയിക്കുന്നതിന്റെ മുമ്പെ അന്ന്യായക്കാ
രികളൊടെ സഭാവാസികൾക്കുകളെക്കൊണ്ടും പ്രാഡ്വിവാ
കനെക്കൊണ്ടും സംസാരിച്ചാൽ രാജാവ അവരെ ഒന്നു
കാൎയ്യത്തിന്റെ അവസ്ഥപൊലെ ദണ്ഡി
ക്കണമെന്ന കാത്ത്യായനന്റെ വിധി—

ഒ ദുരാചാരന്മാരായ്ത്തവരെയും നാസ്തികന്മാരെ
യും ശാസ്ത്രങ്ങളെ തള്ളാതവരെയും ഭ്രാന്തനെയും ഒദാ
പിതനെയും ലുബ്ധന്മാരെയും വിധിതന്മാരെയും കാൎയ്യ
വിചാരത്തിൽനിന്ന ഒഴിക്കണം കാൎയ്യത്തിൽ വൈരിക
ളും ഇഷ്ടന്മാരെ അവരൊടെ ചെൎച്ചക്കാരും അങ്ങിനെ എന്ന ക
ാത്ത്യായനന്റെ വിധി—

ന്യായമാൎഗ്ഗങ്ങളിൽനിന്ന വെർപെട്ടുള്ളതെ
ങ്കിലും രാജാവിന്റെ മനസ്സിനെ കിട്ടുന്ന അന്ന്യാ
യക്കാരന പ്രിയമായിരിക്കുന്നതിനെ പറഞ്ഞാൽ സ
ഭാവാസികൾക്ക ദൊഷമില്ല എന്ന കാത്ത്യായ
നന്റെ വിധി—

ലിംഗികളും ശ്രെണികളും പൂഗംഗളും പണ്ടി
ക്കളും തങ്ങളെപൊലെ മറെറാരു സമൂഹമായിട്ടുള്ള
വൎക്കാൎക്കളുടെ നിശ്ചയത്തെ അവര
വരുടെ മൎയ്യാദപൊലെ ചെയ്യണം എന്ന
കാത്ത്യായനന്റെ വിധി—

കുന്ന അവരവരുടെ ജാതിധൎമ്മം പൊലെ നിശ്ചയിക്കെണം. ജാതിധൎമ്മത്തെ വിട്ടൊ
ഴിക്കുന്നവരെ ശിക്ഷിക്കെണം. ജാതികൎമ്മം ജാത്യാചാരം അവരവരുടെ ജാതിയിൽ വെച്ചി
രിക്കുന്ന സങ്കെതവും - സംവ।

രാഗദ്വെഷാദികം ത്യക്ത്വാ കുൎയ്യാൽ കാൎയ്യനിൎണ്ണയം।
ശാസ്ത്രൊദിതെന വിധിനാ നൃപസ്യ യജ്ഞഫലം ഭവെൽ।

യാതൊരുത്തൻ രാഗദ്വെഷാദികളെ ത്യജിച്ച ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന വിധിപ്രകാ
രം സത്യത്തെ ഉപെക്ഷിക്കാതെ സത്യമായിട്ട വ്യവഹാരനിശ്ചയം ചെയ്യുന്നവൎക്ക യജ്ഞഫലം സിദ്ധിക്കും। കാ।

സത്യൈകൊപാസ്യമാനെന ധൎമ്മജ്ഞെനാപി വിദുഷഃ।
ഇഹൈവ തസ്യ ദെവത്വം യസ്യ സത്യെ സ്ഥിതാ മതിഃ।

എന്നതു സത്യമുള്ളവൎക്ക സത്യമുള്ളതു മനുഷ്യന്മാൎക്കെന്നെ ഉ കൊണ്ടെ യാതൊരുത്തൻ
ധൎമ്മശാസ്ത്രത്തിൽ തന്നെ പ്രവൃത്തിക്കുന്നു അവൻ ഇഹലൊകത്തിൽ തന്നെ ദെവൻ എന്ന ചൊല്ലാം। ബൃഹ।

കാത്യായനഃ। അധൎമ്മത്യാഗദാരാജ്ഞിനിൎയ്യുക്തെ വിവാദിനാം।
വിജ്ഞാനവിദ്ധതീൻ സദ്ഭ്യാന്ദാസ്സൎവ്വക്രിയാസ്വയെൽ।

രാജാവായിരിക്കുന്ന പരസങ്കടക്കാരുടെ കാൎയ്യങ്ങളെ അധൎമ്മമായിട്ട പ്രവൃത്തിച്ചാൽ രാജ്യ
ത്തിന ദൊഷം വരുമെന്ന ന്യായത്തിൻ വണ്ണം ചൊദിച്ച രാജാവിന്റെ ആശ്രമത്തിൽ നിന്ന
പ്രവൃത്തിക്കെണം। ഇതി സംസ്ഥാപകശംസ ഇതി വ്യവഹാരലക്ഷണത്തെ ചൊല്ലുന്നു

പ്രയത്നസാധ്യെ വിച്ഛിന്നെ ധൎമ്മാഖ്യെ ന്യായവിസ്തരെ।
സാധ്യമൂലസ്തു യൊ വാദൊ വ്യവഹാരസ്സ ഉച്യതെ।

പുരുഷപ്രയത്നത്തിനാൽ സാധിക്കെണ്ടുന്നതായുള്ള ധൎമ്മം രാഗദ്വെഷാദികളാൽ നശിച്ചു പൊയാൽ
പിന്നെ ശെഷം ന്യായവിസ്താരത്തിങ്കൽ ഏതൊരു കാൎയ്യം ഹെതുവായിട്ട യാതൊരു
വിവാദം ഉണ്ടാകുന്നു. ആ വിവാദത്തിന വ്യവഹാരമെന്ന പെര। കാ।

വിനാനാൎത്ഥെവസന്ദെഹഹരണം ഹാര ഉച്യതെ।
നാനാസന്ദെഹഹരണാൽ വ്യവഹാര ഇതി സ്മൃതഃ।

വ്യവഹാരമെന്ന പറഞ്ഞ പദത്തിന വിശിഷ്ടാൎത്ഥം പറഞ്ഞു മുൻ ചൊല്ലിയ വിവാദ
ത്തിനെ വ്യവഹാരമെന്ന പെര വന്നതിന്റെ ഹെതുവെ ചൊല്ലുന്നു. വി എന്നും അവ
എന്നും ഹാരമെന്നും ഇങ്ങിനെ മൂന്ന പദം കൂടി വ്യവഹാരം എന്ന പദമുണ്ടായി. വി
എന്ന പദത്തിന്റെ അൎത്ഥം അനെകം. അവ എന്ന പദത്തിന്റെ അൎത്ഥം സന്ദെഹം

രാഗദ്വെഷാദികളെ ഒഴിച്ചിട്ടു ശാസ്ത്രവിധിപൊ
ലെ രാജാവ നെരത്താൽ കാൎയ്യത്തെ ശൊധന ചെയ്യുന്നത
അവന്ന യാഗം ചെയ്ത ഫലമുണ്ടെന്ന ബൃഹസ്പതി
യുടെ വിധി —

ഒരുവൻ സത്യത്തെ വധിക്കുന്നു എന്നും മനുഷ്യര
സത്യത്തെ വധിക്കുന്നു എന്നും സാമൎത്ഥ്യം ന്യായം
മനുഷ്യരിൽ യാവനൊരുത്തൻ സത്യത്തിങ്കൽ സ്ഥി
തനായിരിക്കുന്നത അവൻ ഇഹലൊകത്തി
ങ്കൽ തന്നെ ദൈവതുല്യമുണ്ടെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ
വിധി —

രാജാവ അന്യായപ്രകൃതികളൊടെ അധൎമ്മമായിട്ടു ത
ന്നതാൽ നിയൊഗിച്ചു എങ്കിലും. അപ്പൊൾ രാജാ
വിനെ വരെ ആബൊധിപ്പിച്ചു ധൎമ്മമായിട്ടു നടത്തെ
ണ്ണമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

ശ്രുതസാക്ഷ്യങ്ങൾ ഒക്കെയും കടങ്ങിയതു ന്യായമാ
സ്ഥാനത്തിങ്കൽ സാക്ഷ്യം ചെയ്തുവരാകിട്ടുണ്ടെന്നൊ
പലവാറുംമുറ്റിക്കുന്നത ആ വ്യവഹാരമെന്നാ
വരമെന്ന കാത്യായനന്റെ വിധി —

വ്യവഹാരത്തിങ്കൽ വിഷയമുള്ളതൊക്കെ നാനാ
പ്രകാരങ്ങളായിരിക്കുന്ന അൎത്ഥങ്ങളുടെ വിസ്താ
രം വ്യവഹാരം എന്നുള്ളതു കാൎയ്യവിസ്താരത്തി
ങ്കൽ ഉണ്ടാകുന്ന സംശയങ്ങൾ ഒക്കെയും കളകകൊ
ണ്ടും കൂടെ ഹാനം പൊൾ വ്യവഹാരമെന്ന
പറയും എന്ന കാത്യായനന്റെ വിധി —

ഹാ. ഹാരമെന്ന പദത്തിന്റെ അർത്ഥം ഹരിക്കുന്നതു. ഇങ്ങിനെ അനേകപ്ര-
കാരമായിട്ടു ഉള്ള സംശയത്തിനെ ഹരിക്കുന്ന ഹേതുവായിട്ട ഈ പദത്തിന്ന വ്യ-
വഹാരമെന്ന പേര വരുന്നു. ശ്ലൊ.

ചതുഷ്പാച്ച ചതുസ്ഥാനശ്ചതുസ്സാധന ഏവ ച।
നാരദഃ
ചതുർഹിതശ്ചതുർവ്യാപീ ചതുഷ്കാരീ ച കീർത്ത്യതേ।

ആ വ്യവഹാരത്തിന്റെ പാദങ്ങൾ നാല. ആ പാദങ്ങൾക്കു സ്ഥാനങ്ങൾ നാല. വ്യ-
വഹാരസിദ്ധി വരുത്തുന്ന സാധനങ്ങൾ നാല. ഈ വ്യവഹാരത്തിനാൽ വരുന്ന
പ്രയോജനങ്ങൾ നാല. വ്യവഹാരം നാലുവർണ്ണങ്ങൾക്കു ഹിതമായിട്ടിരി-
ക്കും. ഈ വ്യവഹാരം നാലാളുകളെ സംബന്ധിച്ചിരിക്കും. ശ്ലൊ.

ത്രിയോനിർദ്വ്യഭിയോഗശ്ച ദ്വിദ്വാരോ ദ്വിഗതിസ്തഥാ — two verses in one
അഷ്ടാംഗോഷ്ടാദശപദഃ ശതശാഖസ്തഥൈവ ച।

ഇനിയും ആ വ്യവഹാരങ്ങൾ മൂന്നു കാരണങ്ങളാൽ ഭവിക്കുന്നതായും രണ്ടുപ്രകാ-
രമായിട്ടു ഉള്ള ആവലാതിയൊടുകൂടിയതായും രണ്ടു പക്ഷത്തെ അനുസരിച്ച-
തായും രണ്ടു മാർഗ്ഗത്തൊടുകൂടിയതായും പതിനെട്ടു പദങ്ങളിൽ ചൊല്ലപ്പെ-
ട്ടതായും നൂറു ശാഖകളൊടുകൂടിയതായും ഇരിക്കുന്നതു. ശ്ലൊ.

ധർമ്മശ്ച വ്യവഹാരശ്ച ചരിത്രം രാജശാസനം
ചതുഷ്പാദ്വ്യവഹാരോയമുത്തരഃ പൂർവ്വബാധകഃ।

ആ വ്യവഹാരത്തിന്റെ പാദങ്ങൾ നാലിനെയും ചൊല്ലുന്നു- ധർമ്മമെന്നും വ്യ-
വഹാരമെന്നും ചരിത്രമെന്നും രാജശാസനമെന്നും ഇങ്ങിനെ പാദങ്ങൾ നാലും
ശാസ്ത്രങ്ങളാൽ വിധിക്കപ്പെട്ടതു. ധർമ്മം വ്യവഹാരം പിന്നാരം ചരിത്രം ആ-
ചാരം രാജനിഗ്രഹാനുഗ്രഹം രാജശാസനം ഈ നാല പാദങ്ങളിൽ പിൻ ചൊല്ലി-
യതെക്കാൾ മുൻ ചൊല്ലിയതു വലിയതു- ഷിലട്ടത്തമഴച്ചും വരും- ശ്ലൊ.

തത്ര സത്യേ സ്ഥിതോ ധർമ്മോ വ്യവഹാരസ്തു സാക്ഷിഷു
ചരിത്രം പുസ്തകകരണം രാജാജ്ഞായന്തു ശാസനം —।

പാദങ്ങൾ നാലും ഇരിക്കുന്ന സ്ഥാനങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു- ധർമ്മത്തിന്റെ സ്ഥാനം സത്യം.
വ്യവഹാരത്തിന്റെ സ്ഥാനം സാക്ഷികൾ. ചരിത്രത്തിന്റെ സ്ഥാനം പുസ്തകമെന്ന
ചാർത്തു മുതലായവകൾ. രാജശാസനത്തിന്റെ സ്ഥാനം രാജാജ്ഞ. ശ്ലൊ.

സാമാദ്യുപായസാദ്ധ്യത്വാത്സാധനം ച ചതുഷ്ടയം
ചതുർണ്ണാമപി വർണ്ണാനാം രക്ഷണാച്ച ചതുർഹിതം

ആ വ്യവഹാരം ചതുഷ്പാദമെന്നും ചതുഃസ്ഥാന
മെന്നും ചതുസ്സാധനമെന്നും ചതുർഹിതമെന്നും ചതു
ഷ്കാരിയെന്നും ചതുർവ്യാപിയെന്നും ത്രിയോനിയെന്ന
ും ദ്വ്യഭിയോഗമെന്നും ചൊല്ലപ്പെടുന്നു —

അതിൽ ചതുഷ്പാദത്തിന്റെ വിവരം ചരിത്രവും
രാജശാസനവും പൂർവ്വപക്ഷവും ഉത്തരപക്ഷവും എ
ന്നാരദന്റെ വിധി —

അവിടെ സത്യത്തിങ്കൽ ധർമ്മവും സാക്ഷികളിൽ വ്യ
വഹാരവും ഉൾക്കാഴ്ചത്തിന്റെ പക്ഷത്തിങ്കൽ ച
രിത്രം എന്നും രാജാവിന്റെ ആജ്ഞയിങ്ക
ൽ ശാസനമെന്നും എന്നാരദന്റെ വിധി —

സാമദാനഭേദദണ്ഡമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ട നാലു സാധനങ്ങളിനാൽ വ്യവഹാരം സാദ്ധ്യമാക കൊണ്ടെ ചതുസ്സാധനമെന്നും ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യശൂദ്രരെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ട നാലു ജാതികളെയും ഒരു ജാതികളിൽ നിന്നു മറ്റെ ഉണ്ടായെങ്കിൽ ജാതികളെയും രക്ഷിക്കുന്നതാക കൊണ്ടും ഒരു വ്യവഹാരം ചതുർവ്വിധമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. പ്രിയമായിട്ടുള്ളവാക്കു പറയുന്നത സാമമെന്ന ഉപായം. ദ്രവ്യം കൊടുക്കുന്നത ദാനോപായം. തമ്മിൽ ഭേദം വരുത്തുന്നത ഭേദോപായം. ദണ്ഡിപ്പിക്കുന്നത ദണ്ഡോപായം ഇങ്ങനെ ഉപായങ്ങൾ നാല്. ശ്ലോ।

കർത്താരൌ സാക്ഷിണശ്ച സഭ്യാ രാജജനമേവ ച।
വ്യാപ്നുവാ ദശോ യസ്മാൽ ചതുഷ്പാദിതി സ്മൃതഃ

ഒരു വ്യവഹാരം നാലു കൂറുകളെ സംബന്ധിക്കുന്ന പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു- കർത്താവായിട്ടുള്ളവനെയും സാക്ഷിക്കാരെയും സഭ്യരെയും രാജാവിനെയും ഇതിൻ വണ്ണം ഉള്ള നാലു കൂറുകളുടെ വ്യവഹാരത്തിൽ വരുന്ന അധർമ്മം സംബന്ധിക്കുന്നതെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു

ധർമ്മസ്യാർത്ഥസ്യ യശസോ ലോകപങ്‌ക്തേസ്തഥൈവ ച
ചതുർണ്ണാം കരണാദേവ ചതുഷ്പ്രവൃത്ത കീർത്തിതഃ।

വ്യവഹാരത്തിനാൽ രാജാവിനു വരുന്ന പ്രയോജനങ്ങൾ നാലിനെയും ചൊല്ലുന്നു- ധർമ്മവും അർത്ഥവും കീർത്തിയും ലോകാനുരാഗവും ഇതിൻ വണ്ണം വ്യവഹാരത്തിൻ പ്രയോജനങ്ങൾ ഒരു പ്രയോജനങ്ങൾ നാലും ന്യായത്തോടു ചേരുവരുന്ന രാജാവിനു വർദ്ധിച്ചു വരുമെന്ന താൽപ്പര്യം।

കാമക്രോധാശ്ച മോഹാച്ച ത്രിഭിര്യസ്മാൽ പ്രവൃത്തതേ-
ത്രിയോനിഃ കീർത്ത്യതേ തേന ത്രയമേതദ്വിവാദകൃൽ-।

വ്യവഹാരമുണ്ടാകുന്നതിനു കാരണങ്ങൾ മൂന്നായതെന്തെന്നാൽ- കാമവും ക്രോധവും മോഹവും ഇങ്ങിനെ മൂന്നു കാരണങ്ങൾ। സ്ത്രീകൾ മുതലായ വിഷയങ്ങളുടെ ഇച്ഛ കാമം അഹങ്കാരം ക്രോധം മോഹം അത്യാഗ്രഹം മൂന്നു വ്യവഹാരങ്ങളുണ്ടാകുന്നതി ന്നത്രെ।

ദ്വിവിധോ ഗസ്തു വിജ്ഞേയ ശങ്കാതത്വാഭിയോഗതഃ
ശങ്കാസതാന്തു സംസർഗ്ഗാൽ തത്ത്വം ഹോഢാദിദർശനാൽ।

സാമാദികളായിരിക്കുന്ന ചതുരുപായങ്ങളെക്കൊ
ണ്ടു സാധിക്കുന്നതാകുന്ന ഹൈതുപായികചതുഷ്ടാ
യനമെന്ന ചൊല്ലപ്പെടുന്നു ബ്രാഹ്മണനാദിയാ
യ നാല ജാതികളെയും രക്ഷിക്കുന്നതാകുന്ന ഹൈ
തുപായികചതുഷ്ടയമെന്ന ചൊല്ലപ്പെടുന്നു ആശ്രാ
ഷ്കാരനെയും സാക്ഷികളെയും സപ്താപാസികളെ
യും രാജാവിനെയും ഭാര്യാരാഷ്ട്രങ്ങൾ കൊണ്ടു
പ്രാപിക്കുന്നതാകുന്ന ഹൈതുപായികചതുഷ്ടയം പ്രാപിയ
ന്നെ ചൊല്ലപ്പെടുന്നു

ധർമ്മത്തിന്നും അർത്ഥത്തിന്നും യശസ്സിന്നും ലോക
വൃത്തിന്നും കാരണമാകകൊണ്ടു ചതുർവ്വർഗ്ഗമെ
ന്ന ചൊല്ലപ്പെടുന്നു

കാമം ഹൈതുപായികം ക്രോധം ഹൈതുപായികം
നരാദ്യന്ത അവസ്ഥ ഇതിൽനിന്നുണ്ടാകകൊണ്ടു
ത്രിയോനിമിത്തമെന്ന ചൊല്ലപ്പെടുന്നു സംശയം പരമാ
ർത്ഥം ഇതിൽനിന്നുണ്ടാകകൊണ്ടു ദ്വിയോ
ഗമെന്ന ചൊല്ലപ്പെടുന്നു അതിൽ ദുഷ്കർമ്മങ്ങളെ
ഉപസംഹരിച്ചുകൊണ്ടു ശങ്കയുണ്ടാകുന്നു മറ്റുള്ള
തിനെക്കൊണ്ടു പരമാർത്ഥം ഉണ്ടാകുന്നു പൂർവ്വപ
ക്ഷവും ഉത്തരപക്ഷവും രണ്ടിനോടും സംബന്ധം
കൊണ്ടു ദ്വിമാർഗ്ഗമെന്നും ചൊല്ലപ്പെടുന്നു ഭേദത്തി
ൽ ദ്വന്ദ്വം ഇക്കൂട്ടങ്ങളെക്കൊണ്ടു ദ്വിഗതിയെന്ന ചൊ
ല്ലപ്പെടുന്നു

ശംകാദിയൊഗമെന്നും തപാദിയൊഗമെന്നും രണ്ടുവിധം. ശംകാദിയൊഗ
മെന്തന്നാൽ- വല്ലെടത്തും മൊഷണം ചെയ്തു പ്രസിദ്ധരായിട്ടു നടക്കുന്ന ചൊരന്മാ
രൊടു കൂടി സഹായം ചെയ്യുന്നവർകൾ മൊഷണം സംശയം കൊണ്ടു വെക്കു
ന്നതു വലാദി ശംഖാദിയൊഗം. തപാദിയൊഗമെന്തന്നാൽ മൊഷണം ചെ
യ്വകയിൽ ഒരുതാനും തൊന്നി കണ്ടു നിശ്ചയിച്ചു വെക്കുന്നതു വലാദി തപാദി
യൊഗം. ശ്ലൊകം |ദ്വിദ്വാരൊ ദ്വിഗതിസ്തഥാ| sic then what follows × — ×

പക്ഷദ്വയാഭിസംബന്ധാദ്ദ്വിദ്വാരസ്സമുദാഹൃതഃ

ഭൂതച്ഛലാനുസാരിത്വാദ്ദ്വിഗതിസ്സമുദാഹൃതഃ।

ഭൂതം തത്വാൎത്ഥസംയുക്തം പ്രമാദാഭിഹിതം ഛലം।

വാദിയുടെയും പ്രതിവാദിയുടെയും പക്ഷത്തെ സംബന്ധിച്ചു വരുന്നതാകകൊ
ണ്ടു രണ്ടു പക്ഷത്തെ വ്യവഹാരം സംബന്ധിച്ചതെന്നും സത്യമായിട്ടു ഉള്ള മാൎഗ്ഗത്തെ
യും വ്യാജമാൎഗ്ഗത്തെയും സംബന്ധിച്ചു വ്യവഹാരം വരുന്നതാകകൊണ്ടു ര
ണ്ടു ഗതിയൊടു കൂടിയതെന്നും ചൊല്ലപ്പെടുന്നു. ശ്ലൊകം।

ഋണാദാനം ഹ്യുപനിധിസ്സംഭൂയൊത്ഥാനമെവ ച

ദത്തസ്യ പുനരാദാനമശുശ്രൂഷാഭ്യുപെത്യ ച।

വ്യവഹാരത്തിന്റെ പെരുകൾ പതിനെട്ടിൽ നാലെണ്ണത്താൽ അഞ്ചു പദങ്ങളെ
ഇ ചൊല്ലുന്നു- അവ യെതെന്നാൽ ഋണാദാനമെന്നും ഉപനിധിയെന്നും സംഭൂയൊ
ത്ഥാനമെന്നും ദത്താദാനമെന്നും അഭ്യുപെത്യാശുശ്രൂഷയെന്നും ഇതിൻ പ്രകാരം
അഞ്ചു. അതതൊരു പദത്തിൽ കടം കൊടുത്താൽ വാങ്ങാഞ്ഞാൽ ഇടപാട സംഗതി
കൾ ഒക്കെയും ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു. അതിനു ഋണാദാനമെന്ന പെര. നിക്ഷെ
പം ഇടപെട്ടു ഉള്ള സംഗതികളെ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന പദത്തിനു ഉപനിധിയെന്നു
പെര. കൂട്ടുകച്ചവടം ഇടപെട്ടു ഉള്ള സംഗതികളെ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന പദത്തിനു
സംഭൂയൊത്ഥാനമെന്നു പെര. ഇന്നദാനം സാധുവെന്നും സാധുവല്ലെന്നും ഉള്ള ദാ
നം ഇടപെട്ട സംഗതികളെ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന പദത്തിനു ദത്താദാനമെന്നു പെ
ര. ദാസ്യപ്രവൃത്തി ചെയ്വാനെന്ന ഒററു കൂലി വാങ്ങിട്ടു കൊണ്ടു വെല ചെയ്യു
കാതെ ഇരുന്നാൽ ആ സംഗതികളെ പെട്ടെന്നു ചൊല്ലുന്ന പദത്തിനു അഭ്യുപെ

x –

അഷ്ടാംഗയോഷ്ടാദശപാദങ്ങൾ ശാസ്ത്രവൈദ്യ~~ച~~
ഷ്ടശൌച പ്രത്യാഹാരങ്ങൾ തന്ത്രാത്മസംയമം - ധാ
രണ പ്രത്യക്ഷസ്ഥിതി ധ്യാനങ്ങളെ കളഞ്ഞു-
നിരഞ്ജനഗിരിതടകമത്താംഗസ്സ ഉദിതിതഃ – x
ഉത്തമാംഗങ്ങളോടു കൂടിയ രാജാവും സദ്ഗുണങ്ങളും
ന്യായശാസ്ത്രവും ഗണകലെഖകന്മാർക്കും ഭാഷ്യവും അവ
ളും ഇതൊക്കെയും അഷ്ടാംഗമെന്നു ചൊല്ലപ്പെടു
ന്നു - ആഹാരനിദ്രാഭയം കൊണ്ടു പ്രാണികളെ ഉണ്ടാക്കു
ന്നതിൽ സത്യമുള്ളവനാകുന്നതെന്നാൽ എന്നു
ചൊല്ലപ്പെടുന്നു –

ദീനാദരവും തമ്മിൽ ശപിക്കയും കൊടുത്തതെ വാങ്ങു
കയും ശുശ്രൂഷ ചെയ്യുന്നവരെ ചതിക്കയും ദുഷ്ടന്മാ
രെ ഹൃദയത്തിൽ ഉള്ളതു പോലെ ഉള്ള കാര്യങ്ങളെ ചൊ
ടം ചെയ്കയും കയ്യോടിണങ്ങുന്നതു കൊടുക്കുക
യും കൊണ്ടു അദൃശ്യങ്ങളെ ചോദിക്കയും
സമയഭംഗം ചെയ്കയും ഉഷ്ണോപവാസത്താൽ ഉടഞ്ഞ
ഉറവിടവും സ്ത്രീ സമാധാനത്തിൽ ഉദ്ദേശ
ം ... കൊണ്ടുള്ള ദുരാഗ്രഹവും സന്താപവും
വാർദ്ധക്യവും കണ്ടവരെ കൊല്ലുകയും ദുർമ്മോഹം പ്രവൃത്തി
ത്തിവൃത്തി ഇതൊക്കെയും ഉപദ്രവത്തിന്റെ വിഷാദസന്താനങ്ങ
ളെ ഷ്ടാദശപാദമെന്നു ചൊല്ലപ്പെടുന്നു –

യാശുശ്രൂഷമെന്നു പെര ॥൧൧॥

വെതനസ്യാനപാകൎമ്മ തഥൈവാസ്വാമിവിക്രയഃ
വിക്രീയാസമ്പ്രദാനഞ്ച ക്രീത്വാനുശയ ഏവ ച ।

ഒരുവനൊടു കൂലിക്കു ചൊല്ലപ്പെട്ടുന്നവകൾ നാശം വെലചെയ്തവന്നു പെശിരി
ക്കുന്ന കൂലി കൊടുക്കാതെ ഇരുന്നാൽ അപ്പൊൾ വെണ്ടുന്ന സംഗതികളെ ചൊല്ലി
യിരിക്കുന്ന പദത്തിന്ന വെതനാനപാകൎമ്മമെന്നു പെര। ഒരുത്തന്റെ വക
ആന കുതിര മുതലായതും നിലം പുരയിടമുതലായതും മറ്റൊരുത്തൻ അപഹരി
ച്ചു വിറ്റാൽ ആയതിന്റെ ഉടയവൻ എങ്കിലും മറ്റൊരുത്തൻ എങ്കിലും അതിനെ
ബൊധിപ്പിച്ചാൽ ആ സംഗതിയെ പറ്റി ഉള്ള ന്യായങ്ങളെ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന
പദത്തിന്ന അസ്വാമിവിക്രയമെന്നു പെര। ഉടയവൻ തന്നെ ഒരു പദാൎത്ഥം ഒരുത്തന്ന
വിലനിശ്ചയിച്ചു വിറ്റു വെച്ച ക്രയദ്രവ്യത്തിന്റെ വിലയും കൊണ്ടതിന്റെ ശെഷം കൊടു
ക്കാൻ സംശയിച്ചാൽ വിറ്റവകയിൽ ~~...~~ ആൾക്ക് അവകാശമെന്ന ഉള്ള സംഗതി
യെ പറ്റി ഉള്ള ന്യായങ്ങളെ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന പദത്തിന്ന വിക്രീയാസമ്പ്രദാനമെ
ന്നു പെര। വിലനിശ്ചയിച്ചു വാങ്ങിച്ചവൻ തന്നെ അവനു ആ വിശ്വാസമില്ലാ എന്നും
കൊടുത്ത ദ്രവ്യത്തെ തരാമെന്നും ഉള്ള സംഗതിക്ക വെണ്ടുന്ന ന്യായങ്ങളെ ചൊ
ല്ലിയിരിക്കുന്ന പദത്തിന്ന ക്രീത്വാനുശയമെന്നു പെര ॥൧൨॥

സമയസ്യാനപാകൎമ്മ വിവാദഃ ക്ഷെത്രജസ്തഥാ
സ്ത്രീപുംസയൊശ്ച സംബന്ധൊ ദായാഭാഗൊഥ സാഹസം ।

ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ ചൊല്ലുന്ന പദങ്ങൾ അമ്പലത്തിൽ രാജാവിനാൽ വെക്കപ്പെ
ട്ടിരിക്കുന്ന ചട്ടത്തിനെയും അവരവരുടെ ജാതിമൎയ്യാദകൾ ജാതിക്കു ഉള്ള പ്രാപി
ക്ക കൂടി വെച്ചിരിക്കുന്ന ചട്ടത്തിനെയും അതാതഗ്രാമത്തിൽ ഗ്രാമജനങ്ങൾ
കൂടി വെച്ചിരിക്കുന്ന ചട്ടത്തിനെയും ലംഘിച്ചു നടന്നാൽ അവന്ന പ്രായശ്ചിത്തം
മുതലായ വിധിയെ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന പദത്തിന്ന സമയാനപാകൎമ്മമെന്നു പെ
ര। നിലം പുരയിടം ഇവ പറ്റി ഉള്ള എല്ലകൾ കൊണ്ടു പറയുന്ന വ്യവഹാരങ്ങളു
ടെ സംഗതിയും എല്ലകൾ കൊണ്ടു വരുന്ന സംശയവും ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന
പദത്തിന്ന ക്ഷെത്രവിവാദമെന്നു പെര। സ്ത്രീപുരുഷന്മാരുടെ ധൎമ്മത്തെ ചൊല്ലിയി

ഉണ്ടാകയാൽ അതിൽ ശദ്ധിക്കയും കൊടുത്തത
പാണ്ടകളും ശുശ്രൂഷ ചെയ്തെങ്ങപരെ വെക്കയും
ദ്രവ്യത്തിന്റെ വാസ്തുള്ളതും മുതലായുള്ള
ഞെക്കച്ചാടാം ചെയ്ത കയും കൈപ്പാടത്തിന
ദ്രവ്യം കൊടുക്കക്കയും കൊണ്ടുടുന്ന ദ്രവ്യ
ത്തിന്ന ഉപേക്ഷ ചെയ്കയും സ്വമിഷ്ടം ചെയ്
ചെയ്കയും ഉള്ളതിൽ പറഞ്ഞതൊക്കയും ഉള്ളവിശ്വ
ദ്ധം ന്റെ പക്ഷപാതത്തിൽ ഉള്ള സംബന്ധ
ങ്ങൾ ഉള്ളതും ഭയവും ഉള്ള ഗർവ്വം സന്തോഷവും
വാക്കുവും നിനക്കും സത്യപാലനകം പുഷ്ടിയ
ഹമ്മിത്തവും ഉച്ചാപിത്യം ഒക്കെ
വിചാരിച്ചവയാനം ഞങ്ങൾ നിശ്ചയം ആരെന്ന
ചൊല്ലപ്പെട്ടു ന്നു —

-റിക്കുന്നപദത്തിന സ്ത്രീപുംസസംബന്ധമെന്നപെര. ദായാദിക്കാരുടെ പങ്കിനെ
ട്ടെച്ചു ഇന്നന്യായങ്ങളെ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നപദത്തിന ദായഭാഗമെന്നപെ
ര. ബലിഷ്ഠവന്മാരെല്ലായസംഗതികളെയും മൊഷണം മുതൽപെട്ട സംഗതികളെ
യും ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നപദത്തിന സാഹസമെന്നപെര. ന്യസ്യ।

വാക്പാരുഷ്യം തഥൈവൊക്തം ദണ്ഡപാരുഷ്യമെവ ച

ദ്യൂതം പ്രകീർണ്ണകം ചൈവ വ്യവഹാരാഷ്ടാദശപദം സ്മൃതാഃ।

ഈ ശ്ലൊകത്തിൽ ചൊല്ലുന്നപദങ്ങൾ നാലും വാക്കിനാലെ ഈ ഉൾപ്പെട്ട സംഗതിക
ളെ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നപദത്തിന വാക്പാരുഷ്യമെന്നപെര. കയ്യാലെ ഈ ഉൾ
പ്പെട്ടു ഇന്നസംഗതികളെ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നപദത്തിന ദണ്ഡപാരുഷ്യ
മെന്നപെര. ചൂതുവിളയാട്ടുമുതൽപെട്ടു ഇന്നസംഗതികളെ ചൊല്ലിയിരിക്കു
ന്നപദത്തിന ദ്യൂതമെന്നപെര. ഇതിൽ പറഞ്ഞ ഈ ഇന്ന പതിനെട്ടുപദങ്ങളി
ലും ചൊല്ലാതെപൊയ സംഗതികളെയും രാജാശ്രിതമായിട്ടു ഇന്നവ്യവഹാര
ങ്ങളെയും ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നപദത്തിന പ്രകീർണ്ണമെന്നപെര. ഇതിൽ പറഞ്ഞ
വ്യവഹാരപദങ്ങൾ പതിനെട്ടിന്നുള്ളതും ചൊല്ലിയ പതിനെട്ട പദങ്ങളിൽ വാ
ക്പാരുഷ്യവും ദണ്ഡപാരുഷ്യവും വസ്തുസംബന്ധവും വധവും ഈ നാലും ഹിം
സഹെതുവായിട്ടു ഇന്നതെന്ന ബൃഹസ്പതിയാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ന്ന്।

ഏഷാമെവ പ്രഭെദൊന്യഃ ശതമഷ്ടൊത്തരം സ്മൃതം

ക്രിയാഭെദാന്മനുഷ്യാണാം ശതശാഖൊ നിഗദ്യതെ।

മനുഷ്യരുടെ ക്രിയഭെദങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഈ പതിനെട്ടുപദങ്ങളിൽ നിന്നും
പറഞ്ഞിരിക്കുന്നഭെദത്തെ നൂറെട്ടുപദമെന്നും നൂറുശാഖയൊട്ടുകൂടിയതെ
ന്നും ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ഈ പതിനെട്ടുപദങ്ങളിലുമായിട്ടു വ്യവഹാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ ഒക്കെയും
ചൊല്ലിട്ടും ഉണ്ടു। ന്നൈ ൧-।

പശ്ചാത്കീർത്തിക്രിയാദിനാമസംയൊഗാന്തൊയതൊ ... + Defect

യഥാസംഖ്യം ത്രൈതെന വ്യവഹാരശ്ചൊദ്യതെ।

വ്യവഹാരത്തെയൊഗസമമായിട്ടു പഠിക്കുന്നവ ... [illegible]

ഇതിന്റെ ഭെദങ്ങളെകൊണ്ട തന്നെ മനുഷ്യ
രുടെ വ്യാപാരഭെദംകൊണ്ടു ന്നൂറെറ ട
ശ്ര കൊണ്ടു ഉണ്ടാകുന്ന ശബ്ദമെന്ന ചൊല്ലപ്പെ
ടുന്നു. എന്ന നാദത്തിൻ വിധി

× ദീസ്സക്കൊണ്ടു മൂല സ്വരംപാമൂലശബ്ദത്രിദ്യ-
പാദങ്ങളെ ഗ്രീഷ്മിയെ വൈചവ വന്നി സംഗ്രഹന്നു
നിസൊ ന്നുവാ. ന്നി ചമ്പാരിപദൃശ്യാഹന്യങ്ങളിൽ.

ഇവ്വണ്ണം വർണ്ണത്തിന്റെ വിവരത്തിനാലദൃശ്യമാ
ഹൃതവാക്കിട്ടുണ്ടാകുന്ന വിപാദംന്തതനാല്പം
വവ്വെ ററ്വ വക്കൊന്നു- വരന്നി സംഗ്രഹണവും വ
യവും പാർത്തിരുന്നു വും ദണ്ഡവാരങ്ങ്യവും എ
ന്നു ഗ്രഹന്നിതെകൂടെ വിധി

പശ്വാജ്ഞ്രുഷ്ഭിശ്ശൃംഗിനാംസംയോഗേജ്ഞ
ഖരതെഅഖരഃഖഥാസംപത്ത്തൈതെനപ്രവഹാ
ദന്ത്യൈർച്യതെ—

യാഗക്രിയക്കവെണ്ടുന്ന ഋത്വിക്കുകൾ മുതലായബ്രാഹ്മണർ ദീക്ഷിതക്കൾ ഇതെല്ലാ
തെ ചില വസ്തുക്കളും കൂടി യാഗം ഉണ്ടാകുന്നതു പൊലെ രാജാവും വാദിപ്രതി
വാദികളും സഭ്യന്മാർ മുതൽ പെരും കൂടി വ്യവഹാരനിശ്ചയം ഉണ്ടാകുന്നതു। അതു।

യജ്ഞേ സംസൃജ്യതേ വിദ്ഭിർവ്യവഹാരമനീഷിഭിഃ
യജമാനോ നൃപസ്തത്ര ഋത്വിജഃ പശവസ്തഥാഹൃതഃ।

യജ്ഞത്തിൽ നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നവർ മഹാവിദ്വാന്മാരായതു പൊലെ വ്യവഹാരത്തിൽ
നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നവർ രാജാവ യാഗത്തിൽ യജമാനൻ വ്യവഹാരത്തിൽ
ഋത്വിക്കപ്പെട്ടവർ യജമാനൻ യാഗത്തിൽ ഹിംസിക്കപ്പെടുന്ന പശുക്കൾ വ്യവഹാ
രത്തിൽ അപജയം വന്നവൻ നിഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നവൻ। അതു।

പൂർവ്വപക്ഷോത്തരവാദ്യാഃ പ്രതിവാദ്യാ ഹവിഃ സ്മൃതഃ
ഋഗ്വിശാസ്ത്രാണി സഭ്യാശ്ച ദക്ഷിണാ ഉത്തമാഃ।

യജ്ഞത്തിൽ ഹവിസ്സും നെയ്യും വ്യവഹാരത്തിൽ വാദിപ്രതിവാദികളുടെ ഉത്തരപ്ര
ത്യുത്തരങ്ങൾ ഋക്കും യാഗത്തിന് അഗ്നി യജ്ഞത്തിൽ ഹോമത്തിന്നു ഉതകുന്ന
പശു മുതലായ ഹവിസ്സു വ്യവഹാരത്തിൽ പ്രതിവാദി ചെയ്യുന്നതു ഹവിസ്സ് യാഗ
ത്തിൽ വെദവാക്യങ്ങൾ മന്ത്രങ്ങൾ വ്യവഹാരത്തിൽ ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങൾ മന്ത്ര
ങ്ങൾ യാഗത്തിൽ കർമ്മം ചെയ്യുന്ന ഋത്വിക്കുകൾ മുതലായബ്രാഹ്മണർ ദീക്ഷിതക്കൾ
വ്യവഹാരത്തിൽ സഭയിൽ ഇരിക്കുന്ന ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ദീക്ഷിതക്കൾ യാഗത്തിൽ
ബ്രാഹ്മണർക്കു ദാനം കൊടുക്കുന്ന ദ്രവ്യങ്ങൾ ദക്ഷിണ വ്യവഹാരത്തിൽ പ്രായ
ശ്ചിത്ത ദ്രവ്യങ്ങൾ ദക്ഷിണ। അതു।

യഥാ ചൈവോപദ്രഷ്ടാരോ യജ്ഞേ യാഗസ്യ രക്ഷകാഃ * follows
ഏവമേവ സഭ്യാഃ സമാഃ ശ്രോതാരോ വ്യവഹാരസമാഹൃതഃ।

യാഗത്തിൽ അപരാധം ഉണ്ടാകാതെ വരുന്നതു പൊലെ ദ്രഷ്ടാക്കൾ വന്നവരൊക്കെയും കൂടിയവർ രണ്ടു
ബ്രാഹ്മണർ വ്യവഹാരത്തിൽ അപരാധം ഉണ്ടാകുന്നവർക്കു ന്യായം സഭക്കാരും
ആയതു കൊണ്ടു വ്യവഹാരം യജ്ഞസമമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു। ഇങ്ങിനെ ഉള്ള വ്യവഹാ
രത്തിന്നു ന്യായപ്രകാരം ഇരിക്കുന്ന വരുന്ന രാജാവിന്നു യജ്ഞഫലം ഉണ്ടെന്നു സാരാ
ല്ലതും। അതു

പശുവും ക്ഷേത്രവും ഭൂമിക്കളും ഉത്തമസ്ത്രീ
ഗൃഹങ്ങൾക്കൊക്കയും വഷ്ടിക്കയും ചെയ്യുന്നു. ത
ദുഷ്ടചോരവ്യവഹാരവും എന്ന ചൊല്ലപ്പെടുന്നു
എന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി—

രാഗത്തിങ്കൽ വിജ്ഞാപിനെപ്പെടുന്ന വ്യവഹാര
ത്തിങ്കൽ രാജാവിനെക്കൊണ്ടു ജയപത്രം കാലത്തിങ്കൽ
ജയിച്ചവൻ തോററവൻ പക്ഷപാതം കൊണ്ടു അവക്ക
ങ്ങൾ സ്മൃതിപ്രതിജ്ഞാവിഹിതപ്പെടുന്ന വ്യവഹാര
ശാസ്ത്രങ്ങൾ സദാചാരങ്ങൾ ഉത്തിക്കൾ ദുഷ്ടന്മാരുടെ
ചരിക്കുന്നതിന്റെ ശിക്ഷിക്കുന്നവർ ഗുണങ്ങളെ അവർക്കു
സാക്ഷിപ്രത്യക്ഷങ്ങളുടെ സാക്ഷികളെക്കൊണ്ടു വരുന്നവൻ
പവിത്രം* ഇപ്രകാരം ഇരിക്കുന്ന വ്യവഹാരം ദുഷ്ടവർഗ്ഗ
ങ്ങളോട് കൂടുന്നതെന്ന് ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി—

*പവിത്രം. സാക്ഷ്യാനയനെ പുനർവസ്തു
ഉപയോഗപി—

ഇതി വ്യവഹാരല
ക്ഷണം. സമാപ്തം

Read titl p 19

നമശ്ശ്രീനരസിംഹായ ഭക്താനുഗ്രഹകാരിണെ।

അജായ ബഹുരൂപായ സൃഷ്ടിസ്ഥിത്യന്തകാരിണെ।

എന്നതു വ്യവഹാരമാല എന്ന ഗ്രന്ഥത്തെ ഉണ്ടാക്കെണമെന്ന മനസ്സിൽ സങ്കല്പിച്ച ആ ഗ്രന്ഥത്തിന വിഘ്നം വരാതെ ഗ്രന്ഥസമാപ്തി വരെണ്ടുന്നതിന്ന തനിക്ക അഭീഷ്ടദെവതയായിട്ടുള്ള നരസിംഹസ്വാമിയെ വന്ദിക്കുന്നു। ഭക്തന്മാൎക്ക അനുഗ്രഹം ചെയ്യുന്നവനായും ജനനമില്ലാത്തവനായും ലൊകാനുഗ്രഹത്തിനായിട്ട അനെകം അവതാരങ്ങളൊടുംകൂടിയവനായും ലൊകത്തിന്റെ സൃഷ്ടിയും രക്ഷയും സംഹാരത്തെയും ചെയ്യുന്നവനായും നരസിംഹസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന അങ്ങെക്കായിക്കൊണ്ട നമസ്കാരം।

മനുവ്യാസരസ്മൃതാടൈവൈശ്യകുമാരൈഃ പ്രസവൈവ്യാഖ്യാമയൈഃ।

ത്രിവൎഗ്ഗഫലൈൎന്നൃപൊചിതാം രചയാമി വ്യവഹാരമാലികാം।

എന്നതു ഗ്രന്ഥത്തിന്നു പ്രസിദ്ധി വരുവാനായിട്ട ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പെരും പ്രകാരവും വെച്ച പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു। വ്യവഹാരമാല എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പെര। ഈ മാല ഉണ്ടാക്കിയത എന്തകൊണ്ടെന്നാൽ മനുയാജ്ഞവല്ക്യർ മുതലായ ഋഷീശ്വരന്മാർ മുതലായ തടാകങ്ങളിൽ നിന്ന ഉത്ഭൂതങ്ങളും [illegible] ലൊകഖ്യാതിയാകുന്ന ഫലത്തൊടുകൂടിയവരായും ഇരിക്കുന്ന മഹാൎഷീശ്വരന്മാരുടെ വചനങ്ങളാകുന്ന സ്തബകങ്ങൾ കൊണ്ടും ഈ മാല ഉണ്ടാക്കാമെന്ന പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു। ഈ രാജാവിന്ന യൊഗ്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്ന ശ്ലൊകം രണ്ടും ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ശ്ലൊകം।

രാജ്ഞാമത്ര ഭൂജൻ

മനുഃ। പ്രജാപതിസ്ഥിതിൽകാലെ മനുഷ്യ ഭൂജൻ ധൎമ്മൈകതാനാഃ।

പുരുഷാസ്തദാസൻ സത്യവാദിനഃ।

തദാ ന വ്യവഹാരൊഭൂൻ ന ദ്വെഷൊ നാപി മത്സരഃ।

നഷ്ടെ ധൎമ്മെ മനുഷ്യെഷു വ്യവഹാരഃ പ്രവൃത്തിതഃ।

ഈ രണ്ടു ശ്ലൊകം കൊണ്ടു മുൻപിലെ കാലങ്ങളിൽ വ്യവഹാരം പ്രവൃത്തിയാതെ ഇരുന്നതിന്നും പിന്നെത്തതിൽ വ്യവഹാരം പ്രവൃത്തിച്ചതിന്നും ഹെതു പറയുന്നു। മനുപ്രജാപതിരാജ്യം ഭരിക്കുമ്പൊൾ അന്ന ഉള്ള മനുഷ്യരൊക്കെയും ധൎമ്മത്തിൽ തന്നെ പ്രവൃത്തിച്ചവരായും സത്യവാദികളായും ദ്വെഷാഹങ്കാരങ്ങൾ ഇല്ലാത്തവരായും ഇരുന്നവരാകകൊണ്ട ദ്വെഷാദിമൂലമായിട്ടുള്ള വ്യവഹാരം അന്നുണ്ടായില്ല। പിന്നെത്തതിൽ ധൎമ്മം നശിക്കയാൽ ദ്വെ[illegible]ദിമൂലമായിട്ടുള്ള വ്യവഹാരം പ്രവൃത്തിച്ചു।

ദ്വിഷ്ടാച വ്യവഹാരാണാം രാജ്ഞി ദണ്ഡധരം കൃതഃ।

വ്യവഹാരശാസ്ത്രത്തിൽ പിഷ്ണത്തിൻ സാരത്തെ
കൽമനസ്സ പ്രവൃത്തികളെ തിന്നുട്ടകാൻ ഗ
ഹം കൊടുക്കുന്ന രസ്ത്രിഹസ്ത്രത്തെ മനസ്സി
ലാക്കുന്നു—

മനുഷ്യരുടെ ഉള്ളിലെ ഗുണങ്ങൾ കൊടുക്കാത്ത
കുന്ന പെരുക്കങ്ങളിൽ നിന്നുണ്ടായിട്ടുള്ള തായി
ന്യായങ്ങളുടെ മേൽ നിൽക്കുന്ന വാക്കുകളായുള്ള ന്യായവ
സ്തുക്കളെ കൊണ്ടു രാജാവ് പ്രഭുതാവൾ ഉചിത
മായി വ്യവഹാരമെന്ന പേരായിട്ടുള്ള ഒരു സാ
ലയെന്നാണ് ഞാൻ കാണുന്നു—

മനുമഹാരാജാവു മുതൽ ബഹു തോത്തൂരക്കാലത്തി
ങ്കൽ രാജ്യത്തെ ഭരിച്ചിരുന്ന സന്മാനന്മാർ
ക്കെല്ലാവരും സത്യം യുക്തം ഉള്ളവരന്നായു
ധാരവും ധർമ്മവും മന്ത്രവും ഉണ്ടായില മനുഷ്യ
ൽ സത്യം യുക്തം ഇല്ലാതെ നൃപമാരുടെ വ്യവ
ഹാരശാസ്ത്രം നടത്തപ്പെടാതിരിക്കുന്നു രാജാവിനെ
കണ്ടിച്ചു—

[illegible]
[illegible]
[illegible]

—[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

—[illegible]

[illegible]
[illegible]
4[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

—[illegible]

സ്മൃത്യാചാരവ്യപേതേന മാർഗ്ഗേണാധർഷിതഃ പരൈഃ
ആവേദയതി ചേദ്രാജ്ഞേ വ്യവഹാരപദം ഹി തത്॥

ഇതി വ്യവഹാരം ചൊദിപ്പാനുള്ള വിഷയത്തെ ചൊല്ലുന്നു. ഒരുത്തൻ മറ്റൊരുത്തനാൽ ശാസ്ത്രങ്ങൾക്കും ലൊകാചാരങ്ങൾക്കും വിരുദ്ധമായിട്ടു ഉള്ള മാർഗ്ഗം കൊണ്ടു അപമാനിക്കപ്പെട്ടാൽ ആയത സഹിപ്പാൻ വഹിയാതെ താൻ തന്നെ വന്നു രാജാവിനെ അടുക്കയെങ്കിലും പ്രാഡ്വിവാകനെ അടുക്കയെങ്കിലും ബൊധിപ്പിച്ചാൽ ആയത വ്യവഹാരം കെൾപ്പാനുള്ള വിഷയം. എന്നു.

നോത്പാദയേത് സ്വയം കാര്യം രാജാ നാപ്യസ്യ പൂരുഷഃ
മനുഃ। ന ച പ്രാപിതമന്യേന ഗ്രസേദർത്ഥം കഥഞ്ചന।

ധർമ്മസഭയിൽ വന്ന ഒരുത്തൻ ഒരു കാര്യത്തിനെ ബൊധിപ്പിക്കാതെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ ദുരാഗ്രഹം കൊണ്ടു രാജാവെങ്കിലും പ്രാഡ്വിവാകനെങ്കിലും ഒരുത്തനാൽ ബാധിക്കപ്പെടാതെ ഇരിക്കുന്ന വ്യവഹാരത്തിനെ ഉണ്ടാക്കരുത. ഒരുത്തൻ വന്നു ബൊധിപ്പിച്ച വ്യവഹാരത്തിനെ കെൾക്കാതെ മറക്കയും അരുത. എന്നു.

രാഗാദിനാ യദേകേന കോപിതഃ കാരണം വദേത്
തത്ത്രിലിഖിതം പത്രം വാദിനഃ ഫലകാദിഷു।

ഒരു വാദി ഒരുത്തനാൽ രാഗാദികൾ കൊണ്ടു അപമാനിക്കപ്പെട്ടു കൊണ്ടു പ്രതിവാദിയെ അവാദിച്ചതിന കാരണങ്ങളെ പറയുന്നതു ഒക്കെയും മുമ്പിൽ മുമ്പിൽ ഫലകത്തിൽ എങ്കിലും മണ്ണ കല്ല കൊണ്ടു എഴുതിക്കെണം. പിന്നെ അതിൽ പറ്റിപ്പാനുള്ള വാമൊഴികളെ വെച്ചുതീർപ്പാനുള്ളതിനെ പൂരിച്ച ശുദ്ധമായിട്ടു ഉള്ളതൊലക്കറ്റത്തെ എഴുതിക്കെണം. എന്നു.

അധികാൻ ശോധയേദർത്ഥാൻ ന്യൂനാംശ്ച പരിപൂരയേത്
ഭൂമൌ നിവേശയേദ്യാവത്താവത്സോർത്ഥോ ന നിശ്ചിതഃ।

കാര്യത്തിനു ഉപയൊഗം ഇല്ലാത്ത വാമൊഴികളെ കളഞ്ഞു കുറവുള്ള വാമൊഴികളെ കൂട്ടി കാര്യനിശ്ചയം വന്നിടത്തൊളം ശൊധന ചെയ്ത ശുദ്ധങ്ങളായിട്ടു ഉള്ള വാമൊഴികളെ ഒലക്കറ്റത്തിൽ എഴുതിക്കെണം. എന്നു।

ഗ്രാമശാസ്ത്രമാർഗ്ഗം ഞങ്ങിയാതെ ചിലർ കൂടെയു
ത്തനെ ഒരുക്കാർക്കും തൊട്ടുഉപദ്രവിച്ചവന്ന
ക്കാർക്കും രാജാവിനൊട പറെഞ്ഞാൽ അതിന്ന വ്യ
വഹാരപദം എന്ന പറയുന്നു - എന്ന യാജ്ഞവല്ക്യ
ന്റെ വിധി —

രാജാവും രാജഭൃത്യന്മാരും ഒത്തുകൂടാതെ ക
ണ്ട തങ്ങൾ തന്നെ ഒരു അന്യായവും ഉണ്ടാക്കരുത
മറെറാരുത്തൻ അന്യായം വന്ന പറഞ്ഞാൽ ആയത്കൊ
ണ്ടും വഴി പൊലെ വിസ്തരിച്ചു നെരപൊലെ തീർ
ത്തുകൊള്ളുകയും വെണം എന്ന യാജ്ഞവല്ക്യന്റെ വിധി —

ഒരു കാര്യത്തിന്റെ പ്രതിയായിട്ടുള്ളവൻ കാര
ണങ്ങൾ പറയുന്നതു എല്ലാം പ്രാഡ്വിവാകൻ എഴു
തണം എഴുതിട്ടുള്ളത് വഴി പൊലെ മനസ്സില
ാക്കണം എന്ന കാത്യായനന്റെ വിധിയും ബൃഹ
സ്പതിയുടെയും വിധി —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

നിരവദ്യം സപ്രതിജ്ഞം പ്രമാണാഗമസംയുതം.

അല്പാക്ഷരം പ്രഭൂതാർത്ഥം നിസ്സന്ദിഗ്ദ്ധം നിരാകുലം।

ആവേദയേദ്വിവാദാർത്ഥീ പരേണാന്യായപീഡിതഃ।

ഒരുത്തൻ മറ്റൊരുത്തനാൽ അന്യായപ്പെട്ടായിട്ട് ഉപദ്രവിക്കപ്പെട്ടിട്ടു കൊണ്ട് ധർമ്മസഭയിൽ വന്ന സങ്കടം ബോധിപ്പിക്കേണമെങ്കിൽ ബോധിപ്പിക്കേണ്ടും പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു। ഇനി ചൊല്ലപ്പോകുന്ന ദോഷങ്ങൾ കൂടാതെയും ആധാരം മുതലായ പ്രമാണങ്ങളോടും കൂടി പ്രതിജ്ഞയിൽ ഹേതുക്കളോടും കൂടിയതായും അക്ഷരം ചുരുങ്ങീട്ടും അർത്ഥം ഏറീട്ടുള്ളതായും ഒരു സന്ദേഹം കൂടാതെയും മനസ്സിൽ പീഡയും കൂടാതെയും വാദികൾ തന്റെ പക്ഷത്തെ ബോധിപ്പിക്കേണം।൧൯।

ആവേദ്യ ഗൃഹീതേർത്ഥേ പ്രശമം യാതി യേദി ഹി:

അഭിയോഗസ്ഥിരോ പെണ്ണന്യായദണ്ഡം പ്രകല്പയേൽ

വാദി ധർമ്മസഭയിങ്കൽ വന്ന സങ്കടം ബോധിപ്പിച്ച വാമൊഴികളും ഓലയിൽ എഴുതി പിന്നെ അതിങ്കൽ പ്രതിവാദിയെയും വരുത്തി ഉത്തരം എഴുതിച്ച കാര്യത്തിന്റെ ശേഷം വാദിപ്രതിവാദികൾ തന്നെ തമ്മിൽ പറഞ്ഞ് രാജാവിന്റെ അറിക്കെ എങ്കിലും പ്രാഡ്വിവാകന്റെ അറിക്കെ എങ്കിലും ബോധിപ്പിക്കാതെ രാജാവിനെ വഞ്ചിച്ച കാര്യത്തിനെ തീർത്തും കൊണ്ട് രണ്ടുപേരും പോയാൽ രണ്ടുപേരെയും വരുത്തി അപ്രിയവാദിയെ ബോധിപ്പിച്ച കാര്യത്തിന്റെ വണ്ണം പരിഷ്ടം വിചാരിച്ച അവന്റെ പോലെ രണ്ടുപേർക്കും പ്രായശ്ചിത്തം നിശ്ചയിച്ചു വാങ്ങേണം।൨൦।

ആഹ്വാനേ തരസാ പ്രവിഷ്ടേ വിചാരോ യം പ്രവൃത്തതെ.

പ്രശമായെദിമൊയാന്തി ദാപ്യന്തെ ദ്വിഗുണം ദമം।൨൧।

ആവേദ്യത്ര ഗൃഹീതേർത്ഥേ പ്രശമം യാന്തി യെദി ഹി:

സമക്ഷദ്വിഗുണദണ്ഡാന്തു വിപ്രലംഭാനുപാന്യതഃ।

അന്യായക്കാരനെക്കൊണ്ടു പരവശനായിരിക്കുന്ന
പ്രതിക്കാരൻ രാജസന്നിധാനെ ചെന്നിട്ടും പൊരുൾസത്യ
മായി പ്രമാണങ്ങളൊടുകൂടിയിരിക്കുന്ന തന്റെ കാര്യ
ങ്ങളെ അധികാരികളൊ അവരെ അതിന്റെ ഉടയവരൊ സംശ
യം ഇല്ലാതെ ചഞ്ചലപ്പെടാതെ പറഞ്ഞു ബോധിപ്പിക്കു
ക്കണമെന്നു പ്രജാപതിയുടെ വിധി

ഇപ്രകാരം കൊണ്ടു സ്ഥാനത്തെ പറഞ്ഞറിയുന്നക
ാര്യം പിന്നെയൊ ന്യായം ചെൻകായ്ക്കിൽ ഇല്ലാത്തതു
കാഴ്ച്ചയിൽ അവസ്ഥപോലെ ദണ്ഡിക്കേണ
മെന്നു ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

AL MASSO

1

രാജാവിനെ വഞ്ചിച്ച ബോധിപ്പിക്കാതെ തമ്മിൽ കാൎയ്യം തീൎത്തു കൊണ്ടുപൊയവരുടെ ദണ്ഡനെ തന്നെ ചൊല്ലുന്നു. വാദിപ്രതിവാദികളുടെ ഉത്തരപ്രത്യുത്തരങ്ങളെ എഴുതിച്ച കാൎയ്യം നിശ്ചയിപ്പാൻ തുടങ്ങിയതിന്റെ ശെഷം രാജാവിനെ വഞ്ചിച്ച വാദിപ്രതിവാദികൾ തന്നെ തമ്മിൽ പറഞ്ഞ കാൎയ്യം തീൎത്തു കൊണ്ടു ബോധിപ്പിക്കാതെ പൊയാൽ ആവലാധിപെച്ചിറക്കുന്നതിന്നു ഉചിതമെന്നപൊലെ വാദിപ്രതിവാദികളെക്കൊണ്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। ശരി।

കാലെ കാൎയ്യാൎത്ഥിസംപൃച്ശെൽ പ്രണതം പുരതസ്ഥിതം
കിം കാൎയ്യം കാ ച തെ പീഡാ മാ ഭൈഷീൎബ്രൂഹി മാനവ।

പ്രാൎഡ്വിവാകൻ സംകടക്കാരനൊടു മുമ്പിൽ ചൊദിക്കെണ്ടും പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു. ധൎമ്മസഭയിൽ വന്ന പ്രാൎഡ്വിവാകന്റെ മുമ്പിൽ നമസ്കാരം പണ്ണക്കമായിട്ടു നിന്നംകൊണ്ടു യൊഗ്യകാലത്തിൽ സംകടത്തിനെ ബോധിപ്പിച്ചാൽ ആ സംകടക്കാരനൊടു തനിക്കു സംകടമെന്തെന്നും നിന്റെ കാൎയ്യമെന്തെന്നും ഭയപ്പെടാതെ പറയെന്നുമെന്നും പ്രാൎഡ്വിവാകൻ സാവധാനമായിട്ടു ചൊദിക്കെണം। ശരി।

എവം പൃഷ്ടസ്സ യൽ ബ്രൂയാൽ തൽ സഭ്യൈൎബ്രാഹ്മണൈസ്സഹ
വിമൃശ്യ കാൎയ്യം ന്യായ്യം ചെൽ ആഹ്വാനാൎത്ഥമതഃപരം।
മുദ്രാം വാ നിക്ഷിപെത്തസ്മിൻ പുരുഷം വാ സമാദിശെൽ।

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം പ്രാൎഡ്വിവാകനാൽ ചൊദിക്കപ്പെട്ടതിന്റെ ഉത്തരമായിട്ടു സംകടക്കാരൻ യാതൊരു കാൎയ്യത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നു. ആ കാൎയ്യം പ്രതിവാദിയെ വരുത്തി വിസ്തരിപ്പാനുള്ളതൊ അല്ലാത്തതൊ എന്നും സഭ്യന്മാരൊടും കൂടെ വിചാരിച്ച വിസ്തരിപ്പാനുള്ളതു തന്നെ എന്നു പ്രാൎഡ്വിവാകനും ബൊധിച്ചാൽ പിന്നെ അതിൽ പ്രതിവാദിയെ വരുത്തുവാൻ ഒരു മുദ്ര എങ്കിലും കൊടുത്തുകൂടിയതൊൽ മതലായത് എങ്കിലും ഒരു ശിപായി എങ്കിലും കൊടുക്കെണം। ശരി।

അന്ന്യായക്കാരനെ കാൎയ്യം വിസ്തരിക്കുന്നവ
ർ മുമ്പിൽ വരുത്തീട്ടു ന്യായക്കാരന കാൎയ്യമെ
ന്നം ഭിന്നിപ്പിച്ചിന്നം ദുഷ്ടാതെ കണ്ടെനെരവ
റകെഴിന്നം ചെയ്യിക്കെണമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ
പക്ഷം

ഇപ്രകാരം ചൊദിച്ചതിന്നവൻ ഉത്തരം പറയുന്നവ
ക്കരക്കാൎയ്യങ്ങൾ വിസ്തരിക്കുന്ന സഭാവാസികളൊടുകൂ
ടെ വിചാരിച്ചു ന്യായമെങ്കിൽ അതിന്റെ പ്രതിയെക്കെ
ാങ്ങ പക്ഷവാൻ രാജാവിന്റെ രാജ്യത്തുള്ള എഴുത്തകെ
ാട്ടന്നരെന്നവക്കെണം അവൎക്കന്നെ അപ്രതിക്ഷമത്തി
അവരതിച്ചതിങ്കൽ ഇക്കാൎയ്യത്തൊളം അവനെകൊണ്ട
പിഴചെയ്യിക്കെണം ഹീനകാൎയ്യമെങ്കിൽ അവൻ തന്റെ
ഭാഗ്യക്കാൎയ്യമെങ്കിൽ ഉത്തമന്റെതും പലവട്ടമായി
ട്ടുള്ള ഉത്തമക്കാൎയ്യമെങ്കിൽ അവന്റെതും ശിക്ഷിക്കെ
ണമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി

അശ്രുതസ്വപമദ്യന്നയശ്ശൌണ്ഡാരാജഗ്രാസനം

അഭിയോഗാന്ത്രുവൈണ്ണെതസ്യ ദണ്ഡം പ്രകല്പയേൽ।

മറ്റുമുതലായതകൊണ്ടു ചെന്ന വാദിയെങ്കിലും ശിപായിയെങ്കിലും പ്രതിവാദി യെ സഭയിൽ വരുത്തക്കവണ്ണം പാദിഷ്ഠാൻ വാദി രോഗാദികൾ കൂടാതെ ന ന്നുവരുവാൻ ശക്തനായിരുന്നും കൊണ്ടു സഭയിൽ വരാതെ മറ്റുമുതലായത ലംഘിച്ചുവാൽത്താൽ ആ പ്രതിവാദിക്കു കാൎയ്യത്തിന്റെ സാരം പോലെ പ്രായ ശ്ചിത്തം കല്പിക്കേണം. ।വ്യവസ്ഥ।

ഹീനേ കൎമ്മണി പഞ്ചാശന്മദ്ധ്യമേ തു ശതാവരഃ

ഗുരുകാൎയ്യേ ച ദണ്ഡ്യസ്സ്യാന്നിത്യം പഞ്ചശതാവരഃ।

ഉത്തരവുമവന്റെ ദണ്ഡഭേദത്തെ ചൊല്ലുന്നു। ചെറിയ കാൎയ്യത്തിന അമ്പത പണവും മദ്ധ്യമമായിട്ടുള്ള കാൎയ്യത്തിന ഇരുനൂറ പണത്തിൽ കുറയാതെ യും വലിയ കാൎയ്യത്തിന അഞ്ഞൂറു പണത്തിൽ കുറയാതെയും പ്രായശ്ചിത്തം കല്പിക്കേണം. ।വ്യവസ്ഥ। ഇതിന്റെ ഭേദലക്ഷണം।

ഇനി പക്ഷഭാഗത്തെ ചൊല്ലുന്നു। പക്ഷ ഭാഗം എടുത്തു വിസ്തരിപ്പാൻ യോ ഗ്യമില്ലാത്തവ ലാദി।

പതിതാഭിശസ്തകൃതശ്ചൈവ യശ്ച നഃ പ്രകൃതിം ഗതഃ

ദൃഷ്ടാന്തഃ। അസ്വതന്ത്രകൃതശ്ചൈവ വ്യവഹാരോ ന സിദ്ധ്യതി।

ജാതിഭ്രഷ്ടായിട്ടുള്ള ദോഷങ്ങൾ കൊണ്ടു കേതകാദി ജാതിയിൽനിന്ന നീക്കിയിരിക്കുന്ന പതിതന്മാരാൽ ചെയ്യപ്പെട്ട വ്യവഹാരാദിയും സ്വതന്ത്രമി ല്ലാത്തവരാൽ ചെയ്യപ്പെട്ട വ്യവഹാരാദിയും സിദ്ധിക്കയില്ല। ആയതു വിസ്തരി ക്കരുതെന്നതാല്പൎയ്യം।അ।

മത്തോന്മത്താൎത്തവ്യസനിബാലഭീതപ്രയോജിതഃ।

അസംബന്ധകൃതശ്ചൈവ വ്യവഹാരോ ന സിദ്ധ്യതി।

മദ്യപാനം ചെയ്ത മദിച്ചു നടക്കുന്നവനാലും ബുദ്ധിഭ്രമം കൊണ്ടു നടക്കുന്ന വനാലും മഹാരോഗം പിടിച്ചിരിക്കുന്നവനാലും മഹാവ്യസനത്തോടു കൂടി

പശ്ചാത്താപിക്കയില്ലാത്തവനും ചെയ്വ ഇല്ലാത്തവനും
[illegible] ത്തപ്പെട്ടും കൊള്ളുവാൻ [illegible] ച്ചുകൂടാതവനും
[illegible] ള്ളവനും ദ്രോഹത്തിന്റെ [illegible] ഗിതനും [illegible]
[illegible] ള്ളവനും ബാലനും ദുഷ്ടവനും [illegible]
[illegible] ഇല്ലാത്തവനും [illegible]
[illegible] വിചാരത്തിലും. [illegible] വിചാരത്തിലും. [illegible]
[illegible] വിചാരത്തിലും. [illegible] വിചാരത്തിലും.
[illegible] കൊള്ളുക [illegible] വിചാരമായ [illegible]
[illegible]
[illegible]

ഷിരിക്കുന്നവനാലും പതിനാറു വയസ്സിനകത്തുള്ള ബാലനായും എണ്പതു വയസ്സി
ന്നുമെലുള്ള വൃദ്ധനായും ഒരു സംബന്ധമില്ലാതെ ഇരിക്കുന്നവനാലും ചെയ്യപ്പെട്ട
ആവലാധി സിദ്ധിക്കയില്ല ॥ ശ്ലൊ ॥

ഗുരുശിഷ്യൌ പിതാപുത്രൌ ദംപതീ സ്വാമിഭൃത്യകൌ
ഏതെഷാം സമവെതാനാം വ്യവഹാരൊ ന സിദ്ധ്യതി ॥

ഗുരുവും ശിഷ്യനും അഛ്ചനും മകനും ഭൎത്താവും ഭാൎയ്യയും എജമാനനും ദാസനും
തമ്മിലുള്ള ആവലാധി സിദ്ധിക്കയില്ല - ചില സംഗതികളിൽ കാൎയ്യത്തിന്റെ
വിശെഷം കൊണ്ടു സിദ്ധിക്കയും ചെയ്യും. അത എങ്ങിനെ എന്നാൽ ശിഷ്യൻ ഒരു അതി
ക്രമം കാണിച്ചു എങ്കിൽ ശിഷ്യനെ ചെറിയ കയറു കൊണ്ടെങ്കിലും ചിര
ട്ട കൊണ്ടെങ്കിലും ശരീരത്തിന്റെ പൃഷ്ഠഭാഗത്തിങ്കൽ അടിക്കുന്നത ധൎമ്മ
ശാസ്ത്രൊക്തമാകകൊണ്ടും അതു കൂടാതെ വലിയ വടികൊണ്ടു ശി
രസ്സിൽ അടിക്കയൊ ചെയ്താൽ ആയത സഹിപ്പാൻ വഹിയാതെ ശിഷ്യൻ സദ
സ്സിൽ വന്ന ആവലാധി വെച്ചാൽ ആയത സിദ്ധിക്കയും ചെയ്യും. ചെയ്യാൻ തുട
ങ്ങിയാൽ ആയതിനെ സംകടപ്പെട്ട മകൻ അഛ്ചനെ കൊണ്ടു ആവലാധി
ചെയ്താൽ ആയതും സിദ്ധിക്കും. ഭാൎയ്യാസ്ത്രീധനം കൊണ്ടുവന്ന വകകളെ ക
ലവും പതിനൊരു ആപത്തും ഇല്ലാതെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ ഭൎത്താവ കെട്ടുകാൎയ്യം ചെ
യ്യാൻ തുടങ്ങിയാൽ ആ സംകടം കൊണ്ടു ഭാൎയ്യയും ബൊധിപ്പിച്ചാൽ ആയതും
സിദ്ധിക്കും. ദാസ്യവൃത്തി എടുക്കുന്നതിന ശംബളം കൊടുക്കാതെ എജ
മാനൻ സങ്കടം കൊണ്ടു ദാസൻ ബൊധിപ്പിച്ചാൽ ആയതും സിദ്ധിക്കും. ॥ ശ്ലൊ ॥

ഏകസ്യ ബഹുഭിസ്സാൎദ്ധം സ്ത്രീണാം പ്രെഷ്യജനസ്യ ച
അനാദെയൊ ഭവെദ്വാദൊ ധൎമ്മവിദ്ഭിരുദാഹൃതഃ ॥

ഒരുത്തൻ ബഹുജനങ്ങളൊട അനെകം വിധത്തിലുള്ള കാൎയ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഒ
ന്നിച്ച ആവലാധി എഴുതി ബൊധിപ്പിച്ചാൽ ആയത ഒരൊരൊ കാൎയ്യമായിട്ട
ക്രമെണ ആവലാധിയും സിദ്ധിക്കയില്ലയെന്നു താല്പൎയ്യം. കുലസ്ത്രീകൾ വെക്കുന്ന
ആവലാധിയും എജമാനന്റെ ഉത്തരവും കൂടാതെ ദാസൻ വെക്കുന്ന ആവലാധിയും

സിദ്ധിക്കയില്ലെന്നതാകുന്നു।സ്സ।

അപ്രസിദ്ധം നിരാബാധം നിരൎത്ഥം നിഷ്പ്രയോജനം

അസാദ്ധ്യം ച വിരുദ്ധം ച പക്ഷദോഷം (രാജ്ഞാ) വിവൎജ്ജയേൽ।

അപ്രസിദ്ധമെന്നും നിരാബാധമെന്നും നിരൎത്ഥമെന്നും നിഷ്പ്രയോജനമെന്നും അസാദ്ധ്യമെന്നും വിരുദ്ധമെന്നും ഇങ്ങിനെ പക്ഷദോഷങ്ങൾ ആറ। ആറ പക്ഷദോഷത്തിനെയും വൎജ്ജിക്കേണം। അപ്രസിദ്ധം എന്റെ പകമയൽ കൊമ്പകൊണ്ട ഉണ്ടാക്കിയതവില്ലിനെ മറ്റൊരുത്തൻ അപഹരിച്ചു എന്നും ഒരുത്തൎക്കും പ്രസിദ്ധമല്ലാത്തതു പലാദി അപ്രസിദ്ധത്തിന്നുദാഹരണം। എന്റെ വിളക്കിന്റെ വെളിച്ചം കൊണ്ട മറ്റൊരുത്തന്മേൽ ടക്ഷിച്ചുപരുന്നു എന്നും ഒരുത്തൎക്കും ഉപദ്രവമില്ലാത്ത കാൎയ്യത്തിനെ കൊണ്ട വെക്കുന്നതു പലാദി നിരാബാധത്തിന്നുദാഹരണം। ഒരക്ഷരം, ഇല്ലാത്ത ശബ്ദത്തിന്ന ഉച്ചരിച്ചു വെക്കുന്നതു പലാദി നിരൎത്ഥത്തിന്നുദാഹരണം।- എന്നെ കടക്കണ്ണ കൊണ്ട നോക്കി നൃത്യം ചെയ്യുന്നത ഉപയോഗമില്ലാത്ത കാൎയ്യം കൊണ്ടു വെക്കുന്നതു പലാദി നിഷ്പ്രയോജനത്തിന്നുദാഹരണം।- നാക്കു കൊണ്ട പറവാൻ വഹ്യാത്തവൻ ശകാരിച്ചു വെന്ന ഗ്രാമങ്ങൾക്കും പട്ടണങ്ങൾക്കും വിരുദ്ധമായിരിക്കുന്ന കാൎയ്യം വും വിരുദ്ധത്തിന്നുദാഹരണം। ഇതിൽ വൎജ്ജം ഉള്ളനുപലാദി കൎത്തൃവാദിയെ പരുത്തി വിസ്തരിക്കരുത।സ്സ।

ഇനി സെധവിവയത്തെ ചൊല്ലുന്നു- സെധം രാജ്ഞാജ്ഞ കൊണ്ട ചെയ്യുന്നതു പ-

പക്ഷാദ്യം ഇതെന്നതിഷ്ഠന്നം ഉൽകൃഷ്ടാന്ത്യം തഥൈവ ച:

സ്വസെധയെഷ്ടി വദ്രാത്ഥ്യാപശ്ചാഘാനദൎശനം।

വാദിതന്റെ പ്രതിവാദിയൊടതന്നിക്കുതരുപാനരു ഇതിനെന്തരെണമെന്ന ചൊദിച്ചാൽ ആയത പ്രതിവാദിക്കുടാക്കാതെ അതിക്രമിച്ചു പൊയാൽ പ്രതിവാദിയെ വാദിക്കുന്നടപ്പ ചെയ്യാം। രാജാവിങ്കൽ ബൊധിപ്പിച്ചു ആജ്ഞയച്ചു വരുവൊളവും।സ്സ।

സ്ഥംമനാസ്വെധഃ കാലകൃതഃ പ്രവാസാൽ കൎമ്മണസ്തഥാ।

അപ്രസിദ്ധവും. നിരൎത്ഥവും. നിഷ്പ്രയോജനവും. ഗ്രാ
മ്യവും ഈ പറഞ്ഞ കാൎയ്യങ്ങളുടെ പക്ഷം അപ്രാപ്യ
മെങ്കിലും. വിരുദ്ധമെങ്കിലും ഒരു ജാതിയും ഉപെക്ഷിക്കെ
ണം. ഒരുത്തനും ചെയ്ക്കെട്ടുകളില്ലാതെയുള്ള കാൎയ്യത്തി
ന്നപ്രസിദ്ധമെന്ന പെർ - മറ്റൊരുത്തനെക്കൊണ്ടു ചെല്ലു
ത്തുന്നതിനു സംബന്ധം ഇല്ലാതെകണ്ടുള്ളതിന്നു നി
രൎത്ഥമെന്ന പെർ - കാൎയ്യം ഒഴിഞ്ഞ പക്ഷം സങ്കട
മായിട്ടുള്ള കാൎയ്യത്തിന്നു നിഷ്ഫലമെന്ന പെർ - ഇനവക
ഇന്നതിന്ന എന്നില്ലാതെകണ്ടുള്ള കാൎയ്യത്തിന്നു നിഷ്പ്രയൊ
ജനമെന്ന പെർ ഈ കാൎയ്യങ്ങൾക്കു പ്രവൃത്തിക്കുന്ന പക്ഷം. ഉതക
ന്നതിന്നു രണ്ടുകൊണ്ടെറെ ഒപ്പു അറിഞ്ഞ കാൎയ്യങ്ങളെയും ചരു
തെയും രാജാവു പക്ഷിക്കെണ്ടെന്ന ദുൎന്ന്യായമെന്നൊന്റെ വിധി—

അന്ന്യായമായെടുത്ത ഒക്കെ പ്രാപ്തിയുമായി രാജാക്ക
ന്മാരെ ഉപ്രൊമെ വിരൊധിച്ചു പ്രാപ്തിയില്ലാതെ—

പ്രാപ്തിയുള്ളവർ രാജാവിനൊടു ചൊദിച്ചിട്ടും
ചൊല്ലുന്ന രാജ്യാവകാശികൾക്കും ഒക്കെയും വിധിയുള്ള
കന്നതത്തിനു വിരുദ്ധപക്ഷമെന്ന പെരങ്ങിനെ
ത്തിയമെന്നൊന്റെ വിധി—

പറയെണ്ടുന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ പറയാതെ കണ്ടിരിക്കുന്ന
റ പറയുന്നവനെ കാൎയ്യത്തിൽ ആക്കിട്ടുള്ളവൻ കാൎയ്യ
ത്തിന്നു അതിനെ തന്നെ നാരദന്റെ വിധി—

ചതുൎവിധസ്ത്രാദ്ധാസെധന്ന്യൂബ്ധസ്ഥാനലംഘയെൽ.

ആസെധം നാലുവിധം. ഈസ്ഥാനത്തിൽ ഗമിക്കരുത. ആസ്ഥാനം കൊണ്ടുചെയ്യുന്നതടവും ഇത്രദിവസം പൊകരുതെന്ന കാലം കൊണ്ടു ചെയ്യുന്നതടവും ഒരുദിക്കിൽ യാത്ര പൊവാൻ ഭാവിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ ആയതരുതെന്നും പ്രവാസം കൊണ്ടു ചെയ്യുന്ന തടവും ഇന്നപ്രവൃത്തി ചെയ്യരുതെന്നും തടയുന്നതും ഇതിൻവണ്ണം തടവ നാലുവിധം. ഇതിൽ ഒന്നിനാൽ തടയപ്പെട്ടതനുസരിയാതെ പൊയാൽ പൊയവനു ദണ്ഡമുണ്ടെന്നതാൽ ശാസ്ത്രം. അസ്യ.

ക്ഷെത്രഹാമശൎവവൎത്തിനിധനയാത്രാദിഗന്ധാ
അന്യായപാദിനാബന്ധതാന്യായെധശ്ചബ്ധ്ദിവാദിനാ

പാങ്ങിച്ചുകൊടുക്കാതെ അന്യായം പറയുന്നപ്രതിവാദിയുടെ പക്കൽ നിലംപുരയിടങ്ങളും ഭവനങ്ങളും കുടികളും ധനങ്ങളും പാദിയാൽ തടയപ്പെട്ടു. അപ്പ.

ആസെധധാത്രസ്പമാസെധം സ്പയമെപൊത്സ്യജെദ്ബധ.
നതസ്യാതിക്രമാഷ്ടാവൊനചദണ്ഡംപ്രകല്പ്പ്യതെ.

തടഞ്ഞവന്തന്നെ തടഞ്ഞ അവസ്ഥ രാജാവിനെ ബൊധിപ്പിക്കുന്നതിനുമുമ്പിൽ തടവതീൎത്താൽ ആയതനുസരിച്ചു പൊയവനു ദണ്ഡമില്ല. അസ്യ.

രാജ്ഞൊനിവെദനാൽപൂൎവ്വം ആസെധാനൊത്സ്യജെൽസ്വയം.
ഉന്ത്യജെബൈദ്ദമന്ദാല: ആപിധശ്ചനലംഘയെൽ.

തടവു ചെയ്തവൻ പ്രതിവാദിയെ തടഞ്ഞ അവസ്ഥ രാജാവിങ്കൽ ബൊധിപ്പിച്ചാൽ പിന്നെ അതിൽ തനിക്കു ബൊധിച്ചപൊലെ തടവതീൎത്തയച്ചുകൂട. തടവിൽ ഉൾപ്പെട്ടവനും പൊയിക്കൂട. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ. ഇതിന്നു ആസെധപ്രകരണം. ...

നദീസന്താരകന്താരദുൎദ്ദെശൊപപ്ലവാദിഷു.
ആസിദ്ധസ്തുപരാസെധം ഉൽക്രാമന്നാപരാധ്നുയാൽ.

ചിലസമയത്ത തടവതിക്രമിച്ചാൽ ദണ്ഡമില്ലെന്നു ചൊല്ലുന്നു- നദികടക്കുമ്പൊഴും അതിഭയങ്കരമായിരിക്കുന്നവനമദ്ധ്യെ പൊകുമ്പൊഴും ദുഷ്ടന്മാരായിട്ടുള്ള ചൊരന്മാരുള്ള പ്രദെശത്ത ശത്രുക്കൾ വന്നു കരെറിരാജ്യത്തിന്ന അലസലവന്നിരിക്കുന്ന സമയത്തും ഒരുത്തനാൽ തടയപ്പെട്ടാൽ ആയതതിക്രമിച്ചു പൊയ

൫൭ നാരെസ്വസ്വയമെന്നും കാലക്രമമെന്നും പ്രവാ
സത്തിൽ നിന്നാകിട്ടിയതിന്നും. ഇതിന്നാല
ആദ്യസ്വയമെന്നവെരണ്ടത്തെയും ഉപനിക്ഷെപിച്ച
ന്നുരത്തെന്റെ കാഴ്ചയിന്നുളെപ്രമാണം ചെയ്യ
മെന്നകൂടിക്കുന്നതിന്ന സ്ഥാനാമസ്വയമെന്നവെരെക്കു
ട്ടിരിക്കുന്നായം. പൊരുളാരത്തെ കൂടിക്കുന്ന
ന്നകാലക്രമമെന്നവെരദേശാന്തരത്തിൽ നിന്ന
ഉള്ളതിനെ കുറിക്കുന്നതിന്നതക്കമെന്നവെരറ്റനാല
പ്രകാരത്തിൽ കണ്ടുബാല്യം ആകുന്നു. ആൻ ആകുന്നു
തെളിയിച്ചിരിക്കുന്നത്തെന്ന തന്നവിവരവിധി—

൫൮ ഭൂമികളും പറമ്പുകളും തോട്ടങ്ങളും ധനങ്ങളും യാതൊ
രുത്തൻ ആയി വാങ്ങുന്നവരെക്കാൾ അവകാശമൊക്കയും ഉടമ
ക്കാരനാകുന്നു എഴുതിവെച്ചിരിക്കുന്നു. രാജാവിങ്കൽ ബോ
ധിപ്പിക്കുന്നതിന്നും [illegible] പൂർവ്വമായുള്ളവരെ
[illegible] ആകുന്നതിന്നും ഉള്ള
ചവിലകളും വെണം എന്നാകുന്നു വിധി—
ഉടമക്കാരൻ തനിക്കു [illegible] പണം വെച്ചിരുന്ന വെച്ചാൽ
ആകിയവന്നു കൊടുക്കേണ്ടതില്ലെന്നാകുന്നു
ൻ വിധി—

൧൦ രാജാവിങ്കൽ ബൊധിപ്പിച്ചാൽ പിന്നെ അതുകൾക്കു തിന്ന കൊ
ച്ചവരെ ഉടമക്കാരൻ ഒഴിക്കയും ചെലവു തന്നെ ചെയ്താൽ രാജാ
വകുപ്പുകൾക്കു തെളിവു പോലെ ഉപദ്രവമെങ്കിലും
ദണ്ഡമെങ്കിലും ചെയ്യിക്കെണമെന്നാകുന്നു
ൻ വിധി—

പരദേശമിശ്ര-൧-൧൩൨-

വിവാഹശ്ചൈവ ... ആർത്തം നിയുക്തം
പ്രവൃത്തകാരമാരോഗാത്താത്തുരയിക്ഷു വ്യസനേഷ്വിതി:
അഭിയുക്തമന്യേന രാജകാര്യോദ്യതസ്തഥാ।

വിവാഹാദികർമ്മങ്ങൾ ചെയ്വാൻ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്നവനെയും മഹാരോഗത്തോടു കൂടിയവനെയും യാഗാദിക്രിയകൾ കഴിപ്പാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നവനെയും മഹാവ്യസനത്തിൽ ദുഃഖിച്ചിരിക്കുന്നവനെയും മറ്റൊരുത്തനാൽ അപവാദം ചൊല്ലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവനെയും രാജകാര്യത്തിൽ ഉദ്യോഗിച്ചിരിക്കുന്നവനെയും മഹാവ്യസനത്തിൽ മറ്റൊരുത്തൻ തടയരുത്। ൧൩൨-

ഗവാം പ്രചാരെ ഗോപാലാഃ സസ്യാരംഭെ കൃഷീവലാഃ।
ശില്പിനശ്ചാപി തൽകാലെ ആയുധീയാശ്ച വിഗ്രഹെ।

ഉത്ഭവിക്കുന്ന കാലങ്ങളിൽ കൃഷിക്കാരെയും പശുക്കളെ മെയ്പ്പവരുന്ന സമയത്ത ഇടയരെയും ശില്പവേല ചെയ്തുവരുന്ന സമയത്തിൽ ശില്പികളെയും യുദ്ധകാലത്ത ആയുധപാണികളെയും മറ്റൊരുത്തൻ തടയരുത്। ൧൩൩- വയസ്സിന കീഴുള്ള ബാലനെയും ദൂതനെയും മഹാദാനം ചെയ്വാൻ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്നവനെയും ഉപവാസാദിവ്രതത്തോടു കൂടിയവനെയും വിഷമപ്രദേശങ്ങളിൽ കെട്ടിരുന്നവനെയും ഇതിൻ വണ്ണം മേൽ എഴുതിയവരുകളെ ഒക്കെയും മറ്റൊരുത്തൻ തടകയും രാജാവങ്ങളെ അയച്ചു വരുത്തുകയും അരുത്। ൧൩൪-

അപ്രാപ്തവ്യവഹാരശ്ച ദൂതോ ദാനോന്മുഖോ വ്രതീ — *this verse before*
വൃക്ഷം പർവ്വതമാരൂഢാ ഹസ്ത്യശ്വരഥനൌസ്ഥിതാഃ — *the vyakh. etc*
വിഷമസ്ഥാശ്ച തെ സർവ്വെ നാസെദ്ധവ്യാഃ കാര്യസാധകൈഃ।

വൃക്ഷത്തിലും മലയിലും ഗജത്തിലും അശ്വത്തിലും രഥത്തിലും തോണികളിലും കയറിയിരിക്കുന്നവരെ തടയരുത്। ൧൩൫।

യസ്ത്വിന്ദ്രിയനിരോധെന വ്യാഹാരോച്ഛ്വാസനാദിഭിഃ।
ആസെധയെദനാസെധ്യം സ ദണ്ഡ്യോ ന ത്വതിക്രമീ।

തിന്നാതിരിക്കുതെന്നും ശ്വാസം വിടരുതെന്നും ഭക്ഷണസമയത്തിങ്കൽ ഭക്ഷിക്കരുതെന്നും। ഇതിൻ വണ്ണം ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ തടയുന്നതിന്ന യോഗ്യമില്ലാത്തതാകുന്നതിനെയും തടകയുമരുത്। ഇപ്രകാരം ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ തടയുന്നതിനു പ്രായശ്ചിത്തം ഉണ്ട്।

നടപ്പാൻ ത്തരുതാതവനെന്നും തെഷിതനെന്നും മ
റ്റൊരുത്തനെപ്പെറ്റു ഒഞ്ഞ ഒഴുക്കുന്നവനെന്നും ദുഃഖിത
നെന്നും മറ്റൊരുത്തൻ വലിപ്പവനെന്നും തഞ്ചക്കാ
ട്ടുന്നവുട്ടെയ്ക്കു വനെന്നും പക്കമെഷ്ടാൻപ്രവെഷ്ട
ഗൊപാല നെന്നും പണ്ടുസ്ഥലങ്ങളിൽ കുടിക്കാരനെന്നും
ഒരുശലഷങ്ങളെക്കും പൊൾ ഒരുശലഷങ്ങൾക്കാരന്തെ
യുംക്ഷമിന്നുള്ളെയ്ക്കു വനെന്നും രിക്കും പൊൾ ത്തുഷ
പാതികളെയും കാഷിപാദം ത്തിന്നുകൂടാത്തവരെയും
പ്രവഹാരശാസ്ത്രത്തിൽ പരിജ്ഞയാഞ്ഞ ത്തവരെന്നും മറ്റൊ
രുത്തന്റെ മുതലായിരിക്കുന്നവനെന്നും ദാനങ്ങൾ ചെയ്തവൽ
ഉടങ്ങുന്നവനെന്നും പ്രതമനസ്സിൽ ഇരിക്കുന്നവനെന്നും ശിക്ഷത്ത
നെന്നും കാൾക്കുന്നക്കിഞ്ഞെക്കത്തെ ഇഷ്ടമൊന്നവരെ രാജാവ
കാൾക്കുന്നമിക്കത്തമെന്ന നാരദന്റെ മതി

പുഷ്കിന്നെന്നെയും പട്ടത്തിന്നെയും ദുഷ്കളിൽ കൊ
ന്നിരിക്കുന്നവരെയും നടന്നെയും ത്തിന്റെ നടന്നെയും മത
ലിലും തൊണ്ടിയിലും കരിമിരിക്കുന്നവരെയും വിഷ
മത്തരെയും കുഴിക്കുന്നതാജാവ ളിക്കത്തുമെ
ന്നമനമതി

ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം ചെയ്തു ശൊമ്പടക്കിയൊരുഗത്തിലി
രിക്കുന്നവനെക്കാൾക്കുന്നക്കിഞ്ഞിട്ടുണ്ടാവൻ വരാ
ഞ്ഞെൽ അപനക്കാരമില്ലാഞ്ഞെന്നക്കാര്യമാണെന്നമിതി

ഇപ്രകാരം ഉള്ളതു വരുത്തികൊടുക്കുന്നവന്ന പ്രായശ്ചിത്തം ഉണ്ടു. എന്നു

അഭിനവകഷായപതിം കുലേജാതാം പ്രസൂതികാ

സർവ്വവർണ്ണോത്തമാം കന്യാം നാഭിഗച്ഛേദ്ധി വൃദ്ധകാന്തനാഃ

ഭർത്തൃവംശത്തിലും പിതൃവംശത്തിലും ബലമില്ലാത്തവരെ ഉപനയിച്ചവരെയും വ
ിധവമാരായിട്ടിൽ ജനിച്ചവരെ ഉപനയിച്ചവരെയും പ്രസവിച്ച ശുദ്ധം വരാത്തവരെ
യും ആവലാതിക്കാരനെക്കാൾ വലിയ ജാതിയിൽ ജനിച്ചവരെയും വ
അവയസ്സിൽ കിടക്കുന്ന ഒരുത്തിയെയും ഒരുത്തൻ തടവും രാജാവു ബന്ധി
ക്കുവാൻ വരുത്തിക്കയും അരുതു. എന്നു

തദധീനകുടുംബിന്യഃ സ്വൈരിണ്യോ ഗണികാശ്ചയാഃ

നിഷ്കുലായാശ്ച പതിതാസ്താസാമാഘാതനമിഷ്യതേ

ജാതികൾ കൂടാതെ പെറ്റ സ്ത്രീകളായിട്ടു കുടുംബം ഭരിച്ചുവരുന്ന സ്ത്രീകളെയും സ്വൈ
രസഞ്ചാരികളായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളെയും വേശ്യാസ്ത്രീകളെയും കുലത്തിൽ നിന്നും ഭ്രഷ്ടരായവരെ
യും മഹാപാതകം ചെയ്തിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളെയും തടവും വരുത്തുകയും ആം. എന്നു

ഹാരീതഃ

യോ ന ഭ്രാതാ ന ച പിതാ ന പുത്രോ ന നിയോഗകൃത്

പരാർത്ഥവാദീ ദണ്ഡ്യസ്യാത് വ്യവഹാരേഷു വിബ്രുവൻ

ഒരുത്തന്റെ കാര്യത്തിൽ സംബന്ധമില്ലാത്തവൻ വ്യവഹാരം ബോധിപ്പിച്ചു
ൽ പിഴ വരുത്താം. അച്ഛനും മകനും അനുജനും ഇതിൽ വർഗ്ഗം ഉള്ള സംബന്ധക്കാർക്കു വ്യ
വഹാരം ബോധിപ്പിക്കാം. കാര്യത്തിന്റെ ഉടയവന്ന വ്യവഹാരം ബോധിപ്പി
ക്കുന്നതിനു ശക്തിയും സമയവും ഇല്ലാഞ്ഞാൽ തന്റെ കാര്യം വ്യവഹരിക്കുന്നതി
ന്നു അധികാരപത്രം കൊടുത്ത മറ്റൊരുത്തനെ ആക്കിയാൽ അവന്നു വ്യവ
ഹാരം ബോധിപ്പിക്കാം. ഇവരെല്ലാം കൂടാതെ ബോധിപ്പിപ്പാൻ വന്നവന്നു പ്രായശ്ചി
ത്തം ഉണ്ടു. എന്നു

നാരദഃ

അർത്ഥിനാ സന്നിയുക്തോ വാ പ്രത്യർത്ഥിപ്രഹിതോപി വാ

യോ യസ്യാർത്ഥേ വിവദതേ തയോർ ജയപരാജയൌ

വാദിയെങ്കിലും പ്രതിവാദിയെങ്കിലും അധികാരപത്രം കൊടുത്ത മറ്റൊരുത്ത

ദ്രോഷ്ടന്മന്ദജ്വരൾം അഷ്ടംമകന്നാബന്ധു
ത്വക്കളവരും അല്ലാതെ ഷുളവരുടെ കൈയിൽ
ചാരത്തിന്നു ഒരുവൻ പറഞ്ഞാൽ അവനെ ദുഷി
ഷിക്കണമെന്ന ഹാരത്തിന്റെ വിധി —

അന്ന്യായക്കാരൻ പറഞ്ഞൊട്ടിക്കല്ലും ഒരുത്തനെ
ശിക്ഷാനെന്നു പറയുന്നത മെഴുക്കും മെഴുക്കെട്ടും
രണ്ടുപക്ഷത്തെയും പറഞ്ഞമെന്നാരുടെന്റെ വിധി —

നെന്നു ക്ഷിപ്രം പരിഹരിച്ചാൽ അതിൽ വരുന്ന ജയാപജയങ്ങൾ അധികാരപ
ത്രം കൊടുത്ത ആക്കിയവരതന്നെ അനുസരിക്കെണം. എന്നസ-।

ബൃഹസ്പതിഃ।
യസ്യാദിഷ്ടൊഗം ഗുരുതെ സന്ദെഹ നാശം കയാപി വാ
തമെവനായകനെ ദാക്ഷ്യം ശ്രദ്ധയാ പുരുഷെണ വാ।

വ്യവഹാര്യാമദ്ധ്യെ ഹാനം ഘൊഷണം മുതലായ ചില സംഗതികളിൽ വെച്ചിട്ടു ചെ
ൽവു സംഗതിച്ചെങ്കിലും യാതൊരുത്തനെ കൊണ്ടുവന്ന ബലാൽ വെക്കുന്നു ആയവ
നന്തന്നെ മുദ്രചെയ്കിലും ആളെക്കിലും അയച്ച വരുത്തി വിസ്തരിക്കെണം. ററാസം
ഗതികൾക്ക അധികാരപത്രം കൊടുത്ത മററൊരുത്തനെന്നു ഒരുത്തനെയും അവനെ
വരുത്തി വിസ്തരിക്കയും അരുത്. എന്നസ്മൃ-

ദെശകാലഞ്ച വിജ്ഞായ കാര്യാണാഞ്ച ബലാബലം
അകല്യാദീനപി ശനൈര്യാനൈരാഹ്വാനയെന്നൃപഃ।

ദെശത്തെയും കാലത്തെയും കാര്യങ്ങളുടെ ബലാബലങ്ങളെയും അറിഞ്ഞ പരുത്തുവ
ൻ വയ്യാത്തവരുകളെ വരുത്തിയെക്കഴിയുകയില്ലെങ്കിൽ വാഹനങ്ങൾ കൊടുത്ത
വരുത്തെണം. എന്നസ്മൃ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ।
ഉഭയൊഃ പ്രതിഭൂർഗ്രാഹ്യഃ സമർത്ഥഃ കാര്യനിർണ്ണയെ।

വാദിപ്രതിവാദികൾ രണ്ടുപെരും വന്ന കാര്യം വിസ്തരിപ്പാൻ തുടങ്ങിയാൽ കാര്യമ
ദ്ധ്യത്തിങ്കൽ അവരവൊക്കെ ഇഞ്ഞാൽ അവരുടെ കാര്യം പറയുന്നതിനും അവ
ൾ പ്രായശ്ചിത്തം പന്താൽ അപ്രായശ്ചിത്തം ഉള്ളം വരുന്നതിന്നും ശക്തനായിട്ടു
ള്ള ജാമ്യം രണ്ടുപെരൊടും വാങ്ങിച്ച വിസ്തരിക്കെണം। എന്നസ്മൃ।

കാത്യായനഃ।
അഥചെൽപ്രതിഭൂർന്നാസ്തി വാദയൊരുഭയൊരപി
സരക്ഷിതൊ ദിനസ്യാന്തെ ദദ്യാൽഭൃത്യായ വെതനം।

വാദിപ്രതിവാദികൾക്ക ശക്തനായിട്ടു ഉള്ള ജാമ്യക്കാരനെ കിട്ടാഞ്ഞാൽ രണ്ടുപെ
രെയും ഒരു ശിപായിവശം ഏല്പിച്ച സൂക്ഷിച്ച രക്ഷിക്കെണം. രക്ഷിക്കുന്ന ശിപായി
ക്ക രണ്ടുപെരെക്കൊണ്ടും അന്തി ദിവസം അന്നന്നു ചിലവിന കൊടുപ്പി
ക്കെണം. എന്നസ്മൃ।

ദ്വിജാതിഃ പ്രതിഭൂഹീനൊ രക്ഷ്യഃ സ്യാൽ ബാഹ്യചാരിഭിഃ

ഒരുത്തൻ ഒരു കാൎയ്യം മറച്ചിട്ട രാജാവിങ്കൽ വന്ന പറഞ്ഞു
മറച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും ശത്രുക്കൊണ്ടില്ലാഞ്ഞു ആയാലും പെ
ണ്ണാൽ രാജാവ അപ്രിയമായിട്ടുള്ളവനെ എഴുതി ശി
ക്ഷ വരുത്തെണമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

ദെശവും കാലവും കാൎയ്യങ്ങളുടെ ബലാബലവും അ
റിഞ്ഞിട്ട അപ്രിയമായിട്ടുള്ളവന്നു ദണ്ഡസ്ഥാനങ്ങളെ
കൽപ്പിക്കെണ്ടതിട്ടില്ലെങ്കിലും അതതെങ്കിൽ ശി
ക്ഷിക്കാതിട്ടില്ലെങ്കിലും രാജാവ അപ്രിയമെ വരുത്തെണമെ
ന്നാരദന്റെ വിധി —

ഒരു കാൎയ്യസ്ഥൻ പ്രവൃത്തിക്ക മൂന്നാമനെ ഉണ്ടാക്കെണം
ആ മൂന്നാമൻ കാൎയ്യത്തിന്ന സമൎത്ഥനായിരിക്കയും വെണം
എന്ന യാജ്ഞവല്ക്യന്റെ വിധി —

ഒരു കാൎയ്യസ്ഥൻ പ്രവൃത്തിക്ക മൂന്നാമൻ ഉണ്ടായില്ലാ
എങ്കിൽ രാജാവ പുത്രന്മാരെക്കൂടെ നിയൊഗിക്ക
ണം രാജകൃത്യത്തിൽ ഇവരൊടകൂടെ ചെൎന്നാൽ
മിനക്കെടത്തിന്ന അവരെക്കൊടുക്കയും വെണം എന്ന കാ
ത്യായനന്റെ വിധി —

ഉന സ്ത്രീയാന്നി

ശൂദ്രാദിൻ പ്രതിഭൂതിനാൽ ബന്ധയെന്നിശ ഇനതു।

ജാതിൽ ഉള്ളൊന്ന ബ്രാഹ്മണ ക്ഷത്രിയ വൈശ്യ ശൂദ്രന്മാരെയും പരവിലാക്കിവില

ങ്ങുമലായതൊട് ബന്ധപ്പെടുത്താതെ സൂക്ഷിപ്പിക്കെണം. ശൂദ്രരൊടങ്ങിട്ടു

ഉള്ളവരുകളെ ബന്ധപ്പെടുത്തിയും സൂക്ഷിപ്പിക്കാം. എന്നസ്യ।

ന വചന്നെതുർ

അതികെമെവയാനെ ചിന്ധയെത്തിവണാഷ്ടകം

ഇത്രകദെവമെയന്നുനകാര്യം സ്വപക്ഷിനാം।

ശിവായിവശം ഒളിച്ചിരിക്കുന്നവൻ ഒളിച്ചെങ്കിലും ഒളിയെങ്കിലും പൊയാൽ

അവനെ കൊണ്ടുവരുവണം. പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. നടവിലാക്കി

യിരിക്കുന്ന നാലുജാതികളിലും ഉള്ളവരുകളുടെ നിത്യകാര്യങ്ങളെയും മടക്ക

കയും ചെരുത. പരുഷാന്തര വിയൊഗവിധി. എന്നസ്യ।

വൃ ബ്രാ

അത്ഥാനത്ഥാന്തെന്നു ദുസ്ഥായസ്ഥായമെന്നചകെവലെ

കാര്യ സപ്ത

പങ്ക്തിമെണസ്വസ്ഥാണിവഷെൽ കാര്യാണികാരിണാം।

സഭയിൽ വന്നവരെങ്കിലും മുമ്പിൽ ബൊധിപ്പിച്ചാൽ അവന്റെ കാര്യം മുമ്പി

ൽ കെൾക്കെണം. നാലുവർണ്ണങ്ങളിലും ഉള്ള സങ്കടക്കാരും ഒഴിച്ച സഭയിൽ വ

ന്നവന്റെ അവന്റെ കാര്യം മുമ്പിൽ കെൾക്കെണമെന്നു പറഞ്ഞാൽ ബ്രാഹ്മ

ണന്റെ കാര്യം മുമ്പിലും ക്ഷത്രിയന്റെ കാര്യം പിമ്പിലും ഇങ്ങിനെ വർണ്ണക്രമത്താ

ൽ കെൾക്കെണം. ഒരു ജാതിയിൽ തന്നെ ഇൽ ഇശ്ച പൊലെയും കെൾക്കെ

ണം. എല്ലാതെയന്ത്രായന്റെങ്ങളെയും കാര്യങ്ങളുടെ ഗുരുലഘുപങ്ങളെയും അ

റിഞ്ഞു സങ്കടകാര്യം കെൾക്കെണം. എന്നസ്യ।

യസ്യ പാദ്ര്യധികാ പീഡാ കാര്യം വാ ബ്രഹ്യധികം ഭവെൽ

പി കാലെ തവ്യാ

തസ്യാത്ഥിവാദൊ ദാതവ്യൊ നയഥാ വൃദ്ധ്നിവെദയൽ।

യാതൊരുത്തൻ വലിയകാര്യം കൊണ്ടെങ്കിലും വലിയ ഉപദ്രവം കൊണ്ടെങ്കിലും

ആവലാധിപന്നിരിക്കുന്നവൻ പിന്നെത്തിൽ വന്നവെങ്കിലും അവന്റെ കാ

ര്യം മുമ്പിലും ചെറിയകാര്യം കൊണ്ടു മുമ്പിൽ ബൊധിപ്പിച്ചവന്റെ കാര്യം പി

ന്നെത്തിൽ കെൾക്കെണം. എന്നസ്യ।

ശ്രൂനാമൻ ഇല്ലാതെകണ്ട പന്ത്രാഷണൻ്റെമേൽ
രാജാവു പ്രമൈസത്തോർത്തിങ്കന്ന നൃത സ്ഥാനത്തിലൊഗു
ച്ഛരക്ഷിക്കേണം ശൂദ്രൻതുക്കളുള്ള ജാതികളെയുംമേൽ
ചങ്ങലക്കിട്ടെണം എന്നു കാൎത്ത്യായനൻ്റെ വിധി—

രാജ്ഞദ്രവ്യാൎത്ഥകാൎയ്യസ്ഥപ്രതികളെ ന്യായത്തിങ്കമമ
ളിട്ടുകൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നാൽ ഹൃദ്രത്നെക്കൊണ്ടു
എട്ടുവണ്ണം പിഴ ചെയ്യിക്കേണം ഉടയവർക്കു
ളളവൎക്കടയ്ക്കം നിൎത്തിക്കളും കൂടങ്ങളെന്നു കാൎത്ത്യാ
യനൻ്റെ വിധി—

അൎത്ഥവും അനൎത്ഥവും ധൎമ്മവും അധൎമ്മവും അറി
ഞ്ഞിട്ടു ജാതിക്കൾക്കു പൊലെ രാജാവു കൊല്ലുവാരെ
കാൎയ്യം വിചാരിക്കേണമെന്നു കാൎത്ത്യായന
ൻ്റെ വിധി—

കാൎയ്യസ്ഥപ്രതികളിൽ കാൎയ്യമേറിക്കയും വിധ
മേറിക്കയും ഹൃത്ഭവിത്തും എന്നാൽ അവൎക്കാൎയ്യ
ത്തിന്നു ഇടുക്കം കൊടുത്തു നശിപ്പിക്കപ്പറഞ്ഞയ
ക്കണമെന്നു നാരദൻ്റെ വിധി—

പ്രത്യർത്ഥിനൊഗ്രതൊലെഖ്യംയഥാവെദനമർത്ഥിനഃ
സമാമാസതദർദ്ധാഹൊനാമജാത്യാദിചിഹ്നിതം।

കഠിമുതലായതകൊടുത്തപ്രതിവാദിയെവരുത്തിയതിന്റെശെഷം പ്രതിവാദിയുടെമുമ്പിൽവെച്ചുമുമ്പിൽ വാദിയെകൊണ്ടുചൊദ്യക്കമായിട്ടുവാചകംവെച്ചഎഴുതിയകാര്യത്തിനവിവരമായിട്ടാണ്ടും മാസവും പക്ഷവും ദിവസവും തീയ്യതിയും പെരും ജാതിമുതലായതുംവെച്ചവാദിയെകൊണ്ടഎഴുതിക്കെണം— ന്യസ്ത।

നിരവദ്യാസംപ്രതിജ്ഞാപ്രമാണാഗമസംയുതഃ
ബൃഹസ്പതിഃ। ദ്രവ്യസംഖ്യോദയഃപീഡാക്ഷമാലിംഗഞ്ചലെഖയെൽ

പ്രതിവാദിയുടെമുമ്പിൽവെച്ചവാദിയെകൊണ്ടഎഴുതിക്കുന്നതിൽ ഒരുദൊഷം കൂടാതെനിശ്ചയമായിട്ട ഇപ്രതിജ്ഞയൊടുകൂടിയതായും ന്യായാദികൾ മുതലായപ്രമാണങ്ങളെയും ഉപൊദ്ഘാതത്തിൽകാരണത്തെയും ദ്രവ്യത്തിന്റെസംഖ്യയും പ്രതിവാദിയാൽ ചെയ്യപ്പെട്ടപ്രതിജ്ഞയൊടുകൂടിയതായും ഉപദ്രവത്തെയും തന്റെദ്രവ്യത്തെപ്രതിവാദിയൊടചൊദിച്ചഉടനെതന്നെ വാങ്ങിക്കാതെകാലതാമസംവന്നക്ഷമിച്ചപാർത്തിന ഇക്കാരണത്തെയും വച്ചഎഴുതിക്കെണം।— അത്ഥ—।

ദെശഃകാലസ്തഥാസ്ഥാനംസന്നിവെശസ്തഥൈവച
ജാതിസ്സംജ്ഞാധിവാസശ്ചപ്രമാണംക്ഷെത്രനാമച।
പിതൃപൈതാമഹഞ്ചൈവപൂർവ്വരാജാനുകീർത്തനം।
സ്ഥാവരെഷുവിവാദെഷുദശൈതാനിനിവെശയെൽ।

നിലംപറമ്പിടംഎടവെട്ടസംഗതികളിൽതർക്കമുണ്ടായാൽ ദിക്കിന്റെപെരും ഊരുകളുടെ പെരും ഭവനങ്ങളുടെപെരും എടവാടുണ്ടായകാലവും നിലത്തിന്റെയും പറമ്പിടത്തിന്റെയും എല്ലകയും താൻ അനുഭവിച്ചുവരുന്നകാലങ്ങളിലെ ഇരാജാക്കളുടെ പെരുംവെച്ചഎഴുതിക്കെണം। ഇതിൽവക്കും പൊൻവെള്ളിമുതലായസാധനങ്ങൾക്ക വെണ്ടുന്നദ്രവ്യത്തിന്റെപരിമാണസംഖ്യകളെയും വെച്ചത്തതാതസംഗ

കാൎയ്യസ്ഥൻ പറെയുന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ ശ്രദ്ധിക്കുമ്പൊൾ
കൈക്കൊള്ളുകയും. മറക്കുകയും. തിരിച്ചറിയും പെരപെട്ട
ട്ടതെ തണ്ണ മെരുക്കമാക്കപ്പെട്ടതിന്റെ വിധി—

മൊഴിയും സത്യവും പ്രമാണവും കൂടി സംഖ്യ തുടങ്ങി
യുള്ളവരും ഉപദ്രവവും കാലം കഴിക്കുന്നതിന്നുള്ള
വഴിയും കൂടെ എഴുതെണമെന്ന വ്യവസ്ഥ
യുടെ വിധി—

ഇന്ന ദേശമെന്നും ഇന്ന കാലമെന്നും. ഇന്ന ആയി
രമെന്നും. ഇന്നാഴ്ചയെന്നും. ഇന്ന പെരമെന്നും. ഇന്ന
ഗ്രഹമെന്നും. ഇന്ന തപ്രമാണമെന്നും. ആയവിളുമ്പടിക്കാര
ടപെര ഇന്നതെന്നും സാക്ഷിക്കാരുടെ പെരഇ
ന്നതെന്നും മുമ്പിലെ തൊരാജ്ഞക്കാര ഇന്നവണ്ണം ൩ക്കു
ക്കുമെന്നും ബാധകങ്ങൾ തുടങ്ങിയുള്ളവിവരങ്ങൾ ഉണ്ടാ
ക്കുമ്പൊൾ കാൎയ്യസ്ഥനായിട്ടുള്ളവൻ ഇതെല്ലാം ക്രമപത്തും
ബൊധിപ്പിക്കണം എന്ന വ്യവസ്ഥയുടെ വിധി

തിക്കവെണ്ടുന്നതു ഉത്തരിച്ചിട്ടെന്നുമെഴുതിക്കെണം.— എന്നൎത്ഥം

ശങ്കാഭിയൊഗസ്തത്വഞ്ചലഞ്ജനെ ഉത്ഭന്നന്തഥാ
ദൃഷ്ടെ പാദെ പുനൎവ്വാദഃ പക്ഷൊ ജ്ഞെയശ്ചതുൎവ്വിധഃ.— എന്നൎത്ഥം
ഭ്രാന്തിശങ്കാ സമുദ്രിഷ്ടാത് ദൎശനം ലഞ്ജനെ
ദ്ഭൂതം നംമ്മ ഹൊൽ ദൃഷ്ടെ (പാദെ) പുനഃക്രിയാം.

വാദിയുടെ പൂൎവ്വപക്ഷം നാലുവിധം പൂൎവ്വപക്ഷം ആവലാതിസംശയം കൊണ്ടെ വക്കുന്ന ആവലാതിയും തൊണ്ടിമുതലായത കണ്ടു നിശ്ചയിച്ചു വെക്കുന്ന ആവലാതിയും വരുവാനുള്ള അൎത്ഥത്തിനെ വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ടു പിന്നെയും അൎത്ഥാഗ്രഹം കൊണ്ടു വെക്കുന്ന ആവലാതിയും ഒരിക്കൽ തീൎന്ന കാൎയ്യത്തെ പിന്നെയും ആവൎത്തിച്ചു വെക്കുന്ന ആവലാതിയും ഇതിൻ പക്ഷം നാലുവിധം.— എന്നൎത്ഥം

ദെശകാലവിഹീനശ്ച ദ്രവ്യസംഖ്യാവിവൎജ്ജിതഃ
സാധ്യപ്രമാണഹീനശ്ച പക്ഷൊനാദെയ ഇഷ്യതെ.

ദെശവും കാലവും ദ്രവ്യത്തിന്റെ സംഖ്യയും കാൎയ്യത്തിന്നു വെണ്ടുന്ന ആധാരവും മുതലായ പ്രമാണങ്ങളും ആണ്ടും മാസവും മുതലായ കാലവും വെച്ചെഴുതാതെ ബൊധിപ്പിക്കുന്ന ആവലാതി എടുത്ത വ്യവഹരിക്കരുത. പൊൻ വെള്ളി മുതലായ സംഗതികൾക്ക വെണ്ടുന്ന സംഖ്യകളും പ്രമാണങ്ങളും വെച്ചെഴുതാത്ത ആവലാതിയും എടുക്കരുത.— എന്നൎത്ഥം

അഭിയൊക്താ പ്രഗല്ഭ്യാൽ വക്തുന്നൊത്സഹതെ സതി.
ന്യാസകാലപ്രദാതവ്യഃ കൎമ്മശക്ത്യാനുരൂപതഃ.

യാതൊരു വാദി അൎത്ഥം കൊണ്ടെങ്കിലും കാൎയ്യനിരൂപണം ഇല്ലായ്ക കൊണ്ടെങ്കിലും വിപരമായിട്ട എത്തിനൊന്ന അവധി ചൊദിക്കുന്നു. ആ അവധിക്ക കാൎയ്യത്തിന്റെ ഗുരുലാഘവം കണ്ടു അവധി കൊടുക്കെണം.— എന്നൎത്ഥം

ശൊധ്യലെഖനം വാലദത്തൊ ഹിംസമാത്രമെവവാ
മതിരുൽ ഷുദ്രതെയാൎത്ഥ വിവാദെവക്തുമിഛതി.

ചതുഷ്ടയഃ പൂൎവ്വപക്ഷഃ പ്രതിപക്ഷസ്തഥൈവ ച
ഉത്തരന്നിൎണ്ണയഃ പ്രോക്തഃ കൈശ്ചിത്ത്രൈവിധ്യം
സ്മൃതഃ — | വിവാദം നാലുപ്രകാരത്തിലും നാലുപ്ര
കാരത്തിലുള്ളതിങ്കൽ എട്ടുപ്രകാരമെന്നും പറയുന്നു —

ഇതിൽ വിവാദം നാലുപ്രകാരമുള്ളതിന്റെ വിധം കാൎയ്യസ്ഥന കാൎയ്യത്തിന്റെ സംശയം കൊണ്ടുപക്ഷമായിട്ടുള്ളവനെ മുട്ടിക്കും ന്യായമായിട്ടുള്ള മാൎഗ്ഗത്തെ ത്ഥം പറഞ്ഞിട്ടു വിന്നക്കും മുട്ടിക്കും വിവാദത്തിന്റെട്ടുള്ള കാൎയ്യത്തിന്ന വിന്നക്കും പറക്കും എന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി — — വിവാദം നാലപ്രകാരമുള്ളതിന്റെ വിധം എതാനുചില ലക്ഷണങ്ങൾകൊണ്ടു എതൊൎത്ഥമെന്ന ബോധിപ്പിച്ചുവിനെക്കും കാൎയ്യത്തിന്നുപകാരം ചെയ്യും എടവാടത്തിന്റെട്ടുള്ള പ്രമാണം കാട്ടുകയും വാങ്ങിട്ടുള്ളതുവരം വിന്നക്കും ചെയ്യിക്കും ഉറിഞ്ഞൽതിന്റെട്ടുള്ള കാൎയ്യം വിന്നക്കും വിസ്തരിക്കേണ്ടിന്ന ഉത്തരവാദിക്കും എന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി — കാലവും ദേശവും ദ്രവ്യവും പുരുഷനും ഇങ്ങനെയുള്ള പ്രമാണങ്ങളെക്കൂടെ ദ്രവ്യം കാൎയ്യവും ചെയ്തിട്ടുള്ളതും വാങ്ങിട്ടുള്ളതും ന്യായ്യമെന്ന പറയുമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

ഒരു കാൎയ്യസ്ഥപ്രതിങ്ങളിൽ ഒരുത്തന്റെ ദുൎബ്ബലതകൊണ്ടും മറെറവന്റെ പ്രബലതകൊണ്ടും ഉത്തരം പറഞ്ഞുകൂടാതെ പൊയാൽ മറെറവന്റെ കാൎയ്യം ജയിക്കുമെന്നവസ്ഥ പൊലെ വിധിയാവരാതെ കണ്ടുള്ളത് എടകാട്ടുകയെന്ന നാരദന്റെ വിധി —

ഒരു കാൎയ്യത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ കാണമൊളിഞ്ഞാ എടമെ കാട്ടുകയെന്ന നാരദന്റെ വിധി —

പാദിക്കുവിപരംവെച്ചഎഴുതുന്നതിന്ന ഒരുദിവസമെങ്കിലും അവധികൊടുക്കാം ഒരൊ അവധിക്കനിശ്ചിച്ചവാദിഎഴുതെണ്ടുന്നത എഴുതികൊള്ളെണം। നാരദ।

പാണ്ഡുലെഖ്യെന ഫലകെ ഭൂമൌവാ പ്രഥമംലിഖെൽ.
ബൃഹസ്പതി:। ഊനാധികന്തു സംശൊദ്ധ്യ പശ്ചാൽ പത്രെനിവെശയെൽ।

പ്രതിയുടെ മുമ്പിൽ വെച്ചവാദിയെകൊണ്ട വിപരത്തിന എഴുതിക്കുന്നതും മുമ്പിൽ മണ്ണുകൂട്ടെകൊണ്ട പലകയിലെങ്കിലും ഭൂമിയിലെങ്കിലും പറയുന്നവാമൊഴികൾ ഒക്കയും എഴുതിച്ച കൂട്ടുവാനുള്ളത കൂട്ടി കളവാനുള്ളത കളഞ്ഞ ശൊധനചെയ്ത പിന്നെ അതിൽ ഓലപുറത്ത എഴുതിക്കെണം। – നാരദ।

ബഹുപ്രതിജ്ഞം യൽ കാൎയ്യം വ്യവഹാരെഷു നിശ്ചിതം
(ദപി ഗൃഹ്ണീ / രാജാ തത്വം ബിഭുത്സയാ)
കാമന്തദ്വിശജ്ഞീയാദ്രാജതത്വബുഭുത്സയാ।–

ഒരുത്തൻ മറ്റൊരുത്തൻ ഒതാനും ദ്രവ്യം കൊടുപ്പാനുണ്ടെന്നും അതിനുമതിപ്പുണ്ടെന്നും ഇപ്രകാരം തന്നെ പലവിധമായിട്ടുള്ള ആവലാതിയെ ഒന്നിച്ച ബൊധിപ്പിച്ചാൽ അത രണ്ടവാദത്തിലുള്ള സംഗതിയാകകൊണ്ട ഒന്നിച്ച സിദ്ധിക്കയില്ല എങ്കിലും ഒതാനും ദ്രവ്യം ധാന്യവും വസ്തുവും തരെണമെന്ന ഇപ്രകാരം തന്നെ പലവിധമായിട്ട ഒരുവാദത്തിലുള്ള സംഗതിയെകൊണ്ട നിശ്ചയിച്ച ആവലാതിവെച്ചാൽ ആയത സിദ്ധിക്കയും ചെയ്യും।– കാത്യായന।

ന്യായാപവാദംശ്ശോധയെകന്തുംഅന്യായഃ പ്രകരൊത്യയം
നാരദഃ। നലെഖയതിയസ്ത്വെതം തസ്യ പക്ഷൊനസിദ്ധ്യതി।

യാതൊരുവാദി തനിക്കുതരുവാനുള്ളതിൽ തരുന്നില്ലാ എന്നും തന്റെവക അപഹരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും പ്രതിവാദിയെകൊണ്ട ആവലാതിബൊധിപ്പിക്കുന്നത അങ്ങനെ ഓലപുറത്ത എഴുതിക്കയില്ലെങ്കിൽ ആവലാതിയുടെ കാൎയ്യം സിദ്ധിക്കയില്ല– നാരദ।

ശൊധയെൽ പൂൎവ്വപക്ഷന്തു യാവന്നൊത്തരദൎശനം

ജീവൻ വിചാരിച്ചുനിശ്ചയങ്ങൾക്കൊക്കെയും പരത്തിശ്ശ
ശ്രുതിപ്രകാരങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചു കുമ്പെ വെള്ളാലയിൽ
ഋത്വിക്കുകളുംകൂടാതെ അധികാക്ഷരവും നൊക്കീട്ടി
ൽ പഴയപൊലെ ഉരവത്തിൽ രാജാവിന്ന പരമാൎത്ഥം
ബൊധിപ്പിക്കപ്രകാരം കൊടുക്കെണം ആ രാജാ
വ പഴയപൊലെ നിൎണ്ണയിക്കയും വെണം എന്ന
ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

പ്രതിയൊഗസ്ഥിതിങ്ങളിൽ ശക്താതപൊക്കിയൊഗതാ
ശക്താ സ്വതന്ത്രസംസൎഗ്ഗാത്തമ്പം രെഖാക്കുടൾ നാൽ-
കാൎയ്യ-വിചാരത്തിങ്കൽ ശക്യം സ്വാതന്ത്ര്യം ഉണ്ടാകുന്ന
തിൽ സംബന്ധം സംസൎഗ്ഗം കൊണ്ട ശക്യം പ്രമാണങ്ങ
ളുടെ ടൾ നാമകൊണ്ട പരമാൎത്ഥത്തെയും രാജാവറിയി
ക്കെണം എന്ന നാരദന്റെ വിധി —

ഇവൻ സ്വതന്ത്രമുള്ളവനൊ എന്നും അസ്വതന്ത്രമുള്ളവ
നൊ എന്നും സംശയിച്ചിട്ടു സ്വതന്ത്രമുള്ളവനൊ എന്നും അസ്വ
തന്ത്രമുള്ളവനെന്നും എഴുതിക്കാതെ കണ്ടും എഴുതാതെ
കണ്ടും ഒരുവനൊരുത്തൻ ഉറിക്കുന്നവൻ കാൎയ്യം സി
ദ്ധിക്കയില്ലെന്ന കാത്ത്യായനന്റെ വിധി —

ഉദയൊരുന്ന ണ്ണെപ ന്നിട്ടു
അവഷ്ടംഭസ്സൊത്തരെണ്ണനിഷ്പത്തം ശൊധനം ഭവെൽ-

വാദി എഴുതുന്ന പക്ഷത്തിനെ പ്രതിവാദി ഉത്തരം എഴുതുന്നതിന മുമ്പിൽ നല്ല
തിൻവണ്ണം ശൊധന ചെയ്യെണം. പ്രതിവാദി ഉത്തരം എഴുതിയാൽ പിന്നെ
അതിൽ വാദിപക്ഷത്തിനെ ശൊധന ചെയ്യരുത- എന്നതുകൊണ്ട പ്രതിവാദി
ഉത്തരം എഴുതുന്നതിന മുമ്പിൽ വാദി വെണ്ടുന്നതൊക്കയും എഴുതിക്കൊ
ള്ളണം- എന്നർത്ഥം।

പരിശൊധിതെ പൂർവ്വപക്ഷെ ഗ്രാഹ്യാഗ്രാഹ്യവിശെഷിതെ
പ്രതിജ്ഞാർത്ഥെ സ്ഥിരീഭൂതെ ലെഖയെദുത്തരം തതഃ।

വാദിയുടെ പക്ഷത്തിനെ നല്ലവണ്ണം ശൊധന ചെയ്ത വാദി ബൊധിപ്പിച്ച കാ
ൎയ്യം മനസ്സിൽ നിശ്ചയം വന്നാൽ പിന്നെ അതിൽ പ്രതിവാദിയെക്കൊണ്ട ഉത്ത
രം എഴുതിക്കെണം. എന്നർത്ഥം।

ശാഠ്യനാശാൽ ഭയാച്ചാപി പ്രത്യർത്ഥീ സ്തംഭിതൊ ഭവെൽ
കാലം പ്രാർത്ഥയതെ യത്ര തത്രൈവ ദദ്യൽസ്യ മഹീപതി।

പ്രതിവാദി അശ്ശക്തം കൊണ്ടെങ്കിലും ഭയം കൊണ്ടെങ്കിലും കാൎയ്യനിശ്ചയം ഉ
ള്ളാത്തതു കൊണ്ടെങ്കിലും ഉത്തരം എഴുതുന്നതിന അവധി തരെണമെന്ന
ചൊദിച്ചാൽ ആ പ്രതിവാദിക്കും അവധി വെച്ചു കൊടുക്കെണം. എന്നർത്ഥം।

ഏകാഹം ത്ര്യഹം വാപി പഞ്ചാഹം സപ്താഹമെവ വാ-
മാസം മാസത്രയം വാ ഷണ്മാസം വാ ലഭതെ സാക്ഷ്യാപെക്ഷയം-

പ്രതിവാദിക്ക ഉത്തരം എഴുതുന്നതിന ഒരു ദിവസം മുതൽ ഏഴു ദിവസം വരെക്കും
അവധി കൊടുക്കെണം. കാലം ചെന്നു പൊയ കാൎയ്യമെങ്കിലും ദെശാന്ത
രം പൊയിരിക്കുന്ന സാക്ഷിക്കാരനെ വരുത്തി കെൾക്കെണ്ട ഒരു മാസം മുതൽ
ഒരു വൎഷം വരെക്കും ചൊദിക്കുന്ന അവധിയെ കൊടുക്കെണം- എന്നർത്ഥം।

കാലം ശക്തിം വിദിത്വാതു കാൎയ്യാണാഞ്ച ബലാബലം
അല്പം വാ ബഹുകാലം വാ ദദ്യാൽ പ്രത്യർത്ഥിനെ പ്രഭുഃ।

കാലവും ശക്തിയും കാൎയ്യങ്ങളുടെ ബലാബലവും അറിഞ്ഞ അവസ്ഥ പൊലെ കു

കാൎയ്യസ്ഥനും പ്രതിക്കുമിരുപക്ഷം പറെഞ്ഞ ഫൎയ്യാദിക്കുള്ള
വാക്കുകളിൽ ഒരു പെ പ്രതിക്കടെ വാക്കു വിസ്തരിക്കേണമെ
ന്നിൽ കാൎയ്യസ്ഥന്റെ വാക്കും വിസ്തരിക്കേണം പിന്നെ പ്രതിക്ക
ടെ വാക്കു വിസ്തരിക്കേണം ഇതരണ്ടും വിസ്തരിക്കുന്നവൎക്ക
ടുത്തരം കൊണ്ടു മടക്കാതെകണ്ടുള്ള വാക്കുകൾ പഴയ
ലെ വിസ്തരിക്കേണമെന്ന നാരദന്റെ വിധി —

പൂൎവ്വപക്ഷത്തിങ്കൽ കളവെന്നുത്തരമെങ്കിൽ ശെഷം ചിട്ടിട്ടു
ഉള്ളതിനെ കാൎയ്യക്കാരനോട് ചോദിച്ചാൽ പിന്നെ ഉത്തരപക്ഷ
ക്കാരന്റെ മതം എഴുതാം എന്ന മനുവിന്റെ വിധി —

കാൎയ്യസ്ഥന്മാരിൽ കാൎയ്യസ്ഥൻ പറെഞ്ഞ വാക്കിന്റെ
സംബന്ധം വിടാതെ പ്രതി ഉത്തരം പറെയേണം സമൎത്ഥ്യം
ഹേതുവായിട്ടെങ്കിലും ദൂഷ്യം ഹേതുവായിട്ടെങ്കിലും പ്രതിക്കാ
രനെ വിചാരിച്ചിട്ടു ഉത്തമം കാണുന്നെങ്കിലും കരെഞ്ഞൊര
ഇട കാൎയ്യസ്ഥൻ ചോദിച്ചാൽ കൊടുക്കേണം ഒരു ദിവസമെ
ങ്കിലും രണ്ടു മൂന്നഞ്ചു ഏഴു ദിവസമെങ്കിലും മൂന്നു മാസവും
ഒരു വൎഷവും ബാക്കിയെ പക്ഷത്തെ വിസ്തരിക്കേണ്ടതിന്ന
ഇട കൊടുക്കേണം കാലത്തെയും കാൎയ്യസ്ഥന്മാരുടെ
ശക്തിയും കാൎയ്യങ്ങളുടെ ശക്തിയും കാൎയ്യങ്ങളുടെ ഗുരു
ലഘു ബലത്തെയും വിചാരിച്ചു കാണെങ്കിലും പലരെ
ങ്കിലും കാലം കാൎയ്യസ്ഥന്മാൎക്ക ഇടകൊടുക്ക
ണമെന്ന കാത്യായനന്റെ വിധി —

റെ ദിവസമെങ്കിലും ബഹുദിവസമെങ്കിലും അവധി രാജാവു കൊടുക്കണം.
അല്ലെങ്കിൽ പ്രാഡ്വിവാകൻ കൊടുക്കെണം — എന്നർത്ഥം —

ഗൊഭൂഹിരണ്യസ്തെയെഷു പാരദാൎയ്യാത്യയികെഷു ച।
സാഹസെഷ്വഭിശാപെ ച സദ്യ ഏവ വിവാദയെൽ

കറവായുള്ള പശുവിന്റെ വ്യവഹാരത്തിലും സ്വൎണ്ണം ഇടപെട്ട വ്യവഹാരത്തിലും കൃഷി ഇറക്കുന്ന നിലം ഇടപെട്ട വ്യവഹാരത്തിലും മൊഷണസംഗതിയിലും പാരദാൎയ്യത്തിലും അപായം ഇടപെട്ട സംഗതിയിലും ദണ്ഡപാരുഷ്യത്തിലും ഭിത്തി ഛെദം മുതലായ സാഹസങ്ങളിലും മഹാപാപങ്ങളെക്കൊണ്ട അപവാദം ബൊധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന സംഗതികളിലും പ്രതിവാദിക്ക അവധി കൊടുക്കരുത. ഉടനെ തന്നെ ഉത്തരം എഴുതിക്കെണം. എന്നർത്ഥം.

കാത്യായനഃ। സദ്യഃകൃതെഷു കാൎയ്യെഷു സദ്യ ഏവ വിവാദയെൽ
കാലാതീതെഷു വാ കാലം ദദ്യാൽ പ്രത്യൎത്ഥിനെ പ്രഭുഃ।

അപ്പൊൾ ഉണ്ടായ കാൎയ്യം അപ്പൊൾ തന്നെ വിസ്തരിക്കെണം. കാലം ചെന്നതാകുന്നു എങ്കിൽ ഉത്തരപത്രം എഴുതുന്നതിന പ്രതിവാദിക്ക അവധി കൊടുക്കെണം। എന്നർത്ഥം।

യാവാനർത്ഥവിഷയഃ പക്ഷഃ കല്പിതഃ പൂൎവ്വവാദിനഃ
ദദ്യാത്തൽപക്ഷസംബന്ധം പ്രതിവാദി തഥൊത്തരം।

വാദി ഒരൊരു കാൎയ്യത്തെ സംബന്ധിച്ച ആവലാതി ബൊധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു അക്കാൎയ്യത്തിന മാത്രം ചെല്ലുന്ന ഉത്തരത്തെ പ്രതിവാദി എഴുതെണം. മറ്റൊരു കാൎയ്യം സംബന്ധിച്ച ഉത്തരം എഴുതരുത. എന്നർത്ഥം।

നാരദഃ। പക്ഷസ്യ വ്യാപകം സാരം അസന്ദിഗ്ദ്ധമനാകുലം
പ്രാകൃതം — ൎത്ഥ
അവ്യാഖ്യാഗമ്യമിത്യെവമുത്തരം തദ്വിദൊ വിദുഃ।

വാദി എഴുതിയിരിക്കുന്ന കാൎയ്യത്തിനെ എല്ലാം സംബന്ധിച്ച വാദിപക്ഷത്തെ ബന്ധിപ്പാൻ യൊഗ്യമായും സന്ദെഹത്തിന ഇടയില്ലാത്തതായും മുൻപിൽ പിരൊധം കൂടാതെയും കെൾക്കുന്നവൎക്ക ഒക്കെയും ഉടനെ തന്നെ ബൊധം വരുവാൻ തക്കവണ്ണവും ന്യായമായിട്ടും പ്രതിവാദി എഴുതെണം. എന്നർത്ഥം।

സാരമായി സംശയം ഇല്ലാതെയും പാരമ്പൎയ്യം ഇല്ലാ
തെയും സ്പഷ്ടമായി പക്ഷത്തിൽ പിൻ സംശയമെ
ന്നിട കൂടാതെ ഇരിക്കുന്ന ഉത്തരം പറയേണമെന്ന
നമ്മുടെ അപേക്ഷ

മിഥ്യാ സംപ്രതിപത്ത്യാ വാ പ്രത്യവസ്കന്ദനേന വാ
പ്രാങ്ന്യായവിധിസിദ്ധ്യാ വാ ഉത്തരം സ്യാച്ചതുൎവ്വിധം

മിഥ്യോത്തരമെന്നും സംപത്യോത്തരമെന്നും പ്രത്യവസ്കന്ദനോത്തരമെന്നും പ്രാങ്ന്യാ
യോത്തരമെന്നും ഇപ്രകാരം നാലുവിധം. എന്നതുകൊണ്ടു വാദി പറഞ്ഞ എഴുതിയി
രിക്കുന്നതു ഒന്നും തന്നെ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നും ബോദ്ധ്യമില്ലെന്നും പറയുന്ന ഉത്തരം മിഥ്യോ
ത്തരം. വാദി എഴുതിയതു ഉള്ളതുതന്നെ എന്നും അനുസരിച്ചു പറയുന്ന ഉത്തരം പ്രാ
ങ്ന്യായോത്തരം. വാദി എഴുതിയതനുസരിച്ചു വാദിക്കു കൊടുപ്പാനുള്ളതു മുമ്പി
ൽ തന്നെ കൊടുത്തുപോയെന്നും കൊടുത്തതിനു ഹേതുവുണ്ടെന്നും കാരണത്തെ പറ
യുന്ന ഉത്തരം പ്രാങ്ന്യായോത്തരം പ്രത്യവസ്കന്ദനോത്തരം. എന്നതു.

മിഥ്യൈതന്നാഭിജാനാമി തദാ തത്ര ന സന്നിധിഃ
അജാതശ്ചാസ്മി തത്കാലേ ഇതി മിഥ്യാ ചതുൎവ്വിധാ.

വാദി എഴുതിയതൊക്കെയും ബോധമില്ലെന്നും നിരൂപണമില്ലെന്നും അന്നേരത്തു സ
മീപത്തിൽ ഇല്ലെന്നും അപ്പോൾ ജനിച്ചിട്ടില്ലെന്നും ഇപ്രകാരം പ്രതിവാദിയുടെ
മിഥ്യോത്തരം നാലുവിധം. എന്നതു ൪.

ശ്രുത്വാ ഭാഷാൎത്ഥമന്യസ്തു യദാ തം പ്രതിഷേധതി
അൎത്ഥതശ്ശബ്ദതോ വാപി മിഥ്യാ തൽ ജ്ഞേയമുത്തരം.

വാദി പറഞ്ഞിട്ടുള്ള വാമൊഴികളെ കേട്ടു വാമൊഴികളെങ്കിലും വാദി പറയു
ന്ന അൎത്ഥത്തിനെങ്കിലും നിഷേധിച്ചു പറയുന്ന പ്രതിവാദിയുടെ ഉത്തരം മിഥ്യോത്ത
രമെന്നും അറിഞ്ഞുകൊള്ളേണം. എന്നതു ൨.

++ here a break

മിഥ്യോക്തൌ ച ചതുഷ്പാൽ സ്യാൽ പ്രത്യവസ്കന്ദനേ തഥാ
പ്രാങ്ന്യായേ ച ദ്വിപാൽ ജ്ഞേയഃ വിദ്വാൻ സംപ്രതിപത്തിഷു.

പ്രതിവാദി മിഥ്യോത്തരത്തെ എങ്കിലും പ്രത്യവസ്കന്ദനോത്തരത്തെ എങ്കിലും എഴു
തിച്ചാൽ നാലു പാദങ്ങൾകൊണ്ടു വ്യവഹാരസമാപ്തി വരും. പ്രാങ്ന്യായോത്തരത്തെ
എഴുതിയാൽ രണ്ടു പാദങ്ങളെക്കൊണ്ടു വ്യവഹാരസമാപ്തി വരും. വ്യവഹാരസമാ

പ്രാജ്ഞം കൊണ്ടാൎന്ന പക്ഷം കൊണ്ടും ഐശ്വൎയ്യം
കൊണ്ടും മന്ത്രജ്ഞരെ പോലെ കീൎത്തിച്ചുള്ള കാൎയ്യത്തെ
ന്റെ തിരക്ഷ്യം കൊണ്ടും ഇങ്ങനെ നാലു പ്രകാരമായു
ത്തരമെന്ന നാമമതിന്റെ വിധി —

ഇക്കാൎയ്യപ്രാജ്ഞമെന്നും തൊന്നത്തെ (ക്ഷ) ദൃഷ്ടാന്ത
ത്തെ ന്നാം തൊന്നതിനു ദൈവ ദൃഷ്ടമെന്നും അതിനെ
ന്റെ ഉണ്ടാക്കിട്ടു ഉള്ളതും ഇങ്ങനെ ഇത്തരം കൽപ്പിച്ചു
രിക്കുന്നതിന്നും ഇങ്ങനെ നാലു പ്രകാരം പ്രാജ്ഞമെന്ന
ഹാരിതൈ ന്റെ വിധി —

കാൎയ്യസ്ഥൻ രാജാവിങ്കൽ രാജാവിന്റെ സങ്കടത്തെ
ബോധിപ്പിച്ചാൽ അതിനെ പരമാൎത്ഥമായിട്ടു കാൎയ്യത്തിന്റെ
റവഴിപറഞ്ഞാൽ പിന്നെയും അവനെ തടുക്കുന്ന
കാൎയ്യസ്ഥന്റെ വാക്കിനെ കെൾക്കുന്ന കാൎയ്യത്തിന്റെ വിധി
ശ്രീ ബൊളിയൊഗം ന്യായത്തിൽ കിരിതം പ്രകാരം തൈ
സത്യം ചെയ്തു വന്നിട്ടാൽ ശരിയായി വിധിക്കുന്നു
കാൎയ്യസ്ഥൻ ന്യായം വെച്ചതിന്നു കൊടുപ്പി
നെയും അതിനു ശിക്ഷ ഉള്ളവൻ കാൎയ്യസ്ഥനെ ആകുന്ന
അതു ശിക്ഷയാൽ അതിനെ പരിചിതം പക്ഷമെന്ന
വെരമെന്ന നാമമതിന്റെ വിധി —

നാമനിഃലിവിതൊയൊതു: പ്രത്യക്ഷലക്ഷണത്ത

മാപ്രവൃത്തികാരണം ബുദ്ധിയാൽ പ്രത്യപക്ഷത്തിന്റെ ഹേതൽ—

കാൎയ്യത്തിന്റെ പക്ഷം പ്രത്യക്ഷടെ പക്ഷം ഹെതു

കൃത്തുള്ളതെന്നര പക്ഷം വന്ന കാൎയ്യത്തിന്റെ ഹെതു

ക്കളെ പറയുന്നത പ്രത്യപക്ഷത്തമെന്ന പെർ ഹെന

നാമത്തിന്റെ വിധി—

യൊത്തിനാൽ സമുച്ചയ: പ്രത്യക്ഷലക്ഷണത്തെ ഗാപ്രവ

ൃത്തികാരണം ബുദ്ധിയായുള്ള ഭൂഗൎബ്ബുവിൽ—

കാൎയ്യത്തിന്റെ കാൎയ്യം പക്ഷം കാൎയ്യത്തിന്റെ ലക്ഷണ

ങ്ങളുണ്ടാകട്ടെ ഉര പക്ഷം പറയുന്നത ആകിൽ

മന ദുഃഖത്തിന്റെ ചം നാമത്തിന്റെ വിധി—

ആചാരത്തെ വിഹിതൊപാപനല്ലബലത്തെ കട്ടി

സൊദിയെ ശുദ്ധി: പുണ്യം പ്രജ്ഞാസമുച്ചയതൊ—

ആചാരങ്ങളുള്ളതൊ കണ്ടു ഉളവന്നായതിന്റെ

കാൎയ്യത്തിനം ഭൊരു ഞാൻ കാൎയ്യം വിള്ളര

ങ്ങൾ പൊലുലക്ഷണങ്ങളുടെ പിന്നെ ഹെതു

ഉണ്ടാക്കട്ടെ ചൊല്ലുമട്ടുള്ളയാൽ പിന്നെയും കാലം

തറയൊഴിഞ്ഞട്ടു ആ കൊൾ വിചാരിച്ചാൽ ഉന്നതം.

നിന്ന പ്രജ്ഞാ ചെമെന്ന പെര— (പ്രാജ്ഞായം)

ദി ന്യൂ) retൽ കാൎയ്യങ്ങളുള്ളതാൽ വ്യാപ്രത്യപക്ഷ

ത്തിനെതലൊപ്രാജ്ഞായുക്തിയിൽ ഞങ്ങളെയുള്ള വാക്യങ്ങൾ

ഇരിക്കുന്നൽ പ്രത്യപക്ഷത്തിന്റെ പ്രവൃത്തി—

നാലിൽ കാരണം പ്രാജ്ഞായും ശുന്യകാരം സംബന്ധ

പത്തൊന്ന കാരണം ഹിന്നുള്ളത് ചെയ്യുക

ത്തിവന്നാൽ പിന്നെ അതിൽ ജയപത്രം എഴുതേണം। ജയപത്രന്തീൎന്നു। ൭൩൩

പൂൎവ്വപക്ഷശ്ചോത്തരശ്ച പ്രത്യാകലിതമേവച
ക്രിയാവാദശ്ച വിജ്ഞേയശ്ചതുഷ്പാത്സ്മൃതിവാദതഃ।

ഭാഷാവാദമെന്നും ഉത്തരവാദമെന്നും ക്രിയാവാദമെന്നും തത്സിദ്ധിവാദമെന്നും ഇങ്ങിനെ വാദങ്ങൾ നാല। പ്രത്യാകലിതവാദമെന്ന ഒരു വാദത്തിനെ ചിലർ പറഞ്ഞിട്ടു ഉള്ളത അയുക്തമാക കൊണ്ട വ്യവഹാരപദത്തിൽ ചേൎത്തിട്ടു ഇല്ലതാനും എന്നറിഞ്ഞു കൊള്ളേണം। വാദിയെ കൊണ്ട മുമ്പിൽ പരദക്കമായിട്ട കാൎയ്യത്തിനെ എഴുതിവെച്ചതിന്റെ ശേഷം പ്രതിവാദിയുടെ മുമ്പിൽ വെച്ച ആണ്ടും മാസം മുതലായതവെച്ച വിവരമായിട്ട എഴുതിവെപ്പിക്കുന്ന വിസ്താരത്തിന ഭാഷാവാദമെന്ന പേര। ആധമൂലൊയ പ്രമാണങ്ങളുടെ ചൊദ്യം ആരൊടു പറഞ്ഞുവെന്ന സദസ്യന്മാർ ക്രോധുലൊപിച്ച ~~ചി~~ ~~ലി~~ തസാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങളെ വരുത്തി സാധ്യവൊ അസാധ്യവൊ എന്നു ചൊദിച്ചുകെട്ടുന്ന വിസ്താരത്തിന തത്സിദ്ധിവാദമെന്ന പേര। ൭൩൪

തത്ത്വം തസ്യ പ്രയുക്തിതം മിഥ്യാമിശ്രൈച ലേഖയേൽ
കാരണം കാരണൊപെതം പ്രാങ്ന്യായെതു ജയന്തഥാ।

സത്യോത്തരത്തിനെ എഴുതിയാൽ സമസ്തപ്രകാരവും മിഥ്യോത്തരത്തിനെ എഴുതിയാൽ വാദിയുടെ പൂൎവ്വപക്ഷം അസിദ്ധം എന്നും പ്രത്യവസ്കന്ദനോത്തരമെഴുതിയാൽ ഹേതുവെച്ചും പ്രാങ്ന്യായോത്തരത്തെ എഴുതിയാൽ ജയപത്രത്തെ വെച്ചും തീൎപ്പും എഴുതിക്കേണം। ൭൩൫

മിഥ്യോത്തരം കാരണഞ്ച സ്യാതാമേകത്ര ചെൽ തദാ
സത്യം വാപി സഹാനേന തത്ര ഗ്രാഹ്യം ക്രിമുത്തരം।

സത്യോത്തരം മുതലായ നാലുത്തരങ്ങളിൽ മിഥ്യോത്തരവും പ്രത്യവസ്കന്ദനോത്തരവും ഒരു വ്യവഹാരത്തിൽ കലൎന്നുവന്നാൽ അപ്പോൾ സത്യോത്തരവും പ്രാങ്ന്യായോത്തരവും കലൎന്നുവന്നാൽ അപ്പോൾ മുമ്പിൽ എതുത്തരത്തെ എടുത്ത വിസ്തരിക്കെണ്ടുവെന്നുള്ള ശൊദ്യം। ശ്ലോകത്തിന്റെ അൎത്ഥം ഇതിനുത്തരം। ൭൩൬

മിഥ്യാകാരണയൊൎവ്വാപി ഗ്രാഹ്യം കാരണമുത്തരം।।

ദ്വൈപക്ഷപൂൎവ്വത്തെ പക്ഷമാക്കി തന്നിൽ ഉടകൾന്നി
ട്ടുള്ളതും ഉളവാക്കും ചെയ്തിട്ടുണ്ടായ ഉളവായ ശേഷമെന്ന
ഉള്ളിവാദവും ഇങ്ങിനെയുള്ള പ്രകാരം വിവാദ
മെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

സത്യത്തിന്ന സമ്മതവും പ്രാമാണികമായിട്ടുള്ള എഴുത്തെന്ന
പ്രാമാണികമായിട്ടുള്ള എഴുത്തും കാൎയ്യപ്രകാരമുള്ള
ങ്ങൾക്കൊത്തപോലെ ഉള്ളതും കാൎയ്യസ്ഥന്മാ
രും ഒപ്പിട്ടിരിക്കുന്ന ജയപത്രം ചെയ്തിട്ടുള്ളതെന്ന
ജയപത്രം ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നതും ഈ ചൊല്ലിയ
നാലും വൃത്താന്തത്തിന്റെ വിവരമെന്ന ബൃഹ
സ്പതിയുടെ വിധി —

യൽപ്രഭൃതാബ വിഷയം ത്രവാസ്യാൽ ക്രിയാഫലം।

ഉത്തരത്രിതൽജ്ഞേയമസംകീൎണ്ണമതൊന്യഥാ।

മിഥ്യൊത്തരത്തെയും കാരണൊത്തരത്തെയും കലൎന്നെഴുതിയ സ്ഥലത്തിൽ കാര
ണൊത്തരത്തെ മുമ്പിൽ എടുത്തു വിസ്തരിക്കെണം। സംപ്രത്യൊത്തരത്തെയും പ്രാങ്ന്യാ
യൊത്തരത്തെയും കലൎന്നെഴുതിയാൽ പ്രാങ്ന്യായൊത്തരത്തെ മുമ്പിൽ എടുത്തു
വിസ്തരിക്കെണം। ഇതിനുദാഹരണം। ഒരു വസ്തുവിന്റെ വ്യവഹാരത്തി
ൽ ൧൦൦ പശു എന്റെ പശുവെന്നു ഇന്നമാസത്തിൽ കാണാതെ പൊയെന്നും ഇ
പ്പൊൾ ഇന്നവന്റെ വീട്ടിൽ കണ്ടുവെന്നും ഒരുത്തൻ ആവലാധി വെച്ചു പ്രതി
വാദിയെ വരുത്തി ചൊദിച്ചാൽ വാദി എഴുതിയതൊക്കെയും ഭൊഷ്കല്ലെന്നു മി
ഥ്യൊത്തരത്തെയും വാദിയുടെ പശുവിനെ കാണാതെ പൊയെന്ന പറഞ്ഞ
മാസത്തിനു മുമ്പിലെ ൧൦൦ പശു എന്റെ ഭവനത്തിൽ നില്ക്കുന്നു എന്നും ആ പ
ശു തൊഴുത്തിൽ പിറന്നു എന്നും പറയുന്നതിനും സാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങൾ ചൊദിച്ചു
മുമ്പിൽ വിസ്തരിക്കെണം। പിന്നെ അതിൽ വാദിയൊട ചൊദ്യം। ചെയ്യെണ്ടുന്നത
എന്തെന്നാൽ। തൻവക എന്നു പറഞ്ഞതിനു പ്രമാണം എന്തെന്നും ഉണ്ടൊ ഇല്ല
യൊ എന്ന ചൊദിച്ചു ഉത്തരം എഴുതിക്കെണം। ഇപ്രകാരം ഒരുത്തൻ മറ്റൊരു
ത്തനെക്കൊണ്ടു എത്രാനും പണവും എത്രാനും നെല്ലും എത്രാനും പണ്ടങ്ങളും തരെ
ണമെന്നും ആവലാധി വെച്ചാൽ പ്രതിവാദി നെല്ലും പണവും വാങ്ങീട്ടില്ലാ എന്നും
പണ്ടങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചു വാങ്ങിച്ചു കൊടുത്തുവെന്നും അതിനു കാരണമെന്തെന്നും ഉത്ത
രം എഴുതിയാൽ മുമ്പിൽ വാദിയൊടു ചൊദ്യം। പ്രതിവാദി നെല്ലു പണവും തരു
വാനുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞതിനു ലിഖിതസാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങൾ ഉണ്ടൊ ഇല്ലയൊ
എന്ന ചൊദിച്ചു ഉത്തരം എഴുതിക്കെണം। പിന്നെ അതിൽ പ്രതിവാദിയൊ
ട ചൊദ്യം। പണ്ടങ്ങൾ കൊടുത്തുപൊയതിനു കാരണം ഉണ്ടെന്നു പറഞ്ഞത എന്തു
കൊണ്ടെന്നും ഉണ്ടെങ്കിൽ എടുക്കെണമെന്നും ചൊദിച്ചു ഉത്തരം എഴുതിക്കെണം।
ഇപ്രകാരം നെല്ലും പണവും തരെണമെന്ന ഒരുത്തനെക്കൊണ്ടു ആവലാധി വെച്ചാൽ
പ്രതിവാദി നെല്ലു കൊടുപ്പാനുള്ളതു തന്നെ എന്നും പണം വാങ്ങീട്ടില്ല എന്നും ഉത്ത

ദൃഷ്ട്യാദികളുടെ ഉത്തരവും കിരണവും രണ്ടും ഒരുത്ത
ന്റെ പക്കൽ തന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതിന്നു കാരണം
അസത്യം തന്നെ ആകിലും അവിടെ ഗ്രഹിക്കുന്നു
എന്ന സംശയം അവിടെ കാരണം കാഴ്ചയിൽ ഒന്ന
ഉപാദ്രേകിയിരിക്കുന്നതിന്നു ഇവിടെ ഉത്തരം
ഗ്രാഹ്യം ഇതിന്നു ദ്വിതീയയാൽ ദ്വിതീയ ഗ്രാഹ്യ
മെന്നു ഭാവമിതിന്നു വിശേഷ

രം എഴുതിയാൽ വാദിയൊട ചൊദ്യം വെണം - കൊടുത്തതിന ലിഖിതസാക്ഷ്യാ
ദി പ്രമാണങ്ങൾ ഉണ്ടൊ ഇല്ലയൊ എന്നും ചൊദിച്ച ഉത്തരം എഴുതിക്കെണം. സ
ത്യൊത്തരം എഴുതിയ സ്ഥലത്തിൽ ആരൊട്ടും ചൊദ്യൊത്തരം ഇല്ല. ഇപ്രകാരം ഉ
ത്തരം ഉത്തരങ്ങളെ കലൎന്ന എഴുതിയ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഉദിച്ചതിന്നിശ്ചയംപൊലെ
ക്രമമായിട്ട ചൊദ്യൊത്തരങ്ങളെ എഴുതിച്ച കാൎയ്യങ്ങളുടെ തീൎപ്പ വരുത്തെണം।
ക്രമം വിട്ട ചൊദ്യൊത്തരങ്ങൾ ചെയ്താൽ കാൎയ്യങ്ങളുടെ തീൎപ്പ വരികയും ഇല്ല.
ഇങ്ങിനെ വാദിപ്രതിവാദികളൊടുള്ള ചൊദ്യൊത്തരക്രമം। ഒരുത്തനൊടു തന്നെ
മൂന്നു നാല ചൊദ്യൊത്തരങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ ക്രമം കെൾക്കുന്നവരുടെ ഇഷ്ടംപൊലെ
1. എന്നസ്യ।

പ്രാസഃ। പ്രാങ്ന്യായകാരണൊക്തൌ തു പ്രത്യൎത്ഥീ നിൎദ്ദിശെൽ ക്രിയാം।
മിഥ്യൊക്തെ പൂൎവ്വവാദീ തു പ്രതിപത്തൌ ന സാ ഭവെൽ।

വാദിയെ ഇത്ര ദ്രവ്യം തരെണമെന്നും എഴുതിയതിന പ്രതിവാദി മുമ്പിൽ തന്നെ
ഒരു ഏടെ വാടത്തിൽ വാദിയെ പരാജയപ്പെട്ടു എന്നും തനിക്ക ജയം വന്നു എന്നും പ്രാങ്ന്യാ
യൊത്തരത്തെ എഴുതിയാലും മുമ്പിൽ തന്നെ കൊടുത്തു പൊയെന്നും അതിന്റെ സാധന
മുണ്ടെന്നും പ്രത്യവസ്കന്ദനൊത്തരത്തെ എങ്കിലും എഴുതിയാൽ പ്രതിവാദിയൊട മുമ്പി
ൽ തീൎന്നതിന ജയപത്രമുണ്ടെങ്കിൽ എടുക്കെണമെന്നും കൊടുത്തു പൊയെന്നും പറയു
ന്നതിന സാധനം എഴുതിക്കെണമെന്നും ചൊദ്യം ചെയ്തു ഉത്തരം എഴുതിക്കെണം।
വാങ്ങിച്ചിട്ടില്ല എന്ന പ്രതിവാദി മിഥ്യൊത്തരത്തെ എഴുതിയാൽ വാദിയൊട
ചൊദ്യം। പ്രതിവാദിക്കു ദ്രവ്യം കൊടുത്തതിന പ്രമാണം എടുക്കെണമെന്ന ചൊ
ദിച്ച അവൻ പറയുന്ന ഉത്തരത്തെ എഴുതിക്കെണം। വാങ്ങിച്ചതു വരമാത്രം തന്നെ
എന്ന സത്യൊത്തരത്തെ എഴുതിയാൽ ലിഖിതസാക്ഷ്യാദി പ്രമാണങ്ങളുടെ ചൊ
ദ്യൊത്തരം ആരൊട്ടും ചൊദിച്ച എഴുതിപ്പാൻ ആവശ്യമില്ല। എന്നസ്യ।

കാരണാൽ പൂൎവ്വപക്ഷൊപി ഹ്യുത്തരത്വം പ്രപദ്യതെ
അതഃ ക്രിയാ സദാ പ്രൊക്താ പൂൎവ്വപക്ഷപ്രസാധിനീ।

ഒരു കാൎയ്യത്തെ വെച്ച എഴുതുന്നവൻ വാദി അതിന്നുത്തരമെഴുതുന്നവൻ പ്രതിവാദി
എന്നതു കൊണ്ടു ഒരു കാൎയ്യത്തിൽ രണ്ടു മൂന്നു ഉത്തരങ്ങളെ കലൎന്ന എഴുതുന്നദി

പ്രാസ്ത്യായമായിട്ടുള്ള കാൎയ്യത്തിങ്കൽ ശ്രുതിയെക്കു
ണ്ട കാൎയ്യം പറയിക്കേണം. മിത്ഥ്യയായിങ്കൽ കാൎയ്യസാ
നെ കാൎയ്യസാധനത്തെക്കൊണ്ടു പറയിക്കേണം. പ്രതിപക്ഷ
ഷിയിങ്കൽ സദ്ദൃവാദികൾ കാൎയ്യം പറക്കേണം. എ
ന്ന നാരദന്റെ വിധി —

കാൎയ്യസാധനം പ്രതിശംക്കിപ്പന്നതു കാൎയ്യം പറക
യൊ വാദി കാൎയ്യസാധനത്തെ കാണിക്കപ്പെട്ടതിൽ തരം.
ന്ന അപ്രമാണമായാൽ അവിടുന്ന മെയ്യെട്ടുതന്നാൽ
ത്തിന്നു ദിവ്യപക്ഷം പ്രസാധനമെന്നു വര —

കാത്യ

[illegible]

[illegible]

ക്കിൽ വാദിതന്നെ പ്രതിവാദിയായും പ്രതിവാദിതന്നെ വാദിയായും ഭവിക്കും।
ഇതിൽ പക്ഷം ഉണ്ടെങ്കിൽ വാദി എഴുതിയ കാൎയ്യത്തിന്ന വാദിയൊട്ടും പ്രതിവാദിയൊട്ടും പ്രതിവാദി എഴുതിയ കാൎയ്യത്തിന പ്രതിവാദിയൊട്ടും വാദിയൊട്ടും സാധകപ്രമാണങ്ങളുടെ ചൊദ്യോത്തരം ചെയ്യെണം। – അന്ന്യത്ര।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। സാക്ഷിഷൂഭയതസ്സത്സു സാക്ഷിണഃ പൂൎവ്വവാദിനഃ
പൂൎവ്വപക്ഷെധരീഭൂതെ ഭവന്ത്യുത്തരവാദിനഃ।

ഒരുത്തരിലെ കാൎയ്യം കൊണ്ടെതൎക്കിച്ചു രണ്ടു പെരും ഒന്നിച്ചു വന്നതിൽ ഒരുത്തൻ മുമ്പിൽതന്നെ ഈ നിലം പ്രതിഗ്രഹിച്ച ചിലകാലം അനുഭവിച്ച പിന്നെ അതിൽ ദെശാന്തരം പൊയെന്നും ഇപ്പൊൾ പ്രതിവാദി ആ നിലം അനുഭവിച്ചു വരുന്നു എന്നും മുമ്പിൽ പ്രതിഗ്രഹിച്ചതിനും അനുഭവിച്ചതിനും സാക്ഷികൾ ഉണ്ടെന്നും വാദിയും പ്രതിവാദിയും അപ്രകാരം തന്നെ പിന്നെ അതിൽ പ്രതിഗ്രഹം ചെയ്ത അനുഭവിച്ചു പൊന്ന നിലമെന്നും അതിന സാക്ഷി ഉണ്ടെന്നും പറഞ്ഞാൽ ആരുടെ സാക്ഷി മുമ്പിൽ ചൊദിക്കുന്നത എന്നാൽ മുമ്പിൽ തന്നെ പ്രതിഗ്രഹം ചെയ്ത അനുഭവിച്ചു പൊന്നു എന്ന എഴുതിയ വാദി അപകാൎയ്യാകകൊണ്ട ആ വാദിയുടെ സാക്ഷികളെ മുമ്പിൽ ചൊദിച്ച പിന്നറിക്കെണം। വാദി മുമ്പിൽ പ്രതിഗ്രഹിച്ചതും അനുഭവിച്ചതും പരമാൎത്ഥം തന്നെ എന്നും പിന്നെ അതിൽ വാദിക്ക ആ നിലത്തിന്റെ കുറ്റൂപ്പം കൊടുത്ത വാങ്ങിച്ച രാജാവ ദാനം ചെയ്തതെന്നും ദാനം ചെയ്തതിനും അപ്രകാരം അനുഭവിച്ചതിനും സാക്ഷികൾ ഉണ്ടെന്നും വാദിയുടെ പക്ഷത്തെ ഖണ്ഡിച്ച പ്രതിവാദി ഉത്തരം എഴുതിയാൽ പ്രതിവാദി വാദികളുടെ സാക്ഷികളെ ചൊദിച്ച നിശ്ചയിക്കെണം। ഇ ഉത്തരഭാസങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു। – നാരദഃ।

ബൃഹസ്പതിഃ ഗ്രന്ഥാന്തരം

കാത്യായനഃ। സന്ദിഗ്ധമൎത്ഥം പ്രകൃതാൎത്ഥാദത്യല്പമതിഭൂരിച
പ്രാഗ്വ്യാഗമൂഢസാരഞ്ച നൊത്തരം ശസ്യതെ ബുധൈഃ
പക്ഷൈകദെശവ്യാപി യത്തച്ചൈനെവൊത്തരം ഭവെൽ

ഒരുത്തന മറ്റൊരുത്തൻ ആയ്പണം കൊടുക്കെണമെന്നും ആവലാദിവെച്ച പ്രതി

രണ്ടു ദ്രൊഗത്തും സാക്ഷി ഉണ്ടായിരുന്നാൽ ആക്കാൎയ്യ
ത്തിന്റെ സാക്ഷി മുമ്പെ പറയെണ്ടുന്നതല്ലൊ വിധി
എഴുതൽ പിന്നെത്തെയും കൂടെ സാക്ഷിക്കളെ പറയെണ്ണ
മെന്ന കാൎയ്യമെന്നെന്റെ വിധി —

വക്കീൽക്കടെ ദെശ്യ ഭൃത്യമെക്കടെ ദെശ്യ കാരണം
മിത്ര്യാദെ ചൈവെദെശ്യ ചസക്കൊണ്ടു മത്ത രം-
സംശയമായി പ്രകൃത സംബന്ധം ഇല്ലാതെ കണ്ട പദത്തെ
പരിഷ്കം രണ്ടു പക്ഷത്തിന്റെയും ഒക്കെ ദെശം ഉണ്ടായിട്ടു
ഉള്ളതായി മറ്റുള്ളതായി വിപരീതമായി രണ്ടു പക്ഷത്തി
ന്റെയും സംബന്ധം ഇല്ലാതെ കണ്ടു ഉള്ളതായി അവൾ തന്നെ
പ്രത്യേകം ഇല്ലാതെ കണ്ട സംശയത്തിൽ താനെ ഉള്ളതായി സ്വാ
തന്ത്ര്യം ഇല്ലാതെ കണ്ട ഉറിക്കൽ രണ്ടു പക്ഷത്തിലെയും സത്യം
ഉറിക്കൽ രണ്ടു പക്ഷത്തിലെ ഉള്ള കാരണവും ഉറിക്കൽ രണ്ടു
പക്ഷത്തിലെ ഉള്ള പ്രാമാണ്യവും ഇതം കൊടുക്കലൊന്നു വാക്കും ഉള്ള
ആധിയ വാക്കുകളും ഉത്തരമല്ലെന്ന കാൎയ്യമെന്നെന്റെ വിധി

വാദിയെപറ്റത്തിചൊദിക്കുമ്പൊൾ പണംവാങ്ങിച്ചതപെരമാൾ തന്നെ എ
ന്നും പ്രസംഗനൂറെന്നതിടമില്ലന്നും സംശയിച്ചപറയുന്നഉത്തരവും മെൽ എഴു
തിയപ്രകാരം പണംതരാമെന്നും അവലാദിവെച്ചതിനെ അതിവാദിയെപറ്റത്തി
ചൊദിക്കുമ്പൊൾവാദിതന്നെ അറിയട്ടെ എന്നും അവലാദിവെച്ച കാര്യം പി
ടിപറയുന്നഉത്തരവും പണം കൊടുപ്പാനുണ്ടെന്നപ്രസംഗംകൂടിപറയുന്ന ഉത്ത
രവും നെല്ലും പണവും തരെണമെന്നും അവലാദിവെച്ചതിനെ നെല്ലകൊടുപ്പാനുണ്ടെ
ന്നും ഒരുകദെശത്തെവിട്ടു ഒരുകദെശത്തെ സംബന്ധിച്ചും പറയുന്ന ഉത്തരവും
ഇപ്രകാരം കൂട്ടിയും കുറച്ചും സംശയിച്ച ചൊദിച്ചകാര്യത്തെവിട്ടമറെറാരുകാ
ര്യത്തിനെതൊട്ടപറയുന്നഉത്തരവും ഉത്തരാഭാസങ്ങളാകകൊണ്ടു ഈവഉത്തര
ങ്ങളെ എടുക്കരുത। — ൨൧

വ്യക്തന്തുപദമവ്യാപി നിഗൂഢാർത്ഥന്തഥാകുലം

വ്യാഖ്യാഗമ്യമസാരഞ്ച നൊത്തരം ശസ്യതെബുധൈഃ।

ഒരുത്തനു പണം കൊടുക്കെണമെന്നും അവലാദിവെച്ചതിനെഉത്തരം പറയാതെ
അവിടപാക്കിലൊറെറം പറഞ്ഞതെന്ന പ്രതിവാദിപറയുന്നഉത്തരവും ഇന്നപ്രദെ
ശത്തെ ഇന്നനിലത്തെ അപഹരിച്ചുഎന്നെ ബൊധിപ്പിച്ചതിനെ അപഹരിച്ചി
ല്ലാഎന്നെ ദെശാദികളെവിട്ടപറയുന്നഉത്തരവും ഒരുത്തനു പണംതരെണമെന്ന
ബൊധിപ്പിച്ചതിനെ വാങ്ങിച്ചതുപരമാൎത്ഥമെന്നും ഇപ്പൊൾ കൊടുപ്പാനില്ലാഎ
ന്നും മനസ്സിൽ അഭിപ്രായത്തെ വെച്ചുകൊണ്ടുഗൂഢമായിട്ടപറയുന്നഉത്തരവും ഒ
ന്നിൽ പിരൊധിച്ചപറയുന്നഉത്തരവും എല്ലാം പൊരാ അവൻ വഹ്യാത്തവ
ങ്ങാത്താതനാട്ടിൽ പ്രസിദ്ധമില്ലാതെ ഇരിക്കുന്ന സംകെതഭാഷകളെകൊണ്ടു
പറയുന്ന ഉത്തരവും ഒരുത്തനുദ്രവ്യം പലിശക്കവാങ്ങിച്ചപലിശതന്നവന്നത്ഥാ
നെമുതൽദ്രവ്യം തന്നില്ലെന്നും അവലാദിവെച്ചതിനെ പലിശകൊടുത്തവന്നുതന്നു
മുതൽ വാങ്ങിച്ചിട്ടില്ലെന്നും ന്യായവിരുദ്ധമായിട്ടുള്ള ഉത്തരവും ഉത്തരാഭാസം।

— ൨൨

പരിരക്ഷകടൈശ്യെ ന്സ്യ്രമെകച്കാരണം

മിഥ്യാചൈവൈകദെശശ്ച സംകരാത്തദശന്തരം।

ഒരുത്തൻ ഏതാനും നെല്ലും പണവും വസ്ത്രങ്ങളും തരെണമെന്ന വാദി ബൊധി(പ്പി)ച്ചതിന നെല്ല കൊടുപ്പാനുള്ളത തന്നെ എന്നും പണം വാങ്ങിച്ചത കൊടുത്തു പൊയെന്നും ആയതിന ഹെതു ഇന്നതെന്നും വസ്ത്രങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചിട്ടില്ലെന്നും ഇപ്രകാരം കാലന്റുത്തരം എഴുതിയാൽ ആയത സിദ്ധിക്കയില്ല। ക്രമമായിട്ട ഓരൊരൊ ഉത്തരമായിട്ട പറഞ്ഞാൽ സിദ്ധിക്കുന്നതല്ലാതെ ഒന്നിച്ച സിദ്ധിക്കയില്ല എന്ന താല്പര്യം। —കാത്യായനഃ।

നചൈകസ്മിൻ വിവാദെ തു ക്രിയാ സ്യാദ്വാദിനൊർദ്വയൊഃ

ന ചാർത്ഥസിദ്ധിരുഭയൊർന്നചൈകത്ര ക്രിയാദ്വയം।

മൂന്ന നാല ഉത്തരങ്ങളെ ഒന്നിച്ച വ്യവഹരിച്ചാൽ കാൎയ്യസിദ്ധി വരികയില്ല എന്നും ഒന്നിച്ച വ്യവഹരിച്ചാൽ ഉത്തരാഭാസമെന്നും പറഞ്ഞതിന ഹെതുവെ ചൊല്ലുന്നു। ഒരു വ്യവഹാരത്തിൽ വാദിക്കെങ്കിലും പ്രതിവാദിക്കെങ്കിലും ഒരുത്തന കാൎയ്യം സിദ്ധി വരും। രണ്ടുവെൎക്കും വരികയില്ല- കാൎയ്യസിദ്ധി വരുന്നവനൊടുകൂടെ തെളിവിക്കുന്നത സാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങളുടെ ചൊദ്യൊത്തരം ചെയ്യെണ്ടുന്നത। ഒരു കാൎയ്യം സിദ്ധിക്കെണ്ടുന്നതിന ഏതെങ്കിലും നിശ്ചയമായിട്ട ഇതിൽ ഒരു പ്രമാണം വെണ്ടുന്നത പ്രമാണദ്വയത്തിനെ അപെക്ഷിക്കയില്ല എന്നതുകൊണ്ടെ മൂന്ന നാല ഉത്തരങ്ങളെ ഒന്നിച്ച ഗ്രഹിച്ച വിസ്തരിച്ചാൽ ഏകദെശത്തിൽ വാദിക്കും ഏകദെശത്തിൽ പ്രതിവാദിക്കും കാൎയ്യസിദ്ധി വന്ന വിരൊധം വരുന്നതാകകൊണ്ടും ഒന്നിച്ച വ്യവഹരിക്കരുതെന്നും ക്രമമായിട്ട വ്യവഹരിക്കെണമെന്നും പറഞ്ഞത। ഒന്നിച്ച വ്യവഹരിച്ചാൽ കാൎയ്യസിദ്ധി വരികയും ഇല്ല। —കാത്യായനഃ।

നിസ്കൃത്യ
ന്ദ്വിയൊഗമനസ്സ്യനൈനം പ്രത്യർത്ഥിയൊജയെൽ

ന്ദ്വിരുക്തം ന ചാരൊപ്യനൊക്തം വിവൃതൈന്നയെൽ।

വാദി ഒരു കാൎയ്യം കൊണ്ടു പ്രതിവാദിയെക്കൊണ്ടു അപലാപം വെച്ചാൽ അപ്രതി

കാൎയ്യസ്ഥപ്രവൃത്തികളിൽ ഇരിപ്പവൎക്കു വിവാദവും ദ്രവ്യ
ലാഭവും അന്യായം കാൎയ്യവും ഉണ്ടാകലെ എന്ന
തന്നെ കല്പിച്ചതിന്റെ വിധി —

കാൎയ്യസ്ഥപ്രവൃത്തിക്കാർ തങ്ങളിൽ പരിട്ടവകൃണ്ടായാൽ
അതവരെ ഞാൻ തങ്ങളിൽ തൊഴിൽ കാൎയ്യവ്യ
വഹാരത്തിന്റെ ഇടയിൽ മറ്റൊരു കാൎയ്യത്തിന
മുട്ടവന്നാൽ ഉപദ്രവിക്കും വൊരുത്തന്നാൽ തങ്ങൾ
ബന്ധിച്ചുകൊടുക്കെണമെന്നകല്പിച്ചതിന്റെ വിധി —

വാദിക്കു വാദിയൊടു മററൊരു കാൎയ്യം ഉണ്ടെങ്കിൽ തന്നെ കൊണ്ട ആവലാധി വെച്ച കാൎയ്യം തിരുന്നതിനു മുമ്പിൽ വാദിയെ കൊണ്ട പ്രതിവാദിക്കു ഉള്ള കാൎയ്യത്തിനു ആവലാധി വെക്കുന്നതു പ്രതിവാദിയെ കൊണ്ടു മുമ്പിൽ ആവലാധി വെച്ച കാൎയ്യത്തിനു ഉത്തരം പറഞ്ഞതിന്റെ പിന്നെത്തതിൽ വാദിയെ കൊണ്ട ആവലാധി ബൊധിപ്പിച്ചു കൊള്ളെണം। ഒരുത്തനെ കൊണ്ട ഒരുത്തൻ ആവലാധി വെച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ ആ കാൎയ്യം തിരുന്നതിനു മുമ്പിൽ അവനെ കൊണ്ടു മററൊരുത്തൻ ആവലാധി ബൊധിപ്പിക്കരുതു। വാദി മുമ്പിൽ ചുരുക്കമായിട്ട കാൎയ്യം ബൊധിപ്പിച്ചു പ്രതിവാദിയെ വരുത്തി അവൻ മുമ്പിൽ വെച്ചു വിവരമായിട്ട വാദിയെ കൊണ്ട എഴുതിക്കുമ്പൊൾ വാദി മുമ്പിൽ പറഞ്ഞതിനെ അഴിച്ചു പറകയും അരുതു। എന്നൎത്ഥം।

കാൎയ്യാൽ പ്രത്യഭിയൊഗന്തു കലഹസാഹസെഷു ച-

വാക്പാരുഷ്യത്തിലും ദണ്ഡപാരുഷ്യത്തിലും സാഹസങ്ങളിലും മുമ്പിൽ വാദിയിലെററം മുതലായതു ചെയ്തവൻ പ്രായശ്ചിത്തം അധികവും പിന്നെത്തതിൽ ചെയ്തുവന്നവനെക്കാൾ പ്രായശ്ചിത്തം കുറഞ്ഞിട്ടും വിധിപ്പാനുള്ളതാക കൊണ്ടും ആയതു അതിന്റെ എന്നതിനു പ്രതിവാദിയെയും വാദിവാക്കിലെററം മുതലായതു ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പ്രതിവാദിയെ കൊണ്ട ആവലാധി വെച്ച കാൎയ്യം തിരുന്നതിനു മുമ്പിൽ പ്രതിവാദിക്കും വാദിയെ കൊണ്ട ആവലാധി ബൊധിപ്പിക്കാം। എന്നൎത്ഥം।

ബൃഹസ്പതിഃ। പൂൎവ്വപക്ഷെ യഥാൎത്ഥെ തു ന ദദ്യാദുത്തരന്തു യഃ

പ്രത്യൎത്ഥീ ദാപനീയസ്സ്യാൽ സാമാദിഭിരുപക്രമൈഃ।

പ്രതിവാദി പരമാൎത്ഥമായിട്ടുള്ള ഉത്തരം എഴുതുന്നതിനു ശൊദ്യം പറഞ്ഞാൽ മുമ്പിൽ സാമൊപായം കൊണ്ടും അതു കെൾക്കാഞ്ഞാൽ ഭെദൊപായം കൊണ്ടും ആയതു കെൾക്കാഞ്ഞാൽ ദണ്ഡൊപായം കൊണ്ടും ബൊധിപ്പിച്ചു പ്രതിവാദിയെ കൊണ്ടു ഉത്തരത്തെ എഴുതിക്കെണം। എന്നൎത്ഥം।

പ്രിയഃ പൂൎവ്വം വച സ്സാമ ഭെദസ്തു ഭയദൎശനം।

ആസനം ബന്ധനം തഥാ

അൎത്ഥാപകൎഷണം ദണ്ഡഃ ബാധനന്താഡനന്തഥാ।

സാഹസത്തിന്നല്യം കലഹത്തിന്നല്യം ഒക്കപരിദെവം
ഉണ്ടാക്കുചെയ്കയെന്നാൽ അതുണ്ടാകുംചെയ്കി
ന്നതെന്നെന്നറിഞ്ഞവപക്ഷ്യന്റെവിധി —

കാൎയ്യസമ്പത്തുകളിൽ കാൎയ്യസമ്പൽ പറഞ്ഞുപറയുന്ന
പ്രത്യെക്ഷമായിട്ടുള്ളതരംപറകയാണ്ടാൽ ചൊല്ലി
ച്ചിട്ടുള്ള ഉപായങ്ങളെക്കൊണ്ടു രാജാവപരിക്കി
ണമെന്നനാരദന്റെവിധി —

ഉപായങ്ങളുടെ സ്വരൂപം അവനുള്ളമായിട്ടുള്ളതല്ല
റെണ്ടു കാൎയ്യം കൊണ്ടുവിശ്വസിക്കുന്നതിന്നുസാമമെന്നപെര
ഉണ്ടാകയും നെരപൊലെ നടക്കാത്തവൎക്കദൊഷമ
ന്നുഭവിക്കയെന്നു പറയുന്നതിന്ന ഒട്ടുമെന്നപെരവിദ്യ
കെട്ടുക അടങ്ങകൃഷ്യം പിതൃവധകപിരുതചെയ്കക്ക ഉ

വലെക്കുന്നതിന്നുമല്ലമെന്നവെര ഫിന്നു പ്രഹച്ചു
ത്തിൽടെപിരി—

പശ്ചാത്മായിട്ട ചൊദിക്കുന്നത സാമൊപായം। ബുദ്ധിക്കഭയമുണ്ടാകുന്നത്തക്കവണ്ണം ചൊദിക്കുന്നത ഭെദൊപായം। കാവലിൽ കിടത്തുകയും അടിക്കുകയും പ്രായശ്ചിത്തം വാങ്ങുകയും ദണ്ഡൊപായം। ഇതിമൂന്നിൽ ഒരു ഉപായത്തിനാൽ ശാസ്ത്രം പറയുന്നവനെക്കൊണ്ട ഉത്തരം എഴുതിക്കെണം। — നാരദസ്മ।

ഉപായൈശ്ശുദ്ധമാൎഗ്ഗേണാപി നത്ര്യാട്ടുത്തരന്ത്വയഃ

അതിക്രാന്തെ സപ്തരാത്രെ തിഷ്ഠൊസൌ ദണ്ഡമൎഹതി।

മെൽഎഴുതിയ പ്രകാരം ഉള്ള ഉപായങ്ങളെക്കൊണ്ട ചൊദിച്ചിട്ട എഴുതാതെ ശാസ്ത്രം പറഞ്ഞ കാവൽ മുതലായതുംകൊണ്ടെപാത്താൽ എഴുദിവസത്തിന മെൽ വാദിക്കു കാൎയ്യസിദ്ധി ഉള്ള പ്രകാരവും പ്രതിവാദിക്കു കാൎയ്യസിദ്ധി ഇല്ലെന്നു ജയപത്രം എഴുതി വാദിക്കു ജയപത്രത്തിനെയും കൊടുത്ത എഴുദിവസം വരെക്കും ഉത്തരം എഴുതാതെ ശാസ്ത്രം പറഞ്ഞ പ്രതിവാദിയെക്കൊണ്ട പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। — നാരദസ്മ।

കാത്യായനഃ। ഉഭയൊൎല്ലിഖിതെ വാക്യെ പ്രാരബ്ധെ കാൎയ്യനിൎണ്ണയെ।

അനൎത്ഥം തത്ര യൊ ബ്രൂയാത് തസ്മാത്സത്യാദ്ധീയതെ।

വാദിപ്രതിവാദികൾ ചൊദിച്ച അവധിയും കൊടുത്ത അവരെക്കൊണ്ട ഉത്തരപ്രത്യുത്തരങ്ങളെ എഴുതിച്ച ~~വിസ്താരവും~~ കഴിഞ്ഞ കാൎയ്യം നിശ്ചയിപ്പാൻ തുടങ്ങുമ്പൊൾ രണ്ടുപെരിൽ ഒരുത്തൻ ആരെങ്കിലും മുമ്പിൽ ഒരു കാൎയ്യം വിട്ടുപൊയെന്നും ആയത എഴുതിച്ച കാൎയ്യം നിശ്ചയിക്കെണമെന്നും ബൊധിപ്പിച്ചാൽ ആയത വിന്നെത്തിൽ ഉപപത്തിച്ച എഴുതിയത മുമ്പിൽ തന്നെ എഴുതിക്കാഞ്ഞ ദൊഷത്തിനാൽ മുമ്പിൽ പറയാത്ത കാൎയ്യം സിദ്ധിക്കയില്ല। — നാരദസ്മ।

മൊഹാദ്വാ യദിവാ ശാഠ്യാൽ യന്നൊക്തം പൂൎവ്വവാദിനാ।

ഉത്തരാന്തൎഗ്ഗതം വാപി തൽ ഗ്രാഹ്യം ദ്വയൊരപി।

വാദി എങ്കിലും പ്രതിവാദി എങ്കിലും ഉത്തരപ്രത്യുത്തരം എഴുതിതീരുന്നതിന മുമ്പിൽ മദ്ധ്യത്തിൽ മുമ്പിൽ എഴുതുവാനുള്ളത വിട്ടുപൊയെന്നും പറഞ്ഞാൽ ആയത എഴുതി ഗ്രഹിക്കയും ആം। — നാരദസ്മ।

ഇങ്ങിനെ ഉപായങ്ങൾ പ്രവൃത്തിച്ചാലും ഉത്തരം പ
റെയാഞ്ഞാൽ ഒരു ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ മറെറ വല്ലക
ാര്യത്തിൽ ജ്ഞാനിച്ചുമടങ്ങി അവനെ വിളിച്ചു ദുഃഖ്യ വ്യാപ
ാരം ചെയ്യിച്ചിട്ട് അവൻ പറഞ്ഞു കാര്യം നടത്തിച്ചെ
ാടുക്കണമെന്ന ഗ്രഹസ്ഥരുടെ വിധി —

കാര്യസ്ഥൻ പ്രതിക്കുള ഉത്തരവും പറെഞ്ഞവാക്കുകൾ
എഴുതിവിച്ചിരിക്കുന്നതിൽ മറ്റൊരു ഉത്തരവിതിൽ ഒ
വന്നൊരുത്തൻ തന്റെ ലൊരവാക്കുകൊണ്ട് പറെഞ്ഞ
ട്ടില്ലെന്ന പറെകൊണ്ടു വന്നവൻ തന്റെ അർത്ഥിക്കൽനിന്ന മട
ങ്ങിപ്പൊരുകും കാര്യസ്ഥനായിട്ടുള്ളവൻ ഇതിൽ ദൂഷ്യം
കാണെണ്ടതിലും ശാസ്ത്രം കൊണ്ടെന്തിലും ഉത്തരവാക്കാ
ൻ പറെഞ്ഞിട്ടില്ലെന്ന പറെഞ്ഞവൻ തന്റെ അർത്ഥം
ഉത്തരം എഴുതിക്കൊള്ളുകിൽ തന്നെ ഇവിടുന്നൊക്കിൽ
തന്റെ ഉത്തരവും സത്യത്തെയും വെണമെന്ന കാര്യം
ന്റെ വിധി —

കാത്യായനഃ। ഉന്മത്തമത്തനിർക്ഷിപ്തമഹാപാതകദൂഷിതാഃ

ജളാന്ധവൃദ്ധസ്ത്രീബാലാവിജ്ഞേയാസ്ത്വനുത്തരാഃ।

ഭ്രാന്തനെക്കൊണ്ടും മദ്യപാനിയെക്കൊണ്ടും ജാതിഭ്രഷ്ടനായിട്ടകളഞ്ഞവനെക്കൊണ്ടും മഹാപാതകം ചെയ്തവനെക്കൊണ്ടും കാര്യബോധമില്ലാത്തവനെക്കൊണ്ടും അന്ധനെക്കൊണ്ടും എൺപതുക്കുമെൽ വയസ്സ ചെന്ന വൃദ്ധനെക്കൊണ്ടും കുലസ്ത്രീകളും ബാലനെക്കൊണ്ടും ഉത്തരം എഴുതിക്കരുത. എന്നത്രെ।

മനുഃ। ആകാരൈരിംഗിതൈർഗ്ഗത്യാ ചെഷ്ടയാ ഭാഷിതെന വാ।

നെത്രവക്ത്രവികാരൈശ്ച ഗൃഹ്യതെന്തർഗ്ഗതം മനഃ।

ധൂർത്തരായിട്ടുള്ളവാദിപ്രതിവാദികളുടെ ലക്ഷണത്തെ ചൊല്ലുന്നു- വാദിപ്രതിവാദികളുടെ ആകൃതികളെക്കൊണ്ടും ഇംഗിതങ്ങളെക്കൊണ്ടും നാഡികൾകൊണ്ടും ഹസ്തപാദങ്ങളുടെ ചെഷ്ടകളെക്കൊണ്ടും പറയുന്ന വാക്കുകളെക്കൊണ്ടും നെത്രങ്ങളുടെയും മുഖങ്ങളുടെയും ഭാവങ്ങൾകൊണ്ടും മനസ്സിന്നുടെ അന്തർഗ്ഗതമായിരിക്കുന്ന ദൊഷങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഗ്രഹിക്കെണം। എന്നത്രെ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ദെശാദ്ദെശാന്തരം യാതി സൃക്കിണീ പരിലെഢി ച।

ലലാടം സ്വിദ്യതെ ചാസ്യ മുഖം വൈവർണ്യമെതി ച।

നിന്നെടത്തുനിൽക്കാതെ പെരുക്കവരത്തായി നിൽക്കയും നാക്കകൊണ്ട കടവായിൽ തൊടുകയും നെററി വിയർക്കുകയും മുഖം മഹാരൂപമാകയും ഇപ്രകാരമുള്ളത ദുഷ്ടലക്ഷണം എന്നത്രെ

പരിശുഷ്യത്സ്ഖലദ്വാക്യൊ വിരുദ്ധം ബഹുഭാഷതെ

വാക്ചക്ഷുഃ പൂജയതി നൊ തഥൊഷ്ഠൌ നിർഭുജത്യപി।

സ്വഭാവാദ്വികൃതിം ഗച്ഛെന്മനൊവാക്കായകർമ്മഭിഃ।

അഭിയൊഗെഥ സാക്ഷ്യെ വാ ദുഷ്ടഃ സ പരികീർത്തിതഃ।

ഒരു കാര്യത്തിനായിട്ട ചൊദിക്കുമ്പൊൾ മുഖം ചുളുക്കുകയും തടഞ്ഞ പറകയും വിരുദ്ധമായിട്ട പറകയും ആവശ്യമില്ലാത്ത അനെകം വാക്കു പറകയും മുഖത്തു നൊക്കി പറയാതെയും ചുണ്ടു വിറക്കയും സ്വഭാവത്താൽ പറയുന്നതിനെ വിട്ട വികൃതിയായിട്ട പറ

ഭോജനം മദ്യപാനം കൈവിഷം പാപികളും ഒരു
മാരണം ആഭിചാരം വ്യഭിചാരം സ്ത്രീകളും ബാലന്മാർ
ഇവരോടും ഉള്ള പരദ്രോഹങ്ങളെന്നു കല്പി
ച്ചതെന്റെ വിധി —

ഇരുമ്പഴിയിൽ ഒരുത്തരെ കൊള്ള സ്വർഗ്ഗങ്ങളുടെ വി
നാൽ അവരുടെ ന്യായത്തെ കൊണ്ടും ആദിപ്രായത്തെ
കൊണ്ടും നടത്തം കൊണ്ടും പ്രവൃത്തി കൊണ്ടും പാദങ്ങളെ
കൊണ്ടും വിചാരങ്ങളെ കൊണ്ടും അനുഗ്രഹം കൊണ്ടും
കാമം വിസ്തരിക്കുന്നവൻ അവൻ തന്നെ മനസ്സിന്റെ വിധി

ദൈവത്തിന്റെ കോപങ്ങളും കഥവായനങ്ങളും നെറി
വിചാരങ്ങളും മഹാപ്രസാദം ഇവകളും നെടുവീ
ർപ്പുകളും ഉടനെ ഞങ്ങളെ ഒക്കെയും വിരുദ്ധ
വരുന്ന വാക്കുകളും ഇടങ്ങളും മഹത്വം
ഇടകളും ആയരം ദുഷ്ടതകളും മനസ്സും വാക്കും കാമ
വും സദാപവിത്രമായിരിക്കുന്നവിധി തിരിച്ചെടുപ്പിക്കും
ഇതെല്ലാം വിചാരങ്ങൾ ഉള്ളവരാകുന്നവൻ
കാമത്തിലും സ്വർഗ്ഗത്തിലും വ്യവഹാരങ്ങളുള്ളവനെന്നു
യാതൊരുത്തൻ വിധി —

കയും ഭയം കിഴെട്ട നൊക്കുകാലിന്റെ പെരുവിരൽ കൊണ്ടു ഭൂമിയിൽ വരക്കുകയും മ

നസ്സിൽ പ്രസാദമില്ലാതെ ഇരിക്കയും ഈ പ്രകാരം ഉള്ളതൊക്കെയും കാൎയ്യക്കുറവുള്ള ഉ

ദിഷ്ടന്മാരുടെയും അസത്യവാദികളായിട്ടുള്ള സാക്ഷിക്കാരുടെയും ലക്ഷണം। എന്നൎത്ഥം।

സാപ ... ദ്ധ
സ്വപാദെശംഹരെൽ കാലംഅബദ്ധവന്നവിസംവദെൽ

ക്തം വാ ... ദ്യ ... ന ... സ്യ ... കൎഷണം
ഉത്താവചൊദിത്യുവൽശ്വഹീമാനസ്ത്രലഭ്യതെ।

അതതു സമയത്തു പറയുന്ന ഉത്തരം പറയാതെ പക്ഷേ ഒരൊരൊ വ്യാജം കൊണ്ടു കാലതാമ

സം വരുത്തുകയും ചൊദിക്കുന്നതിന ഉത്തരം പറയാതെ മൌനമായിരിക്കുകയും മു

മ്പിൽ ഒരു വിധം പറഞ്ഞു- പിന്നെ അതിൽ ഞായമല്ലാതതു പറഞ്ഞിട്ടു പൊരുന്നെന്നും അ

സത്യം പറകയും ചെയ്യുന്നതു കാൎയ്യക്കുറവുള്ളതിന്റെ ലക്ഷണം- എന്നൎത്ഥം।

ദി ... യീ
അന്യവാദിക്രിയാദ്വെഷിനൊപസ്ഥായിനിരുത്തരഃ

ഷീ ... ധഃ സ്മൃതഃ
ആഹൂതപ്രപലായീ ച ഹീനഃ പഞ്ചവിധെന്യജനഃ।

ചൊദിച്ച കാൎയ്യത്തിന ഉത്തരം പറയാതെ മറെറാന്നു പറയുന്നവനും ഉത്തരം തന്നെ ഉ

കൾ
ത്തരം പറയാതെ ഇരിക്കുന്നവനും ലിഖിതസാക്ഷ്യാദി പ്രമാണമല്ലെന്ന ദ്വെഷിക്കുന്ന

വനും വാദിയും പലാദിബൊധിപ്പിച്ചതിനെ അറിഞ്ഞു ഒളിച്ചു നടക്കുന്നവനും വരു

ത്തിയിരിക്കുമ്പൊൾ കൂടക്കൂട കാണാതെ പൊരുന്നവനും ഒന്നും തന്നെ ഉത്തരം പറയാ

തെ ഇരിക്കുന്നവനും കാൎയ്യക്കുറവുള്ളവൻ। എന്നൎത്ഥം।

പുനഃ
പൂൎവ്വവാദം പരിത്യജ്യ യൊന്യമാലംബതെഃനഃ

ൽ ... ദി
പാദസംക്രമണാജ്ജ്ഞെയൊഹീനവാദിസവൈനരഃ।

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം ഇതിന്റെ അൎത്ഥം। എന്നൎത്ഥം। + + here a break

രണ്ടു
ബൃഹസ്പതിഃ। പൂൎവ്വൊത്തരെതുലിഖിതെ പ്രകാരെ കാൎയ്യനിൎണ്ണയെ।

ന്ധി ... സ്ത ... പ്യയഃ പി
മയൊഃ സ്ന്താകയൊ സന്ദിഗ്ദ്ധൊദയഃ ബന്ധയൊ രിവ(ഃ)

വാദിപ്രതിവാദികളുടെ ഉത്തരപ്രത്യുത്തരങ്ങളെ എഴുതിച്ച കാൎയ്യം നിശ്ചയിപ്പാൻ

തുടങ്ങുമ്പൊൾ എത്രയും സന്താപിക്കുന്ന വാദിപ്രതിവാദികൾ പഴുക്കാച്ച ഇരിമ്പവാളും

മററൊന്നു പറഞ്ഞാലും കൊള്ളുകയും ബദ്ധിക്ക
ൽ വന്നാൽ പറയാതെ ഇരിക്കയും പറഞ്ഞവാക്കു
പറഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നു പറകയും മാനമില്ലാത്തവര
ൻറെ ലക്ഷണമെന്നു നാരദൻറെ വിധി —

നിന്ദാരുടെ വിവരംഞ്ഞ ന്യായംപരം കൊണ്ടും കാക്കും
മറെക്കയും സ്ഥിരമില്ലാത്തെ പ്രവൃത്തിക്കയും ഉത്തരം
പറയാതെ ഇരിക്കയും ആത്മസ്ഥാരെ മെച്ചിക്കാതെ
ൾ വരാതെ ഇരിക്കയും ഇവ ഞങ്ങൾ എന്നു നാരദ
ൻറെ വിധി —

ഉപ്പെ താൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള വാക്കുകൾ ഒഴിച്ചിട്ടു
മിന്നെ മറ്റൊന്നു പറഞ്ഞാൽ പറഞ്ഞിന്നവെ സ്ഥയി
ല്ലാക്കൊണ്ട് അവമാനമില്ലാത്തവനെന്നറിയ ല
ക്ഷണമെന്നു നാരദൻറെ വിധി —

സാക്ഷിനെന്തുസ്വരുപദ്രുയന്നതാന്നവിട്ടവകെൽ
തിം. ശൂദ്രരാ ച പക്ഷാചാതസ്യഹര ദുഃഖജ്ഞയ
സാക്ഷികളെ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടു എതിരെ കാര്യസ്ഥൻ
മിന്നെ അവരെ വിചാരിക്കാതെ പത്തിനഞ്ചുവ

സകല ലക്ഷണമെങ്കിലും അവന ഹാനിയുണ്ടാമെന്നു
ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

ദൈവരാജകൃതദോഷത്തിങ്കൽ കാലമൎയ്യാദവെ
ൽ അവസ്ഥാഗമമെന്നത്രെ വെൾസവരാജിതഃ।
ദൈവകോപം കൊണ്ടെങ്കിലും രാജകോപം കൊ
ണ്ടെങ്കിലും ആ സമയത്തിങ്കൽ പണിക്കെടെങ്കിലും ശത്രു
ഉപദ്രവമുണ്ടായി ഒരു കാൎയ്യം ഒരുത്തൻ പൊരുളുള്ളവന
അവന്നു കാലം കഴിഞ്ഞെന്നു ദോഷമില്ലയെന്നു ബൃഹ
സ്പതിയുടെ വിധി — നാലക്ഷണം സമാപ്തം —

follows ദൃഷ്ടാന്തരം etc

കാൎയ്യസാദ്ധ്യതക്കു ഉതിപരം പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ
എഴുതിക്കൊടുത്തിരിക്കും അതൊക്കുമിത്രസാക്ഷിയും
തന്നെ കൂടിയിരിക്കുന്നതിൽ ചെയ്തു. ഇതിൽ പവ
ഉള്ളതിങ്കൽ എന്നപോലെ എന്നു ബൃഹസ്പതി
യുടെ വിധി —

സാക്ഷിസദൃശികളും പെരുത്രാടുകൊണ്ടി
ചൊല്ലായ്മ മനോകാക്ഷ്ചതയൊന്നു സ്വിഃപ്രശസ്തെ।—
സാക്ഷിക്കാർ സദ്വവൃത്തികൾ കം സം യം. തിര
തെക്കുന്നുകാൎയ്യം നിശ്ചയമാകെ കണ്ടു ക്ഷിണ
എല്ലാവക്കം പലെ ഞാക്ഷികൾ ക്ക. പൊരുൾ കാൎയ്യസാ
ദ്ധ്യത്തിൽ തങ്ങൾ തന്നെ ന്യായം ചെയ്താൽ അതു
ക്ഷമെ വേണം എന്നു ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

ഒന്നിച്ചു കൂട്ടുന്നതു പൊലെ രണ്ടു പെരും രാജ്ഞിയായിട്ട് കാൎയ്യം തിൽ പൊകുന്നതും ന്ന

പ്രകാരം സമതയെട്ടത്തിയക്കുന്നതും സമന്മാരുടെ ലക്ഷണം. എന്നൎത്ഥം।

പ്രമാണസമതായാന്തു ദെശാന്തുചരിത്രയൊഃ

തത്ര രാജ്ഞാജ്ഞയാ സന്ധിരുഭയൊരപി ശസ്യതെ।

വാദിപ്രതിവാദികളുടെ രണ്ടു പെരുടെ വാക്കിലും ഒന്ന പൊലെ സമബലമായിട്ടുള്ള ലിഖിതസാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങൾ കാണുന്ന സ്ഥലത്തിലും നാട്ടുനടപ്പിനും ധൎമ്മശാസ്ത്രങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ വിരൊധം വരുന്ന സ്ഥലത്തും രാജാവു തന്റെ ആജ്ഞയെ കൊണ്ട വാദിപ്രതിവാദികളെ സമ്മതം വരുത്തി കാൎയ്യ നിശ്ചയിക്കുന്നതും ശ്രെയസ്കരമായിട്ടുള്ളതു ഒരുപക്ഷത്തെ ഒരുത്തൻ ഗ്രഹിച്ചു നിശ്ചയിക്കുന്നതും വരാത്തതെന്നെ താല്പൎയ്യം. എന്നൎത്ഥം।

അന്യാൽ കുലഗണാദ്ധ്യക്ഷധൎമ്മജ്ഞാസ്സമദൃഷ്ടയഃ

അദ്വെഷലൊഭായൽ ... തൽകൎത്തവ്യം വിജാനതാഃ।

എന്നതുകൊണ്ടു രണ്ടു പക്ഷത്തിലും ഒന്നു പൊലെ സമദൃഷ്ടികളായും രാഗദ്വെഷം കൂടാതെയും ഇരിക്കുന്ന ബന്ധുജനങ്ങളും സഭ്യന്മാരും സമൂഹക്കാർ മുതലായവരും പറയുന്നതിനെ വെളള വൻ ഗ്രഹിച്ച അനുസരിക്കെണം। എന്നൎത്ഥം। ഇതി സന്ധിപ്രകരണം।

ശ്രുത്വാ പൂൎവ്വൊത്തരെ സഭ്യൈൎന്ദ്ദിഷ്ടായ ത്രഭാവനാ।

വിസ്തരം പയെൽ പരിജ്ഞാതും സൊപിലം ലിഖിതാദിനാ।

വാദിപ്രതിവാദികളുടെ ഉത്തരപ്രത്യുത്തരങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചു ആലൊകനം ചെയ്തു ലിഖിതസാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങളുടെ ശൊദ്ധ്യം ആരൊട്ടു ചെയ്യുന്നു എന്നാൽ അവൻ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്ത കാൎയ്യത്തിനു ലിഖിതസാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങളെ കൊണ്ടു സാധിക്കെണം। ഉത്തരപ്രത്യുത്തരങ്ങളെ എഴുതിച്ചതിന്റെ ശെഷം ലിഖിതസാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങൾ ചൊദിക്കെണമെന്നും ആലൊകത്തിന്റെ താല്പൎയ്യം। എന്നൎത്ഥം।

കാത്യായനഃ। വാദിനാ യദ്വിഭാവ്യന്തം സ്വകം സാധയിതും ക്ഷമം।

തത്സാദ്ധ്യസാധനം യെന സാദ്ധ്യന്തന്നിൎദ്ദിശെതഖിലം।

കാഴ്ചലക്ഷ്യങ്ങളും ബാലപുത്രന്മാരും കാൎയ്യസമ്രാജ്യത്തിൽ
ന ഇറിവക്കും ഒന്നപോലെ ഉണ്ടായിപ്പനാൽ നാവിടെ
രാജ്യശാസനം ഒരുങ്ങുത്തിൽ ചെരുക ഇറിവക്കും നന്ന
എന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി—

ഒരു ഭൃത്യവൎഗ്ഗത്തിൽ കാലഗണിതക്കാരുടെ എല്ലാവരുടെയും
യത്നങ്ങളുടെ വഴിപോലെ നടക്കുന്നവനായി സമൎത്ഥ
നായി ചെയ്തപോലെ ഗുണങ്ങൾ ഇല്ലാതവരെ തിരിക്കുന്നവ
ൻ ഏതുപ്രകാരം അപരാധം എന്നാൽ നല്ലവഴി ചേൎക്കുന്നവൻ
നല്ല കാൎയ്യങ്ങൾ നടത്തുന്നവനാകണമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി
ഇത സന്ധിവിധി സമാപ്തം—

സ്ത്രീ ദ്വാരപാലകന്മാരും ഉത്തമപക്ഷക്കാരും ചെയ്തുകൂടാത്തൊ
ൻ കാൎയ്യസ്ഥൻ മനോരഥം നടന്നു നടക്കുന്നവൻ പ്രമാണിക്ക
ക. ഉറക്കാങ്ങ സ്ഥാപനം കൈപ്പറ്റുകയും ചെയ്യിപ്പി
ക്കണം എന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി—

വാദിയുവപ്രാദി ചെയ്യുന്ന കാൎയ്യത്തിന്നു സാദ്ധ്യമെന്നു പെര. അസാദ്ധ്യം യാതൊന്നി
നാൽ സിദ്ധിക്കുമൊ അതു സാധനം. എന്നൎത്ഥം.

സാരഭൂതം വദേത്തജ്ഞോ ഹ്യസാരാണി വിവൎജ്ജയേൽ

ന്തജ്ഞ

പ്രസാധയേൽ ക്രിയാ യാത്താജ്ഞ്യാൽ സാരവൎജ്ജിതാ.

അവലാദി ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രധാനകാൎയ്യത്തിന്നു സംബന്ധിക്കാതെ വെറെ വല്ലതുമൊരു
ളള കാൎയ്യങ്ങളെ സാധിക്കുന്ന പ്രമാണങ്ങളെ പ്രധാനകാൎയ്യം വിസ്തരിക്കുമ്പൊൾ പ്രമാ
ണമായിട്ട ആചരിക്കരുത. പ്രധാനകാൎയ്യത്തിന്ന അനുകൂലമായിട്ട വന്നുവെങ്കിൽ ഗ്രഹിക്ക
പ്പെടും. എന്നൎത്ഥം.

ംയൽ

നിൎണ്ണീതെ വ്യവഹാരെ തു പ്രമാണമഫലം ഭവെൽ

ന്നയെ

ലിഖിതം സാക്ഷിണൊ വാപി പൂൎവ്വമാവെദിതന്നയൽ.

ഉത്തരപ്രത്യുത്തരം എഴുതിക്കുന്ന സമയത്തിൽ ചൊദിക്കുമ്പൊൾ ഇരിക്കുന്ന ആധാരങ്ങളെ കാ
ണിക്കാതെ ഉത്തരപ്രത്യുത്തരങ്ങളെ എഴുതിച്ച കാൎയ്യം നിശ്ചയിച്ചതിന്റെ ശെഷം മുമ്പിൽ
ബൊധിപ്പിക്കാതെ ഇരുന്ന ആധാരം സാക്ഷി മുതലായതു പ്രമാണങ്ങൾ പിന്നെത്തതിൽ കൊ
ണ്ടുവന്നാൽ നിഷ്ഫലമായിട്ട ഭവിക്കും. എന്നൎത്ഥം.

വഷെ

യഥാ പക്വെഷു ധാന്യെഷു നിഷ്ഫലാഃ പ്രാവൃഷൊ ഗുണാഃ,

ന്ത ൎൾ ംനിഷ്ഫ

നിൎണ്ണീതവ്യവഹാരാണാം പ്രമാണമഫലന്തഥാ.

നിഷ്ഫലമായിട്ട ഭവിക്കുന്നതിന്ന ഉപമ നിലം പുരയിടങ്ങളിൽ കൃഷി ചെയ്തിട്ടാൽ വെള്ളം ആവെ
ശ്യമാകുന്ന കാലത്തിൽ മഴ ഇല്ലാഞ്ഞാൽ മറെറാരു പ്രകാരത്തിനാൽ ധാന്യങ്ങൾ പാകം വ
ന്നു പൊയാൽ പിന്നെത്തതിൽ പെയ്യുന്ന മഴ നിഷ്ഫലം ആകുന്നതുപൊലെ മെൽ എഴുതിയ പ്രകാ
രം ഉള്ള ലിഖിത സാക്ഷ്യാദി പ്രമാണങ്ങൾ നിഷ്ഫലമായി ഭവിക്കും. എന്നൎത്ഥം.

ക്ൎധാന്യം

യാ ജ്ഞാവല്ക്യഃ. തതൊൎത്ഥിലെഖയെൽ സദ്യഃ പ്രതിജ്ഞാതാൎത്ഥ സാധനം.

(4)

തൽസിദ്ധൌ സിദ്ധിമാപ്നൊതി വിപരീതമതൊന്യഥാ.

എന്നതുകൊണ്ട ഉത്തരപ്രത്യുത്തരങ്ങളെ എഴുതിച്ച ആധാരം ചൊദിക്കുമ്പൊൾ തന്നെ അ

കീഴ്സ്ഥൻ എന്തൊരക്കാൎക്കു തന്നെ സാധിപ്പാനായി
ക്കൊണ്ടു വ്യവഹരിക്കുന്നു സാദൃശ്യം സാധനം സ്പഷ്ട
മായിട്ടുള്ളതും എന്തൊരു സ്വത്തിങ്കൽ കൈക്കലും സാ
ധനം സാധിക്കേണമെന്ന കാത്ത്യായനന്റെ വിധി —

സാരമായിട്ടുള്ള സ്ഥാനത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ട് അസാരങ്ങളായി
ട്ടുള്ള അസ്ഥാനങ്ങളെ അലങ്കരിച്ചാലും കൈക്കൊള്ളാ
രത്തിക്കലും സാരമില്ലാതെയുള്ള വാക്കുകളെക്കള
ണമെന്ന കാത്ത്യായനന്റെ വിധി —

നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്ന വിവാദത്തെക്കാൾ പ്രമാണത്തിങ്ക
ൽ എന്തൊരു ബലം ഉടെ വിച്ചരുന്നു പക്ഷത്തിന്നു പത്ര ഗ്രന്ഥം
യാത്രങ്ങളിൽ എന്നപോലെ എഴുതുന്നവരൊട്ടും
സാക്ഷിക്കാരെയും കൂടെ വരാതെ ഇല്ലാ എങ്കിൽ അതു പ്ര
മാണം ബലമായിട്ടു തന്നെ ഉടവിക്കുമെന്ന നാരദ
ന്റെ വിധി —

ധാന്യാദികൾ കൊള്ളും പോൾ കൊണ്ടു ഉടമക്കാരൻ
അപ്പോൾ തന്നെ ആ ധാന്യത്തിന്റെ ഉത്തരങ്ങളെ അന
ത്തു പാത്രങ്ങളും എഴുതിക്കേണം എന്നാൽ ആ ധാന്യ
ത്തിന് ആക്കുന്ന കാലത്ത് അന്ന നല്ലിക്കും അതിന്റെ വിപരീത
മായാൽ വിപരീതമായിട്ടു പറയും എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യ
ന്റെ വിധി —

വരവരുടെ കാൎയ്യത്തിന സാധകമായിരിക്കുന്ന ലിഖിതസാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങൾ ഉള്ളത വെച്ചഎഴുതിക്കെണം। പ്രമാണങ്ങൾ വിസ്തരിക്കുന്ന സമയത്തിൽ സാധ്യവെന്നസിദ്ധിച്ചാൽ അക്കാൎയ്യം സിദ്ധിക്കും അല്ലെങ്കിൽ കാൎയ്യം സിദ്ധിക്കയും ഇല്ല। എന്നുണ്ട്।

ബൃഹസ്പതിഃ। ദ്വിപ്രകാരക്രിയാ പ്രോക്താ ദൈവികീ മാനുഷീ തഥാ।
ഏകൈകാനേകധാ ഭിന്നാ ഋഷിഭിസ്തത്ത്വവേദിഭിഃ।

പ്രമാണം രണ്ടുവിധം മനുഷ്യപ്രമാണമെന്നും ദൈവപ്രമാണമെന്നും അതിൽ ഓരോന്ന അനെകവിധം എന്ന ഋഷികളാൽ ചൊല്ലപ്പെടുന്നു। എന്നുണ്ട്।

സാക്ഷിണോ ലിഖിതം ഭുക്തിഃ മാനുഷം ത്രിവിധം സ്മൃതം।
ധടാദ്യം ധൎമ്മജാന്തം ച ദൈവികം നവധാ ക്രിയാ।

സാക്ഷികളും ലിഖിതങ്ങളും അനുഭോഗവും ഇപ്രകാരം മാനുഷപ്രമാണം। മൂന്നുവിധം। ദിവ്യപ്രമാണം സത്യം। ആയത ഒമ്പതുവിധം। എന്നുണ്ട്।

സാക്ഷിശ്ചാഷ്ടദശഭേദസ്തു ലിഖിതം ദശധാ സ്മൃതം।
ഭുക്തിർദ്വിവിധാ ജ്ഞേയാ ദൈവികീ നവധാ ക്രിയാ।
അനുമാനന്ത്രിവിധം നവധാ ദൈവികീ ക്രിയാ

സാക്ഷി പതിനെട്ടുവിധം ലിഖിതം പത്തുവിധം അനുഭവം രണ്ടുവിധം ദിവ്യപ്രമാണങ്ങൾ ഒമ്പതുവിധം ഇങ്ങിനെ പ്രമാണങ്ങളുടെ ഭേദം। എന്നുണ്ട്।

ലേഖ്യം സാക്ഷിണോ വാപി ഭുക്തിർലേശാദയോപി വാ।
ദൈവികീ വാ ക്രിയാ പ്രോക്താ പ്രജാനാം ഹിതകാമ്യയാ।

കൊടുക്കവാങ്ങ മുതലായ പട്ടസംഗതികളിൽ ലിഖിതമെങ്കിലും സാക്ഷികളെങ്കിലും അനുഭവം മുതലായ ഹെതുക്കളെങ്കിലും ദിവ്യമെങ്കിലും സാധകമെന്ന പ്രജകളുടെ കാൎയ്യസിദ്ധിവരുത്തുവാനായിട്ട ഋഷികളാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു। എന്നുണ്ട്।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। പ്രമാണം ലിഖിതം ഭുക്തിഃ സാക്ഷിണശ്ചേതി കീർത്തിതം।
ഏഷാമന്യതമാഭാവേ ദിവ്യാന്യതമമുച്യതേ।

ഇതിൽ ചൊല്ലിയ നാലുപ്രമാണങ്ങളിൽ മുമ്പിലെത്തെ പ്രമാണം ലെഖ്യം। രണ്ടാമത ഭുക്തി മൂ

ഉണ്ടാവാനായിട്ടുകളെ ദൈവിക്കും എന്നും മാനുഷിക്ക
ന്നും ഇങ്ങിനെ രണ്ടുപ്രകാരം പരമാൎത്ഥം ആയിട്ടി
രിക്കുന്ന ഉഷ്മങ്കൾ ഇല്ലൊരെന്നബഹുപ്രകാര
ങ്ങളുമായിട്ടു ചൊല്ലുന്നു എന്ന ശ്ലീഹാന്മാരു
ടവിധി —

ഏങ്കിൽ സാക്ഷിയൊടുകൂടിട്ടും പ്രമാണത്തൊടുകൂടി
ട്ടും ഇതകൊണ്ടുന്നതന്നിയായെന്നു ഉണ്ണുന്നമാനം
കൊണ്ടും മാനുഷിയായിരിക്കുന്ന ക്രിയ ഇങ്ങിനെന്നു
പ്രകാരം പരമാൎത്ഥം ചെയ്ക്കായ്കും കൊണ്ടും ദൈവി
കയായിരിക്കുന്ന ക്രിയായിങ്ങിനെ എന്നു പ്രകാരമെന്ന
ശ്ലീഹാന്മാരുടെ വിധി —

ഏങ്കിൽ സാക്ഷി പന്ത്രണ്ടക്ഷരം പ്രമാണം പത്തു
വിധം ആനമാനം പലവിധം സത്യം ഉപന്ന്യക
രം എന്ന ശ്ലീഹാന്മാരുടെ വിധി —

ഉണ്ടാവാനത്തിങ്കൽ ലൈഖ്യം എക്കില്യം സാക്ഷികൾക്ക
ളില്ലയുക്കിലെ ലശാദികൾ എക്കില്യം സത്യം എക്കില്യം പ്രജ
കൾക്കഹിതത്തിങ്കൽ ആയിക്കൊണ്ടു ഉചൊല്ലിയതിൽ ഉന്നഹി
ക്കില്യം വെണമെന്ന ചൂദാസന്റെ വിധി —

പ്രമാണമായിട്ടുള്ള വിവിധയും ഉള്ളികളും ഇക്കാൎയ്യ
സ്ഥിതികൾ ആക്കാതെ മ... ... ഇല്ലാതെയുള്ള
കാൎമ്മികന്ന കാൎസ്ഥൻ എന്ന പനെപ്രങ്ങളെയെ
ാക്കിക്കിക്കണമെന്ന സൂന്നഹദോസിന്റെ വിധി —

നാമത. സാക്ഷികൾ - ഇ ചൊല്ലിയമൂന്ന പ്രമാണങ്ങളും ഇല്ലാഞ്ഞാൽ ദിവ്യങ്ങളിൽ ഒന്നു ഗ്രഹിക്കേണം. എന്നർത്ഥം.

നാരദഃ। ദേവാത്തതെ ഇഷ്ടിവിധൌ ഗ്രാമേഷു നഗരേഷു ച
സംഭവെ സാക്ഷിണാം ചൈവ ന ദിവ്യം ഭവതി ക്രിയാ।

പലരുംകൂടിയകാര്യങ്ങളിലും ഗ്രാമങ്ങളിലും പട്ടണങ്ങളിലും ഉണ്ടാകുന്നകാര്യങ്ങളിലും സാക്ഷികൾ സംഭവിക്കുന്നകാര്യങ്ങളിലും ദിവ്യപ്രമാണമരുത. എന്നർത്ഥം.

കാത്യായനഃ। യദ്യെകൊ മാനുഷീം ബ്രൂയാൽ അന്യൊ ബ്രൂയാത്തു ദൈവികീം
മാനുഷീം തത്ര ഗൃഹ്ണീയാന്ന തു ദൈവീം ക്രിയാം നൃപഃ।

വാദിപ്രതിവാദികളിൽ ഒരുത്തൻ ലിഖിതസാക്ഷ്യാദി മാനുഷപ്രമാണത്തെയും ചൊല്ലിനിന്നാൽ മാനുഷപ്രമാണത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊള്ളേണം ദിവ്യപ്രമാണത്തെ ഗ്രഹിക്കരുത. എന്നർത്ഥം.

യദ്യെകദെശവ്യാപ്താപി ക്രിയാ വിദ്യെത മാനുഷീ।
സംഗ്രാഹ്യാ ന തു പൂർണ്ണാപി ദൈവികീ വദതാം നൃണാം।

ഒരുകാര്യത്തിൽ ഏകദേശം മാനുഷപ്രമാണമുണ്ടെങ്കിലും ആകാര്യത്തിന്ന അതുതന്നെ പ്രമാണമായിട്ട ഗ്രഹിക്കേണം - കാര്യത്തിന്റെ മുഴുവനും സംബന്ധിച്ച ദിവ്യപ്രമാണത്തെ പറഞ്ഞെങ്കിലും അതിനെ ഗ്രഹിക്കരുത. ഇതിന്ന ഉദാഹരണം. ഒരുത്തൻ ഒന്നും പണം പലിശക്ക കൊടുത്തത തരുവിക്കേണമെന്നും ആവലാധി ബോധിപ്പിച്ചാൽ പ്രതിവാദി വാങ്ങിച്ചില്ലെന്നും സത്യം ചെയ്തുകൊടുക്കാമെന്നും ഉത്തരം പറഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം വാദിയെ ലിഖിതസാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങൾ ഉണ്ടോ എന്നും ചോദ്യം ചെയ്താൽ പണം കൊടുത്തതിനും വാങ്ങിച്ചതിനും സാക്ഷികൾ ഉണ്ടെന്നും പണത്തിന്റെ സംഖ്യക്കും പലിശയുടെ സംഖ്യക്കും സാക്ഷിയില്ലെന്നും വാദി പറഞ്ഞു അപ്രകാരം സാക്ഷിയും വന്നാൽ ആ സാക്ഷികളെക്കൊണ്ട വാദിക്കു കാര്യസിദ്ധി ഉണ്ടെന്ന നിശ്ചയിക്കേണം. പ്രതിവാദി പറയുന്ന ദിവ്യപ്രമാണത്തെ ഗ്രഹിക്കരുത. ഇതിന്റെ ഹ

ഗ്രാമങ്ങളിലും. നഗരങ്ങളിലും. പകൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളകാ
ര്യമായാലും. സാക്ഷികൾ ഉണ്ടായാലും. ലേഖ്യക്രിയകൾ വെ
പ്പങ്ങളെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി—

പൂൎവ്വപക്ഷങ്ങളിൽ ഒന്നെ ദുഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടും. ഒന്നു മനുഷി
ക്കപ്പെട്ടിട്ടും. വന്നാൽ അവിടെ രാജാവു മാനുഷിക്കപ്പെട്ടി
ട്ടുള്ളക്രിയയെ ഗ്രഹിക്കേണം. ദൈവിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതിനെ
ഗ്രഹിക്കേണ്ടന്നു കാൎത്ത്യായനന്റെ വിധി—

മാനുഷിക്കപ്പെട്ടുള്ളക്രിയ ഏകദേശം എങ്കിലും. ദൈ
വിക്കപ്പെട്ടുള്ളതു പൂൎണ്ണമായാലും. മാനുഷിക്കപ്പെട്ടുള്ള
ക്രിയതന്നെ ഗ്രഹിക്കേണം രാജാവ എന്നു കാൎത്ത്യായന
ന്റെ വിധി—

ഹെതുവെന്നാൽ- വാദി പണം കൊടുത്തു എന്ന പറഞ്ഞത സാക്ഷി പ്രമാണത്താൽ സത്യമെന്ന പറകകൊണ്ട പ്രതിവാദി വാങ്ങിച്ചിട്ടില്ലെന്നും പറഞ്ഞത അസത്യമായിട്ട പൊകകൊണ്ടും തന്നെ വാദിക്കു കാൎയ്യസിദ്ധി ഉണ്ടെന്ന പറഞ്ഞത। എന്നൎത്ഥം।

ആരാമാൎഗ്ഗക്രിയാദൌ ജലവാഹാദികെ തഥാ

ഭുക്തിരെവ തു ഗുൎവ്വീ സ്യാൽ ന ലെഖ്യം ന സാക്ഷിണഃ।

നെടുനാളായിട്ട ഉഭയത്തിലുള്ള ജനങ്ങൾ നടന്നവരുന്ന ആരാമാൎഗ്ഗം ഒരുത്തൻ കൈയ്യെറി വാങ്ങിച്ചതിന ലെഖ്യവും സാക്ഷികളും ഉണ്ടെങ്കിൽ ആസ്ഥലത്തിൽ അനുഭവപ്രമാണം ലിഖിതസാക്ഷികളെക്കാൾ വലുതായിട്ടുള്ളത। ഇപ്രകാരം ജലം പൊരുന്ന മാൎഗ്ഗങ്ങളിലും ലിഖിതസാക്ഷ്യാദികളെക്കാൾ അനുഭവപ്രമാണമത്രെ വലുതായിട്ടുള്ളത। അവൎക്ക കാൎയ്യസിദ്ധിവരും। എന്നൎത്ഥം

വാൿപാരുഷ്യെ മഹീവാദെ നിഷിദ്ധാ ദൈവികീ ക്രിയാ

പ്രദാതവ്യാ പ്രയത്നെന സാഹസെഷു ചതുൎഷ്വപി।

വാൿപാരുഷ്യത്തിലും ദണ്ഡപാരുഷ്യത്തിലും ഭൂമിസംബന്ധിച്ച വ്യവഹാരത്തിലും ദിവ്യപ്രമാണം നിഷിദ്ധമായിട്ടുള്ളത മൊഷണം വിശ്വാസമെതലായ സാഹസങ്ങളിൽ മാനുഷപ്രമാണമില്ലെങ്കിൽ ദിവ്യപ്രമാണം കൊണ്ട നിശ്ചയിക്കെണം। വാൿപാരുഷ്യത്തിലും ദണ്ഡപാരുഷ്യത്തിലും ഒട്ടും മാനുഷപ്രമാണം സംഭവിക്കാം। ആദിക്കിൽ ദിവ്യപ്രമാണം കൊണ്ട നിശ്ചയിക്കാമെന്ന താല്പൎയ്യം। എന്നൎത്ഥം।

കാത്യായനഃ। യദാ സാക്ഷീ ന വിദ്യെത വിവാദെ വദതാന്നൃണാം

തദാ ദിവ്യൈഃ പരീക്ഷെത ശപഥൈശ്ച പൃഥഗ്വിധൈഃ।

ആനൊരു കാൎയ്യത്തിലെങ്കിലും ലിഖിതവും സാക്ഷിയും അനുഭവവും ഇല്ലാഞ്ഞാൽ അപ്പൊൾ അനെകവിധമായിട്ടുള്ള ദിവ്യപ്രമാണങ്ങളിൽ ഒന്നു കൊണ്ട പരീക്ഷിച്ച

[illegible] മാൎഗ്ഗങ്ങളും ക്രിയകളും [illegible]
[illegible] ദൈവ[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] വിധി —

[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] വിധി —

വിവാദമെന്നാകുന്ന കാൎയ്യങ്ങളുടെ [illegible]
[illegible] പറയുന്നതും [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ബോധിപ്പിക്കുന്നതിനെ [illegible] വിധി —

AL MASSO

കാൎയ്യത്തിനെ നിശ്ചയിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം।

മഹാപാപാഭിയൊഗെഷു നിക്ഷെപഹരണെ തഥാ।

ദിവ്യൈഃ കാൎയ്യം പരീക്ഷെത രാജാ സത്സ്വപി സാക്ഷിഷു।

ജാതിഭ്രഷ്ടവരുത്തുന്ന മഹാപാപങ്ങളെക്കൊണ്ട അന്യായം ബൊധിപ്പിച്ച കാൎയ്യങ്ങളിലും നിക്ഷെപാപഹരണം എടപെട്ട കാൎയ്യത്തിലും സാക്ഷികൾ ഉണ്ടെങ്കിലും ദിവ്യപ്രമാണങ്ങൾകൊണ്ട തന്നെ രാജാവ പരീക്ഷിച്ച കാൎയ്യത്തിനെ നിശ്ചയിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം।

പൂഗശ്രെണിഗണാദീനാം യാ സ്ഥിതിഃ പരികീൎത്തിതാ।

തസ്യാശ്ച സാധനം ലെഖ്യം ന ദിവ്യം ന ച സാക്ഷിണഃ।

സമൂഹക്കാർ മുതൽ പെരുടെ സംകെത കാൎയ്യത്തിന്ന അവരവരുടെ മുമ്പിൽ എഴുതിവെച്ചിരിക്കുന്ന ചട്ടവരിയൊല മുതലായ ലെഖ്യങ്ങൾ സാക്ഷിദിവ്യങ്ങളെക്കാൾ വലുതായിട്ടുള്ളു അങ്ങുലെഖ്യം ഉള്ളപ്പൊൾ സാക്ഷികളും ദിവ്യങ്ങളും പ്രമാണമായിട്ട ഭവിക്കയില്ല. എന്നൎത്ഥം।

വ്യാസഃ। രഹഃകൃതം പ്രകാശം ച ദ്വിവിധം കാൎയ്യമുച്യതെ।

പ്രകാശം സാക്ഷിഭിൎജ്ഞെയം ദൈവികെന രഹഃകൃതം।

കാൎയ്യം രണ്ടുവിധം രഹസ്യമായിട്ടുണ്ടാകുന്നതും പരസ്യമായിട്ടുണ്ടാകുന്നതും അതിൽ രഹസ്യമായിട്ടുണ്ടാകുന്ന കാൎയ്യത്തിനെ ദിവ്യപ്രമാണങ്ങളെക്കൊണ്ടും പരസ്യമായിട്ടുണ്ടാകുന്ന കാൎയ്യത്തിന്ന സാക്ഷിപ്രമാണങ്ങളെക്കൊണ്ടും അറിഞ്ഞ നിശ്ചയിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം।

ലിഖിതെ സാക്ഷിവാദെ ച സന്ദെഹൊ ജായതെ യദാ।

അനുമാനെ ച സന്ദിഗ്ദ്ധെ തദാ ദിവ്യാനി യൊജയെൽ।

വാദിപ്രതിവാദികൾ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്ന ലെഖ്യങ്ങളിലും സാക്ഷികളിലും അനുഭവം മുതലായ ഹെതുക്കളിലും സംശയം വന്നാൽ അപ്പൊൾ ദിവ്യപ്രമാണം കൊണ്ട കാൎയ്യം നിശ്ചയിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം-

൪ വ്യാപാരവങ്ങൾ പ്രവൃത്തിച്ചാലും ത്രൈകാലങ്ങൾക്ക
ത്തിലാക്കിച്ചാലും അതുപോലെ തന്നെ ദ്രവ്യങ്ങളെ
ദായപൻ കൊടുപ്പിച്ചു പോയതിൽ വെക്കണം സാക്ഷികൾ
ഉണ്ടായിരുന്നാലും എന്നമെൽ വിധി

൫ ശ്രേണിഗണങ്ങൾക്കു സെൻമൈതൈവരവി
ധിപിച്ചതു നൽ പ്രമാണം തന്നെ എന്നും
പ്രാപ്തം സാക്ഷികളും കൂടി എന്ന ശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിധി

൬ കാരണികരുടെ ഇസ്തിഹകൾ രണ്ടു പ്രകാരം ആകിൽ
സാക്ഷികളെക്കൊണ്ടു കൂടെ വെച്ചിട്ടുള്ളത മാനിക്കപ്പി
ജന്മദെശത്തിൽ നിന്നും ഉം ആയവരെ വെ
ച്ചുന്നതു എന്നു ശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിധി

൭ ഏതങ്കിലും സാക്ഷിക്കാരു പറഞ്ഞു പൊയ്പു സംശ
യം വന്നാലും അന്നന്മാരങ്ങൾ നന്നായിട്ടു ഉറപ്പിന്നവന്നാ
ലും ദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു വരുത്തിക്കേണമെന്നു ശാസ്ത്ര
ത്തിന്റെ വിധി

നാരദഃ —

അരണ്യെ നിൎജ്ജനെ രാത്രൌ അന്തൎവ്വെശ്മനി സാഹസെ ।
ന്യാസാപഹരണെ ചൈവ ദിവ്യാ സംഭവതി ക്രിയാ ।

വനത്തിലും ജനങ്ങൾ ആരും തന്നെ ഇല്ലാത്ത എകാന്തപ്രദെശത്തിങ്കലും, രാത്രികളിലും ഭവനമദ്ധ്യത്തിങ്കലും നിക്ഷെപാപഹാരത്തിലും ഉണ്ടാകുന്ന കാൎയ്യത്തിൽ ദിവ്യപ്രമാണമെത്രെ എറെയും സംഭവിക്കുന്നത ഈ കാൎയ്യങ്ങൾക്ക ഒക്കയും ഉണ്ടാകുന്നത. എന്നൎത്ഥം ।

സമത്വം സാക്ഷിണാം യത്ര ദിവ്യാ സംഭവതി ക്രിയാ ।

വാദിപ്രതിവാദികൾ രണ്ടുപക്ഷത്തിലും സാക്ഷികൾ സമമായിട്ട വന്നാൽ അപ്പൊൾ സാക്ഷികളെ വിട്ട ദിവ്യപ്രമാണങ്ങളെക്കൊണ്ട കാൎയ്യം നിശ്ചയിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം ।

പ്രാണാന്തികവിവാദെഷു വിദ്യമാനെഷു സാക്ഷിഷു
ദിവ്യമാലംബ്യതെ വാദീ ന പൃഛെത്തത്ര സാക്ഷിണഃ ।

പ്രമാണങ്ങൾ കൂടാതെ തന്നെ അപായം വരുന്ന വിവാദങ്ങളിൽ ദിവ്യപ്രമാണത്തെ തന്നെ അവലംബിച്ചാൽ സാക്ഷികൾ ഉണ്ടെങ്കിലും ആ കാൎയ്യത്തിൽ സാക്ഷികളെ ചൊദിക്കാതെ ദിവ്യപ്രമാണത്താൽ തന്നെ പരീക്ഷിച്ച കാൎയ്യത്തിനെ നിശ്ചയിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം । + + here add 1 Sloka

യന്നാമഗൊത്രെ ന്യൂനം ഹി ലെഖ്യം കൂടകൃതം ഭവെൽ
ശ്രുതം ഹി തെ ധനെ തത്ര കാൎയ്യൊ ദിവ്യെന നിൎണ്ണയഃ ।

വില എഴുതും വെരും വെച്ചുകൊണ്ട എഴുതിയ ലെഖ്യത്തിന്ന ന്യൂനമായിട്ട ശ്ലിഷ്ടംകൊണ്ട വ്യവഹാരത്തിന്ന വന്നു പ്രതിവാദിയും ദിവ്യത്തിനെ വാങ്ങിക്കൊള്ളാം എന്നും പറയുന്നാൽ അപ്പൊൾ ദിവ്യപ്രമാണത്താൽ കാൎയ്യത്തെ നിശ്ചയിക്കെണം. ഇതി ക്രിയാപാദഃ । (എന്നൎത്ഥം ।

അസംദിഗ്ദ്ധെഷു കാൎയ്യെഷു ദ്വയൊൎവ്വിവദമാനയൊഃ ।
ദൃഷ്ടശ്രുതാനുഭൂതത്വാൽ സാക്ഷിഭ്യൊ വ്യക്തിദൎശനം ।

വാദിപ്രതിവാദികളുടെ കാൎയ്യങ്ങളിൽ സംശയം വന്നാൽ കണ്ടറിയുന്ന സാക്ഷികളെക്കൊണ്ട കാൎയ്യത്തെ നിശ്ചയിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം ।

വനങ്ങളിലും വിജനങ്ങളിലും രാത്രികളിലും
ഉപവനങ്ങളിൽ ഉള്ളിലും സാഹസങ്ങളിലും ഉണ്ടാ
കുന്ന കാര്യങ്ങളിലും ഇന്നവരെന്നെ വെച്ചിട്ടു
ഉള്ള ക്രമങ്ങൾ കല്പിസ്ഥാനത്തിന്ന സ്ഥാനമില്ലായ്ക
കൊണ്ടു ഇത്യാദികളിൽ ഇവ പ്രത്യക്ഷതന്നെ വെണം
എന്നാകുന്നു വിധി —

സാക്ഷികൾക്ക സമ്മതം വന്നാലും ഉഭയവാദികളിൽ
ഒരുത്തന്റെ ഉള്ളിൽ പാട്ടം വന്നാലും പ്രത്യക്ഷവെ
ണം കാര്യസ്ഥൻ തന്നെ പരമാർത്ഥം ചെയ്ക്ക ബോധി
പ്പിക്കേണമെന്നവരെ കൊണ്ടു വിനാ സാക്ഷികളായുള്ളവ
രിലും ചെറുപ്പത്തിലും ചെയ്യേണമെന്ന കാര്യം ഇതാകുന്നവിധി
(സത്യം വെണം എന്ന വിധി) margin
ന്യായമൈത്തൽ ഗുണം പത്രം കൂടാതെ തന്നെ കാറിനാം അ
ധർമ്മകൃത്യത്തിൽ പത്രമത്രമല്ല സാക്ഷികൾ:—
കാര്യസ്ഥ പ്രതികൾ വന്ന കാര്യത്തിൽ പ്രമാണം കാട്ടം വെ
ണ്ടു ഇപ്രമാണം തോൽക്കേണ്ടു ഉള്ളതല്ല ഇവൻ വ്യാജമ
ഹിട്ടു എഴുതിയ വെച്ചതാകുന്നു എന്ന പ്രതിവാദിയെ കൊണ്ടു ബോധിപ്പ
മാണം സ്ഥിരീകരിക്കേണ്ടതിൽ സത്യം പ്രമാണമെന്നയി
സന്റെ വിധി —
പെക്ഷക്കലവും മറിച്ചിട്ടു ഉള്ള പ്രമാണമായാൽ ബോധിപ്പി
ക്കേണ്ടതില്ലെന്ന വന്നാൽ പരമാർത്ഥം ചെയ്ക്ക ബോ
ധിപ്പിക്കേണമെന്ന വ്യവസ്ഥ കൂടെ വിധി —
വിവാദം ഇല്ലാതെ ഉള്ള കാര്യങ്ങളിൽ ഇനിവക്കു കണ്ടിട്ടും
കേട്ടിട്ടും അറിഞ്ഞിട്ടും ഉള്ളതു ബോധിപ്പിക്കാതെയും സാക്ഷിക
ൾ പറയാതെ നില്ക്കുന്നവരും കാര്യത്തിന്ന പരമാർത്ഥം അറിഞ്ഞ
തിന്റെ ശേഷം ആകുന്നു എന്ന വ്യവസ്ഥ കൂടെ വിധി —

AL MASSO

സമക്ഷദൎശനാൽ സാക്ഷിവിജ്ഞേയശ്രോത്രചക്ഷുഷൊഃ।

സാക്ഷിദ്വിഭേദൊവിജ്ഞേയഃ കൃതാകൃതൊപരഃ।

നെത്രംകൊണ്ടുകണ്ടവനും കൎണ്ണംകൊണ്ടുകെട്ടവനുംസാക്ഷിയായിട്ടഭവിക്കുന്നു ആ സാക്ഷി കൃതനെന്നും അകൃതനെന്നും രണ്ടുവിധം - ൨൬൬।

ലെഖ്യഗൂഢകൃതൊജ്ഞെയഃ ഷഡ്കകൃതസ്തഥാ।

ലെഖ്യങ്ങളിൽ എഴുതപ്പെട്ടവൻ കൃതൻ। അവനെക്കാൾ അന്യൻ അകൃതൻ। ഇപ്രകാരം സാക്ഷി രണ്ടുവിധം - ൨൬൭।

ബൃഹസ്പതിഃ। ലിഖിതൊലിഖിതൊഗൂഢഃ സ്മാരിതഃ കുല്യദൂതകൌ।

യാദൃഛികശ്ചൊത്തരശ്ച കാൎയ്യമദ്ധ്യഗതസ്തഥാ।

നൃപൊദ്ധ്യക്ഷസ്തഥാഗ്രാമസാക്ഷിദ്വാദശധാസ്മൃതഃ।

ലിഖിതനെന്നും ലെഖിതനെന്നും ഗൂഢനെന്നും സ്മാരിതനെന്നും കുല്യനെന്നും യാദൃഛികനെന്നും ഉത്തരനെന്നും കാൎയ്യമദ്ധ്യഗതനെന്നും രാജാവും അദ്ധ്യക്ഷനും ഗ്രാമജനങ്ങളും ഇപ്രകാരം സാക്ഷികൾ പന്ത്രണ്ടുവിധം - ൨൬൮।

ജാതിനാമാദിലിഖിതം യെന സ്വം പിതൃമെവ ച।

നിവാസശ്ച സ വിജ്ഞേയ സാക്ഷീ ലിഖിതസംജ്ഞകഃ।

ലെഖ്യങ്ങളിൽ യാതൊരുസാക്ഷി താൻ തന്റെ ജാതിയും പെരും അഛന്റെ പെരും ഭവനത്തിന്റെ പെരും വെച്ചാരം കാൎയ്യത്തിൽ ഞാൻ സാക്ഷിയെന്ന് എഴുതുന്നു ആ സാ ലിഖിതസാക്ഷി എന്നു ചൊല്ലപ്പെടുന്നവൻ। ൨൬൯-

സന്ധിക്രിയാക്രിയാഭെദൈഃ സ്വപ്രകൃത്യാദ്ഗിനാദിതൈ।

യത്രസാക്ഷിലിഖിതൊയശ്ച ലെഖിതശ്ചൊച്യതെ।

രണ്ടുപെരും സംബന്ധിച്ച - കാൎയ്യത്തിന്റെ സമീപത്തിൽ നിൽക്കുന്നവനെ വിളിച്ചാരം കാൎയ്യത്തിൽ താൻ സാക്ഷി എന്ന അവന്റെ പെര എഴുതിയാൽ ആ സാക്ഷി ലെഖിതൻ। ൨൭൦

പ്രത്യക്ഷമായിട്ടു പറകകൊണ്ടു സാക്ഷി എന്നവെര
ന്നു സാക്ഷിക്കൊള്ളും ഒക്കട്ടും ഞ്ഞാനക്കൊണ്ടുള്ള
വഴി പൊലെ മനസ്സിലാക്കാം സാമാന്യന്യായത്തി
ങ്കൽ ഇവരെ പെണ്ണും സാക്ഷി എഴുതുന്നവനും എഴുതി
ക്കുന്നവനും എഴുതുന്നവൻ കയ്യെഴുത്തിന്റെ സാക്ഷി
ക്കുന്നവൻ പ്രത്യക്ഷസാക്ഷി എന്നു വ്യവഹാരത്തിൽ ചൊല്ലി —

എഴുതുന്നവനും വാചകം ചൊല്ലിക്കൊടുക്കുന്നവനും
വസ്തുവകയിൽ ഉള്ളവനും ബൊധിപ്പിച്ചവനും സാക്ഷിക്ക
ൾ അവിടെ കൂടി ഉണ്ടായിരുന്ന നൊട്ടക്കാരനും കൂട
ത്തിൽ എഴുതിക്കൊള്ളുന്നവനും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു
വന്നവനും കയ്യെഴുത്തിന്റെ മെലുള്ളവനും കെട്ടവനും
ദെശവാസികളും ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞാൽ സാക്ഷിക്കാരെ
ന്നു വ്യവഹാരത്തിൽ ചൊല്ലി —

൧ മുട്ടുമെഴുതാപക്ഷത്തിൽ കൂടിയവർ പൊന്നുംവിലശാസ്ത്ര
ത്തിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നത് എന്തെന്നാൽ മെൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം
ഉള്ള സാക്ഷി ലിഖിതം കൊണ്ട് —
ഉപരിഞ്ഞ സാക്ഷിക്കാരെ പറഞ്ഞാളുടെയും ലക്ഷ
ണങ്ങൾ വെവ്വെറെ പറയുന്നു ജാതിയും പെരും
ഉപനാമവും പെരും തുടങ്ങിയുള്ള പ്രമാണലക്ഷ
ണങ്ങൾ തെളിഞ്ഞിരിക്കുന്ന പനെക്കൊണ്ടു എഴു
തിച്ചതായവൻ ലിഖിതത്തിൽ എന്ന പെരായിട്ടു ഉപ
രിക്കുന്ന സാക്ഷിക്കാരുടെ പെരും ഉപനാമവും
പെരും എഴുതുന്നവരുടെ എല്ലാം എഴുതെണ
മെന്ന നാരദന്റെ പക്ഷം —

പാപകൃതങ്ങൾക്കിടയിൽ ചൊല്ലിയ പൊലെ
ചൽവഴി പൊലെ എഴുതിക്കുന്നത് എപ്പൊൾ
ൻ അവൻ ലിഖിതം എന്ന പെര എന്ന മെൽവിധി —

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

കുല്യാശ്ച വൎഗിണൊയന്ത്ര ശ്രേണൊ ദൃഷ്ടി ദാൎത്ഥിതഃ।

യഥാശ്രുതം യഥാദൃഷ്ടം ശുദ്ധസ്സാക്ഷി സമുച്യതെ।

ഭിത്തിയിടെ പുറത്തു മറഞ്ഞിരുന്നും കൊണ്ടു കടം പാങ്ങിച്ചവൻ ചൊല്ലിയവാക്കുകെ
ട്ടിഞ്ഞ താൻ കെട്ടതെ പരമാൎത്ഥമായിട്ട് പറയുന്ന സാക്ഷി ശുദ്ധസാക്ഷി। ൨൭൪।

ആദ്ധ്യയ യഃ കൃതസ്സാക്ഷി ഋണാദ്യാസക്രിയാദികെ
സ്മാൎയ്യതെ മുഹുകാൎയ്യസ്സ്യാൽ സ്മാരിതസ്സോഭിധീയതെ।

കൊടുക്കവാങ്ങ മുതലായ കാൎയ്യങ്ങളിൽ അടുക്കെ നിൽക്കുന്നവനെ സാക്ഷി വെച്ച
ററം കാൎയ്യത്തിൽ താൻ സാക്ഷിയെന്ന കൂടക്കൂട കാൎയ്യത്തെ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ട സാക്ഷി
സ്മാരിതൻ। ൨൭൫।

വിദ്വംഗയ ദാത്രനഷ്ഠണമെണ്ണാ തൊൎത്ഥൊ പദെന്നെ।
ദ്വയൊൎമ്മാനൊയത്ഥജ്ഞഃ കുല്യസ്സപരികീൎത്തിതഃ।

ദായംഭാഗക്കാരുടെ പകുതിയുടെ പടകാൎയ്യത്തിലും കച്ചവട കാൎയ്യത്തിലും കൂടെ ചേരിരിക്കു
ന്ന സാക്ഷി രണ്ടുപക്ഷത്തിലും സമമായിട്ടും ധൎമ്മജ്ഞനായിട്ടും രണ്ടുപെൎക്കും ജ്ഞാതിയാ
യിട്ടും ഇരിക്കുന്നവൻ കുല്യസാക്ഷി ൨൭൬।

അൎത്ഥിപ്രത്യൎത്ഥിവചനം ശൃണോയാൽ പ്രേഷിതസ്തയൊഃ
ഉഭയൊസ്സമ്മതസ്സാധു ദൂതകസ്സ ഉദാഹൃതഃ।

കാൎയ്യം കേൾക്കുന്ന സഭയിൽ ചെന്ന അതിന്റെ വിവരണമെന്നും അജ്ഞതയൊടും കൂടച്ചെ
ന്നിരിക്കുന്നവനെ പിന്നെ സാക്ഷിവാചാന സ്ഥിടപ്പിച്ചാൽ ആയവൻ രണ്ടുപെൎക്കും
സമ്മതനായിട്ടും സാധുവായും ഇരുന്നാൽ താൻ കെട്ടതു പറഞ്ഞത പറയുന്ന സാക്ഷി
ദൂതകൻ। ൨൭൭।

ക്രിയമാണെതു കൎത്തെ വ്യാസകശ്ചിൽ സ്വയമാഗതഃ
അത്രസാക്ഷീമസ്മീക്ക ഉക്തൊയദൃഷ്ഠികസ്സ്മൃതഃ।

ചൊൎമറെക്കുന്ന ഇക്കാൎയ്യപ്രകാരങ്ങൾ ഒക്ക
ഒ കൂട്ടമനസ്സിലാക്കി ഇന്നപ്രകാരം എന്ന സത്യം ചെയ്ക്കും
ചൊൽപുറത്ത വരുന്നവൻ ഗുരുവൻ എന്ന വെപ —

ഭൂമാദാനാദികളിൽ വിളിച്ചുവരുത്തിക്കൊടെ
ഇക്കാൎയ്യത്തിന്ന സാക്ഷി എന്നു ഉൺന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ
ഒപ്പിടെക്കഴിഞ്ഞു തൊട്ടുകൂടെ സാക്ഷി എന്ന
പറഞ്ഞിരിക്കുന്നവനാ സ്വൎഗ്ഗത്തിൽ എന്ന വെപ - എന്ന
കൎത്തൃവ്യഞ്ജനനൊരലിപി —

ദായാദി ഭാഗത്തിങ്കലും വന്നുകത്തിങ്കലും യജ്ഞങ്ങളിൽ
ജ്ഞാതിയായിരിക്കുന്നതിൽ കൂടെ നിന്ന് കണ്ടിരി
ക്കുന്നവന കുലൻ എന്ന വെര എന്നാരുതെൻറലിപി

കാൎയ്യസമൎത്ഥകൾ ഇരിപ്പക്കും ചൊല്ലിയച്ചുവന്ന
കിസമ്മതിയിരിപ്പതും പറയുന്നവൻ ജ്ഞാതകൻ എ
ന്നാരുതെൻറലിപി —

കാൎയ്യങ്ങൾ ഒക്കെയും പറഞ്ഞു ഉടമസ്ഥനോടും വ
ന്നടക്കവാൻ ഉടങ്ങും ചൊല്ലി അവരൊക്കെ അവ
ന്റെ ഒരു കാൎയ്യത്തിന്നു ഒരാൾ കൂടെ സാക്ഷി എന്ന പ
റക്കുന്നവൻ മാദ്ധ്യസ്ഥൻ എന്ന മനുഷ്യൻ ചെയ്തി

വാദിപ്രതിവാദികൾ തമ്മിൽ ഒരു കാൎയ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ യദൃഛയായിട്ട വരുന്നവനെ വിളിച്ചു ആ കാൎയ്യത്തെ നിങ്ങൾ കണ്ടാൻ സാക്ഷിയെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടവൻ യദൃഛാസാക്ഷി - ൧൨൭ ।

യത്ര സാക്ഷീ ദേശാന്തരസ്ഥോ മുമൂൎഷുൎവ്വാ യഥാശ്രുതം ।
അന്യം സംശ്രാവയേത്തന്തു വിദ്യാദുത്തരസാക്ഷിണം ।

കാൎയ്യത്തിൽ കൂറായിരുന്ന കേട്ട യാതൊരു സാക്ഷി ദേശാന്തരത്തിൽ പോവാൻ ഭാവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ എങ്കിലും മരണാവസ്ഥയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ എങ്കിലും താൻ കേട്ടറിഞ്ഞതു മറ്റൊരുത്തനെ ധരിപ്പിച്ചു വെച്ചുപോയാൽ ആ സാക്ഷി ഉത്തരസാക്ഷി । ൧൨൮ ।

ഉഭാഭ്യാം യസ്യ വിശ്വസ്തം കാൎയ്യമ്പിനിവേദിതം ।
ഗൂഢസാക്ഷി സ വിജ്ഞേയഃ കാൎയ്യമദ്ധ്യഗതസ്തഥാ ।

വാദിപ്രതിവാദികൾ രണ്ടു പേരും വിശ്വസിച്ച യാതൊരുത്തനെ കാൎയ്യത്തിനെ പറഞ്ഞു ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു ഗൂഢമായിട്ട കാൎയ്യത്തെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന സാക്ഷി മദ്ധ്യഗതൻ । ൧൨൯ ।

അൎത്ഥിപ്രത്യൎത്ഥിനോൎവ്വാക്യം യഛ്രുതം ഭൂഭുജാ സ്വയം ।
സ ഏവ തത്ര സാക്ഷീ സ്യാത് വിസംവാദേ ദ്വയോരപി ।

വാദിപ്രതിവാദികളുടെ വാക്യത്തെ രാജാവു തന്നെ കേട്ടറിഞ്ഞു എങ്കിൽ പിന്നെ അതിൽ രണ്ടു പേൎക്കും തൎക്കം വന്നാൽ ആ കാൎയ്യത്തിൽ രാജാവു തന്നെ സാക്ഷിയായി ഭവിക്കും ।- ൧൩൦ ।

നിൎണ്ണീതെ വ്യവഹാരെ തു പുനൎന്ന്യായോ യദാ ഭവേൽ ।
അദ്ധ്യക്ഷസ്സഭ്യസഹിതസ്സാക്ഷീ സ്യാത്തത്ര നാന്യഥാ ।

യാതൊരു കാൎയ്യത്തിനെ സഭ്യന്മാരോടുംകൂടെയിരുന്ന പ്രാഡ്വിവാകൻ ഒരിക്കൽ കേട്ട നിശ്ചയിച്ചാൽ പിന്നെ അതിൽ ആ കാൎയ്യത്തിനു തൎക്കം വന്നാൽ സഭ്യന്മാരോടുംകൂടെയിരിക്കുന്ന

മററൊരുത്തൻ്റെ മുതൽ പൊരുമിട്ടുള്ളതിൽ എങ്കിലും
മറിച്ചൊന്നാടങ്ങുന്നവൻ എങ്കിലും കൊടുത്തിന്നപൊരുക്കൊപ്പു
വിന്നെയൊരെടത്തു കൊണ്ടു. പൊരുൾ എങ്കിലും തെളിച്ചു
ഒരുത്തനെന്നായമെച്ചം എങ്കിലും ബൊധിപ്പിച്ചുവെൽ അവൻ ഉത്തരം
എന്നതവര —

ഇരിവരും. വിശ്വസിച്ചുകൊടുത്തതിനെ തിരിച്ചുകൊടുക്ക
യ്യാത്തതിൽ ഇരിക്കുന്നവൻ ഗ്രഹസ്ഥനായെന്നാൽ
ന്റെ പ്രത്യക്ഷങ്ങളുടെ പാപകർമ്മങ്ങൾ തെളി
ചെന്നതു കൊണ്ടുതിൽ ബൊധിപ്പിക്കുന്നതിനു
കൂട്ടം കൊടുത്തിന്നു പൊരുക്ക ഇരിവർക്കും വിചാ
രമിച്ചുകൊണ്ടെങ്കിലും എന്നമനപാപി —

കാഴ്ച കൊടുക്കുന്നവരുപാപികളും കൂടെ തെളിച്ചു
തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കൊടുത്തിന്നപിന്നെയും അത
കൊടുപ്പുവിധത്തിൽ വിചാരിച്ചുചെന്നതിനു കൊ
വരെയൽ അവിടെ കൊടുത്തിന്നപൊരുക്കൊണ്ടു
മക്കൾ എന്നമനപാപി —

പ്രാഡ്വിവാകൻ ആ കാര്യത്തിൽ സാക്ഷിയായി ഭവിക്കും। ഉശനസ്സ്।

ദൃഷ്ടിതം പതിതം ക്ഷേത്രസീമായാശ്ച സമന്തതഃ।

ആകൃതോപി ഭവേൽ സാക്ഷി ഗ്രാമസ്തത്ര ന സംശയഃ।

നിലം പുരയിടങ്ങളുടെ എല്ലകളെ അപഹരിച്ചു വെട്ടിക്കൂട്ടിയിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള ഏതിലകത്തക്കത്തിന്നു മുതൽ ഉണ്ടായ എല്ല കയ്യിൽ ഉള്ള ഗ്രാമക്കാര സാക്ഷിയായിട്ട് ഭവിക്കും। ഉശനസ്സ്।

ബൃഹസ്പതിഃ। നവ സപ്ത പഞ്ച വാ ചത്വാരസ്ത്രയ ഏവ വാ।

ഉഭൗ വാ ശ്രോത്രിയൗ ഗ്രാഹ്യൗ നൈകം പൃച്ഛേൽ കദാചന।

കാര്യങ്ങളിൽ പ്രമാണങ്ങളായിട്ടുള്ള സാക്ഷികളുടെ സംഖ്യ ഒമ്പതു പേരെങ്കിലും ഏഴു പേരെങ്കിലും അഞ്ചു പേരെങ്കിലും നാലു പേരെങ്കിലും മൂന്നു പേർക്കും കുറവു കൂടാതെ സാക്ഷികളെ ഗ്രഹിക്കേണം। വേദശാസ്ത്രങ്ങൾ തന്നെ പ്രമാണമെന്നു നിലയുള്ളവനെങ്കിൽ രണ്ടു പേരുമാകാം ഏക സാക്ഷിയെ പ്രമാണമാക്കി ചോദിക്കരുത്। ഉശനസ്സ്।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। (ഉഭയാനുമതഃ സാക്ഷീ ഭവത്യേകോപി ധർമ്മവിൽ।)

ധർമ്മജ്ഞനായിരിക്കുന്നവൻ ഒരുത്തൻ രണ്ടു പേർക്കും സമ്മതനെങ്കിൽ ഒരു സാക്ഷിയെ ഗ്രഹിച്ചു ചോദിക്കാം। ഉശനസ്സ്।

നാരദഃ। അനവം കാലനിയമൊനസ്ത്രിഷ്ടു സാക്ഷിണം സ്മൃതി।

സ്മൃത്യപേക്ഷം സാക്ഷിത്വമാഹുശാസ്ത്രവിദോജനാഃ।

കാര്യമുണ്ടായ നാൾ മുതൽ ഇത്ര നാൾ വരെയും ഈ സാക്ഷിയെ ചോദിക്കാമെന്നും ഇത്ര നാൾ കഴിഞ്ഞാൽ ചോദിക്കരുതെന്നും ഉള്ള സാക്ഷികാലനിയമം വിഷയത്തിങ്കൽ ഇല്ല കാര്യത്തിന്റെ നിരൂപണം ഉള്ളവൻ സാക്ഷിയാകകൊണ്ടും ഓർമ്മ ഉള്ളവൻ കാലങ്ങളിൽ ഒക്കെയും സാക്ഷികളെ ചോദിക്കാം। ഉശനസ്സ്।

യസ്യ നോപഹതാ ബുദ്ധിഃ സ്മൃതിഃ ശ്രോത്രം ച നിത്യശഃ।

സുദീർഘേണാപി കാലേന സ വൈ സാക്ഷിത്വമർഹതി।

യാതൊരുത്തന്റെ നേത്രം കൊണ്ടു കണ്ടതിനാലും ശ്രോത്രം കൊണ്ടു കേട്ടതിനാലും വന്ന

ഉദ്യാനങ്ങളുടെയും പാമ്പുകളുടെയും അതിരുകളെ
ഉത്തിക്കങ്ങളെയും ചൊല്ലിക്കൊടുക്കുന്ന(?)വെ
ക്കുന്നതിന്നു അതതു ചെയ്യാതെ കണ്ടുള്ളവരുടെ ദേശവ
ാസികൾ സാക്ഷി എന്നു ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി—

ഒമ്പതെങ്കിലും ഏഴെങ്കിലും അഞ്ചെങ്കിലും ന
ാലെങ്കിലും രണ്ടെങ്കിലും ധർമ്മജ്ഞന്മാരായി ശ്രോ
ത്രിയന്മാരായിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരെക്കൊണ്ടും പ്രവ
ൎത്തിക്കം പൊരുൾ കൂടെ ഇരിക്കേണ്ടിയ സഭ്യന്മാരാ
ക്കുന്നതും ചെയ്കിരിക്കേണം എന്നു ബൃഹസ്പതി
യുടെ വിധി—

എന്നിയെ കാലനിയമം കൊണ്ടു സാക്ഷികളെ വെ
ച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ കേട്ടുകേൾവി തന്നെ സാക്ഷി
യെന്നു നാരദന്റെ വിധി—

അറിഞ്ഞിട്ടും കണ്ടിട്ടും കേട്ടിട്ടും ഉള്ളവനെ തന്നെ ക്ഷേത്ര
പഞ്ചപ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ള കാര്യത്തിന്ന കൂടെ ലാഭ
ളും പൊരുൾ സാക്ഷിത്വത്തിൽ പകർന്നു നാരദന്റെ വിധി

രിക്കുന്ന കാൎയ്യബൊധം എത്ര നാൾ വരെക്കും നശിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നു വൊളം അവ രെക്കും ആ സാക്ഷിക്കു സാക്ഷി പറയാം। ചില കാലം കഴിഞ്ഞു പൊയെന്നു വെച്ചു സാക്ഷി യെ തള്ളിക്കളയരുത। ഇതി സ്മൃ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। തപസ്വിനൊ ദാനശീലാഃ കുലീനാഃ സത്യവാദിനഃ।

ധൎമ്മപ്രധാനാ ഋജവഃ പുത്രവന്തൊ ധനാന്വിതാഃ।

സാക്ഷികൾക്കു വെണ്ടുന്ന ഗുണങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു। തപസ്സു കൎമ്മങ്ങളുള്ളവരായും ദാനശീലന്മാരാ യും നല്ല തറവാട്ടിൽ ജനിച്ചവരായും സത്യം തന്നെ പറയുന്നവരായും ധൎമ്മബുദ്ധിയുള്ള വരായും ധനപുത്രവാന്മാരായും ഇരിക്കുന്നവരെ സാക്ഷികളായിട്ട ഗ്രഹിക്കെണം। ഇതി സ്മൃ।

ത്ര്യവരാസ്സാക്ഷിണൊ ജ്ഞെയാഃ ശ്രൌതസ്മാൎത്തക്രിയാപരാഃ।

യഥാജാതി യഥാവൎണ്ണം സൎവ്വെ സൎവ്വെഷു വാ സ്മൃതാഃ।

വെദശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന കൎമ്മങ്ങളെ ചെയ്യുന്നതിന്ന ശ്രദ്ധയുള്ളവരായും പ ത്ഥ്യത്തൊടു കൂടിയവരായും മുമ്പിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഗുണങ്ങളൊടു കൂടിയിരിക്കുന്നവരായും ഉള്ളതിൽ മൂന്നിൽ കുറയാതെ സാക്ഷികളെ ഗ്രഹിക്കെണം। അതിലും അതാ തജ്ജാതിയിലുള്ളവൎക്ക ആ ജാതിയിലുള്ളവരെ തന്നെ സാക്ഷികളായിട്ട ഗ്രഹിക്കെണം। അതിലും അതു കിട്ടീലാ എങ്കിൽ ഒരു ജാതിയിലുള്ളവൎക്ക മറ്റൊരു ജാതിയിലുള്ള വരും സാക്ഷി പറയാം। ഇതി സ്മൃ।

കാത്യായനഃ। സ്ത്രീണാം സാക്ഷ്യം സ്ത്രിയഃ കുൎയ്യുഃ ദ്വിജാനാം സദൃശാ ദ്വിജാഃ।

ശൂദ്രാശ്ച സന്തഃ ശൂദ്രാണാം അന്ത്യാനാമന്ത്യയൊനയഃ।

സ്ത്രീകളുടെ കാൎയ്യത്തിന്ന സ്ത്രീകളും ബ്രാഹ്മണരുടെ കാൎയ്യത്തിന്ന ബ്രാഹ്മണരും ക്ഷത്രി യരുടെ കാൎയ്യത്തിന്ന ക്ഷത്രിയരും വൈശ്യരുടെ കാൎയ്യത്തിന്ന വൈശ്യരും ശൂദ്രരു ടെ കാൎയ്യത്തിന്ന ശൂദ്രരും കീഴ്ജാതിയിലുള്ളവൎക്ക അവരുടെ ജാതിക്കാരു സാക്ഷി ക്കാരു പറയെണം। അതു ഉത്തമമായിട്ടുള്ളത। ഇതി സ്മൃ।

അപ്പ[illegible] ലക്ഷണങ്ങൾ വംശശുദ്ധിയു
ള്ളവരായി അന്യായം പറയാത്തവരായി ധർമ്മപ്രധാനന്മാ
രായി വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നവരായി സത്യവ്രതന്മാരുമായുള്ള
വരായിരിക്കുന്നവരെ കൊടുക്കുന്നവനും പറഞ്ഞ വചനം
എഴുതുന്നവനും കൂടാതെ കണ്ടു ചില ബ്രാഹ്മണരെ വെ
ക്കെണം. അവർ ശ്രുതി സ്മൃതികളിൽ ആഗ്രഹം
ഉള്ളവരായിരിക്കയും വെണം. ഇനിയായക്കതപക്ഷ
ത്തിന്റെ വിധി—

സ്ത്രീകൾക്കു സ്ത്രീകൾ സാക്ഷി ബ്രാഹ്മണർക്കു തുല്യന്മാരാ
യിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ശൂദ്രന്നു ഉത്തമന്മാരായിരിക്കു
ന്ന ശൂദ്രൻ അന്ത്യജാതികൾക്കു അതിൽ ഉത്തമന്മാ
രായിട്ടുള്ളവർക്കും സാക്ഷിയെന്നറിക. ഇനിയൊന്നിന്റെ വി
ധി—ഇതു പാദുരവിധം സമസ്തം—

നാരദീയം

അസാക്ഷ്യപി ഹി ശാസ്ത്രേസ്മിന്നുക്തഃ പഞ്ചവിധോ ബുധൈഃ।
വചനാദ്ദോഷതോ ഭേദാത് സ്വയമുക്തിർമൃതാന്തരഃ।

സാക്ഷികളെ കൊള്ളരുതാത്തവര അഞ്ചുവിധം। ധർമ്മശാസ്ത്രവചനത്താൽ നിഷേധിക്കപ്പെട്ടവനും ദോഷയുക്തനായിട്ടുള്ളവനും ഭേദിച്ചുപറയുന്നവനും സ്വയമുക്തനും മൃതാന്തരനും। ഈ പ്രകാരം അഞ്ചുവിധം। (൨൬൧)

ശ്രോത്രിയസ്താപസാ വൃദ്ധാ യേ ച പ്രവ്രജിതാ നരാഃ।
അസാക്ഷിണസ്തേ വചനാന്നാത്ര ഹേതുരുദാഹൃതഃ।

ശ്രോത്രിയന്മാരും തപസ്സിൽ തന്നെ പ്രവൃത്തിച്ചിരിക്കുന്നവരും വൃദ്ധന്മാരും സന്ന്യാസികളും ഇവരിത്ര പേരും ധർമ്മത്തെ തന്നെ പറയുന്നവരെങ്കിലും സാക്ഷികളെ കൊള്ളരുത। ഇവർ സാക്ഷികളരുതെന്ന ധർമ്മശാസ്ത്രവചനമല്ലാതെ മറ്റൊരു ഹേതുവില്ല। (൨൬൨)

സ്തേനാഃ സാഹസികാശ്ചണ്ഡാഃ കിതവാ വഞ്ചകാസ്തഥാ।
അസാക്ഷിണസ്തേ ദുഷ്ടത്വാത്തേഷു സത്യം ന വിദ്യതേ।

ചോരന്മാരും സാഹസം ചെയ്യുന്നവരും ക്രൂരബുദ്ധികളുള്ളവരും ചൂതുവിളയാടുന്നവരും സത്യമില്ലാത്തവരെക്കൊണ്ടും സാക്ഷി കൊള്ളിക്കരുത। (൨൬൩)

രാജ്ഞാ പരിഗൃഹീതേഷു സാക്ഷിഷ്വേകാർത്ഥനിശ്ചയേ।
വചനം യത്ര ഭിദ്യേത തേ സ്യുർഭേദാദസാക്ഷിണഃ।

ഒരു കാര്യനിശ്ചയത്തിന്നായിട്ടു വരുത്തിയിരിക്കുന്ന സാക്ഷികൾ ഒരു കാര്യത്തിൽ ഒന്നിച്ചു കൂടിയിരിക്കുന്ന കാര്യത്തെ ഒന്നൊന്നായിട്ടു ചോദിക്കുമ്പോൾ ഒരുത്തൻ പറയുന്നതുപോലെ മറ്റോരോരുത്തരും പറയേണം। അതിൽ പറഞ്ഞതിനെ മാറ്റിഭേദം വന്നാൽ അവർ സാക്ഷികളരുത। (൨൬൪)

സ്വയമുക്തോ നിർദ്ദിഷ്ടഃ സ്വയമേവൈത്യ യോ വദേത്।
സൂചീത്യുക്തഃ സ ശാസ്ത്രേഷു ന സ സാക്ഷിത്വമർഹതി।

വാദിപ്രതിവാദികൾ സാക്ഷി പറവാൻ വിളിക്കാതെ ഇരിക്കുമ്പോൾ സാക്ഷി പ

([illegible]) margin

വാക്കും കൊടുക്കയും ഉതുക്കയും ചെയ്യുകയും മുതലും
ഴും ഇല്ലാതെ ന്നവർ [illegible] സാക്ഷിക്ക
നാരദന്റെ വിധി —

കവൎച്ച ചെയ്യുന്നവരെയും യാഗാദികൾ മുടക്കുന്ന
ചെയ്യുന്നവരെയും വൃദ്ധന്മാരെയും ഗുരുക്കൾ ചൊല്ലി
ട്ടുള്ളവരെയും സാക്ഷിയിൽ കൂടാ അവൎക്കൊക്കെ
ന്റെ പാത്രങ്ങൾ ഇല്ലെന്ന നാരദന്റെ വിധി —

ദുഷ്ടന്മാരും സാഹസികളും ക്രൂരന്മാരും വിരോധ
പരും കൊല്ലുന്നവരും കുഷ്ഠന്മാരും ഹിതവാക്കി
ട്ടുന്നവർ സത്യം ഇല്ലാത്തവരും അവരെയും
ക്ഷി പെടുക്കതെന്ന നാരദന്റെ വിധി —

ന്യായത്തിന്റെ പരമാൎത്ഥം അറിയാതെ
താൻ സാക്ഷിക്കാരെ വരുത്തി ചൊല്ലിക്കും ചൊല്ലു
ന്നവരുടെയും പാക്കുന്നവരാൽ ഒട്ടും ഫല
ഉപായമിട്ടവരും സാക്ഷിയല്ല എന്നാരദന്റെ വിധി

കാൎയ്യവിചാരത്തിങ്കൽ ചെന്ന താൻ തന്നെ എഴുതി
ട്ട് എന്ന ഒരുവനാൽ പറയപ്പെട്ടവൻ സൂചി
തനെ വരസാക്ഷിയല്ല എന്നാരദന്റെ വിധി —

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

(ദ്രു-)
റെയാമെന്നും താൻ തന്നെ പറയുന്നവൻ സൂചകനെന്നും സ്വയമുക്തനെന്നും ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ചൊല്ലപ്പെടുന്നു। മേൽ പെട്ടതിയപ്രകാരം തന്നെ പറയുന്നവൻ സാക്ഷിയാകരുതു। ഉവ്വ(?)।

(യിത) (തസ്മി)
യോഽർത്ഥശ്രാവയത്യന്യാൻ ... സതി ചാർത്ഥിനി।

(ചമിത്രാസാക്ഷീകൃത)
കാത്യാ: ഖതപ്രാദ ദത്തി സാക്ഷിത്വന്താരദ്ദി ശാന്തരഃ।

വാദിയാലാകട്ടെ പ്രതിവാദിയാലാകട്ടെ യാവനൊരുത്തനാൽ ഒരു കാര്യത്തിങ്കൽ നിങ്ങൾ സാക്ഷിയെന്നു കേൾപ്പിക്കപ്പെട്ടതന്നെ കാര്യം വാദിയാകട്ടെ പ്രതിവാദിയാകട്ടെ ഞെട്ടിയില്ലെങ്കിലും മരിച്ചുപോയെങ്കിലും ആ കാര്യം പ്രതിവാദികൾ ബോധിപ്പിച്ചിട്ടുങ്കിൽ ഒരു കാര്യത്തിന്നു ഒക്കവെണ്ടു സാക്ഷി പറയെണ്ടുവെന്ന കൃതാന്തരൻ- ഉവ്വന്നു।

(ഷ്ക)
യാജ്ഞവല്ക്യഃ। സ്ത്രീബാലവൃദ്ധകിതവമത്തോന്മത്താഭിശസ്തകാഃ।
(ംഗ) (ണ്ഡി)
രംഗാവതാരിപാഷണ്ഡികൂടകൃദ്വികലേന്ദ്രിയഃ।

സ്ത്രീകളും ബാലനും വൃദ്ധനും വഞ്ചകനും മത്തനും ഉന്മത്തനും അപവാദം കൊണ്ടുകളയപ്പെട്ടവരും കൂടക്കാരും പാഷണ്ഡികളും അസത്യവാദികളും നേത്രശ്രോത്രാദി ഇല്ലാത്ത
(ശെഷിക്കെൾക്കാത്തവരും)
വരും ഇവരൊക്കെയും സാക്ഷിയാകരുതു। ഉവ്വ।

(പ്താ)
പതിതാർത്ഥസംബന്ധിസഹായരിപുതസ്കരാഃ।

(ഷ്ട)
സാഹസീദൃഷ്ടദോഷശ്ച നിർദ്ധൂതാദ്യാസ്ത്വസാക്ഷിണഃ।

പതിതന്മാരും വാദിപ്രതിവാദികളെ അനുസരിച്ചവരെക്കൊണ്ടു ജീവനം ചെയ്യുന്നവരും അവരുടെ ബന്ധുക്കളും വാദിപ്രതിവാദികൾ തമ്മിൽ ഉള്ള [illegible] കാര്യത്തിന്ന സംബന്ധമുള്ളവരും അവരുടെ സഹായക്കാരെയും ശത്രുവാക്കിയിരിക്കുന്നവരും ചോരന്മാരും സാഹസികളും ഒരിക്കൽ കള്ളസാക്ഷി ചൊല്ലിയതിന്റെ ദോഷം സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നവരും കൈകൊണ്ടു ജാതിയിൽ നിന്ന കളഞ്ഞിരിക്കുന്നവരും ഒരു കാര്യത്തിലും സാക്ഷി പറവാൻ യോഗ്യമില്ലാത്തവർ। ഉവ്വ।

നാരദഃ। അസാക്ഷിണോഽപി നിർദ്ദിഷ്ടാ ദാസനൈകൃതികാദയഃ।

കാര്യഗൌരവമാസാദ്യ ഭവന്ത്യപി സാക്ഷിണഃ।

ഏകവനൊരുത്തൻ കാൎയ്യവിസ്താരത്തിങ്കൽ ചെന്നു കാൎയ്യസമ
പ്രതിക്കു കെൾക്കാതെ സദ്രാചാരസ്ഥിതനൊടു കൂടി കാൎയ്യം
പ്രവൃത്തിക്കുംപൊൾ ഞാൻകൂടെ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്റെ കൂ
ട്ടത്തെ വക്കുടെ സാക്ഷി ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും ഇവരെ
ക്കൊണ്ടു കാൎയ്യത്തിങ്കൽ ഒന്നും ഇല്ലെന്നു പറയുന്നവൻ മൃത
സാക്ഷി എന്ന പെരാകുന്നു എന്നു നാരദന്റെ വിധി—

സ്ത്രീകളും ബാലന്മാരും വൃദ്ധന്മാരും കിതവന്മാരും മദ
മുള്ളവരും ഉന്മത്തന്മാരും സാഹസിച്ചിട്ട കാൎയ്യം ചെയ്തി
രിക്കുന്നവരും ചാരന്മാരും കൂടക്കൂടുള്ളവരും പാഷണ്ഡി
കളും കള്ളന്മാരും അംഗഹീനമുള്ളവരും പതി
തന്മാരും മിത്രന്മാരും അൎത്ഥസംബന്ധമുള്ളവരും
സഹായമായിട്ടുള്ളവരും ശത്രുപക്ഷം കൂടുള്ളവരും പ്രവൃത്തി
ക്കുന്നവനും സാഹസിച്ചവരും ദുഷ്ടന്മാരും ദൈവ
ധ്യാനമില്ലാത്തുള്ളവനും നാട്ടിൽനിന്നു ആട്ടിക്കളഞ്ഞിട്ടുള്ള
വനും ഇങ്ങിനെയുള്ളവർ ഒക്കയും സാക്ഷിക്കു യൊഗ്യമല്ലെന്നു
പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നും വിധി—

സൎവ്വെഷാം പ്രമാണേഷു മൂലെ യത്രൈവ സാക്ഷിണഃ
പൂൎവ്വശ്രുതാപിതാ യെന സ്വയമാവെദ്യ മൃത്യുനാ—
കാൎയ്യസ്ഥൻ മരിച്ചുപൊയാൽ സാക്ഷികൾ ഉണ്ടെങ്കി
ലും പ്രമാണം ആ കാൎയ്യസ്ഥന്റെ പുത്രനെങ്കിലും മരി
ക്കുമാറാകുംപൊൾ ബൊധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ സാക്ഷി
കളെക്കൊണ്ടും ഉപകാരമുണ്ടെന്നു നാരദന്റെ വിധി

—ഇതി സാക്ഷിപ്രകരണം സമാപ്തം—

സാക്ഷിയൊഗ്യമായിട്ടുള്ളവർ ഇല്ലാത്ത വിഷയങ്ങളിൽ സാക്ഷിക്കു യൊഗ്യമുള്ളവരെന്നു പറഞ്ഞതിൽ വാദികളുടെ ദാസന്മാർ മുതൽ പെരവില സാക്ഷി പറയാം। ൭൦।

തെഷാമപി ന ബാലസ്സ്യാൽ നൈകൊ ന സ്ത്രീ ന കൂടകൃൽ।

ന ബാന്ധവൊ ന ചാരാതിർബ്രൂയുരെതെ സാക്ഷിമന്യഥാ।

സാക്ഷിക്കു യൊഗ്യമുള്ളവരെന്നു പറഞ്ഞതിൽ ബാലന്മാരും ഏക സാക്ഷിയും സ്ത്രീയും അസത്യവാദിയും ബന്ധുവും ശത്രുവും യൊഗ്യസാക്ഷി സംഭവിക്കാത്ത സമയത്തിലും സാക്ഷിക്കരുത। ൭൧।

ബാലൊജ്ഞാനാദസത്യാൽ സ്ത്രീ പാപാഭ്യാസാച്ച കൂടകൃൽ।

വിബ്രൂയാൽ ബാന്ധവഃ സ്നെഹാൽ വൈരനിര്യാതനാദരിഃ। ൭൧।

ഏകൊ ലുബ്ധസ്ത്വസാക്ഷീ സ്യാൽ ബഹ്വ്യഃ ശുച്യൊപി ന സ്ത്രിയഃ।

സ്ത്രീബുദ്ധെരസ്ഥിരത്വാച്ച ദൊഷൈശ്ചാന്യെപി യെ വൃതാഃ।

ബാലൻ അജ്ഞാനമുള്ളവനാക കൊണ്ടും സ്ത്രീ ചപലബുദ്ധിയായിരിക്കുന്നവളാക കൊണ്ടും അസത്യവാദി ഒരിക്കൽ കള്ളസാക്ഷി പറഞ്ഞ ദൊഷം സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നവനാക കൊണ്ടും ബന്ധുക്കൾ സ്നെഹം കൊണ്ട അന്യഥാ ആയിട്ട പറയുന്നവനാക കൊണ്ടും ശത്രുക്കൾ ദ്വെഷം കൊണ്ട അന്യഥാ ആയിട്ട പറയുന്നവനാക കൊണ്ടും ലുബ്ധനായിട്ടുള്ള ഏക സാക്ഷി പ്രമാണമല്ലായ്ക കൊണ്ടും സ്ത്രീകൾ ചപലബുദ്ധികളാക കൊണ്ടും। ഇവരിതു പെരും ഇതല്ലാതെ ദൊഷത്തൊടു കൂടിയവരും സാക്ഷിക്കു യൊഗ്യമല്ലാത്തവര। ൭൨।

സ്തെയസംഗ്രഹണെ ചൊര്യപാരുഷ്യസാഹസെ।

വദന്ത്യനയെ ബ്രുവ സംസർഗ്ഗെ ച പരസ്ത്രിയഃ ॥ cf. following

പരസ്ത്രീസാഹസം തൊടെപട്ട കാര്യത്തിലും മൊഷണകാര്യത്തിലും വാക്കിലൊറ്റം കയ്യൊറ്റം തൊടെപട്ട കാര്യത്തിലും പിടിച്ചുപറി മുതലായ സാഹസങ്ങളിലും അസത്യവാദിയെന്ന ഗ്രഹിക്കപ്പെടാത്തവര കാര്യമുണ്ടാകുമ്പൊൾ സമീപത്തിൽ ഇരുന്ന ഗ്രഹിച്ചവരും സാക്ഷി പറയാം। ൭൩।

ഉച്ചാസഃ। സ്ത്രീയെ ച സാഹസെ ചൈവ സംസർഗ്ഗെ ച പരസ്ത്രിയഃ।

സാക്ഷിക്കാരാക തന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളവരും കാ
ര്യത്തിന്റെ ഗൗരവത്തെ വിചാരിച്ചിട്ട ചിലെടത്തിൽ
അപരസാക്ഷികളായിട്ട വിധിക്കാമെന്ന നാരദന്റെ വിധി

ആരു തന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളവരിൽ വെച്ച ഒരുത്ത
നെങ്കിലും ബാലനും സ്ത്രീയും കള്ളസാക്ഷി പ്രവൃത്തിക്ക
ന്നവരും ബന്ധുക്കളും ശത്രുക്കളും അസത്യം തന്നെ പ
റയും എന്നതുകൊണ്ട അവരെ സാക്ഷിത്വത്തിങ്കൽ ഏററു
ം കൂട്ടുമെന്ന നാരദന്റെ വിധി

ബാലന്മാർക്ക അറിവ കൂടായ്കകൊണ്ടും പാപം
അതൃപ്തിക്കകൊണ്ടും കള്ളസാക്ഷി പ്രവൃത്തിക്കുന്നവര
ബന്ധുക്കൾ സ്നേഹം കൊണ്ടും വൈരം കൊണ്ട ശത്രുക്ക
ളും ഒരുത്തൻ തന്നെ ആയാൽ അവൻ ലോഭംകൊണ്ടും
ത്ത ഇട്ടുള്ളവരെങ്കിലും പലരും ഉണ്ടെങ്കിലും ബുദ്ധി
കൾ സ്ഥിരത ഇല്ലായ്കകൊണ്ട സ്ത്രീകളും ഈ ആറു വിധ
വരെ ദോഷങ്ങൾ കൊണ്ട സാക്ഷിക്കാരാക തന്നെ പ
റഞ്ഞിട്ടുള്ളവരും അസത്യം പറകയുമെന്നാ
രദന്റെ വിധി

ബ്രാഹ്മണനെങ്കിലും പാഷണ്ഡനെങ്കിലും സ്ത്രീസംഗ്രഹണത്തി
ങ്കലും ആതതായികളായിട്ടിരിക്കുന്നവനെ ശസ്ത്രം പ്രവൃത്തിക്കിലെ
ചെയ്തുകൊണ്ട സാക്ഷികൾ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെങ്കിലും പാപമാ
ണെന്ന അവർക്ക ദോഷമില്ലെന്ന യാജ്ഞവല്ക്യന്റെ വിധി

രാഗാദീനാം പ്രയൊഗെച നദൊഷസ്സാക്ഷിദൂഷ്യന്തെ।

മൊഷണത്തിലും സാഹസത്തിലും പരസ്ത്രീസംഗത്തിലും രാഗദ്വെഷാദികൾ കൊണ്ടു പരിഭ്രമിച്ചു നടക്കുന്ന കാൎയ്യങ്ങളിലും സാക്ഷികൾക്കു ദൊഷമുണ്ടൊ ഇല്ലയൊ എന്നും ഗുണമുള്ളവരൊ എന്നും വിശെഷിച്ചു പരീക്ഷ ചെയ്യരുത। ഒരാം ഗുണം ഇല്ലാത്തവരും മെൽ എഴുതിയ കാൎയ്യങ്ങളിൽ സാക്ഷി പറയാം। വിശെഷിച്ചു സാക്ഷികൾക്കു ചൊദിക്ഷിയ ഗുണം പരീക്ഷ ചെയ്യരുത। ഉന്നയ്യ। ⟶ /Sloca

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ഋണാദിഷു പരീക്ഷെത സാക്ഷിണഃ സ്ഥിരകൎമ്മസു।

സാഹസാദിഷു ചൈവ പരീക്ഷാ കൎത്തവിൽസ്മൃതഃ।

കൊലക്കാരങ്ങൾ [illegible] മുതലായ പെരുത്തില കാൎയ്യങ്ങളിൽ സാക്ഷികളെ പരീക്ഷിച്ചു ഗ്രഹിക്കെണം। സാഹസം മുതലായതിൽ ഒരാം പരീക്ഷിക്കരുത। ഉന്നയ്യ।

ബൃഹസ്പതിഃ। സാക്ഷിണൊൎത്ഥിനമുദ്ദിഷ്ടാൻ തന്ദ്യദൊഷൈസ്സുദൂഷയെൽ।

അദൂഷ്യാൻ ദൂഷയന്ദ്വെഷാൽ തത്സമന്ദണ്ഡമവാപ്നുയാൽ।

ഒരുത്തൻ വാദിക്കുന്ന സാക്ഷികൾക്കു വെച്ചിരിക്കുന്ന ദൊഷങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ ആയത വാദികാലത്തിങ്കൽ കൂടെക്കുമ്പൊൾ തന്നെ പ്രതിവാദിയു ദൊഷങ്ങളെ ചൊല്ലി ദുഷ്ടസാക്ഷിയെന്നു പറയെണം। പ്രതിവാദിയാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ട ദൊഷങ്ങൾ വാദിയുടെ സാക്ഷികൾക്കു വിചാരിക്കുമിടത്തിൽ കണ്ടില്ലെങ്കിൽ ദൊഷമില്ലാത്തവരെ ദൂഷിച്ച പ്രതിവാദിയെക്കൊണ്ടു ദുഷ്ടസാക്ഷിക്കു വിധിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രായശ്ചിത്തം പ്രതിവാദിയെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിക്കെണം। ഉന്നയ്യ।

സാക്ഷിദൊഷാശ്ച യെ കെചിൽ സാക്ഷിണൊ നൈവ യെന്നതാഃ।

വാദകാലെ തു വക്തവ്യം പശ്ചാദ്ദുഷ്ടാന്ന ദൂഷയെൽ।

ദുഷ്ടസാക്ഷികൾക്കു ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന ദൊഷങ്ങൾ വാദിക്കു വെച്ചിരിക്കുന്ന സാക്ഷികൾക്കു വല്ലതും ഉണ്ടെങ്കിൽ ആ സാക്ഷികളെ വരുത്തി വിസ്തരിക്കുന്നതിനു മുമ്പിൽ വാദി നിശ്ചയിക്കുമ്പൊൾ തന്നെ പ്രതിവാദി ദൊഷങ്ങളെ ചൊല്ലെണം। സാക്ഷികളെ വരുത്തി വാമൊഴികൾ ചൊദിച്ചതിന്റെ ശെഷം പിന്നെത്തതിൽ ദൂഷികളെ ദൂഷിക്കരുത। ഉന്നയ്യ।—

ഭോജനാദ്യപിതൃയഃ കശ്ചിൽ ഭക്ഷിക്കൽ സമുദ്രം. ധിവാദി
നാം സ്വദേഹപരിരക്ഷാർത്ഥം ശരീരത്തെ ഉപേക്ഷി
ക്കേണ്ടുകളുകളിൽ ജ്ഞാനക്ഷിക്കുന്നവർക്ക്
ക്ഷേത്രങ്ങൾ ശരീരത്തിന്നാശം വരാ എന്നുകളിൽ ശ
രീരരക്ഷാർത്ഥമായിട്ടു സാക്ഷിയാകാമെന്നു മനുവിന്റെ വിധി

സ്ഥിരങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഭൂമിക്ഷേത്രാദിസ്ഥാനങ്ങളിൽ സാക്ഷി
പത്രക്കാരെക്കൊണ്ടും സാധനത്തിങ്കൽ ചിലരിൽ സാക്ഷി
പത്രക്കാരെ മാത്രമായാലും വക്കേണ്ടതെന്റെ വിധി—

കാര്യസ്ഥൻ നല്ല സാക്ഷികളെ വരുത്തായ്കയാൽ കാര്യത്തെ
നാശമിരിക്കും. മേലിൽ ദോഷമുള്ള സാക്ഷികൾ വരുത്തുകയാൽ
കാര്യത്തിന്നു ദോഷം വരും. കാര്യസ്ഥൻ നല്ല സാക്ഷികളെ
കൊടുക്കാതിരിക്കയാൽ തോറ്റു പോകുന്നു ബലം
ഉള്ളവനെങ്കിലും തോറ്റുപോകുമെന്നു ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി—

ലേഖ്യദോഷങ്ങളും സാക്ഷിദോഷങ്ങളും ഉണ്ടെങ്കിലും
ഭുക്തിയുള്ളവന്നു കാര്യസിദ്ധി വരുത്തേണ്ടതെന്നു പറ
ഞ്ഞു. പിന്നെ ഭുക്തിയില്ലാത്തവർക്ക് ഫലമില്ലാ എന്നു കാത്യാ
യനന്റെ വിധി—

സാക്ഷിദോഷാഃ പ്രയോക്തവ്യാഃ സംസദി പ്രതിവാദിനാ।

പരൈഷിഷിപൃതാൻ സർവ്വാൻ പാച്ഛം പൃച്ഛ്യുത്തരന്തതഃ।

വാദികളുടെ സാക്ഷികൾക്ക സാക്ഷിദോഷങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ പ്രതിവാദി സദസ്സിൽ വെച്ച ആ ദോഷങ്ങളെ ചൊല്ലി ഈ വക സാക്ഷിയല്ലെന്ന ദൂഷിക്കേണം। പ്രതിവാദി ചൊല്ലുന്ന ദോഷങ്ങളെ കോലെഴുത്താക എഴുതിച്ച ആ യതൃ ഉണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നും പിന്നെത്തിൽ വാദിയോട ഉത്തരം ചോദിച്ച നിശ്ചയിക്കേണം। ഉക്തഞ്ച।

പ്രതിപക്ഷേണ സാക്ഷി വാ മർത്ത്യൈരുക്താ ചന।

അതൊന്യഥാ ഭാവനീയാഃ ക്രിയയാം പ്രതിവാദിനഃ।

പ്രതിവാദി ചൊല്ലിയ സാക്ഷിദോഷങ്ങളെ അനുസരിച്ചുവെങ്കിൽ പ്രതിവാദിതാൻ ചൊല്ലിയ സാക്ഷിദോഷങ്ങളെ സാധിപ്പിക്കേണം। ഉക്തഞ്ച।

അഭാവയൻ ദമം ദാപ്യഃ പ്രത്യർത്ഥീ സാക്ഷിണസ്തഥാ।

ദൂഷിതാസ്സാക്ഷിണസ്സർവ്വേ സാക്ഷിധർമ്മനിരാകൃതാഃ।

വാദിയുടെ സാക്ഷികൾക്ക ദോഷങ്ങളുണ്ടെന്ന ചൊല്ലിയ പ്രതിവാദി ആ ദോഷങ്ങളെ സാധിപ്പിച്ചില്ലെങ്കിൽ ആ പ്രതിവാദിക്ക പ്രായശ്ചിത്തമുണ്ട. ദോഷങ്ങളെ സാധിപ്പിച്ചുവെങ്കിൽ അപ്പോൾ വാദികുടെ വിരിക്കുന്ന ആ സാക്ഷികളെ ഗ്രഹിക്കരുത। ഉക്തഞ്ച।

പ്രത്യർത്ഥിനാർത്ഥിനോ വാപി സാക്ഷിദൂഷണസാധനേ।

പ്രസ്തുതാർത്ഥാവയോഗേന വ്യവഹാരാന്തരന്ന ച।

ഇങ്ങനെ വാദിഎങ്കിലും പ്രതിവാദിഎങ്കിലും കുടെയുള്ള സാക്ഷികളുടെ ദോഷവിസ്താരങ്ങളും വാദിപ്രതിവാദികൾ വെച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യത്തിന വേണ്ടുന്നതാകകൊണ്ടും വ്യവഹാരാന്തരമല്ലായ്കകൊണ്ടും സാക്ഷിവിസ്താരം തെളിയുന്നതിന മുമ്പിൽ വാദിപ്രതിവാദികളുടെ വ്യവഹാരം സിദ്ധിക്കുന്നതല്ലായ്കകൊണ്ടും ഈ സാക്ഷിവിസ്താരം പ്രധാനകാര്യത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ആം। ഉക്തഞ്ച।

തയോഃ പരാജിതോ ദണ്ഡ്യഃ
ജിതസ്സപിനയന്ദാപ്യ ശാസ്ത്രദൃഷ്ടേന കർമ്മണാ।

യദ്വാദിനോ രോകാംക്ഷാ സ്സാക്ഷിസദ്ഭിർവ്യവസ്ഥിതിഃ।

കാൎയ്യസ്ഥന്മാരെകൾ പാട്ടക്കാൎക്ക് അതിൽ വിസ്താരത്തിൽ ആരെയെങ്കിലും
ആയിട്ടുള്ളവൻ സാക്ഷികളുടെ ഒരുത്തന്റെ ഉണ്ടെങ്കിൽ പറയേണം അതല്ലാ
ഞ്ഞി പറഞ്ഞാൽ [illegible] പറയേണം ഉത്തരം [illegible]
[illegible] സാക്ഷികൾ [illegible]
[illegible] സാക്ഷിക്കാരെ [illegible] സാക്ഷിക്കാരെ [illegible]
ചെയ്യേണമെന്ന കല്പിച്ച [illegible] വിധി —

കാൎയ്യസ്ഥന്മാർ സാക്ഷികളെ [illegible] സാക്ഷിക്കാരെ സാക്ഷി [illegible]
[illegible] പറഞ്ഞാൽ [illegible] സാക്ഷി [illegible]
[illegible] സാക്ഷിക്കാരെ [illegible]
[illegible] എന്ന കല്പിച്ച [illegible] വിധി

[illegible] കാൎയ്യം [illegible] സാക്ഷി [illegible]
[illegible] ചെയ്യേണമെന്ന കല്പിച്ച [illegible] വിധി —

മെൻമെലുതിയപ്രകാരംസാക്ഷികളുടെദോഷവിചാരംകഴിഞ്ഞകൂടുമ്പൊൾ സാ
ക്ഷികളുംസഭ്യന്മാരുംപറഞ്ഞതിൽവാദികൾക്കുസമ്മതമുണ്ടെങ്കിൽ ധർമ്മപ്രമാണത്തിന്മെൽ വ
ഴിക്ഷിച്ചുനിശ്ചയിക്കെണം। ഉക്തഞ്ച।

ഉക്തെപ്യസാക്ഷിണൊരാജ്ഞാദൂഷയെൽപ്രാഗദൂഷിതാൻ।

നചതൽക്കാരണംബ്രൂയാൽപ്രായയാൽപൂർവ്വസാഹസം।

ഹാദകാലത്തിൽമുമ്പിൽതന്നെസാക്ഷികളെദൂഷിക്കാതെസാക്ഷിപറവാനുള്ളതൊ
ക്കെയുംപറഞ്ഞതിന്റെശെഷംപിന്നെത്തതിൽദൂഷിച്ചാൽമുമ്പിൽദൂഷിക്കാതെ
ഇരുന്നതിനകാരണത്തെചൊദിക്കെണം। സാക്ഷിദൂഷണം। ഉക്തഞ്ച।
ചൊദിക്കെയിൽന്യായവനെക്കൊണ്ടുപൂർവ്വസാഹസം- ഉക്തദണ്ഡംപ്രായ
ശ്ചിത്തംചെയ്യിക്കെണം- ഇതിസാക്ഷിദൂഷണം।

കാത്യായനഃ। നകാലഹരണംകാര്യംരാജ്ഞാസാക്ഷിപ്രഭാഷണെ।

മഹാൻദോഷൊഭവെൽകാലാൽധർമ്മവ്യാവൃത്തിലക്ഷണം।

ഭൊദസന്ദെഹംകൂടാതെസാക്ഷിക്കാരെവരുത്തികാലതാമസംവരുത്താതെവെഗത്തിൽ അ
വരവരായുന്നവാമൊഴിഎഴുതിക്കെണം। സാക്ഷികളെവിട്ടതാമസംവരുത്തിയാൽ
കാര്യത്തിനദൊഷംവരുന്നതാകകൊണ്ടുകാലതാമസംവരുത്തിയരാജാവിനവല്ലതാ
ഴിമിനുള്ളദൊഷംഭവിക്കും ഉക്തഞ്ച।

പൃച്ഛെൽന്നിയതുശപഥൈർഭ്രമാദ്ധ്യയസാക്ഷിണഃ।

സമന്താദ്രൂതാചാരാൻവിജ്ഞാതാർത്ഥാൻപൃഥക്പൃഥക്।

കാര്യത്തിനെഗ്രഹിച്ചവരായുംസാക്ഷികൾക്കചൊല്ലിയിരിക്കുന്നഗുണങ്ങളൊടുകൂടിയവ
രായുംഇരിക്കുന്നസാക്ഷിക്കാരരൊക്കെയുംസത്യംചെയ്യിച്ചുഓരൊരുത്തരെവിളി
ച്ചുചൊദിക്കെണം। ഉക്തഞ്ച।

ദെവബ്രാഹ്മണസാന്നിദ്ധ്യെസാക്ഷ്യംപൃച്ഛെദൃതംദ്വിജാൻ।

ഉദങ്മുഖാൻപ്രാങ്മുഖാൻവാശ്രുചിപൂർവ്വാഹ്നെവൈശുചീൻശുചിഃ।

ഒരു പ്രതിക്കാരുടെ കാൎയ്യത്തിന്മേൽ കാൎയ്യസ്ഥപ്രതികളുടെ
വക്കീലന്മാർ മുൻപെ ബോധിപ്പിക്കാതെ കണ്ടുള്ള സാ
ക്ഷികൾക്ക ദോഷമുണ്ടാക്കിട്ടുള്ള കാൎയ്യത്തിന്മേൽ കാരണ
ം പറയാതെ കണ്ടിരിക്കുന്നതു രാജ്യപക്ഷത്തു ഗ്രഹിച്ചാ
ൽ ആയതു മുഖേന ആയതിനെ സ്വീകരിക്കാത്തതിന്മേൽ ശി
ക്ഷ ചെയ്യേണം എന്ന കല്പിച്ച ചട്ടത്തിന്മേൽ വിധിച്ച
തി സാക്ഷി ദൂഷണം ചെയ്യുന്നു.

കാൎയ്യസ്ഥപ്രതികൾ വന്ന ന്യായം പറഞ്ഞതിൽ രാജ്യപ
ക്ഷക്കാരുടെ പക്ഷത്തിൽ വിസ്തരിക്കേണ്ടുന്നതും ന്യായവി
സ്താരത്തിന്റെ മദ്ധ്യസ്ഥൻ വിധിയും പറഞ്ഞ പ്രകാരം
ഒത്തുവും വരുമെന്ന കല്പിച്ചതിന്മേൽ വിധി—
ഇപ്രകാരം സാക്ഷികളായി വന്നിട്ടുള്ളവരെ അവരവരുടെ
മനസ്സാൽ വിസ്താരം ചെയ്യത്തക്ക ന്യായങ്ങൾ പറഞ്ഞു
സാക്ഷിക്കാരെ വേറെയായി വെച്ചുകൊള്ളണം ആ സാ
ക്ഷിക്കാരൊക്കെയും പ്രവൃത്തിയും ആചാരങ്ങളും ധൎമ്മങ്ങളും
ആ കാൎയ്യത്തിന്മേൽ അവരവരുടെ നേരായിരിക്കുന്ന
തു ചെയ്താൽ അതിന്മേൽ കുറ്റം വരുത്തിയ ന്യായത്തിൽ
കാൎയ്യപ്രമാണം എഴുതിക്കൊള്ളുവാൻ ഉള്ളവരെ
വിളിച്ചു ചെയ്യിക്കേണം എന്നതിന്മേൽ വിധി—
ആ ജാമ്യസാക്ഷിക്കാരെ അതിന്റെ അവരെ ആക്ഷേപിച്ചു
ആളുകളും ന്യായങ്ങൾ കഴിഞ്ഞിരിക്കുമ്പോൾ പെരുമാറ്റങ്ങ
ളുടെ സമ്മതിക്കൽ ഉറപ്പിച്ചു കൊള്ളിച്ചു വന്നാൽ പ്ര
തിക്കാരനെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു വരികിലും തിരിച്ചയച്ചു
വരുത്തിയതിന്മേൽ സാക്ഷ്യം ചെയ്യിക്കേണം ആ ജാമ്യ
ക്കാരനെ വിധിച്ചു വിധി—

ദൈവബ്രാഹ്മണരുടെ സമീപത്തിൽ വെച്ച കിഴക്കുമുഖമായിട്ടെങ്കിലും വടക്കുമുഖമായി
ട്ടെങ്കിലും അശുദ്ധമില്ലാതെ ശുദ്ധമായിരിക്കുന്ന സാക്ഷിക്കാരെ നിവൃത്തിയും കൊണ്ട ശുദ്ധ
മായിരിക്കുന്ന പ്രാഡ്വിവാകൻ സാക്ഷി ചോദിക്കേണം। ബ്രാഹ്മണ ക്ഷത്രിയ വൈശ്യ
ശൂദ്രന്മാരെങ്കിലും സത്യമായിട്ട പറയേണമെന്ന പറഞ്ഞു ബോധിപ്പിച്ച ചോദിക്കേണം।
।൭൯।

യാംശ
സഭാന്തസ്സാക്ഷിണഃ പ്രാപ്താൻ അർത്ഥിപ്രത്യർത്ഥിസന്നിധൌ।
ഞ്ജീ ൽ
പ്രാഡ്വിവാകോനുയുഞ്ജീത വിധിനാനേന സാന്ത്വയൻ।

സഭാമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ വാദിപ്രതിവാദികളെന്നിവർ അവരുടെ മുമ്പിൽ വെച്ച ഈ വഴിയിൽ പ്രകാ
രം സാക്ഷിക്കാരോട പ്രാഡ്വിവാകൻ പറഞ്ഞ ബോധിപ്പിച്ച ബോധിപ്പിച്ച ചോദിക്കേണം।
।൮൦।

ദ്വയോഃ കാര്യേസ്മിൻ ചേഷ്ടിതം മിഥഃ
യദ്ദ്വയോരനയോർവ്വിത്ഥ കാര്യേസ്മിൻ ചേഷ്ടിതം മിഥഃ
യ ണാഃ
തദ്ബ്രൂത സർവ്വം സത്യേന യുഷ്മാകം ഹ്യത്ര സാക്ഷിതാ।

വാദിപ്രതിവാദികളുടെ പരസ്പരം ഏടവെട കാര്യത്തിലും ആ കാര്യത്തിനായിട്ട പറഞ്ഞ
തും വെച്ച നടത്തിയതും ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നതും സ്പഷ്ടമായിട്ട സത്യം പറയേണമെന്ന സാക്ഷി
ക്കാരോട ചോദിക്കേണം। ൮൧।

ക്ഷ്യേ ൻ
സത്യം സാക്ഷ്യേ ബ്രുവൻ സാക്ഷീ ലോകാനാപ്നോതി പുഷ്കലാൻ
ഇഹ ചാനുത്തമാം കീർത്തിം വാഗേഷാ ബ്രഹ്മപൂജിതാ।

സാക്ഷിക്കാരെ പറഞ്ഞ ബോധിപ്പിച്ച ചോദിക്കേണ്ടും പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു। സാക്ഷി പ
റയുന്നതിൽ സത്യം തന്നെ പറയുന്നവന ഇഹലോകസൌഖ്യവും വലുതായിട്ടുള്ള കീർത്തിയും വന്ന
പരലോകത്തിലും ശാശ്വതമായിട്ടുള്ള സൌഖ്യപ്രാപ്തിയും വരുമെന്ന സാക്ഷിക്കാരരെ പറ
ഞ്ഞ ബോധിപ്പിച്ച ചോദിക്കേണം। ൮൨।

ദ്ധ്
സാക്ഷ്യേനൃതം വദൻ പാശൈർബ്ബദ്ധ്യതേ വാരുണൈർഭൃശം।
വശ മായാ ദീ തം
വിവശശ്ശതമാജാതീസ്തസ്മാത്സാക്ഷീ വദേദൃതം।

അസത്യം പറയുന്ന സാക്ഷിക്കാരൻ അനേകം സംവത്സരം വരുണപാശങ്ങളെക്കൊണ്ട ബന്ധ

പ്രാഡ്വിവാകൻസാക്ഷിക്കളെഉപട്ടാമത്ഥ്യ
ൎത്ഥികൾകായ്ഥപ്രത്യൎത്ഥികളുംനില്ക്കെമെലിൽപറ
ഞ്ഞവിധിപൊലെസത്യംപറവാനായിക്കൊണ്ട
ന്ന്ചൊദിക്കെണമെന്നമനുവിന്റെവിധി

ഇവരിരിവരുടെയുംകാൎയ്യത്തിന്മെൽഞങ്ങളെന്യാ
യംനടന്നിട്ടുള്ളത്കാൎയ്യംപറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്
കാൎയ്യംഒക്കെനിങ്ങൾസത്യമായിട്ടപറയെണ്ണം
നിങ്ങൾഇകാൎയ്യത്തിന്നസാക്ഷിയല്ലൊഎന്ന്പ്രാ-
ഡ്വിവാകൻസാക്ഷിക്കാരൊടപറയെണമെന്ന
മനുവിന്റെ വിധി

ഇപ്രകാരംപറഞ്ഞാൽആസാക്ഷിക്കാരസത്യ
മായിട്ടസാക്ഷ്യത്തെപറഞ്ഞാൽആസാക്ഷിക്കാരനസ
ത്യമായിട്ടസാക്ഷ്യത്തെപറഞ്ഞാൽഅവരശ്രെഷ്ഠ
മായിട്ടുള്ളസ്ഥാനങ്ങളെലഭിക്കുംഉത്തമമായിട്ടുള്ള
സ്ഥാനങ്ങളെലഭിക്കുംഉത്തമമായിട്ടുള്ളകീൎത്തി
യെയുംലഭിക്കുംഇഹലൊകപരലൊകങ്ങളിൽ
സുഖമായിരിക്കയുംചെയ്യുംഎന്നമനുവിന്റെവിധി

നഗ്നാവതിയുംവന്ന പിന്നെത്തരത്തിൽ ഒത്ത്യം ഭ്രഷ്ടമായിട്ടുള്ള കാക്ക കഴുകന്മുത
ലായ ജന്തുക്കളുടെ ജന്മങ്ങൾ സംഭവിക്കും। എന്നതുകൊണ്ടു സത്യംപറയെന്ന ബൊധിപ്പിച്ചു
ചൊദിക്കെണം। ഉക്തംച।

നഗ്നൊമുണ്ഡഃ കപാലെന ഭിക്ഷാൎത്ഥീ ക്ഷുൽപിപാസിതഃ।
അന്ധശ്ശത്രുഗൃഹം ഗഛെദ്യസ്സാക്ഷ്യമനൃതംവദെൽ।

ഈ ശ്ലൊകം അസത്യംപറയുന്ന സാക്ഷിക്കാൽ വരുന്ന ദൊഷംപറയുന്നു। ഉടുപ്പാൻ വസ്ത്രമില്ലാതെന
ഗ്നനായും ഒത്ത്യം ദരിദ്രനായിട്ട് ഭിക്ഷ വിശപ്പിനാലും ദാഹത്തിനാലും പീഡിതനാകെ
കണ്ടു ദൈന്യത്തൊടു പാപിച്ച കപാലം ഒട്ടത്തുംകൊണ്ടു ശത്രുവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ഭിക്ഷക്ക
പൊവാനും സംഗതിവരും। ഉക്തംച।

ബ്രഹ്മഘ്നെ യെസ്മൃതാ ലൊകാഃ യെച സ്ത്രീബാലഘാതിനഃ।
മിത്രദ്രുഹഃ കൃതഘ്നസ്യ തെതെസ്യുൎബ്രുവതൊമൃഷാ।

ബ്രഹ്മഹത്തി ചെയ്തു വരുന്ന ദൊഷവും അസത്യം പറയുന്ന സാക്ഷികൾക്കു സംഭവിക്കും। ഉക്തംച।

ജന്മപ്രഭൃതിയൽകിഞ്ചിൽപുണ്യംഭദ്രത്വയാകൃതം।
തത്സൎവ്വം ശുനൊഗഛെദ്യദിബ്രൂയാസ്ത്വമന്യഥാ।

അന്യഥാവായിട്ട സാക്ഷിപറഞ്ഞാൽ ജനിച്ചനാൾമുതൽ കാണുന്നവരെയും ചെയ്തപുണ്യ
ങ്ങൾ ഒക്കെയും നശിച്ചുപൊകുമെന്ന ബൊധിപ്പിച്ച സാക്ഷി ചൊദിക്കെണം। ഉക്തംച।

അവാക്ശിരാസ്തമസ്യന്ധെ കിൽബിഷീ നരകംവ്രജെൽ।
യഃപ്രശ്നം വിതഥംബ്രൂയാൽ പൃഷ്ടസ്സൻധൎമ്മനിശ്ചയെ।

ധൎമ്മത്തെ അറിവാനായിട്ട് ചൊദിക്കുമ്പൊൾ അസത്യംപറഞ്ഞുവെങ്കിൽ ആ സാക്ഷിക്കാര
ൻ അന്ധകാരമായിരിക്കുന്ന നരകത്തിൽ തലകീഴായിട്ട് വീണു അധൊഗതി പ്രാപി
ക്കാൽവരും। ഉക്തംച।

പഞ്ചപശ്വാനൃതെഹന്തി ദശഹന്തി ഗവാനൃതെ।
ശതമശ്വാനൃതെഹന്തി സഹസ്രംപുരുഷാനൃതെ।

സ്വൎഗ്ഗത്തിന്നും സത്യം പറയുന്നവൻ പക്ഷന്നവാശ
ങ്ങളുൾ ചെയ്യുന്നവിട്ടു പരമപശനവിട്ടു നൊവ
ശത്തിങ്കലും ന്യായവിസ്താരത്തിലുള്ള പിതൃക്കളെ
ഉണ്ടാക്കുന്ന സാക്ഷ്യപദമെന്നുവെ ശേഷനരകത്തിലി
രിക്കും ന്യായസംബന്ധം രംപിന്നെ ങ്ങക്കടെ തൊട്ടുകൂടെ
ടക്കുന്നവരുടെ ഉടൽ തെന്നിപ്പിന്നെയും ഇല്ലാ
തെ തലയിൽ തൊമസൂക്ഷ്ടാതെ ചിരട്ടയെടുത്ത
വിശന്നതിനാൽ പലെ ഞെക്കിയെടുത്തവൻ ശത്രു
വിന്റെ ദേവതത്തിൽ ചെല്ലുമെന്നതുമനുവിന്റെ വിധി—

ബ്രഹ്മഹത്യ ചെയ്തവരുടെയും സ്ത്രീഹത്യ ബാലഹത്യ
യും ചെയ്തവരുടെയും ബ്രാഹ്മണരെ ദ്രോഹിച്ചവരുടെ
യും ഗുരുപത്നിയുടെയും ദേവസ്വം അപഹരിച്ചവരുടെ പ്രായശ്ചി
ത്തം പറഞ്ഞവനങ്ങ എന്ന മനുവിന്റെ വിധി—

മാമാപതതക്രൂരസ്യം സ്വദിശിഷ്ടനരകെ പതെൽ
യഃ പ്രാണിപീഡനം ശ്രുത്വാ പ്രകൃഷ്ടാൽ യഷ്ടി
നിശ്ചയെ।—
നിന്ദിച്ചുന്നതുടങ്ങിട്ടു ഉന്നയൊളും എന്നൊന്നു
തും ചെയ്തിട്ടുള്ളതന്നൊക്കെയും ഇന്നവിടെ
ഗമിക്കും. നിശ്ച ഇത്രനന്നസത്യം പറഞ്ഞ എങ്കിൽ
കുറിക്കാട്ടയിട്ടുള്ളനത്തെ ഞങ്ങൾ പക്ഷിക്കൊരെ
ല്ലാരരസട്ടയിങ്കൽനിന്നു ധൎമ്മം ശ്വാസം തൊട്ടുകൂടെ
ട ചെയ്തിക്കും പൊൾ അസത്യം പറഞ്ഞനരകത്തെ
കൽ വീഴുരാല്ലം എന്നപ്രായശ്ചിത്തം പാകൻ സാക്ഷിക്കാ
രനൊടപറയെണമെന്നമനുവിന്റെ വിധി—
ദൈവത്തിനു ശ്രീമതാവെവ്വേറെയും ചന്ദ്രാൎക്കശശിമാനു
ലഃ।രാത്രിസ്സന്ധ്യാചധൎമ്മശ്ച വൃത്തജ്ഞാഃ സൎവ്വദെഹി
നാം—
നും കാശംഭൂമിക്കും ജലവും ഹൃദയവും മനസ്സും യമ
നുസൃഷ്ടന്നശിക്കും മനുഷ്യരുടെപുണ്യവും പാപവും
പകലും ധൎമ്മവും. രാത്രിയെന്നും പകൽ രാത്രിയുമെല്ലാ

ജന്തുക്കളും മനുഷ്യരും പ്രവൎത്തിക്കുന്ന കൎമ്മങ്ങൾക്കൊക്ക
യും സാക്ഷി എന്ന മനുവിന്റെ വിധി —

നൂറു ജന്മാന്തരങ്ങളിൽ സുകൃതം യദുപാൎജ്ജിതം
തത്സൎവ്വം നാശമാക്കുന്നിതു വിതഥസാക്ഷ്യാൽ
ണ്യാൽ —

ജനിച്ചന്നു തുടങ്ങി മരിക്കുവോളം സത്യം കൊണ്ടു ചെ
യ്തൊരു സുകൃതം ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതൊക്കെയും
സത്യം ലംഘിക്കയാൽ നശിക്കുമെന്നു ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി

അശ്വമേധസഹസ്രത്തെയും സത്യത്തെയും തുലയായി തൂക്കിയാൽ അശ്വ
മേധസഹസ്രത്തിൽ സത്യമേറും. ദീൎഘിക്കുന്നതെ —

ഒരു സത്യത്തിന്റെ ഫലവും ആയിരം അശ്വമേധയാഗ
ത്തിന്റെ ഫലവും കൂടി തുലാസ്സുകൊണ്ടു തൂക്കീട്ടു യാ
ഗത്തിന്റെ ഫലത്തെക്കാൾ സത്യത്തിന്റെ ഫലം വിശേ
ഷമായിട്ടു വിളങ്ങുമെന്നു നാരദന്റെ വിധി —

ഹന്തി ജാതാനജാതാംശ്ച ഹിരണ്യാൎത്ഥെ ഽനൃതം വദൻ।
സൎവ്വം ഭൂമ്യനൃതെ ഹന്തി മാ സ്മ ഭൂമ്യനൃതം വദീഃ। ൯൯।

അജം മുതലായ നാല്ക്കാൽ ജാതികളിൽ എടപെട്ട കാൎയ്യങ്ങളിൽ അസത്യം പറഞ്ഞ സാക്ഷിക്കാ
രുടെ ബന്ധുക്കളും ആളുകളും ഗൊക്കൾ സംബന്ധിച്ച കാൎയ്യത്തിൽ അസത്യം പറഞ്ഞവരുടെ
ബന്ധുക്കളും ആളുകളും അശ്വത്തൊട എടപെട്ട കാൎയ്യങ്ങളിൽ അസത്യം പറഞ്ഞാൽ സാക്ഷിക്കാ
രുടെ വകയിൽ നൂറ ആളുകളും ഗൊക്കൾ സംബന്ധിച്ച കാൎയ്യത്തിൽ അസത്യം പറഞ്ഞവരു
ടെ ആൾ സംഗതിയിൽ അസത്യം പറഞ്ഞവന്റെ വകയിൽ ആയിരം ആളുകളും സ്വൎണ്ണം
എടപെട്ട കാൎയ്യങ്ങളിൽ അസത്യം പറഞ്ഞവന്റെ വകയിൽ ജനിച്ചിരിക്കുന്നവരും പിന്നെ
ജനിക്കുന്നവരും നശിക്കും। ഭൂമിസംബന്ധം എടപെട്ട സംഗതിയിൽ അസത്യം പറയുന്ന സാക്ഷി
ക്കാരനെല്ലാം പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ബന്ധുക്കളും ഇലംവരയിടം പൊൻ പെണ്ണുങ്ങൾ മുതലായ വക
കളും നശിക്കും। എന്നതുകൊണ്ട ഒരു സംഗതിയൊന്നിലും അസത്യം പറയരുത എന്ന താല്പൎയ്യം।

ഏതാൻ ദൊഷാനവെക്ഷ്യ ത്വം സൎവ്വാനനൃതഭാഷണെ।
യഥാശ്രുതം യഥാദൃഷ്ടം സൎവ്വമെവാഞ്ജസാ വദ।

എന്നതുകൊണ്ട ചെവികൊണ്ട കെട്ടതും നെത്രം കൊണ്ട കണ്ടതും സത്യമായിട്ട മനസ്സിൽ
വ്യാജം കൂടാതെ പറയണം। എന്ന സാക്ഷിക്കാരനെ ഗ്രഹിപ്പിച്ച ചൊദിക്കെണം। ൧൦൧।

ബൃഹസ്പതിഃ। ബ്രൂഹീതി ബ്രാഹ്മണം ബ്രൂയാൽ സത്യം ബ്രൂഹീതി പാൎത്ഥിവഃ।
ഗൊബീജകാഞ്ചനൈ വൈശ്യം ശൂദ്രം സൎവ്വൈസ്തു പാതകൈഃ।
സത്യെന ശാപയെദ്വിപ്രം ക്ഷത്രിയം വാഹനായുധൈഃ।

സാക്ഷിക്കാരൻ ധൎമ്മത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണനെങ്കിൽ അസത്യവാദിയായിട്ട പറഞ്ഞാൽ സത്യം
നശിക്കുമെന്നും എന്നതുകൊണ്ട സത്യമായിട്ട പറയെണമെന്നും ചൊദിക്കെണം। ക്ഷത്രി
യനെങ്കിൽ വാഹനം മുതലായ സൈന്യങ്ങളും ആയുധങ്ങളും നശിക്കുമെന്നും വൈശ്യനെ
ങ്കിൽ ഗൊക്കൾ വിത്തുവകകളും സ്വൎണ്ണം മുതലായതും ശൂദ്രനെങ്കിൽ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ബ്ര
ഹ്മഹത്യാദി ദൊഷങ്ങളും സംഭവിക്കുമെന്നും ഇപ്രകാരം ഒക്കെയും ശപഥം ചെയ്യിച്ച ബൊ
ധിപ്പിച്ച ചൊദിക്കെണം। ൧൧൩।

ഗൊരക്ഷകാൻ വാണിജകാൻ തഥാ കാരുകുശീലവാൻ।

പശുക്കൾ ഒഴിച്ചിട്ടുള്ള നാല്ക്കാലികളുടെ കാൎയ്യ
ത്തിന്ന വ്യാജം പറഞ്ഞാൽ അഞ്ചു ജന്മം കൊണ്ടു ചെ
യ്കിട്ടുള്ള സുകൃതം ഒക്കെയും നശിക്കും പശുക്കളുടെ
കാൎയ്യത്തിന്നിയാൽ പത്തുജന്മംകൊണ്ടുള്ളതും നൂറാ
ൽ നൂറജന്മം മനുഷ്യരുടെ കാൎയ്യത്തിൽ കഴിഞ്ഞജന്മ
ങ്ങൾ ഒക്കെയും സ്വൎഗ്ഗത്തിന്നും ആകയാൽ വരുവാനിരിക്ക
ന്ന ജന്മത്തിലെയും ഭൂമിയെ കാൎയ്യത്തിന്ന വ്യാജം പറഞ്ഞാ
ൽ കഴിഞ്ഞതിലും വരുന്നതിലും ഉള്ളതൊക്കെയും നശിക്കു
ം അതുകൊണ്ടു ഭൂമിയെ തൊട്ടിട്ടുള്ള കാൎയ്യത്തിന്ന ഒരുനാ
ളും അസത്യം പറയരുതെന്ന മനുവിൻെറ വിധി—

റബാമരെഞ്ഞെട്ടാണ്ടൾ ഒക്കെയും കൊല്ലിട്ടുതുന്ന
ത്തും ഒരസത്യം പറയുന്നതിന്ന പ്രകാരം ക
ക്കും തല്പ്രകാരം കെട്ടു അപ്രകാരം സത്യമെ പ
റയുന്നു എന്ന മനുവിൻെറയും നാരദൻെറയും വിധി
ത്തി സാക്ഷിശ്രവണം സമാപ്തം.—

അതാത ജാതിക്കൾക്ക അനുരൂപമായിട്ടു ഭി
ന്ന സാക്ഷികളുടെ ഭേദങ്ങളെക്കൊണ്ടും അതാതജാ
തിയിലുള്ളവരെ ടവെപ്പെ ചെയ്യിക്കെണ്ടു
മെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി—

ബ്രൂഹീതി ബ്രാഹ്മണം പൃച്ഛെൽ സത്യം ബ്രൂഹീ
തി പാൎത്ഥിവം ഗൊബീജകാഞ്ചനം വൈശ്യം
ശൂദ്രം സൎവ്വൈസ്തു പാതകൈഃ ।—
പ്രാഡ്വിവാകൻ സാക്ഷിക്കാരൻ ബ്രാഹ്മണനെ
ങ്കിൽ പറഞ്ഞാലുമെന്ന പറയെണം ക്ഷത്രിയൻ
എങ്കിൽ നെര പറയെണം എന്നും വൈശ്യൻ
എങ്കിൽ പശുക്കൾക്കും വിത്തുകൾക്കും പൊന്നി
ന്നും അസത്യം പറഞ്ഞാൽ നാശം വരുമെന്നും
ശൂദ്രൻ എങ്കിൽ നീയ അസത്യം പറഞ്ഞാൽ ഇന്ന
ശിക്ഷ ഉണ്ടാകുമെന്ന പറയെണമെന്ന മനുവിധി

ഛമൊരവൈപപന്ധതൊരാരാജ്ഞായശ്ശൈവൈ

ഷ്യവിസ്മിതഃ പൈത്തിഞ്ഞിക്കാം പിപാദമ

ശ്ശുമാഗാംഗാംമൂങ്ങംഗമഃ ।—

നിൻ്റെമനസ്സിൽയഥാർത്ഥമായിപുത്രിക്കുന്നു

സത്യംപറഞ്ഞാൽ നിന്റെയൊമൊഇല്ലെയൊ

എന്നവചശയ്ക്കെഞ്ചുസത്യംതന്നെപറയേണ

ം എന്നസത്യംപറഞ്ഞാൽകൂടശിക്ഷകളെക്കൊ

ണ്ടുകളെയൊരിക്കുന്നപുണ്യസ്ഥലങ്ങളിൽപൊ

ക്കൊണ്ടെന്നുഗ്രഹിച്ചുപാപങ്ങൾപറയേണമെ

ന്നുമനസ്സിൽനിൻറവിശ്വസി —

പ്രേഷ്യാൻ വാർദ്ധുഷികാംശ്ചൈവ വിപ്രാൻ ശൂദ്രവദാചരേൽ

കച്ചവടമെന്ന ലായ വൈശ്യവൃത്തിയിൽ തന്നെ നിശ്ചയിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരെയും ശില്പ ത്തി കൊണ്ടു ജീവനം ചെയ്തുവരുന്ന ബ്രാഹ്മണരെയും ദാസ്യവൃത്തി കൊണ്ടും ഗാനവൃത്തി കൊണ്ടും ധനമായിട്ടുള്ള പലിശ കൊണ്ടും ജീവനം ചെയ്തുവരുന്ന ബ്രാഹ്മണരെയും ശൂദ്രർ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന ദോഷങ്ങളെ കൊണ്ടു ശപഥം ചെയ്യിച്ചു സാക്ഷി വാമൊഴി ചോദിക്കേണം । ൧൦൨ ॥

യേപ്യപേതാസ്സ്വരദ്ദേഭ്യഃ പരപിണ്ഡോപജീവിനഃ

ദ്വിജത്വമഭികാംക്ഷന്തസ്താംശ്ച ശൂദ്രവദാചരേൽ ।

യാതൊരു ബ്രാഹ്മണ ക്ഷത്രിയ വൈശ്യന്മാരെങ്കിലും സ്വജാതിധർമ്മങ്ങളെ വിട്ട മറ്റൊരുത്തനെ സേവിച്ചു അവൻ കൊടുക്കുന്നതു കൊണ്ടു ജീവനം ചെയ്ത ബ്രാഹ്മണനെന്നും ക്ഷത്രിയനെന്നും ഇച്ഛിച്ചും കൊണ്ടു ജാതിയെ രക്ഷിച്ചു വരുന്ന അവരെയും ശൂദ്രരെ പോലെ തന്നെ സത്യം ചെയ്യിച്ചു സാക്ഷിമൊഴി ചോദിക്കേണം । ൧൦൩ ।

വക്ഷ്യാമ്യതോ വൈശ്യ പൈ ശൂദ്ര ചതിയെ ശപഥാൻ പൃഥക് ।

മേൽ ചൊല്ലിയ പ്രകാരം അതാത ജാതിയോടു ചേർന്നതായിട്ടുള്ള ശപഥങ്ങളെ കൊണ്ടു പ്രത്യേകമായിട്ട സാക്ഷികളെ ശപിച്ചു പരമാർത്ഥത്തിനെ ചോദിക്കേണം । ൧൦൪ ।

കാമിനീനാം ഭക്ഷ്യേ ചാപ്യനേ
ഗോപതിഷ്ഠ വിവാഹേഷു ഗവാലംഭന്ത ധനേ തഥാ ।
ബ്രാഹ്മണാഭ്യുപപത്തൌ ച ശപഥേ നാസ്തി പാതകം । (ദൂഷണം)

ഗോക്കൾക്കു ഭക്ഷണത്തിനായിട്ട പുല്ലു പറിക്കുന്ന കാര്യത്തിലും വിവാഹം കൂടെ വെട്ടുകാര്യത്തിലും ഇന്ധനം കൂടെ പട്ട കാര്യത്തിലും ബ്രാഹ്മണരുടെ ഉപപത്തി വൃത്തി വരുന്ന കാര്യത്തിലും സ്ത്രീകളോടുള്ള ക്രീഡാസംഗത്തിലും അസത്യം പറഞ്ഞതു കൊണ്ട ഒരു ദോഷം ഇല്ല । ൧൧൨ ।

സഭാന്തരസ്ഥപക്ഷാഭ്യാം സാക്ഷിണാം ... സാക്ഷിഭിഃ ।

സർവ്വസാക്ഷ്യേഷ്വയം ധർമ്മോ ... പരേഷ്വപി ।

ഗൊരക്ഷാപ്രവൃത്തിക്കുന്നവരെയും വാണിജ്യ
പ്രവൃത്തിക്കും ശില്പിപ്രവൃത്തിക്കും കുശീല
വവ്യവഹാരരെയും ഭൃത്യപ്രവൃത്തിയും ചെയ്യുന്ന ബ്രാ
ഹ്മണരെ ശൂദ്രനെപ്പൊലെ ആചരിക്കെണ
മെന്നു മനുവിന്റെ വിധി—

ആയുധില ബ്രാഹ്മണർ സ്വധർമ്മം കൈവിട്ടവരാ
നം ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടും ബ്രാഹ്മണ്യത്തെക്കൊണ്ടു പ്രവർത്തിക്കു
ന്നതെങ്കിൽ അവരെയും ശൂദ്രനെപ്പൊലെ ആചരി
ക്കെണമെന്ന മനുവിന്റെ വിധി—

this v. p. 66 inserted (in Cali. copy)

സ്ത്രീകളുടെ വിവാഹത്തിങ്കലും ജലത്തിങ്കലും
തന്റെ ധനനാശത്തിങ്കലും ബ്രാഹ്മണരുടെ
ആപത്തിങ്കലും അസത്യം പറഞ്ഞാലും ദൊഷ
മില്ലെന്ന മനുവിന്റെ വിധി—

നാലുദിക്കിന്നും അസത്യം പറഞ്ഞാൽ
ദൊഷമില്ല—

കൊടുക്കവാങ്ങ മുടെപെട്ട കാൎയ്യങ്ങളിൽ സാക്ഷിക്കാരെ സദസ്സത്തിൽ വെച്ച തന്നെ വാമൊഴി ചൊദിക്കെണം। സദസ്സിനു പുറത്ത വെച്ച ചൊദിക്കരുത। ഭൂമി മുടെപെട്ട കാൎയ്യത്തിൽ തൎക്കിച്ചുവന്നിരിക്കുന്ന ഭൂമിയിൽ സാക്ഷിക്കാരനെ നിറുത്തിയും കൊണ്ട ചൊദിക്കെണം। വൃക്ഷങ്ങൾ മുതലായ കാൎയ്യങ്ങളിലും തൎക്കിച്ചുവന്നിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളുടെ അടുക്കെ ചെന്ന സാക്ഷികളൊട ചൊദിക്കെണം। ഉശനസ്സ।

പരൊക്ഷെൻ ബ്രാഹ്മണാനാം സാക്ഷ്യം പാദയെച്ഛപസന്നിധൌ।
നദൎദ്ദാവെതു ചിഹ്നസ്യാൎത്ഥനാൎയ്യൈവപിവാദയെൽ।

പ്രാണികളുടെ വധം മുടെപെട്ട കാൎയ്യത്തിൽ മുതൽ പെട്ട ശവത്തിന്റെ അടുക്കെ സാക്ഷികളെ നിറുത്തിയും കൊണ്ട വാമൊഴി ചൊദിക്കെണം। ശവം അടുക്കലില്ലാത്തതിൽ ശവത്തിന്റെ കൊമ്പുകാൽ മുതലായ അംഗംഗളുടെ അടുക്കെ നിറുത്തിയും കൊണ്ട ചൊദിക്കെണം। മറ്റൊരു സ്ഥലത്തിൽ വെച്ച ചൊദിക്കരുത। ഉശനസ്സ।

വിഷ്ണൊൎവ്വാന മൂൎത്തിഷു ദക്ഷിണം പാണിമുദ്ധരൻ।
ഹിരണ്യകൊശ കുട്ടാളാൽ സത്യമാദായ ഭൂമിപവൈൽ।

സാക്ഷി പറവാനായിട്ട വന്നിരിക്കുന്നവർ തലയിൽ കെട്ടിയിരിക്കുന്ന തലപ്പാവ മുതലായതും കാലിൽ കെട്ടിയിരിക്കുന്ന ചെലമുതലായതും അഴിച്ചുവെച്ച വലത്തെക്കൈ വെള്ളത്തിൽ വലത്തുവശത്ത കാണുന്ന കാവൽക്കം വെച്ചും കൊണ്ട സ്വൎണ്ണവും ഗൊവിന്റെ ചാണകവും ദൎഭ്ഭയും കയ്യിൽ വെച്ചും കൊണ്ട സത്യം പറയെണം। ഉശനസ്സ।

നാപ്യക്ഷ്ണരനിയുക്തൈൎവ്വാ സമം സത്യം പ്രയത്നതഃ।
പക്ഷവ്യം സാക്ഷിഭിസ്സാക്ഷ്യം വിവാദസ്ഥാനമാഗതൈഃ।

വ്യവഹാരസദസ്സിൽ വന്നിരിക്കുന്ന സാക്ഷിക്കാരെ പ്രാഡ്വിവാകൻ വിളിച്ചു ചൊദിക്കുമ്പൊൾ അവര് അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നത സത്യമായിട്ട പറയെണം। വിളിച്ച ചൊദിക്കാതെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ സാക്ഷിക്കാരും പറയരുത। വാദിപ്രതിവാദികൾ സാക്ഷികളെ കൊണ്ടുവരുന്ന കാൎയ്യത്തിൽ ഞാനും സാക്ഷിയുണ്ടെന്ന പറയരുത। കുറിച്ചിരിക്കുന്ന സാക്ഷികൾ മൊഴിഭെദം കൂടാതെ പറയെണം।
। ഉശനസ്സ।

75

സാക്ഷാൽക്കാരസമ്പ്രദായവാസികളൊടസംഭൊഗിക്ക
ൽ തിന്നുന്നവക്ഷ്യം പറയെണം സാമാന്യത്തി
യത്തെത്തൽ സ്വരക്കൊണ്ടും ക്കൊകൊണ്ടും സ്ഥനമൈബാ
ധിച്ചിട്ടില്ലെന്നു പറയെണം പ്രമാണിക്കു
ടസ്വാതന്ത്ര്യം ഛെദിച്ചതിൽ നിന്നു പറയെ
ണം നന്നന്നായിട്ടു മൽ ബ്രാഹ്മണരുടെ ടൂരി
ൽ നിന്നു മരണാന്തരം തെടത്തിന്നു പറയെണ്ടു
ന്നു മന്ത്രത്തിന്റെ വിധി —

തലപ്പാവക്കൊട്ടാങ്ങൈകളൊക്കെ നശിച്ചിട്ടും ഭ
ക്ഷ്യവും ചാണകവും ഒരു പാത്രത്തിൽ ഇട്ടു
പലത്തെ ക്കൊവിൽ മെതൃ ത ഉയർത്തി ചിട്ടുവാസത്തെ
ദപ്പെയ്യുന്ന ഔഷധമന്ത്രവിധിന്റെ വിധി —

ആരാൾപ്പെട്ടവസ്ഥരാനന്തരത്തിങ്കൽ സിദ്ധാന്ത
ടൊതെങ്ങൾ പടിത്തുള്ളവരവലമ്പം ഒക്കൽ
മെണം സാക്ഷാൽ ക്ഷമത്ത് സമ്മത്തിന്റെ സത്യ
ദപ്പെയ്യുന്നകാര്യം യമനന്റെ വിധി —

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
— [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
— [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
— [illegible]

സ്വഭാവോക്തം വചസ്തേഷാം ഗ്രാഹ്യം യദ്ദോഷവർജ്ജിതം।
ഉക്തേ തു സാക്ഷിണോ രാജ്ഞാ ന പ്രഷ്ടവ്യാഃ പുനഃ പുനഃ।

മെലെഴുതിയ പ്രകാരം ശപഥങ്ങളെ ചെയ്തു സാക്ഷി ചൊദിക്കുമ്പൊൾ അവരു സ്വഭാവം കൊണ്ടു പറയുന്ന ദൊഷമില്ലാത്ത വാക്കുകളെ പ്രമാണമായിട്ടു ഗ്രഹിക്കെണം। സാക്ഷിക്കാരൊട കൂടക്കൂടെ ആവൎത്തിച്ചു വാമൊഴി ചൊദിക്കരുത। യാജ്ഞ।

twice { സ്വഭാവോക്തം വചസ്തേഷാം ഗ്രാഹ്യം യദ്ദോഷവർജ്ജിതം।
ഉക്തേ തു സാക്ഷിണോ രാജ്ഞാ ന പ്രഷ്ടവ്യാഃ പുനഃ പുനഃ। യാജ്ഞ। }

ഉപസ്ഥിതാൻ പരീക്ഷേത സാക്ഷിണോ നൃപതിഃ സ്വയം।
സാക്ഷിഭിർഭാഷിതം വാക്യം സഹ സഭ്യൈഃ പരീക്ഷയേൽ।

സഭയിൽ വന്നിരിക്കുന്ന സാക്ഷികളെ രാജാവെങ്കിലും പരീക്ഷിച്ചു ഗുണങ്ങളെ അറിഞ്ഞു ഗ്രഹിക്കെണം। പിന്നത്തതിൽ അവർ പറയുന്ന വാമൊഴികളും സാധുവൊ അസാധുവൊ എന്നും പരീക്ഷിച്ചു ഗ്രഹിക്കെണം। യാജ്ഞ।

ഉപസ്ഥിതാൻ പരീക്ഷേത സ്വരവർണ്ണേംഗിതാദിഭിഃ।

സഭയിൽ വന്നിരിക്കുന്ന സാക്ഷികളെയും അവർ പറയുന്ന വാക്കുകളെയും സ്വരങ്ങൾ കൊണ്ടും ഇംഗിതങ്ങൾ കൊണ്ടും ഹസ്തപാദങ്ങളുടെ ചെഷ്ടകൾ കൊണ്ടും ധരിച്ചു അവരുടെ ഗുണദൊഷങ്ങൾ അറിയെണം। യാജ്ഞ।

പൃഥക് പൃഥക് ദണ്ഡനീയാഃ കൂടകൃത് സാക്ഷിണോ നരാഃ।
വിവാദാദ്ദ്വിഗുണം ദണ്ഡം വിവാസ്യോ ബ്രാഹ്മണഃ സ്മൃതഃ।

ഇങ്ങനെയുള്ള സാക്ഷി പറയുന്നവരുടെ ദണ്ഡത്തെ ചൊല്ലുന്നു। അസത്യം പറയുന്ന സാക്ഷിക്കാരെ കൊണ്ടു പ്രത്യെകമായിട്ടു അവരസത്യം പറഞ്ഞ ഹെതുവാൽ അപജയം വന്നതിനെ വിധിച്ചിരിക്കുന്ന ദണ്ഡത്തിന ഇരട്ടി അവരെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। ഇപ്രകാരം ഉള്ളവ വിധിക്ക ക്ഷത്രി [illegible] യവൈശ്യ ശൂദ്രന്മാർക്ക ബ്രാഹ്മണനെങ്കിൽ വിവാസന ദണ്ഡം ചെയ്യെണം। നഗ്നവെഷം ധരിപ്പിക്കുന്നതും ഗൃഹദാഹം ചെയ്യുന്നതും രാജ്യത്തിന പുറത്തു കളയുന്നതും വിവാസ ദണ്ഡം। ഇതിൽ ഒന്നെങ്കിലും ഒന്ന അസത്യം പറഞ്ഞ കാര്യത്തിന്റെ ഗുരുലഘുത്വം പൊലെ വിചാരിച്ചു ദണ്ഡിപ്പിക്കെണം। യാജ്ഞ—।

സാക്ഷിക്കാരവാക്കെപ്പോൾ അവരുടെ ബുദ്ധ
വമാത്രിക്കനുവാക്കപ്രകാരത്തിന്ന
ദൈവഷമസ്ത പറഞ്ഞാൽ രാജാവിന്നക്കും പി
ന്നക്കും ചെയ്തിക്കും അതുതന്നെ എന്ന കാര്യ
ത്തിൻറെ വിധി —

സാക്ഷിസദ്രാവന്നമെൽ നെക്കും പെരുന
ട്ടു പൊവിധി —

സാക്ഷികൾ സദ്രാവാന്മികളൊൾ ദുഷ്ടരെല്ലാം വര
ഞ്ഞായാൽ ആക്കാക്കും വിചാരിക്കൽ കൂടെ വി
സ്തരിക്കണം എന്ന കാര്യ
ത്തിൻറെ വിധി — ഇതു സാക്ഷിയൊക്ക
വിധി — സമാപ്തം —

രാജാവ സാക്ഷിക്കാര വന്ന പറയും പൊൾ
വാക്കിൻറെ സ്വരവും അക്ഷരങ്ങളും പരി
ക്ഷിക്കണം മനൊരഥം അറിഞ്ഞു
ന്ന സാക്ഷിക്കാരവൈഞ്ഞവാക്കിന്ന സദ്രാവാന്മി
കളൊർക്കുടെ വിസ്തരിക്കണമെന്ന കാര്യ
യത്തിൻറെ വിധി —

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
— [illegible]

[illegible]
— [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible]
— [illegible] — [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
— [illegible]

ലൊഭാന്മൊഹാൽ ഭയാന്മൈത്ര്യാഃ കാമാൽ ക്രൊധാത്തഥൈവച।
അജ്ഞാനാൽ ബാലഭാവാച്ച സാക്ഷ്യം വിതഥമുച്യതെ।

അത്ഥ [illegible] ഗ്രഹം കൊണ്ട ചൊദിക്കുന്ന കാൎയ്യം മനസ്സിൽ ഗ്രഹിക്കാത്തതു കൊണ്ടും സത്യം പറഞ്ഞാൽ അനിഷ്ടം വരുമെന്നുള്ള വാദിപ്രതിവാദികളുടെ ഭയം കൊണ്ടെങ്കിലും സ്നെഹം കൊണ്ടെങ്കിലും സ്ത്രീവിഷയം കൊണ്ട ബുദ്ധിക്ക സ്ഥിരതയില്ലാത്തതു കൊണ്ടെങ്കിലും പറയുന്ന സാക്ഷിവാമൊഴികളൊക്കെയും അസത്യങ്ങളായിട്ടു ഉള്ളതെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു। ൧൧൮-।

ലൊഭാൽ സഹസ്രം ദണ്ഡ്യസ്തു മൊഹാൽ പൂൎവ്വന്തു സാഹസം।
ഭയാദ്വൌ മദ്ധ്യമൌ ദണ്ഡൌ മൈത്ര്യാഃ പൂൎവ്വം ചതുൎഗ്ഗുണം। ൧൧൯।
കാമാദ്ദശഗുണം പൂൎവ്വം ക്രൊധാത്തു ത്രിഗുണം പരം।
അജ്ഞാനാദ്വെശതെ പൂൎണ്ണെ ബാലിശ്യാച്ഛതമെവതു।
ഏതാനാഹുഃ കൌടസാക്ഷ്യെ പ്രൊക്താൻ ദണ്ഡാൻ മനീഷിഭിഃ।

ലൊഭം കൊണ്ട അസത്യം പറയുന്നവനൊട ആയിരം പണവും മൊഹം കൊണ്ട അസത്യം പറയുന്ന സാക്ഷിക്കാരനൊട ൨൫൦ പണവും കാമം ഹെതുവായിട്ട അസത്യം പറയുന്ന സാക്ഷിക്കാരനൊട ൨൫൦൦ പണവും ക്രൊധം ഹെതുവായിട്ട അസത്യം പറയുന്ന സാക്ഷിക്കാരനൊട ൩൦൦൦ പണവും അജ്ഞാനം ഹെതുവായിട്ട അസത്യം പറയുന്ന സാക്ഷിക്കാരനൊട ൨൦൦ പണവും ബാല്യം കൊണ്ട അസത്യം പറയുന്ന സാക്ഷിക്കാരനൊട ൧൦൦ പണവും ഇപ്രകാരം ഒക്കെയും ദൊഷങ്ങളുടെ ഗുരുലഘുത്വം പൊലെ പ്രായശ്ചിത്തം വാങ്ങിക്കെണം। ഇപ്രകാരം പ്രായശ്ചിത്തം വാങ്ങിപ്പാൻ സംഗതിയില്ലാത്തവരെങ്കിൽ അവൎക്കുള്ളവകയിൽ പാതി പണം വാങ്ങിച്ചാൽ അവരുടെ മനസ്സിലുള്ള ഗൎവ്വാഹങ്കാരങ്ങളുടെ നിവൃത്തി വരുന്നു എന്നാൽ അത്രയും അപരാധം പൊലെ പ്രായശ്ചിത്തം വാങ്ങെണമെന്നതാല്പൎയ്യം। ഇതിനു പ്രമാണവചനം-

ദണ്ഡൊ ദമനം തെന ദാന്തം ദമയെൽ। എന്നുള്ള ഗൌതമമഹൎഷിയുടെ വചനം। ൧൨൦।

കൂടസാക്ഷ്യന്തു കുൎവ്വാണാൻ ത്രീൻ വൎണ്ണാൻ ധാൎമ്മികൊ നൃപഃ।
പ്രവാസയെദ്ദണ്ഡയിത്വാ ബ്രാഹ്മണന്തു വിവാസയെൽ।

ഒരിക്കൽ കള്ളസാക്ഷി പറഞ്ഞു പിന്നെ അതിന്മെൽ പിന്നെയും കള്ളസാക്ഷി പറഞ്ഞാൽ ക്ഷത്രിയവൈശ്യശൂദ്രന്മാരെങ്കിൽ അവരെക്കൊണ്ടു മുൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽ എറെ പ്രായശ്ചിത്തവും ചെയ്യിപ്പിച്ചു പ്രവാസദണ്ഡത്തെയും ചെയ്യിക്കെണം। ദന്തഭംഗവും ജിഹ്വാഛെദവും വധവും പ്രവാസദണ്ഡവും ഇതിലൊന്ന മെൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ദ്രവ്യദണ്ഡവും। കാൎയ്യത്തിന്റെയും

ലൊഭം കൊണ്ടും മൊഹം കൊണ്ടും ദ്വെഷം കൊണ്ടു
പാപിട്ടം ബന്ധുത്വം കൊണ്ടും കാമം കൊണ്ടും ക്രൊ
ധം കൊണ്ടും അജ്ഞാനം കൊണ്ടും ചെറുപ്പം കൊ
ണ്ടും സാക്ഷികൾ അസത്യം പറവാനുള്ള
ഹെതുക്കളാകുന്നെന്ന മനുവിന്റെ വിധി

ലൊഭം കൊണ്ട അസത്യം പറഞ്ഞാൽ ആയി
രം പണം മൊഹം കൊണ്ട ആയാൽ പൂർവ സാഹ
സത്തിന്റെ ശിക്ഷാദികം കൊണ്ട ആയാൽ മദ്ധ്യ
സാഹസത്തിന്റെ ശിക്ഷ ബന്ധുത്വം കൊണ്ട ആ
യാൽ പൂർവ സാഹസത്തിൽ നാലിരട്ടി ശിക്ഷ കാമ
ം കൊണ്ട ആയാൽ പൂർവ സാഹസത്തിൽ പത്തിരട്ടി ശി
ക്ഷ ക്രൊധം കൊണ്ട ആയാൽ പൂർവ സാഹസത്തിൽ മൂ
ന്നിരട്ടി ശിക്ഷ അജ്ഞാനം കൊണ്ട ആകുമ്പോൾ
ഇരുനൂറ പണം ചെറുപ്പം കൊണ്ട ആയാൽ നൂറ
സാക്ഷി അസത്യം പറയുന്നവർക്കുള്ള ശിക്ഷ
ഇപ്രകാരമെന്ന മനുവിന്റെ വിധി

പ്രാജ്ഞന്മാരായിട്ട സത്യം പറയാത്തവർ ആകുന്ന
ക്ഷത്രിയ വൈശ്യ ബ്രാഹ്മണൻ ഇവരിൽ
ഉള്ളവർക്ക് മെലിൽ പറഞ്ഞ പൊ
ലെ ഉള്ള ശിക്ഷയും ചെയ്ത സദസ്സിൽ നിന്ന
ആട്ടിക്കളയെണം ബ്രാഹ്മണൻ എങ്കിൽ ദെശത്തി
ൽ നിന്ന ആട്ടിക്കളയെണമെന്ന മനുവിന്റെ വിധി

തങ്ങൾ സാക്ഷി പറഞ്ഞു- അവനിസംഖ്യയുടെയും അവസ്ഥ പൊലെ ചെയ്യിപ്പിക്കെണം- ബ്രാഹ്മണരെക്കു റിച്ചിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള വിവാദസംബന്ധത്തിൽ ഒന്നും ഉണ്ടാവുക തങ്ങൾ സാക്ഷി പറഞ്ഞ അവനിസം ഖ്യയുടെ സംഖ്യ പൊലെ ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। ഉന്നജ്ഞ।

യസ്യ ദൃശ്യെത സപ്താഹാദുക്തവാക്യസ്യ സാക്ഷിണഃ।

രൊഗൊഗ്നിർജ്ഞാതിമരണം ദാപ്യൊ ദണ്ഡശ്ച തത്സമം।

സാക്ഷി ചൊല്ലിയ എഴുദിവസത്തിനകം യാതൊരു സാക്ഷിക്ക വലുതായിട്ടുള്ള രൊഗമെങ്കി ലും ഭവനത്തിന അഗ്നിബാധയെങ്കിലും ജ്ഞാതിയിൽ ഒരുമരണമെങ്കിലും ഭവിക്കുന്നു। ആയവനെ ക്കൊണ്ട വാദിപ്രതിവാദിക്കകൊടുക്കെണ്ടുന്ന ദ്രവ്യത്തെയും കൊടുപ്പിച്ച തങ്ങൾ സാക്ഷിയുടെ യും സമദണ്ഡത്തെയും ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। ഉന്നജ്ഞ।

ന ദദാതി ഹി യഃ സാക്ഷ്യം ജാനന്നപി നരാധമഃ।

സ കൂടസാക്ഷിണാം പാപൈസ്തുല്യൊ ദണ്ഡെന ചൈവ ഹി।

യാതൊരുത്തൻ വാദിപ്രതിവാദികളുടെ കാൎയ്യത്തെ നെരെ അറിഞ്ഞും കൊണ്ട സാക്ഷി പറ വാനായിക്കുമ്പൊൾ സാക്ഷി പറവാനായിട്ട അവൻ വരികയില്ലന്നു വരെണ്ടചൊല്ലുന്ന വന തങ്ങൾ സാക്ഷി പറഞ്ഞതിന്റെ ദൊഷങ്ങളും തുല്യമായിട്ട സംഭവിക്കും। ഉന്നജ്ഞ।

സ്മൃതിയ്പ്രതിജ്ഞാനെ ദയൻകാലന്തു സാക്ഷിണാം।

സമുദ്ധംത്രൂവാക്ഷന്തു സത്ര്യസ്വഷ്ഠിവാദയെൽ।

സാക്ഷി പറവാൻ സമ്മതിച്ചവരായ സാക്ഷിക്കാൎക്ക നാല്പത്തെട്ടുദിവസം വരെക്കും അവധികൊ ടുക്കെണം അതിനകത്ത അവര വന്ന പറയുന്ന വാമൊഴികളെ വിചാരിച്ചു ഗ്രഹിക്കെണം। ഉന്നജ്ഞ।

ത്രിപക്ഷാദബ്രുവൻ സാക്ഷ്യം ഋണം ദശാഹ്നരൊഗതഃ।

പ്രാശ്യെയാദിണാം സഷ്ഠം ദ ശബന്ധബസമ്മതഃ।

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം നാല്പത്തെട്ടുദിവ [illegible] സം അവധി കൊടുത്താലും അതിനകം വന്ന സാക്ഷി പറഞ്ഞെങ്കിൽ ഇപ്രകാരം കാൎയ്യം ഗ്രഹിച്ചും കൊണ്ട സാക്ഷി പറയാതെ ഇരി ക്കുന്നതിന നാല്പത്തെട്ടുദിവസത്തിനകം രൊഗം മുതലായ ദൊഷങ്ങൾ കണ്ടില്ലെങ്കിൽ ബ്രാഹ്മ കൊടുക്കെണ്ടുന്ന ദ്രവ്യം അവനെക്കൊണ്ട കൊടുപ്പിച്ച ദ്രവ്യത്തിൽ പത്തിലൊന്ന പ്രായശ്ചിത്തം വാങ്ങിക്കെണം— ഉന്നജ്ഞ।—

സാക്ഷിക്കാരൻ പ്രത്യക്ഷം പറഞ്ഞാൽ ഒരു പു
രുഷ സാക്ഷി ലക്ഷണം തന്നെ വന്നെങ്കിലും ഉറപ്പാക്കി
ക്കിലും അന്നന്ന് ശ്രദ്ധയും ഉണ്ടാക്കാമെങ്കിലും ശക്തി
യിൽ ഒരുത്തൻ മരിക്കയാകിലും ഉണ്ടാകും അ
വൻ പ്രാണക്കാരൻ എന്ന് നിശ്ചയിക്കയും അ
തിന്റെ ശിക്ഷ ചെയ്കയും വേണമെന്ന ന്യായ ന
ിയമവിധി —

കാര്യത്തിന്റെ പരമാൎത്ഥം അറിയേണ്ടതിന്നു പ
രീക്ഷക്കാരെ വിചാരിച്ചാൽ ഒടുക്കത്തെ
സാക്ഷിക്കാർ സംശയിച്ചാൽ അങ്ങിനെ മിന്നേ
വേഗം തീരുമാനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു എന്ന
ന്യായവിധി — ഇതി സാക്ഷി പ്രകരണം —

൧൨—

വൎണ്ണിനാന്തുവധൊയത്ര തത്രസാക്ഷ്യനൃതംവദെൽ।
തൽപാവനായനിൎവ്വാപ്യശ്ചരുസ്സാരസ്വതൊദ്വിജൈഃ।

യാതൊരുകാൎയ്യത്തിൽ സത്യത്തെതന്നെ പറഞ്ഞാൽ ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യശൂദ്രന്മാരെന്ന നാലുജാതിയിലുള്ളവൎക്കൊരുത്തൎക്കെങ്കിലും ഒരുത്തൎക്ക് വധം സംഭവിക്കുന്നു, ആ കാൎയ്യത്തിൽ വധംവരാതെയിരിക്കെണ്ടുന്നതിന അസത്യം പറയാം, അതുകൊണ്ടെറ്റം ദൊഷംവരികയില്ല। കുറവുവരുന്നദൊഷം ശാസ്ത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നകൎമ്മംചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടുനിവൃത്തിക്കും। ൧൦൫।

(ഉദിത്യൃചാവാവാരുണ്യാതൃചെനാബ്ദൈവതെനവാ।)
കൂഷ്മാണ്ഡൈൎവ്വാപിജുഹുയാദ്ഘൃതമഗ്നൌയഥാവിധി।

വെദശാസ്ത്രത്തിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന കൎമ്മംകൊണ്ടും വിധിവിഷയത്തിൽ അസത്യം പറഞ്ഞദൊഷത്തിനുനിവൃത്തിവരികയുംചെയ്യും। എന്നതുകൊണ്ടുമെൽഎഴുതിയ അസത്യദൊഷം പരിഹാരത്തിനുമെൽഎഴുതിയശ്ലൊകത്തിലുള്ളകൎമ്മങ്ങളെചെയ്യെണം। ൧൦൬।

ബഹുത്വംപരിഗൃഹ്ണീയാൽസാക്ഷിദ്വൈധെനരാധിപഃ।
സമെഷുതുഗുണൊൽകൃഷ്ടാൻഗുണിദ്വൈധെദ്വിജൊത്തമാൻ।

വാദിപ്രതിവാദികൾരണ്ടുപെരുടെപക്ഷത്തിലും സാക്ഷികൾരണ്ടുവിധമായിട്ടുവന്നാൽ സാക്ഷിഅധികമായിരിക്കുന്നപക്ഷത്തെഗ്രഹിക്കെണം। രണ്ടുപക്ഷത്തിലും സമമായിട്ടുവന്നാൽ എറ്റംഗുണവാന്മാരായിരിക്കുന്നസാക്ഷിക്കാരെഗ്രഹിക്കെണം। രണ്ടുപക്ഷത്തിലുംവന്നിരിക്കുന്നവരുംഗുണവാന്മാരെങ്കിൽ ജാതികൊണ്ടുവിശിഷ്ടന്മാരായവരെഗ്രഹിക്കെണം। സംഖ്യകൊണ്ടും ഗുണങ്ങൾകൊണ്ടും ജാതികൊണ്ടും സമമായിട്ടുള്ളവരരണ്ടുപക്ഷത്തിലും രണ്ടുവിധമായിട്ടുസാക്ഷികൾവന്നാൽ അപ്പൊൾസാക്ഷികളെവിട്ടുമറ്റുപ്രമാണത്താൽ കാൎയ്യംനിശ്ചയിക്കെണം। ൧൦൭।

കാലാകൃതിവയൊവൃത്തദെശജാതിപ്രമാണതഃ।
അല്പന്യൂനാധികത്വംസിദ്ധംസാദൃശ്യംവിനിൎദ്ദിശെൽ।

വാദിപ്രതിവാദികൾപറഞ്ഞൊഴ്ത്തിയിരിക്കുന്ന കാലദെശംമുതലായതും അവർ

കാൎയ്യത്തിന്റെ സാക്ഷികളാൽ സത്യം ചെ
യ്യാൽ ദുൎജ്ജനമരണം പക്ഷമെന്നു ബോധിപ്പി
ച്ചിട്ടെ സാക്ഷികളാൽ പ്രയോജനം പറയേണം പി
ന്നെ അതിന്റെ ദൈവശപഥങ്ങൾ കൊടുക്കിട്ടു ബോ
ധപ്പെടുത്തണം എന്ന വൈരാഗികൾ ഉള്ളവരാകയും വ
ധിക്കയും ചെയ്യേണം എന്ന കാത്യായനന്റെ വിധി
ഇതിസ്മൃത്യാവചനം —

സാക്ഷികളെ ചെയ്യ സംഗതികളുടെ ഗ്രാഹ്യാഗ്രാഹ്യ
ങ്ങളുടെ ജ്ഞാനത്തിന്നു ഉപകരിക്കുന്ന
ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ മതിയെന്നത്രെ:|-
സാക്ഷികൾ രണ്ടുവിധമായാൽ അധികം ഉള്ളതിനെ ഗ്ര
ഹിക്കേണം സമമായാൽ ഗുണങ്ങൾ ഏറെയുള്ളവരു
ഉള്ളപക്ഷം ഗ്രഹിക്കേണം അതും സമമായാൽ ബു
ദ്ധന്മാർ ഏറെയുള്ളപക്ഷം ഗ്രഹിക്കേണം അതും
സമമായി വന്നാൽ ബ്രാഹ്മണർ ഏറിയ പക്ഷം ഗ്ര
ഹിക്കേണമെന്നു മനുവിന്റെ വിധി —

ഇതി സാക്ഷിബലം

കാലം കൊണ്ടും ശക്തികൊണ്ടും പലപ്രകാ
രേണ ദ്രവ്യം കൊണ്ടും ദേശം കൊണ്ടും ജാതികൊണ്ടു
ഭ്രമണം കൊണ്ടും ആശ്രയം കൊണ്ടും കാൎയ്യത്തിന്നു ഉര
ഉണ്ടാകയില്ല എന്ന പരീക്ഷിൽ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു വി
ധിക്കേണ്ടതിനെ പറയുന്നു എന്ന മനുവിന്റെ വിധി —

പറഞ്ഞതിൽ പിന്നെ കുറവു കൂടാതെ സാക്ഷിക്കാരും പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ സിദ്ധിക്കും। അ
ല്ലെങ്കിൽ സിദ്ധിക്കയില്ല। ഉക്തംച।

സാധ്യാർത്ഥം ശേഷിതൈസ്സാക്ഷിഭിസ്സകലം ഭവേൽ
സ്ത്രീസംഗേ സാഹസേ ചൌര്യേ യത്സാധ്യം പരികീർത്തിതം। } after 286

പരസ്ത്രീസംഗം ഏടവാടു കാര്യത്തിലും സാഹസത്തിലും മോഷണകാര്യത്തിലും വാദിപ്രതി
വാദികൾ പറഞ്ഞെഴുതിയിരിക്കുന്നതിൽ ഏതാനും സാക്ഷി സത്യം തന്നെ എന്നു പറഞ്ഞു എ
ങ്കിൽ ആ കാര്യം മുഴുവനും കാര്യത്തിന്റെ ഏകദേശം ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്ന സാക്ഷിപ്രമാണത്താ
ൽ കാര്യം മുഴുവനും സിദ്ധിക്കും। ഉക്തംച।

യസ്യാഹുസ്സാക്ഷിണസ്സത്യം പ്രതിജ്ഞാം സ ജയീ ഭവേൽ
അന്യഥാവാദിനോ യസ്യ ധ്രുവസ്തസ്യ പരാജയം।

യാതൊരുത്തൻ ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യത്തിനെ സത്യം തന്നെ എന്നു സാക്ഷിക്കാ
രും പറയുന്നതാകുന്നു അവൻ കാര്യത്തിനു ജയമുള്ളവൻ യാതൊരുത്തൻ ബോധിപ്പിച്ച കാ
ര്യത്തിനു സാക്ഷിക്കാരൻ അന്യഥാവായിട്ടു പറയുന്നതാകുന്നു അവൻ കാര്യത്തിനു അപജയം

ഊനമഭ്യധികം വാർത്ഥം ബ്രൂയുര്യത്ര സാക്ഷിണഃ। — here Slok. 1?
തദപ്യനുക്തം വിജ്ഞേയം ഏഷ സാക്ഷിവിധിഃ സ്മൃതഃ। — follows Slok. 284

കൊടുക്കവാങ്ങൽ മുതലായ കാര്യങ്ങളിൽ വാദി എങ്കിലും പ്രതിവാദി എങ്കിലും ബോധിപ്പി
ച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യത്തെ കുറെ എങ്കിലും കൂടെ എങ്കിലും സാക്ഷിക്കാരൻ പറഞ്ഞാൽ ആ
യതു പറയാത്തതിനു സമം। എന്നു അറിഞ്ഞുകൊള്ളേണം। അസ്സാത്തതു പ്രമാണം।
ഇതി സാക്ഷിവാദവിധിഃ। ഉക്തംച।

രാജലേഖ്യം സ്ഥാനകൃതം സ്വഹസ്തലിഖിതം തഥാ।
ലേഖ്യന്തു ത്രിവിധം പ്രോക്തം ഭിന്നം തദ്ദശധാ പുനഃ।

രാജലേഖ്യമെന്നും സ്ഥാനലേഖ്യമെന്നും സ്വഹസ്തലിഖിതമെന്നും ഇപ്രകാരം മൂന്നുവിധം
ആയ ലേഖ്യം തന്നെ പ്രകാരാന്തരമായിട്ടു പത്തുവിധം ഉണ്ടു। ഉക്തംച।

ദാനലേഖ്യം ഭാഗലേഖ്യം സീമാലേഖ്യം തഥാ പരം।
ക്രിയാലേഖ്യം തഥാ ലേഖ്യം ആധിലേഖ്യം തഥാ പരം।
ശുദ്ധിലേഖ്യം ജയപത്രകമേവ ച।
സന്ധിപത്രം തഥാ വൈ ... ക്രിയാഭേദൈരനേകധാ।

ദാനലേഖ്യമെന്നും ഭാഗലേഖ്യമെന്നും സീമാലേഖ്യമെന്നും ക്രിയാലേഖ്യമെന്നും ദാസലേ

യാവനൊരുത്തന്റെ കാൎയ്യത്തിങ്കൽ സാക്ഷികളും
പ്രമാണങ്ങളും സത്യമായി പറയുന്നതന്നവൻ ആ കാ
ൎയ്യത്തിന്നു ജയിക്കും ഇതിന്റെ വിപരീതമായാൽ തോ
ന്നവൻ അപജയം വരും ഇങ്ങിനെ സാക്ഷിയുടെ വാക്കു
ന്റെ വിധി — ഇതിന്നു പ്രമാണം സ്മൃതി —
(നിട്ടി) [illegible] സാക്ഷി [illegible]
ൟഗതഃ ന [illegible]
൩ വെൽ —

കാൎയ്യങ്ങൾ ഒക്കെയും കാൎയ്യസമ്പ്രാൎത്ഥികൾ പറഞ്ഞ
കൎമ്മത്തിൽ പിന്നെ സാക്ഷ്യം പറയെണ്ടവൻ സാ
ക്ഷിക്കാരവനൊക്കെയും ആ കാൎയ്യസ്ഥൻ പറ
ഞ്ഞ അക്ഷരങ്ങൾ തന്നെ പറയുന്ന പറഞ്ഞാൽ
അത സത്യമായിട്ടു പരിഗ്രഹിക്കെണമെന്നാകുന്നതിന്റെ
വിധി — ആ വിവാദത്തിൽ ഏറ്റം കുറഞ്ഞിട്ടും ഏറെ
താരകാൎയ്യത്തിങ്കൽ സാക്ഷികൾ പറയുന്നതാകുന്നു സ
ത്യമല്ലാതെ പോയതും എല്ലാ സാക്ഷികളും ഒരുവിധം
തന്നെ ഇ[illegible] സത്യമായിരിക്കുന്നത്തിന്റെ ന
ൟ [illegible] സാക്ഷി [illegible] പറഞ്ഞവൻ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] പറഞ്ഞിട്ടു [illegible] സത്യമായി
രിക്കുന്നത്തിന്റെ [illegible]
ന്നതിന്റെ വിധി — ഇതിന്നു പ്രമാണം സ്മൃതി —

[illegible]
[illegible]

ലെഖ്യം ഉത്തപെരുന്ന പ്രകാരം ത്തെട്ടുകായിരുന്നു
ഞാന ജ്ഞാഹസ്ഥന്റെ കൂടെ വിധിച്ചു

ഖ്യ)മെന്നും ആധിലെഖ്യ)മെന്നും സംവിത്തിലെഖ്യ)മെന്നും ഉദ്ധാരലെഖ്യ)മെന്നും ജയപത്രമെന്നും ഇപ്രകാരം ലെഖ്യം പത്തുവിധം। ഉദാഹരണം।

ഭൂമിം ദത്വാതു യഃ കുര്യാൽ ലെഖ്യം ചന്ദ്രാർക്കകാലികം।
അനാഛെദ്യമനാഹാര്യം ദാനലെഖ്യന്തു തത്സ്മൃതം। ഉദാഹരണം।

ഭൂമിയെ ദാനം ചെയ്ത ചന്ദ്രസൂര്യന്മാരുള്ളവരെയും അനുഭവിച്ചു കൊള്ളെണമെന്നും ഇതു ആരും തന്നെ അഴിക്കയും അപഹരിക്കയും അരുതെന്നും എഴുതി കൊടുക്കുന്ന ലെഖ്യത്തിനു ദാനലെഖ്യമെന്ന പെര। ഉദാഹരണം।

വിഭാഗപത്രമിത്യെതൽ ഭാഗിനാമിഷ്ടയെ കൃതെ।
സീമാവിവാദെ നിർണ്ണീതെ സീമാപത്രമിതിസ്മൃതം।

ദായാദിക്കാര വന്ന വക പകുത്ത നിശ്ചയിച്ച അവര തമ്മിൽ എഴുതി എഴുതി കൊടുക്കുന്ന ഓലപത്രത്തിന ഭാഗലെഖ്യമെന്ന പെര। അതിര നിശ്ചയം വരുത്തി ഇന്ന എല്ലകളിന്ന വക്ക എന്ന എഴുതുന്ന ലെഖ്യത്തിന സീമാലെഖ്യമെന്ന പെര। ഉദാഹരണം।

ഗ്രഹക്ഷെത്രാദികം ക്രീത്വാ തുല്യമൂല്യക്രിയാന്വിതം।
പത്രം കാരയതെ യത്തു ലെഖ്യന്തൽ ക്രിയമുച്യതെ।

ഭവനങ്ങൾ നിലം പുരയിടം മുതലായതിന വില പറകയും വില കൊടുത്ത എഴുതി വാങ്ങുന്ന ലെഖ്യത്തിന ക്രിയാലെഖ്യമെന്ന പെര। ഉദാഹരണം।

ആധിത്വമാധിലെഖ്യം സ്യാൽ ദാസത്വം ദാസപത്രകം।

പണയം വെച്ച എഴുതുന്ന ഓലെക്ക ആധിലെഖ്യമെന്നും ദാസന്മാരെഴുതി വാങ്ങുന്ന ഓലെക്ക ദാസലെഖ്യമെന്നും പെര। ഉദാഹരണം।

സമീഹിതാർത്ഥസിദ്ധ്യർത്ഥം ഗ്രാമശ്രെണിഗണാദിഭിഃ।
ശാന്തിവിരൊധിയത്സാധ്യം സംവിത്തിപത്രകം।

ഗ്രാമശ്രെണിഗണാദികളിങ്ങെന്നാൽ തങ്ങൾക്കു വെണ്ടുന്ന കാര്യം സിദ്ധിപ്പാൻ കൊണ്ട ശാന്തിവിരൊധം കൂടാതെ ഇരിക്കുന്ന ധർമ്മനിമിത്തമായിട്ട എഴുതപ്പെട്ട പത്രം സംവിത്തപത്രമെന്ന പെര। ഉദാഹരണം।

ധനം വൃദ്ധ്യാ ഗ്രഹീത്വാതു സ്വയം കുര്യാച്ച കാരയെൽ।
ഉദ്ധാരപത്രം തൽ പ്രൊക്തം ഋണലെഖ്യം മനീഷിഭിഃ।

മറ്റൊരുത്തനൊട വൃദ്ധിക്കായിട്ട ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ച താൻ തന്നെ എഴുതി കൊടുക്കുന്നതിന ഉദ്ധാരലെഖ്യമെന്നും മറ്റൊരുത്തനെക്കൊണ്ട എഴുതിച്ചു കൊടുക്കുന്നതിന്നും

ദാനലെഖ്യമെന്നും ഭാഗലെഖ്യമെന്നും സ്ഥി
രാലെഖ്യമെന്നും ക്രയലെഖ്യമെന്നും ദാസ
ലെഖ്യമെന്നും ഋണലെഖ്യമെന്നും സംവിൽലെഖ്യ
മെന്നും ഉത്തരലെഖ്യമെന്നും ജയപത്രമെന്നും സ
ന്ധിപത്രമെന്നും ഇങ്ങിനെ പലപ്രകാരം പ്രമാണം
ഇതിൽ ഒട്ടുകളുദാഹരിച്ചു എഴുതുന്നുണ്ടു—

ഭൂമിയെ ദാനം ചെയ്തിട്ടു ചന്ദ്രാദിത്യന്മാരുള്ള
നാൾ അനുഭവിപ്പാനായി ചെയ്തു മറ്റൊരുത്തനും ഒരുനാ
ളും തടുക്കയും മുടക്കയും ചെയ്യാതെ കണ്ട എഴുതി
പ്രമാണം ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നതിന്നു പ്രമാണത്തിന്നു ദാ
നലെഖ്യമെന്നു പെരാകുന്നു—

ദായഭാഗങ്ങൾക്ക പിരിച്ചു കൊടുത്തിട്ടു അതതിന്നു
ടു എഴുതി വെക്കുന്നതിന്നു ഭാഗലെഖ്യമെന്നു പെരാകു
ന്നു. അവിടെ വിശുദ്ധമായിട്ടു അതിന്റെ ഉദ്ദ്യപ്ര
വും മിതിയും കൂടി എഴുതി വെക്കുന്നതിന്നു സ്ഥിരലെഖ്യ
മെന്നു പെരാകുന്നു—

ഉള്ള പണ്യങ്ങൾ കൊണ്ട വിക്രയത്തെ വില എന്നിങ്ങനെ
ാട്ടിം എഴുതി വെക്കുന്നതിന്നു ക്രയപത്രമെന്നു പെരാകു

ദ്രവ്യം കൊടുത്തു ദ്രവ്യം പലിശ കൂടി എഴുതി വെ
ക്കുന്നതിന്നു ഋണലെഖ്യം. പണയമുതലൊക്കെയും എ
ഴുതിവെക്കുന്നതു ആധിപത്രമെന്നു പെരാകുന്നു—

ശാസ്ത്രത്തിന്നവിരൊധം കൂടാതെ കണ്ട യഥാർത്ഥമായിട്ടു
ന്നൽ സാക്ഷികളും സാധിക്കേണമെന്നിട്ട ദ്രവ്യം
കൊടുത്തെഴുതി വെക്കുന്നതിന്നു സംവിൽപത്ര
മെന്നു പെര—

പരിശുദ്ധവണ്ണം മെലിച്ചിട്ടു എല്ലാം കൊടുത്തി
ട്ട എല്ലാം ചെയ്യുന്ന കടം വാങ്ങിയവനെ ലെക്കുത്തര
പത്രമെന്നു പെരാകുന്നു ഇവകളെക്കൂടെ ഉത്ത
രക്കിന്നതങ്ങളിൽ പലവിധത്താലും എഴുതിക്കൽ ചെയ്യാ

ശിഷ്യരൽ നവിടുന്നതു കൊടുക്കിംഗ്ലിതുമെഡു
ന്നതിൽ ജന്മപുനരുജ്ജീവനത്തെ മരണങ്ങളെ
ക്യംകിൽ പ്രധാനം ഉപ്പൂതി കാട്ടുകിന്നതിന
ജയപത്രമെന്നപോലെ —

ന ലെഖ്യമെന്നും പെര- ഉന്നസ്യ। ധനികന്റെ സമ്മതം പൊലെ സമ്മതിച്ച വഴി
ക്കു കടം മെടിക്കുന്നവൻ എഴുതി കൊടുക്കുന്ന പത്രം ഋണപത്രം + 1Mora

യഃ കശ്ചിദൎത്ഥൊ നിൎണ്ണീതഃ സ്വരുച്യാ തു പരസ്പരം।
ലെഖ്യന്തു സാക്ഷിമൽ കാൎയ്യം തസ്മിൻ ധനികപൂൎവ്വകം।

രണ്ടു പെരുംകൂടി യൊജിച്ച സമ്മതപ്രകാരം എഴുതുന്നതു രണ്ടു പെരും സമ്മതിച്ച സമ്മത
പ്രകാരം എഴുതുന്ന ഋണലെഖ്യത്തിൽ സാക്ഷിയൊടു കൂടിയതായും കടം കൊടുക്കു
ന്നവന്റെ പെർ മുമ്പിലും വാങ്ങിക്കുന്നവന്റെ പെർ പിമ്പിലും വെച്ച എഴുതെണം। ഉന്നസ്യ।

സമാമാസതദൎദ്ധാഹൊ നാമജാതിസ്വഗൊത്രകം।
സബ്രഹ്മചാരികാത്മീയ പിതൃനാമാദിചിഹ്നിതം।

ഋണലെഖ്യം മുതലായതിൽ അതാതലെഖ്യങ്ങളിൽ വെണ്ടുന്ന ആണ്ടും മാസവും
തിത്ഥിയും ജാതിയും ഗൊത്രവും കൊടുക്കുന്നവന്റെയും വാങ്ങിക്കുന്നവന്റെയും
പൂൎവ്വന്മാരുടെ പെരും വെച്ച എഴുതെണം। ഉന്നസ്യ।

സമാപ്തെൎത്ഥെ ഋണീ നാമ സ്വഹസ്തെന നിവെശയെൽ।
മതം മെ അമുകപുത്രസ്യ യദത്രൊപരി ലെഖിതം।

ലെഖ്യത്തിന്റെ വാചകം വെച്ച എഴുതി തീരുമ്പൊൾ കടൻ വാങ്ങിക്കുന്നവന്റെ
കൈ കൊണ്ടു നാമം എഴുതിയിരിക്കുന്നത ഇതിനക്ക സമ്മതം എഴുതി കയ്യൊപ്പിടെണം। ഉന്നസ്യ।

ഉഭയാഭ്യൎത്ഥിതെനൈതന്മയാ ഹ്യമുകസൂനുനാ।
ലിഖിതം ഹ്യമുകെനെതി ലെഖകസ്തു തതൊ ലിഖെൽ।

കടം വാങ്ങിച്ചാൽ കയ്യൊപ്പിട്ടതിന്റെ ശെഷം എഴുതുന്ന കാരൻ ഇവർ രണ്ടു പെർ ചൊല്ലി
ട്ട ഇന്നവന്റെ മകൻ ഇന്നവൻ എഴുതിയതെന്നും വാചകം വെച്ച കയ്യൊപ്പിടെണം। ഉന്നസ്യ।

സാക്ഷിണശ്ച സ്വഹസ്തെന പിതൃനാമകപൂൎവ്വകം।
അത്രാഹമമുകസ്സാക്ഷീ ലിഖെയുരിതി തെ സമാഃ।

എഴുതുന്നവൻ കയ്യൊപ്പിട്ടതിന്റെ ശെഷം ഇക്കാൎയ്യത്തിൽ ഞാൻ സാക്ഷിയെന്ന
സാക്ഷിക്കാരും എല്ലാപെരും വെച്ച കയ്യൊപ്പിടെണം। ഉന്നസ്യ।

വിനാപി സാക്ഷിഭിൎല്ലെഖ്യം സ്വഹസ്തലിഖിതഞ്ച യൽ।
തൽ പ്രമാണം സ്മൃതം ലെഖ്യം ബലൊപധികൃതാദൃതെ।

കടൻ വാങ്ങുന്നവൻ തൻ കൈ കൊണ്ടു തന്നെ വാചകം എഴുതി കൊടുക്കുന്ന ലെ

സമ്പൂൎണ്ണതയുൾ പത്രം സമ്മിലെഴുന്ന
ക്രമം—
ഇരിവരിക്കുടെ പാപിച്ച ഇടയിൽ സമ്പാദിക്കൾ
പന്നവരൊഞ്ഞാണെങ്കിലും തൂക്കുവപുവത്തിക്കൽ
ന്നവരൊഞ്ഞാണെങ്കിലും കാൎയ്യം ഹേതുവാക്കിട്ട് എങ്കിൽ
കാൎയ്യങ്ങൾ ഉക്കളെ പറഞ്ഞതിൽ ഇവരിരുവർ തമ്മിൽ ശ
ണ്ഠയ തഴവെന്ന പറഞ്ഞതിൽ ചെൽ കൈവിട്ടിരുന്ന
ന്നെഴുതിവെക്കുന്നതിന്ന സമ്മതമെന്നവെരണ്ട
എഴുതുന്നതിന്റെ വിധി—
ആരെങ്കിലുമൊരുത്തൻ മറ്റൊരുത്തനെ മായി
ട്ടൊരു ന്യായം തെളിച്ചിട്ടും കൊടുക്കാ
വാൾ ന്യായം കൊടുക്കുന്നവൻ പറഞ്ഞിട്ടുവ
നക്കൊണ്ട സാക്ഷികളെക്കൊണ്ടെ മരണം എഴു
തിക്കണം ആധനം പറഞ്ഞവന്റെ പെരുമ്പ
ദക്കെന്നു സമ്പ്രദായം പക്ഷവും ദേവവും
പെരും ജാതിയും ഗോത്രവും സഭയുടെ പേരും
കൊണ്ടവന്റെയും കൊടുത്തവന്റെയും കാരണ
വരുടെ പേരും പേണം ഉദ്ദേശ്യം കൊണ്ട
താരതമ്യവചനം പോലെ ചെയ്കയെ ഉള്ളു
മെന്നു ന്യായം പറഞ്ഞാൽ പിന്നെ മരണം ത
ന്റെ കയ്യിൽ വെക്കാതെന്നു ന്യായം പറഞ്ഞ
ന്നു ന്യായം പത്രത്തിൽ ഉൾപെടും ന്യായാധിപ
ൽ മരണം ന്യായക്കാരുടെ പുത്രൻ പുത്രിക്കും
ട്ട പുത്രൻ മരണമെഴുതി കൊടുക്കണമെങ്കിലും ചെ
യ്യണം ന്യായം കൊടുക്കുന്നവൻ എന്നു മരണമെഴു
തി കൊടുക്കണമെങ്കിൽ ന്യായം പുത്രൻമാരുടെ പുത്ര
ന്മാൎക്ക ഇരിക്കും ബോധിപ്പിച്ചു ഇന്നവന്റെ പുത്രൻ
ഇന്നവൻ ഇന്നവന്റെ പുത്രൻ ഇന്നവനെ ഉടനെ എഴു
തിയത ഇന്നവന്റെ പുത്രൻ ഇന്നവൻ എന്നെഴു
തിയ ന്യായം ഇന്നതെന്നും സാക്ഷികൾ ഇന്നവര
എന്നതിന്റെ കീഴെ കൈയ്യൊപ്പ് ഇട്ടതിന്റെ പെരുമ്പ
ദ തന്റെ പേരെഴുതി തന്നു സാക്ഷിക
ൾ ഞാനും ഇന്നവനും ഒരു കാൎയ്യത്തിന്ന സാക്ഷികളെ
ന്നു എല്ലാവരും എഴുതേണം എന്നു പറഞ്ഞവ
ന്റെ വിധി—

ത്ര്യം സാക്ഷികളെങ്കിലും പ്രമാണമായിട്ടിരിക്കും ബലം കൊണ്ടെങ്കിലും ചെയ്യപ്പെട്ടുവെങ്കിലും അപ്രമാണമായിട്ടിരിക്കയില്ല। ൬൫।

അലിപിജ്ഞ ഋണീ യസ്യാൽ ലേഖയേൽ സ്വമതം തു സഃ।
സാക്ഷീ വാ സാക്ഷിണാന്യേന സർവ്വസാക്ഷിസമീപതഃ।

കടം വാങ്ങിക്കുന്നവൻ എഴുത്തറിവാൻ വഹിയാത്തവനെങ്കിൽ താൻ സമ്മതപ്രകാരത്തിനു മറ്റൊരുത്തനെക്കൊണ്ടെഴുതിക്കേണം। ഇപ്രകാരം എഴുതുന്നവൻ വസ്യാൽ തന്നെ സാക്ഷിക്കാരനും ശിഷ്ടം ഉള്ള സാക്ഷിക്കാരുടെ അടുക്കെ വെച്ചെഴുതേണ്ടും മറ്റൊരു സാക്ഷിക്കാരനെക്കൊണ്ടെങ്കിലും എഴുതിക്കേണം। ൬൬

യഥോപന്യസ്തസാധ്യാർത്ഥസംയുക്തം സോത്തരക്രിയം।
സാവധാരണകം ചൈവ മുദ്രിതം രാജമുദ്രയാ। ൬൭
സതാം സ്വഹസ്തചിഹ്നം ച വാദിപ്രത്യർത്ഥിസംയുതം।
പ്രാഡ്വിവാകാദിഹസ്താങ്കം ജയപത്രം കഥിഷ്യതേ।

ജയപത്രം എഴുതേണ്ടും പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു। വാദിയാൽ അവലാദി ബോധിപ്പിക്കപ്പെട്ട കാര്യവും വാദിപ്രതിവാദികളുടെ ഉത്തരപ്രത്യുത്തരങ്ങളും ലിഖിതസാക്ഷ്യാദിപ്രമാണത്തെയും വാദിപ്രതിവാദികളുടെ പേരും വെച്ചെഴുതി ആയതു ഇന്ന പ്രകാരമെന്ന നിശ്ചയിച്ചെഴുതി രാജമുദ്രയും രാജാവിന്റെ കയ്യൊപ്പും പ്രാഡ്വിവാകന്റെയും സഭ്യന്മാരുടെയും കയ്യൊപ്പും ഇട്ടിരിക്കുന്ന പത്രത്തിനു ജയപത്രമെന്നു പേര്। ജയപത്രം തീർന്നു। ൬൮।

സന്ധ്യോത്തരത്രപ്രതിലേഖ്യം സന്ധിലേഖ്യമിതീര്യതേ।
ദേശാചാരസ്ഥിതിയുതം ലേഖ്യം പ്രതിഗൃഹീതകം।
സമാമാസാദിഭിന്നം തു പ്രമാണം തദ്ഭവേത് പുനഃ।

രണ്ടു പേരും സമ്മതിച്ചെഴുതിക്കുന്ന പത്രത്തിനു സന്ധിപത്രമെന്നും സമ്മതപത്രമെന്നും പേര്। ഈ ലേഖ്യത്തിൽ കരലേഖ്യം ആണ്ടും മാസവും മുതലായതിലൊന്നും ഗണ്ടൽ എഴുതുവാൻ വിട്ടുപോയെങ്കിലും സിദ്ധിക്കും। ൬൯-

രാജ്ഞാ സ്വഹസ്തചിഹ്നേന സന്ധിവിഗ്രഹലേഖകൈഃ।
ലിഖിതം രാജനാമാങ്കം മുദ്രിതം രാജമുദ്രയാ।

ഇനി രാജശാസനം എഴുതേണ്ടും പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു। രാജാവിന്റെ ആജ്ഞ ക്കപ്പെട്ടവരായിട്ട് സന്ധിവിഗ്രഹം മുതലായതു എഴുതിവരുന്ന എഴുത്തുകാരെക്കൊണ്ട് എഴുതിച്ചതായും രാജാവിന്റെ കയ്യൊപ്പിട്ട പേരോടും മുദ്രയോടും കൂടിയതായും രാജശാസനം എഴുതേണം। ൭൦।

സാക്ഷികൾകൂടാതെ ഒരു എഴുത്തുപ്രമാണം എഴുതുമ്പൊ
ൾ എഴുതിക്കൊടുക്കുന്നവന്റെ കൈയെഴുത്താ
യിരിക്കണം അല്ലെങ്കിൽ അതാകുന്ന പ്രമാ
ണം സാക്ഷി എഴുതിക്കൊടുത്തവനും ബലൊപധികളെ
ൾ അക്ഷരത്തിൽ എന്നാകുന്നു യാജ്ഞവല്ക്യന്റെ വിധി

കടം വാങ്ങിയവൻ എഴുത്തു വശമില്ലാത്തവൻ എങ്കിൽ
വിശ്വാസമുള്ളൊരു മറ്റൊരുത്തനെക്കൊണ്ടു താൻ കൂ
ടെ ഇരുന്നതിന്റെ സമ്മതക്കുറിപ്പു പറഞ്ഞുകൊടുത്തു എഴു
തിക്കണം സാക്ഷിക്കാരെക്കൊണ്ടും അപ്രകാരം സമ്മതങ്ങളെഴു
തിക്കണം എന്നാകുന്നു യാജ്ഞവല്ക്യന്റെ വിധി

മറ്റൊരുത്തൻ അൎത്ഥം സ്വയമായിട്ടുകൊടുത്ത
ദ്രവ്യം കൊടുത്ത പ്രമാണം എഴുതിക്കൊള്ളുമ്പോൾ ഉത്തമർ
ക്കുടെ പേരക്കണം അതിന്റെ മുദ്രയിട്ടുള്ള
താകുമ്പോൾ അവയവങ്ങൾകൂടെ ഇരിക്കണം എന്ന
യാജ്ഞവല്ക്യന്റെ വിധി

അതൊരു സ്വഹസ്തങ്ങൾ തമ്മിൽ ലാക്കം പോൾ പ
ത്രത്തെക്കൊണ്ടു അടയാളം എഴുതണം പ്രാ
യിപ്പാകൻ ഇടങ്ങളുള്ളവരെ ഒപ്പായിട്ടുള്ള
ജയപത്രമെന്ന പേർ എന്നാകുന്നു യാജ്ഞവല്ക്യന്റെ വിധി

സന്ധിയിങ്കൽ എഴുതിവെക്കുന്നതിന്നു സന്ധിലേഖ്യ
മെന്ന പേർ കല്പിച്ച പ്രമാണം എഴുതിക്കൊ
ടുക്കുന്നവന്റെ ഒപ്പിട്ടുള്ളവകളും ആ
തെ ശൂദ്രനും പൊലെ സ്വം വൎണ്ണമായി
കൾ കൂടാതെയുള്ള പ്രമാണം അല്ലാതെ മറ്റെ
ഴുതണം എന്ന കാത്യായനന്റെ വിധി ഇങ്ങിനെ
ലേഖ്യപ്രകരണം സമാപ്തം

സമാമാസതദൎദ്ധാഹൊനാമജാത്യാദിചിഹ്നിതം।
സ്വഹസ്തവൎണ്ണക്രമൊപെതം അവിലുപ്തക്രമാക്ഷരം।
രാജശാസനമെതത്സ്യാൽ ഉത്തമം സൎവ്വലെഖ്യതഃ।

മെൽ എഴുതിയപ്രകാരത്തൊടുകൂടിയതായും അനക്ഷരം കുറഞ്ഞും വെട്ടും വരാതെയും എഴുതിക്കൊടുക്കുന്ന ലെഖ്യം രാജശാസനമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടും। എല്ലാ ലെഖ്യങ്ങളെക്കാളും വലിയപ്രമാണമായിട്ടുള്ളത। ൩൧൧-।

ദെശാചാരവിരുദ്ധം യത് വ്യക്താധിവിധിലക്ഷണം।
തൽപ്രമാണം സ്മൃതം ലെഖ്യം അവിലുപ്തക്രമാക്ഷരം।

ദെശാചാരത്തിന വിരൊധം കൂടാതെ പണം വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ടു ദ്രവ്യം കൊടുത്ത എഴുതിവാങ്ങുന്ന ലെഖ്യവും അക്ഷരവിഴുതലായ ദൊഷം കൂടാതെ എഴുതിക്കുന്ന ലെഖ്യവും ചിലകാലം ചെന്നു എങ്കിലും പ്രമാണമായിട്ടിരിക്കും- ൩൧൨-।

ദെശാന്തരസ്ഥെ ദുൎല്ലെഖ്യെ നഷ്ടൊന്മൃഷ്ടെ ഹൃതെ തഥാ।
ഭിന്നെ ദഗ്ധെ ഥവാ ഛിന്നെ ലെഖ്യമന്യത്തു കാരയെൽ।

മെൽ എഴുതിയ ലെഖ്യം ദെശാന്തരത്തിൽ ഇരുന്നു പൊയെങ്കിലും വാചകവിഴുതലായതുകൊണ്ടും ദുഷ്ടലെഖ്യമായിട്ടു പൊയെങ്കിലും മൊഷണം പൊയെങ്കിലും വിരൊധപ്പെട്ടു അപഹരിച്ചു പൊയെങ്കിലും കീറിപ്പൊയെങ്കിലും കരിഞ്ഞുപൊയെങ്കിലും അഗ്നിദഹനം വന്നു പൊയെങ്കിലും വെറെ ഒരു ലെഖ്യം എഴുതിച്ചുകൊള്ളണം-। ൩൧൩।

കാത്യായനഃ। സാക്ഷിദൊഷാൽ ഭവെദ്ദുഷ്ടം പത്രം ലെഖകസ്യ വാ।
ധനികസ്യ വാ ദൊഷാൽ തഥാ ധാരണകസ്യ ച।

ലെഖ്യത്തിന ദൊഷം വരുന്നപ്രകാരത്തിനെ ചൊല്ലുന്നു। സാക്ഷിദൊഷം കൊണ്ടും നട്ടുവെഴുത്തുകാരന്റെ ദൊഷം കൊണ്ടും കടം കൊടുത്തവൻ അതാത കാലത്ത ചൊദിച്ചു പലിശയും മുതലും വാങ്ങിക്കാതെ പല കാലമായിട്ടു ഉപെക്ഷിച്ചിരിക്കുന്ന ദൊഷം കൊണ്ടും വാങ്ങിച്ചവന്റെ ദൊഷം കൊണ്ടും ലെഖ്യം ദുഷ്ടമായിട്ടിരിക്കും। എന്നതുകൊണ്ട ലെഖ്യത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട മെൽ എഴുതിയവരെല്ലാം ഗുണമാരായിട്ടിരിക്കെണം। ൩൧൪।

മക്ഷസ്മൃതിതാൎത്ഥസ്ത്രീ മത്തപ്രാന്താൎത്തരൈഃ।

രാജ്ഞ

രാജാവസമയാനത്തിന്നായിക്കൊണ്ടുംഃ ശത്രുത്തി
ന്നായിക്കൊണ്ടും പത്രത്തിൽ തന്റെ കൈക്കൊണ്ടു
ലെഖനമായതിനെക്കൊണ്ട രാജാവിന്റെ പെരവെ
ച്ചെഴുതിച്ചു രാജമുദ്രയും ഇട്ട സംവത്സരമാസ
ദിക്കളും വെച്ച നല്ലക്ഷരങ്ങളെക്കൊണ്ടും തൊട്ടുകൂടെ പിടിക്ക
ത്തുളും അധികാരക്കാരെക്കൂട്ടാതെകണ്ടു ഉള്ളെഴുത്തി
ന്ന രാജശാസനമെന്നപെര ഇതത്രെ ധർമ്മപ്രമാണങ്ങളിലും
ഉത്തമമെന്നിരിക്കിൽ വിശിഷ്ടമായും അധികാരവും എന്ന
വരെണ്ട വിശെഷംതന്നെ സാമാന്യന്യായത്തിങ്കൽ
ഇരിക്കെണം എന്ന കാത്യായനന്റെ വിധി — ഇതിരാജ
ശാസനങ്ങളുടെ ലക്ഷണം സമാപ്തം —
ദെശാചാരത്തിന്ന വിരൊധം കൂടാതെ അധിക്രു
തലക്ഷണം പ്രമാണം ആക്കിട്ട എതൊരു പ്രമാണം ആ
ലെഖ്യത്തിന്ന അവിശിഷ്ട ക്രമാക്ഷരമെന്നപെരുന്ന
നാരദന്റെ വിധി —

കള്ള

കയ്യെഴുത്തൊത്താൽപോലെ ചെട്ട പൊയാലും പ്രമ
ാണത്തിന്ന പഴക്കംവന്നാലും വിടിച്ചുപറിച്ചുകൊ
ണ്ടുപോയാലും ഉന്നംവന്നപൊയാലും കരിഞ്ഞുപോ
യാലും കീറിപ്പോയാലും പ്രമാണം മറ്റൊരെഴുതി
ക്കേണമെന്ന യാജ്ഞവല്ക്യന്റെ വിധി —

സാക്ഷി

സാക്ഷികളുടെ ദോഷംകൊണ്ടും എഴുത്തുകാരന
ന്റെ ദോഷംകൊണ്ടും ഉടയക്കാരന്റെ ദോഷം
കൊണ്ടും എഴുത്തിനൊന്നിന്റെ ദോഷംകൊ
ണ്ടും പ്രമാണത്തിന്ന ദോഷമുണ്ടാകുമെന്ന
കാത്യായനന്റെ വിധി —

ജാപ
നിശോപാധിബലാൽകാരകൃതംലെഖ്യന്നസിദ്ധ്യതി।

മത്തന്മാൻ ദാസിച്ചിരിക്കുന്നവനാലും എട്ടുവയസ്സിനകത്തപ്പെട്ട ശിശുവിനാലും രാ
ജഭയത്തൊടുകൂടിയവനാലും രൊഗസ്ഥന്മാരാലും സ്വതന്ത്രമില്ലാത്തവരാലും
ചിത്തഭ്രമം കൊണ്ടിരിക്കുന്നവനാലും മഹാവ്യസനത്തൊടുകൂടിയിരിക്കുന്നവ
നാലും ചെയ്യപ്പെട്ട ലെഖ്യവും അദ്ധരാത്രിയിൽ അകാലത്തിങ്കൽ ചെയ്യപ്പെ
ട്ടതും ബലാൽകാരത്താൽ ചെയ്യപ്പെട്ടതും വ്യാജമായിട്ടുണ്ടായ ലെഖ്യവും ദൊ
ഷങ്ങളുള്ളതാകകൊണ്ട അതു സിദ്ധിക്കയില്ല. ശ്ലൊ।

ദൂഷിതൊഗസ്ഥിതസ്സാക്ഷിയത്രൈകൊപിനിവെശിതഃ।
പ്രൊക്തം പിതൃദാസ്യയാൽ
കൂടലെഖ്യന്തുതൽപ്രൊക്തംലെഖകൊവാപിതദ്വിധാ।

യാതൊരു ലെഖ്യത്തിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്ന സാക്ഷികളിൽ ഒരുത്തനെങ്കിലും
ദുഷ്ടനായിരുന്നാൽ ആ ലെഖ്യവും ദൊഷങ്ങളുണ്ടു എഴുത്തുകാരനെക്കൊണ്ട
എഴുതിച്ച ലെഖ്യവും ദുഷ്ടലെഖ്യമെന്നു ചൊല്ലപ്പെടും. ശ്ലൊ।

യദ്ഭ്രഷ്ടമലംഛിദ്രകൃതംമലിനംസ്വല്പകാലികം।
ഭഗ്നൊദൃഷ്ടാക്ഷരയുതംലെഖ്യംകൂടത്വമാപ്നുയാൽ।

ഏറിയകാലം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആണ്ടും മാസത്തൊടുകൂടിയതായും പ്രകാശങ്ങ
ളായിട്ടും പുത്തനായിട്ടും കാണുന്ന അക്ഷരങ്ങളൊടുകൂടിയതായും ഇരിക്കു
ന്ന ലെഖ്യവും വ്യാജമായിട്ടു ഭവിക്കും. ഇതു സംക്ഷെപ്പ ദുഷ്ടലെഖ്യപ്രകരണം.
ശ്ലൊ।

ദർപ്പണസ്ഥംയഥാബിംബമസദ്വല്പ്രദൃശ്യതെ।
തഥാലെഖ്യസ്യബിംബംപാഠികുർവ്വന്തികുശലാജനാഃ।

എത്രയും കുശലത്തൊടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ചിലരുകൾ ദർപ്പണത്തിൽ സ്വബിംബ
മായിട്ടു കാണുന്ന പ്രതിബിംബം പൊലെ മുമ്പിലെ ഉള്ള ലെഖ്യത്തിനു സമ
മായിട്ടു ഉദ്വാചകം മുതലായതും വെച്ചു പുത്തനായിട്ടും വ്യാജമായിട്ടും ഉള്ള
ആധാരങ്ങൾ എഴുതിയുണ്ടാക്കും. ശ്ലൊ।

ലെഖ്യമാലെഖ്യവിൽകെചിൽലിഖന്തികുശലാജനാഃ।
തസ്മാന്നാലെഖ്യസാമർത്ഥ്യാൽസിദ്ധിരൈകാന്തികീമതാ।

മരിച്ചാൽ ഉടങ്ങുന്നവനെക്കൊണ്ടും ബാലവാദ്ധ്യ
രെക്കൊണ്ടും ദുഷ്ടപ്പെട്ടവനെക്കൊണ്ടും ഉപധി
ഉതമായിട്ടും ബെലാൽക്കാരമായിട്ടും എഴുതി
ച്ചിട്ടുള്ള പ്രമാണം വിവാദസ്ഥാനത്തിങ്കൽ ചെന്ന
ാൽ കിട്ടുകയില്ലാ എന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി

എഴുതിയ സംബന്ധപ്രക്കാരം ഉണ്ടാക
കും ഓലപഴഞ്ഞ നഷ്ടമിരിക്കും എഴുതിയസ
ംബന്ധക്കാരെന്നിരിക്കും ഓലമലിന
മായിരിക്കും കത്തിക്കിഴിച്ചിട്ടുള്ളതാക
രണ്ടെ ഉടൽക്കേടിരിക്കും ചെയ്യുന്നതകളുള്ളകാ
രണമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

കൈകാൽ കൈകാൻ മുതലായ അംഗങ്ങളൊടുകൂടെ എഴുതുന്ന ചിത്രബിംബങ്ങളെ ഉപമാലെ ലെഖ്യത്തിന്റെ പെണ്ണുന്ന വാചകം മുതലായത വെച്ച ചില കുശലന്മാർ പ്രാജ്ഞന്മായിട്ടു ഉള ന്യായാരംഭങ്ങളൊക്കും. എന്നതകൊണ്ടു ന്യായാരങ്ങൾ പരീക്ഷിച്ചു ശൊധന ചെയ്തതിന്റെ ന്യായാരംഭപ്രമാണങ്ങൾ തന്നെ കാര്യം നിശ്ചയിക്കരുതു। നാരദ।

സ്ത്രീബാലാതുരാൻ ലിഖിതവിജ്ഞാൻ വഞ്ചയന്തി ബഹവഃ।

ലെഖ്യക്രമാസ്തിംസ്യം കം ജ്ഞെയം യുക്ത്യാഗമന്തതൽ। നാരദ।

പരീക്ഷമെതദ്വിദയം സ്വയം രാജ്ഞാ വിശെഷതഃ।

ലെഖ്യഞ്ചാരെണ ലിഖിതം സാക്ഷ്യാചാരെണ സാക്ഷിഭിഃ।

എഴുത്തറിയാൻ വയ്യാതെ ഇരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളെയും ബാലന്മാരെയും ആതുരന്മാരെയും അവരുടെ ബന്ധുക്കൾ തന്നെ രണ്ടുപെരുടെ വെച്ച ലെഖ്യത്തിനെ ഉണ്ടാക്കി മെൽ എഴുതിയ സ്ത്രീകൾ മുതൽ പെരകാണിച്ചു അവരെക്കൊണ്ടു എഴുത്തും ഇടുവിച്ചിന്നെത്തിൽ അവരെ വഞ്ചിക്കയും ചെയ്യും എന്നതകൊണ്ടു സൂക്ഷ്മമായിട്ടു ഉള ഹെതുക്കളെക്കൊണ്ടും ലെഖ്യാചാരങ്ങളെക്കൊണ്ടും സാക്ഷ്യാചാരങ്ങളെക്കൊണ്ടും നല്ലതിൽ വണ്ണം പരീക്ഷിച്ച ലെഖ്യങ്ങളെ പ്രമാണിക്കെണം। നാരദ।

കാത്യായനഃ। ലെഖ്യസംശയമാപന്നെ സാക്ഷിഭിർലെഖകസ്തഥാ।

തസ്മാദന്യെ തഥൈവാന്യെ ലെഖ്യം കൃതം പൂർവ്വാക്ഷരാദിഭിഃ।

യഥാജ്ഞാപ്രൊവപന്നെ നെതഃ ഭിദ്രയം കാരയെന്നൃപഃ।

ലെഖ്യങ്ങളിൽ അക്ഷരസന്ദെഹമെങ്കിലും കണ്ടാകളുടെ സംശയമെങ്കിലും മറെറാരു ഹെതു കൊണ്ടെങ്കിലും സംശയം വന്നാൽ സാക്ഷിക്കാരരനുടെ എഴുത്തുകാരനെക്കൊണ്ടും നിശ്ചയിക്കെണം। മെൽ എഴുതിയ ന്യായങ്ങളും ലെഖ്യം എഴുതിക്കൊടുത്തവനും മരിച്ചുപൊയാൽ അവൻ മുമ്പിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്ന കാര്യം നിശ്ചയിക്കെണം। നാരദ-

ദത്തെ പിത്രാ കൃതം ദൊഷം നൊക്തിവാൻ ഭക്തികൊയഭി।

തതൊ വിംശതി വർഷാണിക്രാന്തം പത്രം സ്ഥിരം ഭവെൽ।

മുപ്പതുങ്ങളായിരിക്കുന്ന ലെഖ്യങ്ങളിൽ പ്രതിവാദി ദൊഷത്തെ സ്പഷ്ടമായിട്ടു പറയെണം। പ്രതിവാദി പറഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ വാദിയുടെ ലെഖ്യം പ്രമാണിച്ച ഇരുപതു സംവത്സരം അനുഭവിച്ചു വന്നുവെങ്കിൽ ആയതു അനുഭവബലം കൊണ്ടു സ്ഥിരമായി ഭവിക്കും। നാരദ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। സന്ദിഗ്ദ്ധലെഖ്യശുദ്ധിസ്യാൽ സ്വഹസ്തലിഖിതാദിഭിഃ।

കാൎയ്യവിചാരത്തിങ്കൽ പ്രമാണത്തിന്ന സംശയം ഉ
ണ്ടാൽ ആ കാൎയ്യസ്ഥന്മാർ കൈയ്യെഴുത്തുകാരനും സാ
ക്ഷിക്കാരനുമായി വന്നാൽ അവരുടെ പ്രത്യേകാ
വിചാരിച്ചാൽ കൈയ്യെഴുത്തുകാരൻ എഴുതിയിട്ടുള്ള
ചില പ്രമാണങ്ങൾ വരുത്തി സംശയം വന്ന പ്രമാണ
ത്തോടുകൂടിനോക്കി ... പരിശോധിച്ചു വ
രുന്നതെന്നു കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു — വിധി —

പ്രമാണം കൊണ്ടുള്ള ... സാക്ഷിക്കാരായിട്ട്
എഴുതിച്ചവൻ ദൈവമായിട്ട് ...
... ഇല്ലാത്ത സംബന്ധം ...
... കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു
... വിധി —

യുക്തിപ്രാപ്തിക്രിയാചിഹ്നസംബന്ധാഗമഹെതുഭിഃ ।

കടം വാങ്ങിയവന്റെ ലെഖ്യത്തിൽ സംശയം വന്നു എങ്കിൽ അവൻ എഴുതി ഇരിക്കുന്ന കയ്യൊപ്പു കൊണ്ടും സാക്ഷിക്കാരെ കൊണ്ടും അക്ഷരസാദൃശ്യം കൊണ്ടും യുക്തികൾ കൊണ്ടും ഹെതുക്കളെ കൊണ്ടും ദ്രവ്യൊപഭൊഗത്തിൽ കാരണമായിരിക്കുന്ന പ്രത്യെക ക്രിയാദികളെ കൊണ്ടും ലെഖ്യത്തിനെ ശുദ്ധിവരുത്തെണം - നാരദ -

ജീവിത്സ്വഹസ്തസന്ദെഹെ ജീവിതൊ വാ മൃതസ്യ വാ ।

തൽസ്വഹസ്തകൃതൈരന്യൈഃ പത്രൈസ്തല്ലെഖ്യനിർണ്ണയഃ ।

ലെഖ്യം എഴുതി കൊടുത്തവൻ ഇരിക്കുമ്പൊൾ എങ്കിലും മരിച്ചതിൽ പിന്നെ എങ്കിലും ലെഖ്യങ്ങളിൽ കയ്യൊപ്പും സംശയം വന്നാൽ അവൻ എഴുതിയിരിക്കുന്ന വെറെ ഉള്ള ലെഖ്യങ്ങളെ വരുത്തി അതിൽ ഇരിക്കുന്ന കയ്യൊപ്പുകളെ ഒത്തുനൊക്കി നിശ്ചയം വരുത്തെണം । നാരദഃ ।

മായാനൈതൽകൃതം പത്രം കൂടമന്യെന കാരിതം ।

അധരീകൃതമിതൽ പത്രം അഭാവെ ദൈവ്യനിർണ്ണയം ।

ഒരു ലെഖ്യം ഞാൻ എഴുതിയതും കയ്യൊപ്പിട്ടതും അല്ലാ എന്നും മറ്റൊരുത്തൻ വ്യാജമായിട്ട് എഴുതി ഉണ്ടാക്കിയതെന്നും വാദി എങ്കിലും പ്രതിവാദി എങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ സാക്ഷികളെ കൊണ്ടും വെറെ അവൻ എഴുതീട്ടുള്ള ഓലകളെ കൊണ്ടും ഇതല്ലാതെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഹെതുക്കളെ കൊണ്ടും ഒട്ടും തന്നെ സംശയനിവൃത്തി വന്നില്ല എങ്കിൽ അപ്പൊൾ ഓലകളെ വിട്ടു ദിവ്യപ്രമാണത്താൽ നിശ്ചയം വരുത്തെണം । ഇതു ദൃഷ്ടലെഖ്യപരീക്ഷാവിധി । നാരദഃ —

ബൃഹസ്പതിഃ । കുലശ്രെണിഗണാദീനാം യഥാകാലം പ്രദർശിതം ।

ശ്രാവയെൽ സ്മാരയെൽ ചൈവ തഥാ സ്യാൽ ബലവത്തരം ।

ലെഖ്യം എഴുതിയതിന്റെ ശെഷം സമീപത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന ബന്ധുക്കളൊടും വ്യാപാരികളൊടും സമൂഹത്തൊടും അതതു കാലത്തൊടുക്കാവാങ്ങളെ ഉള്ള അവന്റെ നായിപ്പിച്ച ലെഖ്യം കൂടക്കൂട കാണിക്കുകയും കെൾപ്പിക്കുകയും ഓർമ്മിക്കുകയും ചെയ്യണം । എന്നാൽ ആ ലെഖ്യം ബലവത്തായിരിക്കും । നാരദഃ ।

തന്റെ ക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ സംശയമറ്റിട്ടുള്ള
ലെഖ്യയും ശുഷ്കമായിട്ടുവിക്കും ഒക്കെയും ക
പ്രാപ്തികൾ ക്രിയകൾ അടയാളവും സംബന്ധവും
ഹെതുവായിട്ടെന്നു കല്പ്രയനന്റെ വിധി —

എഴുത്തെ കൊടുത്തവനൊ താൻ എഴുതീട്ടുള്ള
പ്രമാണത്തിന്നു തന്നെ സംശയം വന്നാൽ പേർക്ക്
വിന്നക്കാരൻ എഴുതീട്ടുള്ള ഉപ്രമാണങ്ങൾ
കൊണ്ടു തീർപ്പിച്ചാലും വരുത്തേണം അവന്റെ
ന-അവന്റെ- അനന്തരവനായാലും ഇതു
തന്നെ വിധി എന്നു കല്പ്രയനന്റെ വിധി —
ഇത്ഥം തലെഖ്യ പരിക്ഷാ —

കാലശ്രെണിഗണനയ്ക്കുള്ളത താതകാലം
പാലെകാരെട്ടണം കൊള്ളിക്ക എങ്കിലും സ്തിക്ക
എങ്കിലും ചെയ്താൽ ന്യായക്കാരൻ ബലമുണ്ടാ
യിരിക്കമെന്ന ബൃഹസ്പതിക്കെട്ടവിധി —

യദലഭ്യം ഭവേൽകിഞ്ചിൽ പ്രാജ്ഞാ വിഖ്യാതതാകൃതം।

ഭവേൽ പ്രമാണം ലിഖിതം മൃതം യത്രാപി സാക്ഷിണഃ। [illegible]

നാരദഃ। ദത്തം പ്രതികാലം യൽ ശ്രാവിതം സ്മാരിതഞ്ച യൽ।

ലേഖ്യം സിദ്ധ്യതി സൎവ്വത്ര മൃതേഷ്വപി ഹി സാക്ഷിഷു।

മേൽഎഴുതിയ പ്രകാരം കാണിക്കെ എങ്കിലും കേൾക്കെ എങ്കിലും ചെയ്താൽ ആ ലേഖ്യം എഴുതിയതിൽ പിന്നെ കുറയ എങ്കിലും പതിശവറിഞ്ഞു ഭവിച്ചുവെങ്കിൽ ആ ലേഖ്യവും സാക്ഷികൾ മരിച്ചുപോയി എങ്കിലും ഏറിയ കാലം ചെന്നുവെങ്കിലും പ്രമാണമായിട്ട് ഭവിക്കും। [illegible]

ശക്തസ്യ സന്നിധാവാൎത്ഥൈൎയസ്യ ലേഖ്യേന ഭുജ്യതേ।

വൎഷാണി വിംശതിൎയ്യാവൽ തൽ പത്രം ദോഷവൎജ്ജിതം।

ശക്തനായിരിക്കുന്ന പ്രതിവാദി സമീപത്തിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ അവൻ എഴുതിക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ലേഖ്യം കൊണ്ട് ആ ലേഖ്യത്തിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നവകളെ ഇരുവത സംവത്സരം അനുഭവിച്ചുവന്നാൽ പിന്നെ അതിൽ ആ ലേഖ്യം നിൎദ്ദോഷമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു। [illegible]

വാചകൈൎയ്യദി സാമൎത്ഥ്യമക്ഷരാണാം നിഹന്യതേ।

ക്രിയാണാം സൎവ്വനാശഃ സ്യാദനവസ്ഥാ ച ജായതേ।

ഓലകളെ വായിക്കുന്നവര വാചകത്തിന്റെ അൎത്ഥത്തിനന്യഥാവായിട്ടു കല്പിച്ചു ദോഷങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കരുതു। അപ്രകാരം ഉണ്ടാക്കിയാൽ എല്ലാ ഓലകളിലും ഊഹിച്ച ദോഷത്തിനെ ഉണ്ടാക്കുവാൻ ഇടവരുന്നതാകകൊണ്ട് ഓലകളൊന്നും തന്നെ സിദ്ധിച്ച അവസാനം വരികയില്ല എന്നതുകൊണ്ട് വായിക്കുന്നവർ ഊഹിച്ച ദോഷത്തിനെ ഉണ്ടാക്കരുതു। [illegible]

ലിഖിതം ബലവന്നിത്യം ജീവത്സ്വപി ഹി സാക്ഷിഷു।

ന ജ്ഞാനഹീയതേ ലേഖ്യം സാക്ഷിഭിശ്ച വചനൈവാ।

ലേഖ്യവും ബലവത്തായിട്ടുള്ള സാക്ഷികളും കൂടിയാൽ ലേഖ്യം തന്നെ ആ സാക്ഷികളെക്കാൾ വലിയ്യമായിട്ടുള്ളതു। എന്നതുകൊണ്ട് സാക്ഷികളാലും സത്യപ്രമാണത്താ

കാലം തൊറും കാട്ടുകയില്ലെങ്കിലും വിചാരിക്ക
ഷിക്കലും ഭൊഗിക്കയില്ലെങ്കിലും ഏതൊരു
പ്രമാണത്തെ ചൊല്ലാതെ അനുഭവമാണെങ്കിലും
മൂന്നു വർഷം കഴിഞ്ഞ കാലം ചെന്നാലും സാക്ഷി
കളൊക്കെ മരിച്ചാലും ലഭിക്കുമെന്നു രാ
ജാവിന്റെ വിധി —

ശക്തനായിട്ടുള്ളവന്റെ സമ്പത്തിങ്കൽനി
ന്ന ഏതൊരു ദ്രവ്യം കൊണ്ടു അനുഭവത്തെ അനു
ഭവിക്കുന്നത ഇരുപത കൊല്ലം ചെന്നാലും പ്രമാ
ണത്തിന്ന ദൊഷമില്ല എന്നു രാജാവിന്റെ വിധി —

പാചകന്മാർ കൊണ്ടുള്ള ബ്രാഹ്മണന്റെ അക്ഷ
രങ്ങളുടെ ഉന്നം നശിക്കും. അതുകൊണ്ടു
അക്ഷരങ്ങളുടെ ശിക്ഷ കൊണ്ടു പ്രയത്നം ചെയ്ക
യിട്ടില്ലെന്ന എല്ലാ നാശവും പരം അപസ്മര
വും ഉണ്ടാകും. സാക്ഷികളുടെ കാലം കഴിഞ്ഞാ
ൽ സാക്ഷികൾ ഉള്ളതും എല്ലാ നാളും പ്രമാണ
ത്തിന്ന ബലമെന്നു രാജാവിന്റെ വിധി —

സാക്ഷികളെക്കൊണ്ടും പത്രം കൊണ്ടും വിവ
ാദത്തിങ്കൽ ചൊല്ലുമാണ്ടാകുന്നതിങ്കൽ പ്രമാണ
ത്തിന്ന ഹാനി വരിക ഉണ്ടാകുന്ന പ്രമാണം
ഉള്ളതല്ലാതെ പ്രവൃത്തിക്ക സാക്ഷികൾ

ക്ഷയം ഉല്ലാസത്തിന്ന പ്രതികൂലങ്ങളുമായിട്ടുള്ള
പ്രമാണങ്ങൾ ഒത്തിലും. അതിനെ നടക്കുവിരൊ
ധക്ഷീയായിട്ടുള്ള പ്രമാണം ഉണ്ടെങ്കിലും
അല്ലാതെ ഉപദ്രവത്തിന്ന ശിക്ഷയും കൂട്ടിയ്ക്ക
പിഴ സമ്മതിക്കുന്നത് ചെയ്യാതെ പൊലും ഉ
ള്ളാകുന്ന ഗ്രഹസ്ഥന്മാരെ പിടിപ്പിൻ —

ഖ്യം ലെഖ്യത്തിന അഴിവ വരികയില്ല । ഉക്തഞ്ച ।

ലെഖ്യെ സതി വിവാദെഷു നസ്യാദ്ദിവ്യം ന സാക്ഷിണഃ ।

ന ഭുക്തിപ്രത്യയൊ ലെഖ്യെ നതത്ഥിശിഷ്ടനവാപ്നുനഃ ।

ലെഖ്യക്രിയ നിരസ്യെത ന സാക്ഷിശപഥൈഃ ക്വചിൽ ।

ലെഖ്യം ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന കാൎയ്യത്തിൽ ദിവ്യപ്രമാണവും സാക്ഷികളും സംഭവിക്കയില്ല । മുമ്പിലെഴുതിയ ലെഖ്യം കൊണ്ട അപ്രമാണമായിട്ട ഭവിക്കും । നെരെയുള്ള ലെഖ്യം കൊണ്ടും സാക്ഷിപ്രമാണത്താലും സത്യപ്രമാണത്താലും അഴികയില്ലെന്നു താല്പൎയ്യം । ഇതി ലെഖ്യബലം — ഉക്തഞ്ച ।

ബൃഹസ്പതിഃ । ലെഖ്യന്ത്രിംശൽസമാതീതം അദൃഷ്ടാശ്രാവിതന്തുയൽ ।

ന തൽസിദ്ധിമവാപ്നൊതി തിഷ്ഠത്സ്വപിച സാക്ഷിഷു ।

ലെഖ്യം എഴുതിയനാൾ മുതൽ മുപ്പത സംവത്സരം വരെക്കും ലെഖ്യത്തിനെ മറെറാരുത്തനെ ഇല്ലും എഴുതികൊടുത്തവനെങ്കിലും കൂടക്കൂട കാണിക്കയും പറഞ്ഞു കെൾപ്പിക്കയും പരിശവാറുകയും ഇല്ലെങ്കിൽ മുപ്പതുസംവത്സരത്തിന മെല്പെട്ട ആ ലെഖ്യം പ്രമാണമായിട്ട സാക്ഷികൾ ഉണ്ടെങ്കിലും ഭവിക്കയില്ല । ഉക്തഞ്ച ।

നാരദഃ । മൃതാസ്സ്യുസ്സാക്ഷിണൊ യത്ര ധനികൎണ്ണികലെഖകാഃ ।

തദപ്യപാൎത്ഥം ലിഖിതം ന ചെദാധിസ്ഥിരാശ്രയഃ ।

കൊടുത്തവനും വാങ്ങിച്ചവനും എഴുത്തുകാരനും സാക്ഷികളും മരിച്ചുപൊയാൽ പിന്നെയുള്ളവർ ലെഖ്യത്തിൽ സംശയം വന്നാൽ ആ ലെഖ്യം സിദ്ധിക്കയില്ല । പണയം വാങ്ങിച്ചുവെങ്കിലും നിലം പുരയിടം പണയമായിട്ട അനുഭവിച്ചുവന്നെങ്കിലും ആ ലെഖ്യം സിദ്ധിക്കയും ചെയ്യും । ഉക്തഞ്ച ।

ആധാതരി തിരൊഭൂതമാവിദ്ധെ മൃതെസതി ।

അനൎത്ഥാവിത്താന്തലെഖ്യം പ്രതിദത്തമഥാപിവാ ।

കടം വാങ്ങിച്ചവൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ കൂടക്കൂട ചൊദിക്കയും കാണിക്കയും ചെയ്യാതെ പ്രകാശിക്കാതെ വാങ്ങിച്ചവൻ കഴിഞ്ഞുപൊയതിന്റെ ശെഷം പിന്നത്തതിൽ ഉള്ളവരൊട ചൊദിച്ചാൻ പൊയാൽ ആ ലെഖ്യം പണം കൊടുത്ത എഴുതിവാങ്ങി

ഒരുത്തന്റെ ദ്രവ്യം കൊടുക്കാതെ പ്രമാണം എഴുതി
ച്ചുവെച്ചു കൃഷ്ടതന്ത്രവന്തകഴിഞ്ഞു അവന്റെ
കിണ്ടപ്പനം ഏല്ക്കിലും ചോദിക്കെങ്കിലും മ
റ്റൊരുത്തനോടെ റെ കൊടുത്തിന്നു അവസാ
പറെകയെങ്കിലും ഇതിന്റെ പ്രസംഗം ഉണ്ടാകുടാ
തെ കണ്ടു കഴിഞ്ഞു പറയാൻ സാക്ഷിക്കാരുണ്ടെ
ന്നുണ്ടെങ്കിലും ആ പ്രമാണത്തിലെ ദ്രവ്യം കൊടുക്ക
ണ്ട എന്നു വ്യവസ്ഥ കൈക്കൊൾക വിധി —

ഏതൊരു പ്രമാണത്തിന്നു കൊണ്ടൊനും കയ്യെഴു
ത്തുകാരനും സാക്ഷികളും മരിച്ചുപോകിൽ ആ പ്രമാ
ണത്തിലെ അക്ഷരം വിധിപോലെ ലഭിക്കിലു
ണ്ടെങ്കിൽ അതു ലക്ഷിക്കുമെന്നാകുന്നു: വെച്ചിന്നെ മുത്തു
പരീക്ഷിക്കാം എന്നാകുന്നു വിധി —

കൊണ്ടുവൻ മരിച്ചതിൽ പിന്നെ ഉണ്ടായത്
ൽ ഇടെക്കു പ്രമാണം കൊണ്ടുവൻ ഉണ്ടാകുന്ന ചോ
ദ്യത്തിന്നു മരിച്ചതിൽ പിന്നെ ചോദിച്ചാലും ഹാ
ന്നു വരികളുടെ മേൽ വിധി എഴുതിക്കൊ സാമദാനാ
രാഗമെന്നു വ്യവസ്ഥ കൈക്കൊൾക വിധി - ഇതിലെ വ
ഴക്കാരണം സ്വാമിത്വം —

ഷ്ടതയെന്നെങ്കിലും പിടിച്ചു ശഠിക്കെന്നെങ്കിലും വരും। ഇന്നായം।

(1 ബൃഹസ്പതിഃ। ഉന്മത്താജ്ഞബാലാനാം രാജഭീതിപ്രവാസിനാം। 334

അപ്രഗൽഭദരിദ്രാണാം ന ലെഖ്യം ഹാനിമാപ്നുയാൽ।)

ഭ്രാന്തന്മാരുടെയും മന്ദബുദ്ധികളുടെയും ഭീതന്മാരുടെയും രാജഭയത്തൊടു കൂടിയിരി ക്കുന്നവരുടെയും ദെശാന്തരം പൊയിരിക്കുന്നവരുടെയും ഒരു കാൎയ്യത്തിലും ധൈൎയ്യ മില്ലാതിരിക്കുന്നവരുടെയും ദീൎഘരൊഗം പിടിച്ചിരിക്കുന്നവരുടെയും പക്കൽ ഇ രിക്കുന്ന ലെഖ്യത്തിന്നു ചില കാലതാമസം വന്നുപൊയതുകൊണ്ടും കൂടക്കൂടെ പൊ ദിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും ഹാനിവരികയില്ല। ഇതലെഖ്യപ്രകരണം। ഇന്നായം।

(2 ബൃഹസ്പതിഃ। ധനമൂലാഃ ക്രിയാഃ സൎവ്വാഃ യത്നസ്തൽസാധനെ മതഃ। 333

വൎദ്ധനം രക്ഷണം ഭൊഗം ഇതി തസ്യ വിധിക്രമാഃ।)

ലൊകത്തിൽ ക്രിയകൾ ഒക്കെയും ധനം ഹെതുവായിട്ടു ഇരിക്കുന്നത് എന്നതുകൊണ്ട ധന ത്തെ ഉണ്ടാക്കുവാനായിട്ട് ആയതിന്നു ഫലം। ഇന്നായം।

തൽ പുനസ്ത്രിവിധം ജ്ഞെയം ശുക്ലം ശബളമെവ ച।

കൃഷ്ണം ച തസ്യ വിജ്ഞെയഃ പ്രഭെദഃ സപ്തധാ പുനഃ।

ശുക്ലമെന്നും കൃഷ്ണമെന്നും ശബളമെന്നും ധനം മൂന്നുവിധം ആ മൂന്നുവിധം ധനവും പ്രത്യെകം ഓരൊന്ന ഏഴുവിധം। ഇന്നായം।

ശ്രുതശൌൎയ്യതപഃകന്യാശിഷ്യയാജ്യാന്വയാഗതം।

ധനം സപ്തവിധം ശുക്ലം ഉദയൊപ്യസ്യ തദ്വിധഃ।

വെദശാസ്ത്രങ്ങൾ ഹെതുവായിട്ടും ശൌൎയ്യം ഹെതുവായിട്ടും തപസ്സ ഹെതുവായിട്ടും കന്യകാമൂലമായിട്ടും ശിഷ്യൻ ഹെതുവായിട്ടും യാഗാദിക്രിയ ചെയ്യിക്കുന്ന ഹെതു വായിട്ടും പൂൎവ്വന്മാരുടെ പാരമ്പൎയ്യക്രമമായിട്ടും ഇങ്ങനെ ഏഴുവിധം ധനവും ശുക്ലധ നമെന്നു പറയപ്പെട്ടു। ഇന്നായം।

കുസീദകൃഷിവാണിജ്യശുല്കശില്പാനുവൃത്തിഭിഃ।

കൃതൊപകാരാദാപ്തം ച ശബളം സമുദാഹൃതം।

കൊടുക്കവാങ്ങ ചെയ്ത പലിശകൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കുന്നതും കൃഷിയിട്ട് ഉണ്ടാക്കുന്നതും കച്ച വടം ചെയ്തുണ്ടാക്കുന്നതും ശുല്കം ഹെതുവായിട്ട് ഉണ്ടാക്കുന്നതും ശില്പവൃത്തികൊണ്ടുണ്ടാ

ഭ്രാന്തന്മാരുടെയും ജളന്മാരുടെയും ദുഷ്ടപ
ന്മാരുടെയും രാജസേവകളുള്ളവരുടെയും ദേശാന്തരത്ത്
പോയിട്ടുള്ളവരുടെയും പൊരാതെ കണ്ടുള്ള
വരുടെയും വെറിക്കൊണ്ടാടിയിരിക്കുന്നവരുടെയും
പെണ്ണുങ്ങളുടെ വ്യവഹാരം സാധ്യമാകയില്ലെന്ന ബൃഹ
സ്പതിയുടെ വിധി —

ദ്രവ്യം കൊണ്ടുള്ള വ്യവഹാരങ്ങൾ ഒക്കയും അതിന്റെ
സാധനങ്ങളെക്കൊണ്ടുള്ളവസ്തു നാലു രക്ഷാപത്രം പെയ്യ
എഴുതിയിട്ടുള്ള മരണം ദ്രവ്യം വാങ്ങാതെ കണ്ടെഴു
തിട്ടുള്ളതെന്നവർ പറഞ്ഞു പിട്ടിട്ടുള്ളതെന്ന
വരിക്കുന്നു എന്ന നാരദന്റെ വിധി —

ദ്രവ്യങ്ങൾ ശുക്ലമെന്നും ശബളമെന്നും കൃഷ്ണമെ
ന്നും ഇങ്ങിനെ മൂന്നു പ്രകാരം ഉള്ളതാകുന്നു ഓരൊ
ന്നിന്നും പിന്നെ ഏഴേഴു പ്രകാരമായിട്ടും
ഉണ്ടെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

വേദശാസ്ത്രാധ്യയനം കൊണ്ടും ശൌര്യം കൊണ്ടും
തപസ്സുകൊണ്ടും കന്യാദാനം കൊണ്ടും ശിഷ്യന്മാരിൽ
നിന്ന് യാഗാദികളെക്കൊണ്ടും ദായഭാഗം കൊ
ണ്ടും ഇങ്ങിനെ ഏഴു പ്രകാരമായുണ്ടാകുന്ന ദ്രവ്യങ്ങൾ
ഒക്കയും ശുക്ലദ്രവ്യങ്ങൾ എന്ന പേരാകുന്നതിങ്കൽനി
ന്നുണ്ടാകുന്നതും അപ്രകാരം തന്നെ എന്ന ബൃഹസ്പ
തിയുടെ വിധി —

ദ്രവ്യം പലിശക്കു കൊടുത്തുണ്ടാകുന്നതും കൃഷിചെ
യ്തുണ്ടാകുന്നതും വാണിഭം ചെയ്തും ദ്രവ്യം കൊടുത്തു വാ
ങ്ങുന്നതും കൌശലപണി ചെയ്തുണ്ടാകുന്നതും മാസപ്പ
ടിക്കൊണ്ടുണ്ടാകുന്നതും ഉപകാരം ചെയ്തിട്ടു അവർ
പ്രസാദിച്ചു കൊടുക്കുന്നതും ഇപ്രകാരം ഉള്ള ദ്രവ്യങ്ങൾ
ഒക്കെയും ശബളമെന്ന പേരെന്ന ബൃഹസ്പതി

൪൭൨ [illegible]

ക്കുന്നതും മറ്റൊരുത്തനെ സെവിച്ചുണ്ടാക്കുന്നതും ഉപകാരം ചെയ്തതായിട്ടുണ്ടാ
ക്കുന്നതും ഇപ്രകാരം ഉള്ള എഴുവിധം ധനവും ശബളധനമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു। [illegible]

പാർശ്വികദ്യൂതചൌര്യാർത്തിപ്രതിരൂപകസാഹസൈഃ।
വ്യാജേനോപാർജ്ജിതം യച്ച തൽകൃഷ്ണം സമുദാഹൃതം।

സാക്ഷികാലക്ഷണം മുതലായുള്ള ഉപായംകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്നതും ചൂതുകൊണ്ടു
ണ്ടാക്കുന്നതും പിടിച്ചുപറി മുതലായ സാഹസങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്നതും വ്യാജംകൊ
ണ്ടുണ്ടാക്കുന്നതും ഇപ്രകാരമുള്ള ധനം എഴുവിധം കൃഷ്ണമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു। [illegible]

തേന ക്രയോ വിക്രയശ്ച ദാനം ഗ്രഹണമേവ ച।
വിവിധാശ്ച പ്രവർത്തന്തേ ക്രിയാഃ സംഭോഗ ഏവ ച।

മേൽ എഴുതിയ പ്രകാരമുള്ള ധനത്തിനാൽ വില്ക്കയും വാങ്ങുകയും ദാനവും
പ്രതിഗ്രഹവും അനേകം വിധമായിട്ടുള്ള അനുഭവം ചെയ്യപ്പെടുന്നു। [illegible]

യഥാവിധേന ദ്രവ്യേണ യൽകിഞ്ചിൽ കുരുതേ നരഃ।
തഥാവിധമവാപ്നോതി സ ഫലം പ്രേത്യ ചേഹ ച।

ഇവ്വണ്ണം എഴുവിധമായിട്ടു ചൊല്ലിയ ധനങ്ങളിൽ യാതൊരു ധനംകൊണ്ടു ലൌ
കികവൈദികകർമ്മങ്ങളെ ചെയ്യുന്നു। ആ ധനത്തിന്റെ ശുദ്ധിപോലെ എഴുതിയ
ക്രിയകൾകൊണ്ടു ഇഹലോകത്തിലും പരലോകത്തിലും സുഖദുഃഖവും ഫലമായിട്ടു ഭ
വിക്കും। ദ്രവ്യശുദ്ധിപോലെ കാര്യസിദ്ധിയും വരും। [illegible]

തൽപുനർദ്വാദശവിധം പ്രതിവർണ്ണം ശ്രേയം സ്മൃതം।
സാധാരണം സ്യാത്ത്രിവിധം ശേഷം നവവിധം സ്മൃതം।

മേലെഴുതിയ ധനം മേൽ എഴുതിയ ധനം ഇനിയും പന്ത്രണ്ടുവിധം അതിൽ മൂന്നുവിധം നാ
ലു ജാതികൾക്കും സമമായിട്ടുള്ളത് ശേഷം ഒമ്പതുവിധം വിശേഷമായിട്ടുള്ളത്। [illegible]

ക്രമായാതം പ്രീതിദായം പ്രാപ്തം ച സഹ ഭാര്യയാ।
അവിശേഷേണ സർവ്വേഷാം വർണ്ണാനാം ത്രിവിധം ധനം।

പൂർവ്വന്മാരുടെ പാരമ്പര്യത്താൽ വരുന്നതും സമ്മാനമായിട്ടു വരുന്നതും സ്ത്രീധനമായി
ട്ടു വരുന്നതും ഈ മൂന്നുവിധം ധനവും നാലു ജാതികൾക്കും സമമായിട്ടുള്ളത്। [illegible]

വൈശേഷികം ധനം ജ്ഞേയം ബ്രാഹ്മണസ്യ ത്രിലക്ഷണം।
പ്രതിഗ്രഹേണ യല്ലബ്ധം യാജ്യതഃ ശിഷ്യതസ്തഥാ।

ബ്രാഹ്മണർ തന്നെ യോഗ്യമായിട്ടുള്ള ധനം മൂന്നുവിധം। പ്രതിഗ്രഹിച്ചുണ്ടാക്കുന്നതും

ഏഷണിപറഞ്ഞിട്ടും സന്താപം പറഞ്ഞിട്ടും പൈശാചമാ
റിനടന്നിട്ടും ശപിച്ചിട്ടു തുടങ്ങിയുള്ള ദുഷ്കാലങ്ങൾ
പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ടാകുന്നതും സ്വപദങ്ങളെക്കൊണ്ടും
പ്രാജമപറഞ്ഞിട്ടും ഉണ്ടാകുന്നതും ദുഷ്ടപറഞ്ഞിട്ടുള്ള
പകകൾ ഉൾക്കൂട്ടമെന്ന വചനം ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി

നരവധ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടുദാനവും കൊള്ളക്കൊടുക്കയും
കടം കൊടുക്കയും പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്ന രോഗങ്ങളിന്നെ
ക്കാരെയുള്ള ദ്രവ്യം കൊണ്ടു ഏതൊന്നെ
കിലും ചെയ്യുന്നതത്തിന്റെ ഫലം
ഇഹലോകത്തിങ്കലും പരലോകത്തിങ്കലും ഇല്ലാതെ
പാലപത്രമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി

ന്നഎല്ലാവർക്കും സാധാരണമായിട്ടുള്ള പ്രകാരവും
മറ്റൊരോ ജാതികൾക്കു സാധാരണമായിട്ടു
ള്ള പ്രകാരങ്ങളെ പറഞ്ഞ പ്രകാരമെ
ന്നു ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി

ഉദാരാഗത്തിങ്കൽ വന്നിട്ടുള്ളതും മറ്റൊരുത്തൻ
ധനത്തെക്കൊടുത്തിട്ടുള്ളതും സ്ത്രീധനമായിട്ടു
കൊടുത്തിട്ടുള്ളതും ധനവും എല്ലാജാതി
ക്കും സാധാരണമായിട്ടുള്ളതെന്ന ബൃഹസ്പ
തിയുടെ വിധി

യാഗാദികൾ ചെയ്യിച്ചുണ്ടാക്കുന്നതും വെദശാസ്ത്രങ്ങളെ അദ്ധ്യയനിപ്പിച്ചുണ്ടാക്കുന്നതും ഈ മൂന്നുവിധം ധനവും ബ്രാഹ്മണൎക്കു ധൎമ്മമായിട്ടുള്ളത. മനുസ്മൃ।

(ത്രിവിധം) ക്ഷത്രിയസ്യാപി പ്രാഹുർവൃത്തിം മനീഷികാഃ ധനം।
യുദ്ധോപലബ്ധം കരതോ ദണ്ഡാച്ച വ്യവഹാരതഃ।

യുദ്ധം ചെയ്തുണ്ടാക്കുന്നതും നികുതിദ്രവ്യം എടുക്കുന്നതും വ്യവഹാരത്തിൽ പ്രായശ്ചിത്തം ഹേതുവായിട്ടുണ്ടാക്കുന്നതും ഈ മൂന്നുവിധം ധനവും ക്ഷത്രിയൎക്കു തന്നെയൊഗ്യമായിട്ടുള്ളത. നാരദസ്മൃ।

(ത്രി) വൈശികം ധനം ജ്ഞേയം (വൈശ്യസ്യാപി) ത്രിലക്ഷണം।
(കൃഷിഗോരക്ഷവാണിജ്യൈ) (ശൂദ്രസ്യൈ)ഷാമനുഗ്രഹാൽ।

കൃഷികൊണ്ടും ഗോക്കളുടെ പാലനവൃത്തികൊണ്ടും കച്ചവടം കൊണ്ടും ഉണ്ടാക്കുന്നധനവും ശൂദ്രൎക്കു തന്നെയൊഗ്യമായിട്ടുള്ളത. നാരദ।

സൎവ്വേഷാമേവ വൎണ്ണാനാമെവം ധൎമ്മോ ധനാഗമഃ।
വിപൎയ്യയേ ത്വധൎമ്മഃ സ്യാന്ന ചെദാപൽ ഗരീയസീ।

മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം അതാതുജാതിക്കചൊല്ലിയ ഹെതുക്കളെകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്നധനം അതാതുജാതിക്കു ധൎമ്മമായിട്ടുള്ളത ഇതിനെമറിച്ചുണ്ടാക്കിയതിനാൽ അധൎമ്മം സംഭവിക്കും. വലുതായിട്ടുള്ള ആപത്തുവന്നുവെങ്കിൽ മറ്റൊരുജാതിക്കചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന ഹെതുവിനാലും ധനമുണ്ടാക്കി ജീവനം ചെയ്യാം. നാരദസ്മൃ।

ആപൽസ്വനന്തരാവൃത്തിഃ (ബ്രാഹ്മണസ്യ) വിധീയതെ।

മറ്റൊരുജാതിക്കചൊല്ലിയിരിക്കുന്നഹെതുവിനാലും ധനമുണ്ടാക്കി ജീവനം ചെയ്യാം. നാരദസ്മൃ।

(twice) ആപൽസ്വനന്തരാവൃത്തിഃ (ബ്രാഹ്മണസ്യ) വിധീയതെ।
വൈശ്യവൃത്തിസ്തതസ്ത്വാത്താ നജഘന്യാം കദാചന।

ബ്രാഹ്മണൎക്കു ഒരുസമയത്ത ആപത്തവന്നുവെങ്കിൽ സ്വവൃത്തികൊണ്ടുജീവനം കഴിയൊഞ്ഞാൽ ക്ഷത്രിയവൃത്തികൊണ്ടും വൈശ്യവൃത്തികൊണ്ടും ജീവനം ചെയ്യാം. ശൂദ്രവൃത്തികൊണ്ടൊരിക്കലും ജീവനം ചെയ്യരുത. നാരദസ്മൃ।

(കദാചനാ) ന കുൎവ്വീത ബ്രാഹ്മണഃ കൎമ്മ വാൎഷലം।
(വൃഷലഃ) കൎമ്മ (ന) ബ്രാഹ്മം പതനീയെ ഹി തെ തയൊഃ।

ബ്രാഹ്മണൻ ശൂദ്രകൎമ്മത്തെയും ശൂദ്രൻ ബ്രാഹ്മണകൎമ്മത്തെയും ഒട്ടും തന്നെ ചെയ്യരുത।

യാഗാദികൎമ്മം ചെയ്തിട്ടുള്ള പരദേശിസന്ന്യാസിക്കു കൊടു
ത്തിട്ടുള്ളതും മെറ്റു അദ്ധ്യാപനാദികൾ ചെയ്യിച്ചിട്ടു ശിഷ്യ
ൻ കൊടുത്തിട്ടുള്ളതും പ്രതിഗ്രഹം വാങ്ങീട്ടുള്ളതു ബ്രാ
ഹ്മണന്റെ വിശേഷധനങ്ങൾ ഇതൊക്കുന്നമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി

കാഴ്ചയായിട്ടു കൊടുത്തിട്ടുള്ളതും ശൌൎയ്യത്താൽ ജ
യിച്ചു കിട്ടിയതും രാജ്യക്കാരൊടു കരം വാങ്ങുന്നതും
കാൎയ്യവിസ്താരത്തിങ്കൽ പിഴകൾ ഉള്ളവരൊടു പിഴ
വാങ്ങുന്നതും ഇതൊക്കെയും ക്ഷത്രിയന്റെ വിശേഷധന
മെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

വൈശ്യൻ കൃഷി ചെയ്തുണ്ടാകുന്നതും ഗോരക്ഷ കൊ
ണ്ടുണ്ടാകുന്നതും കച്ചവടം ചെയ്തുണ്ടാകുന്നതും
ഇതൊക്കെയും വിശേഷധനം ബ്രാഹ്മണനെ സെവിച്ചും ക്ഷ
ത്രിയനെ സെവിച്ചും വൈശ്യനെ സെവിച്ചും ഉണ്ടാകു
ന്നത — ശൂദ്രന്റെ വിശേഷധനമെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി

നാലജാതിക്കും സ്വധൎമ്മം കൊണ്ടു ദ്രവ്യം ഉണ്ടാകുന്ന
താകും ഇതിന്റെ മറെച്ചു ന്യായാൽ ന്യായധൎമ്മ
മായിട്ടു വരും സ്വധൎമ്മന്യായത്തിങ്കൽ ആപത്തി
ങ്കൽ വൎണ്ണധൎമ്മങ്ങൾ മറിച്ചു പ്രവൃത്തിച്ചാലും ദൊഷമില്ല
ആപന്നിവൃത്തിയിങ്കൽ ആ പ്രവൃത്തി നിവൃത്തിക്കണ
മെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

ആപത്തിങ്കൽ ബ്രാഹ്മണനു വൈശ്യന്റെ പ്രവൃത്തി
പ്രവൃത്തിക്കാം വൈശ്യനെന്നതു ഉഴുകരുതു ബ്രാഹ്മണ
ന ഉഴുകെണമെങ്കിൽ ഉഴുക കൂലി കൊടുത്തു എന്നു
ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

ബ്രാഹ്മണൻ ശൂദ്രന്റെ കൎമ്മത്തെയും പ്രവൃത്തിക്കരുത
തു കാൎയ്യങ്ങൾ മറിച്ചു പ്രവൃത്തിച്ചാൽ ഇരിക്കുമ്പോ
ൾ തു. ബ്രാഹ്മണനു ഇഹലൊകത്തിങ്കൽ സ്വജാതി
യിൽനിന്നു ഭ്രഷ്ടും പരലൊകത്തിങ്കൽനിന്നും
ച്യുതിയിൽ ബ്രാഹ്മണന്നു നരകത്തിൽ

ശ്രു ന്ന ഖ ന്ന ബൃഹസ്തി കൂടെ മ[illegible]

ഇതിൽ പറഞ്ഞ പ്രകാരം ചെയ്താൽ ബ്രാഹ്മണനും ശൂദ്രനും വധ്യനായിട്ടുള്ളതു ദോഷം
സംഭവിച്ച ജാതിയിൽനിന്നവർ ഭിക്ഷയും ചെയ്യും। മനുസ്മൃ।

ഉൽകൃഷ്ടഞ്ചാപകൃഷ്ടഞ്ച തയോഃ കർമ്മ ന വിദ്യതേ।
മദ്ധ്യമേ കർമ്മണീ ഹിത്വാ സർവ്വസാധാരണേ ഹി തേ।

ക്ഷത്രിയവൈശ്യകർമ്മങ്ങളും ഉൽകൃഷ്ടമായിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണകർമ്മം ശൂദ്രനും ക്ഷത്രി
യവൈശ്യകർമ്മത്താലും നികൃഷ്ടമായിരിക്കുന്ന ശൂദ്രകർമ്മം ബ്രാഹ്മണനും ആപൽക്കാല
ങ്ങളിലും ചെയ്യരുത്। ക്ഷത്രിയവൈശ്യകർമ്മമൊഴികെ നാലു ജാതികൾക്കും ആപൽ
ക്കാലത്തു മാത്രം ചെയ്വാൻ യോഗ്യമായിട്ടുള്ളത്। മനുസ്മൃ।

ആപദം ബ്രാഹ്മണസ്തീർത്ത്വാ ക്ഷത്രവൃത്ത്യാ ധൃതേന വാ।
ഉത്സൃജേൽ ക്ഷത്രവൃത്തിം താം കൃത്വാ പാവനമാത്മനഃ।

ആപത്തുകളുടെ നിവൃത്തി വന്നാൽ ഉടനെ തന്നെ ക്ഷത്രിയവൃത്തിയെ ത്യജിച്ചു മേൽ ക്ഷ
ത്രിയവൃത്തി എന്നും അംഗീകരിച്ചതു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തു ശുദ്ധം വരുത്തിക്കൊള്ളേ
ണം। മനുസ്മൃ।

തസ്യാമേവ തു യോ വൃത്തൗ ബ്രാഹ്മണോ രമതേ രസാൽ।
കാണ്ഡപൃഷ്ഠശ്ച്യുതോ മാർഗ്ഗാൽ സോനിർദ്ദേശ്യഃ പ്രകീർത്തിതഃ।

ആപത്തുകളുടെ നിവൃത്തി വന്നിട്ടും ക്ഷത്രിയവൃത്തിയിൽ തന്നെ ബ്രാഹ്മണൻ രസിച്ചിരുന്നാൽ
ആ ബ്രാഹ്മണൻ കാണ്ഡപൃഷ്ഠനെന്നു ചൊല്ലപ്പെടും। എന്നതുകൊണ്ട് സ്വജാതികർമ്മത്തി
നനുവർത്തകുടാതെ ഭവിച്ച ആയുധജീവിയായിട്ടു ക്ഷത്രിയകർമ്മത്തിനനുവർത്തനായി
ട്ടും ഭവിക്കൽ। ഇതിദുർല്ലോഗമപ്രകരണം। മനുസ്മൃ।

പിതൃദൈവക്രിയാദാനതപശ്ശൗചസ്യ വൃത്തിനാൽ।
പ്രാപ്തേ സമതവിധൗ ഭോഗസ്സമാഗസ്സിദ്ധിമാപ്നുയാൽ।

പൂർവ്വന്മാരുടെ പാരമ്പര്യമായിട്ടുള്ളതും സ്ഥാനമായിട്ടും ഉപരിയായിട്ടും ക്രിയയവ
കയും വില കൊടുത്തു വാങ്ങിച്ചതും പകുതിയിൽ കിട്ടിയതും ശൌര്യം കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതും
ആധാനമായിട്ടു കിട്ടിയതും ഈ പ്രകാരമുള്ള ഹേതുക്കളെക്കൊണ്ടും ഇതല്ലാതെ
ന്യായമായിട്ടുള്ള ഹേതുക്കളെക്കൊണ്ടും ചെയ്തുവരുന്ന അനുഭവം സിദ്ധിക്കും।
ഒരു ആഗമം കൂടാതെ ചെയ്തുവരുന്ന അനുഭവസിദ്ധിയില്ലെന്നും താല്പര്യം। മനുസ്മൃ-

ബ്രാഹ്മണനെന്റ കൎമ്മം എളുപ്പത്തെക്കൾ ശൂദ്രനെന്റ ക
ൎമ്മം വലിശ്മത്തെയും അവന്റെ തിളിയന്നെരുകൊണ്ട അതത
തന്നതിന്റെ മൂല്യത്തിൽ ഉള്ള ജാതികൾതന്റെ
ന്റെയും ഉരൊരൊരൊക്കൎമ്മങ്ങൾ ഉപേക്ഷമാം ഉരുളക്കൎമ്മ
ൾ എല്ലാജാതികൾക്കും സാധാരണമെന്ന വ്യവഹാരത്തിന്റെവിധി

ബ്രാഹ്മണൻ പലൎക്കും ഉള്ള ആപത്തകാലത്ത് ഇപ്പൊൾ ക്ഷ
ത്രിയകൎമ്മം കൊണ്ടും എല്ലാ പരടെയും ആപത്തിനെ നീക്കി
യിന്നെശാനന്മാരെ ക്ഷത്രിയവൃത്തിയെ ഉപേക്ഷിക്കെണ്ണ
മെന്ന വ്യവഹാരത്തിന്റെ വിധി

ആപത്തിൽ വൃത്തിയ്ക്കായിട്ടും ഇതിനെയും ബ്രാഹ്മണൻ
വൈശ്യകൎമ്മംകൊണ്ട് ആ ക്ഷത്രിയവൃത്തിയിങ്കൽ തന്നെ രക്ഷി
ന്നതിനാവൻ ആവശ്യങ്ങളിൽ പാപം ശിക്ഷിച്ചു ഉ
ണ്ണുളള വിശ്രാപർ എന്ന പരമായെന്ന വ്യവഹാ
രത്തിന്റെ വിധി

വൃത്തികൊണ്ടു ക്ഷയിച്ചും ഹിതിട്ട വിരുദ്ധവരുംകളും
ശൂദ്രന്മാരും അതുകൊണ്ട അനുഭവിക്കയും ഇവ
കാരണമൊരൊരൊ വിളക്കിക്ക എളുതെ
തപ്പും അതിനെ അനുഭവിച്ചാൽ അനുഭവം വരു
മെന്ന പ്രായശ്ചിത്തത്തിന്റെ വിധി

വ്യാ।

ത്രിഭിരെവതുയാഭുക്താപുരുഷൈൎഭൂൎയ്യഥാവിധി।
ലെഖ്യാഭാവെപിതാംതത്രചതുൎത്ഥസ്സമവാപ്നുയാൽ।

നിലം പുരയിടം മുതലായതൊരു ഭൂമിയെ മുമ്പിലെത്തെ പൂൎവ്വന്മാര മൂന്നു പെരും ഒരു തടവു കൂടാതെ അനുഭവിച്ചു വന്നു എന്നാൽ പിന്നെ അതിൽ നാലാമത്തെ പുരുഷന ലെഖ്യാദിപ്രമാണമില്ലെങ്കിലും ബഹുനാളായിട്ട പൂൎവ്വന്മാരുടെ അനുഭവബലത്താൽ തന്നെ ഭൂമി സിദ്ധിക്കും। ബഹുനാളായിട്ട ഒരു തടവു കൂടാതെ ചെയ്തുവരുന്ന അനുഭവക്രിയ പ്രതിഗ്രഹ മുതലായ ആഗമം കൂടാതെ സംഭവിക്കയില്ലെന്നും മുമ്പിൽ ആഗമമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നും എല്ലാവൎക്കും ദൃഢമായിട്ട നിശ്ചയം വരുന്നതാകകൊണ്ട ഇപ്രകാരമുള്ള അനുഭവം തന്നെ തനിക്ക ഹെതുവായിട്ടുള്ള ക്രയപ്രതിഗ്രഹാദി ഹെതു നിശ്ചയിക്കയും ജനിച്ച ലെഖ്യാദികൾ ഇല്ലെങ്കിലും സ്വതന്ത്രമായിട്ടുള്ളതു തന്നെ മെൽ എഴുതിയതിൽ പൂൎവ്വാനുഭവം പ്രധാനമായിട്ട ഭവിക്കും എന്നതുകൊണ്ട പൂൎവ്വാനുഭവം കഴിഞ്ഞാൽ ഒട്ടും തന്നെ ദൊഷം പറയരുതെന്നും മെൽ എഴുതിയതു തന്നെ സിദ്ധിക്കുമെന്നതാല്പൎയ്യം। ഇനൃഞ്ഞ।

വ്യാസഃ। യദ്വിനാഗമമത്യന്തം ഭുക്തം പൂൎവ്വൈസ്ത്രിഭിൎഭവെൽ।
ന തച്ഛക്യമപാകൎത്തും ക്രമാത്ത്രിപുരുഷാഗതം।

മൂന്നുതലമുറ മുതലായിട്ട മറെറാരുത്തൻ തടവു കൂടാതെ അനുഭവിച്ചു വരുന്നവക ആഗമാദിപ്രമാണമില്ലെങ്കിലും നാലാമത്തവന സിദ്ധിക്കയും ചെയ്യും മറെറാരുത്തനാൽ അപഹാരം പറഞ്ഞാൽ അപഹരിച്ചുകൂട। ഇനൃഞ്ഞെപ।

ആദൌ തു കാരണം ദാനം മദ്ധ്യെ ഭുക്തിസ്തു സാഗമാ।
അന്തെ തു ഭുക്തിരെവൈക സന്തതായാ പ്രഷിന്നതി।

മുപ്പത്തഞ്ചു സംവത്സരം വരെയും ദാനക്രിയ ലെഖ്യം തന്നെ പ്രമാണമായിട്ട ഭവിക്കും। മുപ്പത്തഞ്ചു സംവത്സരത്തിന മെൽ എഴുവതു സംവത്സരം വരെയും ആഗമത്തൊടു കൂടിയ അനുഭവപ്രമാണം ആഗമം തന്നെ പൊരാ। എഴുവതിന മെൽ നൂറാണ്ടു സംവത്സരം അനുഭവം കഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ അതിൽ ആഗമാദി ലെഖ്യം കൂടാതെ അനുഭവം തന്നെ പ്രമാണമായിട്ട ഭവിക്കും। ഇപ്രകാരമുള്ള നൂറാണ്ടു സംവത്സരത്തെ അനുഭവം തന്നെ പൂൎവ്വാനുഭവമെന്നു ചൊല്ലപ്പെടുന്നു। ഇനൃഞ്ഞെത്ര।

[illegible]

[illegible]

[illegible] കാരണം കൊണ്ടു [illegible]
[illegible] അനുഭവി[illegible]
[illegible]

പഷ്ഠാഞ്ചിപഞ്ചത്രിംശൽപൈതൃകഷൊഡശൊഗച്ഛതെ।

ത്രിംശദ്വൎഷാഗതാദ്ഭൂമെ ഭുക്തിൎയ്യാ പൈതൃകീസ്മൃതാഃ।

ത്രിപൈതൃകീ തു ഗന്താന്താന്നാപെക്ഷ്യാഗമഃ।

ഒരുത്തന്റെ സംവത്സരം മറ്റൊരുത്തൻ വിരൊധം കൂടാതെ ചെയ്തുവരുന്ന അനുഭവം ത്രിപൂരുഷാനുഭവം ഇപ്രകാരം ഉള്ള അനുഭവം മൂന്നു പുരുഷന്മാർ ക്രമമായിട്ടുള്ള അനുഭവം ത്രിപൂരുഷാനുഭവം എന്നാൽ ഒരു സംവത്സരത്തിൽ തന്നെ മുമ്പിൽ ഒരു പുരുഷൻ ചില മാസം അനുഭവിച്ച മരിക്കയും പിന്നെത്തതിൽ അപ്രകാരം തന്നെ രണ്ടു പുരുഷന്മാരും അനുഭവിച്ച മരിക്കയും ചെയ്താൽ ഒരു സംവത്സരത്തിൽ തന്നെ ത്രിപുരുഷാനുഭോഗം വരുന്നതാകകൊണ്ടു ആയത ലെഖ്യാദി കൂടാതെ സ്വതന്ത്രമായിട്ടുള്ള അനുഭവമെന്നും ആയനുഭവത്താലും അനുഭവിച്ചുവന്ന അപ്രകാരം ഉണ്ടെന്ന പറവാൻ ദൈവരും ആയത സംഗതിയുള്ളതല്ലായ്കകൊണ്ടും ചില ധൎമ്മശാസ്ത്രവചനത്തിന്ന വിരുദ്ധമായിട്ടുള്ളതാകകൊണ്ടും മെൽപ്പെട്ടതിയപ്രകാരം നൂറാണ്ടു സംവത്സരം ഉള്ള അനുഭവമെത്രെ പുരുഷാനുഭവമെന്ന പറയെണം। [illegible]

വഷ്ടാബ്ദിവിംശതിം ഭുക്ത്വാ സ്വാമിനാവ്യാഹതാസ്തിഃ।

ഭുക്തിസ്സാപൌരുഷീഭൂമെൎദ്വിഗുണാ ചദ്വിപൌരുഷീ।

ത്രിപൌരുഷീ ത്രിഗുണാ താന്ത്യാന്നാപെക്ഷ്യാഗമഃ।

ഇരുപതു സംവത്സരം ഉള്ള അനുഭവം ഒരു പുരുഷാനുഭവം നാല്പതു സംവത്സരം ഉള്ള അനുഭവം രണ്ടു പുരുഷാനുഭവം। അറുപതു സംവത്സരം ഉള്ള അനുഭവം ത്രിപുരുഷാനുഭവം। അറുപതു സംവത്സരം കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെത്തതിൽ ലെഖ്യാദിപ്രമാണങ്ങളുടെ അപെക്ഷ ഇല്ലെന്ന താല്പൎയ്യം। ഇപ്രകാരം ചില ഋഷിശ്വരന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ധൎമ്മശാസ്ത്രത്തിന്ന വിരുദ്ധമായിട്ടുള്ളതാകകൊണ്ടു രണ്ടാമത്തെ പക്ഷമെന്നും അറുപതു സംവത്സരം ഒരുത്തൻ തടവു കൂടാതെ അനുഭവിച്ചാൽ ആയതും പ്രമാണമായിട്ടു ഭവിക്കുമെന്ന താല്പൎയ്യം। [illegible]

കാത്യായനഃ। മൃഗ്യാ പൈതാമഹീ ഭുക്തിഃ പൈതൃകീ വാപി സമ്മതാ।

വയൊപെതൈരപി ശിഷ്ടൈഃ തന്ന്യം രാഷ്ട്രസ്ത്രീകീമതം।

അപ്പൂപ്പൻ അപ്പൻ ഇരിക്കുമ്പൊൾ അനുഭവിച്ചുവന്നാൽ ആയനുഭവം മൃഗ്യമായിട്ടുള്ളത അപ്പന്റെ കാലത്തുള്ള അനുഭവവും പ്രമാണം। വയൊവൃദ്ധന്മാരുടെ കാലം ഉടങ്ങിതട

൨൫൰

ഉടയക്കാരൻ തടവുകൂടാതെ കണ്ടു അനുഭവിച്ചുകൊള്ളു
ക [illegible] എന്ന പെരന്നതിലിട്ട അനുഭവി
ച്ചിന്നു വെപ്പ് [illegible] എന്ന പെരുന്നിട്ട അനു
ഭവിച്ചിന്നതിൽ [illegible] എന്ന പെരണ്ടിടുന്നത്
ഭാഗം അനുഭവിച്ച സംബന്ധം കണക്കുകൊണ്ടു എ
ന്നതാകുന്നതിന്റെ വിധി

൨൫൧

ഒരുത്തൻ [illegible] കാലത്ത അനുഭവിച്ചു വെച്ചിരു
ന്ന [illegible] എന്ന പെരന്റെ കാലത്ത
അനുഭവിച്ചു വെച്ചിട്ടുള്ളതിന്ന സംബന്ധം എന്ന പെര
[illegible] ചെയ്തിട്ടുള്ളത പെര ഉടമ്പടി [illegible]
ത സംബന്ധം അനുഭവിച്ചു വെന്നതിന്ന സ്ഥിര
എന്ന പെര [illegible] ന്റെ വിധി

വൃദ്ധന്മാരെന്നുപത്തുസംവത്സരം ആയുരനുഭവം സ്ഥിരമായിട്ടു ഇതുപ്രമാണമെന്നചൊല്ലപ്പെട്ടു. എന്നർത്ഥം.

പ്രാസഃ സാഗമൊദ്വിശക്കാലശ്ചനിശ്ചിത്യൊദിതരന്തരൌ
പ്രവൃത്തിസന്നിധാനഞ്ചപഞ്ചാംഗൊഭൊഗസൂത്രതെ

ദാനക്രിയമുതലായ ആഗമത്തൊടുകൂടിയതായും മറ്റൊരുവിരൊധം ഇല്ലാതെയും അനുഭവശക്തിന്നു കൂടാതെയും ശക്തനായിട്ടു ഇതുപ്രതിവാദിയുടെ സമീപത്തിൽ ചെയ്യുവരുന്ന അനുഭവമെത്രെ പ്രമാണമായിട്ടു ഉള്ളത. ഇതിൽ ഒരുതെങ്കിലും ഒന്നിന കുറവുവന്നാൽ ആയുരനുഭവം നല്ല പ്രമാണമായിട്ട ഭവിക്കയില്ല എന്നർത്ഥം.

യദ്വൈകശാസന്നെ ഗ്രാമക്ഷെത്രാരാമശ്ചലെഖിതഃ
ഏകദൊശാപഭൊഗെനസർവ്വെഭുക്താവദർത്ഥതെ

ഒരു ലെഖ്യത്തിൽ തന്നെ നിലം പുരയിടം മുതലായ അനെകവസ്തുക്കൾ എഴുതിയായിട്ടെങ്കിലും മറ്റൊരു വിധമായിട്ടെങ്കിലും എഴുതിയിരുന്നാൽ അതിൽ ഒന്നിന അനുഭവം ഉണ്ടെങ്കിലും ആ ഓലയിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്ന വസ്തുക്കൾ ഒക്കെയും അനുഭവിച്ചതിന സമാനമായിട്ട ഭവിച്ച എല്ലാവസ്തുക്കളും ആ അനുഭവബലത്താൽ സിദ്ധിക്കയും ചെയ്യും. എന്നർത്ഥം.

ലിഖിതം ബലവന്നിത്യം ജീവന്തശ്ചൈവ സാക്ഷിണഃ
കാലാതിഹരണാൽ ഭുക്തിരിതിശാസ്ത്രസ്യനിശ്ചയഃ

ലെഖ്യത്തിന എന്നും ബലം ഉണ്ട. സാക്ഷികൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നെടത്തൊളം ബലവത്താകുന്നു. പ്രമാണം കാലം ചെന്നാൽ ഭുക്തിക്ക ബലമുണ്ടെന്ന ശാസ്ത്രങ്ങളുടെ നിശ്ചയം. എന്നർത്ഥം.

ഭുക്തിസ്തു ദ്വിവിധാ പ്രൊക്താ സാഗമാനാഗമാതഥാ
ത്രിപൌരുഷീയാ പാരമ്പര്യം ഭവെത ഉസാഗമാ

അനുഭവം രണ്ടുവിധം ആഗമം എന്നുള്ളതും ആഗമം ഇല്ലാത്തതും. അതിൽ ത്രിപുരുഷാനുഭവം ആഗമം ഇല്ലെങ്കിലും പ്രമാണമായിട്ട അനുഭവിക്കാം. അതിനു കീഴുള്ള അനുഭവം ഉണ്ടെങ്കിൽ പ്രമാണം. എന്നർത്ഥം.

കാത്യായനഃ | നൊപഭൊഗംബലം കാര്യം ആഗന്ത്രാ തത്സുതെനവാ |
പശുസ്ത്രീപുരുഷാദീനാം ഇതിധർമ്മൊവ്യവസ്ഥിതഃ |

ഒരുത്തന്റെ വസ്തുക്കൾ പശുക്കൾ ഉൾമടാസ്സ പ്രവൃത്തിയെടുത്തവരുന്ന സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ മുതലായ

സ്വർഗ്ഗമമെന്നതിന്റെ ശാശ്വതകാലമെന്നും ദീർഘതയുമെന്നും
നിരന്തരമെന്നും പുത്രനോടു സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന
അനുഭവമില്ലാതെന്നതിന്റെ പ്രകാരമെന്നു പ്രമാണം
ന്റെ വിധി

ഒരുത്തന്റെ ശ്വാസനത്തെ കൊണ്ടു മരണം വരുത്തുന്നതിന്റെ
തിരുമനസ്സിനെ കാണുക കാലം അനുഭവിക്കാൻ ഒരു ഉള്ള
ത്തെ പരന്നുകളും ആ സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളും ഒക്കെയും അ
നുഭവിക്കവണ്ണം ഉള്ളതിന്റെ പ്രയാസത്തെ കൊടുപ്പാൻ

പ്രമാണത്തെ ദൈവത്തിന്റെ കൃപ കൊണ്ടുള്ള ശുദ്ധീകരണം
ഉപലഭിക്കുന്ന അനുഭവം തന്നെ ആകുന്നു ഉള്ളത്
അനുഭവം ഉടയവന്റെ പാപങ്ങളെ കൊണ്ടു
ഞങ്ങളും പലപ്പോഴും എന്നാകുന്നതെന്റെ വിധി

അനുഭവത്തിങ്കൽ തന്നെ പലരെന്നു ഉള്ളതിൽ പരന്നു
കളിൽ കൊണ്ടു വന്ന അവന്റെ പുത്രനായ ശാസ്ത്രി
കളെ തൊട്ട സംബന്ധത്തോടെയും ദാസികളോടെയും പശുക്കളോ
ടെയും ആദിശബ്ദം കൊണ്ട അതതിന്റെ ശാസ്ത്രം
പോലെ എന്നും പുത്രനെ എന്നാകുന്നതെന്റെ വിധി

പരെ ബലാൽകാരം കൊണ്ട മറ്റൊരുത്തൻ അപഹരിച്ച അനുഭവിച്ചു വെങ്കിലും അവൻ കഴിഞ്ഞു പെറയാറെ അവന്റെ പുത്രൻ അനുഭവിച്ചു വെങ്കിലും ആയനുഭവം തന്നെ ബലവത്തായി ഭവിക്കയില്ല. എന്നത്രെ।

ആഗമെന വിശുദ്ധെന ഭൊഗൊ യാതി പ്രമാണതാം।
അവിശുദ്ധാഗമൊ ഭൊഗഃ പ്രാമാണ്യം നാധിഗച്ഛതി।

ആറാണ്ടു സംവത്സരത്തിനകമെങ്കിലും അറുപതു സംവത്സരത്തിനകമെങ്കിലും ഭൂമിക്കു അനുഭവം ആഗമശുദ്ധി ഇല്ലാതെ ഇരുന്നുവെങ്കിൽ ആയതു പ്രമാണമാകയില്ല। ആഗമശുദ്ധിയൊടും കൂടിയെ ഇരിക്കിൽ പ്രമാണമായി ഭവിക്കും. എന്നസ്മൃ।

നാരദഃ। അനാഗമന്തു യൊ ഭുങ്ക്തെ ബഹൂന്യബ്ദശതാന്യപി।
ചൊരദണ്ഡെന തം പാപം ദണ്ഡയെൽ പൃഥിവീപതിഃ।

ഒരുത്തന്റെ വകയിൽ ഭക്ഷിപ്പാൻ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യം ഒരുത്തന കൊടുക്കുന്നതിനെ മറ്റൊരുത്തൻ കൊടുക്കുന്നയാൾ ദ്രവ്യം കൊടുക്കാതെ താൻ തന്നെ ഉടമയായിട്ടു ഇരിവർ വാങ്ങിച്ച വകയും വിറ്റു പണയം വെക്കയും രാജബലം കൊണ്ട അപഹരിച്ചു അനുഭവിച്ചു വരുന്നതും ഇങ്ങനെ വകകൾ അത്രെയും ഒരു പ്രമാണത്തോടു കൂടിയതല്ലെന്നു പരമ്പരയായി ഇരിക്കുന്നതാകകൊണ്ട മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം ഉള്ള വകകൾ എത്ര സംവത്സരം അനുഭവിച്ചെങ്കിലും ആയനുഭവബലത്താൽ സിദ്ധിക്കയില്ല। ഇപ്രകാരം അനുഭവിച്ചവനാൽ ചൊരനു സമമാകകൊണ്ട ചൊരദണ്ഡത്താൽ ദണ്ഡിക്ഷിക്കയും വെണം। എന്നസ്മൃ।

നാരദഃ। വിദ്യമാനെപി ലിഖിതെ ജീവത്സ്വപി ഹി സാക്ഷിഷു।
വിശെഷതഃ സ്ഥാവരാണാം യന്ന ഭുക്തം ന തൽ സ്ഥിരം।

നിലം പുരയിടം മുതലായ വകകൾക്കു ലെഖ്യവും ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന സാക്ഷികളും ഉണ്ടെങ്കിലും ഒട്ടും തന്നെ അനുഭവിക്കാതെ ഇരിക്കിൽ ആ ലെഖ്യ സാക്ഷി പ്രമാണങ്ങൾ ബലവത്തുകളായിട്ടു ഭവിക്കയില്ല എന്നസ്മൃ।

ഭുജ്യമാനാൻ പരൈരർത്ഥാൻ യസ്തു മൊഹാദുപെക്ഷതെ।
സമക്ഷം ജീവതൊപ്യസ്യ തൽ ഭുക്തിഃ കുരുതെ വശെ।

തന്റെ വക നിലം പുരയിടങ്ങളെ താൻ ശക്തനായിട്ടു സമീപത്തിൽ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ മറ്റൊരുത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നതു കണ്ടുകൊണ്ടു വിരൊധിക്കാതെ താൻ ഉപെക്ഷിച്ചും കൊണ്ടിരുന്നാൽ അനുഭവിക്കുന്നവനു അവകാശം ഉണ്ടാകും। തനിക്കു കുറവുവ

സത്യമായിട്ടുള്ളന്നതും തന്നെ ശുദ്ധപ്രമാണമാ
കിടപതും ശുദ്ധിയില്ലാതെ കണ്ടുള്ളന്നതും പ്ര
മാണമായിട്ടുവരികയും ഇല്ല എന്ന കാത്ത്യായന
ൻെറ വിധി —

തൻെറ അല്ലാതെയുള്ള വസ്തു നൂറു സംവത്സര
ം എങ്കിലും ആയിരത്തം സംവത്സരം എങ്കിലും അനു
ഭവിക്കട്ടെ എങ്കിലും ബലാൽക്കാരേണ എങ്കിലും
യാചനെയാൽ അതിൽ അടക്കുന്നതാകിൽ അതിൻെറ ഉടയ
ക്കാരൻ വന്ന സങ്കടം പറഞ്ഞാൽ രാജാവ അതു
ടക്കിയവനെ കള്ളന്മാർക്ക വിധിച്ച ശിക്ഷയും ചെ
യ്ത അത ഉടയക്കാരന കൊടുക്കെണ
മെന്ന നാരദൻെറ വിധി ഇതു ഉടമ്പ്രകരണ
ം സമാപ്തം —

പ്രമാണവും സാക്ഷികളും ഉണ്ടായിരുന്നാലും സ്വാ
യപരങ്ങൾക്ക വിശേഷിച്ചും അനുഭവിക്കില്ല എ
ന്നവന്നാൽ അതു നിരർത്ഥമാ എന്ന നാരദൻെറ വിധി

തൻെറ ഭൂമിയെ പണ്ടെ മററൊരിലർക്ക അനുഭവം
കൊടുത്തിട്ട അവര പണ്ടെ അനുഭവിച്ചുവരുന്ന
ഭൂമി തന്നെ ഉടയക്കാരൻെറ സ്നേഹം കൊണ്ടെ
ങ്കിലും അധിശക്തി കൊണ്ടെങ്കിലും ഉപെക്ഷ കൊണ്ടെ
ങ്കിലും ആ ഭൂമിയുടെ അനുഭവം ഉടയക്കാര
ന തന്നെ മറെറാവര ഇരിക്കുംപൊൾ തന്നെ

ണ്ണന്നട്ടപംപഞ്ഞമ്മണ്ണന്നറ്റഞ്ഞന്‍ംപില്ല ...

രുത്തുകയും ചെയ്യും. എന്നതുകൊണ്ട ഉപെക്ഷിച്ചിരിക്കരുത. നാരദസ്മൃ.

പ്രത്യക്ഷപരിഭോഗാത്തു സ്വാമിനൊ ദ്വിദശാബ്ദികാഃ.

ആദ്ധ്യാദീന്യപി ജീര്യ്യന്തെ സ്ത്രീരാജധനാദൃതെ.

തന്റെ വകനിലം പുരയിടം മുതലായ ഭൂമിയെ ശക്തനായിരിക്കുന്ന തന്റെ സമീപത്തിൽ വെച്ച മറ്റൊരുത്തൻ ഒരു ഹെതുവില്ലാതെ അനുഭവിച്ചു വരുമ്പൊൾ ആയതൊന്നും കൊണ്ട ഉപെക്ഷിച്ചിരിക്കരുത. മറ്റൊരുത്തൻ തന്നെ ഇരുപതു സംവത്സരം അനുഭവിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ അതിൽ വഴക്കിന പൊയാൽ ഉപെക്ഷദൊഷംകൊണ്ട മെൽ എഴുതിയ നിലം പുരയിടങ്ങളിൽ ഉണ്ടായ ഫലത്തിന ഹാനിവന്നു കുറവുവരികയും ചെയ്യും. തന്റെ ദ്രവ്യത്തിനെ കൊടുത്ത നിലം പുരയിടങ്ങളെ ഒറ്റിയായിട്ട എഴുതി വാങ്ങിയും വെച്ചതാൻ അനുഭവിക്കാതെ ഒറ്റി വെച്ചവൻ തന്നെ അനുഭവിച്ചു ഇരുപത സംവത്സരം കഴിഞ്ഞാൽ ഒറ്റി വെച്ചവൻ അനുഭവിച്ച നാൾവരെയും ഫലത്തിനെ ഹാനിയും വന്നതാൻ എഴുതി വാങ്ങിച്ചതിന കുറവുവരികയും ചെയ്യും. സ്ത്രീകളുടെ വകയായിട്ടുള്ളതും മറ്റൊരുത്തൻ അനുഭവിച്ചു വരുമ്പൊൾ സമീപത്തിൽ ഇരുന്നതറിഞ്ഞാറെ തന്നെ എങ്കിലും സ്ത്രീകൾ ബലാൽക്കാരം കൊണ്ട അനുഭവിക്കുന്നവരെ വിരൊധിപ്പാൻ ശക്തിയുള്ളവരല്ലായ്ക കൊണ്ട രാജാവ തന്നെ കാര്യങ്ങളിൽ വിചാരമുള്ളവരാക കൊണ്ട ഇതിൽ തന്നെ വിനവരാതെ ഇതിന വെക്ഷവരുന്നതാക കൊണ്ട മെൽ എഴുതിയവരുടെ വക മറ്റൊരുത്തൻ അനുഭവിച്ചു വെങ്കിലും അതിന കുറവു വരികയില്ല. പണം ഒറ്റി മുതലായതിൽ ഒറ്റി തന്നെ എന്നും ഉപെക്ഷിച്ചാൽ കാരണം സംഭവിക്കുന്നതാക കൊണ്ട ഒറ്റി മുതലായതിൽ ഒരു ഫലഹാനി വരികയില്ലെന്നും ഉപെക്ഷിച്ചാൽ വ്യവഹാരത്തിന കുറവു വരുമെന്നും അപി ശബ്ദത്തിന്റെ താല്പര്യം. നാരദസ്മൃ.

യാജ്ഞവല്ക്യഃ. പശ്യതൊബ്രുവതൊ ഭൂമെർഹാനിർവിംശതിവാർഷികീ.

പരെണ ഭുജ്യമാനായാ ധനസ്യ ദശവാർഷികീ.

തന്റെ വകനിലം പുരയിടങ്ങളെ മറ്റൊരുത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നതറിഞ്ഞും കൊണ്ട ഉപെക്ഷിച്ചിരുന്നാൽ മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരമുള്ള ഫലഹാനിയും ധനത്തിന പത്തു സംവത്സരം കഴിഞ്ഞാൽ ഉദയം വഴി മുതലായതിനും ഹാനിയും വന്ന പ്രതിവാദിയൊട വ്യവഹാരം പറയുമ്പൊൾ പ്രതിവാദിന്നാൻ വാദിയുടെ വകനിലം പുരയിടത്തിന ഒരു വിരൊധം കൂടാതെ ഇരുപതു സംവത്സരം ന്യായമായിട്ട തന്നെ അനുഭവിച്ചു വന്നു വെങ്കിൽ വാദി സമ്മ

ഉടയ

ഉടയക്കാരൻ അറിക്കെ അന്നെ പണം പം പണമ
മറെറാരുത്തൻ അനുഭവിച്ചാൽ ദ്രവ്യസംബന്ധമുള്ളാ
തെക്കൊള്ളുതമനൊവ്യവഹാരങ്ങളിലെ തെങ്ങുഫലാ
തെ കണ്ണുചേർത്തായിപ്പൊയാൽ നശിക്കും. ഹ്രസ്വബാധകം
ഉഭയവാദി അല്ലാതെ കണ്ടുള്ളതൊക്കെയുമന്ന
നാശമെൻറിവിൻ —

കണ്ണു

കണ്ണുപറങ്കിപ്പറിക്കയെന്നിങ്ങനെയുള്ളവ
ഞാതെ കണ്ണുരിപത്തിനൊവ്വത്തെന്നെൻറദ്ദ്ര
വ്യമറെറാരുത്തൻ അനുഭവിച്ചുപൊയാൽ ദ്രവ്യ
മിക്കവാറും കണ്ണുയനമിക്കൽ പണവും
തക്കൊണ്ടുപറഞ്ഞുപൊന്നതാണ്ണ പലപ്പൊഴും
വെച്ചിട്ടി —

നായിട്ട സമീപത്തിൽ ഇരുന്നും കൊണ്ട ക്രടക്കടവിരൊധിക്കാതെയും ഒരുസ്ഥലത്തിൽ ആവ
ലാഭം പൊലിച്ചിക്കാതെയും ഇരുന്നതും എന്നു കൊണ്ടെന്ന ചൊദിക്കുമ്പൊഴും വാദിക്കുമ
ടക്കം വരികയും ചെയ്യും। ൧൪൩।

മനുഃ। ആധിശ്ചൊപനിധിശ്ചൊഭൌ ന കാലാത്യയമർഹതഃ।
അവഹാര്യൌ ഭവെതാം തൌ ദീർഘകാലമവസ്ഥിതൌ।

പണയവും പെച്ചതും സൂക്ഷിപ്പാൻ കൊടുത്തതും ഉടനെ ചൊദിച്ച വാങ്ങിക്കാതെ കാലതാമസം വ
ന്നുതീരുപെക്ഷിച്ചിരിക്കരുത। ഉപെക്ഷിച്ചിരുന്നാൽ വ്യവഹാരത്തിന വെടിവരികയും ചെയ്യും
।൧൪൫।

പശ്യന്നന്യൈർഭുജ്യമാനാം ക്ഷിതിം യൊ ന നിവാരയെൽ।
സ്വാമീ സതാപി ലെഖ്യെന ന സ താം ലബ്ധുമർഹതി।

തന്റെ വക നിലം പുരയിടം മുതലായ ഭൂമിയെ അപഹരിച്ച ആയവൻ മറെറാരുത്തനു ദാനമാ
യിട്ടെങ്കിലും വിലക്കെങ്കിലും കൊടുക്കുമ്പൊൾ താൻ വിരൊധിക്കാതെ ഉപെക്ഷിച്ചിരുന്ന
ാൽ തന്റെ വകക്ക സ്വത്തായിരിക്കുന്ന ലെഖ്യം ഉണ്ടെങ്കിലും സിദ്ധിക്കയില്ല। ൧൪൬।

ഭൂമെരഭൊക്തൃത്വം ലെഖ്യസ്യ യഥാകാലമദർശനം।
ശൈഥില്യം വ്യവഹാരസ്യ നാശസ്യ കാരണം।
സാക്ഷിണാം അസ്മരണം ചെഷ്ട സാദ്ധ്യഹാനികരാണി തു।

ഭൂമിയെ അനുഭവിക്കാതെയും ലെഖ്യത്തിനെ അതുകാരണത്തിൽ കാണുകയും ചൊദിക്കുക
യും ചെയ്യാതെയും സാക്ഷികളെ ഉടനുടൻ ഓർമ്മ ചെയ്യിക്കാതെയും ഇരുന്നാൽ കുറവു വരും എ
ന്നതു കൊണ്ട ഭൂമി അനുഭവിക്കയും ലെഖ്യത്തെ കാണിക്കുകയും ചൊദിക്കുകയും സാക്ഷി
കളെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യെണം। ഇതു അനുഭവദൊഷം എന്നിടം। ൧൪൭।

ബൃഹസ്പതിഃ। ഭുക്തിസ്ത്രൈപൌരുഷീ സിദ്ധ്യെദപരെഷാം ന സംശയഃ।
അനുവൃത്തെ സപിണ്ഡത്വെ സകുല്യാനാം ന സിദ്ധ്യതി।

നിലം പുരയിടം മുതലായ ഭൂമിക്കു മുമ്പിൽ ചൊല്ലിയ പ്രകാരത്തിലുള്ള ഉത്തിവു അനുഭവം കഴി
ഞ്ഞാൽ പിന്നെയുള്ള നാലാമത്തവൻ മുതൽ പെർ അനുഭവബലം കൊണ്ടു തന്നെ ലെഖ്യ
പ്രമാണങ്ങൾ ഇല്ലെങ്കിലും ഭൂമി സിദ്ധിക്കയും ചെയ്യും। അതിനൊട്ടും സംശയമില്ല। അടു
ത്ത ദായാദിക്കാരിരിക്കുമ്പൊൾ ഒന്നരണ്ടുതലമുറവിട്ടുള്ളവർക്കു സിദ്ധിക്കയില്ല। ൧൪൮।

സ്ത്രീധനാദിഭിസ്സ്വാസ്ഥ്യവൈഘടകം യൽ സ്വാജമനൈസ്ഥതാ।
ഭൊഗാത്തത്ര ന സിദ്ധ്യെൽ ഭൊഗമന്യൈരുപെക്ഷിതം യെൽ।

ആധി

ആധിക്കും ഉപനിധിക്കും രണ്ടു കാലം താമസിയാ
തെ വിസ്തരിക്കണം കാലം താമസിച്ചു പൊയാ
ൽ അതെ രണ്ടും കൈക്കലാക്കിയവന്നവകാശം
കൊടുക്കെണ്ടുന്നതല്ലെന്നും ദുഃഖിതന്നുമനു
ന്നതു വിധി —

യാവൻ

യാവനൊരുത്തൻ ദാനം ചെയ്ത സ്വാമിയുടെ
ഭൂമിയെ അവനൊരുത്തൻ വഴിപൊലെ മ
റ്റൊരുത്തനെ കൊടുക്കാൻ ദാവിക്കും പൊരുളില
ക്കാതെ കണ്ടിരിക്കുന്നതു പ്രമാണമൊത്തുടക്കുടെ അ
ഭൂമിക്കെ വരാഞ്ഞാൽ വിനെല ഭൂമിക്കില്ലെ
ന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

യാവൻ

യാവനൊരുത്തൻ അനുഭവം ഇല്ലാതെ കണ്ടു
ഉള്ള ഭൂമിക്കുടെ വിപാട്ടം പങ്കു പൊരുൾ പ്രമാണം
ആട്ടെങ്കിൽ കൊടുക്കാതെ കണ്ടിരിക്കുന്നതും സാക്ഷി
കളെ ബൊധ്യപ്പെടുത്തിക്കാതെയും ഇരിക്കുന്നത
ങ്ങെ അവന്റെ അനുഭവം നാശത്തിനുള്ളതെത്രെ വാ
ദിട്ട വരും എന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

ഗ്രാമ

ഗ്രാമപട്ടിലെ കുളങ്ങൾ ഉള്ളത്ത വാപ്യകൾ മെ വഴി
ക്കുളങ്ങളും പിള്ളയെ രക്ഷിക്കുന്നവനല്ലാ
ക്കാരം ഉള്ളവനെ ദിക്കുന്ന സപിണ്ഡന്മാരത്ത
ടുത്തിട്ടു ഞായമായാൽ ആ കുലത്തിൽ ഉള്ള വക്കന്തിട്ടുമായി
ട്ടു എന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

ബന്ധുക്ക

ബന്ധുക്കളും ബാന്ധവജനങ്ങളും തന്റെ ഭൂമിയെ അനുഭ
വിച്ചാൽ അനുഭവം കൊണ്ടു അവകാശ സിദ്ധിവരിക
ഇല്ല — മറ്റുള്ളവരത്ത അനുഭവിക്കും പൊലെ അല്ലാതെ
അന്ന അനുഭവം ധനികർക്കു കൊണ്ടു ഉടക്കു ഇല്ലെ
ന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

സനാഥന്മാരായിരിക്കുന്നവരും അടുത്ത ബന്ധുക്കന്മാരും ബഹുകാലമായിട്ടനുഭവിച്ചു വന്നെങ്കിലും ആ അനുഭവബലം കൊണ്ടു തന്നെ അവർക്കവകാശം സിദ്ധിക്കയും ഇല്ല। അന്യന്മാർ ബഹുകാലമായിട്ടനുഭവിച്ചു വന്നുവെങ്കിൽ ആ അനുഭവബലം കൊണ്ട് അന്യന്മാർക്ക് സിദ്ധിക്കയും ചെയ്യും। എന്നർത്ഥം।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ആധിസ്സീമോപനിക്ഷേപജഡബാലധനൈർവ്വിനാ।
തഥോപനിധിരാജസ്ത്രീശ്രോത്രിയാണാം ധനൈരപി।

പണയം വെച്ചവയും എല്ലകളും സൂക്ഷിപ്പാനായിട്ടു കൊടുത്തിരിക്കുന്നതും ഭ്രാന്തന്മാരുടെയും ബാലന്മാരുടെയും ഉള്ള പൊരുൾകളും ഇതൊക്കെയും ഉപനിധിയായിട്ടുള്ളതും രാജാവിന്റെയും സ്ത്രീകളുടെയും ശ്രോത്രിയന്മാരുടെയും വകയും ഒരു ചെറുതും കൂടാതെ മറ്റൊരുത്തൻ അനുഭവിച്ചു വന്നുവെങ്കിൽ ആയവന്ന് അനുഭവബലം കൊണ്ടു സിദ്ധിക്കയില്ല। എന്നർത്ഥം।

അശക്താലസരോഗാർത്തബാലഭീതപ്രവാസിനാം।
ശാസനാരൂഢമന്യേന ഭുക്തം ഭുക്തിർന്ന സിദ്ധ്യതി।

തന്റെ വകയെ മറ്റൊരുത്തൻ ഒരു കാരണം കൂടാതെ അനുഭവിക്കുമ്പോൾ ആയതിനെ ഒഴിപ്പിപ്പാൻ ശക്തിയില്ലാതെയിരിക്കുന്നവരുടെയും രോഗികളുടെയും ഭീതന്റെയും ദേശാന്തരം പോയിരിക്കുന്നവന്റെയും രാജശാസനത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട വകയും മറ്റൊരുത്തൻ അനുഭവിച്ചുവെങ്കിലും മേൽപ്പറഞ്ഞവർക്കു തിരിച്ചു വരികയും അനുഭവിച്ചു വന്നവന്നു സിദ്ധി വരികയും ഇല്ല। എന്നർത്ഥം।

സപ്രീത്യാ ഭുജ്യമാനാനി ന നശ്യന്തി കദാചന।
ധേനുരുഷ്ട്രോ വഹന്നശ്വോ യശ്ച ദമ്യഃ പ്രയുജ്യതേ।

സ്നേഹം കൊണ്ട് ഉപയോഗിപ്പാൻ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ആഭരണം മുതലായതും മറ്റൊരുത്തൻ സ്നേഹം കൊണ്ടു ബഹുമാനമായിട്ടനുഭവിച്ചു വന്നെങ്കിലും ആയവന്നു വരികയില്ല। ഇപ്രകാരം പശുവും ഒട്ടകവും കാളയും കുതിരയും അനുഭവബലം കൊണ്ട് അന്യന്മാർക്ക് സിദ്ധിക്കയില്ല। ഇതിന്ന് ഭോഗഹാനി വരും। എന്നർത്ഥം।

ഭിന്നഭോഗേ ഗൃഹക്ഷേത്രേ സംബന്ധം യത്ര ജായതേ।

ആധിധനവും സീമാധനവും നിക്ഷേപധനവും ഉപ
നിധിധനവും ജളന്മാരുടെയും ബാലന്മാരുടെയും ര
ാജധനവും സ്ത്രീധനവും ബ്രാഹ്മണധനവും ഇച്ചൊല്ലി
യധനങ്ങൾ ഒക്കെയും ഉപനിധിധനമെന്നത്രെ ചൊല്ലു
ന്നു വിധി —

അശക്തന്മാരുടെയും അലസന്മാരുടെയും രോഗിക
ളുടെയും ബാലന്മാരുടെയും ദേശാന്തരമാരുടെയും പ
റെഷ്ടു പോയിട്ടുള്ളവരുടെയും ധനങ്ങളെ അവ
രുടെ കക്ഷനെക്കൊണ്ടു [illegible]ദിവസത്തിൽ അനു
ഭവിച്ചാലും അനുഭോഗം കൊണ്ട അവകാശമി
ല്ലയെന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ വിധി —

കാളകളും പശുക്കളും ഒട്ടകങ്ങളും പോത്തുകളും
കുതിരകളും ആയവ നേരത്ത് അനുഭവിച്ചിന്നാ
ലൊരുത്തനെക്കൊണ്ടുന്നത് അപരവന്തരെഷ
ത്തൊട്ടുകൂടെ എത്ര കാലം അനുഭവിച്ചാലും അവ
ന്കിട്ടാതെ പരികളുള്ളെന്ന മനുവിന്റെ വിധി —
ഇതിന്ന അദൈരഗത്യ്യ പാദം സമാപ്തം —

ലെഖ്യെന ഭൊഗവിത്ഭിർവ്വാ സാക്ഷിഭിർഭാവയെൽ।

നിലം പുരയിടം ഭവനം മുതലായവകളെ അനുഭവിച്ചുവരുമ്പൊൾ ഒരുകാരണത്തി
ങ്കൽ അനുഭവം വിട്ടുപൊയാൽ പിന്നെ അതിൽ വ്യവഹാരമുണ്ടായി സംശയം വന്നാ
ൽ ലെഖ്യപ്രമാണം കൊണ്ടെങ്കിലും മുമ്പിലെ ഉള്ള അനുഭവത്തെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന
സാക്ഷികളെക്കൊണ്ടെങ്കിലും നിശ്ചയം വരുത്തെണം। നാരദൻ।

നാമമാസാദിസംഖ്യാം ച ഭൊഗം കാലമെവ ച।
ഭൊക്തൃശെഷം ... സാക്ഷിണഃ। നാരദൻ।
ആപൃഷ്ടാ ... സമനുഷ്യയഃ
തൽപ്രമാണ്യാൽ കാര്യം വ്യവസ്ഥാപിതം।

മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം അനുഭവം വിട്ടുപൊയിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിൽ ക്ഷെത്രം മുതല
ായതിന്റെ പെരും മാസവും സംഖ്യ മുതലായതും അനുഭവം വിട്ടുപൊവാനുള്ള കാരണ
ത്തെയും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന സാക്ഷിക്കാരരും ആ സാക്ഷിക്കാര സമുദായങ്ങളായിട്ട പ
റയുന്നതു പ്രമാണിച്ചു കാര്യം നിശ്ചയം വരുത്തെണം। ഇപ്രകാരം ഉള്ള സാക്ഷിക്കാരൊ
ട ചൊദിച്ചു കാര്യം നിശ്ചയിച്ചു ധർമ്മത്തെ നടത്തുവാനാകയും ഉണ്ടു। നാരദൻ।

അസാക്ഷികെഷു ... ഉത്തരസാക്ഷിണഃ।
ശപഥസ്വപ്രയുക്തിതയുക്തിലെശമഥാപി വാ।

കാലം ചെന്നുപൊയകാരണത്തിന്ന സാക്ഷികൾ ദെശാന്തരത്തിലെങ്കിലും മരിച്ചെങ്കി
ലും പൊയാൽ ആ സാക്ഷികൾ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞതു കെട്ടറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന സാക്ഷിക്കാര
രൊട ചൊദിച്ചു കാര്യത്തെ ഗ്രഹിക്കെണം। അതിൽ സംശയം വന്നാൽ ഇൽ സത്യപ്ര
മാണത്താലെങ്കിലും യുക്തിലെശം കൊണ്ടെങ്കിലും കാര്യത്തിനെ നിശ്ചയിക്കെണം। നാരദൻ

നാരദഃ। ... നലെഖ്യന്ന സാക്ഷിണഃ।
അർത്ഥ ... പ്രതിവാദിതെ ... വിധൊവിധിഃ।

കം കൊടുത്തവന്റെ പക്കലുള്ള ആധാരം പ്രമാണം കൊണ്ടെങ്കിലും ... സാക്ഷി
കളില്ലാതെ പൊയാൽ പ്രതിവാദിയുടെ ... പറഞ്ഞാൽ അഞ്ചൊ
... വിധത്തിൽ കാര്യം ... വിധത്തിലുള്ള
ഉപായം കൊണ്ടു കാര്യനിശ്ചയം വരുത്തെണം। നാരദൻ।

ചൊദനാ പ്രതികാലഞ്ച യുക്തിലെശസ്തഥൈവ ച।
തൃതീയശ്ശപഥഃ പ്രൊക്തൈസ്തൈരർത്ഥം സാധയെൽ ക്രമാൽ।

ഏറക്കാലം ഒരൊരുത്തൻ അനുഭവിച്ചു ഉടയക്കാര
ൻ ഇല്ലാ അനുഭവം മറന്നാൽ ഒതൊരത്തികൾ വംശങ്ങ
വരുന്നത അവിടെയുള്ള കാണവും അനുഭവിച്ചിട്ടുള്ള
പ്രമാണവും സാക്ഷിയും ഒരപ്പെട്ട അക്രുതി നെക്കാ
ണും അതതിനെക്കൊണ്ടു തന്നെ മന്നവിൽ എന്നു വിധി —

പെങ്കാ ക്ഷ്രസ്വപ്പ മാണെപ്പൊ ഉറപ്പായി സംഖ്യയും ഉള്ളം
വെച്ചിരുന്നെടുപ്പും കാലവും അനുഭവം സാക്ഷ്യ
വാനുള്ള കാരണവും യാവച്ചില രറ്റിയെന്ന തങ്ങ
ക്കയാക്ഷികളെക്കൊണ്ടു വരുത്തവിടേണ്ടു വിധി —

കാര്യസംബന്ധത്തിൽ സമ്മതക്കാരായിരിക്കുന്നവ
രെക്കൾ ഒതൊ നിശ്ചയമാകുമെന്നിട്ട ഒതൊന്നാ
ത്തുഷ്പിമില്ലേന്നാ തടഞ്ഞിട്ടില്ലേ എന്നാവരെ
ന്നതന്നെ നിശ്ചയിപ്പിച്ചു പറഞ്ഞാറെ വ്യാപ്ര
വർത്തിക്കണം അവർ കാര്യത്തിന്റെ നേരുംതി
ച്ചാൽ യത്ഥം നിശ്ചയിക്കയുമെന്നു വിധി ഇതിന
ത്തിന്നുടെ ഗന്ധിക്കും —

സാക്ഷികളും മറിച്ചുകാരും പഴക്കം ചെയ്തിട്ടുള്ളകാ
ര്യത്തിന്നു അന്ന വഴക്കു ചെയ്തിട്ടുള്ള വാദിപ്രതിവാ
ദികൾ തമ്മിൽ ഇരിക്കുന്ന വരെ തങ്ങളെ വിചാരിക്കണമെ
ന്നിട്ടും രൂപം ഇല്ലാ അതിൽ ന്യായമായിട്ടുള്ള
ഉടമ്പടിയെന്നു തീർക്കേണം അതുകൊണ്ട് വിസ്തരിച്ചി
ട്ടും രൂപമില്ലാഞ്ഞാൽ സത്യം ചെയ്യിക്കേണം എന്നു വ്യവഹാര
ത്തിന്റെ വിധി —

ഉടയക്കാരൻ ചെത്തിട്ടു മരം കൊണ്ടുപോയ്ക്കളഞ്ഞിട്ടും പ്രതി
ഷമായിട്ടുള്ള വിശ്വാസം കൊടുക്കേണ്ടും യാതൊ
രു കാര്യത്തിന്നു പ്രമാണവും സാക്ഷികളും ഇല്ലാത്തക്കാ
ന്ന പ്രതിവാദിയായിട്ടുള്ളവൻ അക്കാര്യത്തെ മറച്ചു
വെച്ചു അന്നത്തെ അക്കാര്യത്തിന്നു കാലം തെളിഞ്ഞ വചനം ഒക്കെ
യും അതെല്ലാം ചോദിച്ചാൽ ന്യായമായിട്ടുള്ളതൊക്കെ തന്നെ എന്നെങ്ങ
ക്കും അതുകൊണ്ടു അതിൽ പറഞ്ഞതിന്റെ ന്യായമായിട്ടു വിര
ോധിക്കും കൂടെ അതിന്നു പിന്നെ കാര്യമായിട്ടുള്ള കാര്യം
വരുന്ന കാര്യത്തിന്നു അറിഞ്ഞവർ പ്രാപിക്കണമെന്നു
ന്നാരറിഞ്ഞെന്നു വിധി —

കക്ഷിപിക്ക ഉന്ന ആധാരങ്ങൾ കൈക്കൊള്ളുംവണ്ണം ഉപായം പറയുന്നു പൊയാൽ നാലഞ്ചാ
ടക്കാരുരുക്കരിയിൽ കുന്നസ്ഥലത്തിൽ വെച്ചിരുന്ന ദ്രവ്യത്തെ തരെണമെ
ന്നു അതാത കാലത്തുക്കൂടക്കൂട ചൊദിക്കുന്നത ഒന്നാമത്തെ ഉപായം. ഇന്ന പ്രദെശ
ത്തു ഇന്ന സമയത്തു ഇന്ന കാൎയ്യത്തിനായിട്ടു ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചു എന്നു ഉള്ള യുക്തികളെ
ചൊല്ലുന്നത രണ്ടാമത്തെ ഉപായം മൂന്നാമത്തെ സത്യപ്രമാണം. ഇപ്രകാരത്തി
ലമായിട്ടു ഇക്കാൎയ്യം നിശ്ചയിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം।

ന്ന
അദ്ദിഷ്ടന്നൃണൊദ്വിമാനൊയഃ പ്രതിജ്ഞാം ന്നു തദാചരെൽ
ത്രിചതുഃപഞ്ചകൃത്വൊപാവരതൊൎത്ഥ/സ്ദുവ്യതെ।

ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചവനൊട്ടുക്കൂട നാലഞ്ചുപ്രാവിശ്യം ചെയ്യണമെട്ട ചൊദ്യത്തിനെ പ്രതി
വാദി ഉത്തരം പറഞ്ഞു മടക്കാതെ പാൎത്തു എങ്കിൽ പിന്നെത്തതിൽ പ്രതിവാദിയെ
ക്കൊണ്ടു വാദിക്കു ഒട്ടുക്കയത്തിൽ വന്ന ദ്രവ്യത്തിനെ കൊടുപ്പിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം।

ദ്നാ
ചൊദിതാൽ പ്രതിഷിദ്ധാത്വാ യുക്തിഭിശ്ശങ്കനീയാൽ।
ദെശകാലാൎത്ഥസംബന്ധപരിമാണക്രിയാദിഭിഃ।

ചൊദ്യത്തിനെ ബന്ധിച്ച ഉത്തരം പറഞ്ഞു എങ്കിൽ പിന്നെത്തതിൽ ദെശകാ
ലം മുതലായ യുക്തികളെക്കൊണ്ടു നിശ്ചയിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം।

ഷ്ഠ , സന്ധാ ന
ഉക്കൊഹന്നെസ്തിദൊജ്ഞെയശ്ശസ്ത്രപാണിസ്തുഘാതകഃ।
ദ്ര ഋഗവൽ ദക
കെശഗ്രഹാഭിയൊഗെന വിജ്ഞെയഃ പാരദാരികഃ।

ഈ യുക്തികളെക്കൊണ്ടു ചില കാൎയ്യങ്ങളെ അറിയെണ്ടും പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു।
തീക്കൊള്ളി കയ്യിൽ വെച്ചുംകൊണ്ടു ആ കാലത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നവൻ തീ വെ
ക്കുന്നവനെന്നും ആയുധങ്ങളെ കയ്യിൽ വെച്ചുംകൊണ്ടു സഞ്ചരിക്കുന്നവൻ വെട്ടി
മരിച്ചു കൊല്ലുന്നവനെന്നും പരസ്ത്രീകളുടെ തലമുടിയൊടു ചെറ്റു വചനം മുതലാ
യതും ചെയ്യുന്നവൻ പരസ്ത്രീസംഗമം ഉള്ളവനെന്നും അറിഞ്ഞുകൊള്ളെണം।
എന്നൎത്ഥം।

കന്നൊപപാണി ൗലക
കുദ്ദാലപാണിർവ്വിജ്ഞെയഃ/സ്സെതുഭെത്താതടാകഭിത്।
തഥാ കുഠാരപാണിസ്തു വനഛെത്താ പ്രകീൎത്തിതഃ।

കുന്താലി മണ്വെട്ടി കയ്യിൽ വെച്ചുംകൊണ്ടു സഞ്ചരിക്കുന്നവൻ അണയെ വെട്ടി മുറി
ച്ചവനെന്നും കൊടാലി കയ്യിൽ വെച്ചുംകൊണ്ടു സഞ്ചരിക്കുന്നവൻ മരങ്ങളെ വെട്ടി

പഴിയൊരെല്ലൂന്നൊലനാലഞ്ചാപ്രാവിശ്യം ചെ
യ്യുന്നു ഉടയക്കാരന്റെ ചൊറ്റുരാജ്യപ്രകാശിച്ചു
ഉള്ളവൻ തട്ടുകക്കിഴുന്നതു കൊണ്ടു ശ്രീ പുരമ
നവന്നാൽ പലതും കൈക്കൊള്ള പലരെയും ദേശവും
കാലവും അതിസംബന്ധവും പരിഷ്കാരങ്ങളും പിന്നെ
ക്രിയാമൊന്നുതടങ്ങൾ ഉള്ളപ്രകാശിച്ചു ഉള്ളവനെ
യടചൊദിക്കപ്പെട്ടു ഉള്ളതു ലൊകത്തെ ഉള്ളവണ്ണ
മെന്നാരെന്നാരദന്റെ വിധി

തിരുക്കൂട്ടത്തിലെ ഉത്തമന്മാരെയുംശൂന്നമ്മാരു
മ്പയക്കാരൽ ചെട്ടക്കാന്നെ തന്നാം തമ്മിൽ തമ്മു
ദിയാൽ ചരത്തിക്കുറിച്ചൊഴുപര തമ്മിലെന്നും
കൈകൊണ്ടെഴുത്തുചൻ ചിന്ത്യെശുഷമന്നും മറ്റും എ
ഴുത്തുമൻ മറപ്പിതൂഷമന്നും ഇപ്രകാരം ഉള്ളതിലെ
ശത്തിന്റെ ഉദാഹരണമാകുന്നു നാരദന്റെ വിധി

ച്ചിക്കുന്നവന്റെ നാം അറിഞ്ഞുകൊള്ളേണം — മെൽ എഴുതിയവരൊക്കെയും സം
ശയിച്ചു വരുത്തുവാൻ വെണ്ടിയുള്ളവരാകകൊണ്ടു മെൽ എഴുതിയവരെ വരുത്തി
പരമാൎത്ഥം പൊലെ വിചാരിച്ച അറിഞ്ഞ കാൎയ്യങ്ങളെ നിശ്ചയിക്കെണമെന്നതാ
ല്പൎയ്യം। എന്നതു।

യുക്തിഷ്വപ്യസമൎത്ഥാസു - ശപഥൈരെനമൎദ്ദയെൽ।
അൎത്ഥകാലബലാപെക്ഷമഗ്ന്യംബുസുകൃതാദിഭിഃ।

യുക്തികൾകൊണ്ടു കാൎയ്യനിശ്ചയം വന്നില്ലെങ്കിൽ അനെകവിധമായിട്ടുള്ള സത്യപ്രമാ
ണങ്ങളിൽ അതതു കാൎയ്യത്തിന്നും അതതു കാലത്തിന്നും യൊഗ്യമായിട്ടുള്ള സത്യപ്രമാണത്താ
ൽ കാൎയ്യനിശ്ചയം വരുത്തെണം। എന്നതു।

ഘടൊഗ്നിരുദകഞ്ചൈവ വിഷം കൊശശ്ച പഞ്ചമം।
ഷഷ്ഠഞ്ച തണ്ഡുലഃ പ്രൊക്താഃ സപ്തമന്തപ്തമാഷകം। എന്നതു।
അഷ്ടമം ഫലമിത്യുക്തം നവമം ധൎമ്മസംഭവം।
ദിവ്യാന്യെതാനി സൎവ്വാണി ഗുരുകാൎയ്യെഷു യൊജയെൽ।

ദിവ്യപ്രമാണം ഒമ്പതുവിധം। അതിൽ ഒന്നാമത ത്രാസിൽ വെച്ചു ശുദ്ധി നിശ്ചയിക്കുന്നതു।
രണ്ടാമത അഗ്നി മൂന്നാമത ജലം। നാലാമത വിഷം। അഞ്ചാമത കൊശപാനം। ആറാമത
തണ്ഡുലങ്ങൾ ഏഴാമത തപ്തമാഷം। എട്ടാമത ഫലം ഒമ്പതാമത ധൎമ്മം। ഇപ്രകാരമുള്ള സ
ത്യപ്രമാണങ്ങളിൽ ഒന്നിനാൽ വലുതായിട്ടുള്ള കാൎയ്യങ്ങളെ നിശ്ചയിക്കെണം। എന്നതു।

4. അദിയൊഗെഷു സൎവ്വെഷു കൊശപാനമഥാപി വാ। *follows after 1. 2. 3.*

ചെറിയ കാൎയ്യങ്ങളിലും കൊശമെന്നുള്ള സത്യപ്രമാണത്തെ പ്രയൊഗിച്ചു കാൎയ്യനിശ്ച
യം വരുത്തുകയും ആം। അഭിഷെകതീൎത്ഥത്തിന്നു കൊശമെന്ന പെർ। എന്നതും।

1. ദിവ്യാന്യെതാനി സൎവ്വാണി ഗൊപിജനകകാനിച।
2. ദെവതാപിതൃപാദാംബുദത്താനി സ്നൃതാനിച।
3. സ്ത്രീശ്രെഷ്ഠീരാജ്ഞി വിപ്രാണാം ദാരാണാം സ്പൃഷ്ടാന്തഥാ। *see 4. അദി....*
5. ഇത്യെതെ ശപഥാഃ പ്രൊക്താ മനുനാ സ്വല്പകാരിണാം।

അനാരകാൎയ്യങ്ങളിൽ മെൽ എഴുതിയ ഒമ്പതുവിധത്തിലുള്ള സത്യങ്ങളുടെ വെ
ട്ടും ചില സത്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിശ്ചയിക്കാമെന്ന ചൊല്ലിന്നു വസ്തുക്കളെയും വിത്തുവ

സ്വയമതായ ഒഴിവുള്ളതിൽ ശസ്ത്രങ്ങൾ ഗണനാകൊണ്ടു പൊൽക്കു
ത്തിന്റെ തന്ത്രസ്ത്രാ ത്രായാസപ്പും വിശെഷങ്ങൾ
താൻകൊടുപ്പാനിട ഒകിലും മറ്റൊരാൾക്കു ഗൃഹത്തെ
വായിട്ടെങ്കിലും ഒരുത്തനൊരെക്കൽ സാരമാലയിൽ
നാൽക്കവിടെത്തിനെ ആയക്കിൽ ഉണ്ടായിരിക്കേണം
ശുശ്രൂഷകൾ പലെശം കൊണ്ടുമുണ്ടു ഉള്ള ആഭരണങ്ങൾ ഒക്കെയും ക
ളെ ഞെരുക്കമാക്കണമെന്നു പ്രജാപതിയുടെ വിധി—

ഇതു കാരണം ഒക്കിലെ പശങ്ങൾ ആയവ നൊരുത്തൻ സമ
ഷ്ടത്തിൽ ആയതെ പരുത്തതു ആവൻ തന്നതു കാലത്തിൽ തന്ന
ന്റുവമരിച്ചിന്നതു. സ്ത്രീകളായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകൾ
ചെയ്കയൊഴിവില്ലിക്കണമെന്നാരുടെ ന്റെ വി
ധി ഇതിൽ സ്മൃതൗ —

ധനം ധാന്യം ഉടുക്കപ്പും വിത്തും കൈശപ്പും ത
ണ്ടയും തണ്ടമരങ്ങളും പാലും പശ്സംഭവം ഇവ
റെണ്ടവകൾ ഇടു ഉണ്ടാകുന്നവരെ സ്വസ്ഥം ചെയ്യു
വാൻ പാടില്ല തന്നിട്ടു കൊടുത്തിന്നവർ കൊ
ച്ചു എന്ന ശംഖലിഖിതരുടെ വിധി—

ഗസ്തൃയൽ ദൈവപുത്രരായ ബ്രാഹ്മണർ മഹാരാജ
ധാ: പരസ്പരപിതൃസ്വത്വം തത്സ്വപ്രത്യേകം തല്ല്യം —
വസ്തു തരിക്കാരായിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യങ്ങൾ ഉണ്ടായി
ട്ടില്ലായ്കകൊണ്ടു പുത്രൻ വിഭാഗത്തിൽ
വിശേഷിച്ചതായ കൈക്കൊള്ളുന്നവർ
ന്ന പിതാമഹന്റെ വിധി—

ഇവ രണ്ടു ഉള്ള ദ്രവ്യങ്ങളും പശുക്കളും വിത്തും ദൈവ
സ്ഥാനത്തിന്നവരെക്കും വിളക്കളെ ചൂളക്കും
ദാഹം ചെയ്ക്കു ഉള്ള തയാറെക്കും സ്തുതം ചൊല്ലു
കക്കും ശുദ്ധൻ കൊടുപ്പുടെക്കും ബന്ധുക്കളെ
ടക്കും തലക്കും മറ്റും കൂടെ തൊടു ചൊല്ലുകക്കും

ന്നുഷ്യം തൊടുമെറ്റു ക്കും ദ്രവ്യങ്ങൾക്കു ഉദ്ധ
ച്ചിട്ടുമാറുരുമ്മേറെങ്ങിട്ടുള്ള സ്വത്ത്യങ്ങൾക്കും
അഷ്ടകാൎയ്യങ്ങൾ അവലതായിട്ടുള്ള അദ്ദെ
ഗത്തിങ്കൽ ദ്രവ്യങ്ങൾ എന്നു മനുവിന്റെ വി
ധിക്കും വിനാശഹരൻ രക്ഷം വിധി
ശ്രീരാമത്രൊപൊഷിതാക്ഷ്യാദികരാമത്രൊഷിതാ
യവാരത്ത്രം ദ്രവ്യത്തെകൊടുത്തു ചൊല്ലുവാസ്വെ
ക്കുന്നുദ്രവ്യസമെകിലും ഉത്തമസമെകിലും ഉപവാസ
ക്കളിക്ഷത്രുത്സനായിരവരം രണ്ടുമാറാതെ ക്ഷേത്ര
ത്തിങ്കവനദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടുള്ള പരീക്ഷചെയ്യേ
ണമെന്നു മനുവിന്റെ വിധി
ദ്രവ്യസ്സസ്വകാൎയ്യം ഇതിപ്രായശ്ചിത്തപാകസ്സമചരത്
അദ്ധ്യക്ഷ്യഭാരദ്ധ്യക്ഷ സൊവവാസൊന്ന വരുണ്ണ
ദ്രവ്യങ്ങൾകൊണ്ടുള്ള കാൎയ്യങ്ങൾക്കും ഉപവാസത്തി
ക്കനരാജാവിന്റെ ആജ്ഞ ചെയ്തുകൊടുപ്രായശ്ചിത്ത
കൽ ചെയ്യേണം യാഗക്കത്തിങ്കൽ യജമാനന്റെ
ആജ്ഞ കൊടുത്തു ദ്രവ്യങ്ങളായിട്ടുള്ള കാൎയ്യങ്ങൾക്കു
ഷം അദ്ധ്യക്ഷം ചെയ്യും വെല എന്നു മനുവിന്റെ വിധി
ദത്തസ്വവഹാരത്രയപ്രമാണം അതുകളുടെ
ന്റെ ശൊഹസകൊട്ടിപ്പം സപ്ത ദ്രവ്യത്തിൽ ദ
വചൊൽ।
ദത്തവ്യവഹാരത്തിങ്കലും ന്യായത്തിങ്കലും സാക്ഷ
ത്തിങ്കലും ദ്രവ്യം കാംക്ഷമെങ്കിലും ദ്രവ്യപരീക്ഷ തെ
ന ചെയ്യേണമെന്ന ദത്തസ്വന്റെ വിധി
വൃഷം സഹന്യേ വപ്യതെ പാദനെത്ര ഹൃതാശനാ
ത്രിദൊഷൊ നൈത്രസലിലമദ്ധ്യെ ചൈയഥ സ്ഥാപത
ശ്രത്ര ഘൊഗെതാത്വസ്യ സ്ഥമഷക: ത്രി
ശതെ തെഷ്യലാദെയാ: കൊശസ്ഥെപതദൈക്കെ
ശതെഷ്യതെവപരതൊദ്ദത്വം യക്ഷശാസന
ഗൊചരസ്യപ്രദാതവ്യം സദൈ: ഫലക്ഷ
അതൽ: ഷൊഷം സംഖ്യാത്തികഷ്ക്കാനാം മുദ്ധ്യാനാം
ചിഗുണാ സ്തതാ: ചതുൎഗ്ഗുണാ അക്കാനാം കൽ
ന്നിയാപരീക്ഷ കൈകെ-
ആയിരം കാരുകകളെ പാങ്ങെട്ട എഞ്ചിലും കൈ
ക്കലാക്കിട്ട എഞ്ചിലും ഇളഷ എന്നവരൊ ഞാൽ
അവനുദ്ധ്യ ദ്രവ്യങ്ങൾ അതിൽ സത്യം
ചെയ്യണം അതിൽ ക്കാൽ അശ്വഷാൽ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] —

[illegible] —

[illegible]
[illegible] —

[illegible]
[illegible]
[illegible] —

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] —

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] — [illegible] —

[illegible] —

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ബ്രാഹ്മണസ്യ ധടോ ദിവ്യഃ ക്ഷത്രിയസ്യ ഹുതാശനഃ -
വൈശ്യസ്യ സലിലം ദേയം ശൂദ്രസ്യ വിഷമേവ തു -
സാധാരണ സമസ്താനാം കോശഃ പ്രോക്തോ മനീഷിഭിഃ
സർവ്വേഷു സർവ്വദിവ്യം വാ വിഷം വർജ്യം ദ്വിജോത്തമൈഃ

ബ്രാഹ്മണനു ഘടം കൊണ്ടുള്ള സത്യപ്രത്യക്ഷവിശേഷം ക്ഷത്രിയനന്നഗ്നി കൊണ്ടുള്ള വിശേഷം വൈശ്യന്നു ജലം കൊണ്ടുള്ള വിശേഷം ശൂദ്രന്നു വിഷം കൊണ്ടുള്ള വിശേഷം കോശജലം എല്ലാജാതിക്കും സത്യപ്രത്യക്ഷക്കു സാധാരണമാകുന്ന വിധി ചെന്നു എല്ലാദ്രവ്യം കൊണ്ടുള്ള സത്യപ്രത്യക്ഷം എല്ലാജാതിക്കും ചെയ്യപ്പെടും പക്ഷം വിഷം കൊണ്ടുള്ളത ബ്രാഹ്മണന്നു ഒഴിക്കണം പിതാമഹന്റെ വിധി —

ഗോരക്ഷകാൻ വാണിജകാൻ തഥാ കാരുകുശീലവാൻ
പ്രേഷ്യാൻ വാർദ്ധുഷികാംശ്ചൈവ വിപ്രാൻ ശൂദ്രവദാചരേത്॥

ഗോരക്ഷയും വാണിജ്യവും ശില്പപ്പണികളും ദാസ്യവൃത്തിയും ഭൃത്യവൃത്തിയും പലിശക്കടം വാങ്ങുകയും ചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണരെ ശൂദ്രനെപ്പോലെ വിചാരിക്കേണമെന്നു കാത്യായനന്റെ വിധി —

കകളെയും സ്വജനങ്ങളെയും ദെവതകളുടെയും മാതാപിതാക്കന്മാരുടെയും പൌ
ത്രന്മാരെയും തൊട്ടുകൊണ്ടിട്ട സത്യം ചെയ്യിപ്പിക്കയും അരുത. ഈ പ്രകാരം താൻ ചെയ്തുദാ
നങ്ങളെയും ഭാര്യകളുടെയും പുത്രന്മാരുടെയും ബന്ധുജനങ്ങളുടെയും ശിരസ്സു
കൾ തൊട്ടുകൊണ്ടിട്ട സത്യം ചെയ്യിക്കയും അരുത. ൧൭൧൨.

സാധാരണസമസ്താനാം കൊശം പ്രൊക്തം മനീഷിഭിഃ ।

ദ്വൈന്നുപങ്ക്തെയന്തിലും അത്രാനാനുഗതൈർണാം ।

കൊശപാനമെന്നുള്ള സത്യപ്രമാണം നാലുജാതികൾക്കും സാധാരണമായിട്ടുള്ള
താകുന്നു എന്നു മഹർഷികളാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു. രോഗസ്ഥന്മാരായുള്ളവരെക്കൊണ്ടും രൊ
ഗശാന്തം വരുത്തുന്നവനുമ്പിൽ സത്യം ചെയ്യിക്കയുമരുത. ൧൭൧൩.

സൂതാനാം കുശാലാനാം വ്യാധിതാനാം തപസ്വിനാം ।

സ്ത്രീണാം നടവൈദ്യഞ്ചയ ധർമ്മമപെക്ഷതെ ।

നട്ടശീലങ്ങളോടും ആചാരങ്ങളോടും കൂടിയിരിക്കുന്നവരെക്കൊണ്ടും ഏറ്റ
വും ചടുക്കിണരായിരിക്കുന്നവരെക്കൊണ്ടും തപസ്വികളെക്കൊണ്ടും കുട്ടിക
ളെക്കൊണ്ടും ധർമ്മിഷ്ഠനായിട്ടുള്ള രാജാവ സത്യം ചെയ്യിക്കരുത. ഈ പ്രകാരമുള്ള
വരെക്കൊണ്ട സത്യം ചെയ്യിച്ചാൽ ധർമ്മത്തിന ലയം വരും. ൧൭൧൪.

യഥോക്തവിധിനാ ദെയം ദിവ്യം ദിവ്യവിശാരദൈഃ ।

അയഥോക്തപ്രയുക്താനാം നസത്യം സാധനെ ।

അതുകൂടി പ്രമാണത്തിനെ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന വിധിപ്രകാരം സത്യം ചെയ്യിച്ചാൽ
ആ സത്യം ഫലിക്കും. വിധിപ്രകാരമല്ലാഞ്ഞാൽ ഫലിക്കയും ഇല്ല. ൧൭൧൫.

ത്രിരാത്രൊഷിതായ വിധിവൽ ദൈകാരണാദൊഷിതസ്സു ।

നിത്യം ദിപ്രാ തെദയാനിശ്ചയെ ഛഛാദപാസനെ ।

മൂന്നു ദിവസമെങ്കിലും ഒരു രാത്രിയെങ്കിലും ഉപവാസമായിട്ട പാൽശുദ്ധമായിട്ടിരു
ന്നും കൊണ്ട സത്യം ചെയ്യിക്കണം. ൧൭൧൬.

ആദിത്യചന്ദ്രാവനിലൊനലശ്ച ദ്യൌർഭൂമിരാപൊ ഹൃദയം യമശ്ച ।

അഹശ്ച രാത്രിശ്ച ഉഭെ ച സന്ധ്യെ ധർമ്മശ്ച ജാനാതി നരസ്യ വൃത്തം ।

ആദിത്യനും ചന്ദ്രനും വായുവും അഗ്നിയും ആകാശവും ഭൂമിയും ജലവും ഹൃദയവും മനസ്സും പകലും രാവും സന്ധ്യകളും ധൎമ്മവും ഇപ്രകാരമുള്ള പതിനാല ദെവതകളും മനുഷ്യരുടെ അനുഷ്ഠിതത്തെ അറിയുന്നവർ എന്നത കൊണ്ട പതിനാല ദെവതകളും സാക്ഷിയായിട്ട സത്യത്തിനെ പറയാമെന്നുള്ള ശ്ലോകത്തിനെയും ചൊല്ലിച്ച സത്യം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। നാരദസ്മൃ।

ദിവസത്രയപൂൎവ്വമായിട്ട കൊശസത്യവിധിയത്രെ।

കൊശമെന്നുള്ള സത്യത്തിന്ന ഉദയം തുടങ്ങി പത്തുനാഴികക്കകം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം— കൊശമെന്ന അഭിഷെകജലത്തിനെ മൂന്നുപ്രാവിശ്യം കൊടുത്ത സത്യം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। നാരദസ്മൃ—

പൂൎവ്വാഹ്നെ സൊപവാസസ്യ സ്നാനസ്യാൎദ്രവാസസഃ।

ആസ്തികസ്യാവ്യസനിനഃ। കൊശപാനവിധിയത്രെ।

ഉപവാസത്തൊടുംകൂടെ സ്നാനം ചെയ്ത നനവസ്ത്രങ്ങളൊടും ഈശ്വരഭക്തിയൊടും കൂടെ വ്യസനമില്ലാതെ ഇരിക്കുന്നവനെ പൂൎവ്വാഹ്നത്തിൽ അഭിഷെകതീൎത്ഥത്തെ സെവിപ്പിക്കെണം। നാരദസ്മ।

യദ്ദെവത്യാദിഭക്തസ്സ്യാൽ തദ്ദെവസ്നാനപായയെൽ।

സമഭാവെ തു ദെവാനാം ആദിത്യസ്യ തു പായയെൽ।

സത്യം ചെയ്വാൻ പൊകുന്നവൻ യാതൊരു ദെവതെക്ക ഭക്തനൊ എന്നാൽ ആദിത്യനെ പൂജിച്ച അഭിഷെകം ചെയ്ത തീൎത്ഥത്തെ കൊടുത്ത പാനം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। മനു।

ദുൎഗ്ഗായാഃ പായയെച്ചൊരാൻ യെ ച ശസ്ത്രൊപജീവിനഃ।

ഭാസ്കരസ്യ തു വൈശ്യാംശ്ച ബ്രാഹ്മണന്തു ന പായയെൽ।

ചൊരന്മാരെ ദുൎഗ്ഗാദെവിയെ പൂജിച്ച അഭിഷെകം ചെയ്ത തീൎത്ഥത്തെ കൊടുത്ത പാനം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। ആയുധജീവികളും ദുൎഗ്ഗാദെവിയുടെ അഭിഷെകതീൎത്ഥത്തെ പാനം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। ശെഷം പെൎക്ക ആദിത്യനെ അഭിഷെകം ചെയ്ത തീൎത്ഥത്തെ പാനം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം। ബ്രാഹ്മണരെക്കൊണ്ട തീൎത്ഥപാനം ചെയ്യിപ്പിക്കരുത। (മനു—

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ഉഗ്രാൻ ദെവാൻ സമഭ്യൎച്ച്യ തത്സ്നാനൊദകമാഹരെൽ।

സംശ്രാവ്യ പായയെത്തസ്മാജ്ജലാത്തു പ്രസൃതിത്രയം।—

ഉഗ്രന്മാരായിട്ടുള്ള ദെവന്മാരെ പൂജിച്ച അഭിഷെകം ചെയ്ത തീൎത്ഥമെടുത്ത ചെയ്യുന്ന മന്ത്രങ്ങളെയും കെൾപ്പിച്ച മൂന്നുപ്രാവിശ്യം തീൎത്ഥപാനം ചെ

ശിക്ഷിക്കെണം। യതഃ।

തൊയംഹി പ്രാണിനാം പ്രാണസ്സൃഷ്ടെരാദൌ ച നിർമ്മിതം।
ശുദ്ധെശ്ച കാരണം പ്രൊക്തം ദിവ്യാനാം ദെഹിനാം തഥാ। യതഃ।
അതസ്തദ്ദർശയാത്മാനം ശുദ്ധാശുദ്ധപരീക്ഷണെ।
സത്യെനമാഭിരക്ഷസ്വ വരുണെത്യഭിശാപ്യകം।

നാരരണ്ടുലൊകത്തിന്നും അത്തസത്യം ചെയ്യുന്നവൻ തീത്ഥത്തെകയ്യിൽ വെച്ചുംകൊണ്ടെ ജലം നൊക്കിപറയെണ്ടുംപ്രകാരം പ്രാണികൾക്കുഒക്കെയും പ്രാണസ്വരൂപനായിട്ട് പ്രപഞ്ചസൃഷ്ടിയിൽ മുമ്പിൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടവനാകകൊണ്ടും ദിവ്യങ്ങളുടെയും ദെഹികളുടെയും ശുദ്ധിയിൽ കാരണഭൂതനായിട്ടുള്ളവനാകകൊണ്ടും ശുദ്ധനെന്നും അശുദ്ധനെന്നും അറിവാൻ ചെയ്യുന്നപരീക്ഷയിൽ അതിന്റെഫലത്തെയും ശുദ്ധനെങ്കിൽ അതിന്റെഫലത്തെയും അശുദ്ധനെങ്കിൽ അതിന്റെഫലത്തെയും തരുന്നസ്വരൂപത്തെകാണിച്ചു സത്യമായിട്ട എന്നെരക്ഷിക്കെണമെന്നുവരുന്ന ദെവതയായിട്ടിരിക്കുന്ന ജലത്തിനെനൊക്കിശപഥം ചെയ്ത തീത്ഥപാനം ചെയ്യിക്കെണം, യതഃ।

ഉപൊഷിതായ ദെവാനാം സ്നാപയിത്വായുധാനിതു।
പായയെൽ പ്രകാരെ ചാത്രദൊഷെ ശുദ്ധിരന്യഥാ।

ഉപവാസമായിട്ട കാലത്തിങ്കൽ ദെവന്മാരുടെ ആയുധങ്ങളെ അഭിഷെകം ചെയ്തതിന്റെ തീത്ഥം മൂന്നുപാനം ചെയ്യിക്കെണം ഇപ്രകാരം സത്യം ചെയ്യിച്ചവനു വല്ലതും ദൊഷം കണ്ടുവെങ്കിൽ അവൻ അശുദ്ധനെന്നും അല്ലെങ്കിൽ ശുദ്ധനെന്നും അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു അശുദ്ധനെ ദണ്ഡിക്കെണം. ൪൭൭-

യസ്യ പശ്യെദ്ദ്വിസപ്താഹാൽ ത്രിസപ്താഹാദഥാപി വാ
രൊഗൊഗ്നിർജ്ഞാതിമരണം രാജാദണ്ഡൊഥവാ ഭവെൽ।
തമശുദ്ധം വിജാനീയാൽ വിശുദ്ധന്തു വിപര്യയെ।

തീത്ഥപാനം ചെയ്തതിന്നാലുദിവസത്തിനകം എങ്കിലും ഇരിവത്തൊന്നുദിവസത്തിനകമെങ്കിലും സത്യം ചെയ്തവനു രൊഗം എങ്കിലും ഭവനം മുതലായതിന്നു അഗ്നിദാഹമെങ്കിലും ജ്ഞാതികളിൽ ഒരുത്തൻ മരിക്കെ എങ്കിലും രാജൊപദ്രവമെങ്കിലും ഉണ്ടായാൽ അവൻ ശുദ്ധനെന്നും ഇപ്രകാരമുള്ള ദൊഷങ്ങൾ കണ്ടില്ലെങ്കിൽ അവൻ അശുദ്ധനെന്നും അറിഞ്ഞുകൊള്ളെണം। യതഃ।

പിതാമഹഃ। ത്രിരാത്രാൽ സപ്തരാത്രാദ്വാ ദ്വാദശാഹാദ്ദ്വിസപ്താൽ।

ചൈത്യകം യസ്യ ദ്രവ്യം പാപകൃൽ സ ഉദാഹൃതഃ।

തീൎത്ഥപാനം ചെയ്ത മൂന്നു ദിവസത്തിന്നകമെങ്കിലും പശ്ചാൽ ദോഷം കാണുന്നുവെങ്കിൽ ആയവൻ അശുദ്ധനെന്നു നിശ്ചയിക്കേണം। യഥാ-

നാരദഃ। ജ്വരാതിസാരയൊൎജ്ജാതെ ശൂലാന്തിവൃദ്ധിവിധനം,
നേത്രരുക്ഷുരോഗശ്ച തപൊമാദഃ പ്രജായതേ।
ശിരൊരുൿ ഭുജഭംഗശ്ച ദൈവികാദ്യാധയൊ ഗണാഃ।

സത്രം ചെയ്തതിന്റെ ശെഷം ജ്വരമെങ്കിലും അതിസാരമെങ്കിലും വസൂരിയെങ്കിലും ശൂലരോഗമെങ്കിലും അന്ത്രരോഗമെങ്കിലും കണ്ഠമാലയെങ്കിലും ചിത്തഭ്രമമെങ്കിലും ശിരോരോഗമെങ്കിലും നേത്രരോഗമെങ്കിലും ബാഹുക്കൾക്കൊയെങ്കിലും അശനിപാതം മുതലായ ദൈവികോപമെങ്കിലും ഉണ്ടായാൽ ആയവൻ അശുദ്ധനെന്നു നാരദമഹൎഷിയാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു- യഥാ-।

സപ്താഹാച്ചാപി സപ്താഹാൽ യസ്യ നിസ്സൃതി ജായതേ।
പുത്രദാരധനാനാം വാ സ ശുദ്ധസ്യാന്ന സംശയഃ।

സത്രം ചെയ്ത ഏഴു ദിവസത്തിന്നകമെങ്കിലും പതിനാലു ദിവസത്തിന്നകമെങ്കിലും സത്രം ചെയ്തവന്റെ പുത്രദാരധനം മുതലായതിന്നു ഹാനി വന്നുവെങ്കിൽ ആയവൻ അശുദ്ധനെന്നു ബൃഹസ്പതിയാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ഇതി കോശവിധിഃ। യഥാ-

ഋണദാനപ്രധാനാനി കുസീദാദാനികാനി ച।
ക്രമശസ്സംപ്രവക്ഷ്യാമി ക്രിയാഭെദാംശ്ച തത്വതഃ।

ഋണദാനം മുതൽ കുസീദാദാനം വരെയുള്ള പതിനെട്ടു വ്യവഹാരങ്ങളെയും അന്തൎഭവിച്ചുള്ള ക്രിയാഭേദങ്ങളെയും ചൊല്ലാമെന്നു ബൃഹസ്പതിയാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു- യഥാ-

ഋണം ദേയമദേയഞ്ച യേന യത്ര യഥാ ച യത്,
ദാനഗ്രഹണധൎമ്മാശ്ച ഋണാദാനമിതി സ്മൃതം।

ഇന്ന വിധത്തിൽ കടം വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യം കൊടുക്കാമെന്നും ഇന്ന വിധത്തിൽ വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യം കൊടുക്കേണ്ടാ എന്നും കടം കൊടുക്കുന്നതിന്നു ഇന്നവൻ അധികാരിയെന്നും ഇന്ന സമയത്തു കൊടുക്കേണമെന്നും ഇന്ന പ്രകാരമായിട്ടു കൊടുക്കേണമെന്നും കടം വാങ്ങിച്ചവനിടത്തിൽ ഉള്ള അന്യായങ്ങളെയും കടം കൊടുക്കുന്നു പ്രകാരത്തെയും വാങ്ങിക്കേണ്ടും പ്രകാരത്തെയും ചൊല്ലുന്ന പദത്തിന്നു ഋണാദാനമെന്നു പേരാകുന്നു।

അശീതിഭാഗൊവൃദ്ധിസ്യാൽമാസിമാസിസബന്ധകെ।
വൎണ്ണക്രമാഛതംദ്വിത്രിചതുഷ്പഞ്ചകമന്യഥാ।

+ പണയംമുതലായതവാങ്ങിയുംകൊണ്ടകടംകൊടുക്കുന്നതിൽ ഒരുമാസമൊന്നി ന്നനൂറിന്നെ ഒന്നെകാൽപണംവീതംപലിശവെച്ചമിടക്കഎഴുതിവാങ്ങിയുംകൊണ്ടകൊടുക്കെണം। യാജ്ഞവ।

മനുഃ। അശീതിഭാഗംഗൃഹ്ണീയാൽമാസാദ്വാൎദ്ധുഷികശ്ശതെ।
ദ്വികംശതംവാഗൃഹ്ണീതസതാംധൎമ്മമനുസ്മരൻ।

+ മാസമൊന്നിന്നെ ഒരുപണംവീതംപലിശവെച്ചഎഴുതിവാങ്ങിച്ചുംകൊണ്ടകടംകൊടുക്കെണം। മാസംഒന്നിന്ന നൂറിന്നെ ഒരുപണംപലിശയുംവെച്ചകടംകൊടുക്കുന്നത എത്രെയുംസജ്ജനങ്ങളുടെ ധൎമ്മമായിട്ടുള്ളത। മനുസ്മൃ।

പരിപൂൎണ്ണംഗൃഹീത്വാധിംബന്ധംവാസാധുലഗ്നകം।
ലെഖാരൂഢംസസാക്ഷിംവാ ഋണംദദ്യാദ്ധനീസദാ।

+ വിശെഷതപൊൻവെള്ളിമുതലായപണയമെങ്കിലും നിലംപുരയിടംതൊട്ടതിലുംവിശെഷജാമ്യംഎങ്കിലും സാക്ഷിയൊടുംകൂടെഎഴുതിവാങ്ങിച്ചുംകൊണ്ടകടംകൊടുക്കെണം, ഇതൃണപ്രയൊഗഃ। മനുസ്മൃ।

ഹാരീതഃ। വൃദ്ധിശ്ചതുൎവ്വിധാപ്രൊക്താപഞ്ചധാന്യൈഃപ്രകീൎത്തിതാഃ।
ഷഡ്വിധാസ്മിൻസമാഖ്യാതാതത്വതസ്താന്നിബൊധത।

മെൽഎഴുതിയപലിശമഹൎഷികളുടെപക്ഷത്തിൽ നാലുവിധം, ചിലമഹൎഷികളുടെപക്ഷത്തിൽ അഞ്ചുവിധം ചിലമഹൎഷികളുടെപക്ഷത്തിൽ ആറുവിധം ഉള്ളപലിശകളുടെമാൎഗ്ഗത്തെചൊല്ലുന്നു- മനുസ്മൃ।

കായികാകാലികാചൈവചക്രവൃദ്ധിരതഃപര।
കാരിതാചശിഖാവൃദ്ധിഭൊഗലാഭസ്തഥൈവചാ।

കായികഎന്നും കാലികഎന്നും ചക്രവൃദ്ധിഎന്നും കാരിതഎന്നും ശിഖാവൃദ്ധിയെന്നും ഭൊഗലാഭമെന്നും ഇങ്ങിനെവൃദ്ധിആറുവിധം- വൃദ്ധിപലിശ। മനുസ്മൃ।

വ്യാസഃ। ദൊഹ്യവാഹ്യക്രിയായുക്താകായികാസമുദാഹൃതാ।
പ്രതിമാസംസ്രവന്തീയവൃദ്ധിസ്യാൽകാലികാമതാ।

റവ ചക്രപലിശ മുതലായതിനെ എഴുതിവാങ്ങിച്ചും കൊണ്ടു പലിശക്കാരന്ന ഭവിച്ചുവരുന്നതും ചുമക്കുന്ന കുതിര കാള മുതലായതിനെ ഒററി എഴുതിവാങ്ങിച്ചും കൊണ്ടു അതാത മാസത്തിന്നു ഈ പലിശ അതാത മാസത്തിൽ തന്നെ വാങ്ങിച്ചു വരുന്ന പലിശ കായികാവൃദ്ധി, വെല ചെയ്തു വരുന്നതും കായികാവൃദ്ധി - മാസ പലിശക്ക ദ്രവ്യം കൊടുത്ത എഴുതിവാങ്ങിച്ചു കൊണ്ടു ചാന്ദ്ര- പൂർവ്വ മെടവിഷന ഷ്ടത്തിയെന്നു പെര കടം. കടം വാങ്ങിക്കുന്നവൻ തന്നെ ഇത്രവണ്ണം പലിശ വെച്ചു തരാമെന്നു സമ്മതിച്ചു എഴുതി കൊടുക്കുന്ന പലിശക്കു കാരികാവൃദ്ധിയെന്നു പെര. കടം വാങ്ങിക്കുന്നവൻ തന്നെ ഇത്രവണ്ണം പലിശ വെച്ചു തരാമെന്നു സമ്മതിച്ചു കൊടുക്കുന്ന പലിശക്കു കാരിതയെന്നു പെര. ശാസ്ത്രം।

പ്രത്യഹം ഗൃഹ്യതെയാ ശിഖാവൃദ്ധിരുദാഹൃതാ:।

ഗൃഹാൽ ക്ഷേത്രാൽ ... ക്ഷേത്രാൽ ഭോഗലാഭ പ്രകീർത്തിത:।

അതാത ദിവസത്തിന്നു ഈ പലിശ വെച്ചു അതാത ദിവസം തന്നെ വാങ്ങിച്ചു വരുന്ന പലിശക്കു ശിഖാവൃദ്ധിയെന്നു പെര. ഭവനത്തിന്റെ ദ്രവ്യം കൊടുത്ത ഒററിയായിട്ട് എഴുതിച്ചും കൊണ്ടു പലിശക്കാരന്നു ഭവിച്ചുവരുന്നതും തന്റെ ഭവനം ഒഴിഞ്ഞു കൊടുത്ത കുടിയിരിക്കുന്നതിനു കൂലി വാങ്ങിച്ചു വരുന്നതും നിലം പുരയിടം ഒററിക്ക എഴുതിവാങ്ങിച്ചു ഉഭയം കൊടുത്ത അനുഭവിക്കുന്നതും ഭോഗലാഭമെന്നു പെര. എന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ശാസ്ത്രം-

മനു:। കൃതാനുസാരാദധികാ വ്യതിരിക്താ ന സിദ്ധ്യതി।

കുസീദപദമാഹുസ്തം പഞ്ചകം ശതമർഹതി।

സമ്മതിച്ചു എഴുതിവാങ്ങിച്ചു പലിശ അധികം സിദ്ധിക്കയില്ല. സമ്മതിച്ചു എഴുതിയ പലിശ മാസം ഒന്നിന്നു അഞ്ചുപണം വരെയും സിദ്ധിക്കും, സമ്മതിച്ചു എഴുതിവാങ്ങിച്ചതിൽ ശാസ്ത്രത്തിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന അഞ്ചുപണത്തിന്നു അധികമായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ആയതും സിദ്ധിക്കയില്ല. ഇതി വൃദ്ധിവിധി:। ൧൨൦।

കൃതോദ്ധാരമദത്വാ യോ യാചിതസ്തു ദിവം ഗത:।

തദ്ദ്രവ്യം മാസത്രയാനന്തരം ധനം വൃദ്ധിമാപ്നുയാൽ।

പലിശക്ക എഴുതി കൊടുക്കാതെ ഉണ്ടാകുന്ന പലിശയെ ചൊല്ലുന്നു. കടം വാങ്ങി വാങ്ങിച്ചവൻ തന്നെ അവൻ ചോദിക്കുമ്പോൾ കൊടുക്കാതെ മറെറാരു ദിക്കിൽ

വെയാൽ മൂന്നു മാസം കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ അതിൽ ദ്രവ്യത്തിന്റെ പലിശ ഉണ്ടാ
കിവരും. അൎത്ഥം.

പണ്യം ഗൃഹീത്വാ യൊ മൂല്യം മദത്വൈവ ദിശം വ്രജെൽ।
ഋതുത്രയസ്യൊപരിഷ്ടാൽ തദ്ധനം വൃദ്ധിമാപ്നുയാൽ।

വില ചെയ്യിച്ചവരെക്ക വാങ്ങിച്ച വില കൊടുക്കാതെ ചരക്കു കൊണ്ടു അന്യദെശത്തെ പ്രാപിച്ചാൽ ആറു മാസം കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ അതിൽ ദ്രവ്യത്തിന്റെ പലിശ ഉണ്ടാകുന്നതും. അൎത്ഥം.

നാരദഃ। ന വൃദ്ധിഃ പ്രീതിദത്താനാം സ്യാദനാകാരിതാ ക്വചിൽ।
അനാകാരിതമപ്യൂൎദ്ധ്വം വത്സരാൎദ്ധാൽ വിവൎദ്ധതെ।

സ്നെഹം കൊണ്ടു കൊടുത്ത വകകൾക്ക പലിശ ഉദ്ദെശിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഒരൎദ്ധസംവത്സരം കഴിഞ്ഞാൽ പലിശ ഉണ്ടാകുന്നതും. അൎത്ഥം.

കാത്യായനഃ। പ്രീതിദത്തന്തു യൽ കിഞ്ചിൽ വൎദ്ധതെ ന പ്രയാചിതം।
യാച്യമാനമദത്തം ചെൽ വൎദ്ധതെ പഞ്ചകം ശതം।

പ്രീതി കൊണ്ടു മെറവായിട്ടും പാത്ഥയായിട്ടും കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വകകൾ തിരിയ ചൊദിക്കുന്നവരെയും പലിശ പറകയില്ല. ചൊദിക്കുമ്പൊൾ കൊടുത്തില്ലങ്കിൽ നൂറിന്നു അഞ്ചു പണം വീതം മാസം ഒന്നുക്ക പലിശ ഉണ്ടാകുന്നതും. ഇതുകൂടി. അൎത്ഥം.

കാത്യായനഃ। മണിമുക്താപ്രവാളാനാം സുവൎണ്ണരജതസ്യ ച।
തിഷ്ഠതി ദ്വിഗുണാ വൃദ്ധിഃ ഫലസ്യൈവൊദകസ്യ ച।

പലിശ മുടങ്ങിക്കിടന്ന വെയാൽ അതാതു ദ്രവ്യത്തിന്നുള്ള പലിശയുടെ വിവരത്തെ ചൊല്ലുന്നു. രത്നങ്ങൾ മുത്തു പവിഴം പൊൻ വെള്ളി ഈ വകകൾക്ക വെച്ചിരിക്കുന്ന പലിശ മുടങ്ങിപ്പൊയാൽ മുതലിന്നു ഇരട്ടിക്കു കൊടുക്കണം. അൎത്ഥം.

മനുഃ। കുസീദവൃദ്ധിൎദ്വൈഗുണ്യം നാത്യെതി സകൃദാഹൃതാ।
ധാന്യെ ശദെ ലവെ വാഹ്യെ നാതിക്രാമതി പഞ്ചതാം।

പലിശക്കായി കടം കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിന്റെ കുസീദമെന്നു പെര. ആ ദ്രവ്യത്തിന്റെ വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന പലിശ കൂടക്കൂടെ ചൊദിച്ചു വാങ്ങാതെ മുടങ്ങിക്കിടന്ന വെയാൽ മുതലിരട്ടിക്കും അധികം പറകയില്ല. ഒരിക്കൽ മുഴുത്തി വാങ്ങിച്ചി

ടിക്കുന്ന ദിവസം കൈക്കണക്കിനിത്താൽ അന്നു വരെയും ഇരട്ടിപലിശയും തി
ന്നു ലിഖിതമായി എഴുതിപ്പോയാൽ അർദ്ധാബ്ദത്തിന്റെ കീഴുവാങ്ങിച്ച പലിശയോടുകൂ
ടി മൂലധനം കൂടിയാൽ അധികവും. അതാത മാസത്തിലെ ഇരു പലിശ അതാത
മാസത്തിൽ വാങ്ങിച്ചുപോയാൽ വാങ്ങിച്ച വാങ്ങിച്ച പലിശ നിക്കിയിട്ടന്നെത്ത
തിൽ പലിശമുടങ്ങി മുതലിന്നിരട്ടിച്ചു കിടന്നാൽ ആയതിനെ കൊടുത്താൽ മുതലും
അത്രയും പലിശയും സിദ്ധിക്കും. മുതലിന്നിരട്ടി വന്നു വെച്ചാൽ മുതലത്ര
യും പലിശയും കൂടിയാൽ ഇരട്ടി വന്നു വെച്ചാൽ മുതലത്രയും കൂടിയാൽ ഇ
രട്ടിയെന്നു പറഞ്ഞുകൊള്ളേണം. ധാന്യങ്ങൾക്കും വൃക്ഷങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്ന
പുഷ്പഫലങ്ങൾക്കും പരമധാന്യാചാര്യം മുതലായതിനും കുതിര കാളാദിയാവകകൾ
ക്കും പലിശമുടങ്ങിക്കിടന്നു പോയാൽ തിരിയെ കൊടുക്കുമ്പോൾ മുതലിന്ന് അഞ്ച
വകൊണ്ടും പലിശ സിദ്ധിക്കും. അതിലധികം കൂടിയാൽ സിദ്ധിക്കയില്ല. ധന്യ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। സന്തതിസ്തു പശുസ്ത്രീണാം രസസ്യാഷ്ടഗുണം പരാ।
വസ്ത്രധാന്യഹിരണ്യാനാം ചതുസ്ത്രിദ്വിഗുണാ പരാ।

കറവയുള്ള പശുക്കളും ദാസ്യപ്പണിയെടുക്കുന്ന സ്ത്രീകളും പലിശാവെല്ലാടെ
പാട്ടുള്ളതിന്റെ വാങ്ങിച്ചു അനുഭവിച്ച കാലം ചെന്നുകിടന്നു പോയാൽ തിരിയെ കൊ
ടുക്കുമ്പോൾ പശുക്കളുടെയും സ്ത്രീകളുടെയും സന്തതിയോടുകൂട തിരിയെ കൊ
ടുക്കേണം. എണ്ണ നെയ്യ് മുതലായതിന്നു പോയാൽ മുതലിനെ എട്ടുവക്കുവ
രെയും സിദ്ധിക്കും. മേൽ എഴുതിയപ്രകാരം പലിശമുടങ്ങി കാലം ചെന്നുപോ
യവിഷയത്തിങ്കൽ വസ്ത്രങ്ങൾക്ക് നാലുവക്കുവരെയും ധാന്യങ്ങൾക്ക് മൂന്നുവക്കു
വരെയും സ്വർണ്ണങ്ങൾക്ക് മുതലിന്ന് ഇരട്ടിയും സിദ്ധിക്കും. ഇരട്ടി മുതലായ പലിശ
കൊടുപ്പിക്കുന്നതു കടം വാങ്ങിച്ചവന്റെ ശക്തിപോലെയും ദേശകാലങ്ങളു
ടെ അവസ്ഥപോലെയും വിചാരിച്ചു കൊടുപ്പിക്കേണമെന്നും താല്പര്യം.

।ന്യായ।

ബൃഹസ്പതിഃ। ഉക്താ പഞ്ചഗുണാ ശാകേ ബീജേക്ഷൌ ചൈവ ഷഡ്ഗുണാ।
ലവണസ്നേഹമദ്യേഷു അഷ്ടഗുണാ മതാ।

പലിശമുടങ്ങിക്കിടന്നുപോയവിഷയത്തിങ്കൽ ചീര മുതലായ ചെടികളിവകകൾ
ക്കു മുതലിൽ അഞ്ചുവക്കുവരെയും ചെയ്യ വിത്തു വക്കിട്ടും കരിമ്പുവക്കുവരെയും സി

൩൫) ... കാത്യായനഃ।

തൈലാനാം ചൈവ സർവ്വേഷാം മദ്യാനാം മധുസർപ്പിഷാം।

വൃദ്ധിരഷ്ടഗുണാജ്ഞേയാ ഗുഡസ്യ ലവണസ്യ ച।

എണ്ണകൾക്കും കള്ളു മദ്യങ്ങൾക്കും തേനുകൾക്കും ശർക്കര മുതലായതിന്നും പലിശകൂടെ ഇരിക്കുന്ന പൊഴൊക്കെയും എട്ടു പങ്കുവരെയും സിദ്ധിക്കും. കാത്യായനഃ

പഞ്ചഗുണം സ്യാൽ കോശാനാം കാർപ്പാസസ്യ തൃണസ്യ ച।

കാഷ്ഠാനാം ചന്ദനാദീനാം വൃദ്ധിരഷ്ടഗുണം ഭവേൽ।

കോശങ്ങൾക്കഞ്ചിരട്ടിയും പഞ്ഞികൾക്കു നാലിരട്ടിയും വിറകിന്നു ചന്ദനം മുതലായതിന്നു ശേഷ വസ്തുക്കൾക്കും കൂടെയും പലിശ എട്ടുപങ്കുവരെയും സിദ്ധിക്കും. കാത്യായനഃ।

തൃണകാഷ്ഠേഷ്ടകാസൂത്ര കിണ്വചർമ്മാസ്ഥിവർമ്മണാം।

ഹേതിപുഷ്പഫലാദീനാം വൃദ്ധിസ്തു ന നിവർത്തതേ।

പുല്ലു വിറക ചെങ്കൽ നൂൽ ചർമ്മങ്ങൾ ഗജദന്തം മുതലായ അസ്ഥികൾക്കു കവചങ്ങൾക്കും ആയുധം പുഷ്പങ്ങൾ ഫലങ്ങൾ ഇവ കൾക്കു പലിശ എന്നൊരു നിയമം ഇല്ല. കാത്യായനഃ

പിതാമഹഃ। സസ്യസ്യ ചതുർഗുണം ചോരിതം രത്നഹാടകം।

ബ്രാഹ്മണസ്യ ത്രിഗുണം ദ്വിഗുണം വൈശ്യാദിഷു ചൈവ ശൂദ്രകം।

ശൂദ്രം പഞ്ചഗുണം ഭൂമിസ്ഥം വൈശ്യേ ചാഷ്ടഗുണാമതാ।

മോഷ്ടിച്ചു കൊണ്ടുപോയ രത്നത്തിന്നും സ്വർണ്ണത്തിന്നും ഒന്നിന വന്നുണ്ടു ഉടനെ ആക്കിക്കൊള്ളണം. ബ്രാഹ്മണന്റെ മുതലിൽ വെള്ളി കൊടുത്തിന്നു പതിനൊന്നരട്ടി വെച്ചിട്ടുകൊള്ളണം. ബ്രാഹ്മണന്റെ മുതലല്ലാത്ത വെള്ളിക്കു ഒന്നിന്നു അഞ്ചിരട്ടിയും മറ്റുള്ളതിന്നു എട്ടിരട്ടിയും കൊടുക്കിക്കൊള്ളണം. കാത്യായനഃ

വിഷ്ണുഃ। അനാകാരിതാനാം ഗൃഹ്ണീയാദ്വൃദ്ധിം ദ്വിഗുണം ബുധഃ

പ്രീതിദത്താനാം വൃദ്ധിരന്തേ ഭവേൽ പരാ। കാത്യായനഃ।

ന വൃദ്ധിഃ പ്രീതിദത്താനാം സ്യാദനാകാരിതാ യദി।

നാചാര്യസാദ്ധ്യതാ വൃദ്ധിരസ്തി വൃദ്ധിസ്തു കഥ്യതേ।

പലിശ കൂടാതെ പലിശ എന്നു ഒന്നും നിശ്ചയിക്കാതെ മഹാത്മാക്കളുടെ വചനം ഇല്ലാ എന്നും പലിശ വരിക

ല്ല. ചില സ്ഥലത്ത പലിശ കൊടുത്തില്ലെങ്കിലും പലിശ സിദ്ധിക്കും. ഇതിപരമൎശ്ശി അൎത്ഥംവന്നു.

കാത്യായനഃ. ചൎമ്മസസ്യാസവദ്യൂതപണ്യമൂല്യെഷു സൎവ്വദാ.

സ്ത്രീശുല്കെന ച വൃദ്ധിസ്സ്യാൽ പ്രാതിഭാവ്യാഗതെഷു ച.

യദ്വാ സ്വയംകൃതാ നസ്യാൽ. കാരിതാം വൃദ്ധിമാൎഗ്ഗയാൽ, ചൎമ്മങ്ങൾ വൈപരുകൾക്കും പലിശ കാസമ്മതിച്ചു എഴുതിവാങ്ങിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ മെൽ എഴുതിയ ദ്രവ്യങ്ങൾക്ക പലിശ വരികയില്ല. പലിശ കാ എഴുതിവാങ്ങിച്ചിരുന്നാൽ ആയതു സിദ്ധിക്കും എന്നൎത്ഥം.

സംവൎത്തഃ. വൃദ്ധിസ്തുയനെലാഭെ നിക്ഷെപചതഥാസ്ഥിരെ.

തഥൈവ പ്രാതിഭാവ്യെ യദിസന്ധിൎന്ന സ്വയംകൃതം.

സ്ത്രീധനം കൊടുത്ത ദ്രവ്യങ്ങൾക്കും ലാഭമായിട്ടുണ്ടാക്കിയ ദ്രവ്യങ്ങൾക്കും നിക്ഷെപമായിട്ട കൊടുത്ത നിക്ഷെപദ്രവ്യത്തിൽ ഒട്ടും എടുത്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ ആന്യായത്തിനെ പശ്ചാത്തയിക്കിട്ടു കിടക്കുന്ന ദ്രവ്യങ്ങൾക്കും പലിശ കാൎയ്യ എഴുതീട്ടില്ലെങ്കിൽ പലിശ സിദ്ധിക്കയില്ല. എന്നൎത്ഥം.

വ്യാസഃ. പ്രതിഭാവ്യാഗതം ബന്ധം ആഗ്രഹീതം ഉദ്ധതഃ.

ന വൃദ്ധതെ പ്രപന്നസ്യ ദ്രവ്യശുല്കം പ്രതിശ്രുതം.

ജാമ്യൻ ഒരാൾ ദ്രവ്യത്തിനും അനുഭവിച്ചുവന്ന പണയത്തിനും പണം വാങ്ങിച്ചവൻ പണം കൊണ്ടുവരുമ്പൊൾ കടം വാങ്ങിച്ചവൻ പലിശയും മുതലും തിരിയെ കൊണ്ടുവന്നു തരുമ്പൊൾ കടം കൊടുത്തവൻ വാങ്ങിച്ചില്ലെങ്കിൽ ആയതിനും വിലപൊലിച്ച ദ്രവ്യത്തിനും ശുല്കം കിന്നു പണത്തിന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തെട ദ്രവ്യത്തിനും പലിശ വരികയില്ല. എന്നൎത്ഥം.

ദീയമാനന്ന ഗൃഹ്ണാതി പ്രയുക്തം യത്സ്വകം ധനം.

മദ്ധ്യസ്ഥസ്ഥാപിതം ചെൽസ്യാൽ വൎദ്ധതെ ന തതഃ പരം.

കടം കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിനും വാങ്ങിച്ചവൻ തരുമ്പൊൾ കടം കൊടുത്തവൻ വാങ്ങിച്ചില്ലെങ്കിൽ കടം വാങ്ങിച്ചവൻ നടുകെട്ടിയാൽ നടുകെട്ടിയ ദിവസം മുതൽക്കു ആ ദ്രവ്യത്തിനു പലിശ പതിക്കവരികയില്ല. ഇതി വൃദ്ധിപ്രതിഷെധഃ ൧൭.

ഭരദ്വാജഃ. ആധിസ്തു ത്രിവിധഃ പ്രൊക്തൊ ഗൊപ്യൊ ഭൊഗ്യസ്തഥൈവ ച.

അൎത്ഥപ്രത്യയ ഹെതുശ്ച ചതുൎത്ഥസ്ത്വാജ്ഞയാകൃതഃ.

ആധിനാലു വിധം ഗൊപ്യാധിയെന്നും ഭൊഗ്യാധിയെന്നും പ്രത്യയാധിയെന്നും ആജ്ഞാ

ധിയെന്നും ഇങ്ങിനെനാലുവിധം । ദ്രവ്യം കൊടുക്കുന്നവനും വിശ്വാസത്തിന്നായിട്ട വാങ്ങിക്കുന്നവൻ വെക്കുന്നവൻ പൊന്ന വെള്ളി നിലം പശു അടിമ മുതലായവക്ക അന്വാഹിതയെന്ന പെര । അന്വയം ।

കാത്യായനഃ । ദ്രവ്യം സ്വാമിത്വാപ്യജ്ഞാതം ഭോഗയോഗ്യം ദദാതിചെൽ ।
ജംഗമസ്ഥാവരം വാപി ഭോഗ്യാധിസ്സതു കഥ്യതെ ।

ദ്രവ്യത്തിനെ വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ട പലിശക്കായിട്ട അനുഭവയൊഗ്യമായിട്ടുള്ള പണയത്തിന അനുഭവിക്കുന്നതിന്നായിക്കൊണ്ട കൊടുക്കുന്ന പണയത്തിന ഭോഗ്യാധിയെന്ന പെര । ആയത സഞ്ചരിക്കുന്ന കാളകുതിര മുതലായിട്ടും സംഭവിക്കും । അന്വയം ।

ഗൊപ്യാധിസ്തു ഭവെദ്രക്ഷ്യം ദത്വായൊ ഗൊപ്യതെ ഗൃഹെ ।
അസ്ഥാവരയെ ന്യസ്തസ്തു പ്രത്യയാധിസ്സ ഉച്യതെ ।

ആജ്ഞാധിനാമയൊ രാജ്ഞാ സംസദാം വാജ്ഞയാകൃതഃ । ദ്രവ്യത്തിനെ വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ട പലിശക്ക സമ്മതിച്ച പണയമിട്ട എഴുതികൊടുത്ത പണയം എടുത്ത വരുമാറാകുന്നതെന്നും പറഞ്ഞുംകൊണ്ട ഇഷ്ടാൻ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന പണയത്തിന ഗൊപ്യാധിയെന്നുപെര । പലിശ വെച്ച എഴുതി കൊടുത്ത വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിനെ തന്റെ ഇഷ്ടംകൊണ്ട എന്നെ ഇടുത്തുകൊടുത്ത വാങ്ങിക്കൊള്ളണമെന്ന തടുത്താനൊത്ത പണയത്തിന പ്രത്യയാധിയെന്നുപെര । കാര്യം കൊയിമ്മയിൽ കെട്ട കൊടുത്താനുള്ള പണത്തിനും കൊയിമ്മ കൂടവരുവാനുള്ള പണത്തിനും രാജാജ്ഞ കൊണ്ടെങ്കിലും സഭ്യന്മാരുടെ ആജ്ഞ കൊണ്ടെങ്കിലും വെച്ചിരിക്കുന്ന പണയത്തിന ആജ്ഞാധിയെന്നുപെര । അന്വയം ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ । ഗൊപ്യാധിഭൊഗെനാവൃദ്ധിസ്സൊപകാരെഥഹാപിതെ ।

X പലിശ കാഴ്ചയെഴുതി കൊടുത്ത പണയം പരുമാറുകതെന്ന പറഞ്ഞനുക്ഷിക്കൊണ്ട കൊടുത്തിരിക്കുന്ന പണയത്തിന്നുടയവനെ ബൊധിപ്പിക്കാതെ അനുഭവിച്ചു വെങ്കിൽ എഴുതിയനാൾ മുതൽക്കുള്ള പലിശ വരികയില്ല. പൊൻ വെള്ളി വെങ്കലപാത്രം കാളകുതിര മുതലായ ഉപകാരമുള്ള പണയത്തിന പലിശക്കു സമ്മതിച്ചു കൊള്ളണമെന്നും എഴുതികൊടുത്തിരിക്കുന്ന പണയത്തിനെ പിന്നെയതിൽ പണയമുടയവനറിയാതെ അനുഭവിപ്പാൻ വക്കാതെ ചെതം വരുത്തി

ചാൽ പലിശ ദ്രവ്യം കൊടുത്തവനു വരികയില്ല - പണയം വാങ്ങിച്ച വൻ ചെതം വരുത്താതെ തിരിയ കൊടുത്താൽ പലിശ സിദ്ധിക്കും. എന്നത്രെ.

മനുഃ । യഃ സ്വാമിനാനനുജ്ഞാതമാധിം ഭുങ്ക്തേ വിചക്ഷണഃ ।

തേനാർദ്ധവൃദ്ധിർമ്മോക്തവ്യാ തസ്യ ഭോഗസ്യ നിഷ്കൃതിഃ ।

ദ്രവ്യം കടം വാങ്ങിച്ചു പണയം കൊടുത്തവരുടെ [illegible] കൊടുത്തിരിക്കുന്ന പണയത്തിനുടയവനെ ബോധിപ്പിക്കാതെ ദ്രവ്യം കൊടുത്തവൻ അനുഭവിച്ചു എങ്കിൽ ഇതു ചെയ്തിരിക്കുന്നവൻ പലിശയിൽ പാതി മെച്ചം കൊടുത്ത ശെഷം വാങ്ങിച്ചു കൊള്ളെണം എന്നത്രെ.

ഭരദ്വാജഃ । സ്വാമിനാനനുജ്ഞാതോ [illegible] ।

[illegible] ।

ദ്രവ്യം കൊടുത്തവൻ പണയമായിട്ട് വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്നവ കളുടയവനെ ബോധിപ്പിക്കാതെ മുതൽ പണയം വെച്ചവൻ അനുഭവിച്ചാൽ തനിക്ക് തരുവാനുള്ള ദ്രവ്യം വരികയില്ല. വർദ്ധനം ആവത്തു വന്നാൽ പെറ്റിട്ട ത [illegible] പണയം വെച്ച ദ്രവ്യം വാങ്ങിക്കയും വേണം. എന്നത്രെ.

പ്രീത്യാ ദത്തം ഗൃഹീത്വാ തു ക്രിയാധീനേ ബലദർപ്പിതഃ ।

ദണ്ഡ്യഃ [illegible] ।

പണയം വെച്ചിരിക്കുന്നവകളെ വ്യാജം കൊണ്ടു ഇലം ബലാൽക്കാരം കൊണ്ടു ഇലം പണയം വെച്ചവൻ തന്നെ വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തെ തിരിയ കൊടുത്ത പണം വാങ്ങിക്കാതെ പിറ്റ കെട്ടു കാര്യം ചെയ്താൽ അവൻ പിറ്റ ദ്രവ്യത്തിനുടയവനെ കൊണ്ടു മുന്നെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതും ചെയ്യിച്ച പണം വാങ്ങിയവനു കൊടുപ്പാനുള്ള ദ്രവ്യത്തെയും കൊടുപ്പിക്കെണം. എന്നത്രെ.

വ്യാസഃ । ഗൃഹീത്വാ [illegible] ।

ഹീനം സദാനം സംശോദ്ധ്യം [illegible] ।

ടം കൊടുത്ത പണയം പിടിച്ചവന്റെ ദോഷം കൊണ്ടു പണയം കൈശൊദ്യം
വന്നുപോയാൽ പണ്ടും പലിശയും മുതലും പണയത്തിന്റെ പലിശയും സംഖ്യ
യിട്ട പലിശയും മുതലും നിക്കി അധികമുള്ള പണയത്തിന്റെ വില. പണയം പാ
ഴിച്ചവനെ കൊണ്ടു പണയമുടയവന കൊടുപ്പിക്കെണം. എന്നത്രെ.

യാജ്ഞവല്ക്യ: നഷ്ടോ ദൈവ്യാ വിനഷ്ടശ്ച ദൈവരാജകൃതാദൃതെ.

പണയം വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്നവൻ പൊൻ വെള്ളി വെങ്കലപാത്രം മുതലായതിനെ
ഉപഭൊഗിക്കാതെ ചെതം വരുത്തിക്കളഞ്ഞു എങ്കിൽ പണയം തിരിയെ കൊ
ടുക്കുമ്പൊൾ മുമ്പിൽ വാങ്ങിച്ച പൊലെ തീർത്തു കൊടുക്കെണം; പണയം തന്നെ
മുഴുവനും കൈശൊദ്യം വന്നുപോയാൽ വാങ്ങിച്ച പണയത്തിനു സമമായിട്ട വെ
റെ ഒരു പണയമെങ്കിലും അല്ലെങ്കിൽ മുമ്പിൽ വാങ്ങിച്ച പണയത്തിന്റെ വില
യെങ്കിലും കൊടുക്കെണം. അഗ്നിഭയം കൊണ്ടെങ്കിലും ജലപ്രവാഹം മുതലാ
യദ്ദൈവം കൊണ്ടെങ്കിലും പണയത്തിനു ഹാനി വന്നു എങ്കിൽ വെറെ പണയ
മെങ്കിലും പണയം വെച്ചു വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യമെങ്കിലും പണയം വെച്ചവന കൊടുക്കെ
ണം. ഇപ്രകാരം പണയം വാങ്ങിച്ചവന ഒരു കുറ്റം [കൂടാതെ] ഇരിക്കുമ്പൊൾ രാജൊപ
ദ്രവം കൊണ്ടു പണയത്തിനു ഹാനി വന്നുപോയാലും മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരത്ത
മത്രെ ന്യായമാകുന്നത. എന്നത്രെ.

ന്യൊതസ്യാവസ്യതൈക്ഷത്രെ രാജ്ഞാ ദൈവാവഹാരിതെ.
ന്യുദിരണ്ണായികെൎത്തൃ: ദെയം വാദത്തിനെ ധനം. എന്നത്രെ.
ദെവരാജൊപഘാതെന യാധിന്നാശമവാപ്നുയാൽ.
തത്രാത്രാദാതൈബന്ധം സ്യദ്ധെയം വാധനം പൃണി.

വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്നനിലാവരയിട്ടം ദ്രവ്യം മുതലായ പണയത്തിനു അഗ്നിഭയം
മുതലായ ദെവരാജൊപദ്രവം കൊണ്ടു ഹാനി വന്നുപോയാൽ വെറെ ഒരു പ
ണയമെങ്കിലും വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യം പലിശയെങ്കിലും പണയം വെച്ചവന കൊടുക്കെ
ണം. എന്നത്രെ.

നാരദ: രക്ഷ്യമാണൊ വിനശ്യെദ്യ: കാലെനെയാദസാരതാം.
ആധിരന്യൊഹമാകാര്യൊ ദെയം വാധനിനെ ധനം.

ദ്രവ്യം കൊടുത്ത [വെച്ചിരിക്കുന്ന] ഇരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിനും കൂടിയ പലിശക്കും പിഴക്കാതെ
കാലം വന്നുപോയതിൽ വെച്ചു പിടിച്ചുവച്ച പണയമെങ്കിലും വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന

ദ്രവ്യമെങ്കിലും കൊടുക്കെണം - കാത്യായനഃ।

കാത്യായനഃ। നചെദനികദൊഷെണ ത്രിഷ്ഠതെ ദാതൃയെതവാ।

ഷുഡിരജൊപമത്ത്യ സ്യാ ദ്ദ്വിഗുണൊദ്യൈതനങ്ങികം।

കാളദൊരമുതലായപണ്ടത്തിന പണയംവാങ്ങിച്ചവന്റെ പെഴ്ചമുതലായദൊഷ

മില്ലാതെനശിച്ചുവരുമ്പൊൾ പണയത്തിന ദൈവകൊണ്ടു മുടങ്ങി ഉടനംവന്നവെ

കൊണ്ടിലും അപായംവന്നുവെങ്കിലും ചെത്താതവെച്ചിട്ടപണയമെങ്കിലും

വാങ്ങിച്ചദ്രവ്യമെങ്കിലും കൊടുക്കെണം। അല്ലാഞ്ഞിൽ ദ്വിഗുണമൊചനംവരികെയില്ല।
।കാത്യാ।

യാജ്ഞവല്ക്യം ഉപെക്ഷിതസ്യമൊക്ഷസ്യ ആധിനാശെന്നദാദവെൽ।

യുദ്ധൊപക്രമൈ സത്ത്വധനംകുലെജ്ഞായിമാഞ്ഞ്യാൽ। കാത്യാ।

തൽകാലകൃതമൂല്യൊ വാതത്ര തിഷ്ഠെദവൃദ്ധികഃ।

വിനാധാരണകാദ്വാപി വിക്രീണിത സസാക്ഷികം।

പണവുംപലിശയും കൊണ്ടെ പണയം വെച്ചവൻ പണയം വാങ്ങിപ്പാൻ വന്നാൽ ഉടനെ

തന്നെ പണവും പലിശയും വാങ്ങിച്ചുംകൊണ്ടെ പണയം കൊടുക്കെണം। അ

ല്ലാഞ്ഞിൽ പണയം മൊഷ്ടിച്ചവനുസമമായിട്ട ദണ്ഡിപ്പൂ മൊഷ്ടിച്ചവനുള്ളതുപായത്തി

ന്നും ചെയ്യാറാകും। പണവുംപലിശയും കൊണ്ടുവരുമ്പൊൾ പണയം വാങ്ങി

ച്ചവനെ കണ്ടില്ലെങ്കിൽ പണയംവാങ്ങിച്ചവന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യമുള്ളവന്റെ പക്കൽ

പണവും പലിശയും കൊടുത്ത പണയം വാങ്ങിക്കെണം। സ്വാതന്ത്ര്യമുള്ള

വന്നാലുംവലിശയുംകൊടുത്ത പണയംവാങ്ങിക്കാതെ ദെശാന്തരത്തെ പൊയിരുന്നാൽ പലിശക്കൂടി

പുരം ഇല്ലെങ്കിൽ നടന്നവരെക്കൊണ്ടെ വിലനിശ്ചയിച്ചു [illegible]

മൂലധനത്തൊടും വാശിയും അരദ്ദിച്ചും [illegible] പണയം വെച്ചപണയത്തിനെ വിറ്റു

പലിശക്കില്ലെന്ന നിശ്ചയം വരുത്തെണം।

തന്നിക്ക വരുവാനുള്ള മുതലും പലിശയും എടുത്തും കൊണ്ടെ ശെഷം ദ്രവ്യം നട്ട

പിൽ കൊടുക്കെണം। ഇതു ഉംശമായി। കാത്യായനഃ।

യദാ തു ദ്വിഗുണീഭൂതം ഋണമാധൌ തദാ ഖലു।

മൊച്യ ആധിസ്തദുല്പന്നെ പ്രവിഷ്ടെ ദ്വിഗുണെ ധനെ।

ദ്രവ്യത്തിനെ കടം കൊടുത്ത പലിശ വെച്ച പലിശെക്കും മുതലിനും അനുഭവി

ച്ചതൊ ഉള്ളണമെന്നും നിലം പറമ്പ് മുതലായ പണയത്തിനെ അനുഭവിക്കാ

ന്നിച്ചുകൊണ്ടെ പലിശക്കടങ്ങി ദ്രവ്യത്തിനെ വരെദ്ദിച്ചാൽ അനുവനുഭവിപ്പാങ്ങി

അനുഭവിച്ചെടുക്കുന്നതു അനുഭവം വരുവാനുള്ള ദ്രവ്യത്തൊളം ആയാൽ।

109

ഷിരുന്നതിൽ വസ്തു ഒഴിച്ചു കൊടുക്കേണം. പറഞ്ഞു।

ക്ഷേത്രാദികം യദാദത്തം ഋണമധികന്നതഃ।

കൃഷ്യാദ്യയം പ്രവിഷ്ടം ചേത്തദാധിം പ്രാപ്നുയുരൃണീ। ബൃഹസ്പതിഃ।

കാഞ്ചിത്പുഷ്ടിം സമാദായ ദ്രവ്യമാദായ തത്പരം।

മൽക്ഷേത്രം ഭോഗ്യം വൃദ്ധ്യർത്ഥം അധികം ഋണനാശനം।

ഉറപ്പെഴുതിയിരിക്കുന്ന പലിശക്കുമാത്രം അനുഭവിച്ചുകൊള്ളേണമെന്ന എഴുതിക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന നിലം പറമ്പിടം മുതലായതിനു ദ്രവ്യം കൊടുത്തവൻ പലിശക്കുമാത്രം ഉള്ള ഉഭയമാനുഭവം എടുത്തുകൊള്ളേണം. അധികം അനുഭവിച്ചു വെങ്കിൽ ആയതു കൊടുത്തിരിക്കുന്ന മുതലിൽ വക വെച്ചുകൊള്ളേണം. ഇത്യാദി പറഞ്ഞു।

ഋണിയോ യേന ഭോക്തവ്യം വൃദ്ധിർവ്വാ പൂർവ്വലേഖിതാ,

താവദേവ ഭോക്തവ്യം ഇതി ശാസ്ത്രവിനിശ്ചയഃ।

എഴുതിത്തന്നിരിക്കുന്ന പലിശക്കു മുടക്കം വന്നുവെങ്കിൽ ഇന്ന വസ്തുവകപ്പലിശക്കു അനുഭവിച്ചുകൊള്ളേണമെന്ന എഴുതിവാങ്ങി പലിശ മുടങ്ങിയാൽ മുന്നാധാരത്തിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്ന പലിശക്കുമാത്രം അനുഭവിച്ചുകൊള്ളേണം. അധികം അനുഭവിക്കരുതു. പറഞ്ഞു।

യന്ത്രത്രാദികം പൂർവ്വമേ ദയന്ത്രങ്ങളെ നേമനഃ,

വിനാ പായ്യന്തതമൃണം സ്ഥാവരം വൃദ്ധിയുക്തിനീ,

പലിശക്കനുഭവിച്ചുകൊള്ളത്തക്കവണ്ണം എഴുതിവാങ്ങിയിരിക്കുന്ന വസ്തുവിൽ ഇരട്ടിപ്പലിശക്കധികമായിട്ട് അനുഭവമെടുത്താൽ ആയതു വസ്തുവിനുടയവന്നു തിരികെ കൊടുക്കേണം. ആയനുഭവം കൊണ്ടു ഉറപ്പെഴുതിക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന പലിശയിന്നിലുക്കിൽ ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചവൻ കുറവു വന്നാൽ പലിശ കൂടെ കൊടുക്കേണം. പറഞ്ഞു।

കാത്യായനഃ। ദ്രവ്യം ഗൃഹീത്വാ വൃദ്ധ്യർത്ഥം ഭോഗ്യം യോ ന ദദാതി ചേൽ।

ജംഗമം സ്ഥാവരം വാപി ഭോഗ്യാധിസ്സ തു കീർത്തിതഃ।

ദ്രവ്യം കടം വാങ്ങിച്ചു പലിശക്കനുഭവിച്ചുകൊള്ളേണമെന്ന ജംഗമവസ്തുവെങ്കിലും സ്ഥാവരവസ്തുവെങ്കിലും കൊടുത്തുവെങ്കിൽ ആ വസ്തുവിന ഭോഗ്യാധിയെന്നു പേര. പറഞ്ഞു।

ഭോഗ്യാധിക്യഞ്ച ഭോഗ്യാധെഃ ദ്രവ്യാത്ഥ്യേന വിചാരയെൽ,
ലെഖ്യാരൂഢിതം യാവത്താവൽ ഭൊക്തവ്യമെവതു।

പലിശക്കാണ അനുഭവിക്കതക്കവണ്ണം പണയമായിട്ട തന്നിരിക്കുന്ന വസ്തുവില്ലുള്ള ഫലാനുഭവം പലിശക്കധികമായെങ്കിലും കുറഞ്ഞു വെങ്കിലും ആയതു വിചാരിക്കരുത। ആധാരത്തിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നതിൻവണ്ണം ഉള്ള വസ്തുവകകളെ ഉണ്ടെങ്കിലും ആയതൊക്കെയും അനുഭവിച്ചു കൊള്ളേണം, ആധാരത്തിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നതിൻവണ്ണം ഉള്ള വസ്തുവകകളെ ഉണ്ടെങ്കിലും ആയതൊക്കെയും അനുഭവിച്ചു കൊള്ളേണം, ആധാരത്തിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നതിൻവണ്ണം അതിനെ അധികം കണ്ടതു വെച്ചു കൊടുക്കയും വെണം, കുറഞ്ഞ പലിശക്കു മുതൽ കൊടുക്കെണ്ടുന്നതു ആവിശ്യം ഇല്ല എന്നത്രെ അൎത്ഥം।

ഭരദ്വാജഃ। ആധെയ്യ പ്രവെശനെ യസ്തു ഭുങ്ക്തെ നക്തന്ദിവം,
ദാതൃസ്ത്രീ ദ്രൊഹമാതൃദൃൿ ദണ്ഡനീയസ്ത്ചഷൾഗുണം।

വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തിനുള്ള പലിശക്കുടക്കം വന്നാൽ ആ വസ്തുവിലിറങ്ങി അനുഭവിച്ചു കൊള്ളെണമെന്ന എഴുതി കൊടുത്തു വെച്ച പലിശക്കുടക്കം വരുത്തിയാൽ എഴുതി വാങ്ങിച്ചവൻ വസ്തുവിലിറങ്ങി അനുഭവിപ്പാൻ തുടങ്ങുമ്പൊൾ എഴുതി കൊടുത്തവൻ തന്നെ വിരൊധിച്ചു വെങ്കിൽ ആയവനെ കൊണ്ടു പണയം വെച്ചു വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിന്നാറുവങ്കു പ്രായശ്ചിത്തവും ചെയ്യിച്ചു വിരൊധം ഒഴിപ്പിച്ചു കൊടുക്കയും വെണം എന്നത്രെ।

ആധെയ്യാദ്രവെശനം കാലെ യൊനൊപ്ചരത്തി ധനീ,
ഭൊഗെനാദ്യതു തദ്ധനം നവർദ്ധയതി തദ്ധനീ,

അവധി വെച്ചു എഴുതിയിരിക്കുന്ന കാലത്തിൽ എഴുതി വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യം കൊടുത്തവൻ ആയവധിക്കിറങ്ങി അനുഭവിക്കാതെ ഉപെക്ഷിച്ചിരുന്നാൽ അനുഭവഹാനിയും അവധിക്കമെല്ലുള്ള പലിശഹാനിയും വരും। എന്നത്രെ।

കാത്യായനഃ। ധ്രുവം വൃദ്ധം പയസ്യം പാതുയിദ്രവ്യെണ നാശിതാഃ
വിനാശകാ ദ്രവത്യാൎദ്ധെരെവം കുൎവാന്നധാവകെ।

പണയമായിട്ട എഴുതി വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന തെങ്ങു മുതലായിട്ടുള്ള കിണറുകളിൽ കുളം കൊട്ട ഇവകളെ തെങ്ങു മുതലായിട്ടും പണയമായിട്ട എഴുതി വാങ്ങിച്ചനുഭവിച്ചു വരുന്നവൻ നശിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞു വെങ്കിൽ ആവൊത്തിന്നുള്ള ദ്രവ്യമെങ്കിലും കിണറു മുതലായതു മുമ്പിലെത്തെപ്പൊലെ ഉണ്ടാക്കിയെങ്കിലും കൊടുക്കെണം, എന്നത്രെ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ആധിഃ പ്രണശ്യെദ്വിഗുണെ ധനെ യദി ന മൊക്ഷ്യതെ।
കാലെ കാലകൃതൊ നശ്യെൽ ഫലഭൊഗ്യൊ ന നശ്യതി।

ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചു പലിശക്കു സമ്മതിച്ചു എഴുതി കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ഗൊപ്യാധി പലിശ കൂടി ദ്രവ്യത്തിനു ഇരട്ടിക്കയാൽ ഇന്ന പൊഴ് പണയം ഒഴിപ്പിക്കാമെന്ന അവധി വെച്ചിട്ടു ഇല്ലെന്ന് എഴുതിയ ഗൊപ്യാധി പണയം ഉടയവനു വരികയില്ല, ദ്രവ്യം കൊടുത്തവനു തന്നെ സിദ്ധിക്കും. അവധി വെച്ചു എഴുതി കൊടുത്തിരിക്കുന്ന പണയത്തിനെ പണവും പലിശയും അവധിക്കു കൊടുത്തു അവധിക്കു വാങ്ങിച്ചില്ല എങ്കിൽ ആ ദ്രവ്യം ദ്രവ്യം കൊടുത്തവനു അവധി കഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ സിദ്ധിക്കും. പലിശക്കായിട്ടു നിലം പുരയിടങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഫലം അനുഭവിച്ചു കൊള്ളേണമെന്നും സമ്മതിച്ചു എഴുതി കൊടുത്തിരിക്കുന്ന നിലം പുരയിടം മുതലായ പണയം എത്ര സംവത്സരം ദ്രവ്യം കൊടുത്തവൻ അനുഭവിച്ചു എങ്കിലും അവനു സിദ്ധിക്കയില്ല, പണം കൊണ്ടു വരുമ്പൊൾ ഒഴിഞ്ഞു കൊടുക്കേണം. എന്നർത്ഥം।

ബൃഹസ്പതിഃ। പൂർണ്ണെ വാധൌ ശാന്തലാഭെ ബന്ധസ്വാമീ ധനീ ഭവെൽ।
അദത്തൈ ദശാഹെ പൂർണ്ണെ ന മൊക്ഷിതുമർഹതി।

കൊടുക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിനു ഇരട്ടി വിലയുള്ള പണയം വാങ്ങിച്ചു പലിശക്കു ദ്രവ്യം കൊടുത്തിരിക്കുമ്പൊൾ പണയത്തിന്റെ വിലയൊളം പലിശയും മുതലും കൂടിയാൽ പിന്നെ അതിൽ പത്തു ദിവസത്തിനകം പണവും പലിശയും കൊടുത്തു വാങ്ങിച്ചു കൊള്ളേണം. പത്തു ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ പണയം പിടിച്ചവൻ തന്നെ പണയത്തിന്നു അവകാശിയായിട്ടു ഭവിക്കും. എന്നർത്ഥം।

വ്യാസഃ। യാവൽ പ്രകൃഷ്ടന്തു സ്ഥാർത്ഥാവന്ധ്യനദാൽ ധനീ।
ധനീ ന ലഭതെ ബന്ധം പരസ്പരമതം വിനാ। എന്നർത്ഥം।
ചരിത്രം ബന്ധകകൃതം സവൃദ്ധിം ദാപയെദ്ധനം।

അങ്ങനെ രണ്ടു വിലയുള്ള പണമെന്നു വിശ്വസിച്ചു ഉള്ളവരെ വിലയുള്ള പണയത്തിനെ കൊടുത്തു കുറയ ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചാൽ പലിശയൊടു കൂട വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യം ഇരട്ടിച്ചു എങ്കിലും പണയം പിടിച്ചവനു സിദ്ധിക്കയില്ല. പണവും പലിശയും കൊടുത്തിച്ചു പണയം തിരിയ കൊടുക്കേണം. എന്നർത്ഥം।

കാത്യായനഃ। ആധായ തായതി നന്യത്ര യദി ബന്ധം നിവെദയെൽ।
രാജ്ഞാഽസൌ വിദ്യാതൊ പി കൃയെത്തിയാരണം।
സവൃദ്ധിക ഗ്രഹീതൃണശെഷം രാജാഗൃഹാദയെൽ।

പണയം വെച്ചവൻ പണവും പലിശയും കൊടുത്തു പണയം വാങ്ങിക്കാതെ മരിച്ചാ
ൽ(?) പോയെങ്കിൽ അവകാശികളെ(?) മുതലായ പലിശയും കൂടി വെയ്യാൽ(?)
രാജാവിന്റെ സമക്ഷത്തിൽ ബോധിപ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടു(?)
നാലത്തേടം(?) അവകാശക്കാരും കണ്ടു വിലക്കു(?) പണയത്തിനെ വിറ്റ പലിശയും മുതലും ദ്രവ്യം കൊ
ടുത്തവന കൊടുത്തും കൊണ്ടു ശേഷം ഉണ്ടെങ്കിൽ രാജാവിന്റെ അടുക്കൽ കൊ
ടുക്കേണം. വചനം(?)।

ആധയോ ദ്വിവിധാഃ പ്രോക്താഃ ജംഗമാസ്ഥാവരാസ്തഥാ ।
സിദ്ധിരസ്യോഭയസ്യാപി ഭോഗോ യദ്യസ്തി നാന്യഥാ ।

മുൻ പറഞ്ഞ നാലുവിധം ഉള്ള പണയങ്ങൾ ഇത്രയും രണ്ടു വിധം ജംഗമങ്ങൾ പണയ
ങ്ങൾ ഇതും(?) രണ്ടു വിധം ജംഗമങ്ങൾ സ്ഥാവരങ്ങൾ എന്നും, ജംഗമങ്ങൾ സഞ്ചരിക്കുന്ന
പ്രാണികൾ, സ്ഥാവരങ്ങൾ സഞ്ചരിക്കാതെ ഇരിക്കുന്ന വസ്തുക്കൾ ഇപ്രകാരം രണ്ടു വി
ധം എന്ന ഈ പണയങ്ങൾക്കും അനുഭവമുണ്ടെങ്കിൽ സിദ്ധിവരും അല്ലെങ്കിൽ വരി
കയില്ല, ഗോപ്യാധികൾക്ക് അനുഭവം വാങ്ങി അനുഭവിക്കുന്ന പണയമെന്ന വാ
ക്കു കൊണ്ടു പറഞ്ഞാൽ ബോധിയ്ക്കുന്നതാകുന്നു(?). വചനം।

ആധിമേകം ദ്വയോര്യസ്തു കുര്യാൽ കസ്യ ഭവേത്തദാ(?) ।
തയോഃ പൂർവ്വകൃതം ഗ്രാഹ്യമായാതശ്ചോരദണ്ഡഭാൿ(?) ।

ഒരു വസ്തുവിനെ മറ്റൊരുത്തന്റെ പക്കൽ പണയം വെച്ചു എഴുതിക്കൊടുത്തു ഉ
ടനെ(?) താനും ദ്രവ്യം വാങ്ങിയിരിക്കുമ്പോൾ(?) ആ വസ്തു തന്നെ മറ്റൊരുത്തനും പണയമാ
യിട്ടു എഴുതിക്കൊടുത്തു ഉടനെയും(?) ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചു എങ്കിൽ ആ വസ്തു ആർക്കു സി
ദ്ധിക്കുമെന്നാൽ മുമ്പിൽ എഴുതി വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്നവനു മേൽ എഴുതിയ വസ്തു സിദ്ധി
ക്കും. ഒരു വസ്തു(?) രണ്ടു പേർക്ക് എഴുതിക്കൊടുത്തു ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചവനെ ചോരദണ്ഡ
ത്താൽ ദണ്ഡിപ്പിക്കേണം. വചനം।

ക്ഷേത്രമേകം ദ്വയോര്യസ്തു ദത്തം യസ്സമകാലികം(?) ।
യേനാദത്തം(?) തയോഃ പൂർവ്വം തസ്യ തത് സിദ്ധിമാപ്നുയാൽ(?) ।

ഒരു ഭൂമി(?) ഒരുത്തൻ തന്നെ രണ്ടു പേർക്കും എഴുതിക്കൊടുത്തു എങ്കിൽ അവരിൽ മുമ്പിൽ
അനുഭവിച്ചവനാൽ(?) അവനു സിദ്ധിക്കും. വചനം।

തുല്യകാലോപന്യാതയോർദ്വയോരപി സമം ഭവേൽ(?) ।
പ്രദാനേ വിക്രയേ ചൈവ ... (?) ।

രണ്ടു പേരും ഒന്നിച്ചു സമകാലത്തു വസ്തു അനുഭവിപ്പാൻ ചെന്നാൽ ഒരു വസ്തു രണ്ടു പേർക്കു(?)

113

എഴുതിക്കൊടുത്തവനവെപ്പെട്ടുവകയില്ലെങ്കിൽ അവരരണ്ടുപെരുംസമമായിട്ട

പകുത്ത അനുഭവിച്ചുകൊള്ളെണം. ഇപ്രകാരം തന്നെ ഒരുവക രണ്ടുപെൎക്കും

നമായിട്ട എങ്കിലും വിലക്കായിട്ടെങ്കിലും മുമ്പിനായിട്ടും സമകാലത്തിലും എഴുതി

കൊടുത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ന്യായത്തിന്റെ പ്രായവും മെൽ എഴുതിയപ്രകാരമെ തന്നു

ആകുന്നു - എന്നു [illegible].

അസ്സ്യതഃ കെവലാത് [illegible] ധനിനൊയത്ര [illegible],

കെവലം പ്രഥമൊദെയഃ പശ്ചാ[illegible].

ഒരുത്തൻ തന്നെ മറ്റൊരുത്തന്ന പണയം വെച്ചു ഒത്താനും ദ്രവ്യം പണയമില്ലാതെ

തവെവുകടമായിട്ട ഒത്താനും ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ വെവുകടമാ

യിട്ട വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തെ മുമ്പിൽ കൊടുക്കിച്ച പിന്നത്തതിൽ പണയം വെച്ച

വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തെ കൊടുക്കിക്കെണം. എന്നു [illegible].

സൎവ്വാദിനാം [illegible] ദാനെ [illegible],

ബലാൽ ഭുക്തന്ന കാലെ [illegible].

ദ്രവ്യം കൊടുത്ത എഴുതിവാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന പണയത്തിന്നെ പണയം വെച്ചവനൊ

ടചൊദിക്കാതെ അനുഭവിച്ചുവെങ്കിൽ പണയം [illegible]വൻ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ദ്ര

വ്യം [illegible] ന്യായത്തിന്നവർകയില്ല. ബലാൽക്കാരം കൊണ്ടെ എഴുതിവാങ്ങിച്ചിരി

ക്കുന്നതവധിവരുന്നതിൻ മുമ്പിലും ഇങ്ങിനെ അനുഭവിച്ചാൽ ന്യായവാനെക്കൊ

ണ്ടെ പണയം വാങ്ങിക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിന്ന [illegible] വാ

ങ്ങിക്കെണം. [illegible] വിധിഃ. എന്നു.

യാജ്ഞവല്ക്യഃ. [illegible],

[illegible].

ഇതിങ്കാര്യത്തിന്റെ വിധി ചൊല്ലുന്നു. ജ്യെഷ്ഠാനുജന്മാർ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ബൃഹസ്പതിഃ. [illegible].

ചതുഃപ്രകാരം പ്രതിഭൂഃ ശാസ്ത്രദൃഷ്ടാ മനീഷിഭിഃ,

ദൎശനപ്രതിഭൂവെന്നും പ്രത്യയപ്രതിഭൂവെന്നും ദാനപ്രതിഭൂവെന്നും പ്രത്യൎപ്പണപ്രതിഭൂവെന്നും ഇപ്രകാരം നാലുവിധം, ജാമ്യക്കാരന പ്രതിഭൂവെന്ന പെര, ബൃഹസ്പതി

ആദൌ ദൎശനാൎത്ഥീ സാധ്യരക്ഷൊപരൊധ്യപിൽ,

ദാതാഹമെവ ദ്രവിണം അൎപ്പയമിവരൊപദെൽ ।

ഇന്നവനെ കണ്ടില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ തന്നെ കാണിച്ചു തരാമെന്ന പറഞ്ഞ ഏല്ക്കുന്ന ജാമ്യക്കാരൻ ദൎശനപ്രതിഭൂവ. ഇന്നവൻ വഞ്ചിക്കുന്നവനല്ല അതിന്നു ഞാൻ ... ണ്ടു വരുത്തെണ്ടവനെന്നും ആയത ഞാൻ അറിയുമെന്നും വിശ്വസിച്ചു കൊള്ളാമെന്നും പറഞ്ഞു കൊള്ളിക്കുന്നവൻ പ്രത്യയപ്രതിഭൂവ. ഇന്നവൻ തന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ തരാമെന്നും പറഞ്ഞ ഏല്ക്കുന്നവൻ ദാനപ്രതിഭൂവ. ഇന്നവന ഇന്ന ദ്രവ്യം കൊടുക്കെണമെന്നും ആയത ഞാൻ തന്നെ തരാമെന്നും ഏല്ക്കുന്നവൻ പ്രത്യൎപ്പണപ്രതിഭൂവ എന്ന പെര. ബൃഹസ്പതി.

ആദ്യൌ തു വിതഥെ ദാപ്യൌ തത്കാലാവെദികം ധനം,

ഉത്തരൌ തു വിസംവാദെ തൌ വിനാ തത്സുതാവപി.

ഇന്നവനെ കണ്ടില്ലെങ്കിൽ കാണിച്ചു തരാമെന്ന ഏറ്റ ജാമ്യക്കാരൻ കടം വാങ്ങിച്ചവൻ ഒളിച്ചു ഒളിച്ചു പൊയാൽ അവനെ കാണിച്ചു കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ ആ ജാമ്യക്കാരനെക്കൊണ്ടു, ഇന്നവന അവകാശവും ശക്തിയും ഉണ്ടെന്നു വിശ്വാസമുള്ളവനെന്നും മറ്റൊരുത്തനെക്കൊണ്ടു പറയിച്ചു ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചവൻ അപ്രകാരം ദ്രവ്യം കൊടുക്കാതെ പൊയാൽ മെലെ ചൊല്ലിയപ്രകാരം പറഞ്ഞു കൊള്ളിച്ച ജാമ്യക്കാരനെക്കൊണ്ടു കടം കൊടുത്തവന്നു കൊടുപ്പിക്കെണം, ഇന്നവൻ തന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ തരാമെന്ന ഏറ്റ ജാമ്യക്കാരനും മെലെ ചൊല്ലിയപ്രകാരമെന്നെ ന്യായം — ഇപ്പറഞ്ഞ രണ്ടു ജാമ്യക്കാരും കഴിഞ്ഞു പൊയാൽ അവരുടെ പുത്രന്മാരെക്കൊണ്ടും അവരുടെ ജാമ്യദ്രവ്യം കൊടുക്കെണം. ബൃഹസ്പതി.

സ്വാമിരിപുമിത്രൊധികൃതദണ്ഡിതസംശയം,

തഥാ മിത്രാന്തവൊസായിരാജകൃത്യപിതാരഗ,

ശത്രുരിക്തബാലവൃദ്ധസ്ത്രീഗണാനപ്രതിഭുവഃ.

ജാമ്യം വാങ്ങിക്കുന്നതിന യൊഗ്യമില്ലാത്തവരുകളെ ചൊല്ലുന്നു. തനിക്ക യെജമാനനായിരിക്കുന്നവനൊടും ശത്രുവായിരിക്കുന്നവനൊടും തടവിലാക്കിയിരിക്കുന്നവനൊടും പണ്ടാരത്തിലെ ഉദ്യൊഗസ്ഥന്മാരൊടും കൊയിമയിൽനിന്ന ദണ്ഡം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവനൊടും സംശയത്തിൽ പെട്ടിരിക്കുന്നവനൊടും ദായാദിക്കാരനൊടും സ്നെഹിതനൊടും പുത്രനെ അനുഭവിച്ചു വരുന്ന ബ്രാഹ്മണനൊടും സ്ത്രീകളൊടും രൊഗസ്ഥന്മാരൊടും ജാമ്യം വാങ്ങിക്കരുത. കാത്യായന

വ്യാസഃ। ഋണം പൈതാമഹം പൌത്രഃ പ്രാതിഭാവ്യാഗതം സുതഃ।
സമദ്ദ്യാത്തത്സുതൌ ന ദാപ്യാവിതി നിശ്ചയഃ।

അച്ഛന്റെ അച്ഛൻ വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന കടം മകന്റെ മകനും അച്ഛൻ ജാമ്യം ഏററവകയിൽ കൊടുപ്പാനുള്ള ദ്രവ്യം മുതൽ മുതലായിട്ടു കൊടുക്കെണം. പലിശ കൊടുപ്പാൻ ആവിശ്യം ഇല്ല. പ്രപിതാമഹൻ വാങ്ങിച്ച കടം പ്രപിതാമഹന്റെ പൌത്രൻ പിന്നെ ഒട്ടുന്നില്ലെങ്കിൽ പുത്രപൌത്രനും പിതാമഹനും ജാമ്യം ഏററവകയിൽ കൊടുപ്പാനുള്ള പൌത്രനും കൊടുപ്പാൻ ആവിശ്യം ഇല്ല. പ്രപിതാമഹൻ അച്ഛന്റെ അച്ഛന്റെ അച്ഛൻ പ്രപൌത്രൻ മകന്റെ മകന്റെ മകൻ. പിതാമഹൻ അച്ഛന്റെ അച്ഛൻ പൌത്രൻ മകന്റെ മകൻ। [illegible]

കാത്യായനഃ। പ്രാതിഭാവ്യേന യദ്ദത്താൽ സിദ്ധിതൊരൊദനാദിഭിഃ।
ത്രിപക്ഷാൽ പരതസ്സദ്ദ്വിഗുണം ലഭ്യ സമാപ്തി।

കടം വാങ്ങിച്ചവൻ കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ ജാമ്യം ഏററവനെ നരകം ചെയ്തു ഉപദ്രവിച്ചാൽ പിന്നെ അതിൽ ജാമ്യം ഏററവൻ കടം കൊടുത്തതിന്റെ നാല്പത്തഞ്ചു ദിവസത്തിന്നകം ജാമ്യക്കാരൻ കൊടുത്ത ദ്രവ്യത്തിനെ കടം വാങ്ങിച്ചവനെ കൊണ്ടു ജാമ്യക്കാരനു കൊടുപ്പിക്കെണം. നാല്പത്തഞ്ചു ദിവസത്തിന്നകം കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ കടം വാങ്ങിച്ചവനെ കൊണ്ടു മുതലും മുതലൊളം പലിശയും കൂടനെ ജാമ്യക്കാരനു കൊടുപ്പിപ്പാൻ ന്യായം ഉണ്ടു। [illegible]

പ്രജാപതിഃ। ബാദ്ധകൊപിത്തവിനസ്യാൽ ലഭ്യകൊപിത്തവാസതി।
മൂലന്യ ലഭതെ ദെയം നിഷ്കിന്താമർത്തിഃ।

കടം വാങ്ങിച്ചവനു വകയും ഗതിയും ഉണ്ടെങ്കിൽ ജാമ്യം ഏററവനു വകയും ഗതിയും ഉണ്ടെങ്കിൽ മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം നാല്പത്തഞ്ചു ദിവസം കഴിഞ്ഞുപൊയെങ്കിലും മുതൽ മുതലായിട്ടു തന്നെ ജാമ്യം ഏററവനു കടം വാങ്ങിച്ചവനെ കൊണ്ടു കൊടുപ്പിക്കെണം। [illegible]

ബൃഹസ്പതിഃ। നഷ്ടസ്യാന്വെഷണെ കാലം ദദ്യാൽ പ്രതിഭുവെ ധനി।
ദെശാനുരൂപതഃ പക്ഷം മാസമർദ്ധമഥാപി വാ।

ജാമ്യം ഏല്പിച്ച കടം വാങ്ങിച്ചവൻ ഓടിപ്പൊയെങ്കിൽ ആയവനെ അന്വെഷിപ്പാൻ ജാമ്യം ഏററവൻ അവധി ചൊദിച്ചാൽ ഒളിച്ചു പൊയിരിക്കുന്നവൻ സമീപദെശത്തു പൊയിരിക്കുന്നു പ്രകാരം എങ്കിൽ ആയതു ദൂരദെശത്തിങ്കൽ ആകുന്നു വിചാരിച്ചു ആയവസ്ഥ പൊലെ പതിനഞ്ചു ദിവസമെങ്കിലും ഒരു മാസമെങ്കിലും ഒരു പക്ഷത്തിനകമെങ്കിലും ഒരു അവധി കൊടുക്കെണം.

ഇതി പ്രതിഭൂവിധിഃ। [illegible]

പരഹസ്താൽ ഗൃഹീതംസംകുസീദവിധിനാത്വൃണം,

യെനയത്ര യഥാദെയംതദ്ദെയഞ്ചൊവൃത്തെഷുനാ,

തനിക്ക ആവിശ്യമുണ്ടായിട്ട ഒരുത്തനെറ കയ്യിൽ മാസം ഒന്നിന്നു ഇത്ര പലിശ കൂടി തരാമെന്നസമ്മതിച്ച വാങ്ങിക്കുന്നദ്രവ്യത്തിന്നു ഋണമെന്നു പെര. ആയതു ഇന്നവൻ വാങ്ങിച്ച കടം ഇന്നവൻ കൊടുക്കെണമെന്നും ഇന്നകാലത്ത കൊടുക്കെണമെന്നും ഇന്നകാര്യത്തിന്ന വാങ്ങിച്ചത കൊടുക്കെണമെന്നും ഇപ്രകാരമുള്ള ഇവിശെഷങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു. [illegible].

കാത്യായനഃ। യദ്യെവം പിതൃദ്രിന്നും തദാവെപ്രാത്തവുകൈഃ।

ധനംപുത്രവെന്നൈവ്യാദെയന്തസ്യാമിനെതദാ,

അച്ഛൻ വാങ്ങിയിരിക്കുന്ന കടം അച്ഛൻ കഴിഞ്ഞുപൊയാൽ പിന്നെത്തതിൽ പുത്രന്മാര കൊടുക്കെണം. പുത്രന്മാരില്ലെങ്കിൽ പൌത്രന്മാര കൊടുക്കെണം. [illegible].

പ്രജാപതിഃ। ദുർഭിക്ഷെ രാഷ്ട്രസംവാദെ യജ്ഞകാര്യെ തഥാപദി,

ഋണം ദെയമൂലമെവ ന വൃദ്ധിരിതി നിശ്ചയം.

മകന്മാരില്ലെങ്കിലും അധികമായിട്ടെങ്കിലും സംഘാതമരണം കൊണ്ടെങ്കിലും ദുർഭിക്ഷമുണ്ടായിരിക്കുന്ന സമയത്തെങ്കിലും ദുഷ്ടന്മാരായിട്ടുള്ള ചൊരന്മാരെക്കൊണ്ടു പ്രജകൾക്ക ക്ഷൊഭം വന്നിരിക്കുന്ന സമയത്തെങ്കിലും യജ്ഞകാര്യത്തിന്നായിട്ട കടം വാങ്ങി യജ്ഞത്തിൽ ചിലവിട്ടിരിക്കുന്ന കാര്യത്തിലും കടം വാങ്ങിച്ചവനു ആപത്തു വന്നിരിക്കുന്ന സമയത്തിലും മുതൽക്ക മുതലായിട്ട കടം കൊടുത്തുതീർക്കെണം. പലിശ കൊടുപ്പാൻ ആവിശ്യമില്ല. അപ്രകാരമെന്നെയജ്ഞശാസ്ത്രനിശ്ചയം. [illegible].

പൂർവ്വംപൈതാമഹന്ദെയംപിത്ര്യന്ദെയംതതഃപരം,

പശ്ചാദാത്മീയമെവന്ദെയമൃണംസുതൈഃ,

മുമ്പിൽ അച്ഛനെറ അച്ഛൻ വാങ്ങിച്ച കടം കൊടുക്കെണം. പിന്നെത്തതിൽ അച്ഛൻ വാങ്ങിച്ചതും പിന്നെ താൻ വാങ്ങിച്ചതും ഇപ്രകാരം ക്രമമായിട്ട പുത്രന്മാര കടം കൊടുത്തുതീർക്കെണം. [illegible].

ബൃഹസ്പതിഃ। പിതര്യുപരതെ പുത്രൈരൃണന്ദെയം യഥാംശതഃ,

വിഭക്തം അവിഭക്തം വായൊ വാതാമുദ്വഹെദ്ധുരം,

അച്ഛൻ മരിച്ചുപൊയെങ്കിൽ അച്ഛൻ വാങ്ങിയിരിക്കുന്ന കടം പുത്രന്മാരും പ

പകപകുത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവരവരുടെ വീതത്തിന അവരവര കൊടുക്കെ
ണം. പകുത്തില്ലെങ്കിൽ ഒന്നിച്ചു പാൎത്തുവെങ്കിലും വെവ്വെറെ പാൎത്തുവെങ്കി
ലും യാതൊരുത്തൻ പ്രമാണകാൎയ്യം വിചാരിച്ചുവരുന്നു എന്നാൽ ആയവൻ
കൊടുക്കെണം. പ്രമാണം—

നാരദഃ। ഋണമാത്മീയവൽപിത്ര്യം പുത്രൈൎദ്ദെയം വിഭാവിതം।
പൈതാമഹം സമന്ദെയം മദെയം തസ്യ തെനതു।

അഛ്ശൻ വാങ്ങിയിരിക്കുന്ന കടം താൻ വാങ്ങിച്ചപൊലെ കൂറിയ പലിശയും
മുതലും പുത്രൻ കൊടുക്കെണം. പിതാമഹൻ വാങ്ങിച്ച കടം പിതാമഹന്റെ
വസ്തുവക ഒട്ടുമില്ലെങ്കിൽ മെൽ എഴുതിയ കടം കൊടുത്തുതീൎപ്പാൻ ആവിശ്യമില്ല.
പ്രമാണം।

ക്രമാദഭ്യാഗതം പ്രാപ്തം പുത്രൈൎയ്യന്നൎണ്ണം സമുദ്ധൃതം।
ദദ്യുഃ പൈതാമഹം പൌത്രാഃ തച്ചതുൎത്ഥാന്നിവൎത്തതെ।

പുത്രന്മാരുടെ വാരിസ്സത്തിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന വസ്തുവക ഒട്ടുന്നു അനുഭവി
ച്ചുകൊണ്ടു അഛ്ശൻ മുതലായവര കടം വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിനെ പു
ത്രന്മാർ കൊടുത്തതീൎന്നില്ലെങ്കിൽ പുത്രന്മാരുടെ പുത്രന്മാരായിട്ടുള്ള പൌ
ത്രന്മാരെങ്കിലും കൊടുത്തതീൎക്കെണം. പൌത്രന്റെ പുത്രൻ കൊടുപ്പാൻ ആ
വശ്യമില്ല. പ്രമാണം।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। പിതരി പ്രൊഷിതെ പ്രെതെ വ്യസനാഭിപ്ലുതെ പി വാ।
പുത്രപൌത്രൈൎഋണം ദെയം നിഹ്നവെ സാക്ഷിഭാവിതം।

വാങ്ങിച്ച കടം കൊടുക്കാതെ അഛ്ശൻ ദെശാന്തരമെങ്കിലും മരിച്ചുപൊ
യെങ്കിലും വലുതായിട്ടുള്ള വ്യസനത്തൊടുകൂടിയെങ്കിലും പൊയാൽ പു
ത്രന്മാരും പുത്രന്മാരില്ലെങ്കിൽ പൌത്രന്മാരും മെൽ എഴുതിയ കടം കൊടു
ത്തതീൎക്കെണം. അഛ്ശൻ മുതലായവര വാങ്ങിച്ച കടത്തിനെ പുത്രന്മാൎക്ക
സംശയം വന്നാൽ ലിഖിതസാക്ഷ്യാദി പ്രമാണത്താൽ ബൊധം വരുത്തി
കൊടുക്കുന്ന ദ്രവ്യം കൊടുക്കെണം. പ്രമാണം।

കാത്യായനഃ। അനെകാൎത്ഥാഭിയൊഗെ തു യാവൽ സംസാധയെദ്ധനീ।
സാക്ഷിഭിസ്താവദെവാസൌ ലഭതെ നാധികന്തതഃ।

ധനധാന്യം വസ്ത്രം മുതലായ അനെകാൎത്ഥങ്ങളെ അഛ്ശൻ കടമായിട്ടു വാങ്ങിച്ചി
രിക്കുന്നതരുവിക്കൊണമെന്ന മകനെക്കൊണ്ടു ആവലാദി ബൊധിപ്പി

ശ്ചാൽ ആയത മകൻ ഏററെടുക്കിൽ ലിഖിതസാക്ഷ്യാദിപ്രമാണങ്ങളെക്കൊ
ണ്ടു എത്രെ അത്രയും ബൊധം വരുത്തി കൊടുക്കുന്നു എന്നാൽ ആയത അത്രെയും.
കൊടുപ്പിക്കെണം. ആവലാതി ബൊധിപ്പിച്ചതിൽ എതാനും അത്ര ബൊ
ധം വരുത്തി കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ ആയത വരികയില്ല. മനുസ്സ।

പിതൃമാതെ വിരൊഗാൎത്തെ ദെശാൽ പ്രൊഷിതെപിവാ।

വിംശാൽസംവത്സരാദൂൎദ്ധ്വം ഋണം പിതൃകൃതം സുതൈഃ।

അച്ശൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ തന്നെ എത്രയും രൊഗിയായി പൊയി എങ്കി
ലും ദെശാന്തരം പൊയെങ്കിലും ചെയ്താൽ പുത്രൻ ഇരിവതസംവത്സരത്തിന
കം അച്ശൻ വാങ്ങിച്ച കടം കൊടുത്തീടെണം. മനുസ്സ।

എകസ്ഥായാപ്രവിഷ്ടാനാം ദായാദ്യായത്ത്രദൃശ്യതെ।

പ്രൊഷിതെ തസ്യ തത്സൎവ്വം പിത്രംശന്നൂകതസ്യതഃ।

നാലമ്പാതുരായിട്ട പ്രത്യെകം ജാമ്യം ഒരുത്തനെക്കൊണ്ടു മററൊരുത്തനെ ക
ടം കൊടുപ്പിച്ചു പെങ്കിൽ കടം വാങ്ങിച്ചവൻ തിരിയ കൊടുക്കാതെ ഓടിഒളി
ച്ചു പൊയാൽ ജാമ്യം ഏററവർ ആരെങ്കിലും കണ്ടാൽ അവനെക്കൊണ്ടു ക
ടം മുഴുവനും കൊടുപ്പിക്കെണം. ജാമ്യം ഏററവൻ ദെശാന്തരം പൊയെങ്കി
ലും മരിച്ചുപൊയെങ്കിലും അവന്റെ പുത്രൻ സമീപത്തിരുന്നാൽ അവനെക്കൊ
ണ്ടു അച്ശൻ ദ്രവ്യം മുഴുവനും കൊടുപ്പിക്കെണം. അച്ശൻ ജാമ്യം ഏററു ദ്രവ്യം കൊ
ടുത്തിനമുമ്പിൽ മരിച്ചു പൊയെങ്കിൽ അവന്റെ അംശം നവിതം ഉള്ളത മക
നെക്കൊണ്ടു കൊടുപ്പിക്കെണം. മനുസ്സ।

പിതാമഹഃ അപിദത്താ ഋണം ദദ്യുഃ പിതൃമാതൃകമെവവാ

തദഭാവെ പിദത്താശ്ച ഗൃതൈന പ്രദൎശിതം।

അച്ശൻ വാങ്ങിച്ച കടവും അമ്മ വാങ്ങിച്ച കടവും തിരിയ കൊടുക്കുന്നതിനു
മുമ്പിൽ അവര കഴിഞ്ഞു പൊയാൽ വസ്തുവകവകക്കാതെ അങ്ങനെ ഒടുങ്ങി
മയൊടു. ഒന്നിച്ച പാൎത്തിരിക്കുന്ന പുത്രൻമാര ആവക കടം കൊടുക്കെണം.
അവരുടെ ഇല്ലെങ്കിൽ വസ്തുവകവകത്ത വെറെ പാൎക്കുന്ന പുത്രന്മാര കൊടുക്കെ
ണം. അച്ശൻ കയ്യിൽ ദ്രവ്യം വാങ്ങിക്കാതെ ഇതുവണ്ണം ദാനമായിട്ട
തരാമെന്ന യാതൊരു കാൎയ്യമല്ലാതെ നിഷ്ഫലമായിട്ടു ഇകാൎയ്യത്തിൽ പ്രതിജ്ഞ

പൈതൃവെച്ച ആയതു കൊടുക്കാതെ മരിച്ചുപൊയാൽ ആയതം പുത്രന്മാർ പിന്നെത്തതിൽ കൊടുക്കാനാവിശ്യം ഇല്ല. പെഷക്കാരർ മുതലായ ആളുകൾക്ക കൊടുക്കുന്നത നിശ്ചലമെന്നറിഞ്ഞു കൊള്ളെണം. പറന്നുവു.

നാരദഃ। പിതൃണ്യൈണാപിദത്തെനഭ്രാതാവാച്യഃ ഋണം।

മാതൃാവായാൽ കുഡുംബാർത്ഥെ ദദ്യുസ്തദ്രിക്ഥിനൊഖിലം।

അച്ചനൊടുകൂടെ പിന്നെ വലിയച്ചൻ മുതലായവരെങ്കിലും സഹൊദരന്മാരെങ്കിലും അമ്മയെങ്കിലും ഉള്ളാതെയും ആരെങ്കിലും കുഡുംബം രക്ഷിപ്പാനായിട്ട കടം വാങ്ങിക്കുഡുംബത്തിൽ ചിലവിട്ടു പെച്ചതിരിയ കൊടുക്കാതെ കഴിഞ്ഞുപൊയാൽ അവരുടെ വസ്തു വക കൊടുക്കുന്നവകരമെൽ എഴുതിയ കടം മുഴുവനും കൊടുത്തതിരിക്കെണം. പറന്നുവു।

കാത്യായനഃ। നാപ്രാപ്തവ്യവഹാരസ്തു പി സ്വപരതെ ബാലിൽ।

കാലെനവിധിനാദെയം വസെയന്നരകെന്ന്യഥാ।

അച്ചൻ വാങ്ങിച്ച കടം കൊടുത്തതിന മുമ്പിൽ കഴിഞ്ഞുപൊയെങ്കിൽ പതിനാറുവയസ്സു കഴിഞ്ഞ മകനെ വ്യവഹാരം പറവാൻ പ്രാപ്തിവന്നതിന പിന്നെ അച്ചൻ വാങ്ങിച്ച കടം കൊടുക്കെണം. പ്രാപ്തിവരുന്നതിന മുമ്പിൽ കൊടുക്കയും ന്യായമില്ല. പ്രാപ്തിവന്നിട്ടും അച്ചൻ വാങ്ങിച്ച കടം വിധിപ്രകാരം മകൻ കൊടുക്കാഞ്ഞാൽ അച്ചൻ മുതലായവർ നരകത്തിൽ വസിപ്പാൻ ഇടവരും. പറന്നുവു

ദക്ഷഃ। തപസ്വീചാഗ്നിഹൊത്രീച ഋണവാന്മ്രിയതെയദി।

തപശ്ചൈവാഗ്നിഹൊത്രഞ്ച തത്സൎവ്വം ധനിനാം ധനം।

കടം വാങ്ങിച്ചതിരിയ കൊടുക്കാതെ മരിച്ചുപൊയെങ്കിൽ കടം വാങ്ങിച്ചവൻ ചെയ്തിരിക്കുന്നതപസ്സിന്റെ ഫലവും അല്ലാതെയുള്ള പുണ്യകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലവും വാങ്ങിയിരിക്കുന്ന ധനത്തിന്നുപകാരമായിട്ട കടം കൊടുത്തവന സിദ്ധിക്കും. പറന്നുവു।

ബൃഹസ്പതിഃ। ഉദ്ധാമാദികമാദായസ്വാമിനെ ദാതിയഃ।

സതസ്യദാസൊഭൃത്യസ്ത്രീപശുൎവ്വാജായതെഗൃഹെ।

പെശപാടമായിട്ട വാങ്ങിച്ചതിരിയ കൊടുത്തു ഋണമൊചനം വരുത്തില്ലെങ്കിൽ കടം കൊടുത്തവന്റെ ഭവനത്തിൽ ദാസനായിട്ടെങ്കിലും ദാസിയായിട്ടെങ്കിലും ജനിക്കെണം. പറന്നുവു।

അതഃപുത്രെണ ജാതെന സ്വാൎത്ഥമുത്സൃജ്യയത്നതഃ।

ഋണാൽപിതാമൊചനീയൊയഥാനനരകംവ്രജെൽ।

ഋണമൊചനംവരുത്തിയെങ്കിൽ മെൽ ഷെശ്രിയപ്രകാരം ൨ ഇരട്ടി വരുന്നതി
നെളയത്നം ചെയ്ത ഋണമൊചനം വരുത്തെണം. അല്ലാഞ്ഞാൽ പുത്രനായിട്ടുള്ള
തെന്നൊവഷ്ട്രം നിവൃത്തിക്കയില്ല. ൧൧൨

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ഗൊപശൌണ്ഡികശൈലൂഷരജകവ്യാധയൊഷിതാം।
ഋണം ദദ്യാൽ പതിസ്താസാം യസ്മാദ്വൃത്തിസ്തദാശ്രയാ।

ഇടയർ മദ്യം ഉണ്ടാക്കുന്നവർ വെഷക്കാരര ജകൽ ഇപ്രകാരമുള്ളവൎക്കവരുടെ
സ്ത്രീകൾ ഹെതുവായിട്ടുള്ള വൃത്തികൊണ്ട ജീവനം ചെയ്തുവരുന്നവരാകകൊണ്ട സ്ത്രീ
കൾ വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന കടം അവരുടെ ഇഷ്ടത്തിൽ ഭൎത്താക്കന്മാര കൊടുക്കെണം. ൧൧൩

കാത്യായനഃ। റിഖ്നെ നരപരൈഷ്യ വ്യയൻ ഉത്തംശൌണ്ഡികാദിഭിഃ।
തൽസ്ത്രീണാം ഷപദൊക്താതു ദദ്യാദൃണമെവഹി।

ഇടയൻ മുതലായവര കടം വാങ്ങിച്ചതു തിരിയ കൊടുക്കാതെ മരിച്ചുപൊയെ
ങ്കിൽ അവരുടെ സ്ത്രീകളെ രണ്ടാംപ്രാവിശ്യം കെട്ടിരക്ഷിച്ചുവരുന്നവൻ മുമ്പിൽ
കെട്ടിയിരിക്കുന്നവന്റെ കടം കൊടുക്കത്തക്കതിരിക്കെണം. ൧൧൪

നാരദഃ। പരഃ പൂൎവ്വാഃ സ്ത്രിയസ്തിസ്രഃ സപ്ത പ്രൊക്താ യഥാക്രമം।
പുനൎഭൂസ്ത്രിവിധാ താസാം സ്വൈരിണീ തു ചതുൎവ്വിധാ।

രണ്ടാംപ്രാവിശ്യം കെട്ടുന്നസ്ത്രീകൾ മൂന്നുവിധം അതിൽ മൂന്നുവിധത്തിലുള്ളവരെ പു
നൎഭൂവ സ്വൈരിണി നാലുവിധം ഇപ്രകാരം എഴുവിധം ഒരൊരൊ വിധത്തെയും
ക്രമമായിട്ട ചൊല്ലുന്നു. ൧൧൫

കന്യൈവാക്ഷതയൊനിര്യാ പാണിഗ്രഹണദൂഷിതാ।
പുനൎഭൂഃ പ്രഥമാ പ്രൊക്താ പുനസ്സംസ്കാരമൎഹതി।

ഒരുത്തൻ മുമ്പിൽ പെണ്ണുകെട്ടിയിരിക്കുന്ന കന്യകയുടെ ഭൎത്താവ ഋതുവാകുന്നതി
ന്മുമ്പിൽ കഴിഞ്ഞുപൊയെങ്കിൽ രണ്ടാംപ്രാവിശ്യം മറ്റൊരുത്തനെ കെട്ടികൊടു
ക്കുന്ന കന്യക ഒന്നാമത്തെ പുനൎഭൂവ. ൧൧൬

ദെശധൎമ്മാനവെക്ഷ്യ സ്ത്രീ ഗുരുഭിൎയ്യാ പ്രദീയതെ।
ഉൽപന്നസാഹസാന്യസ്മൈ സാ ദ്വിതീയാ പ്രകീൎത്തിതാ।

ഒരുത്തനെ കെട്ടികൊടുത്തിരിക്കുന്ന സ്ത്രീക്കെ മറ്റൊരുത്തനൊട സംസൎഗ്ഗമുണ്ടാ
യി വ്യഭിചാരദൊഷം കണ്ടുവെങ്കിൽ പിന്നെ അതിൽ ആ സ്ത്രീയൊട ഗുരുജന
ങ്ങൾ കൂടി അതാതുദെശാചാരത്തിൻ വണ്ണം മറ്റൊരുത്തനെ കൊടുക്കുന്ന സ്ത്രീക്ക
രണ്ടാമത്തെ പുനൎഭൂവ. ൧൧൭

അസത്സുദെവരെഷു സ്ത്രീ ബാന്ധവൈൎയ്യാ പ്രദീയതെ।
സവൎണ്ണായ സപിണ്ഡായ സാ തൃതീയ പ്രകീൎത്തിതാ।

ഒരുത്തൻ മുമ്പിൽ പെണ്ണുകെട്ടിയിരിക്കുന്നവളുടെ ഭൎത്താവ മരിച്ചുപൊയാൽ ഭൎത്താവിന്റെ ജ്യെഷ്ഠാനുജന്മാരും ഇല്ലങ്കിൽ സമജാതിയിൽ പലരുണ്ടെങ്കിൽ ഒരുത്തന്ന ബന്ധുക്കൾ കൂട്ടി കൊടുക്കുന്നസ്ത്രീ മൂന്നാമത്തെ പുനൎഭൂവ। ൩൭൫।

സ്ത്രീ പ്രസൂതാപ്രസൂതാ വാ പത്യാവെവ തു ജീവതി।
കാമാത്സമാശ്രയെദന്യം പ്രഥമാ സ്വൈരിണീ തു സാ।

ഇസ്വൈരിണികളുടെ നാലുവിധത്തെ ചൊല്ലുന്നു। കെട്ടിയിരിക്കുന്ന ഭൎത്താവ സ്വസ്ഥനായിട്ടിരിക്കുമ്പൊൾ പ്രസവിച്ചവളെങ്കിലും പ്രസവിക്കാത്തവളെങ്കിലും കാമംകൊണ്ട മറ്റൊരുത്തനൊട സംസൎഗ്ഗം ചെയ്തുവരുന്നസ്ത്രീ ഒന്നാമത സ്വൈരിണി। ൩൭൬।

കൌമാരം പതിമുത്സൃജ്യ യാ ത്വന്യം പുരുഷമാശ്രിതാ।
പുനഃ പത്യുൎഗൃഹം യായാത് സാ ദ്വിതീയ പ്രകീൎത്തിതാ।

സുന്ദരനായിരിക്കുന്ന ഭൎത്താവിനെ വിട്ടുംവെച്ച അന്യപുരുഷസംസൎഗ്ഗം ചെയ്ത പിന്നെ അതിലും ഭൎത്താവിനെ ആശ്രയിച്ചുവരുന്നസ്ത്രീ രണ്ടാമത്തെ സ്വൈരിണി। ൩൭൭।

മൃതെ ഭൎത്തരി യാ നാരീ ദെവരാദീനപാസ്യ തു।
ഉപാഗച്ഛെൽ പരം കാമാൽ സാ തൃതീയാ പ്രകീൎത്തിതാ।

കെട്ടിയിരിക്കുന്ന ഭൎത്താവ കഴിഞ്ഞുപൊയിരിക്കുന്നതിന്റെ പിന്നെ ഭൎത്താവിന്റെ കൂടപ്പിറന്നവരെ വിട്ടുംവെച്ച അന്യപുരുഷനെ മൊഹംകൊണ്ട ആശ്രയിച്ചവരുന്നസ്ത്രീ മൂന്നാമത്തെ സ്വൈരിണി। ൩൭൮।

പ്രാപ്താ ദെശാദ്ധനക്രീതാ ക്ഷുൽപിപാസാതുരാ ച യാ।
തവാഹമിത്യുപഗതാ സാ ചതുൎത്ഥീ പ്രകീൎത്തിതാ।

വില്ക്കപ്പെട്ട സ്ത്രീയും ദ്രവ്യത്തിന ഗതിയില്ലാതെ ദെശാന്തരത്തിൽനിന്ന വന്നവനെ ഭാൎയ്യയായിട്ടിരിക്കാമെന്ന പറഞ്ഞ വന്നിരിക്കുന്നസ്ത്രീ നാലാമത്തെ സ്വൈരിണി। ൩൭൯।

അന്തിമാ സ്വൈരിണീനാം യാ പുനൎഭൂഃ പ്രഥമാ ച യാ।
ഋണന്തയൊഃ പ്രതിഗ്രഹം ദദ്യാൽ തത്ര ഉപവാസതെ।

മറ്റ നാലാമത്തെ സ്വൈരിണിയും ഒന്നാമത്തെ പുനൎഭൂവും രണ്ടാം പ്രാപിച്ചും കെട്ടിര

കഴിച്ചുവരുന്നവൻ ആസ്തികളുടെ മുമ്പിലെത്തെ ദത്താവപാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന കടം വീ
ട്ടേണം. ഉനൃസ।

അധനസ്യഹ്യപുത്രസ്യ മൃതസ്യൊപൈതിയഃസ്ത്രിയം।

ഋണംവൊഢുസ്സഭജതെതദെവാസ്യധനംസ്മൃതം।

ധനഹീനനായിട്ടും പുത്രഹീനനായിട്ടും ഇരിക്കുന്നവൻ മരിച്ചുപൊയാൽ ആയവന്റെ
സ്ത്രീതന്നെ ധനമാകകൊണ്ട ആസ്ത്രീയെ രണ്ടാം പ്രാവിശ്യം കെട്ടുന്നവൻ മുമ്പിലെത്തെ ദത്താ
വപാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന കടം തീക്കേണം. ഉനൃസ।

ധനസ്ത്രീഹാരിപുത്രാണാം ഋണഭാഗ്യൊധനംഹരെൽ।

പുത്രൊസതൊസ്ത്രീധനിനൊസ്ത്രീഹാരിധനിപുത്രയൊഃ।

മരിച്ചവന്റെ വസ്തുവകയെടുക്കുന്നവൻ ധനഹാരി മരിച്ചവന്റെ സ്ത്രീയെ രണ്ടാമതകെട്ടു
ന്നവൻ സ്ത്രീഹാരി അവന്റെ വകവകകളെടുക്കുന്നതിന അവകാശമുള്ളവൻ ഷണ്ഡൻ
പതിതൻ മുതലായ പുത്രൻ ഒരാളൊ [illegible] പുത്രവത്തിന്റെ [illegible]
ഇല്ലെന്നുവരികിൽ മരിച്ചുപൊയവന്റെ ധനത്തെ അവകാശംകൊണ്ടെടുക്കുന്ന
വൻ മുമ്പിൽ മരിച്ചവന്റെ കടംവീട്ടേണം. ഇതൃണസ്യദെയാദെയസ്യവിധിഃ ഉനൃസ।

ധർമ്മെണവ്യവഹാരെണഛലെനാചരിതെനച।

പ്രയുക്തംസാധയെദർത്ഥം പഞ്ചമെനബലെനച।

കടംകൊടുത്തതിരിയവാങ്ങിച്ചെടുക്കുന്ന ഉപായങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു. ഒന്നാമത ധർമ്മൊ
പായം. രണ്ടാമത വ്യവഹാരം. മൂന്നാമത ഛലനം. നാലാമത ആചരിതം. അഞ്ചാ
മത ബലം. ഇപ്രകാരമുള്ളതിൽ ഒരുഉപായത്താൽ വാങ്ങെണം. ഉനൃസ।

ബൃഹസ്പതിഃ। പ്രതിപന്നമൃണംദാപ്യഃ സാമാദിഭിരുപക്രമൈഃ।

ധർമ്മൊപധിബലാൽകാരൈഃ ഗൃഹസംരൊധനെനച।

സാമദാനഭെദങ്ങളാകുന്ന മൂന്നുവിധം ഉള്ള ഉപായങ്ങളെക്കൊണ്ടും മുമ്പിൽപറഞ്ഞി
ട്ടുള്ള ധർമ്മബലാൽകാരങ്ങൾകൊണ്ടും ഗൃഹസംരൊധനംകൊണ്ടും കൊടുപ്പി
ക്കേണം. ഉനൃസ।

സുഹൃത്സംബന്ധിസംദിഷ്ടൈഃ സാമൊക്ത്യാനുഗമെനച।

പ്രായെണചഋണീദാപ്യൊ ധർമ്മഏഷഉദാഹൃതഃ।

കടംവാങ്ങിച്ചവൻ ഒരാവശ്യത്തിന്നു കൊടുപ്പാൻ ശാഠ്യംപറഞ്ഞുവെച്ചാൽ ക
ടംവാങ്ങിച്ചവന്റെ ബന്ധുക്കളെയും വരുത്തി പറഞ്ഞു ബോധിപ്പിച്ചു കൊടുപ്പിക്കുന്ന
തു ധർമ്മോപായം- ശ്ലോകം.

ശ്രമനായ ഹിതം പാൽമാനിയപ്പെണ്ണാനായനി,

അന്നാതദ്ദ്രവ്യാപ്തുദ്ദാപ്യതെയത്ര സൊവധി.

കടംവാങ്ങിച്ചവൻ തിരിയ കൊടുക്കാതെ ശാഠ്യം പറഞ്ഞാൽ അനസരിച്ചവിട
ഉപെക്ഷ കൊണ്ടെ കാലം ചെന്നതിന്റെ പിന്നെ ഉത്സവം കല്യാണം മുതലായ സംഗതി
യിങ്കൽ അലങ്കാരത്തിന്നാഭരണം തരെണമെന്നു ഉത്സവം മുതലായത കഴിഞ്ഞു
കൂടുമ്പൊൾ തിരിയെ കൊണ്ടുവന്ന് തരാമെന്നു പറഞ്ഞാൽ കൊടുത്തിരിക്കുന്നദ്രവ്യ
ത്തിന പകരം വാങ്ങിക്കുന്നത ഛലൊപായം. ഇപ്രകാരം ഉള്ള സ്ഥലത്തിൽ ഇരുവ
ർക്കും വന്നാൽ ഒരുവ വാങ്ങിച്ചതും കടം കൊടുത്തദ്രവ്യവും സമമെന്നന്യായികളെ
ന്നം വിചാരിച്ച ദ്രവ്യം കൊടുപ്പിച്ചവരെ വ്യവഹാര കൊടുപ്പിക്കെണം. ശ്ലോകം.

ബന്ധ്വാപ്ത ഗൃഹമാനീയ താഡനാദ്യൈരുപക്രമൈഃ

ദ്ദണ്ഡി കൊദാപ്യതെയത്ര ബലാൽകാരസ്സ കീർത്തിതഃ.

വാങ്ങിച്ച കടം തിരിയ കൊടുക്കാതെ ശാഠ്യം പറഞ്ഞാൽ അവനെ ഭവനത്തിൽ കുട്ടി
ക്കൊണ്ടുവന്ന താഡനം മുതലായത ചെയ്തവാങ്ങിക്കുന്നതും അവ്വണ്ണം ചെയ്ത കൊടുപ്പി
ക്കുന്നതും ബലൊപായം. സാക്ഷി മുതലായ പ്രമാണങ്ങളെ കൊണ്ടിച്ചു വ്യവഹരിച്ചു വാ
ങ്ങിക്കുന്നതു വ്യവഹാരം മറിച്ചു കിടക്കുന്ന ഉപവാസം കിടത്തി വാങ്ങിക്കുന്നതു ആച
രിതം. ഇപ്രകാരം ഉള്ള ഉപായത്താൽ വാങ്ങിക്കയും കൊടുപ്പിക്കയും വെണം. ശ്ലോകം.

കർണ്ണാവിസമം കുര്യാൻ ധനികൊദ്ധമർണ്ണികഃ.

സമൊവത്കൃഷ്ട ജാതിശ്ചെദ്ദാപ്യാത്തെനൈവതദ്ധനം.

ഹീനജാതിം പരിക്ഷീണമൃണാർത്ഥം കർമ്മകാരയെൽ.

ബ്രാഹ്മണസ്തു പരിക്ഷീണൊ ശനൈർദ്ദാപ്യോ യഥോദയം.

കടംവാങ്ങിച്ചതിനെ തിരിയ കൊടുപ്പാൻ വകയും ശക്തിയും ഇല്ലാത്തവർക്കു ഋണമൊചനം
വരുത്തുവാനുള്ള ഉപായത്തെ ചൊല്ലുന്നു. കടംവാങ്ങിച്ചവൻ കടം കൊടുത്തവനൊടസ
മജാതിയെങ്കിലും വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യം കൊടുപ്പാൻ സംഗതിയില്ലെങ്കിൽ അവനെ കൊ

ഒ കടം കൊടുത്തവന യുക്തമായിട്ടുള്ള വെല എടുപ്പിച്ച ശെഷം കടം തീൎപ്പിക്കെണം
വെലയെടുക്കുന്നതു അവന്റെ ദ്രവ്യം പത്തിരട്ടി ഒരുധം ശൂദ്രാതെയും തീൎക്കുന്ന കടത്തൊ
ളവും വെല എടുപ്പിക്കെണം. കടം വാങ്ങിച്ചവൻ കടം കൊടുത്തവനെക്കാൾ വലിപ്പ
മുള്ള ജാതിയിൽ ജനിച്ചിരിക്കുന്നവനെങ്കിൽ അവനെക്കൊണ്ടു വെല എടുപ്പിക്കരുതു.
പകയും ഗതിയും പൊലെ നെടും കാലം അനവധി വെച്ചു കുറയകുറയ കൊടുപ്പി
ക്കെണം. ഇതി സത്യ.

യസ്മാൎശ്യന്തുല്യവൎണ്ണെന വെദയെദ്ധനികം നൃപെ।
സമാക്ഷെപ്തും ചതുൎഭാഗം ദദ്യാദ്ധനസ്യ ചതുൎധനം।

കടം കൊടുത്തവൻ കടം വാങ്ങിച്ചവനെ അനുസരിച്ചു നാട്ടുനടപ്പു പൊലെ കടം പി
ടിച്ചു വരുമ്പൊൾ അവൻ സംഗതിയില്ലാതെ കടം വാങ്ങിച്ചവൻ കൊയിമ്പക്കിൽ
അന്യായം വെച്ചാൽ വിചാരിക്കുമെടത്തിൽ കടം കൊടുത്തവൻ ന്യായപ്രകാരം
കടം പിടിച്ചു വരുന്നുവെങ്കിൽ ആയവനെക്കൊണ്ടു സംഗതിയില്ലാതെ അവിവാ
ദം ബൊധിപ്പിച്ചതിന്ന കടം വാങ്ങിച്ചവനെക്കൊണ്ടു കൊടുപ്പാനുള്ള ദ്രവ്യം
കൊടുപ്പിച്ചു ആ ദ്രവ്യത്തിൽ നാലിലൊന്നു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിച്ചു കൊള്ളെ
ണം. ഇതി സത്യ.

അനവെദ്യ തു രാജ്ഞെ യാ സന്ദിഗ്ദ്ധൊൎത്ഥെ പ്രവൎത്തതെ।
പ്രസഹ്യ സ വിനെയസ്സ്യാൽ സ ചാൎത്ഥൊസ്യ ന സിദ്ധ്യതി।

നമ്മുടെ തായിരിക്കുന്ന വ്യവഹാരത്തിൽ ഇടക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിന്ന കടം വാങ്ങിച്ചവ
നെക്കൊണ്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിച്ച കാൎയ്യം കെട്ടു വരുമ്പൊൾ കൊടുപ്പാൻ
കണ്ടെ വെങ്കിൽ കൊടുപ്പിക്കെണം. അല്ലെങ്കിൽ സിദ്ധിക്കയില്ല. ഇതി ഢ.

ആ പഞ്ചസംഖ്യയന്തരാജ്യഞ്ചയൊഗിവൈൽ
ഒട്ടെയാനാദായയൊ ഷ്ടാവി സന്ദിഗ്ദ്ധെൎത്ഥ ന്നികിതിതഃ।

ഞാനതു കൊടുക്കെണമെന്നും ഞാനതു കൊടുപ്പാനില്ലാത്തതാകുന്നു. ആയതി
ന്റെ സംഖ്യക്കും നിശ്ചയമില്ലാതെ വാദിപ്രതിവാദികളിൽ ഒരുത്തൻ സംശയി
ച്ചു വ്യവഹാരം പറഞ്ഞു വരുന്ന ദ്രവ്യം നമ്മുടെ പകയെന്നാണെന്നു തെ
ളിയെണം. ഇതി ഢ.

പീഡയെത്തു ധനീയത്ര ഋണികന്ന്യായവാദിനം।

തസ്മാദൎത്ഥാൽസഹീയെത തത്സമംപ്രാപ്നുയാദ്ദമം।

കടംവാങ്ങിച്ചവൻ ന്യായംപറഞ്ഞ ന്യായത്തിൽ തന്നെനിന്നാൽ കടംകൊടുത്ത
വൻ മൎയ്യാദതെറ്റെ പീഡിപ്പിച്ചുവെങ്കിൽ കടംകൊടുത്തവനവനു കിട്ടുവാനുള്ള
ദ്രവ്യത്തിനുഹാനിയുംവന്ന അത്രദ്രവ്യംപ്രായശ്ചിത്തംചെയ്യിക്കെണം।
ഇതുധൎമ്മം।

ഭരദ്വാജഃ। ഋണികസ്യധനാദാനെ വിക്രയശ്ചാനവസ്ഥിതഃ।

ക്ഷെത്രാദാവെ തഥാരാമഃ തസ്യാദാവെ ശപിക്രമഃ।

ഷികാദീനാം ഗൃഹാദാവെ കാലഹാരൊവിധീയതെ।

കടംവാങ്ങിച്ചവന കടംവീട്ടുവാനില്ലെങ്കിൽ നിലത്തിനെവിറ്റുകൊടുപ്പിക്കെണം।
നിലംഇല്ലെങ്കിൽ പുരയിടം ഇല്ലെങ്കിൽ ഉപനം ഇപ്രകാരക്രമമായിട്ട വസ്തുവകവിൽ
പ്പിച്ചുകൊടുപ്പിക്കെണം। ബ്രാഹ്മണരുടെ ഗൃഹമില്ലെങ്കിൽ കാലക്രമംകൊണ്ടെ
പയിവെപ്പിച്ചിപ്പിക്കെണം। ഇതുധൎമ്മം।

ബൃഹസ്പതിഃ। ഹിരണ്യെദ്വിഗുണീഭൂതെ മൃതെനഷ്ടെധമൎണ്ണികെ।

ദ്രവ്യംതദീയംസമ്പ്രാപ്യ വിക്രീണീതസസാക്ഷികം।

കടംവാങ്ങിച്ചവൻ കടംവാങ്ങിച്ചദ്രവ്യത്തിനിരട്ടി കൊടുക്കാതെ മരിച്ചുവെങ്കിലും ദെ
ശാന്തരം പൊയെങ്കിലും വാങ്ങിച്ചദ്രവ്യം പലിശയൊടുകൂട ഇരട്ടിച്ചാൽ പിന്നെ
അതിൽ ആയവന്റെ പൊൻ വെള്ളി ആട്ടുമാട കന്നുകാലി നിലം പുരയിടം മു
തലായവകകളെ നാലു നടന്മാരെകൊണ്ടെ വിലനിശ്ചയിച്ച വിൽപ്പിക്കെണം।
ഇതുധൎമ്മം।

രക്ഷെദ്ധാതൃതമൂലന്തു ദശാഹം ജനസംസദി।

ഋണാൎത്ഥം പരതൊ ഗൃഹീതാന്ന്യച്ചവൎജ്ജയെൽ। ഇതുധൎമ്മം।

സാധനഞ്ചക്ഷിതിർത്യുൎഗ്ഗണനാകുശലെന്തരൈഃ।

സംബന്ധജ്ഞാതിവിഹിതംപ്രഗൃഹ്ണീയാ വരാൎഘ്യയാൽ।

മെൽഎഴുതിയപ്രകാരം കടംവാങ്ങിച്ചതിരികെകൊടുക്കാതെ മരിച്ചുവെങ്കിലും ദെ
ശാന്തരം പൊയെങ്കിലും പൊയാൽ അവന്റെ വസ്തുവകകളെയും അവന്റെ ബന്ധു
ക്കളെയും അന്യന്മാരായുള്ള നടന്മാരെയും കൊണ്ടെ വിലനിശ്ചയിച്ചു ദ്രവ്യ
ത്തെയും എഴുതികൊടുത്തിരിക്കുന്ന കടംമുതലിൽ ഉള്ളമുതലും പലിശയും കണ

കാണെപനെ കൊണ്ടെഴുതിച്ച കടുപത്രത്തിനെ പത്തു ദിവസം സഞ്ജനങ്ങ
ളുടെ സദസ്സിൽ എഴുതിച്ചു സൂക്ഷിപ്പിക്കെണം। ഇതു ഉപഗ്രഹണവിധി। ഇത്യർത്ഥം।

ഋണം ദാതുമശക്തൊ യഃ കർത്തുമിച്ഛൻ പുനഃക്രിയാം।
സദത്വാ നിർജ്ജിതാം വൃദ്ധിം കരണം പരിവർത്തയെൽ।

കടം വാങ്ങിച്ച മുതൽ കൊടുത്തുവരുമ്പൊൾ പലിശ മുടങ്ങിയ പലിശയും കൊടു
പ്പാൻ സംഗതിയില്ലെങ്കിൽ കുറെയ പലിശ മാത്രം കൊടുത്തു മുൻ എഴുതി കൊടു
ത്ത ഓലയെ പൊളിച്ച പലിശ ഉൾപ്പെടാതെ അപ്പടി വെച്ച പിന്നെ എഴുതിക്കൊ
ടുക്കെണം। ഇത്യർത്ഥം।

അദർശയിത്വാ തത്രൈവ ഹിരണ്യം പരിവർത്തയെൽ।

ശരിക്കില്ലെങ്കിൽ പലിശയും മുതലും കൂടി കണക്കിട്ടു നാണയമാക്കി മെൽ എഴുതി
യ പൊലെ എഴുതിക്കൊടുക്കെണം। ഇതി കരണപരിവൃത്തി। ഇത്യർത്ഥം।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। രാജ്ഞാധമർണ്ണികൊ ദാപ്യഃ സാധിതാദ്ദശകം ശതം।
പഞ്ചകം ശതന്ദാപ്യഃ പ്രാപ്താർത്ഥൊ ഹ്യുത്തമർണ്ണികഃ।

കൊയിമയിൽ നൃപലാദി ബൊധിപ്പിച്ച വാദിപ്രതിവാദികളെ വരുത്തി വിസ്താ
രിച്ച കാര്യം നിശ്ചയിച്ച വിധിതസാക്ഷ്യാദിയുമാണെങ്കിൽ സിദ്ധിച്ച ദ്രവ്യ
ത്തിനെ സംഖ്യയിട്ടു പത്തിന്നര കടം കൊടുത്തിരുന്ന ഉത്തമർണ്ണനെ കൊണ്ടു
കൊടുപ്പിക്കെണം। ഇത്യർത്ഥം।

മനുഃ। ഋണെ ദെയെ പ്രതിജ്ഞാതെ പഞ്ചകം ശതമർഹതി।
അപഹ്നവെ തദ്വിഗുണം തന്മനൊരനുശാസനം।

കടം കൊടുത്തവൻ നൃപലാദികളെ ബൊധിപ്പിച്ച പ്രതിവാദിയെ വരുത്തി ചൊദി
ക്കുമ്പൊൾ കൊടുപ്പാനുള്ളതു തന്നെ എന്നു ഏറ്റുപെരുമ്പിച്ചാൽ ആയവനെ കൊണ്ടു
പത്തിനൊന്നര വീതവും പണ്ടാരവകയിൽ കെട്ടിവെപ്പിച്ചും കൊണ്ടു കാര്യം തീ
ർപ്പിച്ചു കൊടുക്കെണം। ഇത്യർത്ഥം।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ഗൃഹീതാനുക്രമാദ്ദാപ്യൊ ധനിനാമധമർണ്ണികഃ।
ദത്വാതു ബ്രാഹ്മണായൈവ നൃപതെസ്തദനന്തരം।

ഒരുത്തനെക്കൊണ്ടു അനെകം പെരന്നുവലാദ്ദിപ്പെച്ച വെങ്കിൽ കൊടുക്കു
ക്കെണ്ടും ക്രമത്തെ ചൊല്ലുന്നു। സമജാതിയിൽ നാലഞ്ചാളായിട്ട വിച്ചിന്നുവ
ലാദ്ദിക്കവന്നു വെങ്കിൽ കടം മുമ്പിൽ കൊടുത്തവനും പിന്നെ കൊടുത്തവനും അതി
ൽ പിന്നെയും ഇപ്രകാരം ക്രമമായിട്ടു കൊടുക്കെണം। ബ്രാഹ്മണർ മുതലായ ഓ
രൊരൊ ജാതിയിൽ തന്നെ നാലഞ്ചാളൊടൊന്നിച്ച ഒരുത്തിച്ചെ കടം കൊടുത്തവര
ന്നിച്ചുവന്നു വലാദ്ദിക്കവന്നാൽ അപ്പൊഴ് കാര്യം കെൾക്കുന്നവരുടെ ഇഷ്ടം പൊലെ അ
ത്രെ കൊടുക്കെണ്ടും ക്രമമെന്നതാകുന്നു। ഇന്നധം।

നാരദഃ। ബ്രാഹ്മണസ്യ തു യദ്ദെയം തദ്വൈയസ്യ ച നാസ്തി ചെൽ।

സകുലെഭ്യസ്ത്രിവപെൽ തദഭാവെസ്യ ബന്ധുഷു।

ബ്രാഹ്മണനൊട വാങ്ങിച്ചദ്രവ്യത്തിനെ കടം കൊടുത്ത ബ്രാഹ്മണനില്ലെങ്കിൽ
ബ്രാഹ്മണന്റെ പുത്രന്മാരുടെ പക്കൽ കൊടുക്കെണം। പുത്രന്മാരില്ലെങ്കിൽ വ
ന്നുകുലയുള്ളവരെ പക്കൽ കൊടുക്കെണം। അവരുമില്ലെങ്കിൽ മുകുലയുള്ളവന്റെ
പക്കൽ കൊടുക്കെണം। അവരുമില്ലെങ്കിൽ ബന്ധുക്കളുടെ പക്കൽ കൊടുക്കെണം। ഇന്നധം।

യദാ തു ന സകുല്യാസ്യുർന ച സംബന്ധിബാന്ധവാഃ।

തദാ ദദ്യാൽ ദ്വിജാതിഭ്യസ്തെഷ്വസത്സ്വപ്സു നിക്ഷിപെൽ।

മെൽപറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പ്രകാരമുള്ള ബന്ധുക്കളും ബന്ധുക്കളും ഇല്ലാതെ പൊയുള്ള സംബ
ന്ധക്കാരും ആരും തന്നെ ഇല്ലെങ്കിൽ ബ്രാഹ്മണരുടെ പക്കൽ കൊടുക്കെണം। ബ്രാ
ഹ്മണരുമില്ലെങ്കിൽ സമുദ്രം നദി തടാകം വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യം ഒന്നിച്ച കൊടുപ്പാൻ വക
യില്ലെങ്കിൽ കൊറയ കൊറയെ കൊടുത്ത പുറത്തൊലയും എഴുതി കൊടുക്കെണം।
കടം വാങ്ങിച്ചവനും കുറയ കുറയ പ്രവൃത്തിയും കൊണ്ടു പറയദ്രവ്യത്തിനെ താൻ കയ്യൊ
പ്പിട്ടു പറഞ്ഞിട്ടു കൊടുക്കെണം। ഇന്നധം।

നാരദഃ। അദത്വാ ദാതുമശക്തസ്തു ശെഷഹാനിം പ്രയാസയാൽ।

ദത്വാ പാടയെ പെല്പ്രസ്ഥെ വാ നൃകാരയെൽ।

സാക്ഷിമൽ ഭവെൽ ലിഖിതാദ്യം സസാക്ഷികം।

വാങ്ങിച്ചദ്രവ്യത്തിനു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതൊരെണ്ണമെന്നു ചൊദിച്ചാൽ പണം പറയുവാൻ പറഞ്ഞു
ഷിട്ടു കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ പറയുന്നിക്കെശിഷ്ടം പരുപാനുള്ള ദ്രവ്യം കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ

ഹാനിപത്രികയും ചെയ്യും, വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യം മുഴുവനും കൊടുത്തതിനാൽ പിന്നെത്ത
തിൽ എഴുതി കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ശീട്ട വാങ്ങി കീറി കളയെണം - എഴുതി കൊടുത്ത
ശീട്ട കണ്ടില്ലെങ്കിൽ ദ്രവ്യം മുഴുവനും വാറിയ പ്രകാരവും മുമ്പിൽ വാങ്ങിച്ച ശീട്ട കണ്ടാൽ
കീറി കളയാമെന്നും വാചകം വെച്ച എഴുതി (വാങ്ങി)ക്കെണം - വാങ്ങുമ്പൊൾ സാക്ഷി വെച്ചി
ട്ടില്ലെങ്കിലും കൊടുക്കുമ്പൊൾ സാക്ഷി വെച്ച കൊടുക്കെണം, എന്നർത്ഥം,

ഭരദ്വാജഃ, ഋണികസ്യാർത്ഥസംബന്ധ ഉത്തമർണ്ണ ഭവെദ്യദി,
തസ്യാനന്തരിതം കാലെ തൽക്രയെണ വിവിച്യതെ,

കടം കൊടുത്തവനൊരുവകൻ വാണിഭം ചെയ്തിരുന്നെങ്കിൽ കടം തിരിയെ കൊടുക്കുമ്പൊൾ
ആയതവിലവെച്ചു ദ്രവ്യം തിരികെ വിറ്റു മുതലും കൊടുക്കെണം, എന്നർത്ഥം,

വ്യാസഃ, ആദാന ലബ്ധാദ്യാൽ ദ്വിഗുണം യദി കാരിതം,
മൂലമാത്രം പാത്രദാനം തദൂർദ്ധ്വം പാത്രമെവ ച,
ദ്വിഗുണാദധികം തെണെ പ്രദദ്യാൽ കൊലദണ്ഡിതം,,

പലിശയും മുതലും ഒന്നിച്ചു കെട്ടി കൊടുക്കാൻ വകയില്ലാത്തവരെക്കൊണ്ടു കൊടുപ്പി
ക്കേണ്ടും പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു - കാലം ചെന്ന പലിശ മുടങ്ങി പലിശ തന്നെ മുതൽദ്ര
വ്യത്തിന്നു ഇരട്ടിച്ചും മുതൽദ്രവ്യത്തിനു സമമായും വന്നാൽ പിന്നെത്തതിൽ പലിശ തന്നെ
ഇരട്ടിച്ചാൽ ഒന്നുവരെ തെളിച്ച മുതലത്രെയും പലിശയും മുമ്പിൽ ചൊല്ലിയ പ്രകാരം വന്നു
വകയിൽ ചിലർ മുടക്കാൻ തീട്ടും അരവാശിയും കാൽവാശിയും പലിശ കുറെയ വകത്തിൽ
കുറയ പലിശയും മുതലും ഒന്നിച്ചു കൊടുപ്പാൻ വകയില്ലെങ്കിൽ പലിശ മാത്രം മുമ്പിൽ
കൊടുപ്പിച്ചു പിന്നെത്തതിൽ മുതൽ കൊടുപ്പിക്കയും ആം,, മേൽ എഴുതിയ മൂന്നു വക്ക
ത്തിൽ പലിശയും മുതലും ഒന്നിച്ചു ഞെരുക്കം ചെയ്തു കൊടുപ്പിപ്പാൻ ആവിശ്യവും ഇല്ല,
ഇതു വ്യവഹാരമായിരിക്കുന്ന ഋണദാനപ്രകരണം സമാപ്തം, എന്നർത്ഥം, ഇനി ഉപനിധി
പ്രകരണം,

നാരദഃ, സ്വദ്രവ്യം യത്ര വിസ്രംഭാൽ നിക്ഷിപത്യവിശങ്കിതഃ
നിക്ഷെപൊ നാമ തൽ പ്രോക്തം വ്യവഹാരപദം ബുധൈഃ,

തന്റെ വകപൊൻ വെള്ളി വസ്തു മുതലായതിനെ രാജഭയം കൊണ്ടെങ്കിലും ചൊ

ൻമാരുടെ ഭയംകൊണ്ടെങ്കിലും ദായാദിക്കാരനെ വഞ്ചിക്കുന്നതിന്നായിട്ടെങ്കിലും നല്ല നെരുംവിശ്വാസമുള്ളവൻ്റെ പക്കൽ സൂക്ഷിച്ചു വെച്ചു തിരിയെ ചൊദിക്കുമ്പൊൾ തരെണമെന്നു വെക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിൻ്റെ സംഖ്യയും സ്വരൂപത്തെയും ഒരു സന്ദെഹമില്ലാതെ കൊടുത്തുവെങ്കിൽ ആ ദ്രവ്യം മുതലായതിന്ന വ്യവഹാര വിഷയമായിട്ടു ഉള്ള നിക്ഷെപമെന്നു പെര। ഇത്യർത്ഥഃ।

ബൃഹസ്പതിഃ। രാജചൊരാരാതിഭയാൽ ദായാദാനാംച വഞ്ചനാൽ।
സ്ഥാപിതെന്യഗൃഹെ ദ്രവ്യം ന്യാസസ്സ പരികീർത്തിതഃ।

മെൽപ്പെട്ടിയവരുടെ ഭയംകൊണ്ടെങ്കിലും ശത്രുഭയംകൊണ്ടെങ്കിലും അന്യൻ്റെ ഭവനത്തിൽ സൂക്ഷിച്ചു കൊള്ളെണമെന്നും വെച്ചു കൊടുക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിന ന്യാസമെന്നു പെര। ഇത്യർത്ഥഃ।

അന്വാഖ്യാതം ഖ്യാപിതം അസംഖ്യാതമദർശിതം।
മുദ്രാങ്കിതംച യദ്ദത്തം തദൌപനിധികം സ്മൃതം।

ദ്രവ്യം മുതലായത ഒരു പാത്രത്തിൽ വെച്ചു മുദ്ര ഇട്ട അതിലെ ഉള്ള ദ്രവ്യത്തിൻ്റെ സ്വരൂപത്തെ പറയാതെയും കാണിക്കാതെയും എണ്ണിക്കാതെയും മുദ്രയൊടും കൂടെ സൂക്ഷിച്ചു തരെണമെന്ന കൊടുക്കുന്നതിന്ന ഉപനിധിയെന്നു പെര। ഇത്യർത്ഥഃ।

കാത്യായനഃ। യച്ച സ്വകാര്യസിദ്ധ്യർത്ഥം ഭൂഷണാദ്യം യഥാതഥാ।
യാചിതാദ്വഹിതം യാചിതം തദുദാഹൃതം।

ഉത്സവം കല്യാണം മുതലായ അടിയന്തരത്തിന അലങ്കാരമായിട്ട ആഭരണം വസ്ത്രം മുതലായത എരവലായിട്ട തന്നെ തരെണമെന്നും അടിയന്തരം കഴിഞ്ഞിട്ട തിരിയെ തരാമെന്നും യാചിച്ചു ചൊദിച്ചു വാങ്ങിക്കുന്നവന യാചിതമെന്നു പെര। ഇത്യർത്ഥഃ।

അന്യസ്മാദ്ഗൃഹ്യ കാര്യ്യെ സ്വാമ്യനുജ്ഞാവചനാന്വയാ।
ദെയമന്വാഹിതിയദ്ദത്തം തദന്വാഹിതമുച്യതെ।

തൻ്റെ പക്കൽ ദ്രവ്യം മുതലായത ഉന്നവൻ്റെ പക്കൽ കൊണ്ടുചെന്ന കൊടുക്കെണമെന്നും വെച്ച ഒരുത്തൻ്റെ പക്കൽ കൊടുത്ത അവൻ അപ്രകാരം കൊണ്ടുചെന്ന ഉന്നവൻ തന്നെ വെച്ചുവെന്നും ഉയത സൂക്ഷിക്കെണമെന്നും പറഞ്ഞ കൊടു

കുന്നദ്രവ്യം അപഹരിക്കുന്നവർ. ഇത്യർത്ഥം.

മനുഃ। കുലജെ വൃത്തസമ്പന്നെ ധർമ്മജ്ഞെ സത്യവാദിനി

മഹാപക്ഷെ ധനിന്യാര്യെ നിക്ഷെപം നിക്ഷിപെൽ ബുധഃ।

നിക്ഷെപം സൂക്ഷിപ്പാൻ കൊടുക്കെണ്ടുന്നവന്റെ ഗുണങ്ങളെ വിവരങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു. വലിയ തറവാട്ടിൽ ജനിച്ചവനായും നല്ല ശീലത്തൊടു കൂടിയവനായും ധർമ്മജ്ഞനായും സത്യവാദിയായും അനെകം ബന്ധുക്കളൊടു കൂടിയവനായും ന്യായമുള്ളവനായും ഇരിക്കുന്നവന്റെ പക്കൽ നിക്ഷെപത്തെ സൂക്ഷിപ്പാൻ കൊടുക്കെണം. ഇത്യർത്ഥം.

ബൃഹസ്പതിഃ। സസാക്ഷികം രഹൊദത്തം ദ്വിവിധം സമുദാഹൃതം।

പുത്രവൽ പരിപാല്യം തൽ വിനശ്യന്ത്യുപെക്ഷണാൽ।

സൂക്ഷിപ്പാൻ ഏറ്റുവാങ്ങിച്ച നിക്ഷെപത്തെയും ശിശുക്കളെ പരിപാലിക്കുന്നതു പൊലെ പരിപാലിച്ചു സൂക്ഷിച്ചുവരെണം. ഉപെക്ഷ കൊണ്ടു കൂടക്കൂടെ നൊക്കാതെ ഇരുന്നാൽ നാശത്തെ പ്രാപിക്കും. ഇത്യർത്ഥം.

ദാതുര്യൽ ഭവെൽ പുണ്യം ഹെമരൂപ്യാംബരാദികം।

തസ്മാൽ പാലയതൊ ന്യാസം യഥാ ശരണാഗതം।

ന്യാസദ്രവ്യത്തിനെ രക്ഷിച്ചു കൊടുക്കുന്നവരുടെ ഫലത്തെ ചൊല്ലുന്നു. ദ്രവ്യം പൊൻ വെള്ളി വസ്ത്രം മുതലായതിനെ ദാനം ചെയ്താൽ വരുന്ന ഫലവും പെടിച്ചു ഗതിയില്ലാതെ ശരണം പ്രാപിച്ചു വരുന്നവനെ രക്ഷിച്ചാൽ വരുന്ന ഫലവും ന്യായമായിട്ടു തന്നെ ദ്രവ്യത്തിനെ സൂക്ഷിച്ചു തിരിയ കൊടുക്കുന്നവനു സിദ്ധിക്കും. ഇത്യർത്ഥം.

ഭർത്തൃദ്രൊഹെ യഥാ നാര്യാഃ പുംസഃ പുത്രസുഹൃദ്വധെ।

ദൊഷൊ ഭവെൽ തഥാ ന്യാസെ ഭക്ഷിതൊപെക്ഷിതെ നൃണാം।

ശത്രുഭയം കൊണ്ടെ ഭയം മുതലായതു രക്ഷിച്ചവരെന്നമെന്ന ഭർത്തൃവധത്തിൽ വരുന്ന ദൊഷവും അച്ഛനാൽ ചെയ്യപ്പെട്ട പുത്രസുഹൃത്തുക്കളുടെ വധത്തിൽ വരുന്ന ദൊഷവും സംഭവിക്കും. ഇത്യർത്ഥം.

ബൃഹസ്പതിഃ। ദൈവരാജൊപഘാതെന യദി നാശമവാപ്നുയാൽ।

ഗൃഹീതുർദ്രവ്യസഹിതഃ നഷ്ടൊ ദായിനഃ നഷ്ടസ്തഥാ।

അഗ്നിഭയം ജലഭയം ചൊരഭയം മുതലായ ദൈവൊപദ്രവം കൊണ്ടെങ്കിലും സൂ
ക്ഷിപ്പാൻ വാങ്ങിയിരിക്കുന്ന നിക്ഷെപത്തിന തന്റെ വകയായിട്ടുള്ള ദ്രവ്യത്തൊ
ടു കൂടെ നാശത്തെ പ്രാപിച്ചുവെങ്കിൽ നിക്ഷെപം സൂക്ഷിപ്പാൻ വാങ്ങിച്ചവനു ദൊ
ഷം വരികയില്ല എന്നാലും വാങ്ങിച്ചവന്റെ ഉപെക്ഷ കൊണ്ടു നിക്ഷെപം ന
ശിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതിന്ന് നിശ്ചയം വന്നുവെങ്കിൽ ആ മുതലിന്റെ ഒക്കെയും വാങ്ങി
ച്ചവന ദൊഷം സംഭവിക്കയെന്ന താല്പര്യം. ഇതി സ്മൃതി।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ന ദാപ്യൊഽപഹൃതം തന്തു രാജദൈവികതസ്കരൈഃ।

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം ഉള്ള ദൈവികരാജതസ്കരൊപദ്രവങ്ങളെ കൊണ്ടു നി
ക്ഷെപം നശിച്ചുപൊയെങ്കിൽ ആ പ്രകാരം നിശ്ചയം വന്നാൽ സൂക്ഷിപ്പാൻ വാങ്ങി
ച്ചവനെ കൊണ്ടു കൊടുപ്പിക്കയും അരുത। ഇതി സ്മൃ।

ബൃഹസ്പതിഃ। ഭെദെനൊപെക്ഷയാ ന്യാസം ഗ്രഹീതം യദി നാശയാൽ।

യാച്യമാനൊ ന ദദ്യാദ്വാ ദാപ്യസ്തം സൊദയം ഭവെൽ।

സൂക്ഷിപ്പാൻ വാങ്ങിച്ച ന്യാസദ്രവ്യത്തിനെ ഭെദം കൊണ്ടെങ്കിലും ഉപെക്ഷ കൊ
ണ്ടെങ്കിലും നശിച്ചുവെങ്കിൽ ആയവനെക്കൊണ്ടു വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തിന്റെ ഉടയവൻ
ചൊദിക്കുമ്പൊൾ കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ ആയവനെക്കൊണ്ടും അന്നാൾ ദ്രവ്യത്തി
ന വൃദ്ധിശിഷ്ടം കൂടി കൊടുപ്പിക്കെണം। ഇതി സ്മൃ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ഭ്രെഷശ്ചെന്മാർഗ്ഗിതെ ദത്തെ ദാപ്യൊ ദണ്ഡം ച തത്സമം।

തന്നിരിക്കുന്ന നിക്ഷെപത്തിന്റെ ഉടയവൻ വന്ന ചൊദിക്കുമ്പൊൾ തിരിയെ കൊ
ടുത്തില്ലെങ്കിൽ പിന്നെത്തതിൽ ദൈവരാജൊപദ്രവം കൊണ്ടു നശിച്ചുപൊയെ
ങ്കിലും ചൊദിക്കാതെ ഇരുന്നതിന നിക്ഷെപം സമമായിട്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യി
പ്പിച്ചു ഉടയവന്ന നിക്ഷെപം കൊടുപ്പിക്കെണം। ഇതി സ്മൃ।

വ്യാസഃ। ഭക്ഷിതം സൊദയം ദാപ്യഃ സമം ദാപ്യ ഉപെക്ഷിതം।

കിഞ്ചിന്ന്യൂനം പ്രദാപ്യഃ സ്യാൽ ദ്രവ്യമജ്ഞാനനാശിതം।

കൊടുത്ത

സൂക്ഷിപ്പാൻ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന നിക്ഷെപത്തിനെ എടുത്ത് അടക്കിയവനെക്കൊണ്ടു വൃദ്ധിയ
പലിശയും മുതലും ഉപെക്ഷ കൊണ്ടു നശിപ്പിച്ചവനെക്കൊണ്ടും കുറവു വാങ്ങി

ദ്രവ്യത്തിന മാത്രവും പ്രമാദം കൊണ്ട നശിച്ചവനെക്കൊണ്ട പാലിച്ചതിൽ നാലിലൊന്ന കുറച്ച ശിഷ്ടം ഉണ്ണി ദ്രവ്യം ഉടയവന കൊടുപ്പിക്കെണം. ഇതിന്നു।

മനു। യൊ നിക്ഷെപം നാശയതി യശ്ചാനിക്ഷിപ്യ യാചതെ।

താവുഭൌ ചൊരവച്ഛാസ്യൌ ദാപ്യൌ വാ തത്സമം ദമം।

സൂക്ഷിപ്പാൻ ഏറ്റവാങ്ങിയിരിക്കുന്ന നിക്ഷെപത്തിനെ തിരെ തരെണമെന്ന ചൊദിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടും ആ നിക്ഷെപത്തിന സമമായിട്ട ഉടയവൻ ചൊദിക്കുമ്പൊൾ തിരിയ കൊടുക്കാതെ ഇരിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടും നിക്ഷെപം സൂക്ഷിപ്പാൻ കൊടുക്കാതെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ തന്നൊട ഞാൻ വാങ്ങിയിരിക്കുന്ന നിക്ഷെപത്തെ തിരിയ തരെണമെന്ന ചൊദിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടും ആ നിക്ഷെപത്തിന സമമായിട്ട പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. അല്ലെങ്കിൽ ചൊരദണ്ഡത്താൽ ദണ്ഡിപ്പിക്കെണം. ഇതിന്നു।

ബൃഹസ്പതിഃ। രഹൊദത്തെ നിധൌ യത്ര വിസംവാദഃ പ്രജായതെ।

വിഭാവകന്ത്ര സ്യാദുഭയൊരപി ചസ്ഥിതം।

രഹസ്യമായിട്ട സാക്ഷി വെക്കാതെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന നിധിയെ ഏടവെട്ട കാര്യത്തിൽ പിന്നെത്തതിൽ തർക്കം വന്നാൽ രണ്ടുപെരിൽ ഒരുത്തരെക്കൊണ്ട സത്യം ചെയ്യിച്ച നിശ്ചയിക്കെണം. ഇതിന്നു।

ഗൃഹീത്വാപഹ്നുതെ ചാസ്തു സാക്ഷിഭിശ്ചൊപലക്ഷിതഃ।

വിഭാവ്യ ദാപ്യെ യന്യാസം തത്സമം വിനയന്തഥാ।

വാങ്ങിച്ച നിക്ഷെപത്തിനുടയവൻ വന്ന പിന്നെത്തതിൽ ചൊദിക്കുമ്പൊൾ ഞാൻ നിക്ഷെപം വാങ്ങിയിട്ടില്ലെന്ന പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ നിക്ഷെപം വെക്കുമ്പൊൾ സാക്ഷി വെച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ആ സാക്ഷിയെക്കൊണ്ട നിശ്ചയിക്കെണം. അല്ലെങ്കിൽ സത്യപ്രമാണത്താൽ നിശ്ചയിക്കെണം. സാക്ഷികൾ വന്ന നിക്ഷെപം കൊടുത്തിരിക്കുന്നതു വരമാത്രമെന്നും സത്യം ചെയ്തു പറഞ്ഞുവെങ്കിലും സത്യദൊഷം പറഞ്ഞുവെങ്കിലും ആയവനെക്കൊണ്ട ആ ന്യാസരൂപ നിക്ഷെപത്തെ ഉടയവനക്കൊടുപ്പിച്ച അത്രയും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം. ഇതിന്നു।

ഭിന്നൊദായഃ ഉതൊ യെന ഗൃഹീതൊ വിധിവത്തവാ

ഭിന്നവൽ പ്രദാതവ്യൊ യഥാദായസ്തഥാഗതഃ।

133

രഹസ്യമായിട്ട സാക്ഷിപ്പെടാതെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന നിക്ഷെപദ്രവ്യത്തിനെ
തിരിയവാങ്ങിക്കുമ്പൊൾ രഹസ്യമായിട്ട വാങ്ങിക്കെണം. സാക്ഷിക്കാർ കൊടുക്കു-
മ്പൊൾ ഉള്ളതിൻ പക്ഷം തന്നെ തിരിയ കൊടുക്കുമ്പൊഴും. ഭെദംവരാതെ
ഇരിക്കെണം. എന്നർത്ഥം.

സമുദ്രനാവിയാൽ ഇഞ്ചിട്ട ഉതന്നൊന്ന സംബന്ധരെൽ

അടയാളത്തൊടുംകൂടി കൊടുത്തിരിക്കുന്നതിനെ തിരിയ കൊടുക്കുമ്പൊൾ കാ-
ലം ചെന്ന ഹെതുവായിട്ടന്നതിന കണ്ടിരിക്കുന്ന വസ്തുവിനെ ഷിതന്മ-
ലായതിന്റെ ഉപദ്രവംകൊണ്ടെ ചെതംവന്നുവെങ്കിൽ കൈകൊണ്ടവർക്കും ചെതം
വന്നുവെങ്കിലും കുറവുവാങ്ങിയവനു ദൊഷംവരികയില്ല. കെട്ടുമുദ്ര വസ്ത്രംഎല്ലാം
ഇട്ടുവെങ്കിൽ കൈകൊണ്ടിരുന്നതിൻ പക്ഷം തന്നെ തിരിയ കൊടുക്കെണം. എന്നർത്ഥം.

നാരദഃ। ഏഷ ഏവ വിധിർദൃഷ്ടൊ യാചിതാന്വാഹിതാദിഷു।
ശില്പിഷൂപനിധൌ ന്യാസെ പ്രതിന്യാസെ തഥൈവ ച।

യാചിതാന്വാഹിതാദിദ്രവ്യങ്ങളിലും തട്ടാൻ മുതലായ ശില്പികളിടത്തിൽ പൊന്നാ-
ദിവസ്തു ചെയ്യിക്കുന്നതിനും നന്നാക്കുന്നതിനും കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വസ്തുക്കളി-
ലും ഉപനിധിയിലും ന്യാസദ്രവ്യത്തിലും പ്രതിന്യാസത്തിലും സാക്ഷിക്കാർ കൊടുക്കുന്ന
നിധിയെയും തിരിയവാങ്ങിക്കുന്ന വിധിയും അതിൽ ഭെദംവരുത്തിയാൽ പ്രായ-
ശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണ്ടും വിധിയും മെലെപ്പൊലെ പ്രകാരമെ ആകുന്നു. പ്രതി-
ന്യാസം എന്റെ വകനിന്റെ വക എന്നും സാക്ഷിക്കാരൊടു പറഞ്ഞുകൊ-
ണ്ടു കൊടുക്കുന്നതു പ്രതിന്യാസം. എന്നർത്ഥം.

കാത്യായനഃ। ക്രയമൂല്യം ചാപി നിക്ഷെപമപഹരെത്തഥാ।
ചക്രവൃദ്ധ്യാ വിവൃദ്ധെത യാവൽ പഞ്ചഗുണം ഭവെൽ।

ക്ഷയദ്രവ്യം ഷിച്ചവാരത്തിൽ ഇടുക്കുന്നതും സാക്ഷിക്കാരൊടു വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യ-
ത്തെ ചൊദിക്കുമ്പൊൾ കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ ആയതവലിശക്കവലിശകൂടി കൊടുക്കെ-
ണം. ഇപ്രകാരമുള്ള പലിശ മുതൽക്ക അഞ്ചുവകൊക്കുന്നെടത്തൊളം വരിക്കും. എന്നർത്ഥം.

യാചിതാന്വാഹിതന്യാസനിക്ഷെപാദിഷ്വയം വിധിഃ।
ത്രിപക്ഷാൽ പരതൊ ദ്രവ്യം ത്രിമാസാൽ ത്രിഗുണം ഭവെൽ।
അന്തൊദയം പ്രവൎത്തെത ചക്രവൃദ്ധിവ്യവസ്ഥയാ।

ദാഴിതന്നെ ഭിതാദികളില്ലെം ഉടയവൻ ചൊദിക്കുമ്പൊൾ തിരിയെ കൊടുത്തി
ല്ലെങ്കിൽ അഞ്ചു വരെക്കും പലിശ പലിശെച്ചു വരും. ചൊദിച്ചനാൾ പത്തു ദിവസ
ത്തിനകം കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ മുതലിന്നു അരപ്പാതിയും കൂടിയും മൂന്നുമാസം കഴിഞ്ഞാ
ൽ മൂന്നു പങ്കും പിന്നെത്തതിലും കടന്നാൽ അഞ്ചു പങ്കു വരെയും പലിശക്കു പലിശ
യും കൂട്ടി കൊടുക്കെണം. ഇതി നിക്ഷെപപ്രകരണം. ൭൫ാമതു.

നാരദഃ । നിക്ഷിപ്തം വാ പരദ്രവ്യം നഷ്ടം ലബ്ധ്വാപഹൃത്യ വാ ।
വിക്രിയതെ സമക്ഷം യൽ തൽ ജ്ഞെയൊ സ്വാമിവിക്രയഃ ।

ഒരുത്തൻ സൂക്ഷിപ്പാൻ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന നിക്ഷെപത്തെ എങ്കിലും ഒരുത്തന്റെ വ
ക കാണാതെ കളഞ്ഞുപൊയതിനെ മറ്റൊരുത്തൻ അപഹരിച്ചു വെങ്കിലും അന്യ
ന്റെ വക മൊഷ്ടിച്ചു വെങ്കിലും ഉടയവനെ ബൊധിപ്പിക്കാതെ ഉടയവൻ സമീപ
ത്തും ഇല്ലാതെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ മറ്റൊരുത്തൻ വിറ്റു വെങ്കിൽ അയതിനെയും
അസ്വാമിവിക്രയമെന്നു പെരാകുന്നു.

യാജ്ഞവല്ക്യഃ । വിക്രെതുർദ്ദശനാച്ശുദ്ധിസ്സ്വാമിദ്രവ്യം നൃപൊ ദമം ।
ക്രെതാ മൂല്യമവാപ്നൊതി തസ്മാദ്യസ്തത്ര വിക്രയീ ।

ഒരുത്തന്റെ വക മറ്റൊരുത്തൻ അപഹരിച്ചു വിറ്റു വെങ്കിൽ ആ വക കയ്യെ വാങ്ങി
ച്ചവൻ തന്നിക്കു വിറ്റവനെ കാണിച്ചു വെങ്കിൽ വാങ്ങിച്ചവനു ദൊഷം വരിക
യില്ല. തനിക്കു ശുദ്ധി വരുവാനായിട്ടും കൊടുത്ത ദ്രവ്യം സിദ്ധിക്കുന്നതിനായി
ട്ടും വിറ്റവനെ കാണിക്കെണം. ഉടയവനു വാങ്ങിച്ചവനു വസ്തുവകയും കൊ
ടുപ്പിക്കെണം. വിറ്റവനെ കൊണ്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം. വിറ്റവി
ല വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യം കൊടുത്തവനു കൊടുപ്പിക്കെണം. എന്നത്രെ.

മനുഃ । അപഹാര്യൊ ഭവെച്ചൈവ സാന്വയൻ ഷൾശതം ദമം ।
നിരന്വയൊനപസരഃ പ്രാപ്തസ്സ്യാച്ചൊരകില്ബിഷം ।
അനെന വിധിനാ ശാസ്യഃ കുർവ്വന്നസ്വാമിവിക്രയം ।
അജ്ഞാനാൽ ജ്ഞാനപൂർവ്വന്തു ചൊരവദ്ദണ്ഡമർഹതി ।

മറ്റൊരു സഹായക്കാരനൊടു കൂടി മറ്റൊരുത്തന്റെ വക അപഹരിച്ചു മ
റ്റൊരുത്തനു വിറ്റു വെങ്കിൽ ആ സഹായക്കാരനും വിറ്റവനും വെവ്വെറെ അ

മുന്നൂറ്റ പണം പ്രായശ്ചിത്തം പിഴിച്ചു വാങ്ങിക്കെണം. സഹായക്കാരൻ ഇങ്ങിനെ ഒരുത്തനായിട്ട മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം ചെയ്യുന്നവനെ ചൊരനസമമായിട്ട ദണ്ഡിപ്പിക്കെണം. അറിയാതെ ഒരുത്തന്റെ വക മറ്റൊരുത്തന വിറ്റുവെട്ടിൽ ആയവനെ കൊണ്ടമെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം അന്നൂറ്റ പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം. അതിന്റെ കൊണ്ടമറ്റ ഒരുത്തന്റെ വകയിൽ ഇരുന്നവനെ ചൊരനസമമായിട്ട ദണ്ഡിപ്പിക്കെണം. [illegible]

മനുഃ. അസ്വാമിനാകൃതൊയസ്തുദായൊവിക്രയ ഏവ വാ.

അകൃതസ്സതു വിജ്ഞെയൊ വ്യവഹാരെയഥാസ്ഥിതിഃ.

ഒരുത്തന്റെ വക ഉടയവന അറിയാതെ ഇരിക്കുന്ന മറ്റൊരുത്തൻ മറ്റൊരുത്തന വില്ക്കുന്നതും മറ്റൊരുത്തൻ വാങ്ങിച്ചതും സിദ്ധിക്കയില്ല. [illegible]

കാത്യായനഃ. അസ്വാമിവിക്രയം ദാനമാധിം ച വിനിവർത്തയെൽ.

ഉടയവൻ അല്ലാത്തവൻ വിറ്റതും ദാനം ചെയ്തതും പണയം വെച്ചതും വാങ്ങിച്ചവന സിദ്ധിക്കയില്ല. ഉടയവന താനെ കൊടുപ്പിക്കെണം. [illegible]

നാരദഃ. അദൃശ്യമസ്വാമിവിക്രീതം പൂർവ്വസ്വാമി തദാപ്നുയാൽ.

സംഭൊഗശ്ശുദ്ധത്വെയത്രതൂദ്ധത്വതാശമഃ.

ഖഷിൽ കാരണം യത്ര ന സംഭൊഗ ഇതി സ്ഥിതിഃ.

ഒരുത്തന്റെ വക മറ്റൊരുത്തൻ വിറ്റുപൊയെടത്തിൽ വകക്ക ഉടയവന തന്നെ ആ വക സിദ്ധിക്കും. വെലം വരയിട്ടം ഇരുവർ കരം കാലികൾ മുതലായ മറ്റൊരുത്തന്റെ വക മറ്റൊരുത്തൻ എഴുത്തവിറ്റുവെട്ടിൽ പിന്നെ അതിൽ ആ വകക്ക ഉടയവൻ ഞാനെന്നും രണ്ടുപെര തർക്കിച്ചുവന്ന വെട്ടിൽ തന്റെ വകയെന്നുള്ളതിന്ന പ്രമാണമെന്തെന്ന രണ്ടുപെരൊടും ചൊദിക്കുമ്പൊൾ ഒരുത്തൻ അനുഭവപ്രമാണത്തെയും മറ്റൊരുത്തൻ ലെഖ്യാദിപ്രമാണത്തെയും സാധകമായിട്ട പറഞ്ഞാൽ അപ്പൊൾ ലെഖ്യമുള്ളവന തന്നെ കാര്യം സിദ്ധിക്കും. [illegible]

യാജ്ഞവല്ക്യഃ. സ്വംലഭെതാന്യവിക്രീതം ക്രെതുർദ്ദൊഷൊപ്രകാശിതെ.

ഹീനാദ്രഹൊഹീനമൂല്യെ വെലാഹീനെ ച തസ്കരഃ.

ഒരുത്തന്റെ വക മറ്റൊരുത്തന വിറ്റുവെട്ടിൽ ആ വകക്ക ഉടയവന സിദ്ധിക്കും. വാങ്ങി

ച്ചവൻ തന്റെ വിറ്റവനെ കാണിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും നാലുതട സമ്മാരെ വെച്ചുംകൊ
ണ്ട പ്രകാരമായിട്ട വിശേഷത്തുവില കൊടുത്ത വാങ്ങിച്ചുവെങ്കിൽ ദോഷം വരിക
യില്ല. പ്രകാരമല്ലാതെ രഹസ്യമായിട്ട വാങ്ങിച്ചുവെങ്കിലും ഒട്ടുംവകയില്ലാതെ
നിക്കുന്നവൻ വിലെക്കവിൽക്കാൻ കൊണ്ടുവന്നവക അവന എത്തു പ്രകാരമുണ്ട
യെന്നും ചോദിച്ചയോതെ ഇരക്ഷാള്ളയായിരിക്കുന്നവനൊട വാങ്ങിച്ചുവെങ്കി
ലും അതിന സമമായിട്ടുപകരം തലംവിട്ടു കൊടുക്കയെങ്കിലും ചെയ്യെണം.
വാങ്ങിച്ചവന സത്യമുണ്ടെങ്കിൽ വില ചെലവിച്ച വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തിനെ തിരി
യെ കൊടുക്കയെങ്കിലും ചെയ്യെണം. അസ്വാമിവിക്രയപ്രകരണം. ഇനി സം
ഭൂയ സംസ്ഥാനപ്രകരണം. ശ്ലൊ.

വണിക്പ്രഭൃതയൊയത്ര കമ്മസംഭൂയ കുവ്വതെ।
തത്സംഭൂയ സമുത്ഥാനം വ്യവഹാരപദംസ്മൃതം।

അഞ്ചെട്ടുപേർ കൂടി ചെയ്യുന്ന കൂട്ടുകൃഷി പണിസംഗതി മുതലായതിന്റെ വിധി
യും ലാഭത്തിനായിട്ട അഞ്ചെട്ടു വ്യാപാരികൾ കൂടി ചെയ്യുന്ന കൂട്ടുകച്ചവടം മുതലായ
കമ്മത്തിന്റെ വിധിയും അതിൽ വരുന്ന ലാഭച്ചെതം വിഭാഗിക്കെണ്ടും പ്രകാരവി
ധിയും ഈ പ്രകാരം തന്നെ ബ്രാഹ്മണർ കൂടി ചെയ്യുന്ന ഗായത്രികൾ കൊടുക്കുന്ന ദ
ക്ഷിണ ദ്രവ്യത്തിനെ പകുത്തെടുക്കെണ്ടും പ്രകാരത്തെയും ചൊല്ലുന്ന പദത്തിന്നെ
വ്യവഹാരവിഷയമായിട്ടുള്ള സംഭൂയസംസ്ഥാനമെന്നു പെര. ശ്ലൊ൧.

ബൃഹസ്പതിഃ। അശക്താലസരൊഗാർത്തമന്ദഭാഗ്യവിശാശ്രയാഃ।
വാണിജ്യാദ്യാസഹൈതൈസ്തുനകർത്തവ്യാബുധൈഃക്രിയാ।

അശക്തന്മാരൊടും വെല എടുക്കുന്നതിന മടിച്ചിരിക്കുന്നവരൊടും മന്ദഭാഗ്യന്മാ
രൊടും മൂലധനമില്ലാത്തവരൊടും രൊഗികളൊടും മെൽ എത്തിയക്കൂട്ടുക
ച്ചവടം മുതലായത ചെയ്യരുത. ശ്ലൊ൨.

കുലീനദക്ഷാനലസൈഃ പ്രാജ്ഞൈർന്നാണകവെദിഭിഃ।
ആയവ്യയജ്ഞൈശ്ശുചിഭിശ്ശൂരൈഃ കുര്യാത്സഹക്രിയാ।

നല്ല കുഡുംബത്തിൽ ജനിച്ചവരായും സമർത്ഥന്മാരായും വെല ചെയ്യുന്നതിന ഉത്സാഹി
കളായും വിദ്വാന്മാരായും നാണയപരീക്ഷ ഗ്രഹിച്ചവരായും ആദായം ചിലവങ്ങളെ

യുന്നവരായും കപടമില്ലാത്തവരായും ശൌര്യമുള്ളവരായും ഇരിക്കുന്നവരൊടും
കൂട്ടു കച്ചവടം മുതലായത ചെയ്യെണം। ഈ പ്രകാരമുള്ള ഗുണങ്ങളിൽ കഴി
ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഗുണമുള്ളവരൊടു കൂടെ ചെയ്തു കൊള്ളെണം। ഇതിന്നു।

നാരദഃ। സമൈതിരക്കാരിഭിർനൊപത്രാംശൊദയസ്യയദൃശം।
ക്ഷയവൃദ്ധിയെതഥാപ്രവൃദ്ധിഃ തത്ര തസ്യ തഥാവിധാഃ।

ഒരൊരുത്തരും കൂടിവിധിച്ച ധനം എടുത്ത ലാഭത്തിന്നായിട്ട ചെയ്യുന്നവരുടെ
കൂട്ടു കച്ചവടം കൂട്ടു കൃഷി മുതലായതിൽ അവനവൻ എടുത്തിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിന്റെ
സംഖ്യപൊലെയും അവനവൻ എടുക്കുന്ന ദ്രവ്യ വൃദ്ധിപൊലെയും ആ ദ്രവ്യ
ത്തിന്റെ ലാഭം കൊടുക്കെണമെന്നും ചെലവിന്നു ഇന്ന പ്രകാരമെന്നും
ഒരൊരുത്തരും കൂടി സമ്മതിച്ച വെച്ചിരിക്കുന്ന ചട്ടത്തിൽ അതിന്റെ പലിശയും ലാഭ
ചെതം ചിലവ മുതലായതും വിധിച്ച അവരവരുടെ അംശത്തിന്നുള്ളത് അവരവർ
എടുത്തു കൊള്ളെണം। ഇതിന്നു।

പരീക്ഷ്യ ഭാക്തിരണ്ടുതയൈവവൊ ക്താപരസ്പരം।
സമുദ്ധൈതൽ വഞ്ചനായാം നചെച്ചിദ്ധെഷ സംശയം।

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം ഒരൊരുത്തരും കൂടി വ്യവഹാരം മുതലായത ചെയ്യുന്നവരുടെ
ചാൾ വിററവകയിലെങ്കിലും വാങ്ങിച്ച വകയെങ്കിലും വിലക്കുറവിന്നു സംശയ മു
തലായത ഒരുത്തന്നെ നെട്ടത്തിൽ വന്നാൽ കൂടിയിരിക്കുന്നവരൊക്കെയും തമ്മിൽ ചെ
തമില്ലാത്തവരെങ്കിൽ അവര തന്നെ കൂടിയിരുന്ന വിചാരിച്ചു കൊള്ളെണം।
ഇതിന്നു।

കശ്ചിച്ചണക്ക തെഷാം വിക്രോതം ക്രയവിക്രയെ।
ശപഥൈസ്സവിശൊദ്ധ്യസ്സ്യാൽ സർവ്വവാദെഷ്വയംവിധിഃ।

കൂട്ടു കച്ചവടം മുതലായത ചെയ്യുന്നവരുടെ പക്ഷത്തിൽ തമ്മിൽ തെളിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ ഒരുത്തൻ
ഒരു ചരക്ക വിറ്റതിലെങ്കിലും വാങ്ങിച്ചതിലെങ്കിലും വിലവിത്യാസമായിട്ട
വഞ്ചനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്ന മറെറാരുത്തന്നു സംശയം വന്നാൽ അപ്പൊൾ
സത്യ സ്മാരസത്യ പ്രമാണം കൊണ്ടു ശുദ്ധനെന്നു നിശ്ചയം വരുത്തെണം।
ഇതിന്നു।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ജിഹ്മം ത്യജെയുർന്നിർല്ലാഭമശക്തൊന്യെന കാരയെൽ।

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം സത്യ പ്രമാണത്താൽ എങ്കിലും സാക്ഷിവിചാരത്താ

ലെങ്കിലും ക്രയവിക്രയങ്ങളിൽ വ്യാജവിശ്വാസം കാണിച്ച അശുദ്ധനെന്നു നിശ്ചയം
വന്നാൽ അവന്റെ വിത്തത്തിനു തക്കലാഭത്തെ എടുത്തുംകൊണ്ട അവനെ കൂട്ടുകച്ച
വടം മുതലായതിൽ നിന്ന ശെഷമുള്ളവരെല്ലാവരും കൂടി നീക്കിക്കൊള്ളെ
ണം. കൂടി കിടക്കുന്നതിൽ ഒരുത്തന കച്ചവടം മുതലായത കൂടായ്കരുന്നു ശ്രമിച്ചു
നടത്തുന്നതിന ശക്തി ഇല്ലെങ്കിൽ പെരിട്ടു നെരമായിട്ടുള്ളതിൽ ഒരുത്തനെ
ക്കൊണ്ട നടത്തിക്കൊള്ളെണം. ഇതിന്നു।

ക്ഷയഹാനിസ്ത്വാതതൊ ദൈവരാജകൃതാദ്ഭവെൽ।
സർവ്വെഷാമവസം പ്രൊക്താ കല്പിതിയായഥാംശതഃ।

മെലെഴുതിയപ്രകാരം കൂട്ടുകച്ചവടം മുതലായതിനെ ചെയ്യുമ്പൊൾ ദൈവൊ
പദ്രവം കൊണ്ടെങ്കിലും രാജൊപദ്രവം കൊണ്ടെങ്കിലും ചില മുതലായതിന ഹാ
നിവന്നുവെങ്കിൽ ആയതിനെ അനുസരിക്കാതെ പൊരുതപ്പെടുത്തിന ചെയ്തവ
രുത്തിയെങ്കിൽ ആയത ദ്രവ്യസംഖ്യയിട ശെഷം പത്ത അവന്തന്നെ കൊടുക്കെണം.
(ഇതിന്നു।)

നാരദഃ। ദൈവതസ്കരരാജാഗ്നിവ്യസനെ സമുപസ്ഥിതെ।
യസ്തൽ സ്വശക്ത്യാ രക്ഷെത്തസ്യാംശൊ ദശമസ്മൃതഃ।

ദൈവൊപദ്രവം കൊണ്ടെങ്കിലും ചൊരന്മാരുടെ ഉപദ്രവം കൊണ്ടെങ്കിലും ഒരു
ത്തൻ മെലെഴുതിയപ്രകാരം ദൈവഭയം മുതലായതിൽ നിന്നും ഹാനിവരാ
തെ രക്ഷിച്ചുവെങ്കിൽ ആയവനെ രക്ഷാംശമായിട്ട രക്ഷിച്ച ദ്രവ്യത്തിന പത്തി
നൊന്നു കൊടുക്കെണം. ഇതിന്നു।

ഏകസ്യ ചെത്പ്രമരണം ദായാദൊസ്യ തദാപ്നുയാൽ।
അന്യൊ വാസതി ദായാദെ ശാസ്ത്രഃ സർവ്വെ ഥവാപരാഃ।

ഒരുത്തൻ മരിച്ചുപൊയെങ്കിൽ അവന്റെ വകയായിട്ടുള്ള ദ്രവ്യം മുതലായത മെൽ
എഴുതിയപ്രകാരം കൂട്ടുകച്ചവടം മുതലായത ചെയ്യുന്നവരുമ്പൊൾ ദായാദിക്കാരൻ
മരിച്ചുപൊയവൻ നടത്തിവന്ന കാര്യത്തെയും നിർവ്വഹിച്ചുകൊള്ളെണം. ദായാദി
ക്കാരനില്ലെങ്കിൽ കൂട്ടുവ്യാപാരം മുതലായത ചെയ്യുന്നവരെല്ലാവരും ആ കാര്യം വി
ചാരിച്ച വിതം എടുക്കയും ആം. ഇതിന്നു।

ബൃഹസ്പതിഃ। രാജാ ദദ്യാത് ഷട്ഭാഗം നവമം ദ്വാദശന്തഥാ।

ക്ഷത്രവിൾശൂദ്രജാതാനാം വിപ്രാദ്യൈസ്ത്രിംശതാ।

മെൽ പറഞ്ഞ പ്രകാരം ഉള്ള ദ്രവ്യത്തിൽ ശൂദ്രന്റെ വക എങ്കിൽ ആറിലൊന്ന ക്ഷത്രിയന്റെ വക എങ്കിൽ ഒമ്പതിലൊന്ന വൈശ്യന്റെ വക എങ്കിൽ പന്ത്രണ്ടിലൊന്നും ബ്രാഹ്മണന്റെ വക എങ്കിൽ ഇരിവതിലൊന്നും രാജാക്കൾ എടുക്കെണം. ഇത്യൎത്ഥഃ।

മനുഃ। പ്രണഷ്ടസ്വാമികം രിക്ഥം രാജാ ത്ര്യബ്ദം നിധാപയെൽ।

അൎവാൿ ത്ര്യബ്ദാദ്ധരെൽ സ്വാമീ പരെണ നൃപതിൎഹരെൽ

മരിച്ചു പൊയവന്റെ വസ്തുവകകൾ ആരുടെ തന്നെ ഉടയവർ ഇല്ലെങ്കിൽ പണ്ടാരവകയിൽ തന്ന വസ്തുവകകൾ എഴുതിച്ച രാജാവ മൂന്നു സംവത്സരം വരെയും രക്ഷിച്ചു വെക്കെണം. മൂന്നു സംവത്സരത്തിന്നകം ഉടയവരാരും വന്നില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ അതിനെ രാജാവ തന്നെ എടുത്തുകൊള്ളെണം. ഇത്യൎത്ഥഃ।

നാരദഃ। അസ്വാമികമദായാദം ദശവൎഷസ്ഥിതം തതഃ।

രാജാ തദാത്മസാൽ കുൎയ്യാൽ എവം ധൎമ്മൊ ന ഹീയതെ।

മരിച്ചു പൊയവന്റെ വസ്തുവക പണ്ടാരവകയിൽ തന്നെ കണ്ടെഴുതി വെച്ചു സംവത്സരം പത്തും രക്ഷിച്ച അതിന്നകം ആരും ഉടയവൻ വന്നില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ അതിനെ രാജാവ എടുത്തുകൊള്ളെണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ ധൎമ്മത്തിന്ന കുറവു വരികയില്ല. ഇതി വണിഗ്വിധിഃ। ഇത്യൎത്ഥഃ। ഇനി കൃഷികളുടെ വിധിയെ ചൊല്ലുന്നു।

ഋത്വിജം വ്യസനെ ചൈവ മനുഷ്യൽ കൎഷിതൈഃ।

ലഭെത ദക്ഷിണാഭാഗം സമസ്താൽ പരികീൎത്തിതം।

ഇത്യാദി വൈദിക വ്യവഹാരങ്ങൾ। ഇനി കൃഷിക്കാരുടെ വിധി। ഇത്യൎത്ഥഃ।

ശ്രൂയതാം കൎഷകാദീനാം വിധാനമിദമുച്യതെ।

ബാഹ്യകൎഷകമിത്രാദ്യൈഃ ക്ഷെത്രൊപാകരണെന ച।

യെ സമാനന്തു തെഷാം തു കൃഷിഃ കാൎയ്യാ വിജാനതാം। കൃഷിക്കു വെണ്ടുന്ന കാളകളും ആയുധങ്ങളും വിത്തുവക മുതലായതും ഇല്ലാതെ കലപ്പ മുതലായ ഉപകരണങ്ങളും ഓരൊ വകകളൊടു കൂടിയിരിക്കുന്നവരൊടു കൂടി കൃഷി ചെയ്യെണം. ഇത്യൎത്ഥഃ।

പശ്ചിമനഗരദ്വാരെ ശതഹസ്താ രാജാവ ... ച।

ഊഷരമൂഷികവ്യാപ്താ ക്ഷെത്രം യത്നെന വൎജ്ജയെൽ।

പൎവ്വതസമീപത്തിലും നഗരങ്ങളുടെ സമീപത്തിലും രാജാവ പൊറുക്കുന്ന മാൎഗ്ഗത്തി
ന്റെ സമീപത്തിലും ഇരിക്കുന്ന നിലങ്ങളും ഓരുള്ള ഇനിലവും കൃഷിക്കവൎജ്ജിതങ്ങ
ഇത്യൎത്ഥം।

ഗൎത്താന്വിതം സപാഷാണം സമന്താൽ ക്ഷെത്രസംവൃതം।
സ്വകൃഷ്ടം ച കൃതം കാലെ പാപയെൽഫലമശ്നുതെ।

വെള്ളം നിറെക്കുന്നതിന്റെ സമീപത്തിൽ ഉള്ളതായും വെള്ളം കെട്ടുവ
ന്നനനെ ചേൎന്ന്പ്രയാസമില്ലാത്തതായും നാലുപുറത്തിലും അയലുള്ളതായും
ഉഴുവാൻ പാടുള്ളതായും ഇരിക്കുന്ന നിലങ്ങളിൽ അതതു കാലത്തിൽ വിത്ത
കൃഷിയിട്ടാൽ അതിന്റെ ഫലം സിദ്ധിക്കും। ഇത്യൎത്ഥം।

കൃശാതിവൃദ്ധം ക്ഷുധാതരൊഗിണാം പ്രബലാദിനം।
കാണം പലമ്പനാദൃതാദ്യുൾപ്രാജ്ഞഃ കൃഷീബലഃ।

ഏറ്റെയും കൃശമായും വയസ്സു ചെന്നതായും രൊഗം പിടിച്ചതായും. ഉഴവിനു പൊരാ
തെ ഓടിയൊടി പൊകുന്നതായും മൂക്കു പൊട്ടിയതായും കൈകാൽ മുടങ്ങിയതായും
നാസമിതായും
ഇരിക്കുന്ന കാള ഉഴവിന്നരുത। സമൎത്ഥനായിട്ടുള്ള കൃഷിക്കാരൻ പെട്ടെന്നതൊ
ഷങ്ങൾ ഇല്ലാതെ ഇരിക്കുന്ന കാളയെ വാങ്ങെണം। ഇത്യൎത്ഥം।

ഏകാന്ത സമാപ്താൎത്ഥഃ കൎഷകാണാം പുരാതനഃ।

മെൽ പെട്ടതിൻപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതു മുമ്പിലെ ഉള്ള കൃഷിക്കാരുടെ ധൎമ്മമെന്നും
ചൊല്ലപ്പെട്ടു। ഇതി കൎഷകവിധി। ഇത്യൎത്ഥം।

ഹെമകാരാദയൊ യത്ര ശില്പം സംഭൂയ കുൎവ്വതെ।
കൎമ്മാനുരൂപം നിൎദ്ദെശം ലഭെരംസ്തെ യഥാംശതഃ।

പണി ചെയ്യുന്ന ശില്പികൾ നാലഞ്ചാളായിട്ടു കൂടി ഒരു പണി ചെയ്യുമ്പൊൾ അ
വരവര ചെയ്ത പണിക്കു തക്ക പങ്കും അവരവൎക്കു വിതം ഉള്ള കൂലി അവരവൎക്ക്
സിദ്ധിക്കും। ഇത്യൎത്ഥം।

കാത്യായനഃ। ശിക്ഷകാഭിജ്ഞകുശലാചാൎയ്യാശ്ചെതി ശില്പിനഃ।
ഏകദ്വിത്രിചതുൎഭാഗാൻ ലഭെരംസ്തെ യഥൊത്തരം।

ശില്പികൾ നാലുവിധം। ശിക്ഷകനെന്നും കുശലനെന്നും ആചാൎയ്യനെന്നും ഇപ്രകാരം
നാലുവിധം। പണി ചെയ്യിക്കുന്നവൻ ശിക്ഷകൻ। ഗുണദൊഷം അറിയുന്നവൻ അ

ദിത്തൻ. പണിചെയ്യുന്നവൻ ഒരു പണം. ദിനം പണം മുതലായ പണികളുടെ പ്രമാണ
ങ്ങൾ ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടു കൊടുക്കുന്നവൻ ആചാര്യൻ. ഇവരെല്ലാവരും കൂടി
ചെയ്യുന്ന പണിയിൽ വരുന്ന ദ്രവ്യം ആചാര്യന്മാർക്കു നാലു പങ്കും പണിചെയ്യു
ന്നവനു മൂന്നു പങ്കും ചൊല്ലി കൊടുക്കുന്നവന് ഒരു പങ്കും. ഇപ്രകാരം വിഭജിച്ചു
കൊടുക്കേണം. എന്നത്രെ.

ബൃഹസ്പതിഃ. ഹൎമ്മ്യം ദെവഗൃഹം വാപി ധാൎമ്മികൊപസ്കരാണിച.
സംഭൂയ കുൎവ്വതാന്തെഷാം പ്രമുഖൊ ദ്വ്യംശമൎഹതി.

അമ്പെട്ടു ശില്പികൾ കൂടി മെട മുതലായതും ദെവാലയങ്ങളും ഉണ്ടാക്കിയാൽ അ
തിൽ മുഖ്യനായിരിക്കുന്നവന് അവർ പണിയിൽ വരുന്ന സമ്മാനം മുതലായ
ദ്രവ്യത്തിന് പാതി കൂടെ എല്ലാം കുറയ കൂടി കൊടുക്കേണം. തൊൽപണിചെ
യ്യുന്നവരുടെ വിധത്തെയും ഇപ്രകാരമെന്നു കല്പിക്കുന്നു. എന്നത്രെ.

നൎത്തകാനാമെഷ എവ ധൎമ്മ സത്ഭിരുദാഹൃതഃ.
താലജ്ഞൊ ലഭതെ ത്വൎദ്ധം ഗായകാസ്തു സമാംശിനഃ.

മൊഹിനിയാട്ടം മുതലായ ആട്ടക്കാൎക്കു ലഭിക്കുന്ന ദ്രവ്യം പകുത്തെടുക്കുന്ന വിധി ശില്പികളുടെ വിധി പൊ
ലെയത്രെ ആകുന്നു. ഇതിൽ വിശെഷം താളക്കാരനും ഉള്ളവന് രണ്ടു പങ്കും പാട്ടുകാര
നും ശെഷം എല്ലാവരും സമമായിട്ട് എടുത്തുകൊള്ളേണം. ഇതു ശില്പിനൎത്തകാനാം ദ്ര
വ്യവിഭാഗഃ. എന്നത്രെ.

കാത്യായനഃ. പരരാഷ്ട്രം ധനം യത്ര ആൽചൊരൈ സ്വാമ്യാജ്ഞയാഹൃതം.
രാജ്ഞെ ദശാംശം ദത്വാ തു വിഭജെരന്യഥാവിധി.

രാജാവിന്റെ ആജ്ഞ ഇരിക്കുന്ന കാവക്കാർ മുതലായ ചാരന്മാരെ വരുത്തിത്ത
ന്റെ ശത്രുവായിട്ടുള്ളവന്റെ രാജ്യത്തിൽനിന്ന കൊള്ളയിട്ട ദ്രവ്യങ്ങൾ കൊ
ണ്ടുവരെണമെന്നും പറഞ്ഞയച്ചു കല്പനയൊടും കൂടി മെലെഴുതിയ ചാരന്മാർ മു
തലായിട്ടുള്ളവർ ശത്രുവിന്റെ രാജ്യത്തിൽ ചെന്നു കൊള്ളയിട്ടു കൊണ്ടുവന്ന
ദ്രവ്യത്തിൽ രാജാവിനെ പത്തിലൊരു പങ്കു കൊടുത്ത ശിഷ്ടമുള്ള ദ്രവ്യങ്ങളെ
ചാരന്മാർ വിധിപ്രകാരം പകുത്തെടുത്തുകൊള്ളേണം. എന്നത്രെ.

ചാരണഃ കൃത്യഭൃതശ്ചതുരൊംശാന്തതൊഹരെൽ.
ശൂരൊംശന്തു സമന്താചെന ശെഷന്തൈകമെവചാ.

മെൽ എഴുതിയ ചൊരന്മാരിൽ പ്രമാണമായിട്ടുള്ളവനെ രാജഭാഗം തീർക്കെണ്ടു
മുള്ളതിൽ നാലുപങ്കും അതിൽ ശൂരനായിട്ട ആയുധം എടുത്ത യുദ്ധം ചെയ്യുന്നവന ര
ണ്ടുപങ്കും ശെഷമുള്ളവർ ഒരുപങ്കും വിധിച്ച എടുത്തു കൊള്ളെണം. എന്നാറെ।

തെഷാം ചെൽ പ്രസൃതാനാം യൊ ഗ്രഹണം സമവാപ്നുയാൽ।

തസ്മൈ രക്ഷണായ തദ്ദത്തം പരൈയ്യൽ ക്ഷതൊ ദശാംശതഃ।

ശത്രുരാജ്യത്തിൽ കൊള്ളയിടുവാൻ പൊയതിൽ ഒരുത്തനെ ശത്രുവിങ്കൽ പിടി
ച്ചെയാൽ ആയവനെ വിടുക്കുന്നതിനായിട്ട ചിലവിടുന്ന ദ്രവ്യങ്ങളും മെൽ എഴു
തിയ പ്രകാരം തന്നെ പ്രമാണക്കാരന നാലുപങ്കും ശെഷം ഉള്ളവർ വീതം പൊലെ
യും ചിലവിടെണം. എന്നാറെ।

ബദ്ധനാം സമ്മതൊ യസ്തു ദദ്യാദെ മൊചനം നരഃ।

കരണം കാരയെച്ചാപി സര്വൈരെവ കൃതം ഭവെൽ।

കൂട്ടുകച്ചവടം മുതലായതിൽ കൂടിയിരിക്കുന്ന എല്ലാവൎക്കും സമ്മതനായിട്ടിരിക്കുന്ന
വൻ ധനത്തെ കൊടുക്കയെങ്കിലും കരണം എഴുതി വാങ്ങിക്കയെങ്കിലും ചെയ്താൽ ആ
യത എല്ലാവരും കൂടി ചെയ്തതിന സമമെന്ന തൊന്നുകുന്നു. ഇതി സംഭൂയസമുത്ഥാന
പ്രകരണം സമാപ്തം. ഇനി ദത്താപ്രദാനവിധി. എന്നാറെ।

നാരദഃ। ദത്വാദ്രവ്യമസമ്യഗ്യഃ പുനരാദാതുമിച്ഛതി।

ദത്താപ്രദാനികം നാമ തദ്വിവാദപദം സ്മൃതം।

പശുമാൾക്കൊടായിട്ട ദാനം ചെയ്തും വെച്ച ആയതിനെ തിരിച്ചുതരെണമെന്ന ഇച്ഛിച്ചു
വെങ്കിൽ അപ്പൊൾ ഇന്ന ദാനം സിദ്ധിക്കുമെന്നും ഇന്നത സിദ്ധിക്കയില്ലെന്നും ഇന്ന
ത ദാനം ചെയ്യാമെന്നും ഇന്നത ദാനം ചെയ്യരുതെന്നും ഉള്ള വിധികളെ ചൊല്ലുന്നു.
വ്യവഹാരപദത്തിന ദത്താപ്രദാനമെന്ന പെര. എന്നാറെ।

അദെയമഥ ദെയഞ്ച ദത്തഞ്ചാദത്തമെവ ച।

വ്യവഹാരെഷു വിജ്ഞെയൊ ദാനമാൎഗ്ഗശ്ചതുർവ്വിധഃ।

ഇന്നവക ദാനം ചെയ്യുന്നതിന യൊഗ്യമായിട്ടുള്ളതെന്നും ഇന്നവക ദാനം ചെയ്വാൻ
യൊഗ്യമല്ലെന്നും ഇന്നപ്രകാരം ദാനം ചെയ്താൽ ആയതിനെ തിരിച്ചുവാങ്ങിക്കരുതെന്നും
ഇന്നപ്രകാരം ദാനം ചെയ്താൽ ആയതിനെ തിരിച്ചുവാങ്ങിപ്പാൻ ന്യായമുണ്ടെന്നും ഇപ്രകാ

രം ദാനമാൎഗ്ഗം നാലുവിധം। ൧൧।

തത്രാഷ്ടാവപ്യദേയാനി ദേയമേകവിധം സ്മൃതം।

ദത്തം സപ്തവിധം വിദ്യാദദത്തം ഷോഡശാത്മകം।

മെൽപ്പറ്റിയതിൽ ദാനം ചെയ്വാൻ പാടില്ലാത്തവക എട്ടുവിധം, കൊടുത്തവക തിരിച്ചു വാങ്ങിപ്പാൻ ന്യായമില്ലാത്തവക ഏഴുവിധം, ദാനം ചെയ്തുവെങ്കിലും തിരിച്ചുവാങ്ങിപ്പാൻ യൊഗ്യമുള്ളതു പതിനാറുവിധം, ൧൧൮।

നാരദഃ। അന്വാഹിതം യാചിതകമാധിസ്സാധാരണഞ്ച യത്।

നിക്ഷേപഃ പുത്രദാരശ്ച സൎവ്വസ്വഞ്ചാന്വയേ സതി।

അന്വാഹിതദ്രവ്യം ഒരുവനായിട്ടു വാങ്ങിച്ചതും പണയം വാങ്ങിച്ചതും അഞ്ചെട്ടു പെൎക്ക് ഒരുത്തനെപ്പോലെ എല്ലാവൎക്കും സമമായിട്ട സ്വതന്ത്രമുള്ള പൊരുളും സൂക്ഷിപ്പാൻ വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന നിക്ഷെപദ്രവ്യം പുത്രന്മാരും ഭാൎയ്യമാരും സന്തതി ഉണ്ടാകുമ്പൊൾ സന്തതിക്കു വരുത്തുവക വകയിൽ കൊടുക്കാതെ പൊരുൾ പലയായിട്ടു ഉള്ളതിരിക്കുമ്പൊൾ സൎവ്വസ്വവും ഇപ്രകാരമുള്ള എട്ടുവകകൾ ദാനം ചെയ്വാൻ യൊഗ്യമല്ലാത്തത പുത്രനെന്നു പറഞ്ഞതിൽ ഏകപുത്രനെന്നെയും എങ്കിൽ കൂടെ ഒരു പുത്രനെയും ബഹുപുത്രന്മാരെങ്കിൽ ആദിയിൽ ജ്യെഷ്ഠപുത്രനെയും ദാനം ചെയ്വാൻ പാടില്ലാ എന്നു താല്പൎയ്യം। ൧൧൨।

അവന്ധ്യാപിവിക്ഷ്യാന്യവൽമാനെന ദേഹിനാം।

അദേയാന്യാഹുരാചാൎയ്യാ യച്ചാന്യൽ പ്രതിശ്രുതം।

വല്യതായിട്ടു ഉള്ളൊരു ആപത്തു വന്നുവെങ്കിലും മെൽപ്പറ്റിയ എട്ടുവകകളും ഒരുത്തനു ഉള്ളതു ദാനം ചെയ്തതരാമെന്നും വാക്കുകൊണ്ടു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തു മറ്റൊരുത്തനെ ദാനം ചെയ്തുകൂടാ। ൧൧൩।

ക്രമാഗതം ഗൃഹക്ഷെത്രം പിത്ര്യം പൈതാമഹം തഥാ।

പുത്രപൌത്രസമൃദ്ധിന്യമദെയമിദമാജ്ഞയാ।

മുത്തപ്പൻ അപ്പൻ മുതലായ പൂൎവ്വന്മാരുടെ പാരമ്പൎയ്യമായിട്ട കുടുംബവകയായിരിക്കുന്ന ഭവനം നിലം പുരയിടം മുതലായതു പുത്രപൌത്രന്മാർ മുതലായിട്ടവരും കു വ്യം ചെത്തിൽ അതുകൾ ഉണ്ടായിരിക്കുമ്പൊൾ അവരൊട ചൊദിച്ചു സമ്മതം വരുത്തി

കൊള്ളാതെ ദാനം ചെയ്യരുത. ൬൭൫

മനുഃ. യജ്ഞാൎത്ഥം മനുഷ്യന്മാർ കൎമ്മിഷ്ടിദ്രാവതെയനം.

ശൂദ്രാശൂദ്രാദ്ധനാത്തൊദെയം തെനനത്ൎദ്ദവെൽ.

യാഗക്രിയ മുതലായത കഴിക്കെണ്ടുന്ന യാചകന്മാരെന്നമെന്ന ചൊദിച്ച ദ്രവ്യത്തെ വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ട മെൽപറഞ്ഞ ക്രിയ കഴിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നു എങ്കിൽ ആ ദ്രവ്യത്തെ തിരിച്ചു വാങ്ങിപ്പാൻ യാചകം കൊടുത്തവന ന്യായമുണ്ട. വാങ്ങിച്ചവൻ മെൽപറഞ്ഞ ക്രിയയും കഴിക്കാതെ ദ്രവ്യത്തെയും കൊടുക്കാതെ ഇരിക്കുന്നു എങ്കിൽ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യെണം. ൬൭൬

കുഡുംബഭരണാദ്ദ്രവ്യം യൽകിഞ്ചിദതിരിച്യതെ.

തദ്ദെയമപരദ്ദ്യാന്നാ ദദദ്ദൊഷമവാപ്നുയാൽ.

ദാനം ചെയ്‌വാൻ യൊഗ്യമായിട്ടുള്ളതിനെ ചൊല്ലുന്നു. കുഡുംബ പരിപാലനത്തിന വെണ്ടുന്നവ കനിക്കെ അധികമുണ്ടെങ്കിൽ ആയത ദാനം ചെയ്‌വാൻ യൊഗ്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ആശ്രയിച്ചവരായിരിക്കുന്ന മാതാപിതാക്കന്മാൎക്കും ഭാൎയ്യാപുത്രന്മുതലായ കുഡുംബത്തിലുള്ളവൎക്കും ഭക്ഷണം മുതലായതിന ബുദ്ധിമുട്ടിച്ചുവെച്ച ദാനം ചെയ്യുന്നു എങ്കിൽ ആയവന ദൊഷം സംഭവിക്കും. ൬൭൭

ദാനമൈകാന്തികം പ്രാഹുസ്തദ്ദെവൈൎദ്ദത്തമൂൎദ്ധ്വകം.

പിനദ്ധൊയപ്രദാനെന യത്താനനവിദ്യതെ.

മെൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം കുഡുംബം രക്ഷിച്ചനന്തരം ശെഷിച്ചുള്ളത ദാനം ചെയ്‌വാൻ യൊഗ്യമായിട്ടുള്ളത. ഐകാന്തികം യത്കാൎയ്യത്തിന ചെയ്യുന്ന ദാനമൊക്കയും ഉദകധാരപൂൎവ്വമായിട്ട ചെയ്യെണം. ഉദകധാരപൂൎവ്വമല്ലാതെ യത്ത ദാനമല്ല. ൬൭൮

കാത്യായനഃ. സൎവ്വസ്വം ഗൃഹവൎജ്ജം തു കുഡുംബഭരണാധികം.

യദ്ദ്രവ്യം തത്സ്വകം ദെയം നദെയം സ്യാത്തതൊന്യഥാ.

സൎവ്വസ്വദാനം ചെയ്യുന്നു എങ്കിൽ തന്റെ കുഡുംബത്തിന ആഹാരവൃത്തി കഴിച്ചപൊൾ വെണ്ടുന്നവ കനിക്കെ അധികമുള്ളതിൽ ഇരിക്കുന്ന ഭവനം ഒഴികെ ശിഷ്ടം തനിക്ക ഉള്ളതായായിട്ടുള്ളത സൎവ്വസ്വദാനം ചെയ്യാം. മെൽപറഞ്ഞ പ്രകാരമല്ലാതെ സൎവ്വദാനം ചെയ്യരുത. ൬൭൯

പണ്യമൂല്യം ഭൃതിസ്തുഷ്ട്യാ സ്നേഹാൽ പ്രത്യുപകാരതഃ।
സ്ത്രീശുല്കാനുഗ്രഹാൎത്ഥം ച ദത്തം സപ്തവിധം സ്മൃതം॥

ചരക്കുവാങ്ങിയതിന്റെ വിലയായിട്ടു കൊടുക്കുന്നതും വേല എടുത്തതിന്നു കൂലി കൊടുക്കുന്നതും സന്തോഷംകൊണ്ടു സമ്മാനമായിട്ടു വിദ്വാന്മാൎക്കും നാട്ടുകാൎക്കും മുതൽ ചെലവും കൊടുക്കുന്നതും സ്നേഹംകൊണ്ടു ബന്ധുജനങ്ങൾക്കു കൊടുക്കുന്നതും മുമ്പിൽ ഒരുത്തൻ ഉപകാരം ചെയ്തവന്നു പ്രത്യുപകാരമായിട്ടു കൊടുക്കുന്നതും ഇപ്രകാരമുള്ള ഏഴുവിധവും തിരിച്ചുവാങ്ങിക്കയില്ല। ന്നന്ന।

ബൃഹസ്പതിഃ। സൌദായികം ക്രമായാതം ശൌൎയ്യപ്രാപ്തഞ്ച യദ്ഭവേൽ।
സ്ത്രീജ്ഞാതിസ്വാമ്യനുജ്ഞാതം ദത്തം സിദ്ധിമവാപ്നുയാൽ॥

തന്റെ ഭാൎയ്യ സ്ത്രീധനമായിട്ടു കൊണ്ടുവന്നവക തന്റെ ഭാൎയ്യയുടെ സമ്മതംകൂടാതെ ഭൎത്താവു ദാനം ചെയ്തുവെങ്കിൽ ആയതും പൂൎവ്വന്മാരുടെ പാരമ്പൎയ്യമായിട്ടു വരുന്നതിലും പരാക്രമം മുതലായതിനാൽ പടക്കിച്ചേൎത്തതിലും ജ്ഞാതികളോടെ ചോദിച്ചു സമ്മതം വരുത്താതെ ഒരുത്തൻ ദാനം ചെയ്തുവെങ്കിൽ ആയതും സിദ്ധിക്കയില്ല। മേലെഴുതിയവരുടെ സമ്മതപ്രകാരമെങ്കിൽ ആയതു സിദ്ധിക്കും। ന്നന്ന।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। പ്രതിഗ്രഹഃ പ്രകാശഃ സ്യാൽ സ്ഥാവരസ്യ വിശേഷതഃ।
ദേയം പ്രതിശ്രുതഞ്ചൈവ ദത്വാ നാപഹരേൽ പുനഃ॥

ദാനം ചെയ്യുന്നതും പ്രതിഗ്രഹിക്കുന്നതും പ്രകാശമായിട്ടു ചെയ്യേണം। നിലം പുരയിടം വൃക്ഷങ്ങൾ മുതലായ സ്ഥാവരവസ്തുവിന്റെ ദാനപ്രതിഗ്രഹങ്ങൾ ചെയ്യേണമെങ്കിൽ വിശേഷിച്ചു ഏറ്റവും പ്രകാശമായിട്ടു സാക്ഷിയോടുകൂടി ചെയ്യേണം। അതല്ലാഞ്ഞാൽ വ്യവഹാരത്തിന്നിടവരും। ധൎമ്മകാൎയ്യത്തിന്നായിട്ടു ഇതു ഞാൻ തരാമെന്ന മറ്റൊരുത്തനോടു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ആയവന്നു ധനം ഇല്ലാതെ വന്നില്ലെങ്കിൽ ആയതും കൊടുക്കേണം। ന്യായമായിട്ടു ദാനം ചെയ്തതിനെ അപഹരിക്കയും അരുത। ന്നന്ന।

കാത്യായനഃ। സ്വദ്രവ്യായ പ്രതിശ്രുത്യ ബ്രാഹ്മണായ പ്രതിഗ്രഹം।
ന ദദ്യാദൃണവദ്ദാപ്യഃ പ്രാപ്നുയാൽ പൂൎവ്വസാഹസം।

ഇനിക്കുഡുംബം നടക്കുന്നതിന വസ്ത്രം ദാനം തരെണമെന്ന ബ്രാഹ്മണൻ യാചിക്കവരാതെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ തന്റെ ഇഷ്ടംകൊണ്ടു തന്നെ ധൎമ്മത്തിന കുറവു കൂടാതെ നടക്കുന്നത ആ ബ്രാഹ്മണനെ വിളിച്ച ഇന്ന ദാനം വാങ്ങിക്കൊള്ളെണമെന്ന വാഗ്ദാനം ചെയ്ത ബ്രാഹ്മണനും അപ്രകാരം തന്നെ എന്ന പ്രതിഗ്രഹിക്കയും സമ്മതിച്ചതിൽ പിന്നെ വാഗ്ദാനം ചെയ്തവൻ കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ ആയത കടം വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യം പൊലെ വാഗ്ദാനം ചെയ്തവനെക്കൊണ്ട കൊടുപ്പിച്ച പൂൎവ്വസാഹസത്തിലെ ഇരുനൂറു പണം ദുൎവ്വചനത്തിന കുറവ വരാതെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യെണം. നാരദ.

പ്രതിശ്രുതസ്യാദാനെന ദത്തസ്യാപഹരണെന ച।

വിവിധാന്നരകാൻ യാതി തിൎയ്യഗ്യൊനൌ ച ജായതെ।

ധൎമ്മകാൎയ്യത്തിനായിട്ട ഇന്നത തരാമെന്ന വാഗ്ദാനം ചെയ്തും വെച്ച ആയത കൊടുത്തില്ലെങ്കിലും ന്യായമായിട്ട ദാനം ചെയ്തതിനെ തിരിയ അപഹരിച്ചുവെങ്കിലും അവനെകം വിധത്തിലുള്ള നരകപ്രാപ്തിയും പന്നി പക്ഷി മുതലായിട്ടുള്ള ജന്തുക്കളായിട്ട ജനിപ്പാൻ സംഗതി വരും. നാരദ.

നാദദ്യാൽ ഭയക്രൊധശൊകവെഗസമന്വിതൈഃ।

തഥൊൽക്കൊചപരിഹാസവ്യത്യാസഛലയൊഗതഃ।

സിദ്ധിതാന്തദാനത്തെ ചൊല്ലുന്നു. ഒരുത്തനെ ഭയപ്പെട്ട കൊടുത്ത ദ്രവ്യം, പുത്രൻ ദായാദിക്കാരരായിട്ടുള്ള വിരസം കൊണ്ട കൊപം വന്നിട്ടുള്ള ദ്രവ്യത്തിനെ മറ്റൊരുത്തന കൊടുത്തതും പുത്രശൊകം മുതലായത വന്നിരിക്കുമ്പൊൾ ധനത്തിൽ ഇനി എന്തൊരു പ്രയൊജനമെന്ന ആ സമയത്തിലെ തൊന്നുന്ന ബുദ്ധി കൊണ്ട മറ്റൊരുത്തന കൊടുത്തതും തന്റെ കാൎയ്യത്തിന്ന ഒര കുറവു കൂടാതെ സാധിപ്പിച്ച തരെണമെന്ന ഉദ്യൊഗസ്ഥന്മാൎക്ക കൈക്കൂലിയായിട്ട കൊടുക്കുന്നതും നെരമ്പൊക്കായിട്ടും പറഞ്ഞ കൊടുക്കുന്നതും അന്യനെ വഞ്ചിക്കുന്നതിനായിട്ട തനിക്ക ഞാൻ നാലുവെട്ടടസമയിൽ ഇത്ര ദ്രവ്യം തരാമെന്നും അപ്രകാരം ആയവർ തരുന്ന ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ട ഞാൻ തന്നത തിരിയ ഒരവഹൃമായിട്ട ഇതെന്തെരുന്നമെന്നും വ്യാജം പറഞ്ഞ കൊടുക്കുന്നതും ദാനമാൎഗ്ഗമായിട്ട

ചെയ്തദാനമല്ലാകകൊണ്ടു മെൽ പറയപ്പെട്ട ഭയം മുതലായ ഹെതുക്കൾ നിവൃത്തിവരുമ്പൊൾ ആയതു തിരിച്ചുവാങ്ങിച്ചാലും കൊടുപ്പിക്കുന്നതിനും ന്യായമുണ്ടു। നാരദഃ।

ബാലമൂഢാസ്വതന്ത്രാർത്തമത്തൊന്മത്താപവർജ്ജിതം।

കർത്താമമായം കർമ്മെതി പ്രതിലാഭെച്ഛയാ ച യൽ।

ബാലനായെച്ചെന്നിരിക്കുന്ന മൂഢൻ കൊടുത്തതും അച്ഛൻ മുതലായവർ ഇരിക്കുമ്പൊൾ അസ്വതന്ത്രന്മാരായിരിക്കുന്ന പുത്രദാസന്മാരും അവരുടെ സ്വമെധ കൊണ്ടു കൊടുത്തതും രൊഗം കൊണ്ടു പരവശനായിരിക്കുന്നവൻ കൊടുത്തതും ഭ്രാന്തി പിടിച്ചു നടക്കുന്നവൻ കൊടുത്തതും। മദ്യപാനം ചെയ്തു ഓർമ്മ ഇല്ലാതായവൻ കൊടുത്തതും ഇതിന്നു പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യണമെന്നു പറഞ്ഞു കൊടുത്തവൻ മുമ്പൊന്നും വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ടു പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യാഞ്ഞാൽ ആയതും ഇതിന്നു പ്രത്യുപകാരമായിട്ടു ഇന്നതു ചെയ്യണമെന്നു കൊടുത്ത ദ്രവ്യത്തെ വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ടു പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യാഞ്ഞാൽ ആയതും। ഇപ്രകാരം ചെയ്ത ദാനങ്ങൾ സിദ്ധിക്കായ്കകൊണ്ടു തിരിച്ചുവാങ്ങിപ്പാൻ ന്യായമുണ്ടു। നാരദഃ।

അപാത്രെ പാത്രമിത്യുക്തെ കാര്യെ ചാധർമ്മസംയുതെ।

ദത്തം യൽസ്യാദവിജ്ഞാനാദദത്തം തദപി സ്മൃതം।

ദാനത്തിനു പാത്രമല്ലാതെ ഇരിക്കുന്നവൻ പാത്രമാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞ വാക്യം വിശ്വസിച്ചു കൊടുത്തതും ധർമ്മത്തിൽ തന്നെ ചിലവു ചെയ്യും ഇവൻ എന്നു വിചാരിച്ചു ചെയ്യുന്നവൻ എന്നു വെച്ചു കൊടുത്തതും സിദ്ധിക്കയില്ല। മെൽ പറയപ്പെട്ട പ്രകാരം കൊടുത്തതുകളൊക്കെയും ദാനമായിട്ടു കൊടുത്തതാകുന്നു എങ്കിലും മറ്റൊരു വിധത്തിൽ കൊടുത്തതാകുന്നു എങ്കിലും മെൽ പറയപ്പെട്ട കാമക്രൊധാദി മുതലായ ഹെതുക്കൾ കൊണ്ടു ചെയ്യപ്പെട്ടതിനാൽ വിധിയല്ലാത്ത ദാനങ്ങൾ ഒക്കെയും ന്യായത്തെ സിദ്ധിക്കുന്നതല്ലായ്കകൊണ്ടു ആയതുകളൊക്കെയും തിരിച്ചുവാങ്ങിപ്പാനും കൊടുപ്പിപ്പാനും ന്യായമുള്ളതാകുന്നു। നാരദഃ।

കാത്യായനഃ। കാമക്രൊധാസ്വതന്ത്രാർത്തക്ലീബൊന്മത്തപ്രമൊഹിതൈഃ।

വ്യത്യാസപരിഹാസാച്ച യദ്ദത്തം തൽപുനർഹരെൽ।

കാമക്രോധം കൊണ്ടു പരവശപ്പെട്ടിരിക്കുമ്പോൾ ചെയ്യപ്പെട്ട ദാനവും കുഷ്ഠരോഗം ദ
ോഷവരുന്ന അജ്ഞന്മാരുമായവരുണ്ടായിരിക്കുമ്പോൾ തനിക്കു ബോധിച്ചപോലെ ദാനം
ചെയ്‌വാൻ സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലാതെ ഇരിക്കുന്ന പുത്രന്മാരുമായവര ചെയ്ത ദാനവും രോ
ഗം കൊണ്ടു ബുദ്ധിക്കു സ്ഥൈര്യമില്ലാതെ ഇരിക്കുന്നവൻ ചെയ്ത ദാനവും നപുംസക
നായിരിക്കുന്നവൻ ചെയ്തിട്ടുള്ള ദാനവും, മത്തപ്രമത്തന്മാര ചെയ്ത ദാനവും ഉപായങ്ങളും
കൊണ്ടു ചെയ്ത ദാനവും നേരംപോക്കായിട്ടു പറഞ്ഞു ചെയ്ത ദാനവും സിദ്ധിക്കുന്ന
തല്ലായ്കകൊണ്ടു മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രകാരം ദാനം ചെയ്ത കൊടുത്തതിനെ സമ്മത
കകൊണ്ടു തിരിച്ചു ചോദിച്ചാൽ കൊടുത്തവന്നു സിദ്ധിക്കും. ന്നന്ന.

മൃതർത്തിയെ ദത്താം തതൽ സ്വത്താപഹം ദേവൽ,

നൈതദാതിമദത്തം പംക്തൈനിക്കതിനാസക്തമാൻ,

താൻ മരിച്ചതിൽപിന്നെ അനുഭവിച്ചു കൊള്ളണമെന്ന ദാനം ചെയ്തു കൊടു
ത്തവകളെ പ്രകാരം ദാനം ചെയ്തവൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരെക്കും ദാനം ചെ
യ്തവൻ തന്നെ ഉടയവനാക കൊണ്ടു അവൻ മരിച്ചാൽ പിന്നെ അതിൽ അവകാ
ശക്കാരൻ ആവകകളുടയവനാകകൊണ്ടു മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രകാരം ചെയ്ത
വന അവകാശിയിൽ ദക്ഷിക്കയില്ല. ന്നന്ന.

കാത്യായനീയം ചൊല്ലുകായന്തു കാര്യ്യം ഉത്സലെ മൂൻ പ്രാചമാനയാൻ,

സദാവ്യ്യാന്തധനം ദ്വിഗുണം ദമ്മ മൈതദ്ദശാധികം,

കാര്യ്യവിചാരത്തിന്ന ചംപളം വെച്ചു ആക്കിയിരിക്കുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ പ്രജകളു
ടെ പക്കൽ കൈക്കൂലിയായിട്ടു ദ്രവ്യങ്ങളെ വാങ്ങിച്ചാൽ ആയവനെക്കൊണ്ടു പ
ണ്ടു ദ്രവ്യം കൈക്കൂലിയായിട്ടു കൊടുത്തവന്നു കൊടുപ്പിച്ചു ആ പണത്തിന്നു
റവ്യത്തോടെ അവസ്ഥ പോലെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കണം. ന്നന്ന.

അറിയക്കന്തു കാര്യ്യാൎത്ഥ ഉല്ലോചായ ദ്യൂപാജ്ഞയാൽ,

ഉതംപ്രള്ളുപകാരാത്ഥം തസ്യാദോഷോനവിദ്യതെ,

ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരല്ലാതെ ഇരിക്കുന്നവർ തിരപ്പില്ലാതെ ഇരിക്കുന്നവന്റെ കാര്യ്യം
സാധിപ്പിച്ചു കൊടുത്തതിന്ന ഉപകാരമായിട്ടു അവരോട ദ്രവ്യങ്ങളെ വാങ്ങിച്ചു വെച്ചിരു
ന്നാലതു ഉപകാരപ്രത്യുപകാരമായിട്ടു ഉള്ളതാകകൊണ്ടു പാപമില്ല വന്ന ദോഷമില്ല.
ന്നന്ന.

പ്രാണസംശയമാപന്നാം യൊമായുത്തരയെദ്ദിജഃ,

സൎവ്വസ്വന്തസ്യ ദാസ്യാദി ദ്യുകണ്ഠിതമാദദേവൽ।

പ്രാണസംശയത്തിന്ന ഹേതുവായിട്ട വന്നിരിക്കുന്നാരനെങ്കിൽ അവൻ തന്നെ ഇന്നവരെ ഇല്ലം കൈവശമൊഴിഞ്ഞ ആയവൎക്ക സൎവ്വവും കൊടുക്കാമെന്ന പറഞ്ഞുവെങ്കിലും അവനിൽ തന്നെ കൈവശമെഴയവന ആയവൻ പറഞ്ഞതിൻവണ്ണം സൎവ്വസ്വം വരികയില്ല। ന്നൃയഃ

യദകാൎയ്യസ്യ സിദ്ധ്യൎത്ഥം മുൽകൊചംസ്യാൽ പ്രതിശ്രുതം।
തസ്മിന്നപി ഹി സിദ്ധേപി ന ദെയം സ്യാൽ കഥഞ്ചന।

ഒരു കാൎയ്യം സാധിപ്പിച്ചുതന്നാൽ ഇത്രപണം കൈക്കൂലിയായിട്ട തരാമെന്നം പറഞ്ഞ കെൾപ്പിച്ച ആയത കൊടുക്കുന്നതിന്റെ മുമ്പിൽ കാൎയ്യസിദ്ധിവരുത്തിതന്നവെങ്കിലും മുമ്പിൽ കൈക്കൂലിയായിട്ട തരാമെന്ന പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിന പിന്നെ അതിൽ ഉദ്യൊഗസ്ഥന്ന കൊടുപ്പാൻ ആവിശ്യമില്ല। ന്നൃയഃ

ലബ്ധം പ്രാംശുവശാത്തസ്യാൽ പ്രതിദാപ്യസ്സ തൽബലാൽ।
ദണ്ഡഞ്ചൈകാദശഗുണമാഹുൎഗ്ഗൎഗ്ഗാദയൊജനാഃ।

മെൽപ്പറഞ്ഞപ്രകാരം കാൎയ്യസിദ്ധിവരുത്തുന്നതിന്റെ മുമ്പിൽ തന്നെ കൈക്കൂലി കൊടുത്തുവൊ എങ്കിൽ ഉദ്യൊഗസ്ഥനെക്കൊണ്ട വാങ്ങിച്ച പണത്തിനെ തിരിയ ഉടയവന കൊടുപ്പിച്ച വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തിന ഒന്നിന പതിനൊന്നുവീതം ഉള്ള ദ്രവ്യം പ്രായശ്ചിത്തം കെട്ടിവെപ്പിക്കെണം, ഇപ്രകാരമത്രെ യതിശ്രെഷ്ഠന്മാരായിരിക്കുന്ന ഋഷിശ്രെഷ്ഠന്മാര പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത। ന്നൃയഃ।

നാരദഃ। സ്തെയസാഹസികൊദ്വൃത്ത പാരദാരികശാസനാൽ।
ദൎശനാദ്വൃത്തനഷ്ടസ്യ അഥാസത്യപ്രവൎത്തനാൽ। ന്നൃയഃ।
പ്രാപ്തമെതത്തു യൽകിഞ്ചിൽ തുഷ്ടൊ ദദ്യാന്തു തുഷ്ടിതഃ।
ന ദാതവ്യം ന ദണ്ഡ്യസ്യാൽ മദ്ധ്യസ്ഥശ്ചൈവ ദൊഷഭാൿ।

ഒരിക്കലും ദ്രവ്യം കൈക്കൂലിയായിട്ട തന്നില്ലെങ്കിൽ നിന്റെ ചെതമൊരുഷണ കാൎയ്യം വെളിയിൽ പ്രകാശിക്കുമെന്ന പറഞ്ഞ ബൊധിപ്പിച്ച മടക്കുന്നവനൊട വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യവും മെൽപ്പറഞ്ഞപ്രകാരം പറഞ്ഞ ഭയപ്പെടുത്തി വാങ്ങിക്കുന്ന ദ്രവ്യവും മറ്റൊരുത്തനൊട കൈക്കൂലി തന്നൊ ചൊദിച്ചെട്ട വിവിധ പരദാരാഭിലാഷസാഹസം ചെയ്തവരൊട അവനൊട പറഞ്ഞ വാങ്ങിക്കുന്ന ദ്രവ്യവും പരസ്ത്രീമുതലായതൊരു ദ്രൊഹം ഇല്ലാ കാൎയ്യം ചെയ്യുന്നവരൊട മെൽപ്പറഞ്ഞപ്രകാരം പറഞ്ഞ ഭയപ്പെടുത്തി വാങ്ങിക്കുന്ന ദ്രവ്യ

ദ്രവ്യം വാങ്ങി മുതലായുള്ളതു ഉള്ള കാൎയ്യം ചെയ്തു വരുന്നവനോടു ധൎമ്മമെഴുതിയപ്രകാരം പറഞ്ഞ
ദ്രവ്യമുള്ളതു വാങ്ങിക്കരുതു-
പ്രമാണത്തിനോടു കൈക്കൂലി വാങ്ങിയെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ഇപ്രകാരം കൈക്കൂലി കൊ
ടുത്തവനെക്കൊണ്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കരുതു. ദ്രവ്യനാശമായിട്ട് ഇരട്ടി പറഞ്ഞു
ബോധിപ്പിച്ചു കൈക്കൂലി വാങ്ങി കൊടുത്തവനെക്കൊണ്ടു കൈക്കൂലി വാങ്ങിച്ചവനെ
പോലെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിക്കേണം. മനുവചനം.

യോഗാധമനവിക്രീതം യോഗദാനപ്രതിഗ്രഹൌ ।
യത്ര വാപ്യുപധിം പശ്യേത്തത്സൎവ്വം വിനിവൎത്തയേൽ ।

ഇതിന്റെ സാരമായിട്ടിരിക്കുന്ന ദാനം മുതലായതിനെ ചൊല്ലുന്നു. കാമക്രോധം മു
തലായ ഒരു ഉപാധിവശത്താൽ പണമായിട്ടു ചെയ്യപ്പെട്ടതും വിലക്കുവിറ്റതും ദാ
നം ചെയ്തതും പ്രതിഗ്രഹിച്ചതും ഇപ്രകാരമുള്ളതൊക്കെയും കൊണ്ടു ചെയ്യപ്പെട്ടതും
ഒക്കെയും സിദ്ധിക്കയില്ല. മേൽ എഴുതിയപ്രകാരം കൊടുത്തവനെക്കൊണ്ടു
[illegible]യും ആം. ഒരു വസ്തുവിൽ താൻ ഉടയവനെന്നു ദോഷത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനെ
ഉപായമെന്നു വേണം. മനുവചനം.

നാരദഃ । ഗൃഹീത്വാ ദത്തം യോ മഹ്യം ... പ്രയച്ഛതി ।
ദണ്ഡനീയാവുഭാവേതൌ ...

യാതൊരുത്തനെങ്കിലും ദാനം ചെയ്വാൻ യോഗ്യമില്ലാതെ ഇരിക്കുന്ന വസ്തുവിനെയും
ദാനം ചെയ്വാൻ സിദ്ധിക്കില്ലാത്ത വസ്തുവിനെയും ദാനം ചെയ്കയും പ്രതിഗ്രഹിക്കയും ചെ
യ്യുന്നു എന്നാൽ അവരെക്കൊണ്ടു ദണ്ഡനായിരിക്കുന്ന രാജാവു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യി
ക്കേണം. മനുവചനം.

അദേയം യശ്ച ഗൃഹ്ണാതി യശ്ചാദേയം പ്രയച്ഛതി ।
താവുഭൌ ചോരവച്ഛാസ്യൌ ദാപ്യൌ ചോത്തമസാഹസം ।

മേൽ എഴുതിയപ്രകാരം ചെയ്തവരെക്കൊണ്ടു ചോരസമമായിട്ടു ദണ്ഡിക്കയെങ്കിലും
ഉത്തമസാഹസപ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കയെങ്കിലും കാൎയ്യത്തിന്റെ അവസ്ഥപോ
ലെ ചെയ്യേണം. മനുവചനം.

കാത്യായനഃ । സ്വസ്ഥേനാൎത്തേന വാ ദത്തം ശ്രാവിതം ധൎമ്മകാരണാൽ ।
അദത്ത്വാ തു മൃതേ ദാപ്യസ്തത്സുതോ നാത്ര സംശയഃ ।

സ്വസ്ഥനായിരിക്കുമ്പോൾ എങ്കിലും രോഗാദികൾ കൊണ്ടു ഭയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവനെ

ഇപ്രം യഥാശാസ്ത്രത്തെ നോക്കീട്ട പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യപ്പെട്ടതും കൊടുക്കാതെ മറിച്ചുപോകയ ഇൽ മേലെഴുതിയ പ്രകാരം ചെയ്യുന്നവന്റെ പുത്രന്മാരെക്കൊണ്ടു ഇപ്രം സംശയം കൂടാതെ കൊടുപ്പിക്കേണം. ഇതി ദത്താപ്രദാനികം സമാപ്തം. ഇനി അഭ്യുപേത്യാശുശ്രൂഷാപ്രകരണം. നാരദഃ.

അഭ്യുപേത്യതു ശുശ്രൂഷാം യസ്താം ന പ്രതിപദ്യതേ ।
അശുശ്രൂഷാഭ്യുപേത്യൈതൽ വിവാദപദമുച്യതേ ।

ഒരുത്തന്റെ ആജ്ഞയാകെട്ടി നടക്കുന്നതു ശുശ്രൂഷ. ശുശ്രൂഷ ചെയ്യാമെന്നു ഏറ്റുകൊണ്ടു പിന്നെ അതിൽ ചെയ്യാതെ ഇരിക്കുന്നവന്റെ വിധിയെയും ശുശ്രൂഷകന്മാരുടെ വിധിയെയും ചൊല്ലുന്ന പദത്തിന്ന അഭ്യുപേത്യാശുശ്രൂഷ എന്നു പേര. നാരദഃ ।

ശുശ്രൂഷകഃ പഞ്ചവിധഃ ശാസ്ത്രേ ദൃഷ്ടോ മനീഷിഭിഃ ।
ചതുർവ്വിധഃ കർമ്മകരഃ ശേഷാ ദാസാസ്ത്രിപഞ്ചകാഃ ।
ശിഷ്യാന്തേവാസിഭൃതകാശ്ചതുർത്ഥസ്ത്വധികർമ്മകൃൽ ।
ഏതേ കർമ്മകരാ ജ്ഞേയാ ദാസാസ്തു ഗൃഹജാതയഃ । നാരദഃ ॥

ശിഷ്യനെന്നും അന്തെവാസിയെന്നും ഭൃതകനെന്നും അധികർമ്മകൃത്തെന്നും ദാസനെന്നും ഇപ്രകാരം ശുശ്രൂഷകൾ അഞ്ചുവിധപ്രകാരം ശുശ്രൂഷന്മാരുടെ ഭേദത്തിനെ അറിഞ്ഞുകൊള്ളേണം. നാരദഃ ।

ബൃഹസ്പതിഃ । വിദ്യാർത്ഥിതി സമാഖ്യാനന്തരം ശുശ്രൂഷാലക്ഷണം ।
ത്രൈവിദ്യം ഗുരുശുശ്രൂഷാം ഋഗ്യജുഃസാമവേദിഭിഃ ।

ഋഗ്വേദമെന്നും യജുർവ്വേദമെന്നും സാമവേദമെന്നും ചൊല്ലപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വേദങ്ങളിൽ, അതതു വേദവിദ്യയെ ഗുരുവിന്റെ അടുക്കലെ ശാസ്ത്രത്തിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന പ്രകാരം ഗുരുവിങ്കൽ വേണ്ടുന്ന ശുശ്രൂഷയും ചെയ്ത വേദാഭ്യാസം ചെയ്യുന്നവൻ ശിഷ്യൻ । നാരദഃ ।

അവിദ്യാഗ്രഹണാച്ഛിഷ്യഃ ശുശ്രൂഷേൽ പ്രയതോ ഗുരും ।
തദ്വൃത്തിർഗ്ഗുരുദാരേഷു ഗുരുപുത്രേ തഥൈവ ചാ ।

മെലെഴുതിയ വേദവിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യുന്നേടത്തോളം അന്തെയും പ്രതിദിനമത്തോളം കൂടെ ഗുരുവിന്നു ശുശ്രൂഷ ചെയ്യേണം. അപ്രകാരം തന്നെ ഗുരുപത്നിക്കും ഗുരുപുത്രനും ശുശ്രൂഷ ചെയ്യേണം. ഭിക്ഷ വാങ്ങി ഭക്ഷിച്ചു ഗുരുവിന്റെ സമീപത്തിൽ വസിച്ച വേദാ

ഭ്യാസം ചെയ്യെണമെന്ന താല്പൎയ്യം। നാരദഃ॥

വിജ്ഞാനമുച്യതെ ശില്പം ഹെമരൂപ്യാദ്യസംസ്കൃതെ।

നൃത്താദികഞ്ച തച്ഛിക്ഷെൽ ആചാൎയ്യാൽകൎമ്മ ഗുരൊ ഗൃഹെ। നാരദഃ।

സ്വശില്പമിച്ഛന്നാഹൎത്തും ബാന്ധവാനാമനുജ്ഞയാ।

ആചാൎയ്യസ്യ വസെദന്തെ കാലം കൃത്വാ സുനിശ്ചിതം।

പൊൻപണിവെള്ളിപ്പണിചെമ്പുപണിമരപ്പണികെട്ടുപണിമുതലായതു ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന ശാസ്ത്രവും സംഗീതശാസ്ത്രവും മന്ത്രശാസ്ത്രം മുതലായതും ശില്പശാസ്ത്രമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടും മെലെഴുതിയ ശില്പശാസ്ത്രത്തിന്റെ പലയമങ്ങളെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവൻ ആചാൎയ്യൻ ശില്പവിദ്യ അഭ്യസിക്കുന്നവൻ അന്തെവാസി വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യെണമെന്ന പറഞ്ഞുവന്നവനെ ആചാൎയ്യൻ അഭ്യസിപ്പിക്കെണം। ആ അന്തെവാസിയും ആചാൎയ്യന്റെ ഭവനത്തിൽ പാൎത്ത പൊൻവെള്ളിമുതലായ പണി ചെയ്യെണം। പണിവെല അഭ്യസിപ്പാൻ പൊകുമ്പൊൾ അച്ഛൻ മുതലായവരുടെ സമ്മതത്തൊടും കൂടെ ആചാൎയ്യന്റെ അടുക്കെ ചെന്നാൽ ആചാൎയ്യൻ ഇത്രസംവത്സരം കൊണ്ടു അഭ്യസിപ്പിച്ചു തരാമെന്ന നിയമം പറകയും ആചാൎയ്യന്റെ ഭവനത്തിൽ തന്നെ പാൎത്ത വെല ചെയ്യണം പറഞ്ഞാൽ അപ്രകാരം സമ്മതിച്ച പാൎത്ത പണിവെല അഭ്യസിക്കെണം, നാരദഃ॥

ആചാൎയ്യഃ ശിക്ഷയെദെനം സ്വഗൃഹാദ്ദത്തഭൊജനം।

നചാന്യൽകാരയെൽകൎമ്മ പുത്രവച്ചൈനമാചരെൽ।

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം സമ്മതിച്ച പാൎത്തിരിക്കുന്ന അന്തെവാസിക്കു അവന്റെ അപെക്ഷിച്ചവണ്ണം ഇരിക്കുന്ന പണിവെലയെ ആചാൎയ്യൻ ഭക്ഷണം കൊടുത്തു നല്ലവണ്ണം അഭ്യസിപ്പിച്ചു കൊടുക്കെണം। അന്തെവാസി ഉണ്ടാക്കുന്ന പണിയുടെ കൂലിയും ആചാൎയ്യന കൊടുക്കെണം. പണിവെല അല്ലാതെ പെറ്റെ ഒരുവെല എടുപ്പിക്കരുത। പണിവെല അഭ്യസിപ്പാൻ വന്നവനെ പുത്രനെപ്പൊലെ രക്ഷിക്കെണം, നാരദഃ॥

യസ്തു ന ഗ്രാഹയെച്ഛില്പം കൎമ്മാണ്യന്യാനി കാരയെൽ।

പ്രാപ്നുയാൽ സാഹസം പൂൎവ്വം തസ്മാൽ ശിഷ്യൊ നിവൎത്തതെ।

ആചാൎയ്യൻ പണിവെല മുതലായ ശില്പവെലയെ അഭ്യസിപ്പിച്ചു കൊടുക്കാതെയും വെറ്റെ ഇളവെലകളൊന്നും അന്തെവാസിയെക്കൊണ്ടു എടുപ്പിക്കയും ചെയ്താൽ ആചാൎയ്യനെക്കൊണ്ടു പൂൎവ്വസാഹസത്തിലെ ഇളവണ്ണം പ്രായശ്ചിത്തം

ചെയ്തുകൂടാക്കണം. അദ്ധ്യസിപ്പാൻ വന്ന അന്തെവാസിയും ആചാര്യനെ വി
ട്ടു മാറിക്കൊള്ളേണം. ഇത്യർത്ഥഃ।

ശിക്ഷയന്തമദുഷ്ടഞ്ച യ ആചാര്യം പരിത്യജെൽ।
ബലാദ്വാസയിതവ്യസ്സ്യാദ്വധബന്ധൌ ച സോർഹതി।

ഒരു ദോഷം കൂടാതെ നല്ലതിൻവണ്ണം അദ്ധ്യസിപ്പിച്ചവരുന്ന ആചാര്യനെ അദ്ധ്യ
സിപ്പാൻ വന്ന അന്തെവാസികളെങ്ങാനുമൊരുത്തൻ അദ്ധ്യസിപ്പാൻ പൊകാതെ ഉ
പെക്ഷിച്ചാൽ ആ അന്തെവാസിയെ പിടിച്ചുകെട്ടി അടിച്ചു ആചാര്യന്റെ സ
മീപത്തിൽ ഇരുത്തിക്കൊള്ളേണം. ഇത്യർത്ഥഃ।

നാരദഃ। ഗൃഹീതശില്പസ്സമയെ കൃത്വാചാര്യം പ്രദക്ഷിണം।
ശക്തിതശ്ചാനുമാന്യൈനമന്തെവാസീ നിവർത്തതെ।

ശില്പവിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞതിൽപിന്നെ ആചാര്യനെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്ത അവ
നവന്റെ ശക്തിപൊലെ ദക്ഷിണമുതലായത കൊടുത്ത സമ്മതിച്ച തന്റെ ഭവ
നത്തിൽ പൊയിക്കൊള്ളേണം. ഇത്യർത്ഥഃ।

ശിക്ഷിതൊപി കൃതം കാലമന്തെവാസീ സമാപ്നുയാൽ।
തത്ര കർമ്മ ച യൽ കുര്യാദാചാര്യസ്യൈവ തൽഫലം।

ആചാര്യന്മുമ്പിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള സംഖ്യ കഴിയുന്നതിന്നു മുമ്പിൽ തന്നെ ശില്പവി
ദ്യാഭ്യാസം ചെയ്തു കഴിഞ്ഞു എങ്കിലും കാലസംഖ്യ കഴിയുന്നെടത്തൊളം ആചാര്യ
ന്റെ ഭവനത്തിൽ തന്നെ പാർത്ത അവൻ അദ്ധ്യസിപ്പിച്ച ശില്പവേല ചെയ്ത അതിന്ന
വരുന്ന കൂലിയും ആചാര്യന തന്നെ കൊടുത്ത കാലസംഖ്യ കഴിഞ്ഞു കൂട്ടുമ്പൊൾ ആ
ചാര്യനസമ്മതിച്ച തന്റെ ഭവനത്തിൽ പൊയ്ക്കൊള്ളേണം. ഇത്യർത്ഥഃ।

ബഹുധാർത്ഥകൃതഃ പ്രൊക്തസ്തഥാ ഭാഗകൃതൊപരഃ।
ഹീനമദ്ധ്യൊത്തമത്വഞ്ച സർവ്വെഷാമെവ ചൊദിതം। ഇത്യാദി।
ഉത്തമസ്ത്വായുധീയൊത്ര മദ്ധ്യമസ്തു കൃഷീബലഃ।
അധമൊ ഭാരവാഹസ്സ്യാദിത്യെവം ത്രിവിധൊ ഭൃതഃ।

ഇതിൽ കൂലിക്കാരുടെ വിധിപ്പെട്ടതിൽ രണ്ടു വിധം അർത്ഥകൃതനെന്നും ഭാഗകൃതനെന്നും

ദിവസംപ്രതി കൂലിവാങ്ങി വേല ചെയ്തുവരുന്നവൻ അൎത്ഥഭൃതൻ വേല ചെയ്തു
അതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഫലത്തിനെ പകുത്തെടുക്കുന്നവൻ ഭാഗഭൃതൻ അവനവ
വൻ എടുക്കുന്ന തക്കവണ്ണം ഒരുപണവും രണ്ടുപണവും കൂലിവാങ്ങിച്ചു ഒരുപണത്തി
നുള്ള വേലക്കാരനെന്നും രണ്ടുപണത്തിനുള്ള വേലക്കാരനെന്നും മദ്ധ്യമനെന്നും
അധമനെന്നും അപ്രകാരം ഭൃതകന്മാരെ ഉത്തമം മൂന്നുവിധം അതിൽ ആയുധമെ
ടുത്തു സേവിച്ചുവരുന്നവൻ ഉത്തമൻ കലപ്പിക്കുമ്പോൾ കൂടെ വേല എടുത്തുവരു
ന്നവൻ മദ്ധ്യമൻ ചുമടു ചുമക്കുന്നവൻ അധമൻ ॥ ൬൭൭ ॥

ജാഹ്ലഷതിഃ । ദ്വിപ്രകാരോ ഭാഗഭൃതഃ കൃഷികൎമ്മോപജീവനാന്തഃ ।
ജാതസ്വാതന്ത്ര്യലാഭ ലഭതേ ചതിഭാഷിതം ।

ഭാഗഭൃതൻ രണ്ടുവിധം കൃഷിവേല ചെയ്തതിലുണ്ടാകുന്ന ഫലത്തിനെ പകുത്തെ
ടുക്കുന്നവൻ ഒന്നാമൻ, പശുക്കളെ രക്ഷിച്ച പശുവിന്റെ പാല മുതലായതു ലാഭത
വിരിച്ചുവാങ്ങിവരുന്നവൻ രണ്ടാമൻ ഇതിലും കൃഷിയിൽ ഫലമുണ്ടാകയാൽ അ
തിൽ ഇതുപണം തരെണമെന്നും അപ്രകാരം തരാമെന്നും പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനെ പറഞ്ഞി
ട്ടുള്ള ഭാഗം കൃഷിക്കാരനും അപ്രകാരം തന്നെ പശുരക്ഷിക്കുന്നവനും ഭാഗവും പറ്റും ॥ ൬൭൮ ॥

അതെൽ ഷഡിതതൊയസ്യാൽ ക്ഷുദ്രം ബഹുത്വതൈവ ഹി ।
യോവികൎമ്മകരൊ ജ്ഞേയഃ ബലകൊ ദുൎമ്മതിഃകൃതഃ ।

മേൽപ്പെട്ടിയ വേലക്കാരിൽ ചുമതലായിട്ട വിചാരിക്കേണ്ടൻ അധികൎമ്മദേവനും അവ
നെയുള്ള കാൎയ്യങ്ങളിൽ വിചാരിക്കാനും ചുമതലായിട്ട വിചാരിക്കാനാകദേവ
വനും കുറ്റം ബഹുകാൎയ്യം വിചാരിക്കാനാകദേവനും ഉദ്യോഗത്തിനെന്നു ചൊല്ലി
ക്കെട്ടുന്നു ॥ ൬൭൯ ॥

ശൂദ്രകൎമ്മകരോ ഹ്യേതെ ചത്വാരഃ സമുദാഹൃതാഃ ।
അഥ ഷൾത്രിംശദ്ദാസാസ്തു ശേഷാ ദാസാസ്തു പഞ്ചകാഃ ।

മേൽപ്പെട്ടിയ പ്രകാരം ശിഷ്യനും അന്തെവാസിയും ഭൃതകനും അധികൎമ്മകനും ഇവ
ർ നാലു പെരും ശുഭകൎമ്മങ്ങളെ ചെയ്യുന്നവർ അശുഭകാൎയ്യങ്ങളെ ചെയ്യുന്നവർ
ദാസന്മാർ പതിനഞ്ചുവിധം ॥ ൬൮൦ ॥

കൎമ്മാദിയിവിധം പ്രൊക്തമശുഭം ശുഭമെവച ।
അശുഭം ദാസകൎമ്മോക്തം ശുഭം കൎമ്മകൃതം സ്മൃതം ।

അശുഭമെന്നും രണ്ടുവിധം ദാസന്മാരുടെ മൎമ്മശുഭം ശെഷമുള്ള കൎമ്മം ശുഭം. [illegible]

നാരദഃ। ഗൃഹദ്വാരാശുചിസ്ഥാന രഥ്യാവസ്കര ശോധനം,

ഗുഹ്യാംഗസ്പൎശനോച്ഛിഷ്ടവിണ്മൂത്രഗ്രഹണോജ്ഝനം। [illegible]

ഇഷ്ടതഃ സ്വാമിനശ്ചാംഗൈരുപസ്ഥാനമഥാന്തതഃ।

അശുഭം കൎമ്മ വിജ്ഞേയം ശുഭമന്യദതഃ പരം।

ദാസന്മാർ ചെയ്യെണ്ടുന്ന ശുഭകൎമ്മങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു. മുറ്റം മുതലായതിലുള്ളത

ൟക്കഷ്ടിൽ മുതലായത ശൊധന ചെയ്യുന്നതാകുക കുപ്പവാരിക്കളയുന്നതും പ

ശുനന്നാക്കുക വസ്ത്രശുദ്ധിവരുത്തുക രഹസ്യാംഗങ്ങളെ സ്പൎശിച്ച കഴുകുന്ന

തിന്റെ ഉച്ഛിഷ്ട മനസരിച്ചുപാൽ ഉച്ഛിഷ്ടം വിഷ്ഠമൂത്രംവാരിക്കളകതെച്ചുകള

യിക്കചെരുപ്പ വഴികൊടക്കുക ഇപ്രകാരമുള്ള കൎമ്മങ്ങൾ അശുഭങ്ങൾ। ഇത

ല്ലാതെ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ ശിഷ്ടശാന്തം മുതലായ കൎമ്മങ്ങൾ। [illegible]

കാത്യായനഃ। വിഷ്ഠാദൌജ്യ ജ്ഞാനചൈഷ്ഠ ന്യപകവരിതൽ ൿവരിമ।

ജ്ഞാനം പ്രായൊ ദാസിസ്യത് കൎമ്മാദ്യശാസ്ത്രഗ്രഹണബാധൽ,

മെൽപ്പറയിയ പ്രകാരമുള്ള കൎമ്മങ്ങളിൽ വിഷ്ഠമൂത്രങ്ങൾ കെട്ടുകളയുന്ന

തും നഗ്നനായിരിക്കുമ്പൊൾ കളിപ്പിക്കുന്നതും ഭവനത്തിൽ തന്നെ ഒരു പുറത്ത

ഉത്തമമായിട്ട പരകെട്ടികൊടുത്തിരുന്ന കൂടി മുതലായ വെല കെട്ടിപ്പിക്കുന്ന

തിന്റെ പാപിഷ്ടരിക്കുന്ന ഗൃഹദാസി മുതലായ ദാസികളുടെ മകൻ ചെയ്യെണം, [illegible]

നാരദഃ। ഗൃഹജാതസ്തഥാക്രീതൊ ലബ്ധൊ ദായാദുപാഗതഃ।

അനാകാലഭൃതസ്തദ്വദാഹിതസ്സ്വാമിനാശയഃ। [illegible]

മൊക്ഷിതൊ മഹതശ്ചൎണ്ണാൽ യുദ്ധപ്രാപ്തഃ പണെജിതഃ।

തവാഹമിത്യുപഗതഃ പ്രവ്രജ്യാവസിതഃ കൃതഃ। [illegible]

ഭക്തദാസശ്ച വിജ്ഞേയസ്തഥൈവ വഡവാഹൃതഃ,

വിക്രെതാചാത്മനശ്ശാസ്ത്രെ ദാസാഃ പഞ്ചദശാസ്മൃതാഃ।

ഗൃഹദാസ മുതലായ പതിനഞ്ചു വിധത്തിലുള്ള ദാസന്മാരുടെ ഭെദങ്ങളെ ക്രമമാ

യിട്ട ചൊല്ലുന്നു। ഭവനത്തിൽ തന്നെ ഉത്തമമായിട്ട ഒരു പുറത്ത കുടിയിരുത്തി

ദാസവൃത്തിചെയ്യുന്നതിന്നായിട്ട പാൎപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന വെലക്കാരിയുടെ മകൻ
ഗൃഹജാതൻ. ദ്രവ്യം കൊടുത്ത വിലക്കവാങ്ങപ്പെട്ടവൻ ക്രീതൻ. ഒരുത്തനാ
ൽ കിട്ടിയവൻ ലബ്ധൻ. അച്ഛന്മാരുടെ കാലത്തിൽ തന്നെ ദാസ്യവൃത്തിചെ
യ്യുന്നവന്റെ വക പകുതിയിൽ കിട്ടിയവൻ ദായോപാഗ
തൻ. ദുൎഭിക്ഷകാലത്ത കഞ്ഞികുടിപ്പാൻ വകയില്ലാതെ മരിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന
പനകഞ്ഞിമുതലായതകൊടുത്ത പിന്നെത്തതിൽ ദാസ്യവൃത്തിചെയ്യിപ്പാനാ
യിട്ടു സമയത്ത രക്ഷിക്കപ്പെട്ട ദാസൻ അനാകാലഭൃതൻ. വാങ്ങിച്ചിരിക്കു
ന്ന കടം കൊടുപ്പാൻ വകയില്ലാതെ ദാസ്യവൃത്തിചെയ്തിട്ടെങ്കിലും ഋണ
മൊചനം വരുത്താമെന്ന സമ്മതിച്ചുവന്നവൻ ഋണദാസൻ. യജമാനനാ
ൽ പണയം വെക്കപ്പെട്ടവൻ ആഹിതൻ. യുദ്ധത്തിൽ അപജയം വന്ന പിടി
ക്കപ്പെട്ടവൻ യുദ്ധപ്രാപ്തൻ. ചൊക്കട്ടാൻ ചൂതുമുതലായതിൽ ജയിക്കപ്പെ
ട്ടുവെങ്കിൽ നിനക്കുദാസനായിട്ട ഭവിക്കാമെന്ന പറയുന്നവൻ പണജി
തൻ. നിനക്കു ഞാൻ ദാസനായിരിക്കാമെന്നു താൻതന്നെ സമ്മതിച്ചുപോയ
വൻ സ്വയംവന്നൻ. പ്രവ്രജ്യാവസിതൻ ഇനിക്കുള്ളനാൾ വ
രെയും വെണ്ടും വസ്ത്രം ഭക്ഷണം, തന്നാൽ ഞാൻ ദാസ്യവൃത്തിചെയ്യാമെന്ന
പറഞ്ഞ ഭക്ഷണത്തിന്നായിട്ട വന്നവൻ ഭക്തദാസൻ. ഭവനത്തിൽ വെല
ചെയ്യുന്നതിന്ന പാൎപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ദാസിയെ അനുഗ്രഹിച്ചവനെ കൊണ്ടുചെ
ന്നവളുടെ യജമാനന ദാസനായിട്ട ഭവിക്കാമെന്നവന്ന ദാസൻ
ബഡവാഹൃതൻ. തന്നെത്താൻതന്നെ വിലക്കുവിറ്റ ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചവൻ
ആത്മവിക്രയി. ഇപ്രകാരം ദാസന്മാര പതിനഞ്ചുവിധം. അതിൽ മുമ്പെ
യന്ന ചൊദിക്കപ്പെടുന്നതും ഇവരത്രെ ആകുന്നു. ഇവരൊട സ്വാതന്ത്ര്യക്കാ
രില്ലാത്തവരാകുന്ന അറിഞ്ഞുകൊള്ളണം. ൧൫ ദാസന്മ.

അത്രൈഷ ചതുൎവ്വൎഗ്ഗൊ ദാസത്വാന്നവിമുച്യതെ.

പ്രസാദാൽ സ്വാമിനൊന്യത്ര ദാസ്യമെഷാം ക്രമാഗതം.

മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ പതിനഞ്ച ദാസന്മാരിൽ ഗൃഹജാതൻ മുതലായ നാല ദാസന്മാർ ദാ

സ്വാതന്ത്ര്യമുള്ളവരെന്നുമെങ്കിൽ എങ്ങ്മാനൻ പ്രസാദംകൊണ്ടുവരെണം ഇവ
രന്തന്റെ ദാസന്മാരാകകൊണ്ട ദാസ്യത്തിൽ നിന്ന മൊചനം വരികയില്ല। നാരദശ്ച।

വിക്രീണീതെ സ്വതന്ത്രസ്സൻ യഃ ആത്മാനം നരാധമഃ।
സ ജഘന്യതമസ്തെഷാം സൊപി ദാസ്യാന്ന മുച്യതെ॥

യാതൊരുത്തൻ താന്തന്നെ വിലയ്ക്കു ഒരുത്തനു വില കെട്ടുന്നൊ അവൻ എത്ര
യും ഇഷ്ടനായിട്ടുള്ള ദാസൻ ആയവൻ ദാസ്യത്തിൽ വരികയില്ല। നാരദശ്ച।

യാങ്കവകൃഃ। പ്രവ്രജ്യാവസിതൊ രാജ്ഞൊ ദാസ്സ ആമരണാന്തികഃ।

ഭ്രഷ്ടനായിട്ടുള്ള സന്ന്യാസി മരിക്കുന്നെടത്തൊളം രാജാവിനു ദാസ്യപ്രവൃത്തി
എടുത്ത ദാസനായിരിക്കണം। ഇതിന്റെ ദാസവിധി। നാരദശ്ച।

അനാകാലഭൃതൊ ദാസ്യാന്മുച്യതെ ഗൊയുഗന്ദദൽ।
ഭക്ഷിതാവാപി ദുർഭിക്ഷെ ന തച്ശുദ്ധ്യതി കർമ്മണാ॥

ദുർഭിക്ഷകാലത്തു രക്ഷിക്കപ്പെട്ടുംകൊണ്ട ദാസനായിട്ടുവന്നവൻ ദാസപ്രവൃത്തി
ചെയ്തില്ലെന്നുമെങ്കിൽ അവൻ ഭക്ഷിച്ചതിന്റെ ദ്രവ്യംവിലവെച്ച് ദ്രവ്യസംഖ്യ
പലിശയും കൂട്ടി കൊടുത്തുവെങ്കിൽ ദാസ്യമൊചനം വരും। അല്ലെങ്കിൽ
രണ്ടു ഗൊവിന്റെ വിലയെങ്കിലും കൊടുക്കെണം। അവൻ എടുത്ത വേല കൊണ്ട
തന്നെ ശുദ്ധി വരികയില്ല। നാരദശ്ച।

ആഹിതൊപി ധനന്ദത്വാ സ്വാമീ യദ്യേനമുദ്ധരെൽ।
ഋണന്തു സൊദയന്ദത്വാ ഋണീ ദാസ്യാൽ പ്രമുച്യതെ॥

പണയംവെക്കപ്പെട്ട ദാസനെ പണയംവെച്ചവൻ ദ്രവ്യംകൊടുത്ത എങ്ങ്മാനൻ വീ
ണ്ടെടുത്താൽ പണയംവാങ്ങിച്ചവനിടത്തിൽ നിന്ന ദാസ്യപ്രവൃത്തി വരുത്തണമെ
ന്ന ദാസൻ വാങ്ങിയിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യം പലിശയും കൊടുത്താൽ ദാസ്യമൊചനം വരും। നാരദശ്ച।

യുദ്ധഃ പ്രാപ്തഃ പണജിതഃ തവാഹമിതി ചാഗതഃ।
പ്രതിശീർഷപ്രദാനെന മുച്യതെ തുല്യകർമ്മണാ॥

യുദ്ധത്തിൽ പിടിക്കപ്പെട്ടവനും പിന്നെ ചൂതിൽ അവരാൽ ജയിക്കപ്പെട്ടുവന്ന ദാസനും
നിന്റെ ~~[illegible]~~ ദാസനായിരിക്കുമെന്ന സ്വയമായിട്ടുവന്ന ദാസനും ദാസ്യ

ഋണത്തിൽ നിന്ന മോചനം വരെണമെങ്കിൽ പകരം ഇവിടെ കൊടുത്ത ദാസ്യ മോചനം വരുത്തിക്കൊള്ളണം. നാരദൻ.

ഉത്തമാലഭ്യ പരമാൽ ഉത്തമൈഃ പ്രതിവിശുദ്ധ്യതെ
ദത്വാന്യം വെ കൎമ്മണാ തൽസമൊ ദാസഃ പ്രമുച്യതെ
ഗൃഹാൽ ബഹിൎഭാവയഷ്കൃത അബദ്ധാവാപ്തഃ

ഇതു സംവത്സരം ദാസ്യ പ്രവൃത്തി എടുക്കാമെന്ന കാലസംഖ്യ വെച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ കാലസംഖ്യ കഴിഞ്ഞുകൂടുമ്പോൾ ആയവന്ന ദാസ്യമോചനം വരും. നാരദൻ.

കാത്യായനഃ സ്വദാസീം യസ്തു സംഗച്ഛെൽ പ്രസൂതാ ച ഭവെത്തതഃ
അവെക്ഷ്യ ബീജം കാൎയ്യാ സ്യാൽ അദാസീ സാന്വയാ തു സാ.

തന്റെ വെലകൊടുത്തു വാങ്ങി ചിലവിടുന്ന ദാസിയോട സ്വാമിയായിട്ടിരിക്കുന്നവൻ സംസൎഗ്ഗം ചെയ്ത ഗൎഭം ഉണ്ടായാൽ പിന്നെത്തതിൽ ആ ദാസിയെ സന്തതിയോടുകൂടെ ദാസ്യമോചനവിധിപ്രകാരം ദാസ്യത്തിൽ നിന്ന മോചനം വരുത്തെണം. പിന്നെത്തതിൽ ദാസ്യപ്രവൃത്തി എടുപ്പിക്കരുത. നാരദൻ.

ദാസീസുതാൽ ദാസാൽ ദാസത്വം ന ച ഭവെൽ ഉൽകൃഷ്ടകൊ ജനിതൊ ദാസ്യാം ദാസസുതൊ ന ച

മെൽപ്പെട്ട ജാതിയിൽ ദാസിയെ കെട്ടിയവനെങ്കിലും മറ്റൊരുത്തനെങ്കിലും സംസൎഗ്ഗം ചെയ്തു സന്തതി ഉണ്ടായാൽ ആ സന്തതികൾ പിതൃജാതിസമമാക കൊണ്ട ദാസന്മാരായിട്ട ഭവിക്കയില്ല. നാരദൻ.

യശ്ചൈഷാം സ്വാമിനഃ കശ്ചിൽ മൊക്ഷയെൽ പ്രാണസംശയാൽ
സ ദാസത്വാൽ വിമുച്യെത പുത്രഭാഗം ലഭെത ച.

ഏതൊരു ദാസനെങ്കിലും സ്വാമിക്കു പ്രാണഭയം കൊണ്ട പ്രാണാപത്തു വന്നിരിക്കുമ്പോൾ ആ ഭയത്തിൽ നിന്നു സ്വാമിയെ രക്ഷിച്ചു വിട്ടിരിക്കുന്നു എന്നാൽ അന്നുമുതൽക്കു ആയവനെക്കൊണ്ട ദാസ്യപ്രവൃത്തി എടുപ്പിക്കരുത. പിന്നെത്തതിൽ ആയവനെ പുത്രനെപ്പോലെ രക്ഷിക്കെണം. അനാകാലകൃതദാസ്യമോചനപ്രകാരം. നാരദൻ.

സ്വദാസമിച്ഛേദ്യഃ കൎത്തുമദാസം പ്രീതമാനസഃ।
സ്കന്ധാദാദായ തസ്യാസൌ ഭിന്ദ്യാൽ കുംഭം സഹാംഭസാ। [illegible]
അക്ഷതാഭിസ്സപുഷ്പാഭിൎമ്മൂൎദ്ധന്യദ്ഭിരവാകിരെൽ।
നദാസ ഇത്യഥൊക്ത്വാ ത്രിഃ പ്രാങ്മുഖം തമഥൊത്സൃജെൽ।

ഒരു ദാസനായിരിക്കുന്നവന്ന ദാസ്യമൊചനം വരുത്തെണമെന്ന സ്വാമിക്കു ഇച്ശയുണ്ടായാൽ ആ ദാസനൊട കുടത്തിൽ വെള്ളം കൊരി തൊളിൽ നിന്നെടു(ത്ത) കുടം ഉടെച്ചു ആ ദാസന്റെ ശിരസ്സിൽ പുഷ്പവും അക്ഷതവും ~~[illegible]~~ കൂടട്ടി ട്ട ഇനി ദാസനല്ലെന്ന മൂന്നു പ്രാവിശ്യം പറഞ്ഞു പ്രാങ്മുഖനായിട്ട പൊകത്തക്കവ ണ്ണം പറഞ്ഞയക്കണം. പിന്നെയതിൽ ദാസ്യമൊചനം പെട്ട ദാസന്മാരൊക്കവെ രെപ്പൊലെ സംഭാഷണാദിയൊഗ്യരായിട്ട ഭവിക്കുമെന്നും ഇപ്രകാരം തന്നെ വെലപ്പെട്ടുവരുന്ന ദാസ്യത്തിങ്കൽ ദാസ്യമൊചനം വരുത്തും വിധിതന്നെ സ്മൃതിചന്ദ്രികയിൽ ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ട. ഇതിന്നു ദാസ്യമൊക്ഷപ്രകരണം।
[illegible]

കാത്യായനഃ। ദാസെനൊഢാ ത്വദാസീ യാ സാപി ദാസീത്വമാപ്നുയാൽ।
യസ്മാൽ ഭൎത്താ പ്രഭുസ്തസ്യാഃ സ്വാമ്യധീനഃ പ്രഭുൎയ്യതഃ।

ദാസനായിരിക്കുന്നവൻ ഉത്തമയായിരിക്കുന്ന നാരിയെ വെളി കഴിച്ചു എങ്കിൽ ആ ദാസന്നു സ്വാമിയുണ്ടെന്നാൽ ആയവളും ആ ദാസന്റെ കെട്ടിയവളും ആ ദാസിയായിട്ട ഭവിക്കും।
[illegible]

ഭാൎയ്യാ പുത്രശ്ച ദാസശ്ച ത്രയ ഏവാധനാഃ സ്മൃതാഃ।
യത്തെ സമധിഗച്ശന്തി യസ്യ തെ തസ്യ തദ്ധനം।

ഭാൎയ്യയും പുത്രനും ദാസനും ദാസിയും ഉണ്ടാക്കുന്ന ധനത്തിന്ന അവരവർ അവകാശികളല്ല. അവർ ഏതൊരുത്തന്റെ ഭാൎയ്യ മുതലായവരായിരിക്കുന്നു അവനെ സംബന്ധിച്ചവരാകുന്നു. ആ സംബന്ധപ്രകാരം ഭാൎയ്യയുടെ ധനം ഭൎത്താവിന്നും പുത്രന്റെ ധനം അഛ്ശന്നും ദാസന്റെ ദാസിയുടെ ധനം സ്വാമിക്കും അവകാശം. ഭൎത്താവ മുതലായവര ഇരിക്കുമ്പൊൾ ഭാൎയ്യ മുത ലായവൎക്ക സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലെന്നാകുന്നു. [illegible]

അസ്ത്രീയാ ത്വയാ ദാസീ ന ദാസ്യം ലഭതെ സാ ഭവെൽ।
നാദെവ ഭൂമ്യാദി ഗമെ ശ്രുതെനൊ ദാസതാം വ്രജെൽ।

ഒരുത്തന്റെ അടുക്കെ വെല എടുത്തവരുന്ന ദാസി അവന്നു ദാസിയായിരി
ക്കയില്ല. ദേവദാസികളിലവിന്ന കൊടുത്തു രക്ഷിച്ചവരുന്നവൻ ദേവദാസനാ
യിട്ടിരിക്കയില്ല. ന്യായം.

കാമാന്ത്യസംയുതായാന്തു ദാസികുൎവ്വ ബലാത്ക്രിയാ.

സംക്രമാദ്യെതവാന്ത്ര ദണ്ഡ്യഃ സ്യാദുത്തമാദപൈൽ.

ഒരുത്തി ഒരുത്തനെ കാമിച്ചു ശുശ്രൂഷിച്ചുവന്നാൽ അവൻ അവളെ ദാസിയാക്കി
യാലും പിന്നെ ഒരുത്തനൊട സംബന്ധിച്ചാലും ആയതവന്നു പാപമില്ല. ഇങ്ങി
നെ ചെയ്യുന്നവൻ ദണ്ഡ്യൻ. ന്യായം.

ബാലയാന്തിമദാസിഞ്ച ദാസിമിത്തിഹുവനക്കിയഃ.

പരിചാരകവത്തിം വാ പ്രാപ്തയാൽ പൂൎവ്വസാഹസം.

യാതൊരുത്തൻ ഉണ്ണനല്ല കൊടുത്തു രക്ഷിച്ചുവരുന്നവളെയും തന്റെ പുത്രന്റെ
ഭാൎയ്യയെയും തന്റെ ദാസിയെ ആലിംഗിച്ചുവരുന്നൊരുത്തനാൽ അവന്നു പൂ
ൎവ്വസാഹസദണ്ഡം വരും. ന്യായം.

അക്രോശമാനാം യൊദെനാ ദാസീം വിക്രീതവിക്ഷതി.

അനാപദിസ്ഥശക്തസ്സൻ പ്രാപ്തയാദിശതം ദമം.

തനിക്ക അടിമപ്പെട്ട വെലകാൎയ്യം എടുത്തുവരുന്ന ദാസിയെങ്കിലും ദാസനെങ്കിലും മ
റ്റൊരുത്തന വെലയെടുപ്പാൻ സമ്മതിക്കാതെ ഇരിക്കുമ്പോൾ തനിക്കും ഒരാപത്തി
ല്ലാതെ ശക്തനായിരിക്കുന്നവൻ ദ്രവ്യം മോഹിച്ച മറ്റൊരുത്തനു വില്പാൻ തുടങ്ങി
യാൽ ആയവനെക്കൊണ്ട ഇരുനൂറു പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിച്ച വിശ്വാസത്തെ
തിക്കണക്കപ്പെടും. ചട്ടം കെട്ടിക്കൊള്ളണം. അടിമപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ദാസിയെ ദാ
സന്മാർ വിലപ്പെടുന്നതു സമ്മതം തന്നെ എങ്കിലും തനിക്ക അടുക്കൽ പതിതാവസ്ഥ [illegible]
കില്ല. ഒന്നരാപത്തു വന്നപ്പൊഴും അടുപ്പിൽ ആകുമാറെന്നതാകുന്നു. ന്യായം.

[illegible]. [illegible] ദാസിം [illegible].

നൊ [illegible] പ്രശ്നൊദാഹരിതമൈവാതു [illegible].

ഒരുത്തന അടിമപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ദാസികളുടെ മെൽ മറ്റൊരുത്തൻ സംസൎഗ്ഗം ചെയ്തു

സന്തതി ഉണ്ടാക്കിയാൽ സന്തതിയുണ്ടാക്കിയവനു അവകാശമായിട്ടു വരികയില്ല। അതു
ദാസിയുടെ സ്വാമിക്കത്രെ അവകാശം। ഇപ്രകാരം ഒരുത്തന്റെ പശു കുതിര മുതലായതിൽ
മറ്റൊരുത്തന്റെ വൃഷഭം മുതലായതു ചേർന്നിട്ടുണ്ടാക്കിയ സന്തതിയിൽ വൃഷഭം മുത
ലായതിന്റെ ഉടയവനും അവകാശമായിട്ടുവരികയില്ല। മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം അന്യ
സ്ത്രീകളോടു മറ്റൊരുത്തൻ സംസർഗ്ഗം ചെയ്തുണ്ടാക്കിയാൽ ആ സന്തതിയുണ്ടാക്കുന്നവ
നും അവകാശം സിദ്ധിക്കയില്ല। അത്ര ശ്ലൊ।

ഓഘവാതാഹൃതം ബീജം ക്ഷെത്രെയസ്യ പ്രരോഹതി।
ഫലഭാഗീ യതഃ ക്ഷെത്രീ ന ബീജീ ലഭതെ ഫലം॥

ഒരുത്തന്റെ വിത്തു കാറ്റുകൊണ്ടെങ്കിലും വെള്ളംകൊണ്ടെങ്കിലും മറ്റൊരുത്തന്റെ
നിലത്തു ചെന്നു ഫലമുണ്ടായാൽ ആ ഫലത്തിന്നും നിലം ഉടയവനെത്രെ അവകാശം। വിത്തി
ന്നുടയവന്നു വരികയില്ല। അത്ര ശ്ലൊ।

ക്ഷെത്രികാനുമതെ ബീജം യസ്യ ക്ഷെത്രെ സമുത്സൃജെൽ।
തദപത്യമുഭയൊരെവ ബീജിക്ഷെത്രികയൊർമ്മതം॥

അന്യസ്ത്രീകളുടയവനൊടു പറഞ്ഞ സമ്മതം വരുത്തി ഉണ്ടാക്കുന്ന സന്തതിയും ഇരുവർക്കും
അവകാശമെന്നു വിധിച്ച അന്യസ്ത്രീയൊടു മറ്റൊരുത്തൻ സംസർഗ്ഗം ചെയ്തുണ്ടാ
ക്കിയ സന്തതിയിൽ ഇരുവർക്കും അവകാശം ഉണ്ടു। ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുവെച്ച ഒരുത്ത
ന്റെ നിലത്തിൽ മറ്റൊരുത്തൻ വിതച്ചിട്ടു അതിൽ ഫലമുണ്ടായാൽ വിത്തുടയവനു
വരികയില്ല। ഇതി ദാസീപുത്ര നിർണ്ണയഃ। അത്ര ശ്ലൊ।

ത്രിഷു വർണ്ണെഷു വിജ്ഞെയം ദാസ്യം വിപ്രസ്യ ന ക്വചിൽ।
വർണ്ണാനാമാനുലൊമ്യെന ദാസ്യം ന പ്രതിലൊമതഃ॥

ക്ഷത്രിയ വൈശ്യ ശൂദ്രന്മാരും വൈശ്യൻ ശൂദ്രന്മാരെയും ഇപ്രകാരം ജാതിക്രമമായിട്ടു
ചെയ്യെണം। ജാതിക്രമം പൊലെ ദാസ്യപ്രവൃത്തി ചെയ്യിക്കുന്നതല്ലാതെ വ്യതി
മായിട്ടു ക്രമം വിട്ടു ചെയ്യരുത്। അത്ര ശ്ലൊ।

സമവർണ്ണെ ദ്വിജാതീനാം ദ്വാദശാബ്ദസ്യ ഭക്തകാരയെൽ।
ശീലാധ്യയനസമ്പന്നെ ന്യൂനം കർമ്മകാരതഃ॥

തസ്മിന്നാശൂദ്രം കർമ്മ പ്രകൃഷ്ടിത മിഥ്യൊത്തമഃ।

ബ്രാഹ്മണസ്യ തു ദാസത്വാൽ നൃപതേജോ വിഹന്യതെ।

ബ്രാഹ്മണനെക്കൊണ്ടു ബ്രാഹ്മണർ ദാസ്യവൃത്തി ചെയ്യിക്കരുത. എത്രയും വെദശാസ്ത്രസമ്പന്നനായും നല്ലശീലത്തോടു കൂടിയവനായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണനെ ശുശ്രൂഷ ചെയ്യെണമെന്ന മറ്റൊരു ബ്രാഹ്മണന ഇച്ശയുണ്ടെങ്കിലും അശുദ്ധമായിട്ടുള്ള കർമ്മങ്ങളെ ചെയ്യരുത. ബ്രാഹ്മണൻ ദാസ്യവൃത്തി ചെയ്താൽ ഇവന്റെ വൃത്തികൾക്കു ദൊഷം വരും എന്നത്രെ।

നാരദഃ। സ്വധർമ്മത്യാഗിനൊന്യത്ര ദാരവദ്ദാസതാ മതാ।

വിക്രീയ്യ ന്യൂനം കർമ്മ വർണ്ണദാസ്യെ ത്വിയൊജയെൽ।

തഥൈവ ഉത്തമസാഹസദണ്ഡഃ।

സന്യാസിയായിട്ടുള്ളവൻ സന്യാസധർമ്മത്തെ വിട്ടു ഭ്രഷ്ടനായാൽ ആ സന്യാസി വർണ്ണജാതിയിൽ ജനിച്ചവനാകുന്നു എങ്കിലും തന്നെക്കാൾ ഉയർന്ന ജാതിയിലും ദാസ്യവൃത്തി ചെയ്യുന്നതിന അവൻ തക്കുള്ളവൻ യാതൊരുത്തനെ എങ്കിലും തന്റെ സമജാതിയിൽ ജനിച്ചവനെക്കൊണ്ടു ദാസ്യവൃത്തി ചെയ്യിക്കുന്നു എന്നാൽ ആയവനെക്കൊണ്ടു ഉത്തമസാഹസം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം എന്നത്രെ।

കാത്യാ। അന്തരാ തയൊനസ്യ വർണ്ണേഷു നൈവ ദാസത്വമിഷ്യതെ।

വിദ്യാധികസ്യ ജാതിസ്വസമിണൊ ഗുരുവൊപി ച।

ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാരാകുന്ന മൂന്നു ജാതികൾക്കും ഉന്നജാതിയിൽ ജനിച്ചവരെന്നും അഭിമാനം വരുത്തെണ്ടിരിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടും ദാസ്യവൃത്തി ചെയ്യിക്കയും അവരെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിക്കയും അരുത. ഇപ്രകാരം വിദ്യാധികനെക്കൊണ്ടും സമജാതിയിൽ ജനിച്ചവനെക്കൊണ്ടും ദായാദിക്കാരനെക്കൊണ്ടും ഗുരുവിനെക്കൊണ്ടും ദാസ്യവൃത്തി ചെയ്യിക്കരുത എന്നത്രെ।

മനുഃ। ശൂദ്രം തു കാരയെദ്ദാസ്യം ക്രീതമക്രീതമെവ ച।

ദാസ്യായൈവ ഹി സൃഷ്ടൊസൌ ബ്രാഹ്മണസ്യ സ്വയംഭുവാ।

ബ്രാഹ്മണർ ശൂദ്രരെ ദാസ്യവൃത്തി ചെയ്യിക്കുന്നതിനായിട്ടു സ്വർണ്ണം കൊടുത്തു വിലക്കു മെടിച്ച ശൂദ്രനെക്കൊണ്ടും അല്ലാത്തവനെക്കൊണ്ടും ചെയ്യിക്ക

ക്കും ദാസ്യത്തിൽനിന്നൊഴിക്കാം। ഇതി ദാസാധികാരണം। അഭ്യുപെത്യാശുശ്രൂ
ഷാപദം സമാപ്തം। ഇനി വെദനാനപാകർമ്മപ്രകരണം। [illegible]

നാരദഃ। ഭൃത്യാനാം വെദനസ്യൊക്താ ദാനാദാനവിധിക്രിയാ।

വെദനസ്യാനപാകർമ്മ തദ്വിവാദപദം സ്മൃതം।

വെല ചെയ്യുന്നവർക്ക് ഇന്നവിധത്തിൽ കൂലി കൊടുക്കേണമെന്നും ഇന്നവിധത്തിലു
ള്ള വെലക്കാർക്ക് കൂലി കൊടുക്കേണ്ടാ എന്നും ഉള്ള വിധിയെ ചൊല്ലുന്ന വിവാദ
ത്തിനു വെദനാനപാകർമ്മമെന്നു പെര്। [illegible]

ഭൃതായ വെദനം ദദ്യാൽ കർമ്മസ്വാമീ യഥാക്രമം।

ആദൌ മദ്ധ്യെവസാനെ വാ കർമ്മണൊ യദ്വിനിശ്ചിതം।

വെല ചെയ്യിപ്പിക്കുന്നവൻ ചെയ്ത വെലക്കാർക്കും വെല ചെയ്യിക്കുന്ന എജമാനൻ
കൂലി കൊടുക്കേണം। ദിവസമൊന്നിന് ഇത്ര പണം തരാമെന്ന മുമ്പിൽ തന്നെ പറഞ്ഞ
നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള കൂലി എടുപ്പാൻ തുടങ്ങുമ്പൊൾ എങ്കിലും വെലയുടെ മദ്ധ്യത്തിങ്ക
ലും അന്തത്തിങ്കലെങ്കിലും കൊടുക്കേണം। [illegible]

ഭൃതാവനിശ്ചിതായാന്തു ദശഭാഗമവാപ്നുയാൽ।

ലാഭഗൊവീര്യസസ്യാനാം വണിഗ്ഗൊപകൃഷീവലാഃ।

കൂലി നിശ്ചയിക്കാതെ വെല ചെയ്യിച്ചു എങ്കിൽ അപ്പൊൾ കൂലി കൊടുക്കേണ്ട
ന്റെ പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു। കച്ചവടത്തിൽ വെല ചെയ്യിച്ചാൽ അതിൽ വ
രുന്ന ലാഭത്തിൽ പത്തിലൊന്നും പശുരക്ഷ കഴിക്കുന്നവർക്ക് പാലിൽ പത്തിലൊന്നും ഉ
ഴവു വെല ചെയ്യിച്ചാൽ വിളവിൽ പത്തിലൊന്നും ഇപ്രകാരം വെലക്കാർക്കു പങ്കു
ണ്ണ കൊടുപ്പിക്കേണം। [illegible]

ബൃഹസ്പതിഃ। ത്രിഭാഗം പഞ്ചഭാഗം വാ ഗൃഹ്ണീയാൽ സീരവാഹകഃ।

ഭക്താച്ഛാദഭൃതഃ സീരാൽ ഭാഗം ഗൃഹ്ണീത പഞ്ചമം।

ജാതസസ്യാൽ ത്രിഭാഗന്തു പ്രഗൃഹ്ണീതാപരൊഭൃതഃ।

ഒരുത്തൻ പ്രയത്നം ചെയ്ത കൃഷി ചെയ്യുന്ന ഉഴവുനിലത്തിൽ കൃഷി ചെയ്തു വിളവുണ്ടായാൽ
വിളവിൽ മൂന്നിലൊരു പങ്കെങ്കിലും അഞ്ചിലൊരു പങ്കെങ്കിലും കൃഷി ചെയ്യുന്നവ

കൊടുക്കെണം. ഭൃത്യദാസനെക്കൊൽ അഞ്ചിലൊരുപങ്കും മറ്റുള്ളദാസന്മാരെക്കൊ
ൽ മൂന്നിലൊരുപങ്കും കൊടുപ്പിക്കെണം. നൃസ്മൃ

പ്രജാപതിഃ। സമുദ്രയാനകുശല ദേശകാലാർത്ഥദർശിനഃ।
നിയച്ഛെയുസ്താം ഭൃതിയാനുസാര്യാൽ പ്രാഗനുക്തായധി।

ഇന്നവെലക്കുകൂലിതരാമെന്ന നിശ്ചയിക്കാതെ ഇരുന്നാൽ പിന്നെ അന്നത്തിൽ എജമാ
നന്മാവെലയെടുക്കുന്ന ദാസന്മാർക്ക്. പശുക്കളൊടും ഉൾപ്പെട്ട വ്യാപാരങ്ങളും
ദെശത്തിന്റെ അവസ്ഥയും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവർ തിരിച്ചറിഞ്ഞു നിശ്ചയിക്കുന്നകൂലി
എജമാനൻ കൊടുക്കയും ദാസൻ വാങ്ങിക്കയും വെണം. നൃസ്മൃ

ബൃഹസ്പതിഃ। ഗൃഹീതവെതനഃ കർമ്മ നകരൊതി യദാ ഭൃതഃ।
സമർത്ഥശ്ചെദ്ദാപ്യസ്യാദ്ദ്വിഗുണന്തച്ച വെതനം।

വെല ചെയ്യാമെന്ന സമ്മതിച്ച കൂലിയും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു രൊഗാദികൂടാതെ ശ
ക്തനായിരിക്കുമ്പൊൾ തന്നെ വെല ചെയ്യാതെ ഇരിക്കുന്നു എങ്കിൽ ആയവനെക്കൊ
ണ്ടു വാങ്ങിച്ച കൂലിയും ഇരട്ടിയും തിരിയെ കൊടുപ്പിച്ച ഗതിപൊലെ പ്രായശ്ചിത്തം
ചെയ്യിപ്പിക്കെണം. നൃസ്മൃ

നാരദഃ। കർമ്മാകുർവ്വൻ പ്രതിശ്രുത്യ കാര്യൊ ദത്വാ ഭൃതിം ബലാൽ
കാലെ പൂർണ്ണെ ത്യജൻ കർമ്മ ഭൃതിനാശമവാപ്നുയാൽ।

വെലക്കുവരാമെന്ന സമ്മതിച്ച വെച്ച വെലയെടുക്കുന്ന സമയത്തിൽ വെലയെടുക്കാതെ
ഇരുന്നു എങ്കിൽ ആയവന്നു കൊടുപ്പാനുള്ള കൂലിയും കൊടുത്ത ബലാൽക്കാരത്തൊ
ടെങ്കിലും വെലയെടുപ്പിച്ചുകൊള്ളെണം. ഇത്രദിവസം വെലയെടുക്കാമെന്ന സമ്മതി
ച്ചവന്ന വെലയെടുത്തവരുമ്പൊൾ ആയവധി കഴിയുന്നതിന്നു മുമ്പിൽ വെലയെടുക്കാതെ
മതിയെന്നു തന്നെ പൊയെങ്കിൽ മുമ്പിൽ എടുത്ത വെലെക്കുള്ള കൂലിയും ആയവന്നു വരിക
യില്ല. നൃസ്മൃ

ശംഖഃ। ക്രെതാ നാർത്തൊ നകുര്യാദ്യൊ ദർപ്പാൽ കർമ്മ യഥൊദിതം।
സ്വാമിനൊ ദൊഷാദപക്രാമൻ യാവൽകൃതമവാപ്നുയാൽ।

വെലയെടുക്കുന്നതിന്നു വന്നവനെ എജമാനൻ മര്യാദഭംഗമായിട്ട ശകാരിക്കുന്നുസ

സരിഷ്കാൻ വഹ്നാതെ ഒരു മാനകൻ ദൊഷം കൊണ്ട വെലപ്പെട്ടു പൊകുന്നവൻ
മദ്ധ്യത്തിൽ പെരയെട്ടിൽ ചെയ്ത പെല കൂലിയും ആയവനസിദ്ധിക്കും. ൻൻദ്ധ്യ।

മന്ത്രിഃ ഷ്ടിതൊനാമെഷാനമനുഷ്യാദ്വൈരാദ്യാൽ കല്പയെതോത്തം।
സദന്ന്യഃ കൃച്ഛ്രലാഘ്രമെഷ്ഷാമനമെദയശ്ചാനൃ പെദ്ദ്നഃ।

വെലപ്പെട്ടു പൊകുന്നവരിൽ മരുരൊഗാദികൾ കൂടാതെ സ്ഥാനത്തിരിക്കുമ്പൊൾ
ശ്രാദ്ധം കൊണ്ട വെലപ്പെട്ടിക്കാതെ ഉരുന്ന പെട്ടിൽ ആയവന കൂലിയുടെ ഫാന്തി
ആപത്തിന്ന അർദ്ധകൃച്ഛ്രം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. ൻൻ വചനം।

ആജ്ഞാവല്ക്യഃ അതാഭ്യെ ദെവികാനൃണാം ഭാണ്ഡം ദാപയെദ്ബാഹകൈ।
പ്രസ്ഥാനവിഘ്നകൃതഞ്ചൈവ പ്രദാപ്യൊഷ്ടഗുണം ഭൃതം।

മദ്ധ്യാദപൊലെ ആകുന്ന കൂലിയും നിശ്ചയിച്ച മദ്ധ്യകാരന്ത്ര (പാത്രം) ഇന്നാട്ടിൽ പത്തിനൊ
ന്നൊമത്തം പറഞ്ഞപെട്ടിച്ച പക്ഷം മദ്ധ്യതലൊയതന്റെ ഉടൽ എത്തിക്കാതെരാ
ജിക്കൈദെവികൊപദ്രവം കൂടാതെ ഉപെക്ഷ ദൊഷം കൊണ്ടെ മദനപാന്തി
പത്തിയാൽ മദ്ധ്യകാരനെ കൊണ്ട ഉടയവനവകരം മദ്ധ്യമതടക്കുല്യം അ
ന്തിനെ വില മെല്ലം കൊടുക്കിക്കെണം. ഇന്നമാസം ഇത്ര കിഴ്ച ഇന്ന ദിവസത്തിന്ന ഇത്ര
വൃദ്ധകവിവാഹം കല്യാണയാത്ര കാൎയ്യത്തിനായിട്ട ഇന്നടത്തിൽ പൊകെണമെന്നു
പിന്നെ പറഞ്ഞ കൂലിയും നിശ്ചയിച്ചു ചട്ടം കെട്ടിയിരിക്കുമ്പൊൾ ആ ദിവസത്തിന്ന
സമ്മതവരാമെന്ന ഏറ്റിരുന്നവൻ ആ സമയത്ത വരാതെ വിവാഹവിഘ്നം വരുത്തിയാൽ
ആയവനെ കൊണ്ട അവിടെ നിശ്ചയിച്ച കൂലി എട്ട കൊടുപ്പിക്കെണം. ൻൻ വചനം।

ദൃക്കമാന്തെ സ്വകം ഭാരം ത്യക്ത്വാ പെടിസന്നധെന।
ദീക്ഷിതർപ്പാദസംസ്കാരം പുത്രൊപൃന്ദു ദക്ഷിതൊവിധി।

ഇന്ന ദിവസത്തിൽ യാത്ര പുറപ്പെട്ടു പൊകെണമെന്നും അതിന്ന കൂലി ഇത്ര തരാമെന്നും
നിശ്ചയിച്ചിട്ടെ പൊരെണമെന്നും പറഞ്ഞ ഉത്തരം സമ്മതിച്ച ഏറ്റിരുന്നവൻ യാത്ര പുറപ്പെ
ട്ടിരുന്നതിന്റെ മുമ്പിൽ തന്നെ അപ്പൊൾ ഞാൻ വരികയില്ലെന്ന പറഞ്ഞു പെട്ടിൽ ആയവ
നെ കൊണ്ട നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്ന കൂലിയിൽ ഏഴിലൊരു പങ്കും കറഞ്ഞായിരം
പിന്നം പെട്ട വിരിനന്തരത്തിൽ വിഘ്നം വരുത്തിയവനെ കൊണ്ട നാലിലൊരു
പങ്കും പാതിവഴി വന്നും പെട്ട പൊയതിൽ ആയവനെ കൊണ്ട നിശ്ചയിച്ചിരിക്കു
ന്ന കൂലി മുഴുവനും കൊടുപ്പിക്കെണം. അതിന്ന തന്നെ കൂലി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ

ആയതും മെലെ ചൊല്ലിയ പ്രകാരമുള്ളതു കൊടുപ്പിക്കെണം. ഒരുത്തനെ ഒരുത്ത
ൻ പൊകുന്നതിനായിട്ട വരെണമെന്ന കല്പിച്ചും അയച്ചു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നവ
നെ ത്തള്ളി വെറിട്ടാക്കി കൊണ്ടുപൊയാൽ മെൽ ചൊല്ലിയ പ്രകാരം പുരുഷകാര
നും ഒന്നെ മാനനെക്കൊണ്ടു കൊടുപ്പിക്കെണം. ന്യായം।

കാത്യായനഃ। ഗ്രാമെഷു ച പഥി സഹായസ്ത്വാനാരൊഗാൎത്ഥമെവ ച।
ബ്രഹ്മയാൻ സാഹസം പ്രാപ്തം ഗ്രാമമെത്യ മഹാലയൻ।

വഴിനടക്കുമ്പൊൾ സഹായത്തിനായിട്ടു വരുന്നവനെങ്കിലും ഒരു രൊഗ
മെങ്കിലും ഉണ്ടായാൽ ഉപെക്ഷിക്കുന്നവൻ ഒരു ഗ്രാമം മുതലായതിൽ ആയവനെക്കൂട്ടി
കൊണ്ടു ചെന്നിട്ടു മൂന്നുദിവസം താനും കൂടിയിരുന്നു രക്ഷിക്കെണം. ഈ പ്രകാരം
ചെയ്യാതെ വഴിമെൽ വെച്ചു തന്നെ ഇട്ടുവെച്ചുപൊയാൽ ആയവനെക്കൊ
ണ്ടു പ്രഥമസാഹസം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിക്കെണം. ഇതി യൊഗക്ഷെമാവധിഃ।
ന്യായം—

ശുല്കം ഗൃഹീത്വാ പണ്യസ്ത്രീ നെഛന്തീ ദ്വിഗുണം വഹെൽ।
അനിഛൻ ശുല്കദാതാപി ശുല്കഹാനിമവാപ്നുയാൽ।

യാതൊരു വെശ്യാസ്ത്രീ ഒരുത്തനൊടു ഭൊഗത്തിനായിട്ട ഇത്ര പണം ത
രെണമെന്ന നിശ്ചയിച്ചു പണം വാങ്ങിച്ചുംകൊണ്ടു പിന്നത്തതിൽ ഭൊഗത്തി
ന സമ്മതിച്ചില്ലെങ്കിൽ ആ വെശ്യാസ്ത്രീയെക്കൊണ്ടു വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തിനെ ഇരട്ടി
കൊടുക്കുന്നവനെക്കൊടുപ്പിക്കെണം. പണം കൊടുത്തവൻ തന്നെ ഇവളുടെ ഭൊ
ഗത്തിന ഇഛയില്ലെന്നും തന്ന ദ്രവ്യത്തിനെ തിരിയെ തരെണമെന്നും ചൊ
ദിച്ചാൽ കൊടുത്തവന ദ്രവ്യം പരികയില്ല. ന്യായം।

ബൃഹസ്പതിഃ। പ്രാപ്തിനാ സൎവ്വമാപ്നൊതി ഗ്രാഹകസ്ത്വപരായണാ।
അശക്ത്യാ ച നാഗഛെദ്ദൈവവ്യാധ്യാദിവാസിതാ।

മെൽ ചൊല്ലിയ പ്രകാരം ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന വെശ്യാസ്ത്രീ ഒരു വ്യാധി
കൊണ്ടെങ്കിലും തളൎച്ചകൊണ്ടെങ്കിലും ഇഛയാതെ ആയിപ്പൊയിട്ട്
ചെൽകുമ്പൊൾ എങ്കിലും തന്റെ കാൎയ്യത്തിൽ വൃത്തിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ
എങ്കിലും ദ്രവ്യം കൊടുത്തവന ഇഷ്ടമായ സംസൎഗ്ഗം വരാഞ്ഞാലും വാ
ങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തിന ഹാനി വരികയില്ല. ന്യായം।

നാരദഃ। ആക്രുശ്യ പണ്യസ്ത്രീയം ഗൃഹീത്വാ മദനസ്ത്രീയം।

ആ ക്രുദ്ധ ഏക സംഗങ്ങൾ ഖാദന്നന്നവധ്ധിദി॥

അയോനൌ യസ്സമാക്രാമേദ്ബഹുഭിർവ്വാപി വാസയേൽ।

ശുല്കേ അഷ്ടഗുണം ദാപ്യോ വിനയന്താവദേവ തു।

ഇതു മുമ്പം തരാമെന്ന പറഞ്ഞ വേശ്യാസ്ത്രീയോട ഭോഗം ചെയ്തും വെച്ച പി
ന്നെ അതിൽ കൊടുക്കാതെ ഇരുന്നാൽ ആയവനെ കൊണ്ടും ദന്തങ്ങൾ കൊ
ണ്ടും നഖങ്ങൾ കൊണ്ടും ഉപദ്രവിക്കയായിട്ട് അതിക്രമിച്ച ഭോഗിച്ചു ഭോഗി
ക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടും യോനിദ്വാരം ഒഴിച്ച മറ്റുള്ള ദ്വാരങ്ങളിൽ ഭോഗി
ക്കുന്നവനെ കൊണ്ടും നിശ്ചയിച്ചുവെച്ചതിൽ എട്ടുവകക്കൂട്ടി വേശ്യാ
സ്ത്രീക്കും കൊടുപ്പിച്ച അത്രയും പണം അവനെ കൊണ്ട പ്രായശ്ചിത്തം
ചെയ്യിപ്പിക്കേണം॥

ഗൃഹീത്വാ വേതനം വേശ്യാ ലോഭാദന്യത്ര ഗച്ഛതി,

താം ദമന്താപയേദ്ദ്വിഗുണം ഭാടകം।

ഒരുത്തൻ വക്കൽ മുമ്പം വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ട പിന്നെ അതിലോഭ ആശ കൊണ്ട
മറ്റൊരുത്തനിടത്തിൽ പോയാൽ ആയവളെ കൊണ്ട പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യി
ച്ച അമ്പിൽ വാങ്ങിച്ച മുമ്പം തിരിയ കൊടുപ്പിക്കേണം॥

വസ്ത്രാദ്യുപയോഗാർത്ഥം കാമുകാന്നിത്യ ഗൃഹോഷിതാ।

തത്സമക്ഷം തു കാര്യേഷു ഇന്ദ്രിയൈന്നഃ പ്രകീർത്തിതഃ।

മേൽ എഴുതിയ കാൎയ്യങ്ങൾ കൊണ്ട വ്യവഹാരമുണ്ടായാൽ വേശ്യയുടെ
ഗൃഹത്തിൽ പതിവായിട്ട പാൎക്കുന്നവരായും വേശ്യാവരന്മാരായും ഇരി
ക്കുന്ന പുരുഷന്മാരെ കൊണ്ട കാൎയ്യം നിശ്ചയം വരുത്തേണം॥
ഇതി വേശ്യാസ്ത്രീവിധിഃ।

നാരദഃ। പരഭൂമൌ ഗൃഹം കൃത്വാ സ്തോമം ദത്വാ വസേത്തു യഃ।

സ തൽഗൃഹീത്വാ നിൎഗ്ഗച്ഛേത്തൃണകാഷ്ഠേഷ്ടകാദികം।

ഒരുത്തന്റെ തറയിൽ മറ്റൊരുത്തൻ ഭവനം കെട്ടി പാൎക്കുന്നവൻ കല ആൎത്താരയു
ടവിന മാസം തോറും മാസം ഒന്നിന ഇത്രപണം തരാമെന്ന നിശ്ചയിച്ചതിൻ

വല്ലം മാസത്തൊറും ഇത്ര ഭാടകപണം കൊടുത്തു പാൎത്തുകൊള്ളാം എന്നു
ഭവനം കെട്ടിയവൻ ആസ്ഥലം ഉപെക്ഷിച്ചു മറ്റൊരു സ്ഥലത്തിൽ പൊകുമ്പൊൾ
അവനായിട്ടു അന്നെരത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നിട്ട ഓലത്തടികൾ മുതലായി
ട്ടുള്ളതൊക്കയും കൊണ്ടുപൊകയും ആം। ൧൧൧ ആമതു।

നിൎമ്മാണിനാപരിത്യക്താ ഉപൎദ്ദൃമാവനിഷ്ഠിതം।
നിശ്ചനൃണാന്തം ശ്രീ ഗൃഹിയാൽ കാരണാൽ। ൧൧൧ ആമതു।
യാന്യെവ തൃണകാഷ്ഠാദി ഇഷ്ടകം വാ നിവെശിതം।
നിൎഗ്ഗച്ഛൻ സൎവ്വമാദദ്യാൽ ഭൂമിസ്വാമിനിവെദയൻ।

മറ്റൊരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ ഭവനം കെട്ടിയിരിക്കുന്നവൻ ആ ഭൂമിക്കു കൂലി
യായിട്ടു മാസം ൧ന്ന ഇത്ര പണം തരെണമെന്നു നിലത്തിന്റെ ഉടയവനൊടു മുമ്പിൽ തന്നെ
പറഞ്ഞ നിശ്ചയം ചെയ്യാതെ ഭവനം കെട്ടി ഇരിക്കുന്നവൻ താൻ ആ നി
ലം ഉപെക്ഷിച്ചു മറ്റൊരു ദിക്കിൽ പൊകുമ്പൊൾ അതിൽ വന്നതായിട്ടു കൊ
ണ്ടുവെച്ച ഇട്ടിക ഓല മരം മുതലായതു ഒന്നും ഭവനം കെട്ടിയവ
ൻ എടുക്കയില്ല। നിലത്തിന്റെ ഉടയവന്റെ പക്കൽ മെൽ എഴുതിയ വകകൾ ഒക്കെയും
ഏല്പിച്ചുവെച്ചു പൊകയും വെണം। ൧൧൨।

കാത്യായനഃ। ഗൃഹവാസ്തൂപണാദീനി സ്വാമിനൊനാഷ്ടകൃദ്വൻ।
താവൽ വൃദ്ധിം സഭാടകം।

ഒരുത്തന്റെ ഭവനമെങ്കിലും പെട്ടകം കൊടുക്കുന്ന പാത്രം മുതലായതും കച്ചവടം ചെ
യ്യുന്നതിനായിട്ടു കെട്ടിയിരിക്കുന്ന സ്ഥലവും വാങ്ങി അനുഭവിക്കുന്നവൻ
മാസം ഒന്നിന ഇത്ര ദ്രവ്യം തരാമെന്നും ഇത്ര മാസം ഇരിക്കുമെന്നും
എന്നും പറഞ്ഞു വാങ്ങിച്ച വകകൾ ആയവധി കഴിഞ്ഞിട്ടു കൊടുത്തി
ല്ലെങ്കിൽ പിന്നത്തിൽ കൊടുക്കുന്നാൾവരെയും കൂലിയും വാടകയും കൊ
ടുക്കണം। ൧൧൩।

നാരദഃ। സ്വാമ്യെ ഭാവിനി ബന്ധാനിയുക്തകാലാനുപാനയെൽ।
ഗൃഹിത്വാ ഉപയെൽ ഭൂമിം നാഷ്ടൊ ഭൊഗ്യ സൎവ്വഭാടകം।

[illegible] എണ്ണശർക്കര മുതലായത കെട്ടിനക്കിയ കൊണ്ടുവിന്നു മററൊരുത്ത
ന്റെ വകയായിട്ട തൊൽ ഉരുക്കൾ മുതലായതിനെ പാടകത്ത അവഴി വെച്ച വാങ്ങി
ച്ചിരുന്നാൽ ആയവഴിക്ക കിരിയെ കൊണ്ട ചെന്ന കൊടുക്കെണം. പാടകത്ത വാ
ങ്ങിച്ചിരുന്നവൻ പശുവിനെ ദൈവികരാങ്ങിക്കൂ ഉപെട്ടുവം കൂടാതെ വാങ്ങിച്ചവന്റെ
ഉപെക്ഷദൊഷം കൊണ്ട കുറയചെതമെങ്കിലും ചിലവൻ ഹാനിയെങ്കിലും വന്നാൽ
ആയത വൃത്താന്തമായിട്ട ഉചിത കൊടുക്കണമെങ്കിലും ആയതിന്റെ വില കൊടുക്കത്തക്ക
ങ്കിലും ചെയ്യെണം. ഇതിന്റെ വിധി വെതനന വാക്കൽ പടംസമാവതും. ഇത
ഇക്ഷാമിവ ദാഷിവിവാദം. ൧൧൨.

മനു. പശുഷു സ്വാമിനാം ചൈവ പാലനാഞ്ച വ്യതിക്രമെ।
വിവാദം സമ്പ്രവക്ഷ്യാമി യഥാവദ്ധർമ്മതത്വതഃ॥

പശുക്കളെ മെച്ചു രക്ഷിക്കുന്ന ഇടയൻ മുതലായവൎക്കും പശുവിന്റെ ഉടമസ്ഥന്മാ
നാം കൂലി മുതലായത കൂട്ടി തമ്മിൽ തൎക്കം വന്നാൽ അതെപ്പൊൾ നിശ്ചയിക്കെ
ണ്ടുന്ന വിധി പ്രകാരത്തെയും പശുക്കൾ ചെന്ന പാപത്തിൽ അകപ്പെട്ടാൽ അതിന്റെ ചെതം
മുതലായതിന്റെ വിധിയും സംഗതിവശത്താൽ ധൎമ്മതത്വത്തിൽ ചൊൽ പാനുഭൂതാക
കൊണ്ട ആയത ചൊല്ലുന്നു. ൧൧൩.

ഗവാം ശതാദ്വത്സതരീ ധെനുസ്സ്യാദ്ദ്വിശതാദ്ഭൃതിഃ।
പ്രതിസംവത്സരം ഗൊപെ സന്ദൊഹശ്ചാഷ്ടമെഹനി।
യത്രാധന്യൃതാക്ഷീരഭാഗൊ ദെയ ഇഷ്ട മെവിലം।

ആയ പശുക്കൾ മെച്ചു രക്ഷിക്കുന്നവൻ സംവത്സരത്തൊറും ഒരു നൂറായെതിൽ ഒരു പശു
ക്കിടാവും ഇരുനൂറു പശുവിനെ മെച്ചു രക്ഷിച്ചാൽ ആയവൻ കൂലിയായിട്ട ഒരു
പ(ശു)സത്തിന് ഒരിക്കൽ കറക്കുന്ന പശുവിന്റെ പാലാകെയും ഒരു സംവത്സരത്തിങ്കൽ
കറക്കുന്ന പശുവിനെയും അതിന്റെ കിടാവിനെയും കൊടുക്കെണം. ൧൧൪.

ഉപാനയെദ്ഗൊപായ പ്രത്യഹം രജനീക്ഷയെ।
ചീൎണ്ണാൻ പീതാംശ്ച താൻ ഗൊപഃ സായാഹ്നെ പ്രത്യുപാനയെൽ।
യഥാൎപ്പിതാൻ പശൂൻ ഗൊപഃ സായം പ്രത്യൎപ്പയെത്തഥാ।

ഉടമസ്ഥൻ കാലത്തു പശുക്കളെ എണ്ണിക്കൊടുത്ത വെളിയിൽ കൊണ്ടുചെന്ന

176

നഷ്ടത്തിൻ പങ്കം തിറ്റിവെള്ളം കൊടുത്ത അന്യമാനുഷമയത്നതാൽ കേടുവരാ

ത്തിനെ ഒക്കെയും ഉടയവന കൊടുക്കെണം. ഇ പ്രകാരം ദെവസംബന്ധത്തിലും

ചെയ്യെണം. ൧൧൭'

മനുഃ। ദെവതാദ്രവ്യകാലെ രാത്രൗ സ്വാമിനികൽ ഗ്രഹെ।

യൊഗക്ഷെമെ ഹൃതം ഹാരയെദ്യഃ പാലൊ ദ്രവ്യതാമിയാൽ। ൧൧൮।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। പ്രമാദമൃതനഷ്ടാംശ്ച പ്രദാപ്യഃ കൃതവെതനഃ।

പെറ്റിയിൽ കൊണ്ടുചെന്ന മാടു മെച്ചുവരുമ്പൊൾ നഷ്ടത്തിൻ പങ്കം രക്ഷിക്കാത്ത

ദൊഷം കൊണ്ടും ഇഷ്ടാതെശ ബന്ധം പൊറ്റിമെക്കുന്നവന്റെ ദൊഷം കൊണ്ടും

പകൽ പശുക്കൾക്ക അപകടം ഹാനിവന്നാൽ അവനെക്കൊണ്ട ഉത്തരം പറയി

ച്ച പശുക്കളെയും കൊടുപ്പിക്കെണം. ൧൧൯'

വ്യാസഃ। ബാലഗ്രഹെ ബന്ധഷാതെ തഥാ രാഷ്ട്രസ്യ വിഭ്രമെ।

യൽപ്രനഷ്ടം ഹൃതം പാപ്യാൽ ന ബാലന്തത്ര കിൽബിഷം।

പശുക്കൾക്ക നൊയി മുതലായതു കൊണ്ട ഹാനി വന്നു എങ്കിൽ ആയതും രാജ്യത്തി

ങ്കെ ഉപദ്രവം പറ്റിയിരിക്കുമ്പൊൾ നശിച്ചുപൊയതും മറൊരുത്തൻ അപഹരിച്ചു

കൊണ്ടുപൊയതും മാടു മെക്കുന്നവൻ ഉത്തരം പറവാൻ ന്യായമില്ല. ൧൨൦'

നാരദഃ। ക്ഷാമെ ഷൾഗൊപ്യസന്നം ഗൊപ്യായശ്ചൊന്നതശക്തിതഃ।

അശക്തസ്തു ഗൊഷ്ടഗതസ്വാമിനന്തന്നിവെദയെൽ।

പെറ്റിയിൽ മാടു മെച്ചുവരുമ്പൊൾ പ്രാണിമാൎഗ്ഗങ്ങളുടെ ഭയമെങ്കിലും ചൊരന്മാ

രുടെ ഭയമെങ്കിലും പശുക്കൾക്ക വന്നാൽ തന്നാലാകുന്നെടത്തൊളം തെളിവിലും

പ്രയത്നങ്ങൾ ചെയ്ത ആ ഭയത്തെ നിവൃത്തി വരുത്തെണം. ആയതിന ശക്തിയി

ല്ല എങ്കിൽ ഉടനെ തന്നെ ഓടിച്ചെന്ന പശുക്കളുടയവനെ ഗ്രഹിപ്പിക്കെണം. ൧൨൧

ആപ്ത്യായശ്ച ന പാലിക്കൊശൻ സ്വാമിനെ ചാന്നിവെദയെൽ।

ദാതുമർഹതി ഗൊപാലസ്താമിനയതണ്ഡം ച രാജനി।

മെൽ ചൊല്ലിയ പ്രകാരം പശുക്കൾക്ക ചൊരർ മുതലായവരുടെ ഉപദ്രവം കൊണ്ട

പറ്റിയിരിക്കുമ്പൊൾ ആയതിനു നിവൃത്തിക്കായ ഇങ്ങു പ്രയത്നം ചെയ്യാതെയും പ്രാണിമാൎഗ്ഗ

ങ്ങൾ വന്നാൽ തെളിവിലിച്ച പറയാതെയും ഇതിനു ശക്തിയില്ലെങ്കിൽ പശുവുടയ

വനെ ഉടമെപ്പനുഗ്രഹിക്കാതെയും ഇതുന്നാൽ പശുവെ മെയ്ക്കുന്നവൻ ചെതം
വന്നപൊലയ പശുക്കളെ ഉടയവനു കൊടുക്കുന്ന പ്രായശ്ചിത്തവും ചെയ്യെണം। ൧൧൫।

പാപമൊക്ഷാൎത്ഥിനാ ശക്ത്യാ പാലെ ദണ്ഡാവിഷിക്കയൊ।
അദ്യ ത്രയൊദശഗുണം സ്വാമിനൊ ദെയമെവ വാ।

പശുക്കളെ രക്ഷിപ്പാൻ നിക്കിയവൻ ഒരാവൻ നഷ്ടത്തിൻ പക്ഷം രക്ഷിച്ച രക്ഷിക്കാ
തെ ഉപെക്ഷിച്ചിരുന്ന കാരണത്താൽ പശുക്കൾക്കു ഹാനിവന്നാൽ ആയവ
നെക്കൊണ്ട പതിമൂന്നു പണം പ്രായശ്ചിത്തവും ചെയ്യിച്ചു നഷ്ടമായ പശുക്ക
ളുടെ വിലയെങ്കിലും പകരം പശുക്കളെങ്കിലും ഉടയവനു കൊടുക്കെണം। ൧൧൬।

നാരദഃ। അജാവികെ സംരുദ്ധെ വൃകൈഃ പാലെ ത്വനായതി।
പ്രസഹ്യ വൃകൈ ഹന്യാൽ പാലെ തൽ കിൽബിഷം ഭവെൽ।

ആടു മുതലായ പശുക്കളെ മെയ്പ്പ ഒരുത്തൻ ഏല്പിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ ചെന്നായ മുതലായ
ദുഷ്ടജന്തുക്കൾ പലരും ആടിനെ ഹിംസിപ്പാൻ വന്നാവെങ്കിൽ അവയൊടു ദുഷ്ടജന്തുക്കൾ
വന്ന കൊന്ന ആടു മുതലായതിനെ മെയ്ക്കുന്നവനെക്കൊണ്ട ഉടയവനു കൊടുപ്പി
ക്കെണം। ൧൧൭।

നഷ്ടം വിനഷ്ടം കൃമിഭിഃ ശ്വഹതം വിഷമെ മൃതം।
ഹീനം പുരുഷകാരെണ പ്രദദ്യാൽ ഗൊപ ഏവ തൽ।

രക്ഷിപ്പാൻ ഏല്പിച്ചിരിക്കുന്ന പശുവിനെ കള്ളൻ കൊണ്ടുപൊകകൊണ്ടും കൃമി
കളുടെ ഉപദ്രവംകൊണ്ട നശിച്ചുപൊയതും ചെന്നായ മുതലായ ദുഷ്ടജന്തുക്കൾ
കൊന്നതും കുഴികളിൽ വീണു മരിച്ചതും മെയ്ക്കുന്നവൻ രക്ഷിക്കാത്ത കാരണത്താ
ൽ വന്ന ദൊഷമാകുന്നു എങ്കിൽ ആയതു മെയ്ക്കുന്നവൻ തന്നെ ഉടയവനു കൊടു
ക്കെണം। തെറ്റിപൊയത അറിഞ്ഞിട്ടെ താൻ ഉടനെ രക്ഷിച്ചു എങ്കിൽ ആയതും ക്രിമി
കൾ മുതലായതു ഉപദ്രവം ഏല്ക്കാത്ത മെയ്ക്കുന്നവൻ ചെയ്യാൻ ഉള്ള പ്രയത്നങ്ങൾ ഒക്കെയും
ചെയ്തു രക്ഷിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ മരിച്ചുപൊയെങ്കിൽ ആയതും മെയ്ക്കുന്നവൻ ഉടയ
വനു കൊടുപ്പാനാവശ്യമില്ല। പകൽ ഉള്ള സമയം കാലത്തെ ഇരിക്കുന്നവെങ്കിൽ മെയ്ക്കുന്നവൻ

...നശിച്ചുപൊയവസ്തുവിന്റെ വിലമുതലായതകൊടുക്കെണം ഇതസത്യം

അനെനസർവ്വപാലാനാം വിവാദസ്സമുദാഹൃതഃ

[illegible] പാലസ്യ [illegible] ഇതസത്യം

മാഷാം ക്ഷെത്രെ ... പാലെനചപാലിതാഃ [illegible]

പശുസ്വാമിദ്രവ്യാണാം തെഷാം [illegible] നാൽ

പശുക്കളെ മെച്ചപ്പെടുത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്ന തിറ്റികൊടുക്കുന്നു കഴിച്ചുവരുമ്പൊൾ അതിൽ വിലപശുക്കൾ മരിച്ചുപൊയാൽ മരിച്ചുപൊയ പശുവിന്റെ വാലും തലയും തൊലിയും കൊമ്പും നരമ്പും ഗൊരൊചനവും എടുത്തുവെച്ചവൻ കാണിക്കെണം. അല്ലെങ്കിൽ ഇവൻ തന്നെ അപഹരിച്ചുവെന്ന ഇങ്ങിനെ കല്പനതന്നെ ധനം ആയിട്ടവിക്കും. മെൽപറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഒന്നും കാണിച്ചുവെങ്കിൽ ശുദ്ധനാകും. അനെകർക്കിടയിൽ കൊടുക്കുന്നതുമുതലായതിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ വിവാദം വന്നാൽ ഈ പ്രകാരമെ തെളിയിക്കുന്നതാ. ഇതസത്യം യാജ്ഞവല്ക്യഃ

യാജ്ഞവല്ക്യഃ ഗ്രാമ്യെച്ഛയാ ഗൊപ്രചാരം ഭൂമിരാജവശെനവാ

ധനുശ്ശതപരീണാഹൊ ഗ്രാമക്ഷെത്രാന്തരംഭവെൽ

പശുക്കൾ സഞ്ചരിക്കുന്നതിനായിട്ട ഗ്രാമത്തിന്റെ വിസ്താരത്തിന അനുസരിച്ചുകൊണ്ടു ഇങ്ങനെ സ്ഥലമായിട്ടു ഇരുപത്തു ഗ്രാമത്തിനും ഇടയിൽ വിട്ടിരിക്കണം. നടുവിൽ ഗ്രാമങ്ങൾ തമ്മിൽ ഒക്കെയും വിട്ടകൊടുക്കെണം. ഇതസത്യം

ദ്വെശതെ ഖർവ്വടസ്യസ്യാൽ നഗരസ്യ ചതുശ്ശതം

പട്ടണത്തിങ്കൽ ഇരിക്കുന്ന വിധത്തിന്റെ വിസ്താരമുള്ള ഭൂമിയും നഗരത്തിങ്കൽ നാലുവിധത്തിന്റെ വിസ്താരമുള്ള ഭൂമിയും പശുക്കൾ സഞ്ചരിക്കുന്നതിന വിട്ടകൊടുക്കെണം.

അന്വപതിത്യ [illegible] വിവിക്തസ്യഃ പശവൊ യദി

നതത്ര പ്രണയെ ദണ്ഡം പതിന്നിഃ പശുരക്ഷണം. ഇതസത്യം

പശുഗ്രാമവിവിസ്താരത്തെ ക്ഷെത്രെത്രൊ [illegible]

അകാമതഃ കാമചാരീ ചൊരവദ്ദണ്ഡമൎഹതി।

പലരും നടക്കുന്ന മാൎഗ്ഗത്തിന്റെ സമീപത്തിലും വസ്തുക്കൾ സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടു ക്ഷാനായിട്ടു പാൎക്കുന്ന കാലവും അനതിക്രമിക്കുന്ന കാരണം സമീപത്തിൽ ഉരക്കുന്ന നിലങ്ങളിൽ ഉഴുതിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്റെ ചുറ്റിൽ വെലികെട്ടി ഉറപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശം യിട്ടെണം. വെലികെട്ടായ്കിൽ ആ നിലങ്ങളിൽ വന്ന പശുക്കൾ പൈരുകളെ അശിച്ചാൽ ആ പശുവിനെ മെക്കുന്നവനു ദോഷം വരികയില്ല. മെക്കുന്നവൻ തന്നെ അരക്ഷിതമായിട്ടു പശുവിനെ വിട്ടു പൈരുകളെ അശിപ്പിച്ചാൽ അവന്നു ചൊരന്നുള്ള പ്രായശ്ചിത്തം മെക്കുന്നവനു വരികയും ചെയ്യും. ഇതിന്നു ഉദാഹരണം എന്നൎത്ഥം।

കാത്യായനഃ। പഥി ക്ഷേത്രേ വൃതിഃ കാൎയ്യാ യാമുഷ്ട്രോ നാവലോകയേൽ।

നലംഘയേൽ പശുൎന്നാശ്വോ നഭിന്ദ്യാദ്യാം ച സൂകരഃ।

ജനങ്ങൾ നടക്കുന്ന പെരുവഴിയുടെ സമീപത്തിൽ ഉരക്കുന്ന നിലങ്ങളിൽ പശുക്കൾ വന്നു വിളെച്ചിരിക്കുന്നതു അശിക്കാതെ ഇരിക്കത്തക്കവണ്ണം വെലികെട്ടെണം. ആ വെലി ഒട്ടകത്തിന്നു കാണാതെ ഉന്നതമായും പശുക്കൾ ചാടിപ്പിടാതെ ഇരിക്കത്തക്കവണ്ണം, പന്നിയും നായും മുഖമിട്ടു കടക്കാതെ ഇരിക്കത്തക്കവണ്ണവും വെലികെട്ടെണം എന്നൎത്ഥം।

നാരദഃ। അകൃതേ തു വൃതൌ ക്ഷേത്രേ പശുഭിൎന്നൈവ ദാപയേൽ।

മൂൎദ്ധ്വെ നഷ്ടിക്ഷേവാൽ ഗ്രൈവേയം സ്വാമിനസ്സാക്ഷിണാഃ।

മെൽ പെരുവഴിയിൽ നിലങ്ങളിൽ പൈരുകൾ കിടക്കുന്ന സമയത്തിൽ അതിന്നു പശുക്കൾ ചാടി അശിക്കാതെ ഇരിക്കത്തക്കവണ്ണം വെലിശക്കെട്ടിക്കൊള്ളെണം. വിതക്കൾ ചാടിക്കൊള്ളെ വിളഞ്ഞു സമ്പാദിച്ചു പശുക്കൾ വന്നു ഭക്ഷിച്ചു രസമുണ്ടു പോയാൽ പിന്നെ അതിൽ പശുക്കളെ ഉടയവന്മാൎക്കു കുറ്റം വരുന്നതാകകൊണ്ടു മുമ്പിൽ തന്നെ വെലിയെങ്കിലും പ്രയത്നം ചെയ്തു പിന്നെ കെട്ടിക്കൊള്ളെണം എന്നൎത്ഥം।

ഗോഭിസ്തു ഭക്ഷിതം ധാന്യം സ്വാമിനൈവ തു ദാപയേൽ।

ക്ഷേത്രിണോ ഗോമിനാ ചൈവ യഥാ ധാന്യം സമുദ്ഭവേ।

ഒരുത്തന്റെ ഉഴുതിരിക്കുന്ന നിലത്തിൽ മറ്റൊരുത്തന്റെ പശുക്കൾ വന്നു വിളഞ്ഞ

ഴിച്ചു എങ്കിൽ ആ നിലത്തിന്റെ സമീപത്തിൽ ഉള്ള അയൽക്കാരരുടെ ...ഴിവു

വന്ന പാകത്തെ ക്കണ്ടെഴുതിയവർ നിശ്ചയിക്കും പക്ഷെ ഉള്ള ധാന്യം നിലത്തിന്റെ

ഉടയവന ആ പാട്ടുടയവൻ കൊടുക്കേണം। ഇത്യർഥഃ।

കാത്യായനഃ। യാവത്സസ്യം വിനശ്യേത്തു താവത്ക്ഷേത്രീയഭിശോഷിതഃ

ഇതിന്നു മേൽ എഴുതിയ പ്രകാരമെ അർത്ഥമാകുന്നതു. ഇത്യർഥഃ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। മാസാനഷ്ടൗ തു മഹിഷീ സസ്യഘാതസ്യ കാരിണീ।

ദണ്ഡനീയാ തദർദ്ധന്തു ഗൌസ്തദർദ്ധമജാവികം।

സമമേഷാം വിവീതെപി ഖരോഷ്ട്രം മഹിഷീസമം।

ഒരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ മറ്റൊരുത്തന്റെ എരുമ ഇറങ്ങി പയിരു തിന്നു എങ്കിൽ ആ

എരുമ ഉടയവനെക്കൊണ്ടു എട്ടു മാഷ ആയിരിക്കും ഉള്ള സ്വർണ്ണവും പശു ഇറങ്ങി തിന്നു എ

ങ്കിൽ നാലു മാഷവും ആടെങ്കിൽ രണ്ടു മാഷവും സ്വർണ്ണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം,

ഇപ്രകാരം പശുക്കളെ തീറ്റിക്കുന്നതിന്നായിട്ടു ഒരുത്തൻ വിലക്കു വാങ്ങിക്കിനവള്ളെമാ

കയറിക്കുന്നവർക്കു ഉള്ള കാട്ടിൽ ചെന്നു മറ്റൊരുത്തന്റെ പശു എരുമ മുതലായവ

ഒന്നിച്ചു കിടക്കിച്ചു എങ്കിൽ ആ പശു ഉടയവനെക്കൊണ്ടു മേൽ എഴുതിയ പ്രകാ

രം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. കഴുതയും ഒട്ടകവും പയിരുകളെ തിന്നു എ

ങ്കിൽ എരുമ തിന്നതിന്നു സമമായിട്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ഇത്യർഥഃ।

നാരദഃ। വസതാമുപഹരണം ദണ്ഡം സ്വാമിനോ നാശപാലനം

ഒരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ ഇറങ്ങി മറ്റൊരുത്തന്റെ എരുമ മുതലായവ പയിരുകളെ തി

ന്നു വെച്ചു നശിപ്പിച്ചു എങ്കിൽ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞതിൽ പക്ഷെ ഉള്ള പ്രാ

യശ്ചിത്തത്തിന്നു ഇരട്ടിയും കിടാങ്ങളെ ഉരുക്കൾ കെട്ടിന പയിരു മുഴിച്ചു. വെച്ചു നശിപ്പി

ന്നതിന് ഇടന്ന വെങ്കിലും മുമ്പിൽ ചൊല്ലിയ പ്രായശ്ചിത്തത്തിന്റെ നാലു പങ്കും എരുമ

മുതലായതിന്റെ ഉടയവനെക്കൊണ്ടു കെട്ടിച്ചെയ്യിക്കേണം. ഇത്യർഥഃ।

ന തത്ര സ്വാമിനോ ദോഷഃ സസ്യഘാതപാലയെഷതി।

ചതുഷ്ടാത്തപാലേന സസ്യഘാതെന്യതൊദയെഃ। ഇതി

യാനഷ്ടാപാലദോഷേണാ ഗൊസ്സസ്യത്തിനാശയെൽ।

നതത്ര ഗോമിനോ ദണ്ഡഃ പാലസ്തദ്ദണ്ഡമൎഹതി।

പശുക്കളെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ട കൂലിയും കൊടുത്ത ഒരുത്തനെ ആക്കിയിരുന്നവന്റെ അവ

കൻ പശുക്കളെ രക്ഷിക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ ആ പശു ... ക്കുന്നവനെ കൊണ്ട പ്രായശ്ചിത്തം

ചെയ്യിക്കേണം। പശു ഉടയവനു പ്രായശ്ചിത്തം പറ്റുകയില്ല। പശുക്കളെ രക്ഷിപ്പാൻ ആ

ക്കിയിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിലും ആ സ്ഥലത്തിന്റെ സമീപത്തിലും പശുക്കൾ പൈരുകൾ ഭക്ഷിച്ചുകളക

ന്നവൻ മുതലായ അനർത്ഥം ഉടയവനാക കൊണ്ട അധിപ്പം ചിലവും ഉടയവനെ കൊ

ണ്ടതന്നെ കെട്ടി കൊടുപ്പിക്കേണം എന്നൊ ശാസ്ത്രം। ഇതി

അദണ്ഡ്യാഹസ്തിനൊശ്വാ പ്രജാപാലസ്തൈത്രിതാഃ।

അദണ്ഡ്യാ സസ്യാനകൃദ്ഗ്രഹഷഭാഃ ഉതലക്ഷണാഃ। ഇതി

അദണ്ഡ്യാ ആഗന്തുഗൌപശ്ചാന്തികാ ഛാതിസാരിണീ।

അദണ്ഡ്യാ ശ്ചൊൽസവെദെവപശ്രാദ്ധാദ്യെഷ്വ പകല്പിതാഃ।

മഹൊക്ഷൊത്സൃഷ്ടപശവഃ സൂതികാഗന്തുകാദയഃ।

കൃഷികളെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ട ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന ആനകുതിരകളും ഇരിക്കുന്ന പശു

ക്കളും ദേവകളെക്കുറിച്ചായിട്ടുള്ള ബലം ചാർത്തി വിട്ടിരിക്കുന്ന കാളകൾ പശുക്കൂട്ടത്തിൽ

നിന്നു ദിക്കറിയാതെ പോന്ന പശുവും സാരമുള്ള പശുവും പ്രസവിച്ച പത്തു ദിവസം കഴി

യാതെ ഇരിക്കുന്ന പശുവും ഗോക്കളെ ഉത്സവദിവസത്തിലും തന്റെ പിതാവ മുതലായിട്ടു

ള്ളവരുടെ ശ്രാദ്ധദിവസങ്ങളിലും ദേവകൾക്കു മായിട്ടിരിക്കുന്ന പശുവും മഹാവൃഷഭ

ങ്ങളും വൃഷോത്സൃഷ്ടമായിരിക്കുന്നതിൽ ഉടയവനാക കൊണ്ട നിയോഗിക്കപ്പെ

ട്ട പശുക്കളുടെ പൈരുകൾ അഴിച്ചെന്നാകിൽ ദണ്ഡങ്ങൾ ഇല്ല। ഇതി

കാത്യായനഃ। ഗവാം നിൎഗ്ഗച്ഛതാം കാമാൽ ക്ഷമിൽപാശെച്ഛമാദൃതഃ।

ഗസെനിഘ്നസസ്യഘ്നതൊ ദൊഷസ്സാമിപാലയെൽ।

പശുക്കളെ ഓടിച്ചുംകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ഒരുപശു മൂന്നാമതുള്ളിന്നും ചെന്ന് പൊർവള്ളി

ന്റെ ഇളയ പൈരുകൾ കടിച്ചെങ്കിൽ അതൊപ്പോഴും പശു ഉടയവനും പശു രക്ഷിക്കുന്ന

വനും ദോഷം പറ്റുകയില്ല। ഇതി സസ്യഘാതദണ്ഡസ്വാമിപാലവിവാദപ്രകരണം

സമാപ്തം। ഇനി സമായനവാദം പ്രകരണം। ഇതി

ബൃഹസ്പതിഃ। ഗ്രാമശ്രേണിഗണാനാഞ്ച സങ്കേതസ്സമയക്രിയാ।

സാധ്യകാര്യ്യേ ഉത്സാഹകാര്യ്യേ ധർമ്മകാര്യ്യേ തഥൈവ ച॥

ഗ്രാമജനങ്ങളും സമൂഹക്കാരും ഇങ്ങിനെ ഒരോരൊ വിധത്തിലുള്ള ഉദ്യോഗക്കാരരും അവരവരുടെ ജാതിധർമ്മം നടക്കേണ്ടുന്നതിനായിട്ട ഗ്രാമധർമ്മം മുതലായതിനായിട്ടും പൊതുവിൽ ധർമ്മകാര്യ്യം നടക്കേണ്ടുന്നതിനായിട്ടും. ഗ്രാമജനങ്ങൾ എല്ലാവരും കൂടി സമ്മതം ചെയ്ത ആ ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു കാര്യ്യമുണ്ടായാൽ എല്ലാവരും കൂടി വന്ന ഇപ്രകാരം നടക്കേണമെന്നും ഇന്ന ധർമ്മകാര്യ്യം ഇന്നപ്രകാരം നടക്കേണമെന്നും ഗ്രാമജനങ്ങൾ എല്ലാവരും കൂടി നിശ്ചയിച്ചു വെക്കുന്ന ചട്ടത്തിനും ഇപ്രകാരം ഉപാധികൾ മുതലായവരും ഉപാധ്യായർ മുതലായവർ ഇന്നപ്രകാരം നിശ്ചയിച്ചു വെക്കുന്ന ചട്ടത്തിനും സമയക്രിയ എന്നും സങ്കേതമെന്നും പേര। ഇതി॥

കോശേന ലേഖ്യക്രിയയാ മദ്ധ്യസ്ഥൈർവ്വാ പരസ്പരം।

വിശ്വാസം പ്രഥമം കാര്യ്യം കുര്യ്യുഃ കാര്യ്യാണ്യനന്തരം॥

മെൻ എഴുതിയ ഗ്രാമജനങ്ങൾ എല്ലാവരും കൂടി നിശ്ചയം ചെയ്തെങ്കിലും നടക്കേണ്ടും കാര്യ്യത്തിന എല്ലാവരും കൂടി ഒരു ഓലയെഴുതി വെച്ചെങ്കിലും തമ്മിൽ തമ്മിൽ സത്യം ചെയ്തെങ്കിലും മെൽ നടക്കേണ്ടും കാര്യ്യത്തിന ഒരുത്തരെ മദ്ധ്യസ്ഥരാക്കിയെങ്കിലും എല്ലാവരും കൂടി വിശ്വാസം വരുത്തി പിന്നെത്തതിൽ കാര്യ്യങ്ങളെ ചെയ്യെണം ഇതി॥

ബൃഹസ്പതിഃ। ദ്വിത്രാഃ പഞ്ച വാ കാര്യ്യാഃ സമൂഹഹിതവാദിനഃ।

കർത്തവ്യം വചനം തേഷാം ഗ്രാമശ്രേണിഗണാദിഭിഃ॥

ഗ്രാമകാര്യ്യം മുതലായതിനെ വിചാരിക്കുന്ന വിടത്തിൽ ഇന്നവണ്ണം നടക്കേണ്ടുന്നതിന്ന രണ്ടു പെരെങ്കിലും മൂന്നു പെരെങ്കിലും അഞ്ചു പെരെങ്കിലും അധികമിത്ര പെരെങ്കിലും നിശ്ചയിച്ച അവരെക്കൊണ്ട് ഇതിലധികം അറിവുണ്ടാക്കി അതിന അധികമായാൽ അവരവരുടെ ബുദ്ധി ഒരോരൊ പ്രകാരം പ്രവൃത്തിക്കുന്നതാകകൊണ്ട എല്ലാവരും കൂടി കാര്യ്യം നടത്തുവാൻ എത്രെയും പ്രയാസമായിട്ടുവരും എന്നതുകൊണ്ട പ്രാണികളെ അധികമായിട്ട് അറിയരുത। അവരുടെ വാക്കിനെ സമിച്ച ശെഷം ഉള്ളവരും നടക്കേണം ഇതി॥

വിദ്വേഷിണോ വ്യസനിനഃ ശാലീനാലസഭീരവഃ

183

ഷണ്ഡാന്ധവൃദ്ധബാലാശ്ച ന കാൎയ്യാഃ കാൎയ്യചിന്തകാഃ।

ഇതിൽ ചെകിടന്മാരായും നപുംസകന്മാരായും കണ്ണുപൊട്ടന്മാരായും
യവന്മാരായും ലുബ്ധന്മാരായും ആലസ്യംകൊണ്ടു പ്രവൃത്തി ചെയ്വാൻ മടിയുള്ളവന്മാരായും വൃ-
ദ്ധന്മാരായും ബാലന്മാരായും ഇരിക്കുന്നവരായും ഇരിക്കുന്നവരെക്കൊണ്ടു കാൎയ്യ-
ങ്ങൾ ആലോചിച്ചു നടക്കേണ്ടുന്നതിന്നു മന്ത്രികളായിട്ടു കൂട്ടരുത.

ശുചയോ വേദധൎമ്മജ്ഞാ ദക്ഷാ ദാന്താഃ കുലോത്ഭവാഃ।

സൎവ്വകാൎയ്യപ്രവീണാശ്ച മന്ത്രിണഃ കാൎയ്യചിന്തകാഃ।

പ്രാജ്ഞന്മാരായിരിക്കുന്നവരും ധൎമ്മശാസ്ത്രം അറിയുന്നവരായും സമൎത്ഥന്മാരായും ക്ഷമയുള്ള-
വരായും നല്ല കുലത്തിൽ ജനിച്ചവരായും എല്ലാ കാൎയ്യവും നടത്തുവാൻ ശക്തിയുള്ള-
വരായും ഇരിക്കുന്നവരെ മന്ത്രികളായിട്ടു രാജകാൎയ്യത്തിലാക്കേണം.

അവിരോധേന ധൎമ്മസ്യ നിൎദ്ദിഷ്ടം രാജശാസനം।

തൈസ്സ്വപാലനപരം പൂൎവ്വം കൎത്തവ്യന്നൃപാജ്ഞയാ।

വേദശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന ധൎമ്മത്തിന്നു വിരോധം കൂടാതെ രാജാവു ക-
ല്പിച്ചിരിക്കുന്ന ചട്ടത്തിന്നു കുറവു വരുത്താതെ രാജാജ്ഞപ്രകാരം ജനങ്ങൾ ഓൎക്കേണം.

ആജ്ഞാപ്രവൃത്തിതാൻ ധൎമ്മാൻ യോ നരോ ന പാലയേൽ।

സ പാപോ ദണ്ഡ്യശ്ച ലോപയൻ രാജശാസനം।

രാജാവിനാൽ വെക്കപ്പെട്ട ചട്ടത്തിൻ പ്രകാരമുള്ള ധൎമ്മങ്ങളെ പരിപാലനം ചെ-
യ്യാതെ അതിക്രമിച്ചു നടക്കുന്നവൻ രാജശാസനം അഴിക്കുന്നവനാകകൊണ്ടു
അവൻ പാപിയായും ദണ്ഡ്യനായും ഭവിക്കും. ഉത്സമയസ്ത്രിയാ.

ഗണ്ഡ്വ്യം ഹരേദ്ദ്രവ്യം സമ്പീഡ്യം ച ഫലയേൽ സഃ।

സൎവ്വസ്വാഹരണം ഉത്താരണ്ഡ്യാദി പ്രവാസയേൽ,

സൎവ്വസ്വം മുതലായ വെവ്വേറുതൽ അപഹരിക്കയും സൎവ്വസ്വം കാരമുതലായവര വെച്ചി-
രിക്കുന്ന ചട്ടമല്ലാത്തവ നടത്തിയ കാൎയ്യം വഴിപോലെ ചെയ്യേണം അല്ലെങ്കിൽ കാ-
ൎയ്യം സംഗതിപോലെയും ചെയ്യേണം.

മതൈദ്ദൃഷ്ടെവധെക്ഷിപ്രം വായസ്കമ്പിൽ കുശതെനരഃ।

ചതുസ്സുവർണ്ണാൻ ഷണ്ണിഷ്കാൻ തസ്യ ദണ്ഡാപയിതയതാ।

മതൃദംശം ചെയ്തനടക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടു വെച്ചിരിക്കുന്ന ചുട്ടതിൻ പങ്കുള്ളകാ ർത്തനടത്തുവാൻ ശക്തിയുള്ളവനാകുന്ന നടത്താതെ ഉപെക്ഷിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ ആയവനെക്കൊണ്ടു നാലു സുവർണ്ണമെങ്കിലും ആറു മാഷമെങ്കിലും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കണം। ഇതര്യഥ്യ।

കാത്യായനഃ। ശവകേശൈർദ്ദുഷ്ടിമാനം ബ്രാഹ്മണസ്യ ഭക്ഷണം।

ഭക്ഷണം ശമയെദ്രാജാ ദുഷ്ടം സമെയലംഘിനം।

വെച്ചിരിക്കുന്ന സങ്കേതം അഴിച്ചു നടക്കുന്നവൻ ബ്രാഹ്മണനെങ്കിൽ ആദ്ദുഷ്ടനാ ബ്രാഹ്മണനെ തടവ വെച്ചിട്ടു ശവത്തിന്റെ കേശം കൊണ്ടു പിടിച്ചു നഗരത്തി ദ്രുപ്രസിദ്ധമെദ്ദൃഷ്ടിവാക്കു അവനെ പുറത്തിൽ കളയണം। ഇതര്യഥ।

ബൃഹസ്പതിഃ। അത്യന്തദണ്ഡ്യകപാടെദ്ദുത്സാഹസികഥാ।

ശത്രുസേവകൻ്വധിതൻ പഞ്ചമ്യശ്ചതനാഃ।

അത്യന്തദണ്ഡം രഹസ്യമായിട്ടൊരുവരും കുറ്റമില്ലാതിരിക്കുന്ന കാര്യത്തിനെ പുറത്തുപലരൊടു പറയുന്നവനെയും തമ്മിൽ പരമാർത്ഥമായിട്ടെദ്ദംപരുത്തിരിച്ച ഒന്നുണ്ടാക്കുന്നവനെയും സാഹസം ചെയ്യുന്നവനെയും ശത്രുക്കൾക്കു സ്വരുപ കാര്യം രാജാവിനെ ചെയ്തിട്ടിട്ടുള്ളവനെയും സംശയിക്കാതെ അധികൈഷ പമായിട്ടുള്ളവാക്കുപറയുന്നവനെയും ആസ്ഥാനം മുതലായതിൽ നിന്ന പുറത്തിൽ ആക്കിക്കളയണം। പിന്നെ അതിൽ അവരെക്കൊണ്ടുകൂടാ। ഇതര്യ।

ശത്രുസാധാരണം ഭൃത്യാൽ ക്ഷിപ്രമെവിദ്യമെവച।

സാക്ഷിക്രിയാം വിഹനൊയ്യാസന്തിഷ്ഠൂസു മതാഃപരാൽ।

എല്ലാവരും കൂടി പൊതുവായിട്ടു വെച്ചിരിക്കുന്ന ധർമ്മത്തിനെ ആധിക്ഷെപം ചെയ്യ ന്നവനെയും സാക്ഷി പറയുന്നതു അഴിക്കുന്നവനെയും ആസ്ഥാനസ്ഥാനത്തിൽ നിന്നു പുറത്താക്കിക്കളയണം। ഇതര്യഥ।

ഭക്ഷപരെദ്ദപത്രാം പാസം ഭക്തായെന ഘൊരപെത്,

കുർവ്വസ്തദാ ദണ്ഡ്യസ്തു ദൊഷമദൾയൻ,

ഒരുവൻ പന്തിയിൽ കൂടിയിരുന്ന ഭക്ഷിച്ചുവരുന്നവനെയും ഒരുപാത്രത്തിൽ ത
ന്നെ കൂടെ ഇരുന്ന ഭക്ഷിച്ചുവരുന്നവനെയും ഒരു സംഗതി കൂടാതെ ഈ നിര
യിരുന്ന ഭക്ഷിച്ചു വരുന്നതിൽ വിലക്കിയാൽ ആയവനെ കൊണ്ട സംഗതി പോലെ
പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. പന്തിയിൽ കൂടിയിരുന്ന ഭക്ഷിക്കാൻ യൊഗ്യമില്ലാ
ത്ത ദോഷം ചെയ്തത ഈ പ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചാൽ ആയവനെ വിലക്കിയതുകൊണ്ട
പ്രായശ്ചിത്തം വരികയില്ല. ൧൧ തസ്വ ൨

ആഹാരതഃ കുലശ്രേണിഗണാദിക്ഷാം ബഹിഷ്കൃതൈ പാപിനാം।
പാശ്ചാത്യദണ്ഡം പരിത്യാഗം പ്രദുഷ്ടഃ പാപകാരിണാം।

സമൂഹം മുതലായതിൻ പ്രമാണികളായിട്ടിരിക്കുന്നവർക്ക് ആ സമൂഹം മെടപട്ട
തിൽ ഒരുത്തൻ പിഴച്ചു എങ്കിൽ ആയവന് പ്രായശ്ചിത്തമായിട്ട പാശബന്ധവും വി
ശേഷബന്ധവും ആയവനെ ശിക്ഷിക്കയും ചെയ്യാം. ൧൧ തസ്വ ൨।

വധാം ശിക്ഷ്യ ദ്വിതീയസ്യ സംഗ്രതാ ദോഷ സംയുതാഃ।
രാജ്ഞാ തെഷിദ്വിദ്യാ ശാസ്ത്രാ ദൈവവാനുബന്ധതഃ।

സമൂഹം മുതലായതിൽ പ്രമാണികളായിരിക്കുന്നവരും ഷൾക്കാവരും കൂടി സമൂഹ
ത്തിൽ ഉള്ളതിൽ ഒരുത്തൻ രാജാവിൻ്റെ ദോഷത്തൊടും കൂടെ പറവതെന്തെ എങ്കിൽ
ആയത രാജാവായിരിക്കുന്നവർ വിചാരണ ചെയ്യാതെ ഇരിക്കാതെ അവ
ർക്കുതന്നെ വരുത്തി ഉപദ്രവിച്ചവരെ കൊണ്ട കാര്യസംഗതി പോലെ പ്രായ
ശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. ൧൧ തസ്വ ൩।

ശ്രേണ്യാദി സമൂഹാനാം സംവിവാദോ യദാ ഭവേൽ।
തദാ വിചാരയേദ്രാജാ സ്വധർമ്മെ സ്ഥാപയേച്ച താൻ।

സമൂഹം മുതലായതിൽ പ്രമാണികളായിട്ടുള്ള ആളുകൾക്കും അവരവര് പറയുന്ന ഇ
കൊണ്ടു നടന്നുവരുന്ന സമൂഹം മുതലായതിൽ ഉള്ള ആളുകൾക്കും തമ്മിൽ ഒരു കാര്യംകൊ
ണ്ടു വ്യവഹാരമുണ്ടായാൽ ആയത രാജാവായിരിക്കുന്നവർ വിചാരണ ചെയ്ത ആ വ്യ
വഹാരത്തിൽ കൊള്ളുന്ന ഷൾക്കാവരും സമ്മതം വരുത്തി മുമ്പിൽ ഇരുന്നതിൻ വണ്ണം പറഞ്ഞ
പ്രകാരം ചട്ടം കെട്ടിക്കൊള്ളെണം. ൧൧ തസ്വ ൪।

സാക്ഷിവശ്യാഃ സമൂഹകാര്യമായാതാൻ കാര്യ്യാലിസഞ്ചയെൽ।
സഭാസമാന സൽകാരൈഃ പൂജയിത്വാ വിസർജ്ജയേൽ।

സമൂഹകാര്യം കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്ന ആളുകളുടെ കാര്യം വെഗത്താൽ അള

ശംപൊലെസായിച്ചു കൊടുത്ത ആശ്വാരെ സമ്മാനംമുതലായതകൊടുത്ത ചെ
ലമാനിച്ച താങ്കാവ പറഞ്ഞയക്കണം. ൭൭ ൪൭।

തതൊലെദെശയൽ സമൂഹ്വെഷ്വൊരമെപതസ്മം॰

സമൂഹകാര്യത്തിനായിട്ടപറിറിക്കുന്നവനംസമ്മാനംമുതലായതക്രിയയൊക്കെ
യും സമൂഹത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നഒപ്പിക്കെണം. പിന്നെ അതിൽ നഷ്ടാവതും കൂട്ട
പിടിച്ചുസമമായിട്ടെടുത്തുകൊള്ളണം. ൭൭ ൪൭।

കാത്യായനഃ। ദെയംപാരസ്പൃദ്ധാനാം ബാല ഉദരതെഷ്ടു,

യദന്യഃ പ്രാപ്തം രക്ഷിതംപാഗസ്താനെവാദ്ദിനം കൃതം।

രാജപ്രസാദലബ്ധം പസമെഷ്വെരമെപതൽക്ഷമാ।

മെൽഎഴുതിയസമൂഹക്കാരകൾ സമ്മാനമായിട്ടക്രിയയത അസാരമായിട്ടുളളപന്തപെ
കുൾ ആയത ഉദ്യൊഗസ്ഥരായിരിക്കുന്നവൎക്കം തൊഗംപിടിച്ച പരവശപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവ
ൎക്കം. യാചകന്മാൎക്കും കൊടുക്കണം. സമൂഹത്തിൽ ആയതും രാജാവപ്രസാദിച്ചുകൊടു
ത്തതും സമൂഹകാര്യത്തിനായിട്ടുഒരുത്തൻ വാങ്ങിച്ചകടവും സമൂഹത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടവ
ൎക്കംസമമായിട്ടപിടിച്ചെടുക്കണം. ൭൭ ൪൭।

കാത്യായനഃ। ഗണമുദ്ദിശ്യ യൽകിഞ്ചിൽ കൃതമൃണം ഭക്ഷിതംഭവെൽ।

ആത്മാൎത്ഥംവിനിയുക്തം ദെയന്തൈരെവതൽഭവെൽ।

സമൂഹകാര്യത്തിനായിട്ടഒരുത്തൻ പൊയിരിക്കുന്നവൻ സമൂഹത്തിന്റെ പെ
രുംപറഞ്ഞകടംവാങ്ങിച്ചപൊയവൻ തന്നെ ഭക്ഷിച്ചഅവന്റെ സ്വന്തംകാര്യത്തി
നചിലവിട്ടുവെങ്കിൽ ആയത അവൻ ഒരുത്തൻതന്നെ കടംവീട്ടെണം. സമൂഹക്കാ
രകൊടുക്കെണ്ടതില്ല. സമൂഹകാര്യത്തിനപൊയവന മൎയ്യാദപൊലെ ചെല
വിനമാത്രം സമൂഹക്കാരര സമൂഹത്തിൽനിന്നകൊടുക്കെണം. ൭൭ ൪൭।

സമൂഹകാര്യപ്രഹിതൊ യല്ലഭെതതദൎപ്പയെൽ।

ഏകാദശഗുണംദാപ്യൊ യദ്യസൌ നാൎപ്പയെൽസ്വയം।

സമൂഹകാര്യത്തിനായിട്ട പൊയവന സമ്മാനംമുതലായ കിട്ടിയതൊക്കെയും ആ സ
മൂഹക്കാരര അറിഞ്ഞു ചൊദിക്കുന്നതിന്മുമ്പിൽ കൊണ്ടുചെന്നകൊടുക്കെണം. അ
തിൽ പക്ഷം കൊടുക്കാതെ പൊയവൻ തന്നെ എടുത്തു എങ്കിൽ ആയതിന
തൊണ്ടെളുക്കയുമുള്ളതിന ഒന്നിന പതിനൊന്നവീതം ഉളളതും പ്രായശ്ചി
ത്തം ചെയ്യിക്കെണം. ഇതുസംപിണ്ഡിതംക്രമേണ സംപിണ്ഡ്യ ക്രമപ്രകാരണം
സമാപ്തം. ഇതിസംവിദ്ധ്യതിക്രമപ്രകരണം। ൭൭ ൪൭।

നാരദഃ। വിക്രീയ പണ്യം മൂല്യേന യഃ ക്രേതുർന്ന പ്രയച്ഛതി।
വിക്രീയാസംപ്രദാനന്തദ്വിവാദപദമുച്യതെ।

ചരക്കിനെ വില നിശ്ചയിച്ച വിലയും വാങ്ങിച്ച വിറ്റും വെച്ച പിന്നെ അതിൻ ചരക്ക കൊടുപ്പാൻ സമ്മതിച്ചില്ലെങ്കിൽ ആ സംഗതിക്കുവേണ്ടി ഉളള വ്യവഹാരങ്ങളെ ചൊല്ലുന്ന പദത്തിന്ന വിക്രീയസംപ്രദാനമെന്നു പേര। ഇതിന്റെ।

ലോകെസ്മിൻ ദ്വിവിധം ദ്രവ്യം സ്ഥാവരം ജംഗമന്തഥാ।
ക്രയവിക്രയധർമ്മെഷു സൎവ്വന്തൽ പണ്യമുച്യതെ।

ലോകത്തിങ്കൽ സ്ഥാവരമെന്നും ജംഗമമെന്നും വസ്തുക്കൾ ദ്വിവിധം। സഞ്ചരിക്കാത്ത വസ്തു സ്ഥാവരം സഞ്ചരിക്കുന്ന വസ്തു ജംഗമം। ഈ രണ്ടുവിധത്തിലുളള വസ്തുവും വില നിശ്ചയിച്ച വിൽക്കയും വാങ്ങിക്കയും ചെയ്യുമ്പോൾ പണ്യമെന്നു ചൊല്ലപ്പെടും। പണ്യം ചരക്ക। ഇതിന്റെ।

ഷഡ്വിധസ്തസ്യ തു ബുധൈർദ്ദാനാദാനവിധിസ്മൃതഃ।
ഗണിമന്തുലിമമ്മെയം ക്രിയയാ രൂപതഃ ശ്രിയാ।

ചരക്കവിൽക്കുന്നതും വാങ്ങിക്കുന്നതും ആറുവിധം। എണ്ണം കണ്ടിട്ടവിൽക്കുന്നതും തൂക്കവിൽക്കുന്നതും അളന്നവിൽക്കുന്നതും ക്രിയകളെ പരീക്ഷിച്ചവിൽക്കുന്നതും സൌന്ദൎയ്യം കണ്ടുവിൽക്കുന്നതും ശോഭ കണ്ടുവിൽക്കുന്നതും ഇപ്രകാരം വിൽക്കയും ചെയ്യുന്നത ആറുവിധം। എണ്ണിവിൽക്കുന്നത പാക്കമുതലായത തൂക്കിവിൽക്കുന്നത പൊൻ വെളളി വെങ്കല പാത്രം മുതലായത അളന്നവിൽക്കുന്നത നെല്ലമുതലായത പരീക്ഷിച്ചവിൽക്കുന്നത ഗജങ്ങൾ മുതലായത। സൌന്ദൎയ്യം കൊണ്ടവിൽക്കുന്നത സ്ത്രീകളെ ശോഭ കൊണ്ടവിൽക്കുന്നത രത്നങ്ങൾ ഇപ്രകാരം ആറുവിധം।
ഇതിന്റെ।

സ്ഥാവരസ്യ ക്ഷയോ നാസ്തി ജംഗമസ്യ ക്രിയാഫലം।

വില വാങ്ങിച്ച കൊണ്ട വിറ്റ പറമ്പ മുതലായ ചരക്കിനെ വാങ്ങിച്ചവൻ തരേണമെന്ന ചോദിച്ചിട്ട വിറ്റവൻ കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ ആ ചരക്കിനെ കൊണ്ട വിറ്റനാൾ മുതൽ ഉളള ആദായ ദ്രവ്യവും ആ ചരക്കിനെ കൊടുക്കേണം। കന്നുകാലി മുതലായതിനെ ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചും വിറ്റും വെച്ച കൊടുക്കാതെ തെളിവറഞ്ഞു പാൎത്തുവെങ്കിൽ ആ ചരക്കിനെ കൊണ്ട വിറ്റനാൾ മുതൽക്ക പാലനാദി ക്രിയക്കുളള ദ്രവ്യം കൂടി വിറ്റ പശു മുതലായതിനെയും കൊടുക്കേണം। ഇതിന്റെ।

അൎഘശ്ചെദപഹീയെത സൊദയം പണ്യമാവഹെൽ।
സ്ഥായിനാമെഷ നിയമഃ ദിഗ്ലാഭൊ ദിഗ്വിചാരിണാം।

വിലവാങ്ങിച്ചും കൊണ്ടു വിറ്റചരക്കിനെ ഉടയവൻ ചോദിക്കുമ്പൊൾ കൊടു
ക്കാതെ ഇരുന്നു എങ്കിൽ പിന്നെ അതിന്റെ വില കുറവു വന്നുപോയാൽ വിലക്കു
റവിൽ കുറയപ്പെട്ടതിന്നു ഉള്ള ചരക്കും അതിന്റെ പലിശയും കൂട്ടി വിറ്റചരക്കിനെ
വില കൊടുത്തു വാങ്ങിയവന്നു കൊടുക്കെണം. മറ്റൊരു ദിക്കിൽ കൊ
ണ്ടുചെന്നു വിറ്റാൽ എത്ര ലാഭം കിട്ടുമൊ എന്നാൽ അത്രയും കൂട്ടി കൊടുപ്പി
ക്കെണം. ഇത്യൎത്ഥഃ॥

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ഗൃഹീതമൂല്യം യഃ പണ്യം ക്രെതുൎന്നൈവ പ്രയച്ഛതി।
സൊദയം തസ്യ ദാപ്യൊസൌ ദിഗ്ലാഭം വാ ദിഗാഗതെ।

വിലനിശ്ചയിച്ചു വിലയും വാങ്ങി വിറ്റുപോയ പണ്ടം മുതലായ ചരക്കിനെ വാങ്ങി
ച്ചവൻ ചോദിച്ചിട്ടും കൊടുക്കാഞ്ഞാൽ ആയതിന്നു ഉദയൊപകാരമുള്ള പലിശ
യും ദേശാചാരത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു വിൽപ്പാൻ വ്യാപാരികൾ വാങ്ങിച്ചതാകുന്നു
എങ്കിൽ ആ ദിക്കിൽ വിറ്റാൽ കിട്ടുന്ന ലാഭവും കൂട്ടി വിറ്റചരക്കിനെ വാങ്ങിച്ച
വ്യാപാരികൾക്കു കൊടുപ്പിക്കെണം. ഇത്യൎത്ഥഃ॥

ഉപഹന്യെത വാ പണ്യം ദഹ്യെതാപഹ്രിയെത വാ।
വിക്രെതുരെവ സൊനൎത്ഥൊ വിക്രീയാസംപ്രയച്ഛതഃ।

വിലനിശ്ചയിച്ചു വിലയും വാങ്ങിച്ചു വിറ്റുപോയ ചരക്കിനെ വാങ്ങിച്ചവൻ ചോദി
ക്കുമ്പൊൾ ഉടനെ കൊടുക്കാതെ വിറ്റവന്റെ പക്കൽ തന്നെ ചരക്കിരിക്കുമ്പൊഴു
ആ ചരക്കെ ചേതം വന്നുപോയെങ്കിലും അഗ്നിഭയം വന്നുപോയെങ്കിലും മോഷ്ടിച്ചുപോ
യെങ്കിലും വന്നാൽ ആ ചേതം ഒക്കെയും വിറ്റവൻ തന്നെ അനുസരിക്കെണം. വാങ്ങി
ച്ചവൻ അനുസരിക്കെണ്ട ആവിശ്യം ഇല്ല. ഇത്യൎത്ഥഃ॥

സ്വദെശപണ്യെ തു ശതം വണിഗ്ഗൃഹ്ണീത പഞ്ചകം।
പാരദെശ്യെ തു ദശകം യഃ സദ്യഃ ക്രയവിക്രയീ।

വ്യാപാരികൾ തങ്ങടെ ദേശത്തിൽ ചരക്കിനെ വാങ്ങിച്ചു ഉടനെ ആ ദേശത്തിൽ തന്നെ ലാ
ഭത്തിന്നായിട്ടു വിറ്റ പത്തിന്നര വീതവും ദേശാന്തരത്തിൽ വാങ്ങിച്ചു കൊണ്ടുവ
ന്ന ചരക്കാകുന്നു എങ്കിൽ പത്തിന്നൊന്നു വീതവും ലാഭം എടുത്തു കൊണ്ടു കൊ

ട്ടുക്കണം. ഷ്ടം. കം. ഷ്ട മട്ടു ക്രമേണയും കൂട്ടി കൊൾകയും ഇയല്ല കാരംലാഭം കൊടുക്കെ
ണമെന്നതാല്പര്യം. ൧൧ ന്യായം.

മനുഃ। ക്രീത്വാ വിക്രീയ വാ കിഞ്ചിദ്യസ്യേഹാനുശയോ ഭവേൽ।
സോന്തർദ്ദശാഹാത്തദ്ദ്രവ്യം ദദ്യാച്ചൈവാദദീത ച।

വിലകൊടുത്ത ചരക്കിനെ വാങ്ങിച്ചവനെങ്കിലും കൊടുത്തവനെങ്കിലും ചരക്കിന
ഒരുദെവസം കൊണ്ടുവന്നാൽ സംശയം വന്നു ദെവസത്തിനകം തിരിയവാങ്ങിക്കയും
വണം. വരെന്നു ദശാഹാന്നു ദെവസത്തിനകത്തെ പത്താവ പത്തു ദെവസം കഴിഞ്ഞാ
ൽ പിന്നെ ചരക്കിനെ തിരിയ കൊടുക്കയും കൊടുപ്പിക്കയും അരുത. ൧൧ ന്യായം.

ക്രീത്വാ പ്രാപ്തം ന ഗൃഹ്ണീയാൽ യോ ന ദദ്യാദദൂഷിതം।
സമൂല്യാദ്ദശഭാഗന്തു ദാപ്യഃ പണ്യാൽ ക്രയാൽ।

വിലകൊടുത്ത ചരക്കിനെ വാങ്ങിച്ചും വെച്ച പിന്നെത്താതിൽ ചരക്കിനെ കൊ
ടുത്തും കൊണ്ട താനന്ന ദ്രവ്യത്തിനെ തരെണമെന്ന വാങ്ങിച്ചവൻ ചൊദി
ച്ചാൽ കൊടുത്ത ദ്രവ്യത്തിനെ പത്തിനൊന്നു ഉള്ള പറെറണം. പിന്നവൻ
ചരക്ക കൊടുക്കാതെ തന്നദ്രവ്യത്തിനെ വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തിൽ പത്തിലൊന്നു കൂട്ടി
കൊടുക്കണം. ൧൧ ന്യായം.

നാരദഃ। നിർദ്ദോഷം ദർശയിത്വാ തു സദോഷം യഃ പ്രയച്ഛതി।
മൂല്യന്തദ്വിഗുണന്ദാപ്യോ വിനയന്താവദേവ ച।

ചരക്കു വാങ്ങിച്ചാൽ വന്നപ്പൊഴെ ചരക്കിന്റെ മാതിരി കാണെണമെന്ന ചൊദി
ക്കുമ്പൊൾ നല്ലതിന്റെ പക്ഷം ഉള്ള ചരക്ക വാങ്ങിച്ച വില വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ട പിന്നെ
ത്തതിൽ ദൊഷമുള്ള ചരക്കിനെ കൊടുത്താൽ പെക്ഷിൽ ന്യായപനെ കൊണ്ട ചരക്ക
വാങ്ങിച്ചവന ഇരട്ടി വില കൊടുപ്പിച്ച അത്ര പ്രായശ്ചിത്തവും ചെയ്യിക്കണം.
൧൧ ന്യായം.

ബൃഹസ്പതിഃ। ജ്ഞാത്വാ തു സദോഷം യഃ പണ്യം വിക്രീണീതേ വിചക്ഷണഃ।
തദേവ ദ്വിഗുണം ദാപ്യഃ പണ്യാത്തത്സമം വിനയന്തഥാ।

ചരക്കില്ലുള്ള ദൊഷത്തെ അറിഞ്ഞും കൊണ്ട ആ ദൊഷത്തെ വെളിയിൽ പറയാതെ
ത വിലവാങ്ങിച്ചും കൊണ്ട മറൊരുത്തന വിറ്റു വെങ്കിൽ ന്യായപനെ കൊണ്ട
ഷിരചരക്കിനു ഇരട്ടിവാങ്ങിച്ചവന കൊടുപ്പിക്കണം. അത്രെയും പ്രായ

ശിന്നവനും ചെയ്യിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം।

വാക്ഷവക്രീസ്യം കാലഉൽകൃഷ്ടം ദ്രവ്യം ഗൃഹ്ണന്ത്യപൊദയെൽ।

ഒരുചരക്കിനവില നിശ്ചയിച്ചു വിലക്കപ്രകാരം ചൊതിരട്ടി കൈമാറെയാൽ ചരക്കിനെവിറ്റവൻ ഉടനെ കൊടുക്കാഞ്ഞിട്ട ആയവനെക്കൊണ്ടെവിന്നെന്നതിൽ ഉദയചരക്കിനെ കൊടുപ്പിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം।

ഉദീയമാനന്നഗൃഹ്ണാതി ക്രീതംപണ്യഞ്ച യഃ ക്രയീ,

വിക്രീണാനസ്തദന്യത്ര വിക്രെതാ നാപരാധ്യതി। എന്നതു।

വിക്രീതമപി വിക്രെയം പൂൎവ്വെ ക്രെതൎയ്യഗൃഹ്ണതി।

ഹാനിശ്ചെൽ ക്രെതൃദൊഷെണ ക്രെതുരെവ പ്രസാദവെൽ।

വില കൊടുത്ത ചരക്കിനെ വാങ്ങിച്ചുംവെച്ച പിന്നെത്തതിൽ സംശയിച്ചു ചരക്കെവാങ്ങിക്കളയെണ്ടെന്നും പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ആ ചരക്കിനെ മറൊരുത്തന് വിറ്റുകൊണ്ടെവിറ്റവനു പ്രായശ്ചിത്തം വരികയില്ല ചരക്കിനെ കെട്ടുന്നതുകൊണ്ടു പൊരായ്മ എന്നും പറഞ്ഞിട്ടും. കൊണ്ടുപൊകാതെ വിറ്റവൻ തന്നെ ഇട്ടുംവെച്ചപൊയാൽ ആ ചരക്കിനും വല്ലതും ചെതം വന്നാൽ ആ ചെതം വാങ്ങിച്ചവൻ തന്നെ അനുസരിക്കെണം വിറ്റവനു ചെതംവരികയില്ല. എന്നതു।

ദൈവരാജോപഘാതെന പണ്യെ ദൊഷമുപാഗതെ।

ഹാനിൎവിക്രെതുരെവാസൌ യാചിതസ്യാപ്രയച്ഛതഃ।

വിലവാങ്ങിച്ചുകൊണ്ടു വിറ്റുപൊയ ചരക്കിനെ വാങ്ങിച്ചവൻ തരെണമെന്നു ചൊദിച്ചിട്ടും വിറ്റവൻ കൊടുക്കാതെ പാൎത്തുപൊയെങ്കിൽ ആ ചരക്കിന നാശം ദൈവത്താലെങ്കിലും രാജാവാലെങ്കിലും ചെതം വന്നതൊക്കെയും വിറ്റവൻ തന്നെ അനുസരിക്കെണം. വാങ്ങിച്ചവൻ ചൊദിക്കാതെയും വിറ്റവൻ വെച്ചിട്ട കൊണ്ടുപൊകെണമെന്ന വാങ്ങിച്ചവനൊട പറയാതെയും ഇരുന്ന വിറ്റ ചരക്കിനെ ചെതം വന്നാല അപ്പൊൾ ഇരുവൎക്കും കുറവുള്ളതാകകൊണ്ടു ഇരുവരും ചെതം അനുസരിക്കെണം. എന്നതു।

ക്ഷയവൃദ്ധിൎവ്വണിജാമിത്യെഷ ക്രയവിക്രയനിയമം।

അഥ ക്രീത്വാനുശയാഖ്യം വിവാദപദം.

ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഒരുത്തൻ ചരക്കിനെ വില ഉറപ്പിച്ചു വിലയും വാങ്ങി
ച്ച ഉറപ്പായതിന്റെ ശേഷം ആ ചരക്കിന്റെ വിലയിൽ നിശ്ചയിച്ചപ്പോൾ കൊ
ടുക്കുന്നതല്ലാതെ വില കൊടുക്കയും വാങ്ങുകയും ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ഒന്നും
തിരിച്ചു കാരണമായിട്ടു വരികയില്ല. വില കൊടുത്തുവെങ്കിലും ഇന്ന പ്രകാര
മെന്നതിനു വരും കൂടി ഉറച്ചു ദിവസം പറഞ്ഞു വെച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അപ്രകാ
രം നടന്നു കൊള്ളേണം. ഇതി ക്രയസംപ്രദാനപ്രകരണം സമാപ്തം. ഇ
നി ക്രീത്വാനുശയപ്രകരണം. [illegible]

ക്രീത്വാ മൂല്യേന യഃ പണ്യം ക്രേതാ ന ബഹു മന്യതേ।
ക്രീത്വാനുശയ ഇത്യേതദ്വിവാദപദമുച്യതേ।

വില കൊടുത്തു ചരക്കിനെ വാങ്ങിച്ചും വെച്ചു പിന്നെ അതിൽ ചരക്ക കൊള്ളു
വാൻ സംശയിച്ചു വാങ്ങിച്ചവൻ ഇരുന്നാൽ അപ്പോൾ വേണ്ടും പ്രായശ്ചിത്തിനെ
ചൊല്ലുന്ന പദത്തിനു ക്രീത്വാനുശയമെന്നു പേര്. [illegible]

ക്രീത്വാ മൂല്യേന യഃ പണ്യം ദുഷ്ക്രീതം മന്യതേ ക്രയീ।
വിക്രേതുഃ പ്രതിദേയം തത്തസ്മിന്നേവാഹ്ന്യവിക്ഷതം।

വില കൊടുത്തു ചരക്കിനെ വാങ്ങിച്ചതിൽ പിന്നെ സമ്മതമല്ല എന്നു ചരക്കിനെ തിരി
കെ കൊടുക്കുന്ന കൊള്ളേണമെന്നു സംശയിച്ചു പറഞ്ഞാൽ വാങ്ങിച്ചവൻ അന്നു ച
രക്കിനെ ദോഷം വരുത്താതെ വാങ്ങിച്ചതിൻ വണ്ണം തന്നെ തിരിയെ കൊടുക്കേണം. [illegible]

ദ്വിതീയേഹ്നി ദദത്ക്രേതാ മൂല്യാത്ത്രിംശാംശമാവഹേത്।
ദ്വിഗുണന്തത്തൃതീയേഹ്നി പരതഃ ക്രേതുരേവ തത്।

വില കൊടുത്തു വാങ്ങിച്ച ചരക്കിനെ രണ്ടാം ദിവസം കൊണ്ടുചെന്നു ചരക്കിനെ മട
ക്കുത്തും കൊണ്ടു ഞാൻ വിലതന്നു കൊള്ളുകയില്ലെന്നു തിരിയത്തരേണമെന്നു പറഞ്ഞാൽ കൊ
ടുത്ത വിലയിൽ മുപ്പതിലൊന്നു പൊളിച്ചു മൂന്നാം ദിവസം കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുത്താൽ
പതിനഞ്ചിലൊന്നു പൊളിച്ചു ശിഷ്ടം ഉള്ള വില കൊടുത്തവൻ പറ്റേണം. മൂന്നു
ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ ചരക്കു വിറ്റവൻ തിരിയെ ചരക്കു വാങ്ങിക്കേണ്ടുന്ന ന്യായമില്ല, മൂന്നു
ദിവസത്തിനകം വാങ്ങിച്ചവൻ തിരിയെ കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുക്കുന്ന പൊഴുത ചരക്കിനു
വാങ്ങിച്ചതിനു പിന്നെ ചേതം വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിനു തക്കവണ്ണം പരിശോധിക്ക

ന്നതിൻ പങ്കു ക്ഷുദ്രപിലയും കൊടുത്താൽ ചരക്കേയും കൊടുക്കണമെന്നതാകു ന്നു. ഉക്തഞ്ച

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ക്ഷയവൃദ്ധിഞ്ച വണിജാ പണ്യാനാമവിജാനതാ।

ക്രീത്വാനുശയഃ കാൎയ്യഃ കുൎവ്വൻ ഷൾഭാഗദണ്ഡഭാക്॥

ചരക്കിന്റെ ഗുണദോഷം നന്നിൽ വങ്കം അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവ്യാപാരി ചരക്കിനെ പരീ ക്ഷിച്ചവില കൊടുത്തവാങ്ങിയും പെച്ച പിന്നെത്തതിൽ സംശയം പറയരുതാ ന്നർക്കാ യാപാരി ... വെച്ചുകൊണ്ടു ചരക്കവിലയിൽ ആറിലൊന്നു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യെണം। ഉക്തഞ്ച।

ബൃഹസ്പതിഃ। പരീക്ഷേത്സ്വയം പണ്യമന്യേഷാഞ്ച പ്രദൎശയേൽ।

പരീക്ഷിതം ബഹുമതം ഗൃഹീത്വാ ന പുനസ്ത്യജേൽ।

ചരക്കുവാങ്ങിക്കുമ്പോൾ താൻതന്നെ നന്നായി വങ്കം ചരക്കു പരീക്ഷിച്ച ചരക്കി ന്റെ ഗുണദോഷമറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന വ്യാപാരികളെക്കാണിച്ചിട്ടും പറഞ്ഞിട്ടു നന്നായിതിൻ വില കൊടുത്തവാങ്ങെണം। ഇപ്രകാരം പരീക്ഷിച്ചവാങ്ങിയ ചരക്കിനെ തിരികെ കൊടുക്കരുതാ। ഉക്തഞ്ച।

വ്യാസഃ। ചൎമ്മകാഷ്ഠേഷ്ടകാസൂത്രധാന്യാസവരസസ്യ ച।

വസുരൂപ്യഹിരണ്യാനാം സദ്യ ഏവ പരീക്ഷണം।

ചൎമ്മങ്ങൾ ചന്ദനങ്ങൾ ചെങ്കൽ നൂൽ ധാന്യങ്ങൾ മദ്യം തേൻ മുതലായ രസദ്രവ്യങ്ങൾ പശുക്കൾ കുതിരകൾ ഇങ്ങിനെയുള്ള ദ്രവ്യങ്ങൾ ... സ്വൎണ്ണങ്ങൾ ... ഇവകളെ ... തന്നെ പരീക്ഷിച്ചു വില കൊടുത്തു വാങ്ങിക്കെണം। ... ങ്ങളെ വില കൊടുത്തു വാങ്ങിച്ചു പിന്നെ തിരികെ കൊടുക്കരുതാ എന്നതാകുന്നു। ഉക്തഞ്ച।

പരീക്ഷ്യാഭിമതം ക്രീതം വിക്രേതുൎന്ന ഭവേൽ പുനഃ।

ചരക്കിനെ പരീക്ഷിച്ചു സമ്മതിച്ചു വിലയും കൊടുത്തു വാങ്ങിച്ചതു പിന്നെ തിരികെ കൊണ്ടുചെന്നു ചരക്കു ... ന്നതിനെ ... വാങ്ങിച്ചവന്നും ... ചരക്കു കൊടുത്തവന്നും ... ചരക്കിനെ തിരിയ കൊടുക്കരുതാ। ഉക്തഞ്ച।

ദേശകാലവ്യവഹാരസ്യ ഹാനൌ ...

... പരീക്ഷണം।

വില കൊടുത്തു വാങ്ങിച്ച ചരക്കിനെ ... തിരികെ കൊണ്ടു ചെന്നു കൊടുക്ക

ണമെ ഇൽ ഉത്ര ദിവസത്തിന കം കെട്ടെഞ്ചെന്ന കൊടുക്കണെ ദൊമന്ന ഇളു അവധിയെ
ചൊല്ലുന്നു। യദ്ദു മുതലായ ഷിണ്ണുവ തംഗങ്ങളിൽ പന്ത്ര ദിവസത്തിന കവും ഇരിപവര
പാങ്ങിക്കിരുന്ന ദിവസം തന്നെയും കാള കുതിര മുതലായതിന അഞ്ചു ദിവസത്തിനയ
ക്കും. മറവും വിഷം മുതലായ രക്ഷന്തങ്ങൾ ഒന്നിൽ ഏഴു ദിവസത്തിനയക്കും [illegible]
കള്ള ഇൽ ഒരു മാസത്തിന കവും കാവ്യ ഇള വസ്ത്ര മുതലായതെങ്കിൽ മൂന്നു ദിവസത്തിന
കവും [illegible] ചെയ്യുന്നവർ ഭക്ഷ്യാദികളിൽ പതിനഞ്ചു ദിവസത്തിനകവും
പരിക്ഷ ചെയ്യുന്നതിന്നുള്ള ഇൽ [illegible] കൊണ്ടു ചെന്ന കൊടുക്കുന്നതിനും വിറവൻ
പാങ്ങിക്കുന്നതിന്നു [illegible] പരിക്ഷിച്ച പാങ്ങിച്ചതെങ്കിൽ തിരിയക്കൊ
ടുക്കാൻ [illegible] ഇല്ല। ൧൧ അന്നു।

ബൃഹസ്പതിഃ। [illegible]
[illegible]

പരിക്ഷിക്കാതെ പാങ്ങിച്ച ചരക്കിൽ [illegible] കണ്ടുവെങ്കിൽ [illegible]
അവസ്ഥ [illegible] ചരക്കിനെ കെട്ടിവരുത്താതെ കൊടുക്കണം। [illegible]
കണ്ടുവന്നാൽ വിററ ചരക്കിനെ പാങ്ങിച്ചവൻ കൊണ്ടുവന്നാൽ [illegible] തിരിയക്കൊ
ടുക്കാൻ ന്യായമുണ്ടു। ൧൧ അന്നു।

[illegible]
[illegible]

ഒരു ചരക്കിൽ മറെറാരു ചരക്കു [illegible] കൂടെ ചേർന്ന ചരക്കിനെയും വിലപിടിച്ച
ചരക്കിനെയും [illegible] ചരക്കിനെയും [illegible] മുതലായതിൽ
[illegible] ചരക്കിനെ [illegible] വിററാൽ വിററവന
[illegible] ൧൧ അന്നു।

നാരദഃ। [illegible]
[illegible]

[illegible] പാങ്ങിച്ചവൻ വിററവൻ [illegible]
[illegible] വിലസമയം [illegible] പാങ്ങിച്ചവൻ വിററതിൽ [illegible]
[illegible] കൊണ്ടുചെന്ന [illegible] വിലകൊടുക്കന്ന [illegible] വിററ
വൻ [illegible] പാങ്ങിച്ചവൻ വിററതിൽ [illegible] കൊണ്ടുചെന്നതാൻ

നന്നിരിക്കുന്ന വില പതാരെണ്ണമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവൻ ആ പണ്ടത്തെനെ താ
ൻ വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ട വില കൊടുപ്പാൻ ന്യായമില്ലാ എന്ന അത്ഥം।

സാധാരണസ്യ ഉൽകൃഷ്ടം നേനകൊടുക്കാനരായമഃ।

നമ്പ്രാനപ്രസ്തിയാൽ നാഥിസ്ഥിയാനുമ ലംഭിഹി,

അതെങ്ങ പെട്ടാളുകൾക്കു പൊതുവെപ്പെട്ടതിലെ വൃദ്ധിം മുതലായതിനെ അതിന്റെ
ഉടയവനായിരിക്കുന്നവരെയും ബോധിപ്പിക്കാതെ വിൽക്കയും ദാനം ചെയ്കയും ചെ
യ്തിരുന്നാൽ താൻ വാങ്ങിക്കയും അരുത. ഇതിപ്പോൾ ദൃഷ്ടാന്തകാലഃ എന്നർത്ഥം।

അർഘക്ഷയാത്ത വദ്ധം വദ്ധം ശാപവശഃ ക്രയാൽ।

യാവൽക്ഷീണോ ദശാംശഃ ക്രീണാതു ഷഷ്ഠന്ത്യമംക്ഷയെ।

വില കൊടുത്ത വാങ്ങിച്ച കൊടുവന്നു അലക്കിയെങ്കിൽ കൊടുത്ത വിലയിൽ പത്തിലൊ
ന്നുവരെ വിലയും ദണ്ഡിപ്പാവിക്കും അലക്കിയാൽ പെട്ടിൽ രണ്ടുപങ്കുവിലയും മുന്നാ
വിശ്വം അലക്കിയാൽ പെട്ടിൽ മൂന്നുപങ്കുവിലയും നാലുപ്രാവിശ്യം അലക്കിയാൽ കൊ
ടുത്ത വിലയിൽ പാതിയും അഞ്ചുപ്രാവിശ്യം അലക്കിയാൽ പെട്ടിൽ അഞ്ചുപ
ങ്കും ഇപ്രകാരം അലക്കിയപന്തത്തിന വില കുറച്ചു പറ്റും. ആറുപ്രാവിശ്യം അലക്കി
യതെങ്കിൽ കൊടുക്കുന്നവനെയും വാങ്ങുന്നവനെയും സമ്മതപ്രകാരം വില
പറ്റും. ഇതല്ലാതുള്ള പക്ഷം കൊണ്ടുമിട്ടിരുന്നവന്റെ വില കുറവ। എന്നർത്ഥം

ന്ദ്രവ്യപണ്യാംശ ത്രൈശതംശ്ചിയയോജനം।

ത്രിദ്വിയാത്ത്യെ ദശാപൂർവം ശേഷം ശോനപണ്യമിം എന്നർത്ഥം।

ക്രീത്വാ പണ്യയാനുപാതി ദ്വാദശാഭിഃ ലിഖിതം।

ദാദ്യപൂർവ്വഞ്ചാ ദ്വാദശാംശംപണ്യയോസ്ഥൂപ്യതെ।

ഒരുപദാർത്ഥത്തെ വില കൊടുത്ത വാങ്ങിച്ച അതിനെ കൊണ്ടവൻ നാലുദിവസം)
നെരിയ കൊടുത്ത വിലവാങ്ങിച്ചുകൊള്ളുക. എന്നാൽ വെള്ളത്തിൽ വില
യിൽ മുപ്പതിലൊന്നും മുന്നാം ദിവസമെങ്കിൽ പതിനഞ്ചിലൊന്നും കുറച്ചു കൊടുത്ത
വിലതിരിയെ തരെണം. ഇപ്രകാരം വില കുറച്ചു കൊടുത്തിട്ടു കൊടുക്കുന്നതിന
വാങ്ങിച്ചവര തന്നെ വിലവിളി ദിവസം കൊടുത്താൽ പിന്നെ നാലു
ചെറെ കാങ്ങിച്ച വില തിരിച്ചു അഞ്ചു ദിവസത്തിനെ അഞ്ചുപങ്കാകുന്നതിൽ

ന്നവക്കൊൾക്കുതല്ലൊം ഉഭയ കാലാദിയും ഉഭയകാലവുമാക്കി കൽപ്പിച്ചു ന്ന
ദിവസത്തിന കണക്കിലെ പതിറ്റെ കൊടുക്കാതെ അവധിയും തിരുനക്കാളൂ ത്തിര ന്ന
വരുവിലയും ഉഭയകാവിലയും ഉദ്ദി ത്തിനെ വിലയാക്കി കല്പിച്ചത്തിൽ ദാനാ
ന്നുള്ളതു ദാനച്ച വില കൊടുപ്പിച്ചു കൊള്ളേണം। ന്ന ദിവസത്തിന്റെമെലായാൽ
വക ഉദ്ദി കെട്ടുതലാക്കി മെൽ കൊടുത്തിയ ക്രയകാരം നടത്തി കൊള്ളേണം। ൧൭൩൨

ശ്രീഹാക്ഷതിഃ। മണി ഭാണ്ഡാച്ഛാദനാനാം ശതമൊ മൂല്യകൽപ്പനാ।
ദ്വിഭാഗയാവണ്ണന്നാം ഗൊദ്രവ്യാന്തു ദ്രയബാധാ।

രത്നങ്ങൾ നൂറുകുതിര ഗൊവ കളുമെരവ കക്കോഴില വെച്ചവിൽ കൊന്നെ ഇഷ്ടർ
രാജാവിങ്കൽ ബൊധിപ്പിച്ചു രത്നം പതിക്കച്ചതലായന്ന ദാനം തിരിക്കുന്നവര
കൊണ്ടവില നിശ്ചയിക്കേണം। പശുവിനും ഭൂമിക്കും വിൽക്കുന്നവന്റെയും വാങ്ങി
ക്കുന്നവന്റെയും ഉദയസമസ്ത കാരണവിലവെക്കേണം। ഇതി വിവാദഗണമുള്ളവി
ഭാഗഃ। ൧൭൩൩

പ്രാഗ്‌ദത്തം । ആത്മിനാം പിജ്ഞാനിയം ദേവ ദാദായലാഗതഃ।
ഭയമൂല്യസ സന്താഗ ജ്ഞപമൊകൾപന്ദനം।

തന്റെ ഉള്ളത്തൊനെ മറൊരുത്തന്റെ കയ്യിൽ കൊടുത്തവനെ കയ്യിൽ നിന്നും
ഒരുവസ്തുവിനെ വാങ്ങിച്ചാൽ ആത്തിന്റെ വില എന്നു പെരു ഈ പ്രകാരമെല്ലാം ഉള്ളതൊ
ന്നുരണ്ടു പെർക്കും ഒരൊരൊന്നു വിലയും ബലവും സ്വാമിത്വവും മാറി വരും। ൧൭൩൪

പരിഗൃഹീതം ദത്തം ഭവെ വിത്തമസ്വമെ।
പെഷമൊ ചക്രം പൊകനാ മിശ്രെ വിനയമന്ത്രതഃ। ൧൭൩൫
അധാദികെന ദേവൽ നമിത്തിന്വാ പരിവർത്തനാ।
ക്ഷയം പാദ വെദ്യന്നാള പരിതാസമാവദെന്ന।
ഛത്ര കൊട നരം പിടിച്ചാൽ ഗുരു പരമെശ്വരൻ।

ഒരുനിലം കൊടുത്ത അതിനു പകരം സമമായിരിക്കുന്ന മറൊരു നിലമവാങ്ങിക്കുന്ന
തും ഒരു കുതിര കൊടുത്ത മറൊരു കുതിര വാങ്ങിക്കുന്നതും ഇപ്രകാരം ഒരു
വസ്തു കൊടുത്ത അതിനു സമമായിട്ട മറൊരു വസ്തുവിനെ വാങ്ങിക്കുന്നതും ഒരെ
ത്തരം പരിവർത്തമെന്നു പെര। രണ്ടു പ്രകാരത്തിലുള്ള വസ്തുക്കളെ കൊടുത്ത
ഒരു പ്രകാരത്തിലുള്ള വസ്തുവിനെ വാങ്ങിച്ചാൽ വിനിമയമെന്നു പെര പരിവ

ത്തിന്റെ ഭേദം വിസ്മയത്തിന്നും ഭയം പോലെ തന്നെ ൨ ഷം ഒരു വസ്തു കൊടുത്ത
തിനു സജാതിയമായിരിക്കുന്ന വസ്തു വാങ്ങിച്ചാൽ അതിലെ ഒന്നു അരവാശി
കുറെ മേല്പട്ടുള്ളതിൻ അപരിവർത്തനക്രയമായിട്ടു തന്നെ ഭവിക്കും. ഇതി വചനം॥

ആധിക്യന്യൂനതാചാംശെ അസ്തിനാസ്തിത്വമെവച।
അഭോഗഭുക്തിസ്സീമാ ച ഷൾഭൂവാദസ്യ ഹെതവഃ।

ഭൂമിസംബന്ധമായിട്ടു വരുന്ന വ്യവഹാരങ്ങൾ ആറുവിധം. അതിന്റെ ഹേതുക്കളും
ആറുവിധം. ഉന്നതിക്കിൽ ഉൽപന്നങ്ങൾ തന്നെ കൊള്ളുന്നതിക്കൽ അധികം ഉണ്ടെങ്കിലും
ഉണ്ടെന്നും അധികമില്ലെന്നും വരുന്ന വ്യവഹാരം ആധിക്യം ഹേതുവായിട്ടു വരു
ന്നതും. ഉന്നതിക്കൽ ഉൽപന്നങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നും വാദിയും അതിന കുറച്ചി
ട്ടുള്ളു എന്നു പ്രതിവാദിയും പറഞ്ഞുണ്ടാകുന്ന ന്യൂനത ഹേതുവായിട്ടു വരുന്ന
തും. ഉന്നതിക്കൽ ഉൽപന്നങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നതെന്നും വാദിയും നരംഭിക്കൽ
തന്നെയും ഉള്ളൂ തന്നെ ഉണ്ടെന്നും അപ്രകാരം തന്നെ പ്രതിവാദിയും തമ്മിൽ ത
ർക്കിച്ചു പറഞ്ഞ അസ്തിത്വം നാസ്തിത്വങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടു രണ്ടുവിധമായിട്ടു വരുന്ന
തും. ഉന്നതിക്കൽ ഉൽപന്നത്തിൽ അനുഭവിക്കാത്തതിലത്തിനെ ഇപ്പോൾ അ
നുഭവിച്ചു വരുന്നു എന്നും അനുഭവം ഹേതുവായിട്ടു വരുന്നതും. എന്റെ നിലത്തി
ന്റെ എല്ലെ ഇന്ന സ്ഥലത്തിലെന്നും അവിടെ അല്ലെന്നും എല്ലുകെട്ടം കൊണ്ടു
വരുന്നതും. ഇപ്രകാരം ആറുവിധം. ഇതി വചനം॥

ഉപവാപിതടാകാനി ചൈത്യാരാമസുരാലയാഃ।
ജലനിർഗ്ഗമനസ്രോതഃശ്മശാനമഠാശ്രയാഃ।
പ്രകാശചിഹ്നം ഉന്നതാനി സീമായാഃ കാരയെന്നൃപഃ॥ ൩൭।

എല്ലെക്കുടെ സന്ധിപ്രദേശങ്ങളിൽ കിണറുകൾ കുളങ്ങൾ കെട്ടിയ കിണറുകൾ കുളം
ങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതായ നീർപ്രവാഹങ്ങൾ ശ്മശാനം മുതലായതുണ്ട വിശേഷങ്ങൾ
പരദേശങ്ങൾ ദേവാലയങ്ങൾ ഇപ്രകാരമുള്ള അടയാളങ്ങൾ ഇതി വചനം॥

മനുഃ। അശ്മനോസ്ഥീനി ഗോവാലാൻ തുഷാൻ ഭസ്മകപാലികാഃ।
കരീഷമിഷ്ടകാംഗാരശർക്കരാവാലുകാസ്തഥാ।
യാനി ചൈവം പ്രകാരാണി കാലാൽ ഭൂമിർന്ന ഭക്ഷയെൽ।

താനിസന്ധിഷു സീമായാമപ്രകാശാനി കാരയെൽ।

ഭോഗസ്യ ബാലാനാം ഭയത്തെന പ്രദർശയെൽ।

ചെറിയ കല്ലുകളും പശുക്കളുടെ അസ്ഥികളും വാലിൽ ഉള്ള രോമങ്ങളും ഉമിയും ചാമ്പലും ശർക്കോടുകളും ഉണങ്ങിയ ചാണകവും ഇഷ്ടികയും കരിക്കട്ടയും ചരൽക്കല്ലുകളും മണലും ഇതിൻവണ്ണം. ഭൂമിക്കു ചെന്നാൽ ഹാനിവരാതെ ഇരിക്കുന്ന വസ്തുക്കളെ കുടത്തിനകത്തിട്ടു ഭൂമിയുടെ അന്തർഭാഗത്തു സ്ഥാപിക്കേണം. ഇതിനെ ബോധമുള്ള ബാലന്മാരെ കാണിച്ചു സ്ഥാപിക്കേണം. എന്നർത്ഥം॥

വാദ്യകൈശ്ച ശിശൂനാം തേഷ്വേവ നിത്യം ദൈവാച।

ഏവം പരമ്പരാജ്ഞാനെ സീമാഭ്രാന്തിർന്ന ജായതെ।

ഇപ്രകാരമുള്ള അടയാളങ്ങളെ സ്ഥാപിക്കുമ്പോൾ കൂടിയിരിക്കുന്ന കണ്ടിട്ടുള്ള ബാലന്മാർക്കും വാർദ്ധക്യം വന്നാൽ അവരുടെ ബാലന്മാരെ ഗ്രഹിപ്പിക്കേണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ എല്ലകൾക്കു പിഴക്കയില്ല. എന്നർത്ഥം॥

ഏതൈർല്ലിംഗൈർന്നയെൽ സീമാം രാജാ വിവദതാം നൃണാം।

എല്ലകൾക്കു കൊണ്ടു വിവാദമുണ്ടായി തങ്ങളിൽ വന്നാൽ രാജാവായിരിക്കുന്നവർ മേൽ എഴുതിയ അടയാളങ്ങളെക്കൊണ്ടു എല്ലകൾ നിശ്ചയം വരുത്തേണം. എന്നർത്ഥം॥

യദി സംശയ ഏവ സ്യാൽ ലിംഗാനാമപി ദർശനെ।

സാക്ഷിപ്രത്യയ ഏവ സ്യാൽ സീമാവാദവിനിർണ്ണയം।

മേൽ എഴുതിയ അടയാളങ്ങളെക്കൊണ്ടു എല്ലകളുടെ സംശയം തീർന്നില്ല എങ്കിൽ മേൽ എഴുതിയ അടയാളങ്ങളെയും എല്ലകളുടെ സ്ഥിതിയും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന സാക്ഷികളെക്കൊണ്ടു എല്ലകൾ നിശ്ചയം വരുത്തേണം. എന്നർത്ഥം॥

സാക്ഷ്യഭാവെ തു ചത്വാരൊ ഗ്രാമസീമാവിനിശ്ചയം।

കുര്യുഃ പ്രയതാ രാജസന്നിധൌ।

മേൽ എഴുതിയ സാക്ഷികളും ഇല്ലെങ്കിൽ തർക്കം വന്നിരിക്കുന്ന എല്ലക്കകത്തുള്ള നാലു സാമന്തന്മാരെ വരുത്തി അവരെക്കൊണ്ടു എല്ല നിശ്ചയം വരുത്തേണം. എന്നർത്ഥം॥

സാമന്തായനാഃ। സാദ്ധ്യസിദ്ധ്യൈ പ്രത്യെക്ഷു സാമന്തെഷു ചതുരവാൽ।

തസ്യാസക്കെന്ത്രതന്ത്രവൃദ്ധാരൊ ഗാത്രസംശതാൽ।

മെൽ എഴുതിയ സാമന്തന്മാരും ന്യായം പറയാതെ രാഗ ദ്വെഷാദികൾ കൊ
ണ്ടു മുഷ്യന്മാരായി ഭവിച്ചു എങ്കിൽ ഒന്നു വിട്ടു ആ സാമന്തന്മാരെക്കൊണ്ടു എ
ഴുതനിശ്ചയം വരുത്തെണം. ഇതിൽ സംശയമില്ല. ഇന്നവറ്റ

മനു: ശിരൊഭിസ്തെ ഗൃഹീത്വൊർവീം സ്രഗ്വിണൊ രക്തവാസസഃ।

സുകൃതൈഃ ശാപിതാഃ സ്വൈഃ സ്വൈർ നയെയുസ്തെ സമഞ്ജസം।

മെൽ എഴുതിയ സാമന്തന്മാർ ഭൂമിയിൽ കിടക്കുന്ന ചെങ്കല്ലെടുത്തു ശിരസ്സിൽ ധരിച്ചു ര
ക്തവസ്ത്രമായിരിക്കുന്ന മാലയും വസ്ത്രവും ധരിച്ചും കൊണ്ടു സാമന്തന്മാർ ബ്രാഹ്മണരെ
ങ്കിൽ ബ്രാഹ്മണർ സാക്ഷിപ്രകരണത്തിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന സത്യങ്ങളും ചെയ്തു ഇ
പ്രകാരം അതാതജാതിയിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന സത്യങ്ങളെ അതാതങ്ങൾ ചെയ്തി
ട്ടു ആ സാമന്തന്മാർ ചെയ്ത സത്യം കൂടാതെ എല്ലകനിശ്ചയം ചെയ്യെണം. ഇന്നവറ്റ

നാരദഃ। തെ ചെൽ ഭിന്നാ നയെയുഃ സീമാം നരാഃ സ്രഗ്വസനാന്വിതാഃ।

ഗൃഹീത്വാ മൃൽക്കാഷ്ഠ്യം മൂർദ്ധ്നി ലിംഗൈസ്താ ചെൽ പ്രദർശിതാഃ।

നല്ലവണ്ണം എല്ലകത്തിന്റെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവനാകുന്നു എങ്കിൽ എല്ലകനിശ്ച
യം വരുത്തുന്നതാ. ഇന്നവറ്റ।

എകൊയദി നയെൽ സീമാം ഉഭയൊരപി സമ്മതഃ।

വാദി പ്രതിവാദികൾ രണ്ടുപെർക്കും എല്ലകനിശ്ചയിക്കുന്നതിന ഒരുത്തൻ സമ്മതമാ
യിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ അവൻ ഒരാൾ ആയിട്ടു എല്ലനിശ്ചയം വരുത്താം. ഇന്നവന

നാരദഃ। സീമാവാദെ തഥാ കൊശെ പാദൈർ ദൈവിക ഏവച।

ത്രിപക്ഷപര്യവസാനാൻ ദൈവരാജികൃതാന്തിമാ

സത്യം ചെയ്ത എല്ലനിശ്ചയം വരുത്തിയതിനുശെഷം കൊശപാനംചെയ്തവാക്കി
ന്നാലും മാതാപിതാക്കന്മാർ മുതലായ ഗൃഹക്കാരുടെ പാടങ്ങളെ തൊട്ടു സത്യംചെ
യ്തവർക്കും നാൽപത്തെട്ടു ദിവസത്തിനകമെങ്കിലും എഴുതിയ ദിവസത്തിന്നു എഴുതി
യവർക്കും നാൾ അഞ്ചുദിവസത്തിനകമെങ്കിലും മെൽ എഴുതിയവർക്കു ദൈവരാജൊപദ്രവം സംഭ
വസത്തിന്നകമെങ്കിലും മെൽ എഴുതിയവർക്കു ദൈവരാജൊപദ്രവം സംഭ
വിക്കുന്നതിന്നു നിമിത്തമായിട്ടാണം. അസത്യദൊഷം കണ്ടുവെങ്കിൽ മുമ്പിൽ നിശ്ച
യിച്ച തടസ്ഥന്മാരെ ദണ്ഡിപ്പിച്ച വെറെ ആളുകളെക്കൊണ്ടു പരത്തി എല്ലകനിശ്ചയം വരു
ത്തെണമെന്നതാല്പര്യം. ൯൯।

നാരദഃ। അഥ ചേദ്ദൃതം ക്ഷേത്രയോഃ സാമന്താന്തശ്ചിതിജ്ഞയോ।

സഭൈശ്ച പൃഥക് പൃഥക് ദണ്ഡ്യാസ്തേ മദ്ധ്യമസാഹസം।

എല്ലാ കനിശ്ചയം വരുത്തിയതിൽ അസത്യവാദികൾതന്നെ അറിയപ്പെട്ടു സാമന്തന്മാരെക്കൊണ്ടു പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം മദ്ധ്യമസാഹസത്തിലുള്ള ഉത്തമ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം। ൨൭൧

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। അദാപയന്നാദദാനോ ഘാതിനാം രാജാന്തികൃന്തകഃ।

സമൈദ്ര്യാന്യഷു രാജ ദക്ഷോ യന്ത്രമൈന്ദ്രവസാമഹീ।

എല്ലായുടെ തിട്ടം അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന സാക്ഷി മുതലായവരും എല്ലാ അടയാളമാകിട്ടുള്ള വൃക്ഷങ്ങൾ കിണറുകൾ മുതലായതും ഇല്ലെങ്കിൽ അപ്പോൾ രാജാവായിരിക്കുന്നവൻ നോക്കി എല്ലാ കനിശ്ചയം വരുത്തേണം। രാജാവ് നിശ്ചയിച്ചതിൻ്റെ പക്ഷം വാദിപ്രതിവാദികൾ ഇരുവരും അനുസരിക്കേണം। ൨൭൨

അന്യഥാ നദേവപക്ഷോ വാ നരാണാം രാജദൈവികാ।

ക്ഷയോദയൌ ജീവനഞ്ച ദൈവരാജവശങ്ങനാം

അതിനാൽ സർവ്വേഷ്ടകാര്യേഷു തന്നെ വിചാലയേൽ

രാജാവിനാൽ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട കാര്യത്തിലും ദൈവവശാൽ വന്നിരിക്കുന്ന കാര്യത്തിലും അന്യഥാ ആയിട്ടു പറയരുത്। ജനങ്ങൾക്കു ഉദയക്ഷയങ്ങളും ജീവനവും രാജവശത്താലും ദൈവവശത്താലും വന്നതാകകൊണ്ട് അപ്രകാരമുള്ള കാര്യത്തിനു എതിരായി ഒന്നും പറയരുത്। ൨൭൩

ക്ഷേത്രം സസസ്യം കുർവ്വൻ ഭക്ഷിതം നാശയേദാപയേത്।

നദീസ്രോതഃ പ്രവാഹേന പൂർവ്വസ്വാമി വിലംഘിതാം।

ഒരുത്തൻ്റെ നിലത്തെ മറ്റൊരുത്തൻ പണയമായിട്ടും പാട്ടമായിട്ടും ഒഴിയാതെ വാങ്ങി കൃഷിചെയ്തു അടച്ചുവരുമ്പോൾ നദിപ്രവാഹങ്ങൾ മുതലായതുകൊണ്ട് കൃഷികൾ മുടങ്ങി നിലങ്ങൾ നശിച്ചുപോകയാൽ കൃഷിചെയ്യുന്നതിനു യോഗ്യമില്ലാതെ പോകയാൽ അവിടുത്തെ കരമൊഴിവായിട്ടിരിക്കുന്നവൻ തന്നെ അനുഭവിക്കയും ചെയ്തുകൊള്ളേണം। ൨൭൪

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। മര്യാദായാഃ പ്രഭേദേ തു ക്ഷേത്രസ്യ ഹരണേ തഥാ।

ക്ഷേത്രം കൂപവിധിർദ്ദേശ്യൊവഷ്ടാം ഭൂപ്രവഹാശ്ച।

പുരയിടങ്ങൾ വാലയങ്ങൾ കിടക്കുന്ന ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന തോട്ടങ്ങൾ

ഗ്രാമങ്ങൾ കിണറുകൾ മുതലായ ഭവനങ്ങൾ ഓരോന്നുകൾ എല്ലാതങ്ങൾക്കും മുതലായവ

വന്നാൽ ആ ക്ഷേത്രം വാശ്യം വരുത്തേണ്ടുന്നവിധിയെ മേൽപ്പെട്ടതിന്നുകാരണ

ത്തെങ്ങു കൂടുന്നുവെന്ന അറിഞ്ഞുകൊണ്ടെങ്ങനെ। വെണ്ടും പായുന്നതിന്റെ

താൽത്തിന്നും ഈ പ്രകാരമെത്രെ വിധി। ൧൧൫।

പ്രാസ്। യാ രാജ്ഞാ ക്രോധലോഭേന ശൂലപാത്രായെന്ന വാദ്യതാ।

പ്രതത്താന്നു സ്വന്ത്രരെഷ ന നസ്യാൽ സിദ്ധമവാപ്നുയാൽ।

രാജാവിനെ ഓരോരെ ക്രോധങ്ങളെക്കൊണ്ടും ലോഭം കൊണ്ടെങ്കിലും പ്രാജ്ഞമായിട്ടുംന്യായ

മായിട്ടും ആയവന്റെ വെക്കനിലത്തിനെ അപഹരിച്ചു മറ്റൊരുത്തന് സന്തോഷം കൊണ്ടു

താൻ കൊടുക്കുന്നു എങ്കിൽ ആയവനു സിദ്ധിക്കയില്ല। ഇങ്ങനെ സീമാവി

വാദനിശ്ചയഃ। ൧൧൬।

നാരദഃ। പരക്ഷെത്രസ്യ മദ്ധ്യെ തു സെതുർന്ന പ്രതിഷിദ്ധ്യതെ

മഹാഗുണൊല്പദൊയന്തു വൃദ്ധിരൽപ്പാ ക്ഷയെസതി।

സീമാവിവരത്തിലൊന്നെ കൃഷികൾക്കു വെള്ളം തിരിച്ചുവെക്കുന്നതും വരുത്തുന്ന സമയത്തിൽ

ഒരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ അണകെട്ടിയവെള്ളംവഴിയിട്ടു ചെറുനിലങ്ങൾക്കുവെ

ള്ളം പോകുമ്പോൾ ഉപകാരം വന്നതായും അണകെട്ടുന്ന നിലത്തിന്റെ കുറയച്ചെലവും

വന്നതായും ഇരുന്നുവെങ്കിൽ ആ നിലത്തുടയവനൊടു ചോദിച്ചു വെങ്കിലും അവിടെ

കൊടുത്തിട്ടെങ്കിലും ചോദിച്ചാൽ അണകെട്ടുന്നതിനു നിലത്തിന്റെ ഉടയ

വൻ ഫലം കൊടുക്കേണം। ആയതിന്നു തടയരുത്। ൧൧൭।

പരഭൂമിന്നഹരെൽ കൂപൊ സ്വല്പക്ഷെത്രെ ബഹൂദകെ।

സ്വാമിനെ നിവെദ്യ ക്ഷെത്രസ്വാമി പ്രകല്പയെൽ।

ഉ ക്ഷെത്രാമിനൊദൊഷഃ തദാദാ വെ മഹീവതെഃ।

ഒരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ ആ നിലത്തിന്റെ ഉടയവനെ ബോധിപ്പിക്കാതെ വെള്ളം

ഉണ്ടാക്കുന്ന കിണറുകളെങ്കിലും അണകളെങ്കിലും മറ്റൊരുത്തന് തന്നനിലത്തിൽ ആ നില

ത്തിന്റെ ഉടയവനെ ബോധിപ്പിക്കാതെ വെള്ളം ഉണ്ടാക്കുന്ന കിണറുകളെങ്കിലും വെ

ളും പാഴുന്നതിനായിട്ടുണ്ടാക്കിയാൽ ആവെള്ളം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്നഫലം തന്നെ
ഭവം ചെയ്കേണം. കൃഷ്ട നിലത്തിന്റെ ഉടയവനു സിദ്ധിക്കും. ആ നിലത്തിനുടയവ
ന്റെ ദത്തിൽ രാജാവിനു സിദ്ധിക്കും. വൃത്ത।

നാരദഃ । സേതുശ്ച ദ്വിവിധോ ജ്ഞേയഃ ഖേയോ ബന്ധ്യസ്തഥൈവ ച ।
തോയപ്രവർത്തനാത് ഖേയോ ബന്ധ്യഃ സ്യാത്തന്നിവർത്തനാത് ।

ഖേയമെന്നും ബന്ധ്യമെന്നും സേതു രണ്ടുവിധം. വെള്ളമൊഴുക്കി മറ്റൊരേടത്തേ
ക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതിനായിട്ടുണ്ടാകുന്ന സേതുവിനെ ബന്ധ്യമെന്നു ചൊ
ല്ലി. ചിറയെന്നും അണയെന്നും പെരമ്പാകെന്നും പറയുന്നത സേതു. വൃത്ത।

ക്ഷേത്ര സ്വാമിനമപൃഷ്ട്വാ തദ്ധം ശ്രാവയിത്വാ തഥൈവ ച ।
രാജാനമാമന്ത്ര്യ തസ്മാത് കുര്യാത് സേതുപ്രവർത്തനം ।

സേതു കെട്ടിയുണ്ടാക്കുവാൻ യോഗ്യമായിട്ടുള്ള നിലത്തിനുടയവൻ മരിച്ചുപോ
യെങ്കിൽ അവന്റെ ദായാദിക്കാരനെ ബോധിപ്പിച്ചിട്ടു വേണം ഉണ്ടാക്കേണ്ടൂ.
ആയവനും മരിച്ചുപോയാൽ ആ നിലത്തിനുടയവരാരുമില്ലെങ്കിൽ രാജാവുടയവ
നാകകൊണ്ടു രാജാവിനെ ബോധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടാക്കിക്കൊള്ളേണം. വൃത്ത।

കാത്യായനഃ । അസ്വാമികന്തു ദൈവസംസ്കാരം കുരുതേ തു യഃ ।
ശ ഹോത്രാന്തരാകാനാം സംസ്കാരാദ്ദേവതാനതു ।

ഒരുത്തന്റെ വക ദേവസ്വം തൊട്ടു കുളം മുതലായതിനെ ഉടയവനെ ബോധിപ്പി
ക്കാതെ മറ്റൊരുത്തൻ നന്നാക്കിയാൽ ആ ദേവസ്വം മുതലായതിനെ നന്നാക്കിയ
പാത്രവായിട്ടുണ്ടാകുന്ന ഫലം ആ ദേവസ്വം മുതലായതിന്റെ ഉടയവനു സിദ്ധിക്കും
നന്നാക്കാതെ ഉടയവനെ ബോധിപ്പിക്കാതെ നന്നാക്കിയവനു സിദ്ധിക്കയില്ല. വൃത്ത।

ദേവസ്വാമിഭ്യോ യാത്തേന പൂർവ്വവ്യയാത് ।
അഥ വൃദ്ധ്യഥക്തഗന്ധത്ത ദൈവപ്യയം ।

ഒരുത്തന്റെ വകനിലത്തിൽ മറ്റൊരുത്തൻ കിണറു മുതലായതുണ്ടാക്കേണ
മെങ്കിൽ ആ നിലത്തിന്റെ ഉടയവനെ ബോധിപ്പിക്കേണം. മേലെഴുതിയതി
ൽ ഒരുത്തനോടും ബോധിപ്പിക്കാതെ ഉള്ളവരൊടെങ്കിലും ബോധി
പ്പിക്കേണം. അവരുമില്ലെങ്കിൽ രാജാവിനെ ബോധിപ്പിക്കേണം. മേൽ
ഴുതിയതിൽ ഒരുത്തനോടും ബോധിപ്പിക്കാതെ ചിലവിട്ടു കിണ
റുണ്ടാക്കിയതിന്റെ ശേഷം ആ നിലത്തിന്റെ ഉടയവൻ വന്നുവെങ്കിൽ

ഉണ്ടാക്കിയ വന ഫല വിട ഉല്പം സിദ്ധിക്കുന്നതല്ലാതെ ഉണ്ടാക്കിയെന്നുള്ള
തലൊളം അതിലുണ്ടാകുന്ന ഫലം സിദ്ധിക്കയില്ല। ॥ സ്മൃ ॥

ഇങ്ങിനെ ജലപ്രവാഹാദി ഉല്പന്ന വിധിഃ।

നാരദഃ। അശക്ത പ്രെതനഷ്ടെഷു ക്ഷെത്രികെഷ്വനിവാരിതഃ।
ക്ഷെത്രഞ്ചെ ദ്വികൃഷെൽ കശ്ചിൽ ദശ്നുവീതതൽഫലം।

നിലത്തിന്റെ ഉടയവൻ കൃഷിയിടുന്നതിന അശക്തം തടവ ചെയ്തില്ല എങ്കിൽ ആ കൃ
ഷിയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന വിളവിൽ ഉടയവന്റെ ഓഹരി ഒഴിക്ക ശെഷം ഉള്ള ഫ
ലം കൃഷിയിട്ടവന സിദ്ധിക്കും। ॥ സ്മൃ ॥

വികൃഷ്യമാണെ ക്ഷെത്രികാം പുനരാവ്രജെൽ।
വിലൊപചാരാന്തഃ സർവ്വം ദത്വാപ്യം ക്ഷെത്രമാപ്നുയാൽ।

ഒരുത്തൻ തന്റെ വക നിലത്തിനെ കൃഷിയിടാതെ തരിശിട്ടുവെച്ച മറ്റൊരുത്തരിക്കൽ
വെച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ ആ നിലത്തിൽ മറ്റൊരുത്തൻ വെട്ടി നന്നാക്കി, ഓരം ഉ
ഴുതൂന്ന കൃഷിയിടുവാൻ തുടങ്ങുമ്പൊൾ ആ നിലത്തിന്റെ ഉടയവൻ വന്നു വെ
ട്ടിൽ മറ്റൊരുത്തൻ ചില വിട്ടതും കൂലിയും കൊടുത്തു ഉടയവൻ നിലം കൃഷി
ചെയ്തു കൊള്ളെണം। ॥ സ്മൃ ॥

അശക്തിനൊന ദുഷ്ടാശ്ചെൽ വിലാഭാഭയഃ കൃതൊല്പുഥഃ।
തദഷ്ട ഭാഗവിന്നസ്തു ക്ഷെത്രിയഃ ഫലമാപ്നുയാൽ।

മെൽപ്പറഞ്ഞ പ്രകാരം ഒരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ മറ്റൊരുത്തൻ ചില വിട്ടിരി
ക്കുന്ന വിത്തും കൂലിയും കൊടുക്കുന്നതിന നിലം ഉടയവന പക്കയില്ലെങ്കിൽ
കൃഷിയിട്ട വിളവ് എടുക്കുമ്പൊൾ എടുക്കുന്ന വിളവിൽ എട്ടിലൊന്നു കു
ടിൽ നിലത്തു വെല ചെയ്തവന കൊടുത്തു ശിഷ്ടം ഫലം ഉടയവൻ എ
ടുത്തു കൊള്ളെണം। ॥ സ്മൃ ॥

സംവത്സരെണാർദ്ധ വിഷ്ടം ഖിലം സ്യാദബ്ദൈസ്ത്രിഭിഃ।
പഞ്ചവർഷാവസന്നന്തു ക്ഷെത്രം സ്യാദടവീസമം।

കൃഷി ചെയ്തു വരുന്ന നിലത്തിനെ ഒരു സംവത്സരം കൃഷിയിടാതെ ഇരുന്നാ
ൽ വെച്ചിരിക്കിൽ ആ നിലം നെർപാതി ഖിലം. മൂന്നു സംവ
ത്സരം കൃഷിയിടാതെ തരിശായിട്ട് ഇട്ടുവെച്ചിരിക്കിൽ ആ നിലം അത്രെയൊ
ന്നു മുഴുവനും ഖിലമായിട്ട് അഞ്ചു സംവത്സരം തരിശായിട്ട് കിടന്നുവെ
ച്ചിരിക്കിൽ ആ നിലം വനത്തിന സമമായിട്ട് ഭവിക്കും। ॥ സ്മൃ ॥

പ്രാസ്। ക്ഷേത്രം ഹരിച്ചായ്‌ കഴിന്നകൃത്യാന്നചകാരയെൽ।
സ്വാമിനെസ്സദശന്ദാപ്യോ രാജ്ഞ്യാ ദണ്ഡ്യോ നസംശയഃ।

ഒരുത്തന്റെ നിലത്തിനെ കൃഷി ചെയ്യാമെന്ന ധനം കൊണ്ടു പിന്നെ അതിൽ കൃഷി ചെയ്യാതെയും മറ്റൊരുത്തനെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിക്കാതെയും ഇരുന്നാൽ അവനെക്കൊണ്ടു ആ നിലത്തിന്ന് അയൽക്കാരായിട്ടു ഉള്ള സാമന്തക്കാരും ശൊഷിക്കുന്നതിന്റെ വണ്ണം ഉള്ള പാട്ടം നിലത്തിന്റെ ഉടയവന്ന കൊടുപ്പിച്ചു അവനെക്കൊണ്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിക്കേണം। വ്യാസഃ।

ചിരവാസന്നെ ദശ ദമം. കൃഷ്യ് ഭൂന്നെ തഥാവഷ്ടമം।
നൃസം നൃന്നെ ഉദ്ധിക്കുന്യാൽ പരികല്പ്യം യഥാ ഇതി।

അതിനെ അസാവധാനതരിശായിട്ടു കിടന്ന നിലത്തിനെ വെട്ടിത്തിരുത്തി കൃഷി ചെയ്യാമെന്നു ഏറവും മറ്റൊരുത്തൻ കൃഷിയിട്ടു വെച്ചാൽ അതിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഫലത്തിൽ പത്തിലൊന്നും ഉഴുത വെട്ടിത്തിരുത്തി നിലത്തിന്റെ ദായപരുത്തിയിരുന്നാൽ പിന്നെ അതിൽ ഫലത്തിലൊന്നും നഷ്ടത്തിന്റെ വണ്ണം പണം പരുത്തിയിരിക്കുന്ന നിലത്തിലെങ്കിൽ ആറിലൊരുപങ്ക നിലം ഉടയവനു കൊടുത്ത ശിഷ്ടം ഉഴവൻ എടുക്കേണം। ഈ വിവില കൃഷ്ണപക്ഷ। വ്യാസഃ

ഗ്രാമചയമര്യാദാദെദെ ദശിശതം ക്ഷേത്ര
മര്യാദാ ദെദെ ദശിശതം ക്ഷേത്ര മര്യാദാദെദെ
ഷ്ടശതം സീമാതിക്രമണെ ഷ്ടസഹസ്രാൽ ക്ഷേത്രാൽ
ക്ഷേത്രൊദകഹരണെ തദ്വപരാധെനാ
ഷ്ടശതദണ്ഡഃ ശംപഃ। സീമാ ദെത്താരക്ഷ
ത്തമസാഹസം ദണ്ഡയിത്വാം പുനസ്സീമാം കാരയെൽ।

അതു ഗ്രാമത്തിന്റെ അതിരിലുള്ള എല്ലക വെട്ടിമാറ്റിയവനെക്കൊണ്ടു ആയിരുവു പണവും ഒരു നിലത്തിന്റെ അതിർ ഇടിച്ചു ഉരിക്കുന്ന എല്ലക വെട്ടി മാറ്റിയവനെക്കൊണ്ടു എണ്ണൂറു പണവും എല്ലകല്ലം പിഴച്ചു മറ്റൊരു [illegible]ത്തിലുള്ള നിലത്തിനെ ചലെ നകരെ [illegible] കയ്യിവിടുന്നവനെക്കൊണ്ടു എണ്ണായിരം പണവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിപ്പിക്കേണം। എല്ലക വെട്ടിയെടുത്തു പരുത്തിയവനെക്കൊണ്ടു ഉത്തമസാഹസം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിച്ചു അവനെക്കൊ

ന്നു തന്നെ അനുഭവിക്കയും ഇട്ടിക്കണമെന്ന ശംഖനെന്ന മഹർഷിയാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു। ഇതി സീമാവാദവ്യവസ്ഥാവിധി। ൨൭൬।

കാത്യായനഃ। സീമാമദ്ധ്യേ തു ജാതാനാം വൃക്ഷാണാം ക്ഷേത്രയോർദ്വയോഃ।

പുഷ്പം ഫലഞ്ച സാമാന്യം ക്ഷേത്രസ്വാമിഷു നിൎദ്ദിശേൽ।

രണ്ടു നിലങ്ങൾ അതിരിട്ടിരിക്കുന്നവറ്റിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളുടെ പുഷ്പഫലം അതു രണ്ടു നിലത്തിന്റെ ഉടയവൎക്കും പൊതുവെ ഉള്ളതാകകൊണ്ടു ഇരിവരും പകുത്തെടുക്കേണം। ൨൭൭।

അന്യക്ഷേത്രേ തു ജാതാനാം ശാഖാ യത്ര വ്രജന്തി ചേൽ।

സ്വാമിനം തം വിജാനീയാൽ യസ്യ ക്ഷേത്രോപരി സ്ഥിതാഃ।

ഒരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളുടെ ശാഖാഗ്രങ്ങൾ മറ്റൊരുത്തന്റെ പറമ്പിൽ ചെന്നു വ്യാപിച്ചാൽ ആ ശാഖാഗ്രങ്ങൾക്ക് ആ പറമ്പിന്റെ ഉടയവൻ സ്വാമിത്വം ഉള്ളവനാകകൊണ്ടു ആ ശാഖാഗ്രങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഫലത്തെ ആ പറമ്പുടയവൻ തന്നെ എടുക്കേണം। ൨൭൮।

ഛിന്നേ തു തത്ര യാ ശാഖാ ദ്വേ ദ്രുമാ(?) ക്ഷേത്രജേ ശതേ(?)।

ഭാവം ശാഖാ ക്ഷേത്രന്യസ്താം സ്വാമിഭാഗം പ്രശസ്യതേ।

മറ്റൊരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന ശാഖാഗ്രങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഫലങ്ങളെ മൂന്നു പങ്കായിട്ടു പകുത്ത ആ വൃക്ഷത്തിന്റെ ഉടയവനു ഒരു പങ്കും ശാഖാഗ്രങ്ങൾ ചെന്നിരിക്കുന്ന പറമ്പുടയവനു രണ്ടു പങ്കും ആയിട്ടു പകുത്തെടുക്കേണം। ൨൭൯।

യദ്രുതേനാവരോധ്യന്ത്യ ഛായാഭിന്നാഗ്രരോഹിണാം।

കണ്ടകിച്ഛേദനാൽ തത്ര സ്വാമ്യം പരദോഷദാൽ।

ഒരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ ഉണ്ടാകയിരിക്കുന്ന വൃക്ഷഛായ കൊണ്ടു മറ്റൊരുത്തന്റെ നിലത്തിനു ചേതം വരുന്നു എങ്കിൽ മേൽ എഴുതിയ പ്രകാരം പകുത്തു കൊടുക്കേണം। പാശ്ചാത്യം ഒന്നത്രെ ആ പ്രകാരം ഉള്ള വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഉടയവനു തന്നെ ഫലം സിദ്ധിക്കും। മറ്റവനു പകുത്തു കൊടുക്കാനാവിശ്യം ഇല്ല। ൨൮൦।

കാത്യായനഃ। പരക്ഷേത്രേ സമുത്പന്നാ ക്ഷേത്രേ ഫലന്തി യാഃ।

ശാഖാശ്ച ദൂരം ഗതാ ന ഫലം പ്രാപ്നുവന്തി തേ।

ഒരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ വ്യാപിച്ച ഫലമുണ്ടായാൽ ആ ശാഖകളെ വെട്ടിക്കളകയും അതിലുണ്ടാകുന്ന ഫലം പകുത്തു കൊടുക്കിലും ചെയ്യേണം। ഇ വൃക്ഷാന

ദേവപാലവിധി। ഇതിസ്സീമാവിവാദപ്രകരണം സമാപ്തം। ഇനി വാക്പാരുഷ്യ പ്രകരണം। വൃദ്ധവ്യാസ।

നാരദഃ। ദേശജാതികുലാദീനാമാക്രോശന്യംഗസംയുതം।
യദ്വചഃ പ്രതികൂലാർത്ഥം വാക്പാരുഷ്യം തദുച്യതേ।

ഒരു ദേശത്തെക്കൊണ്ടും ഒരു ജാതിയെക്കൊണ്ടും ഒരു കുലത്തെക്കൊണ്ടും നിന്ദിച്ചു പറയുന്നതും മറ്റൊരുത്തന്റെ ദേഹം പൊരുവാൻ തക്കവണ്ണം പറയുന്നതും വാക്പാരുഷ്യമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു। വൃദ്ധവ്യാസ

കാത്യായനഃ। ഹുങ്കാരകാസനഞ്ചൈവ ലോകെ യച്ച വിഗർഹിതം।
അനുകുര്യാദനുബ്രൂയാദ്വാക്പാരുഷ്യം തദുച്യതേ।

ഹുങ്കാരം ചെയ്യുന്നതും ധിക്കരിച്ചു വാക്കിനെ പറയുന്നതും വാക്പാരുഷ്യമെന്ന കാത്യായനനാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു। വൃദ്ധവ്യാസ

ഭഗിനീമാതൃസംബന്ധമുപപാതകശംസനം।
പാരുഷ്യമധ്യമം പ്രോക്തം യാപികം ശാസ്ത്രവേദിഭിഃ।

മാതാവിനോടും സഹോദരിയോടും സംബന്ധം ചെയ്ക പ്രകാരവും ദോഷത്തെ ചെയ്തു വന്നുള്ള ഉപപാതകദോഷം കൊണ്ടു ദൂഷിച്ചു പറയുന്നതു മദ്ധ്യമമായിട്ടുള്ള വാക്പാരുഷ്യമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു। വൃദ്ധവ്യാസ

അഭക്ഷ്യാപേയകഥനം മഹാപാതകദൂഷണം।
പാരുഷ്യമുത്തമം പ്രോക്തം തീവ്രം മർമ്മവിഘട്ടനം।

അഭക്ഷ്യഭക്ഷണം പുംസ്ത്വനാശം മുതലായ മഹാപാതകങ്ങൾ ഇപ്രകാരമുള്ള ദോഷങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിന്ദിച്ചു പറയുന്ന വാക്ക് പാരുഷ്യത്തിൽ വലുതായിട്ടുള്ള മർമ്മഭേദിയായിട്ടു പറയുന്ന വാക്പാരുഷ്യമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു। വൃദ്ധവ്യാസ

സമാനയോസ്സമോ ദണ്ഡഃ ... ഗുണയോസ്തഥാ।
ന്യൂനമധ്യാധികാനാം ... വാക്പാരുഷ്യേ പരസ്പരം।

സമജാതികളായുള്ളവർ തമ്മിൽ വാക്കിനെ പറഞ്ഞ പക്ഷം വിധിച്ചിരിക്കുന്ന ദണ്ഡത്തിൽ ഒന്നു പാതിയും ഇപ്രകാരം വാക്പാരുഷ്യത്തിൽ ദണ്ഡനം ചൊല്ലപ്പെട്ടു। വൃദ്ധവ്യാസ

വിച്യായ ... ഗുണം പരസ്ത്രീ ... ।
ദണ്ഡപ്രണയനം കാര്യം ... ഉത്തരായണൈഃ।

ജാതികൊണ്ടെങ്കിലും ഗുണം കൊണ്ടെങ്കിലും സമന്മാരായിരിക്കുന്നവരെക്കാൾ ഉൽ

ക്രുദ്ധം. വാക്കിലെ റെറം പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ പിടിച്ചിരിക്കുന്ന ദണ്ഡത്തിൽ പകുതിയും
തന്നെ കാൾകൾ ഉൽക്രുദ്ധനെയും പതിതന്മാരെയും വാക്കിലെ റെറം പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ അവ
യവന ഇരട്ടി ദണ്ഡവും ഇപ്രകാരം ഉത്തമാധമ ഭാവം വിചാരിച്ചു പ്രായശ്ചിത്തം
ചെയ്യിക്കേണം. ൧൧൧൪।

നാരദഃ। മദാന്മദാൽ സംജ്ഞാന്താൽ പ്രിത്യൈവൊക്തം മയെത്യപി।
ഭൂയൊ നൈവ വക്ഷ്യാമി തെ വദാമ്യൊ ദണ്ഡഭാക്।

മദം കൊണ്ടും പ്രമാദം കൊണ്ടും പരിഹാസമായിട്ടും സ്നേഹം കൊണ്ടും ഇപ്രകാര
മുള്ള വാക്കിലെ റെറം ചെയ്യിക്കേണം. ൧൧൧൫।

സമജാതിഗുണാനാന്തു വാക്പാരുഷ്യെ പരസ്പരം।
വിനെയൊദ്ധിതഃ കാര്യഃ പണാൻ ദദ്യാത്തയൊ ദശ।

ജാതി കൊണ്ടും ഗുണങ്ങൾ കൊണ്ടും സമമായിരിക്കുന്നവർ തമ്മിൽ വാക്കിലെ റെറം
പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ ആയവർ കൊണ്ടുവരുന്ന പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം.
൧൧൧൬

കാണം വാപ്യഥവാ ഖഞ്ജമന്യം വാപി തഥാവിധം।
തഥ്യേനാപി ബ്രുവൻ ദാപ്യൊ ദണ്ഡം കാർഷാപണാവരം।

അന്ധനായിരിക്കുന്നവനെ നൊണ്ടനെന്നും നൊണ്ടിയായിരിക്കുന്നവനെ
അന്ധനായിരിക്കുന്നവനെ നൊക്കി നൊണ്ടിയെന്നും ഇതുപോലെ ഉള്ള അംഗവിഹീനനെ നിന്ദ
മറ്റൊരുത്തൻ പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ ആയവനെ കൊണ്ടു താമ്രികപണമെങ്കിലും
പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൧൧൧൭।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। അഭിഗന്താസ്മി ഭഗിനീം മാതരം വാ തവേതി ച।
ശപന്തം ദാപയേദ്രാജാ പഞ്ചവിംശതികം ദമം।

തന്റെ സഹോദരിയോടും മാതാവിനോടും ഞാൻ സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുമെന്ന അവ
രായമായിട്ടുള്ള വാക്കിലെ റെറം പറയുന്നവനെ കൊണ്ടു നാല്പത്തഞ്ചു പണം പ്രായശ്ചി
ത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൧൧൧൮।

ബാഹുഗ്രീവാനേത്രസക്ഥിവിനാശേ വാചികേ ദമഃ।
ശത്യസ്തദർദ്ധികഃ പാദനാസാകർണ്ണകരാദിഷു।

തന്റെ ബാഹുക്കളെ ഞാൻ ഖണ്ഡിക്കുമെന്നും തന്റെ നേത്രങ്ങളെ കുത്തിക്കള
യുമെന്നും തന്റെ തുട ഖണ്ഡിക്കുമെന്നും ഇപ്രകാരം പറയുന്നവനെ കൊണ്ടു നൂ
റു പണവും പാദങ്ങൾ നാസികചെവികൾ ഹസ്തങ്ങൾ ഇപ്രകാരമുള്ള അംഗങ്ങളെ
ഖണ്ഡിക്കുമെന്ന പറയുന്നവനെ കൊണ്ടു അൻപതു പണവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം.
൧൧൧൯

അശക്തസ്തു വദന്നേവം ദണ്ഡനീയഃ പണാന്ദശ ।

തഥാ ശക്തഃ പ്രതിഭുവം ദാപ്യഃ ക്ഷേമായ തസ്യ ച ।

മേൽ ചൊല്ലിയപ്രകാരം അംഗഭേദം ചെയ്യുന്നതിന ശക്തിയില്ലാതെ പാദഹസ്തം മുതലായതു കൊണ്ടു തന്റെ ശക്തിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന ദുർബ്ബലനായുള്ളവൻ തന്നെ കാൽ ബലവാനായിരിക്കുന്നവനെ മേൽ ചൊല്ലിയ കാര്യങ്ങളെ വാക്കിലെ ററം പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ അവനെ കൊണ്ടു മുമ്പിൽ പറഞ്ഞതിൻവണ്ണം ഉള്ള പണം പത്തും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്കിൽ ദുർബ്ബലനെന്നും അംഗഭേദം ചെയ്യാതെ ഇരിക്കുന്നതിന ഒരു ജാമ്യം വാങ്ങിക്കേണം. എന്നർത്ഥം ।

മാതരം പിതരം ജായാം ഭ്രാതരം തനയം ഗുരും ।

ആക്ഷാരയൻ ശതം ദാപ്യഃ പന്ഥാനം ചാദദൽ ഗുരോഃ ।

അച്ഛൻ അമ്മ സഹോദരൻ പുത്രൻ ഗുരുക്കന്മാർ ഇപ്രകാരം ഉള്ളവര ദോഷം കാണിച്ചുവെങ്കിലും അവരെ വാക്കിലെ ററം പറയുന്നവനെ കൊണ്ടും ഗുരുവിന മാർഗ്ഗം വിട്ടുകൊടുക്കാതെ ഇരിക്കുന്നവനെ കൊണ്ടും നൂറു പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. എന്നർത്ഥം

ഷീവാൻ സ്വപ്രാദിതേന ത്ര്യാൽ പഞ്ചാശൽ പണികോ ദമഃ ।

ഉടൽ പിറന്നവൻ മുതൽ പേര അധിക്ഷേപം പറയുന്നവനെ കൊണ്ടു അമ്പതു പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. എന്നർത്ഥം ।

മനു । ശതം ബ്രാഹ്മണമാക്രുശ്യ ക്ഷത്രിയോ ദണ്ഡമർഹതി ।

വൈശ്യോപ്യർദ്ധശതം ദ്വേ വാ ശൂദ്രസ്തു വധമർഹതി ।

ബ്രാഹ്മണനെ അധിക്ഷേപം പറയുന്ന ക്ഷത്രിയനെ കൊണ്ടു നൂറു പണവും വൈശ്യനെ കൊണ്ടു നൂററമ്പതു പണവും ശൂദ്രനെ ഇങ്ങിനെ താഡനം മുതലായ ശരീരദണ്ഡവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യേണം. എന്നർത്ഥം ।

പഞ്ചാശൽ ബ്രാഹ്മണോ ദണ്ഡ്യഃ ക്ഷത്രിയസ്യാഭിശംസനെ ।

വൈശ്യേ സ്യാദർദ്ധപഞ്ചാശച്ഛൂദ്രേ ദ്വാദശകോ ദമഃ ।

ക്ഷത്രിയനെ വാക്കിലെ ററം പറയുന്ന ബ്രാഹ്മണനെ കൊണ്ടു അമ്പതു പണവും വൈശ്യനെ വാക്കിലെ ററം പറയുന്ന ബ്രാഹ്മണനെ കൊണ്ടു ഇരുപത്തഞ്ചു പണവും ശൂദ്രനെ വാക്കിലെ ററം പറയുന്ന ബ്രാഹ്മണനെ കൊണ്ടു പന്ത്രണ്ടു പണവും ഇ

പ്രകാരം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൻ്റസ॥

സശൂദ്രസ്യായമുദ്ദിതോപിതൈയോനാപരാധിനഃ।

ഗുണഷ്ഠിതസ്യ പാദശ്ചൈ ബ്രാഹ്മണോനാപരാദ്ധ്യതി

ഒരു ദോഷം ചെയ്യാതെ ഇരിക്കുന്ന ശൂദ്രനെ ബ്രാഹ്മണൻ ഒരു സംഗതി കൂടാതെ വാക്കിലെററം പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ആ ബ്രാഹ്മണനെ കൊണ്ട പന്ത്രണ്ടു പണവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ഗുണമില്ലാത്തവനായും ദോഷയുക്തനായും ഇരിക്കുന്ന ശൂദ്രനെ ബ്രാഹ്മണൻ വാക്കിലെററം പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ആ ബ്രാഹ്മണനു പ്രായശ്ചിത്തം വരികയില്ല. ൻ്റസ॥

വൈശ്യസ്തു ക്ഷത്രിയാക്രോശെ ദണ്ഡനീയശ്ശതം ദ്വിവൽ।

തദ്ധ്യാ ക്ഷത്രിയോ വൈശ്യാക്ഷെപെ പഞ്ചാശതം ദമം।

ക്ഷത്രിയനെ വാക്കിലെററം പറയുന്ന വൈശ്യനെ കൊണ്ട നൂറു പണവും വൈശ്യനെ അധിക്ഷേപം പറയുന്ന ക്ഷത്രിയനെ കൊണ്ട അമ്പതു പണവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൻ്റസ॥

ശൂദ്രാക്രോശെ ക്ഷത്രിയസ്യ പഞ്ചവിംശതികോ ദമഃ।

വൈശ്യസ്യ ചെയമദ്ധിഗുണം ശാസ്ത്രവിൽ ദ്വിരുദാഹൃതഃ।

ശൂദ്രനെ അധിക്ഷേപം പറയുന്ന ക്ഷത്രിയനെ കൊണ്ട ൨൫ പണവും വൈശ്യനെ കൊണ്ട അമ്പതു പണവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണമെന്ന ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരായിരിക്കുന്ന ഋഷികളാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ൻ്റസ॥

വൈശ്യമാക്ഷാരയൻ ശൂദ്രഃ ദാപ്യസ്യാൽ പ്രഥമം ദമം।

ക്ഷത്രിയമദ്ധ്യമഞ്ചൈവ വിപ്രമുത്തമസാഹസം।

വൈശ്യനെ അധിക്ഷേപം പറയുന്ന ശൂദ്രനെ കൊണ്ട പ്രഥമസാഹസത്തിലെ ഉള്ള പണം ഇരുനൂറ്റമ്പതും ക്ഷത്രിയനെ വാക്കിലെററം പറഞ്ഞു എങ്കിൽ മദ്ധ്യമസാഹസത്തിലെ ഉള്ള പണം അഞ്ഞൂറും ബ്രാഹ്മണനെ വാക്കിലെററം പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ഉത്തമസാഹസത്തിലെ ഉള്ള പണം ആയിരവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൻ്റസ॥

ഏകജാതിർ ദ്വിജാതീംസ്തു വാചാ ദാരുണയാ ക്ഷിപൻ।

ജിഹ്വായാഃ പ്രാപ്നുയാച്ഛേദം ജഘന്യപ്രഭവോഹിസഃ।

ശൂദ്രൻ ഉപനയനാദികൾ ഒക്കെ ഉള്ള ജാതിയായിട്ടുള്ള ബ്രാഹ്മണ ക്ഷത്രിയ വൈശ്യന്മാരെ ഏററവും കഠിനമായിട്ടുള്ള വാക്കുകളെ കൊണ്ട ശകാരിച്ചു എങ്കിൽ

ശൂദ്രൻ ദ്വിജാപവാദം ചെയ്ക ദണ്ഡം വൃത്തസ്യ।

നാമജാതിഗ്രഹന്ത്വെഷാമഭിദ്രൊഹെണ കുൎവ്വതഃ।
നിക്ഷെപ്യൊയൊമയശ്ശംകുൎജ്വലന്നാസ്യെ ദശാംഗുലഃ।

ഉൽകൃഷ്ടന്മാരായിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാരുടെ പെരും ജാതിയും എടുത്ത ദ്രൊഹബുദ്ധിയാലെ പറയുന്ന ശൂദ്രന്റെ വായിൽ വഹ്നിയിൽ നിറമുള്ള ഇരിമ്പാണിയായം പഴുപ്പിച്ച് ഇടെണം। വൃത്തസ്യ

ധൎമ്മൊപദെശം ദൎപ്പെണ വിപ്രാണാമസ്യ കുൎവ്വതഃ।
തപ്തമാസെചയെത്തൈലം വക്ത്രെ ശ്രൊത്രെ ച പാൎത്ഥിവഃ।

ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാൎക്ക ശൂദ്രനായിട്ട ഇവർ അഹങ്കാരം കൊണ്ട ധൎമ്മൊപദെശം ചെയ്യുന്നെങ്കിൽ ആ ശൂദ്രന്റെ വായിലും ചെവിയിലും എണ്ണ തിളപ്പിച്ച ഒഴിക്കണം। വൃത്തസ്യ।

യമഃ। വെദധ്വനിം ശൂദ്രസ്യ ശൃണ്വതശ്ശാസനം ശൃണു।
ത്രപുണാ ജതുനാ സാൎദ്ധം ശ്രൊത്രെ സമ്പൂരയെൽ।

ബ്രാഹ്മണർ വെദാദ്ധ്യയനം ചെയ്യുമ്പോൾ അടുക്കെ നിന്ന കെട്ടുവരുന്ന ശൂദ്രന്റെ ചെവിയിൽ ത്രപുവായ ഈയവും അരക്കും രണ്ടും ഉരുക്കി ഒഴിക്കണം। വൃത്തസ്യ

ഖഡ്ഗശഃ। ഛെദയെജ്ജിഹ്വാഗ്രം വെദമുദാഹരെൽ।

വെദവാക്യത്തെ ഉച്ചരിക്കുന്ന ശൂദ്രന്റെ ജിഹ്വാഖണ്ഡം ഖണ്ഡമായിട്ട ഛെദിക്കണം। വൃത്തസന।

നകിൽബിഷെണാപവദെച്ഛാസ്ത്രതഃ കൃതപാവനം।
നരാജ്ഞാ ധൃതദണ്ഡശ്ച ഭാൎഗ്ഗവ കൃതമാൽ।

ഒരുത്തൻ ഒരു പാപം ചെയ്തു പിന്നെ ശാസ്ത്രപ്രകാരം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്ത ശുദ്ധനായാൽ അവനെ പിന്നെത്തതിൽ പാപം ചെയ്തവനെന്നും അപവാദം പറയരുത। പിന്നെത്തതിലും അപവാദം പറഞ്ഞാൽ പറയുന്നവന പ്രായശ്ചിത്തം വരും। വൃത്തസ്യാ।

വ്യാസഃ। പാപൊപാപാപവാദീനാമെകപാപാനതശംസതഃ।
ശൂദ്രമെവത്തമാൻ ദണ്ഡാദ്ദുൎണ്ണിതെ യഥാൎത്ഥമാ।

സാമാന്യമായിട്ടു ഇവന്മാരെ ചൊല്ലി ദൂഷ്യം പറയുന്നവനെ കൊണ്ടു
പ്രഥമസാഹസവും ശൌചാദി മുതലായ ഉപപാതങ്ങളെ ചൊല്ലി ദൂഷിക്കുന്ന
വനെ കൊണ്ടു ഉത്തമസാഹസവും ഇപ്രകാരം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം। ഇത്യർത്ഥഃ

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ത്രൈവിദ്യനൃപദേവാനാം ക്ഷേപ ഉത്തമസാഹസം।

മദ്ധ്യമോ ജാതിപൂഗാനാം പ്രഥമോ ഗ്രാമദേശയോഃ।

വേദശാസ്ത്രജ്ഞനായിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠനെയും ജനങ്ങളെ പരിപാലിച്ചുവ
രുന്ന രാജാവിനെയും ദേവന്മാരെയും ഒരുത്തൻ ആക്ഷേപം പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ
ആയവനെ കൊണ്ടു ഉത്തമസാഹസം ചെയ്യിക്കേണം। കുലശ്രേഷ്ഠന്മാരുടെ
സംഘങ്ങളെ ആക്ഷേപം പറഞ്ഞവനെ കൊണ്ടു മദ്ധ്യമസാഹസവും ഒരു
ഗ്രാമത്തെ എങ്കിലും ദേശത്തെ എങ്കിലും ആക്ഷേപം പറഞ്ഞു ദൂഷിക്കുന്നവനെ
കൊണ്ടു പ്രഥമസാഹസം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം। ബ്രാഹ്മണനും ക്ഷ
ത്രിയനും സംസർഗ്ഗം ചെയ്യാതിരിക്കുന്നവൻ കുലദ്രോഹി ആകുന്നു ആയവൻ ബ്രാഹ്മണ
നെ കൊല്ലുന്നതിൽ ക്ഷത്രിയനെ കൊല്ലുന്നതിൽ ഇത്യർത്ഥഃ।

നാരദഃ। അവമത്യ ച രാജാനം പത്ഥ്യ നിന്ദേദ്വിവക്ഷിതം।

ജിഹ്വാച്ഛേദാൽ ഭവേച്ഛുദ്ധിസ്സർവ്വസ്വഹരണേന വാ।

ഹിതപ്രകാരം രക്ഷ്യപരിപാലനം ചെയ്തുവരുന്ന രാജാവിനെ അവമാനിച്ചു ആ
ക്ഷേപം പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ ആയവന്റെ ജിഹ്വാഛേദനമെങ്കിലും സർവ്വസ്വഹരണ
മെങ്കിലും ചെയ്താൽ ആയവന്നു ദോഷനിവൃത്തി വന്നു ശുദ്ധിവരും। ഇത്യർത്ഥഃ।

നാരദഃ। ലോകേസ്മിൻ ദ്വാവവദ്ധ്യൌ ച പ്രകീർത്തിതൌ।

ബ്രാഹ്മണശ്ചൈവ രാജാ ച തൌ ഹീദം ബിഭൃതോ ജഗൽ।

ബ്രാഹ്മണരുടെ അനുഗ്രഹം കൊണ്ടും രാജാവിന്റെ നിഗ്രഹം കൊണ്ടും രാജ്യത്തിന്ന സം
രക്ഷണം വരുന്നതാക കൊണ്ടും ബ്രാഹ്മണരെയും രാജാവിനെയും ആക്ഷേപം
പറകയും താഡനാദികൾ കൊണ്ടു ദണ്ഡിക്കയും അരുത്। ഇത്യർത്ഥഃ।

വസിഷ്ഠഃ। പതിതം പതിതേത്യുക്ത്വാ ചോരം ചോരേതി വാ പുനഃ।

വചനാത്തുല്യദോഷസ്സ്യാൻമിഥ്യാദ്വിർദ്ദോഷഭാഗ്ഭവേൽ।

പാതിത്യദോഷം ചെയ്തിരിക്കുന്നവനെ പതിതനെന്നു പറകയും ചോരനെ കൊണ്ടു

[illegible]

ചൊരനെന്നും പറകയും ചെയ്താൽ അപ്രകാരം പറഞ്ഞവനു അതുദോഷം സമമായിവ
രും. പാതിത്യദോഷം തലയാക്കെ ചെയ്യാതെ ഇരിക്കുന്നവനെ പതിതനെന്നു മിഥ്യാ
പവാദം പറഞ്ഞാൽ അവന്ന പാതിത്യദോഷം ഇരട്ടിയായിട്ടവരും. ॥ ഉക്തഞ്ച ॥

ഉശനാഃ യത്രനൊക്താ ദമസ്തേഷു തെഷ്വേതാരന്ത്യാഷ്ട മഹർഷിഭിഃ।
തത്രകാര്യം പരിജ്ഞായ തത്വപ്രതിദണ്ഡധാരണം।

ലോകത്തിൽ കാര്യങ്ങൾ ബഹുവിധങ്ങളായിട്ടുണ്ടായിവരുന്നതാകകൊണ്ടയാതൊ
രുകാര്യത്തിൽ മഹർഷികൾ പ്രായശ്ചിത്തം വിശേഷിച്ചു ചൊല്ലീട്ടില്ലയൊ അ
ന്നാൽ ആ കാര്യത്തിൽ ബലാബലം വിചാരിച്ചു ആ കാര്യത്തിന്റെ അവസ്ഥ
പോലെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യേണം. ഇതി വാക്പാരുഷ്യപദം സമാപ്തം. ഇ
നി ദണ്ഡപാരുഷ്യത്തിനെ ചൊല്ലുന്നു ॥ ഉക്തഞ്ച ॥

ബൃഹസ്പതിഃ। ഹസ്തപാഷാണലഗുഡൈഃ ഭസ്മകർദ്ദമപാംസുഭിഃ
അസൃഗ്ഭൈശ്ച പ്രകരണം ദണ്ഡപാരുഷ്യമുച്യതെ

ഹസ്തങ്ങൾ കല്ല കമ്പ് ഇതുകളിൽ ഒന്നു കൊണ്ടെങ്കിലും ചാമ്പൽ ചളി പൊടി ഇ
തിൽ ഒന്നു കൊണ്ടെങ്കിലും ഒരുത്തന്റെ ശരീരത്തിൽ മറ്റൊരുത്തൻ ഉപദ്ര
വം ചെയ്യുന്നതു ദണ്ഡപാരുഷ്യം. ॥ ഉക്തഞ്ച ॥

തസ്യാപി ദൃഷ്ടം ത്രൈവിധ്യം ഹീനമദ്ധ്യോത്തമക്രമാൽ।
അവഗോരണനിഃശങ്കപാതനക്ഷതദർശനൈഃ।

ദണ്ഡപാരുഷ്യം അവഗൂരണമെന്നും നിഃശങ്കപാതനമെന്നും ക്ഷതദർശനമെ
ന്നും ഇപ്രകാരം മൂന്നുവിധം. ॥ ഉക്തഞ്ച ॥

ഹീനമദ്ധ്യോത്തമാനാന്തു ദ്രവ്യാണാം സമതിക്രമൈ।
ത്രീണിസാഹസാന്യാഹുസ്തത്ര കണ്ഡകശോധനെ।

ഹീനമെന്നും മദ്ധ്യമമെന്നും ഉത്തമമെന്നും ഇപ്രകാരം ദ്രവ്യങ്ങൾ മൂന്നുവിധം. അവ
റ്റിൽ ഹീനദ്രവ്യത്തെ അതിക്രമിച്ചാൽ പ്രഥമസാഹസമെന്നും മദ്ധ്യമദ്രവ്യത്തി
നെ അതിക്രമിച്ചാൽ മദ്ധ്യമസാഹസമെന്നും ഉത്തമദ്രവ്യത്തിനെ അതിക്രമിച്ചാൽ
ഉത്തമസാഹസമെന്നും ഇപ്രകാരം സാഹസം മൂന്നു പ്രകാരം. ॥ ഉക്തഞ്ച ॥

യാജ്ഞവൽക്യഃ। ഭസ്മപങ്കരജഃസ്പർശെ ദണ്ഡോ ദശപണസ്മൃതഃ।
അമെദ്ധ്യപാർഷ്ണിനിഷ്ഠ്യൂതസ്പർശനെ ദ്വിഗുണസ്മൃതഃ।

ഒരുത്തന്റെ ശരീരത്തിൽ മറ്റൊരുത്തൻ ഭസ്മം കൊണ്ടെങ്കിലും ചളി കൊണ്ടെ

ളിലും പുഴുത്തെ കൊണ്ടെളിലും എങ്കിൽ ഞ്ഞാൽ അവനെ കൊണ്ടെ പഞ്ചപണവും
അമെദ്ധ്യം പുരീഷം മുതലായ അശുദ്ധദ്രവ്യങ്ങളെ ഒരുത്തൻ മറെറാരുത്തന്റെ ശ
രീരത്തിൽ ഇടുന്നവനെയും കാഷ്ഠിന്റെ പിൻവശം കൊണ്ടെ മറെറാരുത്തനെ ച
വിട്ടുകയും കാറെറുകയും ചെയ്യുന്നവനെ കൊണ്ടെ മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം
പഞ്ചപണത്തിന്റെ ഇരട്ടി ഇരിവത്തുപണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. പുറനാസ്॥

സമമെഷ്വപവൎണ്ണ്യേഷു ദ്വിഗുണന്തമെഷുച।
ഹീനെഷ്വർദ്ധമൊമൊഹമദാദിഭിരദണ്ഡനം।

തമ്മിൽ സമജാതിയായിട്ടും ഗുണങ്ങൾ കൊണ്ടെ സമമായിട്ടും ഇരിക്കുന്നവനെ
ഒരുത്തൻ മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം ദണ്ഡപാരുഷ്യം ചെയ്താൽ അവനെ കൊ
ന്നു മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരവും പരസ്ത്രീകൾക്കും തന്നെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടമായി
രിക്കുന്നവരെയും ദസ്യാദികൾ കൊണ്ടെങ്കിൽ ഞ്ഞാൽ മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം പ്ര
ായശ്ചിത്തത്തിന്റെ ഇരട്ടി പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. മൊഹം കൊണ്ടും
മദ്യപാനം ചെയ്ത മദം കൊണ്ടും മെൽ എഴുതിയ ദണ്ഡപാരുഷ്യം ചെയ്തവനെ
പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കരുത. തന്നെക്കാൾ നികൃഷ്ടനായിരിക്കുന്നവനെ ദസ്യാ
ദികൾ കൊണ്ടെങ്കിൽ ഞ്ഞാൽ അവനെ കൊണ്ടെ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ പഞ്ചപണ
ത്തിലും ഇരിവത്തുപണത്തിലും ഒന്നു പാതി പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. പുറനാസ്॥

കാത്യായനഃ। ഛർദ്ദിമൂത്രപുരീഷാദ്യൈരാപാദ്യോ യശ്ചതുർഗുണം।
ഷൾഗുണഃ കായമദ്ധ്യെ സ്യാന്മൂൎദ്ധ്നി ത്വഷ്ടഗുണോ ഭവെൽ।

ഒരുത്തൻ മറെറാരുത്തന്റെ ശരീരത്തിൽ ഛർദ്ദിക്കയും മൂത്രം കൊണ്ടും മലം കൊണ്ടും അ
ശുദ്ധം വാരുന്നുകയും ചെയ്താൽ അവനെ കൊണ്ടും ഉലം ചൊര മുതലായത
മറെറാരുത്തന്റെ ശരീരത്തിൽ ഇടുന്നവനെ കൊണ്ടും മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ പഞ്ചപ
ണത്തിൽ നാലു പങ്കു ഇരിവത്തു പണവും. ഛർദ്ദിമൂത്രം മുതലായ അശുദ്ധദ്രവ്യങ്ങളെ
ശരീരമദ്ധ്യത്തിൽ ഇടുന്നവനെ കൊണ്ടെ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ ദണ്ഡത്തിൽ അറു
പങ്കു മുപ്പതു പണവും. മെൽ എഴുതിയ അശുദ്ധവസ്തുക്കളെ തലയിൽ ഇ
ടുന്നവനെ കൊണ്ടെ നാല്പതു പണവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. പുറനാസ്

ഉൽഗുരണെ തു ഹസ്തസ്യ കാര്യോ ദശകോ ദമഃ।
സമയെവ ദ്വിഗുണം പ്രൊക്താ പാതനെതു സമുച്ചയെ।

സമൎത്ഥാക്കിയൊഴിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരുത്തനെ തല്ലുന്നതിനായിട്ടു കയ്യോങ്ങിയാൽ അ
വനെക്കൊണ്ടു പന്ത്രണ്ടു പണവും തല്ലിയാൽ അവനെക്കൊണ്ടു ഇരുപത്തുനാലു പണ
വും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൟ(?)ന്ത്യ

ബൃഹസ്പതിഃ। ഉദ്ഗൂൎണ്ണെ കൊവല കാരെഷ്വന്ത്യാദയൊ ദ്വിമാഷതാഃ।
ദ്വിഗുണം ശൊണിതൊൽഭെദെ ദണ്ഡം കാൎയ്യൊ മനീഷിഭിഃ।

ചെങ്കൽ നെയ്ക്കമ്പി വിറകുകളിൽ ഒന്നുകൊണ്ടു മറ്റൊരുത്തനെ പരുക്കെ തല്ലിയാൽ
അവനെക്കൊണ്ടു രണ്ടു മാഷവും ചോര കാണത്തക്കവണ്ണം തല്ലിയാൽ അ
വനെക്കൊണ്ടു നാലു മാഷവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൟ(?)ന്ത്യ

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ശൊണിതെന വിനാ ദുഃഖം കുൎവ്വൻ കാഷ്ഠാദിഭിൎന്നരഃ।
ദ്വാത്രിംശതം പണം ദണ്ഡ്യഃ ദ്വിഗുണം ദൎശനെ ഽസൃജഃ।

വിറകുകൊമ്പു മുതലായതുകൊണ്ടു ചോര കാണാതെ ഉപദ്രവിക്കത്തക്കവണ്ണം മറ്റൊരുത്ത
ന്റെ ശരീരത്തിൽ തല്ലിയാൽ അവനെക്കൊണ്ടു മുപ്പത്തിരണ്ടു പണവും ചോര കാ
ണത്തക്കവണ്ണം തല്ലിയവനെക്കൊണ്ടു അറുപത്തിനാലു പണവും പ്രായശ്ചിത്തം
ചെയ്യിക്കേണം. ൟ(?)ന്ത്യ

മനുഃ। ത്വഗ്ഭെദകഃ ശതം ദണ്ഡ്യൊ ലൊഹിതസ്യ ച ദൎശകഃ।
മാംസഭെത്താ തു ഷൺനിഷ്കാൻ പ്രവാസ്യസ്ത്വസ്ഥിഭെദകഃ।

തൊലി പൊട്ടത്തക്കവണ്ണം അടിച്ചവനെക്കൊണ്ടു നൂറു പണവും ചെയ്യിക്കേ
ണം. മാംസം വെളിയിൽ വരത്തക്കവണ്ണം അടിച്ചവനെക്കൊണ്ടു ആറു നിഷ്കം
പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. എല്ലും ഞരമ്പും മുറിയത്തക്കവണ്ണം അടിച്ചവ
നെ നാട്ടിൽനിന്നു പുറത്താക്കുകയും വേണം. ൟ(?)ന്ത്യ

ത്വഗ്ഭെദെ പ്രഥമൊ ദണ്ഡഃ മാംസഭെദെ തു മദ്ധ്യമഃ।
ഉത്തമസ്ത്വസ്ഥിഭെദെ തു ഘാതനെ ച പ്രമാപണം।

തൊലി പൊട്ടത്തക്കവണ്ണം അടിച്ചവനെക്കൊണ്ടു നൂറു പണത്തിനു കുറവു
കൂടാതെ പ്രഥമസാഹസവും മാംസം വെളിയിൽ കാണത്തക്കവണ്ണം അടിച്ച
വനെക്കൊണ്ടു അഞ്ഞൂറു പണത്തിനു കുറവു കൂടാതെ മദ്ധ്യമസാഹസ
വും എല്ലു മുറിയത്തക്കവണ്ണം അടിച്ചവനെക്കൊണ്ടു ആയിരം പണത്തിനു

കൂറവുകൂടാതെ ഈ ഉത്തമസാഹസവും ശിക്ഷ കൂടാതെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. [illegible]। കൊന്നവനെ കൊല്ലേണം.

കാത്യായനഃ। കണ്ഠോഷ്ഠഘ്രാണപാദാക്ഷിജിഹ്വാശിശ്നകരസ്യ ച।

ഛേദനേ ചോത്തമോ ദണ്ഡഃ ഭേദനേ മധ്യമഃ സ്മൃതഃ।

കണ്ഠങ്ങൾ ചുണ്ടുകൾ മൂക്കു പാദങ്ങൾ നേത്രങ്ങൾ നാക്കു ശിശ്നം കരം ഈ അംഗങ്ങളിൽ ഒന്നു ഛേദിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടു ഉത്തമസാഹസവും മുറിയിക്കുന്നവനെ മധ്യമസാഹസവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. [illegible]।

മനുഃ। മനുഷ്യാണാം പശൂനാം ച ദുഃഖായ പ്രഹൃതേ സതി।

യഥാ യഥാ മഹദ്ദുഃഖം ദണ്ഡം കുര്യാത്തഥാ തഥാ।

മനുഷ്യരെ എങ്കിലും പശുക്കളെ എങ്കിലും ദുഃഖം വരുവാൻ തക്കവണ്ണം ഒരുത്തൻ പ്രഹരിച്ചാൽ അപ്രഹാരം കൊണ്ടു മനുഷ്യർക്കും പശുക്കൾക്കും ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന ഉപദ്രവത്തിന്റെ അവസ്ഥപോലെ വിചാരിച്ചു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. [illegible]

നാരദഃ। യേനാംഗേനാവരോ വർണ്ണഃ ബ്രാഹ്മണസ്യാപരാധ്നുയാത്।

തദേവ തസ്യ ഛേത്തവ്യമേവം ശുദ്ധിമവാപ്നുയാത്।

ബ്രാഹ്മണജാതിയിൽ കീഴെ ഇരിക്കുന്ന ജാതിയിൽ ജനിച്ചവൻ ബ്രാഹ്മണനെ യാതൊരംഗം കൊണ്ടു ഉപദ്രവം ചെയ്യുന്നു എന്നാൽ അവന്റെ ആ അംഗത്തിനെ ഛേദിക്കേണം. ഛേദിച്ചാൽ ശുദ്ധിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. [illegible]।

ബ്രാഹ്മണം ഹന്തി യഃ ശൂദ്രോ ജ്ഞാനതോഽജ്ഞാനതോഽപി വാ।

മഹിഷീപാദയോർബദ്ധ്വാ [illegible]।

ബ്രാഹ്മണനെ ജ്ഞാനപൂർവ്വമായിട്ടെങ്കിലും അജ്ഞാനപൂർവ്വമായിട്ടെങ്കിലും അപായപ്പെടുത്തിയ ശൂദ്രനെ എരുമയുടെ കാലിൽ കെട്ടി ജീവൻ പോകുന്നേടത്തോളം വലിപ്പിക്കേണം. [illegible]।

യമഃ। യേന കേനചിദംഗേന ഹിംസ്യാച്ഛ്രേയാംസമന്ത്യജഃ।

ഛേത്തവ്യം തത്തദേവാസ്യ തന്മനോരനുശാസനം।

അന്ത്യജനായി ജനിച്ചിരിക്കുന്നവൻ തന്നെക്കാൾ ഉത്കൃഷ്ടനായിരിക്കുന്നവനെ യാതൊരംഗം കൊണ്ടു ഹിംസിക്കുന്നു എന്നാൽ അവന്റെ ആ അംഗത്തിനെ ഛേദിക്കേണമെന്നു മനുമഹർഷിയുടെ അനുശാസനം. [illegible]।

സഹാസനമഭിപ്രെപ്സുരുൽകൃഷ്ടസ്യാപകൃഷ്ടജഃ।

കട്യാം കൃതാങ്കൊ നിൎവ്വാസ്യഃ സ്ഫിചം വാസ്യാവകൎത്തയെൽ।

നികൃഷ്ടജാതിയിൽ ജനിച്ചവൻ ഉൽകൃഷ്ടജാതിയിൽ ജനിച്ച ബ്രാഹ്മണരകുല ലായവരെ ഒരാസനത്തിൽ കൂടെ ഇരിക്കെണമെന്നു ഭാവിച്ചാൽ അവന്റെ കടിപ്രദെശത്തിങ്കൽ എന്നും കാണെത്തക്കവണ്ണം ഉൾഅടയാളം വെച്ച് അവനെ പട്ടണത്തിൽ നിന്നു കളകയെങ്കിലും ആസനപ്രദെശത്തെ ഛെദിക്കയെങ്കിലും ചെയ്യെണം॥ ൨൮൧

അവനിഷ്ഠീവതൊ ദൎപ്പാദ്ദ്വാവൊഷ്ഠൌ ഛെദയെന്നൃപഃ।

അവമൂത്രയതൊ മെഢ്രമവശൎദ്ധയതൊ ഗുദം।

ഒരുത്തന്റെ ശരീരത്തിൽ മറ്റൊരുത്തൻ ഗൎവ്വം കൊണ്ടു തുപ്പിയാൽ അവന്റെ ചുണ്ടു രണ്ടും ഛെദിക്കെണം। ഒരുത്തൻ മറ്റൊരു ശരീരത്തിൽ അഹങ്കാരം കൊണ്ടു മൂത്രം ഒഴിക്കുന്നവന്റെ ലിംഗവും മലം ഇടുന്നവന്റെ ആസനപ്രദെശവും ഛെദിക്കെണം॥ ൨൮൨

കെശെഷു ഗൃഹ്ണതൊ ഹസ്തൌ ഛെദയെദവിചാരയൻ।

പാദയൊൎന്നാസികായാഞ്ച ഗ്രീവായാം വൃഷണെ തഥാ।

മറ്റൊരുത്തന്റെ തലമുടി പിടിച്ചു വലിക്കുന്നവന്റെ ഹസ്തങ്ങൾ ഇരണ്ടും മറ്റൊരുത്തന്റെ പാദങ്ങൾ ഇരണ്ടും നാസികയും കണ്ഠപ്രദെശം വൃഷണം ഇവകളിൽ ഒന്നിനെ പിടിച്ചു വലിക്കുന്നവന്റെ ഹസ്തങ്ങൾ ഇരണ്ടും ഒരു സംശയം കൂടാതെ ഛെദിക്കെണം॥ ൨൮൩

അംഗാവപീഡനെ ചൈവ ഛെദനെ ഭെദനെ തഥാ।

സമുത്ഥാനവ്യയം ദാപ്യഃ കലഹാപഹൃതഞ്ച യൽ।

സമുത്ഥാനവ്യയം ബാധെന്ദണ്ഡം ദാപ്യണരൊ പണാൽ।

ഒരുത്തൻ മറ്റൊരുത്തന്റെ അംഗത്തിനെ പീഡിക്കെങ്കിലും മുറിക്കെങ്കിലും പിളൎക്കെങ്കിലും ചെയ്താൽ അവനെ കൊണ്ടു മുറിവു ഉണങ്ങുന്നതിനു ചിലവിടെണ്ടും ദ്രവ്യങ്ങൾ ഒക്കെയും അവനെക്കൊണ്ടു അവനു കൊടുപ്പിക്കെണം॥ ൨൮൪

മനു। ദ്രവ്യാണി ഹിംസ്യാദ്യൊ യസ്യ ജ്ഞാനതൊ ജ്ഞാനതൊപി വാ।

പ്രാപ്താപരാധാസ്താഡ്യാസ്സ്യൂ രജ്ജ്വാ വേണുദളേന വാ।

ഭാര്യാ പുത്രൻ വേലക്കാരൻ ദാസൻ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നു വന്നിരിക്കുന്ന ശിഷ്യൻ കൂടപ്പിറന്ന സഹോദരൻ ഇതിൽ ഒരുത്തരൊരു കുറ്റം ചെയ്താൽ ആയവനെ ചെറിയ കയറു കൊണ്ടെങ്കിലും ചെറിയ ഓടത്തണ്ടു കൊണ്ടെങ്കിലും അടിക്കണം। [illegible]

പൃഷ്ഠതസ്തു ശരീരസ്യ നോത്തമാംഗേ കഥംചന।

അതോന്യഥാ തു പ്രഹരൻ പ്രാപ്തസ്സ്യാച്ചൌരകില്ബിഷം।

ഭാര്യമുതലായവരെ മേൽ എഴുതിയ പ്രകാരം കയറു മുതലായതു കൊണ്ടു അടിക്കുന്നതും ശരീരത്തിന്റെ പുറത്ത അടിക്കെണം, ഈ പ്രകാരമല്ലാതെ വ മേലൊത്തു കൊണ്ടും ശരീരത്തിന്റെ പിൻപുറത്തും ശിരസ്സിലും പ്രഹരിച്ചാൽ ആയവന്നു ചോരദണ്ഡം വരും। [illegible]

നാരദഃ। പുത്രാപരാധേന പിതാ ന വശ്യാൽ ശുനി ദണ്ഡഭാക്।

ന മക്ക് ദ്യൈത്ര തസ്വാമീ തൈരേവ പ്രഹിതോ നചേൽ।

മകന്റെ സ്വമേധ കൊണ്ടു ഒരു ദോഷം ചെയ്തുവെങ്കിൽ അവന്നച്ഛൻ ദണ്ഡം അനുഭവിക്കയില്ല, ശ്വാനനെയും കുരങ്ങിനെയും വളർക്കുന്നവൻ പറയാതെ ശ്വാനനെങ്കിലും കുരങ്ങെങ്കിലും മറ്റൊരുത്തനെ കടിച്ചാൽ അതിന്നു വളർക്കുന്നവർക്കു പ്രായശ്ചിത്തം വരികയില്ല, വളർക്കുന്നവൻ പറഞ്ഞിട്ടു കടിച്ചുവെങ്കിൽ ആയവന്നു പ്രായശ്ചിത്തം വരും। [illegible]

യാജ്ഞവൽക്യഃ। ശക്തോ ഹ്യമോക്ഷയൻ സ്വാമീ ദംഷ്ട്രിണാം ശൃംഗിണാം തഥാ।

പ്രഥമം സാഹസം ദദ്യാദ്വിക്രുഷ്ടേ ദ്വിഗുണം തഥാ।

ദന്തവക്കു കൊണ്ടും കൊമ്പുകൾ കൊണ്ടും ഹിംസിക്കുന്ന മൃഗജന്തുക്കളെ വശത്തു വെച്ചു വളർക്കുന്നവൻ അടുക്കൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ മേൽ എഴുതിയ ജന്തുക്കൾ ചെന്നു മറ്റൊരുത്തനെ ഉപദ്രവിച്ചാൽ ആയതിനെ വിലക്കാതിരിക്കുന്നതിന്നു വളർക്കുന്നവൻ ശക്തനായിരിക്കുന്നതു കൊണ്ടു വരുത്തുകയെങ്കിലും ഓടിക്കാതെങ്കിലും ചെയ്യാതെ ഇരുന്നാൽ അപ്പോൾ വളർക്കുന്നവനെ കൊണ്ടു പ്രഥമസാഹസമെന്ന വദ്ധ്യം കൊണ്ടെവൻ വിലക്കണമെന്നവൻ പറഞ്ഞതു കെട്ടു കൊണ്ടു വിലക്കാതിരിക്കുന്നവനെ കൊണ്ടു പ്രഥമസാഹസത്തിന്റെ ഇരട്ടിയും പ്രായ

ശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. വ്യവസ്ഥ.

ബൃഹസ്പതിഃ। വിവിക്തേ താഡിതോ യസ്തു ഹതോ ദോഷാദ്ഭവേൽ।
ഹന്താ തദ്വന്മാനേന വിജ്ഞേയശ്ച വശേന വാ।

ആൾ സഞ്ചാരമില്ലാതെ ഇരിക്കുന്ന രഹസ്യപ്രദേശത്തിൽ വെച്ചു ഒരുത്തൻ മറ്റൊരുത്തനെ അടിക്കയെങ്കിലും കൊല്ലുകയെങ്കിലും ചെയ്താൽ കൊല്ലപ്പെട്ടവനെ കൊല്ലുന്നതല്ലാതെ കൊന്നവനെ കണ്ടില്ലെങ്കിൽ കൊല്ലപ്പെട്ടവനശേഷിയായിട്ടു ഇവരാരെന്നും അവനൊടു കുറിച്ചെങ്കിലും ആയുധം മുതലായതെടുത്തുകൊണ്ടുപൊയിട്ടുണ്ടോ എന്നും വിചാരിച്ചറിവാൻ കൊണ്ടെങ്കിലും ഊഹത്താൽ നിശ്ചയം വന്നില്ലെങ്കിൽ സത്യപ്രമാണത്താലെങ്കിലും ശത്രുക്കന്മാരുടെ നിശ്ചയം വരുത്തേണം. വ്യവസ്ഥ.

ദ്വയോഃ പ്രഹരതോർ ദണ്ഡം സമയോസ്തു സമസ്തഥാ।
ആരംഭതോ ബലീചൈവ പ്രോക്തസ്താഡികന്ദമം।

ഒരു കാലത്തിൽ വാദിപ്രതിവാദികൾ രണ്ടു പെരും തമ്മിൽ അടിച്ചവരാകുന്നു എങ്കിൽ രണ്ടു പെരും ദണ്ഡം സമമായിട്ടു വരും. അതിൽ ഒരുത്തൻ മുമ്പിൽ അടിച്ചവനെങ്കിൽ ആയവനും അടിപിടിച്ചാൽ പിന്നെ അതിൽ ഏറ്റം അടിച്ചവനും പാപത്തിന്റെ അധികം പ്രായശ്ചിത്തം അധികം വരും. വ്യവസ്ഥ.

ബൃഹസ്പതിഃ। അക്രുഷ്ടസ്തു സമാക്രോശൻ താഡിതഃ പ്രതിതാഡയൻ।
ഹത്വാതതായിനം ചൈവ നാപരാധീ ഭവേന്നരഃ।

ഒരുത്തൻ വാക്കിലെ ഏറ്റം പറഞ്ഞവനു പകരമായിട്ടു മറ്റൊരുത്തനും വാക്കിലെ ഏറ്റം പറഞ്ഞാൽ ആയവനും ഒരുത്തൻ അടിച്ചാൽ അതിനു പകരം അടിക്കുന്നവനും ആയുധം മുതലായതുകൊണ്ടു വെട്ടുകയും കൊൾവാനായി ഓടി വന്നവനെ കൊന്നവനും രാജദണ്ഡം വരികയില്ല. വ്യവസ്ഥ.

കാത്യായനഃ। ആശ്രയഭൃത്യദാസാനാം നരാണാം പാപകാരിണാം।
മത്തോന്മത്തപ്രമത്താനാം താഡനന്നാർത്ഥതോ ദമഃ।

ശിഷ്യന്മാരും ഭൃത്യന്മാരും വേലക്കാരുമായിരിക്കുന്ന ദാസന്മാരും ഉന്മത്തന്മാരായിരിക്കുന്ന ... സ്ത്രീയൊടു നികൃഷ്ടജാതിയിൽ ജനിച്ചവൻ സാഹസം ചെയ്താലുണ്ടായിരിക്കു

ണവന്നും. ഒരു കുററം കാണിച്ചുവെങ്കിൽ അവനെക്കൊണ്ടു പണം പ്രായശ്ചിത്തം വാങ്ങിക്കരുത. അടപ്പിക്കെണം. വൃദ്ധമനു।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ദുഃഖെച ശൊണിതൊല്പാദെ ശാഖാംഗഛെദനെ തഥാ।
ദണ്ഡഃ ക്ഷുദ്രപശൂനാംസ്യാദ്ദ്വിപണപ്രഭൃതിക്രമാൽ।

ആട് മുതലായ ക്ഷുദ്രപശുവിനെ അടിച്ചവനെക്കൊണ്ടു രണ്ടുപണവും ചൊര വരുത്തക്കവണ്ണം അടിച്ചവനെക്കൊണ്ടു നാലുപണവും കൊമ്പുമുറിച്ചവനെക്കൊണ്ടു ആറുപണവും കൈകാൽ മുറിച്ചവനെക്കൊണ്ടു എട്ടുപണവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। വൃദ്ധമനു।

ലിംഗസ്യഛെദനെമൃത്യൗമദ്ധ്യമൊമൂല്യമെവച।
മഹാപശൂനാമെതെഷുസ്ഥാനെഷുദ്വിഗുണൊദമഃ।

ആട് മുതലായ ക്ഷുദ്രപശുക്കളുടെ ലിംഗത്തിനെ ഛെദിക്കയും ക്ഷുദ്രപശുക്കളെ കൊല്ലുകയും ചെയ്താലായവനെക്കൊണ്ടു മദ്ധ്യമസാഹസം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിച്ചു ഉടയവന്നു വിലയും കൊടുപ്പിക്കെണം. മഹാപശുക്കളായിരിക്കുന്ന ഗൊക്കളെ അടിക്കെണമെങ്കിലും അംഗഛെദനം ചെയ്കെണമെങ്കിലും ചെയ്താൽ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള രണ്ടുപണം മുതലായ ദണ്ഡത്തിനു ഇരട്ടി ദണ്ഡം ചെയ്യിക്കെണം। വൃദ്ധമനു।

ത്രിപണൊദ്വാദശപണൊവധെതുമൃഗപക്ഷിണാം।
സർപ്പമാർജ്ജാരനകുലശ്വസൂകരവധെനൃണാം।

മൃഗവധം ചെയ്യുന്നവനെക്കൊണ്ടു മൂന്നുപണവും സർപ്പങ്ങളെയും സർപ്പം പൂച്ച കീരി നായ പന്നി ഇവ വധിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടു പന്ത്രണ്ടുപണവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। വൃദ്ധമനു।

മനുഃ। ശൊകമാരിണെവപശൂനാംക്ഷതാണാം വൃഷഭദണ്ഡനം।
വാഹയൻസാഹസംപൂർവ്വം പ്രാപ്നുയാദുത്തമംവധെ।

നല്ല പശുവിനെയും ഒട്ടെ പലമാൽ ഹിതിക്കുന്ന പശുവിനെയും മഹാവൃഷഭത്തെയും കൊണ്ടു ഉഴമടവലെടുപ്പിച്ചാൽ അവനെക്കൊണ്ടു പ്രഥമസാഹസവും മെൽപ്പെട്ടി പശുക്കളെ വധിച്ചവനെക്കൊണ്ടു ഉത്തമസാഹസവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം.

വൃദ്ധമനു।

വിഷ്ണുഃ । ഗജാശ്വോഷ്ട്രഗോഘാതിന്യേകകരപാദതഃ ।
കാര്യ്യാ മാംസവിക്രയിച ഗ്രാമ്യപശുഘാതികഃ ।
ഷ്കാവണശതന്ദണ്ഡ്യം പശുസ്വാമിനശ്ച തന്മൂല്യന്ദ
ദ്യാൽ പരസ്യ പശുഘാതകഃ ഗോപഘാതികഷ്കാവണം ।

ഗജങ്ങൾ അശ്വങ്ങൾ ഒട്ടകം ഗോവ ഇവകളെ വധിച്ചവൻ്റെ ഒരു കാലും ഒരു കയ്യും ഛെദിക്കെണം. അഭക്ഷ്യമായിട്ടുള്ള മാംസങ്ങൾ വിൽക്കുന്നവനെയും മെൽപ്പറഞ്ഞപ്രകാരം ചെയ്യെണം. ശ്വാനൻ പന്നി മുതലായതിനെ കൊല്ലുന്നവനെ കൊണ്ട ഒരു കാർഷാപണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. കൊന്നവനെക്കൊണ്ട ഉടയവന വിലയും കൊടുപ്പിക്കെണം. പിടത്തിനെ വധിച്ചവനെക്കൊണ്ട ഒരു കാർഷാപണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. വ്യവഹാര //

മനുഃ । മനുഷ്യമാരണെ ക്ഷിപ്രം ചൊരവൽകിൽബിഷം ഭവെൽ ।
പ്രാണഭൃത്സു മഹത്സ്വർദ്ധം ഗോഗജോഷ്ട്രഹയാദിഷു ।

മനുഷ്യനെ മരിപ്പിച്ചാൽ അയവനെക്കൊണ്ട ഉത്തമസാഹസത്തിലുള്ള പണം ആയിരത്തെണ്പതും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. ഗോക്കളെയും ഒട്ടകങ്ങളെയും അശ്വങ്ങളെയും മരിപ്പിച്ചവനെക്കൊണ്ട മദ്ധ്യമസാഹസത്തിലുള്ള പണം അഞ്ഞൂറിനാല്പതും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. ചൊരകിൽബിഷം ഉത്തമസാഹസമെന്നും അയതത്തിൻ്റെ അർദ്ധം മദ്ധ്യമമെന്നും മനുവ്യാഖ്യാനത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട. വ്യവഹാര //

കാത്ത്യായനഃ । പ്രമാപണെ പ്രാണഭൃതാം പ്രതിരൂപന്തു ദാപയെൽ ।
പശൂനാന്തു തു മൂല്യന്തു ദാപയെദ്ധി വിനിശ്ചയം ।

പശുക്കൾ മുതലായ പ്രാണികളെ കൊന്നവനെക്കൊണ്ട പശുവുടയവന പകരം പശുവെങ്കിലും ആ പശുവിൻ്റെ വിലയെങ്കിലും കൊടുപ്പിക്കെണം. വ്യവഹാര //

യാജ്ഞവല്ക്യഃ । പ്രരോഹിശാഖിനാം ശാഖാസ്കന്ധസർവ്വവിദാരണെ ।
ഉപജീവ്യദ്രുമാണാന്തു വിംശതെർദ്വിഗുണൊ ദമഃ ।

കൊമ്പുകൾ വെട്ടി മുറിച്ചാൽ പിന്നെയും കുരുത്തു വളരുന്ന ആൽ മുതലായ വൃക്ഷങ്ങളുടെ ശാഖങ്ങളെ വെട്ടി മുറിച്ചവനെ കൊണ്ട ഇരുപതു പണവും ആ വൃക്ഷങ്ങളെ കൂടെ മുറിച്ചവനെ കൊണ്ട അമ്പതു പണവും ഫലാദ്യുപജീ

ണ്ടായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളുടെ ശാഖാച്ഛേദനം മുതലായതു ചെയ്യുന്നവനെ കൊണ്ടു മേൽ എഴുതിയ പ്രകാരം തന്നെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൨൭൩൯

വനസ്പതീനാം സർവ്വേഷാമുപഭോഗോ യഥാ യഥാ।
തഥാ ദമഃ കാര്യ്യോ ഹിംസായാമിതി ധാരണാ॥

യാതൊരു വൃക്ഷത്തെ എങ്കിലും ഛേദിക്കുന്നതാകിൽ ആ വൃക്ഷം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന അനുഭവത്തിന്റെ അവസ്ഥ വിചാരിച്ചു ഛേദിച്ചവനെ കൊണ്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൨൭൪൦

ചൈത്യശ്മശാനസീമാസു പുണ്യസ്ഥാനേ സുരാലയേ।
ജാതദ്രുമാണാം ദ്വിഗുണോ ദമോ വൃക്ഷേ ച വിശ്രുതേ॥

മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ നടക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്കു ഇരുന്നു വിശ്വാസം വരുന്നതിനായിട്ടു ഉള്ള കൽത്തറയും കെട്ടിടങ്ങളിലും അതിന്റെ സമീപപ്രദേശങ്ങളിലും ശ്മശാനപ്രദേശങ്ങളിലും എല്ലാ കരസന്ധിയിലും പുണ്യസ്ഥലങ്ങളിലും ദേവാലയങ്ങളിലും ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളുടെയും ശാഖകളെ വെട്ടിമുറിച്ചവനെ കൊണ്ടു മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ ദണ്ഡത്തിന്റെ ഇരട്ടി നാല്പതു പണവും മുന്നം ശാഖകളെ ഛേദിച്ചവനെ കൊണ്ടു എൺപതു പണവും തടിയോടു മുറിച്ചവനെ കൊണ്ടു നൂറാമ്പതു പണവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൨൭൪൧

കാത്യായനഃ। യാഗം മുതലായ ക്രിയകൾക്കു യോഗ്യമായിരിക്കുന്നവയെ പലാശവൃക്ഷം മുതലായതു ഛേദിച്ചവനെ കൊണ്ടു ഇപ്രകാരം തന്നെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ൨൭൪൨

കാത്യായനഃ। വാക്പാരുഷ്യേ യഥൈവോക്താഃ പ്രതിലോ
മാനുലോമതഃ തഥൈവ ദണ്ഡപാരുഷ്യേ
പാത്യോ ദണ്ഡോ യഥാക്രമം॥

ഉൽകൃഷ്ടജാതിയിലുള്ളവൻ നികൃഷ്ടജാതിയിലുള്ള സ്ത്രീയോടു സംസർഗ്ഗം ചെയ്തു ഉണ്ടാക്കിയവനെ ഒരുത്തൻ അടിക്കുകയെങ്കിലും മറ്റൊരുത്തൻ ദണ്ഡപാരുഷ്യം കാണിച്ചാൽ ആയവന്റെ ദണ്ഡഭേദവും ജാതിയുടെയും ഗുണങ്ങളുടെയും അവസ്ഥ വിചാരിച്ചു വിധിച്ചാനുള്ള ദണ്ഡഭേദവും വാക്പാരുഷ്യത്തിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നതിൻവണ്ണമെത്രെ ദണ്ഡപാരുഷ്യമാകുന്നതു. ഇതി ദണ്ഡപാരുഷ്യപ്രകരണം സമാപ്തം. ഇനി സാഹസപ്രകരണം

൨൭൪൩

മനു:। സാഹസംസ്യാദന്വയവൽ പ്രസഭം കൎമ്മ യൽ കൃതം।

നിരന്വയം ഭവെൽ സ്തെയം ഹൃത്വാപവ്യയതെ ചയൽ।

ഉടയക്കാരൻ ദ്രവ്യങ്ങളെ വെച്ചു സൂക്ഷിച്ചോണ്ടായിട്ട തന്നെ വെച്ചുകൊണ്ടിരി
ക്കുമ്പൊൾ മറ്റൊരുത്തൻ തന്റെ ബലാൽക്കാരം കൊണ്ടു അപഹരിക്കുന്നതും
ഉടയക്കാരനില്ലാതിരിക്കുമ്പൊൾ അവനെ അപഹരിച്ചും വെച്ചു പിന്നെ അതിനെ ചൊദിക്കുമ്പൊൾ
ഞാൻ അപഹരിച്ചില്ലെന്നു പറയുന്നതും സ്തെയമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടും സ്തെയമൊന്നു
ണം। [illegible]

നാരദഃ। തദപി ത്രിവിധം പ്രൊക്തം ദ്രവ്യാപെക്ഷം മനീഷിഭിഃ।

ക്ഷുദ്രമദ്ധ്യൊത്തമാനാം തു ദ്രവ്യാണാമപകൎഷണാൽ।

ക്ഷുദ്രദ്രവ്യമെന്നും മദ്ധ്യമദ്രവ്യമെന്നും ഉത്തമദ്രവ്യമെന്നും മൂന്നുവിധം। അവററിൽ
ക്ഷുദ്രദ്രവ്യത്തെ അപഹരിച്ചാൽ അതിന്നു പ്രഥമസാഹസമെന്നും മദ്ധ്യമ
ദ്രവ്യാപഹാരത്തിന്നു മദ്ധ്യമസാഹസമെന്നും ഉത്തമദ്രവ്യത്തിന്നു ഉത്തമസാഹസ
മെന്നും ഇപ്രകാരം ദ്രവ്യഭെദം കൊണ്ടു മെൽപറഞ്ഞ സാഹസവും മൂന്നുവിധ
മെന്നു മഹൎഷികളാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു। [illegible]

മൃൽഭാണ്ഡാസനഖട്വാസ്ഥിദാരുചൎമ്മതൃണാദി യൽ।

ശമീധാന്യം കൃതാന്നഞ്ച ക്ഷുദ്രദ്രവ്യമുദാഹൃതം।

മൺകലം മുതലായ മൺപാത്രം പലക മുതലായ ആസനം കട്ടിൽ അസ്ഥി മരം തോൽ
പുല്ലു വകകൊണ്ടു മുതലായതു ഞങ്ങൾ ഉഴുന്നു പയറു മുതലായ ചെറുധാന്യം ചോററു
വകകൾ ഒക്കെയും ക്ഷുദ്രദ്രവ്യങ്ങൾ। [illegible]

വ്യാസഃ। കൌശെയവൎജ്ജം വസനം ഗൊവൎജ്ജം പശവസ്തഥാ।

ഹിരണ്യവൎജ്ജം ലൊഹഞ്ച മദ്ധ്യം വ്രീഹിയവാ അപി।

പട്ടുവസ്ത്രം നീക്കീട്ടുള്ള വസ്ത്രങ്ങളും ഗൊവ നീക്കീട്ടുള്ള ക്ഷുദ്രപശുക്കളും സ്വ
ൎണ്ണം നീക്കീട്ടുള്ള ലൊഹങ്ങളും. നെല്ലു നീക്കീട്ടുള്ള നവധാന്യവും മദ്ധ്യമ
ദ്രവ്യം [illegible]।

ഹിരണ്യരത്നകൌശെയസ്ത്രീപുംഗൊഗജവാജിനഃ।

ദെവബ്രാഹ്മണരാജ്ഞാഞ്ച ദ്രവ്യം വിജ്ഞെയമുത്തമം।

സ്വൎണ്ണം രത്നം പട്ടുവസ്ത്രാദികൾ പുരുഷന്മാർ ഗൊക്കൾ ആന കുതിര ഈ വകകൾ
ഒക്കെ ഉത്തമദ്രവ്യങ്ങൾ। ഇതു സ്തെയസാഹസലക്ഷണം। [illegible]

പ്രകാശാശ്ചതസ്കരാദ്വിവിധാസ്തു താഃ।

ചിഹ്നൈരേവ വിജ്ഞേയാശ്ചോരാസ്തസ്കരവേദിഭിഃ।

പ്രകാശങ്ങളായിട്ടു മോഷ്ടിക്കുന്നവരും അതു മറയൊതെ രഹസ്യമായിട്ടു മോഷ്ടിക്കുന്നവരും ഈ പ്രകാരം തസ്കരന്മാർ രണ്ടുവിധം। ഈ പ്രകാരമുള്ള തസ്കരന്മാരുടെ ലക്ഷണങ്ങളെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവർ ഇവരുകളെ അന്വേഷിച്ച ചാരന്മാരുടെ ചിഹ്നങ്ങളെ കൊണ്ടു അറിയെണം। ന്നു।

നാരദഃ। പ്രകാശവഞ്ചകാസ്തത്ര കൂടമാനതുലാശ്രിതാഃ।

ഉൽകോചകാശ്ചോപധികാഃ കിതവാ പണ്യയോഷിതഃ। ന്നു

പ്രതിരൂപകരാശ്ചൈവ മംഗലാദേശവൃത്തയഃ।

ഇത്യേവമാദയോ ജ്ഞേയാഃ പ്രകാശതസ്കരാ ഭുവി।

അളക്കയിരിക്കുന്ന നെല്ലാക്കിയിരിക്കുമ്പോൾ കള്ളക്കണ്ണനാഴിഇടങ്ങഴി മുതലായതുകൊണ്ടും തൂക്കുന്നതിലൊട്ടു മുതലായതുകൊണ്ടും അളക്കുന്നതിലും തൂക്കുന്നതിലും ദ്രവ്യങ്ങളെ അപഹരിക്കുന്നവരും ദ്രവ്യങ്ങളെ ഇടങ്ങഴി മുതലായതു കൊണ്ടു അപഹരിക്കുന്നവരും കള്ളച്ചിറപ്പാക്കുന്നവരും ദ്രവ്യക്കാരരും ചൂതന്മാരും വെശ്യസ്ത്രീകളും ഇരുമ്പമൊരാട്ടം ചെയ്യുന്നവരും കാവിവസ്ത്രം മുതലായതുള്ള യൊഗിവെഷന്മാരുടെ വെഷധാരിയായിട്ടു വന്നു ദ്രവ്യങ്ങളെ അപഹരിക്കുന്നവരും പ്രകാശതസ്കരന്മാർ, ഇതു പ്രകാശതസ്കരലക്ഷണം। ന്നു।

നാരദഃ। അപ്രകാശാസ്തു വിജ്ഞേയാ ബഹിരരണ്യവാസിനഃ।

സന്ധിഛിന്നാ പ്രമത്താശ്ച ... യെ നരാഃ॥

ഉറങ്ങുന്നവരെയും മദ്യപാനം ചെയ്തിട്ടു ചിത്തഭ്രമം കൊണ്ടു മയങ്ങിയിരിക്കുന്നവരെയും വഞ്ചിച്ച അകത്തും പുറത്തും സഞ്ചരിച്ചു ദ്രവ്യങ്ങളെ അപഹരിക്കുന്ന മനുഷ്യർ അപ്രകാശതസ്കരന്മാർ। ന്നു।

സന്ധിഛിദഃ പാന്ഥമുഷോ ദ്വിചതുഷ്പാദഹാരിണഃ।

ഉത്ക്ഷേപകാശ്ച സംഹാരാ ജ്ഞേയാഃ പ്രച്ഛന്നതസ്കരാഃ।

ഭവനങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ വെച്ചിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിയെ ഇടിച്ച അകത്തു കടന്ന ദ്രവ്യത്തെ അപഹരിക്കുന്നവരും ഒരുവസ്ത്രത്തിൽ കെട്ടിവെച്ചിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യങ്ങളെ ഉടയവന്റെ അജാഗ്രതനൊക്കി അവസ്ത്രത്തൊടു കൂടി അപ

ഹരിച്ചു കൊണ്ടുപൊകുന്നവരും അപ്രകാശതസ്കരന്മാരെന്നറിഞ്ഞു കൊള്ളെണം. ന്നു ൧।

ഉൽക്ഷെപകസ്സന്ധിഭെത്താ പാന്ഥമുൽഗ്രന്ഥിഭെദകഃ।

സ്ത്രീപുംസാശ്വപശൂനാം യശ്ചൊരൊ നവവിധഃ സ്മൃതഃ।

വസ്ത്രങ്ങളിൽ കെട്ടിവെച്ചിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യം മെൽപറഞ്ഞപ്രകാരം അപഹരിക്കുന്നവനും ഭിത്തിഭെദിച്ച അപഹരിക്കുന്നവനും വഴിയിൽ വെച്ചു പിടിച്ചു വധിച്ച അപഹരിക്കുന്നവനും കെട്ടഴിച്ച അപഹരിക്കുന്നവനും. ഇപ്രകാരം ചൊരന്മാർ ഒമ്പതുവിധം. ഇതിനുത്തരലക്ഷണം സ്ത്രീകളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപൊകുന്നവനും പുരുഷന്മാരെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപൊകുന്നവനും പശുവിനെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപൊകുന്നവനും കുതിരയെ കൊണ്ടുപൊകുന്നവനും ഇപ്രകാരം ചൊരന്മാർ ഒമ്പതുവിധം ഇതിനുത്തരലക്ഷണം. ന്നു।

മനു: । താന്വിദിത്വാ സുചരിതൈർഗൂഢൈസ്തൽകർമ്മകാരിഭിഃ।

ചാരൈശ്ചാനെകസംസ്ഥാനൈഃ പ്രൊത്സാദ്യ വശമാനയെൽ।

ചൊരന്മാരുടെ ലക്ഷണമറിഞ്ഞു പിടിക്കുന്നതിനു സമർത്ഥന്മാരായിരിക്കുന്ന ചാരപുരുഷന്മാരെ നാലുദിക്കുകളിലും അക്കി ചൊരന്മാരെ പിടിപ്പിക്കുമ്പൊൾ അവർക്കു വെണ്ടുന്ന സമ്മാനം കൊടുക്കാമെന്ന പറഞ്ഞു സന്തൊഷിപ്പിച്ച അവരെക്കൊണ്ട ചൊരന്മാരെ പിടിക്കെണം. ന്നു।

തെഷാം ദൊഷാനഭിഖ്യാപ്യ സ്വെ സ്വെ കർമ്മണി തത്വതഃ।

കുർവീത ശാസനം രാജാ സമ്യൿ സാരാപരാധതഃ।

മെൽപറഞ്ഞപ്രകാരം ചൊരന്മാരെ പിടിച്ച അവർ ചെയ്ത ദൊഷം മുതലായ കർമ്മങ്ങളിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന ദൊഷങ്ങളെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി അവർ ചെയ്ത ദൊഷങ്ങളുടെ അവസ്ഥക്കു തക്കവണ്ണം സമ്യക്കായിട്ട രാജാവ ദണ്ഡിപ്പിക്കെണം. ന്നു।

പരമായത്നമാതിഷ്ഠെൽ സ്തെനാനാം നിഗ്രഹെ നൃപഃ।

സ്തെനാനാം നിഗ്രഹാദസ്യ യശൊ രാഷ്ട്രഞ്ച വർദ്ധതെ।

ചൊരന്മാരെ ദണ്ഡിപ്പിക്കുന്നതിന്ന രാജാവ നല്ലവണ്ണം യത്നം ചെയ്യെണം.

ചോരന്മാരെ വിശേഷിച്ചു ദണ്ഡം ചെയ്താൽ അതുകൊണ്ടു രാജാവിനു യശസ്സും രാജ്യവും വൎദ്ധിച്ചു വരും। നാര।

അശാസംസ്തസ്കരാന്യസ്തു ബലിംഗൃഹ്ണാതിപാൎത്ഥിവഃ।
തസ്യപ്രക്ഷുഭ്യതെരാഷ്ട്രംസ്വൎഗ്ഗാച്ചപരിഹീയതെ।

സത്യകായിട്ടു ചോരന്മാരെ വിചാരിച്ചു ശിക്ഷിക്കാതെ പ്രജകളോടു കരം വാങ്ങിച്ചു വരുന്ന രാജാവിന്റെ രാജ്യം ക്ഷയത്തെ പ്രാപിക്കും। ആ രാജാവിനു പരലോകഹാനിം വരും। ഇതിന്നു തഥാവിധി। നാസ।

വ്യാസഃ। തുലാമാനവിശേഷേണലേഖ്യനാശനേനച।
അത്യന്തവൃദ്ധിംഗ്രാസേനമത്തിവഞ്ചനരഃ।
തുലാശാസനമാനാനാംകൂടകൃന്നാണകസ്യച।
ഏഭിശ്ചവ്യവഹൎത്താച സദാപ്യോദണ്ഡമുത്തമം।

തുലാസു കൊണ്ടു തൂക്കുന്നതിലും ഇടങ്ങഴി മുതലായതു കൊണ്ടു അളക്കുന്നതിലും ലേഖ്യങ്ങളിൽ കൂട്ടിയും കുറച്ചും എഴുതിയും എണ്ണുന്നതിൽ കുറച്ചും ഇപ്രകാരം വ്യാജമായിട്ടു വ്യവഹാരികൾ ദ്രവ്യങ്ങളെ അപഹരിക്കും। വ്യാജമായിട്ടു കൂട്ടിയും കുറച്ചും തിരാശും വട്ടിയും ഉണ്ടാക്കിവെക്കയും വ്യാജമായിട്ടു ലേഖ്യം എഴുതി ഉണ്ടാക്കുകയും ഇടങ്ങഴി മുതലായതിൽ കൂട്ടിയും കുറച്ചും ഉണ്ടാക്കിവെക്കയും കള്ളക്കമ്മട്ടം അടിക്കയും ചെയ്യുന്നവരെക്കൊണ്ടു ഇപ്രകാരം വ്യാജം ചെയ്യുന്നവരെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടു അവരോടു കൂടി നടക്കുന്നവരെക്കൊണ്ടു ഉത്തമസാഹസം ആയിരത്തെമ്പതു പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം। നാസ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ഭേഷജസ്നേഹലവണഗന്ധധാന്യഗുഡാദിഷു।
പണ്യെഷുഹീനംക്ഷിപതഃപണാഃദാപ്യാസ്തുഷോഡശഃ।

ഔഷധങ്ങൾ എണ്ണകൾ ഉപ്പു ഗന്ധവസ്തുക്കൾ ശൎക്കര മുതലായതു ഇങ്ങിനെ ഉള്ള ചരക്കുകളിൽ ലാഭം എടുക്കേണ്ടുന്നതിന്നു കൂട്ടി ചേൎത്തു വില്ക്കുന്നവരെക്കൊണ്ടു പതിനാറു പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം। നാസ।

മിഥ്യാവാദൻ പരിമാണം ശുൽകസ്ഥാനാദപാക്രമൻ।
ദാപ്യസ്ത്വഷ്ടഗുണം യശ്ച സവ്യാജക്രയവിക്രയീ।

ശുംകസ്ഥലങ്ങളിൽ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്ന ചരക്കിനെ ശുംകസ്ഥലങ്ങളിൽ ഉ-
ള്ളവർക്ക് എത്രയുണ്ടെന്ന ചൊദിക്കുമ്പൊൾ ഒട്ടായിട്ടു കുറച്ചുപറയു-
ന്നവനെക്കൊണ്ടും തീരുവ കൊടുക്കാതെ ശുംകസ്ഥലം കടന്നചരക്കുകൊണ്ടുപൊ-
യവനെക്കൊണ്ടും വ്യാജചരക്കായിട്ട് ക്രയം വിക്രയം ചെയ്യുന്നവനെ-
ക്കൊണ്ടും ആ ചരക്കിന്റെ വിലയിൽ ഒന്നിനെട്ടുപങ്കു പ്രായശ്ചിത്തം ചെ-
യ്യിക്കെണം। ഇതി സന്ധ।

അഷ്ടപ്രക്ഷേപണാദ്വിംശം ഭാഗം ശുൽകം നൃപോ ഹരേൽ।
വ്യാസിദ്ധം രാജയോഗ്യം ച വിക്രീതം രാജഗാമി തൽ।

ചരക്കുകൾ രാജാക്കന്മാരു കൊണ്ടു വെച്ചിരിക്കുന്ന വിലയിൽ ഇരുപതിലൊ-
ന്നു ശുംകം വാങ്ങിക്കെണം। ഇന്നചരക്കു ഇന്നൊളം കൊണ്ടുചെന്നവിൽക്കരു-
തെന്ന ചട്ടം വെച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ അതു നിഷിദ്ധചരക്കു। രാജയൊഗ്യ-
ങ്ങളായിട്ടു ഇരത്നങ്ങളെ രാജാവിനെ ബൊധിപ്പിക്കാതെ വിറ്റുവെങ്കിൽ
അതും വില കൊടുക്കാതെ രാജാവിനു സിദ്ധിക്കും। ഇതി സന്ധ।

ബൃഹസ്പതിഃ। അജ്ഞാത്വൗഷധമന്ത്രാംസ്തു യസ്തു വ്യാധേരതത്വവിൽ।
രൊഗിഭ്യൊ വിത്തമാദത്തെ സ ദണ്ഡ്യശ്ചൊരവൽ ഭിഷക്।

ഔഷധങ്ങളുടെ സ്വരൂപത്തെയും മന്ത്രങ്ങളുടെ സ്വരൂപത്തെയും വ്യാധികളുടെ
സ്വരൂപത്തെയും അറിയാതെ തന്നൊന്നായിട്ട വൈദ്യം ചെയ്ത രൊഗി-
കളൊടു ദ്രവ്യത്തെ വാങ്ങിക്കുന്ന വൈദ്യനെ ചൊരനെ പൊലെ ദണ്ഡിപ്പി-
ക്കെണം। ഇതി സന്ധ।

ചികിത്സകാനാം സർവ്വേഷാം മിഥ്യാപ്രചരതാം ദമഃ।
അമാനുഷേഷു പ്രഥമഃ മാനുഷേഷു തു മദ്ധ്യമഃ।

ഔഷധമറിയാതെയും വ്യാധിയുടെ തിട്ടമറിയാതെയും ഇന്നവ്യാധികളെന്ന
ഔഷധം കൊണ്ടു തീരുമെന്ന ഒട്ടായി പറഞ്ഞ സമ്പാദിക്കുന്ന വൈ-
ദ്യന്മാർ മനുഷ്യന്മാർ തിര്യക്കുകളായിട്ടുള്ള പശുക്കൾ മുതലായതിൽ ചെൽപ്പെട്ടിരിയ-
പ്രകാരം ഔഷധപ്രയൊഗം ചെയ്താൽ പ്രഥമസാഹസവും മനുഷ്യരൊടു പ്രയൊ-
ഗിച്ചാൽ മദ്ധ്യമസാഹസവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। ഇതി സന്ധ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। കൂടസ്വര്ണ്ണവ്യവഹാരീ വിമാംസസ്യ ച വിക്രയീ।
ത്ര്യംഗഹീനസ്തു കര്ത്തവ്യോ ദാപ്യശ്ചോത്തമസാഹസം।

സ്വര്ണ്ണത്തിന് ചെമ്പു മുതലായതു ചേര്ത്തു വില്ക്കുന്നവനെയും ദുര്മ്മാംസം വില്ക്കുന്നവനെയും മൂന്ന അംഗങ്ങള് മുറിച്ചു ഉത്തമസാഹസം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം। വ്യാസഃ।

വാസനസ്ഥ പണാ ദണ്ഡ്യോ രത്നകൃത്തു പരാം ശതം।
വിക്രയാവക്രയാധാനയാചിതേഷു പണാ ദശ।

അലക്കുവാന് കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വസ്ത്രങ്ങളെ രജകന് തന്നെ എടുത്തു ഉടുത്താല് അവനെക്കൊണ്ടു മൂന്നു പണവും മേല് എഴുതിയ പ്രകാരമുള്ള വസ്ത്രങ്ങളെ വില്ക്കയും മാറി കൊടുക്കയും പണയം വെക്കയും ഇരവലായിട്ടു മറ്റൊരുത്തന്നു കൊടുക്കയും ചെയ്യുന്ന രജകനെ കൊണ്ടു പത്തു പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം। വസ്ത്രങ്ങള് വില്ക്കയും കളകയും ചെയ്താല് വസ്ത്രത്തിന്റെ അവസ്ഥ പോലെ ഉള്ള വില രജകനെ കൊണ്ടു ഉടയവനു കൊടുപ്പിക്കേണമെന്ന താത്പര്യം। വ്യാസഃ।

മൃച്ചര്മ്മമണിസൂത്രായഃകാഷ്ഠവല്കലവാസസാം।
അജാതൌ ജാതികരണേ വിക്രേയാഷ്ടഗുണോ ദമഃ।

ബൃഹസ്പതിഃ। അക്ഷമദ്ധ്യസംസ്കാരനയന്തി ബഹുമൂല്യതാം।
സ്ത്രീബാലകാന്വഞ്ചയന്തി ദണ്ഡ്യാസ്തേഽര്ത്ഥാനുസാരതഃ।

ഒരു വില വില്ക്കാതെ ഇരിക്കുന്ന വസ്തുവില് ലാഭത്തിന്നായിട്ടു മറ്റൊരു വസ്തു ചേര്ത്തു വില്ക്കുന്നവന്റെ ദണ്ഡത്തെ ചൊല്ലുന്നു। നല്ല മണമുള്ള ഗന്ധങ്ങള് ചേര്ത്തു വില്ക്കയും ദുഷ്ടത്തൊലിയില് പുളി ഇരിക്കുന്ന പുളിയെന്ന പറഞ്ഞു വില്ക്കയും ശുഭ്രകത്തിന് കറായ കറുവപ്പട്ടയെന്നു കാണിച്ചു വില്ക്കയും പരുത്തിനൂലില് ചായം കയറ്റി പട്ടുനൂലെന്നു പറഞ്ഞു വില്ക്കയും ഇരുമ്പില് വെള്ളി പൂശി വെള്ളിയെന്നു പറഞ്ഞു വില്ക്കയും വില കുറഞ്ഞ ഗന്ധങ്ങള് ഗന്ധവസ്തുക്കളെ കൊണ്ടു വാസന കൊടുത്തു നല്ലതെന്നു നല്ലതെന്ന പറഞ്ഞു വില്ക്കയും പരുത്തിനൂല് കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ വസ്ത്രത്തില് ചായം കൊടുത്തു പട്ടെന്നു പറഞ്ഞു വില്ക്കയും ഇപ്രകാരം ചെയ്യുന്നവനെ കൊണ്ടു മതിപ്പു കുറഞ്ഞ നല്ല ചരക്കിന്റെ വിലയില് എട്ടു പങ്കു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം। ഇപ്രകാരം വില പിടിയാത്ത വസ്തുവില് കൂട്ടു ചേര്ത്തു സ്ത്രീബാലന്മാരെ വ

ഷിച്ചവരെ വിലകാണാത്ത അംശം ഉണ്ടാക്കിയതിൽ കൂടുന്ന അത്രാന്തരവ
മായിട്ട പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। അനുസന്ധ।

മനു। സൎവ്വകണ്ടകപാപിഷ്ഠം ഹേമകാരന്തു പാൎത്ഥിവഃ।

പ്രവൎത്തമാനമന്യായെ ഛെദയെല്ലവശഃ ക്ഷുരൈഃ।

ലോകത്തിൽ ഉള്ള ചോരന്മാരിൽ ഏറ്റവും പാപിഷ്ഠനായും വളരെ അന്യായത്തിന്നു തന്നെ പ്രവൎത്തിച്ചവനായും ഇരിക്കുന്ന തട്ടാനെ വിശേഷം കത്തികൊണ്ടു ഖണ്ഡം ഖണ്ഡമായിട്ടു ഛേദിക്കെണം। ഇപ്രകാരങ്ങൾക്കു ദണ്ഡവിധി। അനുധ।

നാരദഃ। ലോഹാനാമപി സൎവ്വേഷാം ഹേതുരഗ്നിക്രിയാവിധൌ।

ക്ഷയസ്സംക്രിയമാണാനാം തേഷാം ദൃഷ്ടോഽഗ്നിസംഗമാൽ।

പൊൻ വെള്ളി ഇരിമ്പ മുതലായവപ്പെട്ട ലോഹങ്ങളെ അഗ്നിയിലിട്ട പഴുപ്പിച്ചാൽ അവക്കു പൊൾ കുറവുണ്ടാകുന്നതിൽ ഇട്ടം വരുന്നതാകകൊണ്ടു മേൽ എഴുതിയവപ്പെട്ട ലോഹങ്ങൾ ഉരുകുമ്പോൾ കുറവിൽ അഗ്നിഹേതുവായിട്ടുള്ളത। അനുധ൧।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। അഗ്നൌ സുവൎണ്ണമക്ഷീണം രജതെ ദ്വിപലം ശതം।

അഷ്ടൌ ത്രപുണി സീസെ ച താമ്രെ പഞ്ചദശായസി।

നസ്സു സ്വൎണ്ണത്തിനെ അഗ്നിയിലിട്ട എത്രപ്രാവിശ്യം പഴുപ്പിച്ചാലും അതിന കുറവു വരിക യില്ല। എന്നതുകൊണ്ടു നൂറ രണ്ടുണ്ടാകുന്നതിന്ന തട്ടാന്മാരുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കെട്ടം വരു അപ്പൊൾ സ്വൎണ്ണത്തിനെ കൊടുത്താൽ അത്രയും കാണിച്ച നൂറ രണ്ടുണ്ടാക്കികൊടുക്കെണം। വെള്ളിയിൽ നൂറു പലത്തിന രണ്ടു പലവും നാഗത്തിലും ഈയത്തിലും എട്ടു പലവും ചെമ്പിൽ അഞ്ചു പലവും ഇരിമ്പിൽ പത്തു പലവും ത്രാഷ്ണി അഗ്നിക്കുമ്പോൾ കുറവു വരും। അനുധ൨।

മനു। തന്തുവായൊ ദശപലം ദദ്യാദെകപലാധികം।

അതൊന്യഥാ വൎത്തമാനൊ ദാപ്യൊ ദ്വാദശകം ദമം।

വസ്ത്രം നെയ്യുന്നതിന നൂൽ കൊടുത്താൽ വസ്ത്രമായിട്ട കൊടുക്കുമ്പോൾ പത്തുപലത്തിന ഒരു പലം അധികം കൂട്ടി കൊടുക്കെണം। ഇപ്രകാരം ചെയ്യാതെ കുറവു വരുത്തിയാൽ അവനെക്കൊണ്ട പന്ത്രണ്ടു പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। അനുധ൩।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ശതെ ദശപലാ വൃദ്ധിരൌൎണ്ണെ കാൎപ്പാസസൌത്രികെ।

മദ്ധ്യെ പഞ്ചപലം ജ്ഞെയം സൂക്ഷ്മെ തു ത്രിപലാ മതം।

കരിമ്പടം ഉണ്ടാക്കുന്നതിന്ന അജവിശെഷത്തിന്റെ രൊമങ്ങളും മൃഗവിശെഷത്തിന്റെ
രൊമങ്ങളും അരപലത്തിനെ പത്തുപലമധികമായിട്ടും അഞ്ചുപലം കുറ്റി നൂൽകളെ
കിവന്നും നെയ്യുന്നതിനെ കൊടുത്താൽ മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം പത്തുപലത്തിലധികമായി
ട്ടു നൂറ്റിരുപത്തിൽ ഉള്ള നൂൽ കൊടുത്താൽ നൂറ്റെന്നഞ്ചുപലവും നൂറ്റെട്ടു മായിട്ടുള്ള
നൂലും കൊടുത്താൽ നൂറ്റെന്നമുന്നുപലവും വന്നുമായിട്ടു കൊടുക്കുമ്പൊൾ അധികമാ
യിട്ടു കുറ്റി കൊടുക്കെണം. നാരദൻ

നാരദഃ। ത്രിംശാംശൊ രൊമബദ്ധസ്യ ക്ഷയശ്ചൈവ കൃതസ്യ ച।
കൌശെയവല്കലാദീനാം നൈവ വൃദ്ധിർന്ന ച ക്ഷയഃ।

വസ്ത്രം ഉണ്ടാക്കുന്നതിന കൊടുത്ത രൊമങ്ങളിലും ഉരുത്തിവെച്ചവ
യത്നം ഉണ്ടാക്കുന്നതിന കൊടുത്ത തൊലുകളിലും ഉരുക്കുണ്ടാകുമ്പൊൾ മുപ്പ
തിലൊന്നു കുറവുവരും. പട്ടു നെയ്യുന്നതിന കൊടുത്ത പട്ടുനൂലിലും വല്കലത്തിലും ഉ
ണ്ടാകും കുറവു വരികയില്ല. വല്കലം വൃക്ഷവിശെഷത്തിന്റെ തൊല. നാരദൻ

വിഷ്ണുസ്മൃതി। ഷണ്മാസികമഥൊ വാസസ്തത്ത്വതൊ വീക്ഷ്യ ലെഖയെൽ।
ഉപയുക്തസ്യ വാരണം യഥാ ഭൊഗവയൊ ഥവാ।
ദെശകാലപ്രയൊഗഞ്ച ജ്ഞാത്വാ ദ്രവ്യബലാബലം
ദ്രവ്യാണാം കുശലാ ബ്രൂയുഃ യത്തദ്ദാപ്യമസംശയം।

വസ്ത്രം മുതലായതൊക്കെ തന്റെ പക്കൽ കൊടുത്തിരിക്കുമ്പൊൾ കളഞ്ഞുപൊ
യാൽ ആറുമാസം ഉപയൊഗിച്ച വസ്ത്രം മാസം ഒരുവർഷം അനുഭവിച്ചതാകുന്നു എങ്കിൽ ആ കാല
ത്തിന്റെയും അനുഭവത്തിന്റെയും അവസ്ഥ വിചാരിച്ചു നാലുപെർ പറഞ്ഞതിന്
വസ്ത്രം ഉള്ള വിലകളഞ്ഞവനെക്കൊണ്ടു ഒരുസംശയം കൂടാതെ കൊടുപ്പിക്കെണം
മുതലൊഹാദീനാം ക്ഷയവൃദ്ധി. നാരദൻ

സദ്ധി. ഭൂപാലുഭയശെഷം രാത്രൌ കുർവ്വന്തി ഗൎഹ്നം।
തെഷാം ന്യാസവൈരൂപ്യം രാജശുല്കനിപാതയെൽ।

രാത്രികാലത്തിൽ ദ്രവ്യം മുതലായതിനെ ചൊരന്മാർ മൊഷ്ടിച്ചു അകത്ത് ഇടുന്ന
ദ്രവ്യങ്ങളെ മൊഷ്ടിക്കുന്ന ചൊരന്മാരുടെ പക്കൽ നിന്നു ഉള്ളതു മെൽ എഴുതിയ
ചൊരന്മാരെ ശൂലത്തിലിരിയിക്കെണം. നാരദൻ

വ്യത്ഥാണാം കുലീനാനാം നാരീണാഞ്ച വിശെഷതഃ।
മുഖ്യാനാഞ്ചൈവ രത്നാനാം ഹരണെ വധമർഹതി।

വലിയതറവാട്ടിൽ ജനിച്ചിരിക്കുന്ന പുരുഷന്മാരെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു പൊകുന്നവ
നെയും സ്ത്രീകളെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു പൊകുന്നവനെയും വലുതായിട്ടു ഉള്ള രത്നങ്ങ
ളെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു പൊകുന്നവനെയും വധിക്കെണം. അറുക്കുന്നതും കൊല്ലുന്ന
തും; ഇങ്ങനെ ഉപദ്രവിക്കുന്നതും വധശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥം. അതാത കാര്യത്തിന്റെ
അവസ്ഥ പൊലെ ഇതിൽ ഒന്നിനാൽ ദണ്ഡിപ്പിക്കെണമെന്നു താല്പര്യം. ന്നുവധ്യ।

സ്ത്രീഹൃൽ ലൊഹശയനെ ദഗ്ദ്ധവ്യൊ വൈ കടാഗ്നിനാ।
നരഹൃൽ ഹസ്തപാദൌ തു ഛിത്വാ സ്ഥാപ്യശ്ചതുഷ്പഥെ।

സ്ത്രീകളെ അപഹരിക്കുന്നവനെ ഇരുമ്പവാളും പഴുപ്പിച്ച അതിലിട്ടു ദഹിപ്പിക്കെണം।
പുരുഷന്മാരെ അപഹരിക്കുന്നവന്റെ ഹസ്തത്തിനെയും പാദത്തിനെയും ഛെദിച്ച
നാലുവഴി കൂടുന്ന സന്ധിപ്രദെശത്തിൽ വെക്കെണം. ന്നുലന।

പാന്ഥമുൽക്രുഷ്ടദെശെഷു ബദ്ധ്വാ വൃക്ഷെ വിലംബയെൽ,
തെഷാം സർവ്വസ്വമാദായ രാജാ ശൂലെ നിവെശയെൽ,
സ്വദെശഘാതിനൊ യെ സ്യുസ്തഥാ മാർഗ്ഗനിരൊധിനഃ।

വഴിയിൽ നടക്കുന്നവരെ വഴിമദ്ധ്യെ തടഞ്ഞ അവരുടെ വകയെ ഉപദ്രവങ്ങളെ വി
ളിച്ചപെച്ച അപഹരിക്കുന്നവന്റെ സർവ്വസ്വവും എടുത്ത് അവനെ ശൂലത്തിലിരി
ക്കെണം. ബൃഹധ।

നാരദഃ। രാജ്ഞഃ കൊശാപഹർത്തൄംശ്ച പ്രകൃതിഷ്വവസ്ഥിതാൻ।
അരീണാമുപജാപസ്ഥാനയെ ഘാതയെച്ചിത്രവധൈഃ।

രാജാവിന്റെ മൂലധനത്തെ അപഹരിക്കുന്നവനെയും രാജാവിങ്കൽ പ്രവർത്തനം ചെ
യ്യുന്നതിന പ്രവൃത്തിച്ചിരിക്കുന്നവരെയും രാജാവിന ശത്രുവായിരിക്കുന്നവരു
ടെ അടുക്കെ ചെന്ന രാജ്യത്തിന്റെ മന്ത്രങ്ങളെ രഹസ്യമായിട്ടു ഉപദെശിക്കുന്നവ
രെയും അനെകവിധമായിട്ടു ഉള്ള വധദണ്ഡത്താൽ ശിക്ഷിക്കെണം. ന്നുവധ്യം।

ബൃഹസ്പതിഃ। ഗൊഹർത്തുർന്നാസികാം ഛിത്വാ ബദ്ധ്വാ ചാംഭസി മജ്ജയെൽ,

ഗൊവിനെ അപഹരിക്കുന്നവന്റെ മൂക്കു മുറിച്ച കെട്ടി വെള്ളത്തിൽ മുക്കെണം।
ന്നുസുദ്ധ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ബന്ദിഗ്രാഹാൽ തഥാ വാജികുഞ്ജരാണാം ച ഹാരിണഃ।
പ്രസഹ്യഘാതിനശ്ചൈവ ശൂലമാരൊപയെന്നരാൻ।

സ്ത്രീഹാരികളെയും ആന കുതിരകളെയും ആനകുതിര അപഹരിക്കുന്നവരെയും ബ

ലാൽ കാത്ത ചെയ്ത ജനങ്ങളെ ഹിംസിക്കുന്നവരെയും ശൂലത്തിലിടിക്കെണം. അത്ര

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ഉൽക്ഷെപകഗ്രന്ഥിഭെദൌ കരസന്ദംശഹീനകൌ।

കാര്യൌ ദ്വിതീയാപരാധെ കരപാദൈകഹീനകൌ।

അംഗുലീഗ്രന്ഥിഭെദസ്യ ഛെദയെൽ പ്രഥമെ ഗ്രഹെ।

ദ്വിതീയെ ഹസ്തചരണൌ തൃതീയെ വധമർഹതി।

മടിശ്ശീല മുതലായതിൽ വെച്ചിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യം സമയം നോക്കി കെട്ടഴിച്ചു കൊണ്ടു പോകുന്നവനെയും കത്തി മുതലായതുകൊണ്ടു ദ്രവ്യങ്ങൾ കൊണ്ടുപോകുന്നവനെയും ആദ്യമായിട്ടു കണ്ടതിനെ ഹെതുവായിട്ടു ഈ അംഗുഷ്ഠതർജ്ജനിയെന്ന വിരലും ഛെദിക്കെണം. ഈ പ്രകാരം കരിക്കൽ ചെയ്തിട്ട രണ്ടാം പ്രാവിശ്യം തുടങ്ങിയാൽ അവന്റെ ഒരു കയ്യും കാലും ഛെദിക്കെണം, മൂന്നാം പ്രാവിശ്യം തുടങ്ങിയാൽ വധിക്കെണമെന്നതാല്പര്യം। പത്തുകുംഭം അളവു ഉള്ള ധാന്യത്തിനെക്കാൾ അധികം അപഹരിച്ചുവെങ്കിൽ വധദണ്ഡവും അതിൽ കുറച്ച അപഹരിച്ചാൽ അപഹരിച്ച ധാന്യത്തിന്റെ വിലക്കു [illegible] ന പതിനൊന്നു വീതം കൂട്ടി പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. ഒരു വൃത്തിയുള്ളവനെ ഒരു സംവത്സരം ഭക്ഷിക്കുന്നതിന വരവൃത്തമായിട്ട വെച്ചിരുന്ന ധാന്യം പത്തുകുംഭം അളവു ഉള്ളതു. അത്ര മനുഃ।

തുലാധാരിമമെയാനാം ശതാദഭ്യധികെ വധഃ।

സുവർണ്ണരജതാദീനാമുത്തമാനാഞ്ച വാസസാം।

പഞ്ചാശതസ്ത്വഭ്യധികെ ഹസ്തഛെദനമിഷ്യതെ।

ശെഷെത്വെകാദശഗുണം മൂല്യാദ്ദണ്ഡം പ്രകല്പയെൽ।

തൂക്കിട്ടുമളക്കുന്ന പൊൻ വെള്ളി മുതലായതിനെ അനന്തു ദെശത്തെപ്പറ്റി അപഹരിക്കുന്നതിൽ വക്കും അധികം [illegible] മുതലായ പരിമാണത്തിന അധികം അപഹരിക്കുന്നവന വധദണ്ഡം വരും. അമ്പതു കഴഞ്ചിന മെലെ നൂറിനകമെ ഇങ്കിൽ അപഹരിക്കുന്നവന്റെയും പട്ടുവസ്ത്രം മുതലായത അമ്പതു [illegible] അധികം അപഹരിക്കുന്നതിന്റെയും ഹസ്തഛെദം ചെയ്യെണം. കുറച്ച അപഹരിച്ചുവെങ്കിൽ ഒരു [illegible] പതിനൊന്നു വീതം ഉള്ള വില പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. അത്ര മനുഃ।

മനുഃ। പരിധ്യക്ഷെ തെഷു ധാന്യെഷു ശാകമൂലഫലെഷു ച।

നിരന്വയെ ശതം ദണ്ഡഃ സാന്വയെऽർദ്ധശതം ദമഃ।

വഴിയിൽ മുതലായതിനെക്കാണെ കളത്തിൽ കൂട്ടിയിരിക്കുന്ന ചെറുധാന്യങ്ങളെക്കൊയും അപഹരിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടു നൂറു പണവും അതിൽ കുറെ അപഹ

രിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ട അപ്പതപ്പണവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. അന്യത്ര.

വ്യാസഃ. അശ്വയാന്യാപഹരണെ ക്ഷീരെ ദ്വിത്രിത്രം തഥാ.

സ്വാമിനെ തദ്ദ്വിമൂല്യം ദാപ്യോ ദണ്ഡസ്ത്രിഗുണനരഃ.

പരക്കു ചാമച്ചതലരായ അശ്വയാന്യങ്ങളെയും പാൽതയിർനെയ്യ് മുതലായതിനെയും അപഹരിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ട അതിന്റെ വിലയിരട്ടിയും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിച്ച അപഹരിച്ചതിന്റെ മൂന്നു വില ഉടയവനു കൊടുപ്പിക്കെണം. അന്യത്ര.

യന്ത്രരജ്ജുഘടകൂപാദ്യെതൽ ഭിന്നം ച യഃ പ്രവാം.

സദണ്ഡഃ പ്രാകൃതം മാസം നഷ്ടം തത്തിൽ സമാഹരെൽ.

വെള്ളം കൊരിക്കുന്ന കിണറ്റിൽ കയിൽ പെച്ചിരിക്കുന്ന കയറും കുടവും അപഹരിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടും തണ്ണീർപന്തൽ പൊളിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നവനെക്കൊണ്ടും ഒരുമാസം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിച്ച കയറും കുടവും കിണറും കരയിൽ കൊണ്ടുപോന്ന പെച്ചിച്ച തണ്ണീർപന്തലും ഉണ്ടാക്കെണം. അന്യത്ര.

യാജ്ഞവല്ക്യഃ. ക്ഷുദ്രമദ്ധ്യമഹാദ്രവ്യഹരണെ സാരതൊ ദമഃ.

ദെശകാലവയശ്ശക്തി സഞ്ചിന്ത്യം ദണ്ഡകർമ്മണി.

ൺപാത്രം മുതലായ ക്ഷുദ്രദ്രവ്യങ്ങളെയും പരുത്തിനൂൽ കൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന വസ്ത്രം മുതലായ മദ്ധ്യമദ്രവ്യങ്ങളെയും പട്ടുവസ്ത്രം മുതലായ ഉത്തമദ്രവ്യങ്ങളെയും കട്ടതാൽ അപഹരിച്ചുവെച്ചതിന്റെ അവസ്ഥ പൊലെയും അപഹരിച്ചവന്റെ ശക്തി വയസ്സു പൊലെയും ദെശകാലത്തിന്റെ സംഗതി പൊലെയും വിചാരിച്ച് അപരാധത്തിനു തക്കവണ്ണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. അന്യത്ര.

കാത്യായനഃ. യെനയെന പരദ്രോഹം കരൊത്യംഗെന തസ്കരഃ.

ഛിന്ദ്യാത്തത്തദംഗമസ്യ ന കരൊതി യഥാ പുനഃ.

യാതൊരംഗം കൊണ്ട തസ്കരൻ മറ്റൊരുത്തനെ ഉപദ്രവിക്കുന്നു എന്നാൽ പിന്നെ അതിൽ അങ്ങനെ അംഗം കൊണ്ട ഉപദ്രവിക്കാതെ ഇരിപ്പാൻ തക്കവണ്ണം ആ അംഗത്തെ ഛെദിക്കെണം. അന്യത്ര.

ബൃഹസ്പതിഃ. ദ്വിപദാദ്യാൻ വാൻ ബന്ധനൈകരൊതി യഃ.

സ്വാമിനെ ചധനം ദാപ്യഃ പ്രായശ്ചിത്തം പെകാര്യ്യതെ.

നല്ലശീലത്തൊടും വെദാധ്യായനത്തൊടും കൂടിയിരിക്കുന്നവൻ മൊഷ്ടിച്ചുവെ
ങ്കിൽ അവനെ ഒരു ദിവസം തടവിലും ആക്കി പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിച്ചു ഉട
യവനു മുതലും കൊടുപ്പിക്കെണം. ന്യാസം ॥

ചൊരംപ്രദാപ്യാപഹൃതംഘാതയെദ്വിവിധൈർവ്വധൈഃ।
സചിഹ്നംബ്രാഹ്മണംകൃത്വാ സ്വരാഷ്ട്രാദ്വിപ്രവാസയെൽ।

ബ്രാഹ്മണർ ഒഴിക്കിട്ടുള്ള ചൊരന്മാര മൊഷ്ടിച്ച ദ്രവ്യം അവരെക്കൊണ്ടു ഉട
യവന കൊടുപ്പിച്ചു അനെകവിധത്തിലുള്ള വധദണ്ഡങ്ങളാൽ ദണ്ഡിപ്പി
ക്കണം. മൊഷ്ടിച്ച ബ്രാഹ്മണനെ നെറ്റിമെൽ കാണത്തക്കവണ്ണം അടയാളം ഇട്ട രാജ്യ
ത്തിന പുറത്ത കളയെണം. ന്യാസം ॥

മനു। നഹൊഢെന വിനാ ചൊരം ഘാതയെദ്ധാർമ്മികൊ നൃപഃ।
സഹൊഢം സൊപകരണം ഘാതയെദവിചാരയൻ।

മൊഷണം ചെയ്ത ആളെയും കൊണ്ടുമുതലായതു കാണാതെയും ഇരിക്കുമ്പൊൾ
ശങ്ക കൊണ്ടു ചൊരനെന്നും പെട്ടന്നു വിധിക്കരുതു. അതുതാനൊണ്ടു മുത
ലായതു കണ്ടുവെങ്കിൽ ഒരു സംശയം കൂടാതെ ഹനിക്കയും വെണം. ഇതു തസ്കര
ന്മാരുടെ ദണ്ഡവിധി। ന്യാസ ॥

നാരദം। ഗൊപാദിഷു പ്രനഷ്ടെഷു ദ്രവ്യെഷ്വപഹൃതെഷു ച।
പദെനാന്വെഷണം കുർവ്വന്തു മൂലാഭിജ്ഞാ ദിടാങ്ങനാഃ।

ഗൊക്കൾ മുതലായ ദ്രവ്യങ്ങൾ കാണാതെ പൊയെങ്കിലും മൊഷണം പൊകയെ
ങ്കിലും ചെയ്താൽ അതിന്റെ കാൽചുവട്ടും അപഹരിച്ചവന്റെ കാൽചുവട്ടും
നൊക്കി ചൊരന്മാരുടെ ലക്ഷണമറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവൻ മൊഷ്ടിച്ചവനെ അന്വെ
ഷിക്കെണം. ന്യാസം ॥

സഭാപ്രപാപൂപശാലാവെശമദ്യാന്നവിക്രയാഃ।
ചതുഷ്പഥാശ്ചൈത്യവൃക്ഷാഃ സമാജാഃ പ്രെക്ഷണാനി ച।
ജീർണ്ണൊദ്യാനാന്യരണ്യാനി കാരുകാവെശനാനി ച।
എവംവിധാന്നൃപൊ ദെശാൻ ഗുല്മൈഃ സ്ഥാവരജംഗമൈഃ।
തസ്കരപ്രതിഷെധാർത്ഥം ചാരൈശ്ചാപ്യനുചാരയെൽ।

പങ്ക്തിധനാകാരചേഷ്ടാൽ സന്ദിഗ്ധാപിരപെട്ടനാൽ।

ദ്യൂതസ്ത്രീപാനസക്താശ്ചനിരായവ്യയകൎമ്മിഭിഃ।

ഏതൈരപ്യവഗന്തവ്യാനഹോഢൈരേവകേവലം।

ചോരന്മാരെ അന്വേഷിച്ചറിയെണ്ടും പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു। രാജാവതുംവന്നിരിക്കുന്ന പൊതുസ്ഥലത്തും തങ്ങിർ വന്നമ്പിലും മറ്റും ചൊർ മുതലായതവിൽക്കുന്നസ്ഥലത്തിലും നാലുവഴിക്കൂടുന്നസന്ധിസ്ഥലങ്ങളിലും ആൽത്തറയിലും ഒഴിഞ്ഞായിരിക്കുന്നതൊടങ്ങളിലും നടൻ മുതലായശില്പികളുടെവീടുകളിലും ഒറ്റുകളെഅയച്ചു ചോരന്മാരെ അന്വേഷിപ്പിക്കെണം। കാവൽക്കാരരും ചോരന്മാരെ അന്വേഷിപ്പാൻ പോകുമ്പൊൾ അവരവരുടെമെൽ വെച്ച ഒരുത്തനെ ടൂറ്റതും വെറ്റും ചെല്ലാൽമുഖത്തിൽ ഏറെവെച്ചും പ്രാപിക്കുന്നതുകൊണ്ടും അവൻ പറയുന്നസ്വരങ്ങൾകൊണ്ടും അവന്റെ ആകൃതികൊണ്ടും ഊറ്റതും വെറ്റും സംശയിച്ചു പറയുന്നതുകൊണ്ടും ചോരന്മാരെ അറിയെണം। ഇപ്രകാരം ചൂതുവിളയാട്ടസ്ത്രീസംഗമം മദ്യപാനം ഇതിൽ പൂരെമൊഹമുള്ളവനും ഒരു വരവുമില്ലാതെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ വളരെചിലവിടുന്നവനും ഇതിൽവണ്ണം സംശയമുള്ളവരെയും വരുത്തി സംശയനിവൃത്തിവരുവാൻ തക്കവണ്ണം ചൊദിക്കെണം। ന്യായം।

അസത്യാസ്സത്യസങ്കാശാസത്യാശ്ചാസത്യസന്നിഭാഃ।

ദൃശ്യന്തെ വിവിധാഭാവ തസ്മാദ്യുക്തംപരീക്ഷണം।

മൊഷ്ടിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നവൻ മൊഷ്ടിച്ചവനെപ്പോലെയും മൊഷ്ടിച്ചവൻ മൊഷ്ടിക്കാത്തവനെപ്പോലെയും ചിലരെ കാണുന്നതാകകൊണ്ടു ശങ്കിച്ചവനെ ആക്ഷിയവനെന്നിവണ്ണം പരീക്ഷിച്ചു ശുദ്ധനെന്നും അശുദ്ധനെന്നും അറിയെണം। ന്യായം।

നാരദഃ। ഏതെനൈവപാദെയെന പൈശാച്യകൊണിരിപ്പന്തിതഃ।

കൈനാദാജാനിയുക്തിയാൻ സ്വൈരാചാരവരഞ്ചെവചാ।

ഗ്രീഷ്മവഴിയി ചെ പ്രകാരമുള്ള ഉപായങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഇതരൊപായങ്ങളെക്കൊണ്ടും രാജാവ മുഖ്യസംപ്രത്യെവെക്കാതുകൂടാതെ തന്റെരാജ്യത്തിലും

അന്യരാജ്യത്തിലും ചൊരന്മാരെ അന്വെഷിച്ചിട്ടു ശിക്ഷിക്കെണം. ഇതു

ചൊരാന്വെഷണപ്രകരണം। അതസ്യ।

ഗ്രാമെഷ്വപി ച യെ കെചിൽ ചൊരാണാം ഭക്തദായകാഃ।

ഭാണ്ഡാവകാശദാശ്ചൈവ സൎവ്വാംസ്താനപി ഘാതയെൽ।

വ്യാസഃ। യെചാസ്യ ഭാണ്ഡാന്ദ്ധകമത്രാവകാരണെ തഥാ।

ഭക്താവകാശദാശ്ചൈവ തെപി തദ്ദൊഷിണഃ സ്മൃതാഃ।

ഗ്രാമങ്ങളിൽ മുതലായതിൽ എവിടെയും ചൊരന്മാൎക്ക ഭക്ഷണം കൊടുക്കയും മൊഷ്ടിച്ചാൽ പാത്രങ്ങളും പാൎക്കുന്നതിന സ്ഥലങ്ങളും അഗ്നിജലം കാഷ്ഠം മുതലായ സാധനങ്ങളും ഉപകാരങ്ങൾ കൊടുക്കയും മൊഷ്ടിക്കുന്നതിന വെണ്ടുന്ന ഉപായമന്ത്രങ്ങളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കയും ചെയ്താൽ അവരും മൊഷ്ടിച്ചവരൊടു തുല്യദൊഷികളാകകൊണ്ട അവരെയും ചൊരന്മാരെ പൊലെ ശിക്ഷിക്കെണം। അതസ്യ

തൽകാരശ്ചൈവ ഭാണ്ഡാനാം പ്രതിഗ്രഹണമെവ ച।

സമദണ്ഡാസ്മൃതാഹ്യെതെ യെ ച പ്രച്ഛാദയന്തി തെ।

മൊഷണം ചെയ്യപ്പെട്ടവയിൽ കൂടി വാങ്ങിക്കയും ചെയ്യുന്നവൎക്കും ചൊരന്മാരൊടു ചെൎന്നിട്ടു തന്റെ മൊഷണം ചെയ്ത വാങ്ങിച്ചും കൊണ്ട അവരെ പ്രകാശിപ്പിക്കാതെ വിട്ടുകളയുന്നവർ ചൊരന്മാൎക്ക സമദണ്ഡ്യന്മാരാകെണം। അതസ്യ

ഉൽക്രൊശതാം ജനാനാം തു ഹ്രിയമാണെ ധനെ തഥാ।

ശ്രുത്വായെനാഭിധാവന്തി തെപി തദ്ദൊഷഭാഗിനഃ।

ചൊരന്മാരെ ഭവനം മുതലായതിൽ വന്ന മൊഷ്ടിക്കയും ധനങ്ങളെ പിടിച്ചുപറിക്കയും ചെയ്യുമ്പൊൾ നിലവിളിച്ചാൽ സമീപവാസികൾ അതുകെട്ടും കൊണ്ട ഉടനെ അവിടെ ചെല്ലാഞ്ഞാൽ അവരും ചൊരന്മാരൊടു തുല്യദൊഷികൾ। അതസ്യ

ഗൌതമഃ। ചൊരസമസ്സചിവൊ മതിപൂൎവ്വം പ്രതിഗ്രഹീതാ ച।

മൊഷ്ടിക്കുന്നതിന വെണ്ടും ഉപായങ്ങളെ ചൊരന്മാൎക്ക ഉപദെശിക്കുന്നവനും ചൊരനെന്ന അറിഞ്ഞുകൊണ്ട അവന്റെ പക്കൽ ഇരിക്കുന്ന മൊഷ്ടിച്ച വസ്തുക്കളെ വാങ്ങിക്കുന്നവനും ചൊരസമന്മാരായിട്ട ചൊല്ലപ്പെട്ടവർ। ഇതു ചൊരാതിദെശം। അതസ്യ+അ।

കാത്ത്യായനഃ। യെന ദൊഷെണ ശൂദ്രസ്യ ദണ്ഡൊ ഭവതി ധൎമ്മതഃ।

തെന വിൾക്ഷത്രവിപ്രാണാം ദ്വിഗുണൊ ദ്വിഗുണൊ ഭവെൽ।

മൊഷണം ചെയ്ത ശൂദ്രനും ധൎമ്മശാസ്ത്രത്തിൽ വിധിച്ചിരിക്കുന്ന ദണ്ഡത്തിൽ ഇരട്ടി ദണ്ഡം - വൈശ്യനു മൂന്നു പങ്കും - ക്ഷത്രിയനു നാലു പങ്കും। ബ്രാഹ്മണനു എട്ടു പങ്കും ഇപ്രകാരം ദണ്ഡ ജാതിഭെദംകൊണ്ടു വൎദ്ധിച്ചു വരുമെന്നൎത്ഥം।

മനുഃ। അഷ്ടാപാദ്യം തുശൂദ്രസ്യ സ്തെയെ ഭവതി കില്ബിഷം।

ഷൊഡശൈവ തു വൈശ്യസ്യ ദ്വാത്രിംശൽ ക്ഷത്രിയസ്യ തു।

ബ്രഹ്മ ബ്രാഹ്മണസ്യ ചതുഷ്ഷഷ്ടിഃ പൂൎണ്ണം വാപി ശതം ഭവെൽ।

ദ്വിഗുണാ വാ ചതുഷ്ഷഷ്ടിം തദ്ദൊഷഗുണവിദ്ധി സഃ।

മൊഷ്ടിച്ചവൻ ശൂദ്രനെങ്കിൽ മൊഷ്ടിച്ച വസ്തുവിന്റെ വിലയിൽ ഒന്നിനെട്ടു വീതവും വൈശ്യനെങ്കിൽ ഒന്നിനു പതിനാറു വീതവും ക്ഷത്രിയനെങ്കിൽ ഒന്നിനു മുപ്പത്തിരണ്ടു വീതവും ബ്രാഹ്മണനെങ്കിൽ ഗുണദൊഷങ്ങൾ അറിയുന്നവനാകകൊണ്ടു ഒന്നിനു അറുപത്തിനാലു വീതവും എങ്കിലും നൂറു വീതം എങ്കിലും നൂറ്റിരുപത്തെട്ടു വീതമെങ്കിലും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। ഇത [illegible] പ്രായശ്ചിത്തവിധി। അൎത്ഥം।

ആവസ്ഥ്യവഃ ഗ്രാമെഷു നഗരെഷു ച [illegible] ഗുപ്തിൻ।

സത്യവാദിൻ പ്രവൎത്താൻ [illegible]।

വിദ്യായൊവനസ്സ്വഃ [illegible] നന്ദഗരന്തരെഭ്യഃ।

രക്ഷകൊ [illegible] തൈതെന്മിൽ [illegible]।

ഗ്രാമങ്ങളിലും നഗരങ്ങളിലും ശൌൎയ്യം ചെയ്യാതെ ഉള്ളവരായും സത്യശീലന്മാരായും ഇരിക്കുന്ന കാവൽക്കാരെ ഗ്രാമം മുതലായതു രക്ഷിക്കുന്നതിനു ആക്കിവയ്ക്കെണം। കാവൽക്കാരുടെ കീഴിൽ ആക്കുന്നവരും ഇങ്ങിനെ ഉള്ളവരും മെൽപറഞ്ഞതിയപ്രകാരം ഇരിക്കെണം। പട്ടണമെങ്കിൽ നാലു വശത്തും പത്തു നാഴിക വരെയും ഗ്രാമമെങ്കിൽ ഒന്നര നാഴിക വരെയും കാവൽക്കാരന്മാർ ആവരാതെ നൊക്കിക്കെണം। ഇതിൽ ഉൾപ്പെട്ട പ്രദെശങ്ങളിൽ മൊഷണം പൊയാൽ ചൊന്നതൊ [illegible] കാവൽക്കാരെക്കൊണ്ടു മൊഷണം പൊയ മുതലിന്റെ വിലയുടെ ഉടമസ്ഥനു കൊടുക്കെണം। അൎത്ഥം।

കാത്ത്യായനഃ, സ്വദെശെ യസ്യ യൽകിഞ്ചിൽ ഹൃതന്ദെയന്തു വെണതൽ,

ഗൃഹീയാൽ തസ്യയന്നഷ്ടം പ്രാപ്തമപി ച പാർത്ഥിവഃ।

ഒരുത്തരാജാവിന്റെ രാജ്യത്തിൽ ഒരുത്തന്റെ വക മൊഷണം പൊയാൽ ആരാജാവിന്റെ വില ഉടയവനു കൊടുക്കെണം, പിന്നെ അതിൽ മൊഷണം ചെയ്തവനെ തന്നെ ശിക്ഷിച്ച മൊഷ്ടിച്ച വക രാജാവ് വാങ്ങിച്ചുകൊള്ളെണം. എന്നർത്ഥം।

അരക്ഷിതാരം രാജാനം ബലിഷഡ്ഭാഗഹാരിണം।

തമാഹുസ്സർവ്വലോകസ്യ സമഗ്രമലഹാരിണഃ।

ദുഷ്ടന്മാരായിട്ടുള്ള ചൊരന്മാർ മുതലായവരുടെ ഉപദ്രവം വരാതെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ട് പ്രജകളൊടെ ക്ഷെത്രനികുതി പ്രകാരമുള്ള ആറിലൊന്ന കരം കൊടുത്തു വരുമ്പൊൾ ആ രാജാവ് അതു വാങ്ങിച്ചുംകൊണ്ടു ചൊരന്മാരെ ശിക്ഷിച്ച ജനങ്ങളെ രക്ഷിക്കാതെ ഇരുന്നുവെങ്കിൽ ആ രാജാവിന ജനങ്ങളൊടെ ഒക്കെയും ചെയ്ത പാപങ്ങൾ സംഭവിക്കും. എന്നർത്ഥം।

എന്നെ ഷലംഭമാനെഷു രാജാദൃഷ്ടാന്തതൊയനാൽ,

ഉപെക്ഷമാണൊ ഹിനസ്യ ധർമ്മാർത്ഥാച ഹീയതെ।

രാജ്യത്തിൽ മൊഷ്ടിച്ചു നടക്കുന്ന ചൊരന്മാരെ തന്നെ ശിക്ഷിക്കാതെയും ഉടയവനു മുതൽ കൊടുക്കാതെയും ഉപെക്ഷിച്ചിരുന്നാൽ ആ രാജാവിനു ദൊഷപ്രാപ്തിയും ധർമ്മഹാനിയും അർത്ഥനാശവും വരും. എന്നർത്ഥം।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ശൌല്ക്കികൈഃ സ്ഥാനപാലൈർവ്വാ നഷ്ടാപഹൃതമാഹൃതം।

അർവ്വാക്സംവത്സരാൽ സ്വാമീ പരതൊ നൃപതിർവ്വർത്തെൽ।

ചുങ്കസ്ഥാനത്തു കാവലിരിക്കുന്ന ആളുകളെങ്കിലും ഓരൊ ദെശത്തിൽ കാത്തിരിക്കുന്ന സ്ഥാനപാലന്മാരെങ്കിലും ഒരുത്തന്റെ വക കളഞ്ഞുപൊയതും ചൊരന്മാരുടെ വക കൽവിച്ചുവെച്ചതും രാജാവിങ്കൽ കൊണ്ടുചെന്ന ഒപ്പിച്ചാൽ ആവകയുള്ള ഉടയവൻ ഒരു സംവത്സരത്തിനകം വന്നുവെങ്കിൽ അതു ഉടയവനു കൊടുക്കെണം, ഒരു സംവത്സരം കഴിഞ്ഞാൽ രാജാവ് എടുത്തുകൊള്ളെണം. എന്നർത്ഥം।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ആദദീതാഥ ഷഡ്ഭാഗം പ്രനഷ്ടാധിഗതാന്നൃപഃ।

ദശമം ദ്വാദശം വാപി സതാം ധർമ്മമനുസ്മരൻ।

പ്രഷ്ടശാമി കാരിബ്രാഹ്മൊത്രൈ ... നശാവയെൽ.

അല്ല്രാൽ ത്രൈ ... ശ്ചാശിവരതൊറുപൊന്തരെൻ.

സ്ഥാനപാലന്മാർ മുതലായവര കൊണ്ടുവന്നാക്കിയിരിക്കുന്നവക പ്രസിദ്ധമാക്കീട്ടു
മൂന്നുസംവത്സരം വരക്കും സൂക്ഷിക്കെണം. ഒരുസംവത്സരത്തിനകം ഉടയവൻ വന്നാൽ
അതൊക്കയും ഉടയവന കൊടുക്കെണം. രണ്ടാംസംവത്സരം വന്നുവെങ്കിൽ സൂ
ക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നവകയിൽ പന്ത്രണ്ടിലൊന്നും മൂന്നാംസംവത്സരത്തിൽ വന്നാൽ
പത്തിലൊന്നും നാലാംസംവത്സരത്തിൽ വന്നാൽ ആറിലൊന്നും രാജാവ എടുത്തു
കൊണ്ട ശിഷ്ടം ഉടയവന കൊടുക്കെണം. രാജാവ എടുത്ത ഭാഗത്തിൽ നാലി
ലൊന്ന കൊണ്ടുവന്നാക്കി സ്ഥാനപാലർക്കും കൊടുക്കെണമെന്ന ഗൌത
മധർമ്മത്തിൽ ചൊല്ലീട്ടും ഉണ്ടു. അഥ ശ്ലൊ.

യാനിവസ്തൂനി പ്രണഷ്ടാധിഗതദ്രവ്യം ... നിധനം.
വിദ്യാവധെന വൊ ... സമം ദണ്ഡമർഹതി.

സ്ഥാനപാലന്മാര കൊണ്ടുവന്നാക്കിയിരിക്കുന്ന ഉടയവനില്ലാത്ത വക പ്രസിദ്ധ
മാക്കീട്ടു അപ്പൊൾ ഒരുത്തൻ വന്നു എന്റെ വകകൾ ഇതൊക്കെ ഉള്ളതെന്നും പറഞ്ഞുവെ
ങ്കിൽ ഉടയവനൊട തന്റെ വക ഇന്നതൊക്കെ ഉണ്ടെന്നും എത്ര ഉണ്ടെന്നും എന്നിട്ട്
മൊഷണം പൊയെന്നും ഇപ്രകാരം ഉടയാളങ്ങളെ ചൊദിക്കുമ്പൊൾ അ
വൻ പറയുന്നത നെരായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഉടയവന അവക കൊടുക്കെ
ണം. ഉടയവൻ പറയുന്നതും ഉൾവസ്തുവിന്റെ വിലക്കുസമമായിട്ട പ്രായശ്ചി
ത്തം ചെയ്യിക്കെണം. അഥ ശ്ലൊ.

യാൻ തത്ര ചൊരാൻ ഗൃഹ്ണീയാൽ രാജാ ... ഘാതയെൽ.

രാത്രികാലങ്ങളിൽ വന്നതിൽ ... മോഷ്ടിച്ച ദ്രവ്യം കൊണ്ടുപൊ
കുന്ന ചൊരന്മാരെ സ്ഥലപാലന്മാർ പിടിച്ചു എങ്കിൽ രാജാവ അവരെ
ചൊരന്മാരെ അവരുടെ കാലിൽ കെട്ടി വലിച്ചിഴച്ചു വധിക്കെണം. സ്ഥാനപാ
ലന്മാര കാവൽക്കാരര. ചൊരൻ ... ദാനവിധി. അനന്തരം.

മനുഃ ... ഗണികാന്നം ... മാപികൂടൊച മൂലകൈ.
... പരക്ഷെത്രാൻ ... ദണ്ഡ ... മർഹതി.

വഴിനടന്ന [illegible] ... മറ്റൊരുത്തന്റെ കരി

ന്യം തോട്ടത്തിൽ ചെന്ന രണ്ടു കരിമ്പുകളെങ്കിലും ഉഴുന്നാതെ രണ്ടു കിഴങ്ങു മുതലാ
യതെങ്കിലും അപഹരിച്ചു എങ്കിൽ ഒരു ദണ്ഡത്തിന്നു യോഗ്യതയില്ല । അനന്തരം ।

പുഷ്പശാകോദകകാഷ്ഠതൃണമൂലഫലാനി ച ।

അദത്താദാനമേതേഷാം ഹരണേ [illegible] ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ । ദ്വിജസ്ത്രൈ [illegible] ।

ഒരുത്തന്റെ പറമ്പിൽ ചെന്ന ദേവന്മാരെ അർച്ചിക്കുന്നതിന്നു പുഷ്പങ്ങൾ പറിക്കയും
ഭക്ഷണസാധനമായിട്ടു കിഴങ്ങു മുതലായതും വെള്ളം വിറകു [illegible] എടുക്ക
കയും ഗോഭക്ഷണത്തിന്നായിട്ടു പുല്ലുകൾ എടുക്കയും ചെയ്താൽ ഒട്ടും കൊണ്ട
ദ്വിജന്മാർക്ക് മോഷണദോഷം പറ്റുകയില്ല । [illegible] കൊണ്ടുകൊള്ളുകയും ഇവിടെ
എങ്കിലും കൊടുക്കായിരുന്നാൽ അങ്ങിനെ ദ്വിജന്മാർക്ക് കൊണ്ടുപറിക്കയും ആം । അനന്തരം

കാത്യായനഃ । ഫലാന്യുപാപരിവൃത്തം [illegible] ।

[illegible] ഗൃഹീത [illegible] ദോഷഭാക് ।

മറ്റൊരുത്തന്റെ വകയായിട്ടുള്ളതിൽ ഭക്ഷിക്കുന്നതിന്നായിട്ടു നെല്ലു മാമ്പഴ
വും ഞാവൽപഴവും വെറ്റില പാക്കു മുതലായതും വാങ്ങിക്കയും അപഹരിക്ക
യും ചെയ്താൽ ഒട്ടും കൊണ്ടു ദോഷം പറ്റുകയില്ല । അനന്തരം

തൈലേ [illegible] ।

[illegible] ।

ഏറെ കാലമായിട്ടു ഉപവാസമായിട്ടു ഭക്ഷണഗതിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നവൻ ഭ
ക്ഷിക്കുന്നതിന്നുമാത്രം ഏതെങ്കിലും ഒരുവക അപഹരിച്ചു ഭക്ഷിക്കയും ആം ।
അനന്തരം ।

ചലാൽക്ഷേത്രാദ് [illegible] ।

[illegible] ।

ക്ഷേത്രത്തിലെ എങ്കിലും ഭവനത്തിലെ എങ്കിലും നിലത്തിലെ എങ്കിലും ചെന്നു ധാന്യം മുതലായതിനെ
[illegible] അപഹരിക്കുന്നത ഉടയവൻ കണ്ടുചോദിച്ചാൽ ഉടയവനോടു പരമാർത്ഥം പറ
യേണം । അനന്തരം ।

മനുഃ । യാജ്ഞവല്ക്യഃ । [illegible] ।

ബ്രാഹ്മണസ്യാപി [illegible] ।

യോ വൈശ്യസ്സ്യാൽ ബഹുപശുഃ ഹീനക്രതുരസോമപഃ।
കുടുംബാത്തസ്യ തദ്ദ്രവ്യം ആഹരെദ്യജ്ഞസിദ്ധയെ॥

യജ്ഞം ചെയ്തു വരുന്ന ബ്രാഹ്മണന ഒരു അംഗമില്ലാതെ ധാർമ്മികനായിരിക്കുന്ന രാജാ വ ഇരിക്കുമ്പൊൾ യജ്ഞത്തിനു മുടക്കം വന്നു എങ്കിൽ യാഗം മുതലായത ചെയ്യാതെ ഇരിക്കുന്ന വൈശ്യന്റെ ഗൃഹത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായിരുന്നാൽ അതിലൊന്ന യജ്ഞസിദ്ധി വരുത്തുവാൻ കൊണ്ടുവരികയും ആം. ൧൧ ൧൨

യോ നാഹിതാഗ്നിശ്ശതഗുരയജ്വാ ച സഹസ്രഗുഃ।
തയോരപി കുടുംബാഭ്യാമാഹരെദവിചാരയൻ॥

അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്യാതെ ഇരിക്കുന്നവന്റെ വക്കൽ ആയിരം പശു ഉണ്ടായിരുന്നാൽ അതിൽ നിന്നും യജ്ഞസിദ്ധി വരുത്തുവാൻ വെണ്ടുന്ന പശുവിനെ ഒരു വിചാരം കൂടാതെ കൊണ്ടുവരികയും ആം. ൧൧ ൧൪

ബ്രാഹ്മണസ്വം ന ഹർത്തവ്യം ക്ഷത്രിയെണ കദാചന।
ദസ്യുനിഷ്ക്രിയയൊസ്തു സ്വമജീവൻ ഹർത്തുമർഹതി॥

ക്ഷത്രിയൻ ബ്രാഹ്മണസ്വം ഒരിക്കലും അപഹരിക്കരുത. ചൊരന്മാരുടെയും കർമ്മഹീനന്മാരുടെയും വസ്തു വിശെഷിച്ച ക്ഷത്രിയന അപഹരിക്കാം. ൧൧ ൧൮

തസ്മിന്ധാരയെദ്ദണ്ഡം ധാർമ്മികഃ പൃഥിവീപതിഃ।
ക്ഷത്രിയസ്യ ഹി ബാലിശ്യാദ്ബ്രാഹ്മണസ്സീദതി ക്ഷുധാ॥

പൃഥിവീപതിയായും ധർമ്മിഷ്ഠനായും ഇരിക്കുന്ന രാജാവ ബ്രാഹ്മണനെ ദണ്ഡിക്കരുത. ക്ഷത്രിയൻ ബുദ്ധിയില്ലാത്ത ബാലനായും ഇരുന്നാൽ അപ്പൊൾ ബ്രാഹ്മണൻ വിശപ്പ മൂത്തതു കൊണ്ട ദുഃഖിക്കും. ൧൧ ൨൧

കല്പയിത്വാസ്യ വൃത്തിം ച രക്ഷെദെനം സമന്തതഃ।
രാജാ ഹി ധർമ്മഷഡ്ഭാഗം തസ്മാത്പ്രാപ്നൊതി രക്ഷിതാത്॥

ബ്രാഹ്മണൻ വിശപ്പ മൂത്തതു കൊണ്ട ദുഃഖം വരാതെ ഇരിപ്പാൻ തക്കവണ്ണം വൃത്തിയും കല്പിച്ച ഒരു ഉപദ്രവിക്കാതെ ഇരിക്കത്തക്കവണ്ണം രാജാവ രക്ഷിക്കെണം. ഇ പ്രകാരം രക്ഷിച്ചു വരുന്ന രാജാവ ധർമ്മത്തിന്റെ ആറിൽ ഒരു അംശമായിട്ടു ഉള്ളതിനെ ബ്രാഹ്മണരൊടു വാങ്ങിക്കെണം. ൧൧ ൨൨

അനെന വിധിനാ രാജാ കുർവ്വാണഃ സ്തെയനിഗ്രഹം।

ശൌണ്ഡിൻ പ്രായശ്ചിത്തൈ പ്രത്യെകമുത്തമം സ്മൃതം।

മെൽ ചൊല്ലിയപ്രകാരമൊക്കെയും ചൊരന്മാരെ ശിക്ഷിച്ച പ്രജകളെ രക്ഷിച്ചുവരുന്ന രാജാവിന ഇഹലൊകസൌഖ്യവും കീർത്തിയും വന്ന പരലൊകത്തിലും വലുതായിട്ടുള്ള സൌഖ്യപ്രാപ്തി വരികയും ചെയ്യും। ഇതി സ്തെയാപവാദഃ। തഥാച।

മനുഷ്യമാരണം ശൌര്യം പരദാരമഭിദർശനം।
പാരുഷ്യമുഭയഞ്ചെതി സാഹസം പഞ്ചധാ സ്മൃതം।

മനുഷ്യരെ മരിപ്പിക്കുന്നതും മൊഷണവും പരസ്ത്രീകളൊടന്യകാലത്തിങ്കൽ ദാക്ഷിണ്യം അംഗസ്പർശം സഹവാസം സംസർഗ്ഗമുതലായത ചെയ്യുന്നതും വാൿപാരുഷ്യം ദണ്ഡപാരുഷ്യം ചെയ്യുന്നതും ഈ പ്രകാരം സാഹസം അഞ്ചുവിധം। തഥാഹ।

സഹസാ ക്രിയതെ കർമ്മ യത്കിഞ്ചിൽ ബാലദർപ്പിതൈഃ।
തത്സാഹസമിതി പ്രൊക്തം സഹൊ ബലമിഹൊച്യതെ।

ബലം കൊണ്ടും അഹങ്കാരം കൊണ്ടും മുമ്പിൽ വിചാരിക്കാതെ ചെയ്യപ്പെടുന്നതൊക്കെയും സാഹസമെന്നും സഹൊബലമെന്നും പെര ചൊല്ലപ്പെട്ടു। തഥാച।

തൽപുനസ്ത്രിവിധം ജ്ഞെയം പ്രഥമം മദ്ധ്യമം തഥാ।
ഉത്തമഞ്ചെതി ശാസ്ത്രെഷു തസ്യൊക്തം ലക്ഷണം പൃഥൿ।

പ്രഥമസാഹസമെന്നും മദ്ധ്യമസാഹസമെന്നും ഉത്തമസാഹസമെന്നും ഈ പ്രകാരം സാഹസം മൂന്നുവിധം। പ്രത്യെകമായിട്ട ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാര ചൊല്ലപ്പെട്ടു। തഥാച।

ഫലമൂലൊദകാദീനാം ക്ഷെത്രൊപകരണസ്യ ച।
ഭംഗക്ഷെപൊപമർദ്ദാദ്യൈഃ പ്രഥമം സാഹസം സ്മൃതം।

പഴം കിഴങ്ങു വെള്ളം ഇവറ്റയെയും നിലം കൃഷി ചെയ്യുന്നതിന സാധനമായിട്ടുള്ള കലപ്പ മുതലായതും ഭെദിക്കയും അപഹരിക്കയും നശിപ്പിക്കയും ചെയ്താൽ അതൊക്കെയും പ്രഥമസാഹസമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു। തഥാച।

വാസഃ പശ്വന്നപാനാനാം ഗൃഹൊപകരണസ്യ ച।
ഏതെനൈവ പ്രകാരെണ മദ്ധ്യമം സാഹസം സ്മൃതം।

വസ്ത്രങ്ങൾ പശുക്കൾ ചൊറ വെള്ളം ധാന്യങ്ങൾ ഭവനത്തിന വെണ്ടും പാത്രങ്ങൾ മുതലായ ധനങ്ങളെയും അപഹരിക്കയും നശിപ്പിക്കയും ചെയ്താൽ അതൊക്കെയും മദ്ധ്യമസാഹസമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു। തഥാച।

വ്യാപാദൊ വിഷശസ്ത്രാദ്യൈഃ പരദാരപ്രധർഷണം।
പ്രാണൊപരൊധിയച്ചാന്യദുത്തമംസാഹസംസ്മൃതം,

വിഷം ആയുധങ്ങൾ മുതലായതുകൊണ്ട കൊല്ലുന്നതും പരസ്ത്രീകളെ ബലാൽകാരെ കൊണ്ട അനുഭവിക്കുന്നതും അപ്രകാരമല്ലാതെ പ്രാണഹാനി വരുത്തുവാൻ ചെയ്യുന്നതൊക്കെയും ഉത്തമസാഹസമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു। [illegible]

നാരദഃ। തസ്യ ദണ്ഡഃ ക്രിയാപെക്ഷഃ പ്രഥമസ്യ ശതാവരഃ।
മദ്ധ്യമസ്യ തു ശാസ്ത്രജ്ഞൈർദൃഷ്ടഃ പഞ്ചശതാവരഃ।

മെൽ എഴുതിയരുന്ന സാഹസത്തിലെല്ലാം അതിന്റെ സഹായത്തിന തക്കവണ്ണം ദണ്ഡത്തെ ചൊല്ലുന്നു, പ്രഥമസാഹസത്തിന നൂറ പണത്തിന കുറവു വരാതെയും, മദ്ധ്യമസാഹസത്തിന അഞ്ഞൂറു പണത്തിന കുറവ വരാതെയും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। [illegible]

വധഃ സർവ്വസ്വഹരണം പുരാന്നിർവ്വാസനാങ്കനെ,
തദംഗച്ഛെദ ഇത്യുക്തൊ ദണ്ഡ ഉത്തമസാഹസെ,
ഉത്തമസാഹസെ ദണ്ഡഃ സഹസ്രാവര ഇഷ്യതെ,

ഉത്തമസാഹസത്തിന ആയിരം പണത്തിന കുറവു കൂടാതെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। വധം ചെയ്യിക്കയും സർവ്വസ്വവും എടുക്കയും അംഗങ്ങളെ ഛെദിക്കയും രാജ്യത്തിന്റെ അപവാക്ക പൊലെ ഇതിൽ ഒന്നുകിലും എല്ലാം തന്നെ എങ്കിലും ഉത്തമസാഹസത്തിൽ ദണ്ഡം ചെയ്യെണം। [illegible]

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। പിതൃപുത്രസ്വസൃഭ്രാതൃദമ്പത്യാചാര്യശിഷ്യകാഃ।
ഏഷാമപതിതാന്യൊന്യത്യാഗീ ച ശതദണ്ഡഭാക്,

അച്ഛൻ മകൻ സഹൊദരൻ സഹൊദരി ഭാര്യ ഭർത്താവ ഗുരു ശിഷ്യൻ ഇതിൽ ഒരുത്തൻ ജാതിഭ്രഷ്ടായിട്ടുള്ള ദൊഷം ചെയ്യാതെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ കൂടെയുള്ളവരെ തമ്മിൽ അച്ഛൻ മകനെയും മകൻ അച്ഛനെയും ഇപ്രകാരം ശെഷം പെരെ ത്യജിക്കയാൽ ആയവരെക്കൊണ്ട നൂറുപണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। [illegible]

ദ്രവ്യാണി ഹിംസ്യാദ്യൊ യസ്യ ജ്ഞാനതൊ ജ്ഞാനതൊപി വാ।
സ തസ്യൊത്പാദയെത്തുഷ്ടിം രാജ്ഞെ ദദ്യാച്ച തത്സമം।

യാതൊരുത്തനെങ്കിലും ഒരുത്തന്റെ പക്കൽ വസ്ത്രം മുതലായ ദ്രവ്യങ്ങളെ നശിപ്പിക്ക
യും അപഹരിക്കയും ചെയ്യുമെന്നാൽ ആയവനെക്കൊണ്ട് ആ ദ്രവ്യത്തിനു പകരമാ
കിലും ആയതിന്റെ വിലയെങ്കിലും ഉടയവനു കൊടുപ്പിച്ചു പ്രസാദിപ്പിച്ചു ആ വിലക്കു സമം
പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം। ന്യായം ൨।

വ്യാസഃ। ക്ഷിപ്രസ്പൃഷ്ട്വന്ദകെ ദണ്ഡം ദാപ്യശ്ചോത്തമസാഹസം।
ക്ഷേത്രത്വദ്ധം വിംശത്യാ ശൂദ്രസ്പൃഷ്ട്വന്ദകം।

ഒരുത്തൻ ബ്രാഹ്മണനെ അദക്ഷ്യമായിരിക്കുന്ന വസ്തുവിനെക്കൊണ്ടു ദോഷം വരു
ത്തിയെങ്കിൽ അവനെക്കൊണ്ടു പ്രഥമസാഹസവും ഇപ്രകാരം ക്ഷത്രിയനു ദോഷം
വരുത്തിയവനെക്കൊണ്ടു പ്രഥമസാഹസവും ശൂദ്രനു ദോഷം വരുത്തിയവനെക്കൊ
ണ്ടു അതിൽ പാതി മദ്ധ്യമസാഹസവും വൈശ്യനു ദോഷം വരുത്തിയവനെക്കൊണ്ടു
പ്രഥമസാഹസവും ശൂദ്രനു ദോഷം വരുത്തിയവനെക്കൊണ്ടു അതിൽ പാതിയും പ്രായ
ശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം। ന്യായം।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। പിതൃപുത്രവിരോധെ തു സാക്ഷിണാം ത്രിപണോ ദമഃ।

അച്ഛനും മകനും വിരോധം കൊണ്ടു തമ്മിൽ കലശപ്പിടുമ്പൊൾ സാക്ഷിത്വം
ശിക്ഷിപ്പ വരുവാൻ വന്നവരെക്കൊണ്ടു മൂന്നു പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം।
ന്യായം

മനുഃ। സംക്രമധ്വജയഷ്ടീനാം പ്രതിമാനാം ച ഭേദകഃ।
പ്രതികുര്യാച്ച തത്സർവ്വം പഞ്ച ദദ്യാച്ഛതാനി ച।

പാലം ഉറക്കുന്ന തടിയും കൊടിമരത്തെയും ദേവബിംബങ്ങളെയും പൊളിച്ചു
കുന്നവനെക്കൊണ്ടു അഞ്ഞൂറു പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിച്ചു പാലവും കൊടിമരവും
ദേവബിംബവും അവനെക്കൊണ്ടു തന്നെ ഉണ്ടാക്കിക്കേണം। ന്യായം

പ്രകാശ്യ ചൌരാണാം വധദണ്ഡോ നാമ്പുമതി।
മാർഗ്ഗാണാം വദൈത്താരം ക്ഷിപ്രമേവ പ്രവാസയേൽ।

കൊട്ടവാതിൽ പൊളിച്ചവനെയും രാജ്യത്തിന്റെ വെളിയിൽ ഉടനെ തന്നെ തള്ള
യണം। ന്യായം।

തടാകഭേദകം ഹന്യാദപ്സു ശുദ്ധവധേന വാ।
തദ്വാപി പ്രതിസംസ്കുര്യാൽ ദദ്യാച്ചോത്തമസാഹസം।

ജലം നിറച്ചിരിക്കുന്ന തടാകത്തിന്റെ ചിറ വെട്ടിമുറിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ട് അവി
ടത്തെ ചേറാലെ ചിറയും കെട്ടിച്ച് ഉത്തമസാഹസപ്രായശ്ചിത്തവും ചെയ്യിച്ച് വെ
ള്ളത്തിൽ മുക്കിത്താഴ്ത്തിട്ടെങ്കിലും മറ്റൊരു വിധത്തിലെങ്കിലും വധിക്കേണം. ന്യായം

വിഷാഗ്നിദാം പതിഗുരുനിജാപത്യപ്രമാപണീം।
വികർണ്ണകരനാസോഷ്ഠീം കൃത്വാ ഗോഭിഃ പ്രമാപയേൽ।

വിഷം കൊടുക്കുന്നവരുടെയും കൊന്നവരുടെയും തീവെക്കുന്നവരുടെയും ഭർത്താ
വ് ഗുരു തന്റെ കുട്ടികൾ ഇവരെ കൊല്ലുന്നവരുടെ കാതും കയ്യും മൂക്കും ചുണ്ടും
ഛേദിച്ചു മൂക്കനായിട്ടു ഇവരെ കാളകളുടെ കാലിൽ കെട്ടി അവരെ കൊല്ലേണം।
ന്യായം

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ക്ഷേത്രവേശ്മ ഗ്രാമഖലവിവീതാദേശ്ച ദാഹകാഃ।
രാജപത്ന്യഭിഗാമീ ച ദഗ്ധവ്യാസ്തു കടാഗ്നിനാ।

നിലങ്ങൾ ഭവനങ്ങൾ ഗ്രാമങ്ങൾ ഗോക്കൾ സഞ്ചരിക്കുന്നതിനായിട്ട് വിലക്കപ്പെട്ടിട്ടു
ള്ള സ്ഥലങ്ങൾ ഇങ്ങിനെ ഉള്ളവകളിൽ തീവെച്ചു ദഹിപ്പിക്കുന്നവരെ
യും രാജസ്ത്രീയോടു കൂടെ ഗമിക്കുന്നവരെയും തൃണകാഷ്ഠങ്ങളെക്കൊണ്ട് അഗ്നി
യെക്കൊണ്ടു തന്നെ ദഹിപ്പിക്കേണം. ന്യായം।

പ്രകാശസ്യ ചരേത്താര കൂടശാസനകർത്തൄംശ്ച।
പ്രകൃതീനാം ച ദൂഷകാൻ സ്ത്രീബാലബ്രാഹ്മണ
ഘ്നാംശ്ച ഹന്യാദ്ദ്വിട്സേവിനസ്തഥാ।

രാജശാസനം മുതലായ ലേഖ്യങ്ങളെ കൂടമായിട്ട് ഉണ്ടാക്കുന്നവരെയും
സ്വാമ്യംഗങ്ങളായിട്ടുള്ള പ്രകൃതികളെ ഹിംസിക്കുന്നവരെയും സ്ത്രീകൾ ബാ
ലന്മാർ ബ്രാഹ്മണർ ഇങ്ങിനെ ഉള്ളവരെ കൊല്ലുന്നവരെയും ഒരു രാജാവിന്റെ
രാജ്യത്തിലും ഇരുന്നുകൊണ്ടും ആ രാജാവ് മുതലായവർക്കു ശത്രുവായിരി
ക്കുന്നവരുടെ കൂടെ സേവിച്ചു നടക്കുന്നവരിൽ ആയവരെയും ഹനിക്കേണം. ന്യായം।

പ്രാസഃ പാദികേ ശേനമൂർച്ഛ്യാൽ ദൈവൈർമ്മധ്യമഃ।
പ്രഹാരൈരുത്തമോ ഗർഭസ്യ പാതനേ ദണ്ഡ ഉത്തമഃ।

ഗർഭം ഉള്ള സ്ത്രീയെ സംഭോഗം ചെയ്തിട്ട് ഗർഭം കിഴിപ്പിക്കുന്ന സംഭോഗം ചെയ്യുന്നവനെ
ക്കൊണ്ടു പ്രഥമസാഹസവും മരുന്നു കൊണ്ടു ഗർഭം അലസിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടു മധ്യ
മസാഹസവും പ്രഹരിച്ച് അലസിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടു ഉത്തമസാഹസവും പ്രായശ്ചി
ത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ന്യായം।

ബൃഹസ്പതിഃ ദ്വിജപ്രാപ്തൽ ലൊഭെദ്വാ രാജ്ഞാ ലൊകഹിതെഷിണാം,

നമൊക്തവ്യാ സ്സാഹസികാ സൎവ്വഭൂതഭയാവഹാഃ,

പ്രജകൾക്ക നൈരുല്യമുണ്ടാക്കെണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്ന രാജാവ ഒരുത്തനെന്നിൽ ഹാ ത്തനായിട്ടെങ്കിലും ദ്രവ്യമൊഹം കൊണ്ടെങ്കിലും പ്രജകൾക്ക ഭയങ്കരമായിരിക്കുന്ന സാഹസമൊഷണം ചെയ്ത നടക്കുന്നവരെ ശിക്ഷിക്കാതെ വിടരുത. അത്രൈവ

ബൊധായനഃ, ക്ഷത്രിയാദീനാം ബ്രാഹ്മണവധെ വധസൎവ്വസ്വഹരണം ച

ചെഷ്ടതെഷാമെവ തുല്യാപകൃഷ്ടവധെ യഥാനുരൂപം ദണ്ഡം പ്രകല്പയെൽ,

ക്ഷത്രിയ വൈശ്യ ശൂദ്രന്മാരി ലാരെ ലെങ്കിലും ഒരുത്തൻ ബ്രാഹ്മണവധം ചെയ്താൽ അവന്റെ സൎവ്വസ്വവും എടുത്ത അവനെയും വധിക്കെണം. ക്ഷത്രിയൻ മുതലായവരതിൽ ഒരുത്തനെ ബലാൽക്കാരം ചെയ്തവധിച്ചാൽ അവരുടെ യൊഗ്യമായിട്ടുള്ള ദണ്ഡം അവന്ന വിചാരിച്ച കല്പിക്കെണം. അത്രൈവ

ഏകഞ്ചെൽ ബഹവൊ യത്ര പ്രഹരന്തിരുഷാന്വിതാഃ,

മൎമ്മപ്രഹാരതൊ യസ്തു ഘാതകസ്സ ഉദാഹൃതഃ,

മൎമ്മഘാതിതു യസ്തെഷാം യഥൊക്തം ദാപയെദ്ദമം,

ആരംഭകൃൽ സഹായശ്ച ദൊഷഭാജസ്തദൎദ്ധതഃ,

എട്ടവനാകിലും കൂടി എത്രയും ദെഷ്യത്തൊടുകൂടി ഒരുത്തനെ അടിച്ചുകൊന്നുവെങ്കിൽ അതിൽ മൎമ്മപ്രദെശങ്ങളിൽ പ്രഹരിച്ചു കൊന്നവൻ മാത്രം ഘാതകനെന്നു ചൊല്ലപ്പെടുവൻ എന്നുള്ളതുകൊണ്ട അവന മാത്രം വധദണ്ഡം വരും. ഒരുത്തനെ കൊല്ലുന്നതിന്ന മുമ്പിൽ ആരംഭം ചെയ്തവനും അതിന്ന സഹായമായിരുന്നവൎക്കും ഘാതകന്റെ ദൊഷത്തിൽ പാതിവരും. അവനവൻ ചെയ്ത കാൎയ്യത്തിന്റെ അവസ്ഥപൊലെ വിചാരിച്ച അതിന സഹായക്കാൎക്ക പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. അത്രൈവ

നാരദഃ, അവിശെഷെണ സൎവ്വെഷാമെഷ ദണ്ഡവിധിസ്മൃതഃ,

വധാദൃതെ ബ്രാഹ്മണസ്യ ന വധൊ ബ്രാഹ്മണൊൎഹതി,

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം സൎവ്വജാതികൾക്കും സമമായിട്ടുള്ളത ബ്രാഹ്മണന്ന വധദണ്ഡം കല്പിക്കപ്പെടരുത. അതുപവിധിനിക്കശിച്ചിട്ടുള്ള ദണ്ഡവിധിപ്രകാരം ചെയ്യെണം.

അത്ര,

ശിരസൊ മുണ്ഡനം ദണ്ഡഃ തസ്യ നിൎവ്വാസനം പുരാൽ।

ലലാടെ ചാഭിശസ്താംകഃ പ്രയാണം ഗൎദ്ദഭെന ച।

ബ്രാഹ്മണർ മറ്റൊരുത്തനെ വധം മുതലായതു ചെയ്താൽ ആ ബ്രാഹ്മണന്റെ തലയും ചിരച്ചിട്ടു നെറ്റിയിൽ ഒന്നും കാണത്തക്കവണ്ണം അടയാളം മുദ്രയും വെച്ചു കഴുതപ്പുറത്തു കെറ്റി സ്വദെശത്തിൽനിന്നു പുറത്താക്കിക്കളയെണം। നാരദൻ।

യമഃ। ന ശരീരെ ബ്രാഹ്മണസ്യ ദണ്ഡൊ ഭവതി കൎഹിചിൽ।

ഗൃഹെഷു ബന്ധനെ ബദ്ധ്വാ രാജ്ഞ ദണ്ഡം പ്രദാപയെൽ।

അവദ്ധ്യൊ ബ്രാഹ്മണൊ ഽസ്മിൻ ലൊകെ ഽസ്മിൻ വെദെഷു ശ്രുതിഃ।

ബ്രാഹ്മണനെ ഒരിക്കലും അറിവധം മുതലായ ശരീരദണ്ഡം ചെയ്യരുതു। പിന്നെ യൊ എന്നാൽ തടവിലാക്കി ബന്ധിച്ചു ചൊവ്വൊ കൊടുക്കെണം। ബ്രാഹ്മണർ അവദ്ധ്യന്മാരെന്നു വെദത്തിൽ ചൊല്ലീട്ടും ഉണ്ടു। ഇതി സാഹസദണ്ഡവിധി। യമൻ।

ബൃഹസ്പതിഃ। ഹതശ്ച ദൃശ്യതെ യത്ര ഘാതകസ്തു ന ദൃശ്യതെ।

പൂൎവ്വവൈരാനുമാനെന ജ്ഞാതവ്യൊ ഽസൌ മഹീഭുജാ।

പ്രതിവെശ്യാനുവെശ്യൌ ച തസ്യ മിത്രാരിബാന്ധവാഃ।

പ്രഷ്ടവ്യാ രാജപുരുഷൈഃ സാമാദിഭിരുപക്രമൈഃ।

ഒരുത്തനെ മറ്റൊരുത്തൻ കൊന്നും വെച്ചു പൊയാൽ കൊന്നവനെ കണ്ടു കിട്ടാഞ്ഞാൽ മരിച്ചു പൊയവന്റെ നെരെ മുമ്പിൽ വെച്ചു ഉള്ള വൈരം അറിഞ്ഞു കൊന്നവനെ അറിയെണം। ഇപ്രകാരം താൻ മരിച്ചു പൊയവന്റെ ഭവനത്തിന്റെ സമീപത്തിങ്കൽ ഉള്ള ഭവനങ്ങളിൽ ഉള്ളവരൊടും അവന്റെ മിത്രശത്രുബന്ധുക്കൾ ഇവരൊടും സാമദാനഭെദം മുതലായിട്ടുള്ള ഉപായങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചൊദിച്ചു വിചാരിച്ചു കൊന്നവൻ ഇന്നവനെന്നു അറിയെണം। ബൃഹസ്പതി।

ഏവം ചൊദിതാഘാതകാനാം തസ്കരാണാം ച ഭാവനഃ।

വധിച്ചു നടക്കുന്നവരെയും മൊഷ്ടിച്ചു നടക്കുന്നവരെയും അറിയെണ്ടും ഉപായം മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരമെ ഉള്ളു എന്നു കാണ്മു। നാരദൻ।

ഗൃഹീതശക്രായായന്ത്ര തന്നേൽ ക്രായ്യ പ്രവൃത്തൌ।

ശപഥൈശ്ശുധ്യേരൊയഥാ സാക്ഷി പാദൈസ്ത്രയംസ്ഥിത॥

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം വിചാരിച്ചു വരുമ്പൊൾ ഒരുത്തനെ സംശയം ഉണ്ടാ
യാൽ ആയവനെ വരുത്തി ചൊദിക്കുമ്പൊൾ അവൻ മൊഷണം മുതലായത
ഏററില്ലെങ്കിൽ സത്യ പ്രമാണം ചെയ്യിച്ചു ആയവൻ ശുദ്ധനെന്നും അശുദ്ധനെ
ന്നും അറിയെണം। എല്ലാ വ്യവഹാരത്തിലും ഇപ്രകാരമുള്ള വിധി പ്രവൃത്തി
ക്കാം। ശ്ലൊ।

ബൊധായനഃ। ഹാസ്യാൽ മിഥ്യാബ്രാഹ്മണഃ ശൂദ്രധര്‍മ്മാദിതാനാ।
ബ്രാഹ്മണാൽ ഗവാൽ പംക്തിനാം പാപിസംകരൈഃ।
ഗൃഹീതയാ വിപ്രവിശെഷശൂദ്രധര്‍മ്മ പ്രതിഷ്ഠമെ॥

ബ്രാഹ്മണർ ഹാസ്യമായിട്ടെങ്കിലും ശൂദ്രധര്‍മ്മം ചെയ്കാരുത। ബ്രാഹ്മണനും വൈശ്യനും മ
റെറാരു ബ്രാഹ്മണനും ഗൊവിനും ഉപദ്രവം ചെയ്തവനെങ്കിൽ ആയതിനു പ്രതിക്രിയ
നും പങ്ക്തികളെ ഭേദിച്ചു ജാതി സംങ്കരം വരുത്തി നടക്കുന്നവനെയും
കണ്ടാലും ഉടൻ തടുക്കം മുതലായ ധര്‍മ്മങ്ങൾ ചെയ്താലും ശൂദ്രധര്‍മ്മം എന്നെ
നെയുള്ള സംഗതികളില്ലാതെ ശൂദ്രധര്‍മ്മം ചെയ്കരുതെന്ന താല്പര്യം। ശ്ലൊ।

അഗ്നിദെ ഗരദശ്ചൈവ ശസ്ത്രപാണിർ ധനാപഹഃ।
ക്ഷെത്രദാരഹരാശ്ചൈവ ഷഡെതെ ആതതായിനഃ॥
കാത്യായനഃ। ഉദ്യതാസിർ വിഷാഗ്നിശ്ച ശാപൊദ്യതകരസ്തഥാ।
ആഥർവ്വണെന ഹന്താ ച പിശുനശ്ചൈവ രാജനി॥
ഭാര്യാതിക്രമണശ്ചൈവ വിദ്യാത് സപ്താതതായിനഃ॥

ദഹനം മുതലായതിനു വെക്കുന്നതും വിഷം കൊടുക്കുന്നവനും ആയുധങ്ങളെ കയ്യിൽ
എടുത്തു കൊല്ലുവാൻ വരുന്നവനും മറെറാരുത്തന്റെ നിലം പുരയിടങ്ങളെ അപ
ഹരിക്കുന്നവനും വിളക്കിട്ടു കൊല്ലുവാൻ വരുന്നതും കണ്ടും വെച്ചു കൊല്ലുന്ന
വനും രാജാവിനൊടു പൈശുന്യം പറയുന്നവനും ഭാര്യയെ ഉപെക്ഷിച്ചു അതി
ക്രമം ചെയ്തു നടക്കുന്നവനും ഇവരൊക്കെയും ആതതായികൾ। ശ്ലൊ।

മനു। ഗുരും വാ ബാലവൃദ്ധൌ വാ ബ്രാഹ്മണം വാ ബഹുശ്രുതം।
ആതതായിനമായാന്തം ഹന്യാദെവാവിചാരയൻ।
നാതതായിവധെ ദൊഷൊ ഹന്തുർഭവതി കശ്ചന।
പ്രകാശം വാ പ്രകാശം വാ മന്യുസ്തം മന്യുമൃഛതി।

ബാലനെങ്കിലും വൃദ്ധനെങ്കിലും വെദശാസ്ത്രസംപന്നനായിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണനെങ്കിലും ഉദാസീനനായിട്ടു ഒരു ദൊഷത്തിൽ പ്രവൃത്തിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നവനെ ശസ്ത്രം മുതലായതു എടുത്തും കൊണ്ടു കൊല്ലുവാൻ വന്നാൽ ആയവനെ മറെറാരു പ്രകാരം തടുപ്പാൻ കഴികയില്ലെങ്കിൽ ഒരു വിചാരം കൂടാതെ കൊല്ലുകയും ആം. മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരമുള്ള ആതതായികളെ കൊന്നതു കൊണ്ടു ദൊഷം വരികയില്ല। കൊല്ലുവാൻ വരുന്ന ആതതായിടെ കൊപത്തിനെ മറെറാരുത്തന്റെ കൊപം ഹനിക്കുന്നു। എന്നതു കൊണ്ടു ദൊഷം വരികയില്ല। ആംന്നു।

ദെവലഃ। ആത്മത്യാഗഃ പതിത്യാഗാൽ വഹ്നിവിഷാൻ വാദകാദപി।
പാദകൈരിഷ്ടിഭിഃ പ്രൊക്താ കഥമാത്മനിപാതിനഃ।

സുമന്തു। ആതതായിനി ന ദൊഷൊന്യത്ര ഗൊബ്രാഹ്മണാൽ പുനഃ।

തന്റെ പ്രാണഹാനി വരുന്ന സംഗതിയിങ്കൽ ആയുധങ്ങളെടുത്തും പ്രയത്നം ചെയ്തു രക്ഷിക്കാതെ ഉപെക്ഷിച്ചു ആത്മത്യാഗം ചെയ്യുന്നതു പരവധാമതലായ പാതകത്തെക്കാൾ വലുതായിട്ടുള്ള പാപഹെതുവായിട്ടുള്ളതാകും. ചെയ്തവനെങ്കിലും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തിട്ടും ഉണ്ടു। ആത്മത്യാഗം ചെയ്യുന്നവന ഒരിക്കലും പ്രായശ്ചിത്തം ഇല്ല। എന്നതു കൊണ്ടു കൊല്ലുവാനായിട്ടു വരുന്നവരിൽ ഗൊബ്രാഹ്മണർ ഒഴിക്കെ ശിഷ്ടമുള്ളവരെ കൊല്ലുകയും ആം। അതെ।

ആതതായിനി ചൊൽകൃഷ്ടെ തപസ്വാധ്യായജന്മതഃ।
വധസ്തത്ര തു നൈവ സ്യാൽ പാപെ ഹീനെ വധൊ ഭൃഗുഃ।

ബൃഹസ്പതിഃ। ആയതായിനമുൽകൃഷ്ടം വൃത്തസ്വാദ്ധ്യായസംയുതം।

യൊ നവാഹന്ദ്ധയത്യ്രാവതം സൊശ്വമെധഫലം ഭവെൽ।

കൊല്ലുവാൻ വരുന്നവൻ വൃദ്ധന്മാരൊ തപസ്സുകൊണ്ടെങ്കിലും വെദാദ്ധ്യാ-
യനം കൊണ്ടെങ്കിലും ജാതി കൊണ്ടെങ്കിലും കുലം കൊണ്ടെങ്കിലും തന്നെ-
ക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടനായിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ അവനെ വധിക്കരുത। മെൽഎ-
ഴുതിയ ഗുണങ്ങൾ കൊണ്ട ഹീനനെങ്കിൽ വധിക്കയും ആം। തന്നെ കൊല്ലുവാൻ
വന്നൊരുൽകൃഷ്ടനെ വധിക്കാതെ ഇരുന്നു എങ്കിൽ അവന്ന അശ്വമെധഫലം
സിദ്ധിക്കും। ഇതിന്ന ആതതായിവധവിധിപ്രകരണം। സമാപ്തി।

മനു:। ഉപകാരക്രിയാ കെളിസ്പൎശൊ ഭൂഷണവാസസാം।
സഹ ഖട്വാസനഞ്ചൈവ സൎവ്വം സംഗ്രഹണം സ്മൃതം।

ഇതിസ്ത്രീസംഗ്രഹണലക്ഷണം। മറ്റൊരുത്തന്റെ സ്ത്രീക്ക സംഗതിയായി-
ട്ട ഉപകാരം ചെയ്യുന്നതും സ്ത്രീയുടെ വസ്ത്രങ്ങളെയും ആഭരണങ്ങളെയും പരി-
ഹാസത്തൊടുകൂടി സ്പൎശിക്കയും ഒരു കട്ടിൽ മുതലായതിൽ ഒന്നിച്ചിരിക്കുന്നതും
സ്ത്രീസംഗ്രഹമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു। സമാപ്തി

ബൃഹസ്പതി:। പാപമൂലം സംഗ്രഹണം ത്രിപ്രകാരം നിബൊധത:।
ബലൊപധികൃതെ ദ്വെ തു തൃതീയമനുരാഗജം।

പാപഹെതുവായിട്ടുള്ള ഇതരസ്ത്രീസംഗ്രഹണം ബലാൽക്കാരം കൊണ്ട ചെയ്യുന്ന-
തും വ്യാജമായിട്ട നടക്കുന്നതും അനുരാഗം കൊണ്ട ഉണ്ടാകുന്നതും ഇപ്രകാരം
~~നടക്കുന്നതും അനുരാഗം കൊണ്ട ഉണ്ടാകുന്നതും ഇപ്രകാരം~~ മൂന്നവിധം। സമാപ്തി।

തൽ പുനസ്ത്രിവിധം പ്രൊക്തം പ്രഥമം മദ്ധ്യമം।
ഉത്തമം ചാനുപൂൎവ്യാൽ ത്രിയാ തെന്നൊന്മത്തപ്രമത്തയാ। സമാപ്തി।
പ്രലപന്ത്യാ രഹസി ബലാൽക്കാരകൃതന്തു തൽ।

ഇങ്ങനെ സ്ത്രീസംഗ്രഹണം പ്രഥമമെന്നും മദ്ധ്യമമെന്നും ഉത്തമമെന്നും മൂന്നവി-
ധം। പരപുരുഷസംസൎഗ്ഗത്തെ ഇച്ശിയാതെയും മദ്യപാനം മുതലായത കൊണ്ട മദി-
ച്ചിരിക്കുന്ന സ്ത്രീയൊട രഹസ്യപ്രദെശത്തിൽ വെച്ച ബലം കൊണ്ട ചെയ്യപ്പെട്ടുന്ന

ദ്രവ്യമുതലായത ബലാൽകാരകൃതം। സംഗ്രഹം।

ഉപരുദ്ധഗൃഹമാനീയ ദത്വാ വാ മദ്യകാരണം।

സായോഗസ്ത്രിയമന്യസ്യ തദുപധികൃതം വിദുഃ।

മററൊരുത്തന്റെ സ്ത്രീയെ വ്യാജമായിട്ടു തന്റെ ഭവനത്തിൽ വരുത്തിയെങ്കിലും ചിത്തഭ്രമം വരുത്താൻ തക്കവണ്ണം മദ്യം ഔഷധം മുതലായത കൊടുത്തെങ്കിലും അന്യസ്ത്രീയൊടു ചെയ്യപ്പെടുന്ന സംസർഗ്ഗത്തിനു വ്യാജകൃതമെന്നു പെര। [illegible]।

അന്യോന്യചക്ഷുരാഗേണ കൃതിസംപ്രേഷണേന വാ।

കൃതം സ്വഭാവലോഭേന ജ്ഞേയം തദനുരാഗജം।

അനുരാഗത്താൽ തമ്മിൽ സ്ത്രീസംഗ്രഹണമൊക്കെയും അനുരാഗജമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു। സംഗ്രഹ।

ബൃഹസ്പതിഃ। കടാക്ഷക്ഷേപണം ഹാസ്യം ദൂതിസംപ്രേഷണം തഥാ।

സ്പർശോ ഭൂഷണവസ്ത്രാണാം പ്രഥമം സംഗ്രഹണം സ്മൃതം।

അന്യസ്ത്രീയും അന്യപുരുഷനും തമ്മിൽ അനുരാഗത്തൊടുകൂട കടാക്ഷം കൊണ്ടു നൊക്കുകയും ദൂതികളെ അയക്കുകയും ആഭരണ വസ്ത്രങ്ങളെ സ്പർശിക്കുകയും ഇതൊക്കെയും പ്രഥമസംഗ്രഹണമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു। സംഗ്രഹ।

പ്രേഷണം ഗന്ധമാല്യാനാം ഫലമദ്യാന്നവാസസാം।

സംഭാഷണം ച രഹസി മദ്ധ്യമം സംഗ്രഹം വിദുഃ।

ചന്ദനം പനിനീര കസ്തൂരി മുതലായ സുഗന്ധവസ്തുക്കളും പുഷ്പങ്ങളും മാല്യം ഫലങ്ങളും മദ്യമായിരിക്കുന്ന വസ്തുക്കളും ഭക്ഷണസാധനമായിട്ടുള്ളതൊന്ന വസ്ത്രങ്ങൾ വസ്തുക്കളും ദൂതകന്മാരെക്കൊണ്ടു കൊടുത്തയക്കുന്നതും രഹസ്യസ്ഥലത്തിൽ വെച്ച അനുരാഗത്തൊടുകൂടി സംസാരിക്കുന്നതും ഇതൊക്കെ മദ്ധ്യമസംഗ്രഹണമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു। സംഗ്രഹ।

ഏകശയ്യാസനം ക്രീഡാ ചുംബനാലിംഗനം തഥാ।

ഏതത് സംഗ്രഹണം പ്രോക്തം ഉത്തമം ശാസ്ത്രവേദിഭിഃ।

ഒരുമിച്ച മഞ്ചകത്തിൽ മുതലായ ശയനവസ്തുവിൽ ഒന്നിച്ചിരിക്കയും ഒരാസനത്തിലിരിക്കയും ആലിംഗനം ചെയ്കയും ചുംബനം ചെയ്കയും ക്രീഡിക്കയും ചെയ്യുന്നതൊക്കെയും ഉത്തമസംഗ്രഹണമെന്നു ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു। സംഗ്രഹം।

ദ്രവ്യാണ്യപി ചൈതെഷാം പ്രഥമൊ മദ്ധ്യമൊത്തമഃ।

വിനെയഃ കല്പനീയസ്താദധികൊ ദ്രവ്യനായികെ।

മെൽപ്പെട്ടൊല്ലപ്രകാരം കൂടെ വിശെഷമായിട്ടു ഇപ്പൊൾ പരസ്ത്രീസംഗ്രഹണങ്ങളെ ചെയ്യുന്ന

വരുടെ ദണ്ഡങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു. പ്രഥമസംഗ്രഹണത്തെ ചെയ്യുന്നവനെക്കൊ

ണ്ട പ്രഥമസാഹസവും ദ്രവ്യം അധികമുള്ളവനെങ്കിൽ ഉത്തമസാഹസങ്ങളിൽ അധി

കവും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. —ശംഖസ്മൃ।

മനുഃ। ഭിക്ഷുകാ വന്ദിനശ്ചൈവ ദീക്ഷിതാഃ കാരവസ്തഥാ।

സംഭാഷണം സഹസ്ത്രീഭിഃ കുൎയ്യുരപ്രതിവാരിതാഃ।

ഭിക്ഷുകന്മാൎക്കും സ്തുതിപാഠകന്മാൎക്കും ദീക്ഷിതന്മാൎക്കും ശില്പികൾ മറ്റൊരുത്തന്റെ

ഭവനത്തിൽ ചെന്നു സംഭാഷണം ചെയ്യാം സംഭാഷണം ചെയ്യരുതെന്നു വിലക്കിയാൽ

പിന്നെ അതിൽ അവർ ചെയ്യരുത. —മനുസ്മൃ।

നസംഭാഷാം പരസ്ത്രീഭിഃ പ്രതിഷിദ്ധഃ സമാചരെൽ।

നിഷിദ്ധൊ ഭാഷമാണസ്തു സുവൎണ്ണം ദണ്ഡമൎഹതി।

ഭവനത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളൊട ഒരുവനുമായിട്ട സംസാരിക്കരുതെന്നു ഭൎത്താവുമു

തലായവർ വിലക്കിയിരിക്കുമ്പൊൾ മെൽപ്പെട്ടവയൊടുകൂടി സംസാരിച്ചുവെങ്കിൽ ദ

ണ്ഡവും പ്രായശ്ചിത്തവും ചെയ്യിക്കെണം. —മനുസ്മൃ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। സ്ത്രീനിഷെധെ ശതം ദദ്യാൽ ദ്വിശതന്തു ദമം പുമാൻ।

അനിഷെധെ തയൊൎദ്ദണ്ഡൊ യഥാ

സംസാരിക്കരുതെന്നു വിലക്കിയപ്പൊൾ പരപുരുഷനൊട സംസാരിക്കെണം।

—യാജ്ഞസ്മൃ

മനുഃ പരദാരാഭിമൎശെഷു പ്രവൃത്താന്നൄന്മഹീപതിഃ।

ഉദ്വെജനകരൈൎദ്ദണ്ഡൈശ്ഛിന്നയിത്വാ പ്രവാസയെൽ। —മനുസ്മൃ।

തത്സമുത്ഥൊഹി ലൊകസ്യ ജായതെ വൎണ്ണസങ്കരഃ।

യെനമൂലഹരൊധൎമ്മഃ സൎവ്വനാശായ കല്പതെ।

ഒരുത്തന്റെ സ്ത്രീയെ സമക്ഷത്തിൽ ഉള്ളവനും സംസൎഗ്ഗം ചെയ്യുന്ന ഹെതുവായിട്ട ബ്രാ

ഹ്മണനെന്നും ശൂദ്രനെന്നും ഉള്ള ജാതിസങ്കരം ഉണ്ടാകുന്ന ഹെതുവാ

യിട്ട ധൎമ്മവും നശിച്ചു ലൊകനാശം വരുമ്പൊൾ രാജ്യത്തിലുള്ള പ്രജകൾക്ക ഹാനി

വരുന്നതാകകൊണ്ട ഇപ്രകാരം ഉള്ള ദൊഷങ്ങൾ ഒഴിയാതെ പരസ്ത്രീസംസൎഗ്ഗം ചെ

യ്യുന്ന പുരുഷന്മാരെ ഏറ്റവും കഠിനമായിട്ടു ഉള്ള ദണ്ഡം ചെയ്യിച്ചു നാടുകടത്തു

ശൂദ്രയും ധരിച്ചിട്ടു രാജ്യത്തിന്റെ വെളിയിൽ കളയെണം. [illegible]

അബ്രാഹ്മണസ്സംഗ്രഹണെ പ്രാണാന്തൊ ദണ്ഡ ഇഷ്യതെ.

ചതുൎണ്ണാമപി വൎണ്ണാനാം ദാരാരക്ഷ്യതമാസ്സദാഃ.

ബ്രാഹ്മണൻ നീക്കി ശെഷമുള്ള ക്ഷത്രിയ വൈശ്യ ശൂദ്രന്മാരെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ട നാലു ജാതിക്കാരിലും അപരവൎണ്ണന്റെ ഭാൎയ്യകളെ ഒക്കയും താല്പൎയ്യമായിട്ടു ദൊഷം വരാതെ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളെണം. [illegible]

ഛദ്മനാകാരയെദ്യസ്തു തസ്യ സൎവ്വഹരൊ ദമഃ.

അങ്കയിത്വാ ഭഗാങ്കെന പുരാന്നിൎവ്വാസയെത്തതഃ.

അന്യസ്ത്രീയെ വ്യാജമായിട്ടു ഭവനത്തിൽ വരുത്തി സംസൎഗ്ഗം ചെയ്യുന്നവന്റെ സൎവ്വസ്വം എടുത്തു ഭഗാകാരമായിട്ടു അടയാളം ചുട്ടും ഇട്ടു രാജ്യത്തിന്റെ പുറത്തു കളയെണം. [illegible]

യാജ്ഞവല്ക്യഃ. സജാതാവുത്തമൊ ദണ്ഡഃ ആനുലൊമ്യെ തു മധ്യമഃ.

പ്രാതിലൊമ്യെ വധഃ പുംസാം സ്ത്രീണാം നാസാദികൎത്തനം.

തങ്ങളിൽ അനുരാഗത്താൽ സമജാതിയിലുള്ള അന്യസ്ത്രീയൊടും സംയൊഗിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടു മധ്യമസാഹസവും തന്നെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടജാതിയിലുള്ള അന്യസ്ത്രീയൊടു സംയൊഗിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടു വധദണ്ഡവും ഇപ്രകാരം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം പരപുരുഷന്മാരൊടു സംയൊഗിക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെ മൂക്കു ചെവി മുതലായ അംഗഛെദനം ചെയ്യെണം. [illegible]

ബൃഹസ്പതിഃ. ദമൊ ഹെയസ്സമാനാനാം ഹീനായാമൎദ്ധകൊ ദമഃ.

പുംസഃ കാൎയ്യൊധികായാന്തു ഗമനെ സംപ്രമാപണം.

സമജാതിയിലുള്ള അന്യസ്ത്രീയൊടു സംയൊഗിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടു വ്യാജമായിട്ടു ഭവനത്തിൽ അന്യസ്ത്രീയെ വരുത്തി സംയൊഗിക്കുന്നവനു വിധിച്ചിരിക്കുന്ന ദണ്ഡവും ഹീനജാതിയിലുള്ളവളുടെ സംയൊഗം ചെയ്യുന്നവനെക്കൊണ്ടു അതിൽ പാതിയും ഉത്തമജാതിയിലുള്ള സ്ത്രീയൊടു സംയൊഗം ചെയ്യുന്നവനു വധവും ഇപ്രകാരം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. [illegible]

പിതൃസ്വസാരം മാതുശ്ച മാതുലാനീം സ്നുഷാമപി.

മാതുസ്സപത്നീം ഭഗിനീം ആചാൎയ്യതനയാന്തഥാ. [illegible]

ആചാൎയ്യപത്നീം സ്വസുതാം ഗച്ഛംസ്തു ഗുരുതല്പഗഃ.

ശിവലിംഗവധനാസ്യ സകാമായാസ്ത്രീയതനകഥാ।

അച്ഛന്റെ അമ്മയുടെയും ഉടപ്പിറന്നവളൊടും അമ്മാമന്റെ ഭാര്യയൊടും മകന്റെ ഭാര്യയൊടും സപത്നിമാരൊടും സഹൊദരിയൊടും ഗുരുപുത്രിയൊടും തന്റെ പുത്രിയൊടും സംയൊഗിക്കുന്നവൻ ഗുരുതല്പഗൻ എന്ന മഹാപാപി എന്നു ചൊല്ലപ്പെടും. അവനെ വധിക്കയും അനുരാഗം കൊണ്ടു മെൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം സംയൊഗിക്കുന്ന സ്ത്രീയെയും അപ്രകാരം ചെയ്യിക്കെണം। ശംഖയന്തു

മനുഃ : പ്രാണാന്തികൊ ദണ്ഡഃ ബ്രാഹ്മണസ്യ വിധീയതെ।

ശെഷാണാന്തു വർണ്ണാനാം ദണ്ഡഃ പ്രാണാന്തികൊ ഭവെൽ।

വധപ്രായശ്ചിത്താവധിഷ്ഠാൻ മറ്റവർക്കു ഉള്ള ദൊഷം. ബ്രാഹ്മണൻ സംയൊഗം ചെയ്തു എങ്കിൽ അവനെ കൊണ്ടു ശുദ്ധിപ്പണവും മെൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം പറയപ്പെട്ടവരുടെ ശൂദ്രസ്ത്രീയൊട സംയൊഗം ചെയ്ത ക്ഷത്രിയ ബ്രാഹ്മണൊ ... ൽ ശാന്താപണാ ദണ്ഡസ്യാൽ സമാപ്നനം ... । മെൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം പറയുന്ന ഒരു ശൂദ്രന്റെ ഒരു സ്ത്രീയൊട സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്നവരെ കൊണ്ടു ശുദ്ധിരംപണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം॥ ശംഖയന്തു

അഗ്രാതിശമനം ... പ്രവാസയെൽ,

ശൂദ്രസ്ത്രീ ... ഗമെവധഃ।

അന്ത്യജാതിയിലുള്ള ചണ്ഡാലസ്ത്രീ മുതലായവരൊട സംയൊഗം ചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണ ക്ഷത്രിയ വൈശ്യന്മാരെക്കൊണ്ടു മെൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിച്ചു ... നെറ്റിയിൽ കുറിയെണം. മെൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം ശൂദ്രൻ ചെയ്തു എങ്കിൽ അവൻ ഉടനെ ചണ്ഡാലനായി ഭവിക്കും. ...।

വസിഷ്ഠഃ । ശൂദ്രശ്ചെൽ ബ്രാഹ്മണീമഭിഗച്ഛെൽ വീരണൈർവ്വെഷ്ടയിത്വാ

ശൂദ്രമഗ്നൌ പ്രാസ്യെൽ ബ്രാഹ്മണ്യാശ്ശിരസി വാപയിത്വാ।

സർപ്പിഷാഭ്യജ്യ നഗ്നാം ഖരമാരൊപ്യ മഹാപഥം।

അനുസംപ്രജെൽ പൂതാ ഭവതീതി വിജ്ഞായതെ ഏവം।

വൈശ്യൊ രാജന്യഃ ക്ഷത്രിയശ്ചെൽ ബ്രാഹ്മണീമഭിഗച്ഛെൽ।

ശരപത്രൈർവ്വെഷ്ടയിത്വാ രാജന്യമഗ്നൌ പ്രാസ്യെൽ।

ബ്രാഹ്മണ്യാശ്ശിരസി വപനം കാരയിത്വാ സർപ്പിഷാഭ്യ

ജ്യ നഗ്നാം മഹാപഥമനുസംപ്രാജയെൽ

ഉതാദവതത്തിവിജ്ഞാനെ ഏവം വൈശ്യരാജന്യൌ।
മൈഥുനമാചരം ശൂദ്രശ്ച രാജന്യവൈശ്യയൊഃ।

ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയൊട സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്ന ശൂദ്രനെ തൃണവിശെഷങ്ങൾ കൊണ്ടു ചുറ്റി കെട്ടിച്ചുപിടിക്കുന്ന അഗ്നിയിൽ ഇടെണം. മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം ചെയ്ത ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയുടെ തലക്കിണ്ണമാക്കി നഗ്നരൂപം ധരിപ്പിച്ച കഴുതപ്പുറത്ത കെറ്റി നെലയിങ്കൽ വിളക്കും പെച്ചിച്ച പെരുവഴികളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി നടത്തിക്കയും വെണം. മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയൊട സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്ന ക്ഷത്രിയനെയും വൈശ്യനെയും ദർഭപത്രങ്ങളെ കൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞു കെട്ടി അഗ്നിയിൽ ഇടെണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്ത ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയെയും മുൻ ചൊല്ലപ്പെട്ടതിൻ വണ്ണം കഴുതപ്പുറത്ത കെറ്റി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി നടത്തിക്കയും വെണം. രാജസ്ത്രീയൊട സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്ന വൈശ്യനെയും രാജസ്ത്രീയൊട സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്ന ശൂദ്രനെയും അഗ്നിയിൽ പത്രങ്ങൾ കൊണ്ട പൊതിഞ്ഞ കെട്ടി ഇടെണം. ഇതി സംഗ്രഹണം. [illegible]

മനു് ഉച്ഛലം ബവതെയാതു ബ്രാഹ്മണീ മതമൊഹിതാ।
തച്ഛാദ്രഃ വാത്തയെദ്രാജ്ഞ ഖഞ്ജാതെ ബഹുസംസ്ഥിതെ। [illegible]
വൈശ്യം വാ ക്ഷത്രിയം വാപി ബ്രാഹ്മണീ സെവതെ തു യാ।
ശിരസൊ മുണ്ഡനം തസ്യാഃ പ്രയാണം ഗർദ്ദഭെന തു। [illegible]
ശതമാഹണ്യാ നാരീസ്ത്രൈലൊഭ്യ ജ്ഞുശ് നാഭിനാം।
കാമയെത്തത്ര സാ ശൂദ്രം നരസ്യാശ്ച ഉമന്ത്യതഃ। — [illegible]
ഛിന്നനാസൊഷ്ഠകർണ്ണാം പരിഭ്രാമ്യ ... യെൽ।
ഖാദയെച്ഛ്വാസാരമെയൈഃ സംസ്ഥാനെ ബഹുസംസ്ഥിതെ। [illegible]
ഭർത്താരം ലംഘയെദ്യാ തു സ്ത്രീ ജ്ഞാതിഗുണദർപ്പിതാ
Manu 8,371 താം ശ്വഭിഃ ഖാദയെദ്രാജാ സംസ്ഥാനെ ബഹുസംസ്ഥിതെ।

മടമൊഹിതയായിട്ടും കൊണ്ടെ ശൂദ്രനൊട സംയൊഗിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയുടെ ഉന്നതപ്രദെശങ്ങളിൽ ചെന്നായ്ക്കളെവിട്ട കടിപ്പിക്കെണം. ക്ഷത്രിയനൊടും വൈശ്യനൊടും സംയൊഗിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയുടെ തലമുണ്ഡനം ചെയ്യിപ്പിച്ച കഴുതപ്പുറത്ത കെറ്റി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും വെണം. ഒരുത്തന്റെ സ്ത്രീ തന്നെ മറ്റൊരുത്തനെ ആദ്യവനത്തിൽ ചെന്ന ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയുടെ ഉന്നതപ്രദെശങ്ങളിൽ ചെന്നായ്ക്കളെവിട്ടു കടിപ്പിക്കെണം. ക്ഷത്രിയനൊടു വൈശ്യനൊടും സംയൊഗി

ക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയുടെ തലമുണ്ഡം ചെയ്യിച്ച കഴുതപ്പുറത്ത കെറ്റി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി ക്കളയെണം। ഒരുത്തന്റെ സ്ത്രീ തന്നെ മറ്റൊരുത്തന്റെ ഭവനത്തിൽ ചെന്നു ശം ക്രീഡ ചെയ്യുന്ന പുരുഷനെ മൊഹിപ്പിച്ച സംയൊഗം ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീക്ക മുമ്പിൽ പറഞ്ഞതിന് പക്ഷം ഉള്ള ദണ്ഡങ്ങളെ കല്പിക്കെണം। ഈ പ്രകാരം ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീയൊടു സംയൊഗം ചെയ്യുന്ന പുരുഷനും സ്ത്രീസംഗ്രഹണത്തിൽ പുരുഷനു വിധിച്ചിരിക്കുന്ന ദണ്ഡത്തിനു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। തന്റെ ഭർത്താവിനെ ലംഘിച്ച സൌന്ദര്യാതിശയമായിട്ടു ഉള്ള വ്യവഹാരം കൊണ്ട പരപുരുഷ സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീകളുടെ ചെവിയും മൂക്കും മുറിച്ച സ്ത്രീകളുടെ ഉറുപ്പത്തിൽ ചെന്നായ്ക്കളെ വിട്ടു കടിപ്പിക്കെണം। ഇതി യാജ്ഞവല്ക്യം

ബൃഹസ്പതിഃ। അതിശയന്തി യാ സ്ത്രീ ഗച്ഛന്തീം വാസയെൽഗൃഹെ।
മലിനാം ഭൂമിശയ്യാം പിണ്ഡമാത്രൊപജീവനീം।

പരപുരുഷ സംസർഗ്ഗത്തെ ഉപേക്ഷിയാതെ രക്ഷിക്കപ്പെട്ടു വരുന്ന സ്ത്രീയൊടും മറ്റൊരു പുരുഷൻ സംയൊഗം ചെയ്ത ദൊഷം പരത്തിയാൽ സ്ത്രീക്ക മലിനമായിട്ടുള്ള വസ്ത്രവും ചൊറും കൊടുത്ത ഭവനത്തിൽ തന്നെ ഒരു പുരയും കെട്ടി കൊടുത്ത പാർപ്പിക്കെണം। ഇതി അവിഭജ്യ നിരൂപണം। ഇതി യാജ്ഞവല്ക്യം

വ്യാസഃ। വിദ്യാപ്രാപ്തം ശൌര്യധനം യച്ച സൌദായികം ഭവെൽ।
വിഭാഗകാലെ തത്തസ്യ നാന്വെഷ്ടവ്യം സ്വരിക്ഥിഭിഃ। ഇതി യാജ്ഞ
വിദ്യാശൌര്യശ്രമൈർല്ലബ്ധം സ്ത്രീധനം മധുപർക്കികം।
മൈത്രമൌദ്വാഹികം ഭ്രാതൃഭിസ്തന്ന വിഭജ്യതെ। ഇതി യാജ്ഞവല്ക്യ
ക്രമാദഭ്യാഗതം ദ്രവ്യം ഹൃതമപ്യുദ്ധരെത്തു യഃ।
ദായാദെഭ്യൊ ന തദ്ദദ്യാൽ വിദ്യയാ ലബ്ധമെവ ച।

ദായാദിക്കാരർക്ക പകുത്ത കൊടുപ്പാൻ ആയ്‌വരാത്ത ദ്രവ്യങ്ങളുടെ സ്വരൂപത്തെ ചൊല്ലുന്നു। ഒരു കുഡുംബത്തിൽ ഒരുത്തൻ തവിടെടുത്തിട്ടും ചെന്ന വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്ത വിദ്യാമൂലമായിട്ട സമ്പാദിച്ച ദ്രവ്യവും തന്റെ ശൌര്യം കൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന ദ്രവ്യവും വിവാഹസംബന്ധം കൊണ്ട വന്നുചേരുന്ന ദ്രവ്യവും താൻ തന്നെ ഒരു ദിക്കിൽ ചെന്ന കൃഷിയിട്ടുണ്ടാക്കിയതും താനായിട്ട ഒരുത്തനെ സെവിച്ചുണ്ടാക്കിയതും സ്നെഹാൽ ബന്ധുക്കൾ ഉപകരിപ്പിക്കുന്ന സമയത്ത ദായാദിക്കാർക്ക പകുക്കപ്പെ

ഇപ്രകാരം പുത്രന്മാരുടെ പാരമ്പര്യത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന വസ്തു മറെറാരുത്തന്റെ ബലാൽക്കാരമായിട്ട് അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുപോയതിനെ ഒരുത്തൻ തിരിയെ വാങ്ങുന്നു യതൽ അതും ദായാദിക്കാരക്ക് പകുക്കയില്ല. എന്തെന്നാൽ.

പരമ്പരാഗതാപയോഗേന പിത്ര്യം പ്രാപ്തം തന്ത്രയാ।
തയാ പ്രാപ്തമവിധിനാ പിത്ര്യം പ്രാപ്തമുച്യതെ. എന്തെന്നാൽ
ശിഷ്യാന്തെവാസിതം ലബ്ധം ഭൂതാത് സന്യാസത്തിൽ ജ്ഞാനമെത്ര്യാൽ।
ധനജ്ഞാനദം സനാതാദാലബ്ധം പാരമ്പര്യമനാച്ച യെൽ।
വിദ്യാധനമിത്യാഹുഃ സാമാന്യായ ദത്തൊരുധാ।

വിദ്യാധനത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തെ ചൊല്ലുന്നു. അച്ഛൻ മുതലായവര സമ്പാദിച്ചിരിക്കുന്ന വസ്തുവിനെക്കൊണ്ട് അഹോവൃത്തി കഴിച്ച അഭ്യസിച്ച വിദ്യ ഇല്ലാതെ അന്യന്മാരുടെ അരികെ ചെന്ന ഭക്ഷിച്ച അന്യമഠ അഭ്യസിച്ച വിദ്യകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ധനവും ശിഷ്യപ്രാപ്യായനം കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ദ്രവ്യവും വിദ്യാധനമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ഇപ്രകാരം അല്ലാതെ കുടുംബം വകകൊണ്ട് അഹോവൃത്തി കഴിച്ച കുടുംബത്തിലുള്ളവരോട് അഭ്യസിച്ചവന വിദ്യ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ധനം എല്ലാവൎക്കും പൊതുവായിട്ടുള്ളത്. എന്തെന്നാൽ.

കാത്യായനഃ। നാവിദ്യാനാന്തു വൈദ്യെന ദെയം വിദ്യാധനം ക്വചിൽ
സമവിദ്യാധികാനാന്തു ദെയം വൈദ്യെന തദ്ധനം।

മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം സമ്പാദിച്ച വിദ്യാധനം അവിദ്വാന്മാരായിട്ടുള്ള സഹോദരന്മാൎക്കും പങ്കിൽ പകുക്കയില്ല. തന്നെക്കാൾ അധികമായിട്ട വിദ്യയുള്ളവരെക്കൂടി പകുത്തു കൊടുക്കണം. എന്തെന്നാൽ.

നാരദഃ। ശൌൎയ്യ ഭാൎയ്യാധനെ ഹിത്വാ യച്ച വിദ്യാധനം ക്വചിൽ।
ത്രീണ്യെതാന്യവിഭാജ്യാനി പ്രസാദൊ യശ്ച പൈതൃകഃ।

ശൌൎയ്യം കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതും സ്ത്രീധനമായിട്ട വന്നതും വിദ്യാധനവും അച്ഛൻ ഒരുത്തന പ്രസാദിച്ചു കൊടുത്തതും പങ്കുമ്പൊൾ ദായാദികൾക്ക് പകുക്കയില്ല. എന്തെന്നാൽ.

ബൃഹസ്പതിഃ। പിതാമഹപിതൃഭ്രാതൃ ബന്ധുമാതൃ ചയൽ ഭവെൽ।
തന്ന്യന്നാവഹൎത്തവ്യം ശൌൎയ്യഭാൎയ്യാധനം തഥാ। എന്തെന്നാൽ
അനവഷ്ടൻ പിതൃദ്രവ്യം ശ്രമണെ യദുപാൎജ്ജിതം

~~[illegible]~~

സ്വയമൎജ്ജിതലബ്ധൻ നാമൊ ഭ്രാതൃമവാപ്തി।

അച്ഛൻെറ അംശമനം അംശമനമമ്മയും പ്രസാദിച്ചു സംഗതിപൊലെ കൊടുത്ത
തും ശൌൎയ്യംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതും പിതൃദ്രവ്യമിച്ചാതെ താനായിട്ടു ശ്രമിച്ചുണ്ടാ
ക്കിയതും ദായാദന്മാൎക്കു കൊടുക്കുന്നതിന തനിക്കു മനസ്സില്ലെങ്കിൽ കൊടു
ക്കെണ്ടുന്നവശ്യമില്ല. [illegible]।

വസ്ത്രം പത്രമലങ്കാരം കൃതാന്നമുദകം സ്ത്രിയം।
യൊഗക്ഷെമപ്രചാരഞ്ച നവിഭാജ്യം പ്രചക്ഷതെ। [illegible]।
ഏകാസ്ത്രീകാരയെൽ കൎമ്മ യഥാംശെന ഗൃഹെ ഗൃഹെ।
ബഹ്വ്യസ്സമാംശതൊ ദെയാ ദാസാനാമപ്യയം വിധിഃ।

പകുക്കുന്നതിനമുമ്പിൽ അവരവരധരിച്ചിരിക്കുന്ന വസ്ത്രവും അലങ്കാരവും ചെ
ലവിന്ന ഉളള പൊതുക്കടവും ദാസ്യവൃത്തിചെയ്യുന്നസ്ത്രീയും ഇരിക്കുന്നസമ്പ
ത്തിനെ കാൎയ്യാധികമുണ്ടാകുന്നതിനെ വെച്ചിരിക്കുന്ന ധൎമ്മവും ഇരിക്കുന്നതു
രക്ഷിപ്പാൻ നിൎക്കിരിക്കുന്ന ചാരപാലന്മാർ മുതൽ പെരും ഇവരൊക്കെയും പ
കുത്തെടുക്കരുത. കിണറമുതലായതിൽ ഉളള വെളളവും വഴിയിടം മുതലായ പക
ളും പകുത്തെടുക്കരുത. ദാസി ഒരുത്തിതന്നെ എങ്കിൽ അവളെക്കൊണ്ടു എല്ലാവ
രുടെ ഭവനത്തിലും ഭവനം വിധിച്ചു വെല ചെയ്യിക്കെണം. ദാസന്മാരും ദാസി
കളും പലരെങ്കിൽ സമമായിട്ടു പകുത്തുകൊളെളണം. [illegible]।

നാരദഃ। കുടുംബം ബിഭൃയാൽ ഭ്രാതുഃ യൊ വിദ്യാമധിഗച്ഛതഃ।
ഭാഗം വിദ്യാധനാൽ തസ്മാൽ സലഭെതാശ്രുതൊപിസൻ।

കൂടപ്പിറന്നതിൽ ഒരുത്തൻ കുടുംബകാൎയ്യം വിചാരിച്ചു കുടുംബത്തിൽ ഉളള
ആളുകളെ രക്ഷിച്ചുവരുമ്പൊൾ മറ്റൊരുത്തൻ വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്തുണ്ടാക്കിയ
ധനത്തിന കുടുംബം ഭരിച്ചുവരുന്നവൻ വിദ്വാനെങ്കിലും അവനപകുത്ത
കൊടുക്കെണം. [illegible]।

അവിദ്യാനാന്തു സൎവ്വെഷാമീഹാതശ്ചെദ്ധനം ഭവെൽ।
സമസ്തത്ര വിഭാഗസ്യാൽ അപിത്ര്യ ഇതി ധാരണം।

എല്ലാവരും അവിദ്വാന്മാരായിരിക്കുമ്പൊൾ അവൎക്കിഷ്ടിയധനവും എല്ലാവരും

സമമായിട്ടു പകുത്തുകൊള്ളണം. എന്തെന്നാൽ

വ്യാസഃ। സാധാരണം സമാശ്രിത്യ യത്കിഞ്ചിദ്വാഹനായുധം।
ശൌര്യാദിനാപ്നോതി ധനം ഭ്രാതരസ്തത്ര ഭാഗിനഃ।
തസ്യ ഭാഗദ്വയം ദേയം ശെഷാസ്തു സമഭാഗിനഃ।

സാധാരണത്തിൽ പൊതുവായിരിക്കുന്നദ്രവ്യമെടുത്ത അതു മൂലമായിട്ടുണ്ടാക്കിയ വാഹനം ആയുധം മുതലായതിലും ആ ദ്രവ്യം സംബന്ധിച്ച ശൌര്യാദികൾ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതിലും ഭ്രാതാക്കന്മാർ എല്ലാവർക്കും പകുക്കുമ്പൊൾ അംശം സിദ്ധിക്കും. അതിൽ ദ്രവ്യമുണ്ടാക്കിയവന ഒരുപങ്കു അധികം കൂട്ടിക്കൊടുക്കണം. എന്തെന്നാൽ

പുരുഷസ്യ സ്ത്രിയശ്ചൈവ ധർമ്മെ വർത്മനി തിഷ്ഠതൊഃ।
സംയൊഗെ വിപ്രയൊഗെ ച ധർമ്മാൻ വക്ഷ്യാമി ശാശ്വതാൻ।

ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന മാർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവൃത്തിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ തങ്ങളിൽ ഒന്നിച്ചിരിക്കുമ്പൊഴും ഭർത്താവ ദെശാന്തരത്തിൽ പൊയിരിക്കുമ്പൊഴും അവർ ചെയ്യെണ്ടും പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു. എന്തെന്നാൽ

അസ്വതന്ത്രാഃ സ്ത്രിയഃ കാര്യാഃ പുരുഷൈഃ സ്വൈർദിവാനിശം।
വിഷയെ സജ്ജമാനാശ്ച സംസ്ഥാപ്യാ ആത്മനൊ വശെ।

സ്ത്രീകളെ അസ്വതന്ത്രകളായിട്ടു വെച്ചു രക്ഷിക്കെണം. സ്ത്രീകൾക്കു സ്വാതന്ത്ര്യം ഒന്നിനും കൊടുക്കരുത. ഒരു കാര്യത്തിൽ പ്രവൃത്തിച്ചെങ്കിലും അതിൽനിന്നു ആത്മവശത്തിനാക്കി കൊള്ളെണം. എന്തെന്നാൽ

രക്ഷെൽ കന്യാം പിതാ വിന്നാം പതിഃ പുത്രാസ്തു വാർദ്ധകെ।
അഭാവെ ജ്ഞാതയസ്തെഷാം സ്വാതന്ത്ര്യം ന ക്വചിൽ സ്ത്രിയഃ। എന്തെന്നാൽ

പിതാ രക്ഷതി കൌമാരെ ഭർത്താ രക്ഷതി യൌവനെ।
പുത്രസ്തു സ്ഥവിരെ ഭാവെ ന സ്ത്രീ സ്വാതന്ത്ര്യമർഹതി।

കന്യകയായിട്ടു മറ്റൊരുത്തന വെള്ളികഴിച്ചു കൊടുക്കാതെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ അച്ഛനും വിവാഹനന്തരത്തിൽ ഭർത്താവും വാർദ്ധക്യത്തിൽ പുത്രന്മാരും സ്ത്രീകളെ രക്ഷിക്കെണം. ഇവരാരുമില്ലെങ്കിൽ ജ്ഞാതികൾ രക്ഷിക്കെണം. ഇപ്രകാരമല്ലൊ

തെസ്ത്രീകൾക്ക ഒന്നിനെ സ്വാതന്ത്ര്യമില്ല. എന്നൎത്ഥം.

അനാഖ്യായ ദദൻ ദോഷം ദണ്ഡ്യ ഉത്തമസാഹസം।
അദുഷ്ടാം യസ്ത്യജെൽ കന്യാം ദൂഷയൽശ്ച മൃഷാ ശതം।

കന്യകക്കു ഒരു ദൊഷം ഉണ്ടായിരിക്കുമ്പൊൾ ആയതവെളിയിൽ പറയാതെ മറെ ച്ചു ചെറുക്കന കൊടുക്കുന്നവനെക്കൊണ്ട ഉത്തമസാഹസവും ഒരുദൊഷം ഇല്ലാ തെ ഇരിക്കുന്ന കന്യകയെ ത്യജിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ടും ദൊഷ്ടായിട്ട ദൊഷം പ റയുന്നവനെക്കൊണ്ടും അറുപ്പണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം. എന്നൎത്ഥം

ബൃഹസ്പതിഃ। സൂക്ഷ്മെഭ്യൊപി പ്രസംഗെഭ്യൊ രക്ഷ്യാ സ്ത്രീ ച ബന്ധുഭിഃ
സ്വകാമെ വൎത്തമാനായാ സ്നെഹാന്നവാരിതാ।
അപത്യാസാദ്ഭവെൽ പശ്ചാൽ യഥാ വ്യാധിരുപെക്ഷിതഃ।

സ്ത്രീകളെ പരപുരുഷസംഭാഷണസംസൎഗ്ഗം മുതലായവ വരാതെ ഇരിക്കത്തക്കവ ണ്ണം ബന്ധുക്കൾ നല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളെണം. ചെറുപ്പമായിരിക്കുമ്പൊൾ വാത്സല്യംകൊണ്ടെ സ്ത്രീകളുടെ ഇഷ്ടപ്രകാരം തന്നെ നടന്നാലും ബന്ധുക്കൾ വിലക്കാതെ ഉപെക്ഷിച്ചിരുന്നാൽ ഉടനെ ഔഷധം സെവിക്കാതെ ഇരുന്ന വ്യാധികൾ പൊലെ നിൎത്തുവാൻ വഹിയാതെ ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടെ അപായിനാം ഉണ്ടായിട്ട ഭവിക്കും. എന്നൎത്ഥം.

യാദൃശം ഭജതെ ഹി സ്ത്രീ സുതം സൂതെ തഥാവിധം।
അതഃ പ്രജാവിശുദ്ധ്യൎത്ഥം സ്ത്രിയൊ രക്ഷ്യാഃ പ്രയത്നതഃ।

സ്ത്രീകൾ യാതൊരു ജാതിയിൽ യാതൊരു വിധത്തിലുള്ള പുരുഷന്മാരെ ആശ്രയിക്കു ന്നു എന്നാൽ ആ പുരുഷന്മാരുടെ ഗുണങ്ങളെ അനുസരിച്ചു കുട്ടികളുണ്ടാകു ന്നതാകകൊണ്ടെ അധമന്മാരെ ആശ്രയിച്ചാൽ കുട്ടികൾക്കും അശുദ്ധിവ രുന്നതാകകൊണ്ടെ അവ വരാതെ ഇരിക്കെണ്ടുന്നതിനായിട്ട സ്ത്രീകളെ ഏറ്റ വും പ്രയത്നം ചെയ്തു സൂക്ഷിക്കെണം. ഇതി സ്ത്രീരക്ഷണം. എന്നൎത്ഥം.

ഋതുസ്നാതാ തു യാ നാരീ ഭൎത്താരം നൊപസൎപ്പതി।
സാം ഗ്രാമമദ്ധ്യെ വിഖ്യാപ്യ ഭ്രൂണഘ്നീതി വിവാസയെൽ।

ഋതുസ്നാനം ചെയ്തുവരുന്ന യാതൊരു സ്ത്രീ ഭൎത്താവിനൊടു സംയൊഗം ചെ

ക്ഷന്തിന സമ്മതിക്കാതെയും ഭൎത്താവിന്റെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലാതെയും വരുക്ക
ന്നതാകുന്നാൽ ആ സ്ത്രീയെ ഗ്രാമത്തിലുള്ള ജനങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ വരുത്തി ദുൎന്നട
ത്തിദൊഷം ചെയ്തവളെന്ന പ്രസിദ്ധ ചെയ്തു ഗ്രാമത്തിന്റെ വെളിയിൽ ആക്കെണം. എണ്പതാം

അപ്രജാം ദശമെ വൎഷെ സ്ത്രീപ്രജാം ദ്വാദശെ ത്യജെൽ.

ഋതവൎഷ ജഗൎഭം ധരിച്ചു പ്രസവിച്ചില്ലെങ്കിൽ സ്ത്രീയെ പത്തു സം
വത്സരത്തിന്മെലും സ്ത്രീപ്രജയായിട്ടത്രെ പ്രസവിച്ചു വരുന്നവളെ പന്ത്രണ്ടു
സംവത്സരത്തിന്മെലും മൃതപ്രജകളെ പ്രസവിക്കുന്നവളെ പതിനഞ്ചു സംവ
ത്സരത്തിന്മെലും ദ്വെഷിക്കയും ആയും ഇങ്ങിനെയുള്ളവൎക്ക അന്നവസ്ത്രങ്ങളെ
കൊടുത്ത ഭവനത്തിൽ തന്നെ പാൎപ്പിച്ചു പുത്രന്മാരാകുന്നതിനു വെറെ വിവാഹം
കഴിച്ചുകൊള്ളെണമെന്ന താല്പൎയ്യം. ഭൎത്താവിനൊടു സഹാസാപ്രിയം പറഞ്ഞു പാൎക്കു
ന്ന സ്ത്രീയെ ഉടനെ ഉപെക്ഷിക്കെണം. എണ്പത്.

ഭാൎയ്യായൈഃ വ്യഭിചാരിണ്യൈ വരിഷ്ഠാ ഗൊന വിദ്യതെ.
ഗ്രാസാൽ പിണ്ഡം കുചെലഞ്ച അധശ്ശയ്യാഞ്ച ശായയെ.

വ്യഭിചാരദൊഷം പറ്റിയിരിക്കുന്ന ഭാൎയ്യക്ക ജീൎണ്ണവസ്ത്രവും ചെറും കൊടുത്ത
ഒരുപുരയും കൊടുത്ത അതിൽ പാൎപ്പിക്കെണം വെറിയിൽ കിടക്കരുത. എണ്പത്തൊന്ന

പൂൎവ്വൊത്ഥാനം ഗുരുഷ്വഗ്രെ ഭൊജനപശ്ചാൽക്രിയ.
ജഘന്യാശനശായിത്വം കുലസ്ത്രീണാം പ്രകീൎത്തിതം.

കുലസ്ത്രീകൾ നടക്കെണ്ടും പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു. ഗുരുജനങ്ങളെ കണ്ടാൽ ഉടനെ എ
ഴുനീല്ക്കയും ഗുരുജനങ്ങളെ പൂജിക്കയും ഗുരുജനങ്ങൾ ഭക്ഷിച്ചതിൽ പിന്നെ ഉണ്ടെ
തുകൊണ്ടു ഭക്ഷിക്കയും ഇപ്രകാരം ഒക്കെയും ചെയ്യെണം. എണ്പത്തിരണ്ട.

ദ്വാരൊപവെശനം നിത്യം ഗവാക്ഷാവെക്ഷണം തഥാ
അസൽപ്രലാപൊ ഹാസ്യഞ്ച ദൂഷണം കുലയൊഷിതാം.

വാതിൽപുറത്തും പടിപ്പുരക്കൽ വെളിയിൽ വന്നിരിക്കുകയും ഗവാക്ഷമാൎഗ്ഗമായിട്ട
വെളിയിൽ പൊകുന്നവരെ നൊക്കുകയും ദുഷ്ടസംസാരിക്കുകയും ഹാസ്യം ചെയ്കയും
ഇതൊക്കെയും കുലസ്ത്രീകൾക്കു ദൂഷണമായിട്ടുള്ളത. എണ്പത്തിമൂന്ന.

സ്ത്രീസാശരീരസംസ്കാരസമാജൈഃ സ്വപ്നദൎശനം

ഹാസ്യം പരഗൃഹം യാനം ത്യജെൽ പ്രൊഷിതഭൎത്തൃകാ॥

ഭൎത്താവ ദെശാന്തരത്തിൽ പൊയിരിക്കുമ്പൊൾ സ്ത്രീകൾ വിശെഷാന്നങ്ങളെ തച്ചൊ
ഷ്ണം വസ്ത്രമലരാദി കൊണ്ടു ക്രീഡിക്കയും നഖത്തിന്റെ പക്കം ശരീരത്തിനെ അലങ്കരി
ക്കയും ജനങ്ങൾ കൂടിയിരിക്കുന്നെടത്തിൽ ചെല്ലുകയും ഉത്സവം നൊക്കുകയും പര
ഗൃഹത്തിൽ വസിക്കയും വാഹനങ്ങളിൽ കെറുകയും ചിരിക്കയും ചെയ്യരുത। എന്നൎത്ഥം

മൃതെ ഭൎത്തരി യാ നാരീ സമാരൊഹെൽ ഹുതാശനം।
സാരുന്ധതിസമാചാരാ സ്വൎഗ്ഗലൊകെ മഹീയതെ।

ഭൎത്താവ മരിച്ചു പൊയാൽ ആ ഭൎത്താവൊടു കൂടി ചിതയിൽ കെറി അഗ്നിപ്ര
വെശം ചെയ്യെണം. ഇപ്രകാരമുള്ള സ്ത്രീ അരുന്ധതി ദെവിക്കു സമമായി
ട്ടു ഭവിച്ചു സ്വൎഗ്ഗലൊകത്തെ പ്രാപിക്കയും ചെയ്യും എന്നൎത്ഥം।

പൃഥക്ചിതിം സമാരുഹ്യ ന വിപ്രാ ഗന്തുമൎഹതി।
ദെശാന്തരമൃതെ തസ്മിൻ സാദ്ധ്വീ തൽപാദുകാദ്വയം। എന്നൎത്ഥം
നിധായൊരസി സംശുദ്ധാ പ്രവിശെജ്ജാതവെദസം।
തന്ന്യാദ്ഭൎത്തൃപരമാ പരാവരമതാലസാ। എന്നൎത്ഥം
ക്രീഡതെ പതിനാ സാൎദ്ധം യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുൎദ്ദശ।

വിഷ്ണുഃ। മൃതെ ഭൎത്തരി ബ്രഹ്മചൎയ്യം തദന്വാരൊഹണം വാ।

ഭൎത്താവ മരിച്ചതിൽ പിന്നെ ഉടനെ അഗ്നിപ്രവെശം ചെയ്യാതെ പെറ്റു ഉള്ളിത്ത
യിൽ ഏറിട്ടു ഉള്ള അഗ്നിപ്രവെശം ചെയ്യരുത। ഭൎത്താവ ദെശാന്തരത്തിൽ ചെന്ന അ
വിടെ തന്നെ മരിച്ചു പൊയാൽ ഭാൎയ്യ കെട്ടു കെട്ടുമ്പൊൾ ആ ഭൎത്താവിന്റെ പാദുകങ്ങളെ
ഉവപക്ഷപ്രദെശത്തിങ്കൽ ഏറ്റു വെച്ചുംകൊണ്ടു ഏറ്റവും ഭക്തിശ്രദ്ധയൊടും കൂടി
അഗ്നിയിൽ പ്രവെശിക്കെണം। ഇപ്രകാരം ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീക്കു പതിന്നാല ഇന്ദ്രന്മാ
ർ വാഴുന്നെടത്തൊളം സ്വൎഗ്ഗലൊകത്തിൽ ഏറ്റവും സൌഖ്യമായിട്ടു തന്റെ ഭൎത്താ
വിനൊടു കൂടി വസിച്ചു ക്രീഡിച്ചാൻ സംഗതിവരും. ഭൎത്താവ ദൊഷയുക്തനാകുന്നു എ
ങ്കിലും ഇപ്രകാരം ചെയ്യുന്ന ഭാൎയ്യയുടെ പാതിവ്രത്യമാഹാത്മ്യം കൊണ്ടു ശുദ്ധനായിട്ടു
ഭവിച്ചു ആയവനും സ്വൎഗ്ഗലൊകത്തെ പ്രാപിക്കുമെന്നു താല്പൎയ്യം।, ഭൎത്താവ മരിച്ചു പൊ
യാൽ ഭാൎയ്യ മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം ചെയ്യെണം അല്ലെ ങ്കിൽ വിധവകൾ ശാസ്ത്രത്തി
ൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിൻ വണ്ണം ഉള്ള നിയമത്തൊടു കൂടി ഇരിക്കെണം। ഇതിന്നു
എം സംശയം വിവാദപദം സമാപ്തം। ഇനി ദായവിഭാഗപ്രകരണം എന്നൎത്ഥം।

നാരദഃ। വിഭാഗൊൎത്ഥസ്യ പിത്ര്യസ്യ പുത്രൈൎയ്യത്രൊപകല്പതെ।
ദായഭാഗ ഇതി പ്രൊക്തം തദ്വിവാദപദം ബുധൈഃ।

അഛന്റെയും അമ്മയുടെയും വകയായിട്ടുള്ള വസ്തുക്കളെ പുത്രന്മാര എല്ലാവരും വിഭജിച്ചു പകുത്തെടുക്കുന്നതിന ദായഭാഗമെന്ന പെര. ആയത വ്യവഹാരപദമെന്നും ചൊല്ലപ്പെട്ടു. മനുവചനം

ഊൎദ്ധ്വം പിതുശ്ച മാതുശ്ച സമെത്യ ഭ്രാതരം സമം।
ഭജെരൻ പൈതൃകം രിക്ഥം അനീശാസ്തെ ഹി ജീവതൊഃ।

അഛനും അമ്മയും കഴിഞ്ഞു പൊയതിൽ പിന്നെ അവരുടെ വസ്തുവകകളെ പുത്രന്മാരായിട്ടുള്ളവര എല്ലാവരും കൂടി പകുത്തെടുക്കെണം. അഛനും അമ്മയും ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ അവരുടെ വസ്തുവകയിൽ പുത്രന്മാൎക്ക സ്വാതന്ത്ര്യം ഇല്ല. [illegible]

ദെവലഃ। പിതൎയ്യുപരതെ പുത്രാ വിഭജെയുഃ പിതുൎദ്ധനം।
അസ്വാമ്യം ഹി ഭവെദെഷാം നിൎദ്ദൊഷെ പിതരി സ്ഥിതെ।

അഛന വസ്തുവകയിൽ ഇഛയില്ലാതെ ആകിലും ഒരു ദൊഷയുക്തനായിട്ടെങ്കിലും പൊയാൽ അഛന്റെ വകയായിട്ടുള്ള ദ്രവ്യത്തിനെ അഛൻ ജീവിച്ചിരിക്കെ തന്നെയും പുത്രന്മാൎക്ക പകുത്തെടുക്കാം. അഛൻ മെൽ ചൊല്ലിയ പ്രകാരമില്ലാതെ ദ്രവ്യം ഇഛയുള്ളവനായും ദൊഷം ഇല്ലാത്തവനായും ഇരുന്നുവെങ്കിൽ അപ്പൊൾ അഛന്റെ വകയിൽ പുത്രന്മാൎക്ക സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലായ്കകൊണ്ട അഛന്റെ സമ്മതമില്ലാതെ പകുത്തെടുക്കരുത. ശംഖൻ.

പിത്രൊരഭാവെ ഭ്രാതൄണാം വിഭാഗസ്സംപ്രദൎശിതഃ।
മാതുൎന്നിവൃത്തെ രജസി ജീവതൊരപി ശസ്യതെ। ശംഖലിഖിതൌ।

നാരദഃ। മാതുൎന്നിവൃത്തെ രജസി പ്രത്താസു ഭഗിനീഷു ച।
നിവൃത്തെ ചാപി രമണാൽ പിതൎയ്യുപരതസ്പൃഹെ।

അഛനും അമ്മയും മരിച്ചു പൊയാൽ പിന്നെ അതിൽ പുത്രന്മാര എല്ലാവരും കൂടി അഛന്റെയും അമ്മയുടെയും വസ്തുവകകൾ പകുത്തെടുക്കെണം. മാതാവിന വയസ്സു കൊണ്ട ഋതുനിവൃത്തി വന്നാൽ മാതാപിതാക്കൾ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പൊഴും മാതാപിതാക്കളുടെ വക പകുത്തു കൊള്ളുകയും ആം. സഹൊദരികൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവൎക്ക വിവാഹം ആയത കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ പൊതുദ്രവ്യത്തിൽനിന്ന എടുത്ത വിവാഹം കഴി

-ച്ചിട്ട പിന്നെത്തതിൽ പകുതിചെയ്തുകൊള്ളെണം। ഇപ്രകാരം അഛൻ ജീവിച്ചി
രിക്കുമ്പൊഴും അഛനവർക്കു വക ഇഷ്ടമായിതെ ഇരുന്നാൽ അഛന്റെ വക പകുത്തു
കൊള്ളാം। ഇതിവിഭാഗകാലഃ। [illegible]

ജീവതി പിതരി പുത്രാണാമർത്ഥാദാനവിസർഗ്ഗാക്ഷെപെഷ്വസ്വാതന്ത്ര്യമിതി।

അഛൻ ജീവനൊടുകൂടെ പ്രാപ്തിയുള്ളവനായിരിക്കുമ്പൊൾ അഛന്റെ സമ്മതം
കൂടാതെ മുതലും വക കയ്യെപ്പെടുത്തും പണ്ടം മറ്റും അനുഭവിക്കയും ചിലവി
ടുകയും മുതലും ചെന്നിലുള്ള ഇരുന്നുട മുതലായ ദാസജനങ്ങളെ [illegible]കയും ഇ
പ്രകാരം ചെയ്യുന്നതിന്നു പുത്രന്മാർക്കു സ്വാതന്ത്ര്യമില്ല। [illegible]

ഏവം സഹവസെയുർവ്വാ പൃഥഗ്വാ ധർമ്മകാമ്യയാഃ।
പൃഥഗ്വിവർദ്ധതെ ധർമ്മസ്തസ്മാദ്ധർമ്മ്യാ പൃഥക്ക്രിയാ।

അവരുടെ ഇഷ്ടപ്രകാരം പിരിയാതെ അവരെ വർദ്ധിച്ചുവരെണമെ
ന്ന ഇഛയൊടും കൂടി ഇരിക്കുന്ന സഹൊദരന്മാർ തമ്മിൽ പകുക്കാതെ ഒന്നി
ച്ചു വസിക്കെണം। ഒന്നിച്ചു വസിച്ചാൽ അവർക്കു ധർമ്മം വൃദ്ധിവരും। ധർമ്മം വർദ്ധിച്ചു
വരെണമെന്ന ഇഛയൊടും കൂടി ഇരിക്കുന്നവർ തമ്മിൽ വിഭാഗം ചെയ്ത
വന്നു വകപകുത്തുകൊണ്ടു അവരവരെ വെവ്വെറെ ഭവനങ്ങളൊക്കിപ്പാർക്കെണം।
[illegible]

ഏകപാകെന വസതാം പിതൃദെവദ്വിജാർച്ചനം
ഏകം ഭവെദ്വിഭക്താനാം തദെവ സ്യാദ്ഗൃഹെ ഗൃഹെ।

ഒന്നിച്ചിരുന്നുകൊണ്ടിരിക്കെണമെന്ന വകവെച്ച ഏകീകരിക്കുന്നവർ തന്നെ
മക്കളെ വെര। [illegible]

യദി കുര്യാത്സമാനാംശാൻ പത്ന്യഃ കാര്യാസ്സമാംശികാഃ।
നദത്തം സ്ത്രീധനം യാസാം ഭർത്രാ വാ ശ്വശുരെണ വാ।

അഛൻ തന്നെ പുത്രന്മാർക്ക സമമായിട്ട വന്നു വകപകുത്തുകൊടുക്കുന്നുവെങ്കിൽ
അപ്പൊൾ ഭർത്താവിനൊട ഭർത്താവിന്റെ അഛനൊടഎങ്കിലും സ്ത്രീധനം വാ
ങ്ങാതെ ഇരിക്കുന്ന ഭാര്യമാർക്കു പുത്രന്മാരൊട സമമായിട്ട പകുത്തു
കൊടുക്കെണം। [illegible]

മനു। ഭ്രാതൄണാമവിഭക്താനാം യദ്യുത്ഥാനം ഭവെത്സഹാ।
ന തത്ര ഭാഗം വിഷമം പിതാ ദദ്യാത്കഥഞ്ചന।

പിതൈവ വാ സ്വയം പുത്രാൻ വിഭജെദ്വയസിസ്ഥിതഃ।

പക്ഷെ ചെയ്യാതെ ഒന്നിച്ചു പാൎത്തു വരുന്ന സഹൊദരന്മാൎക്ക എല്ലാവൎക്കും ഒന്നിച്ച ലാഭമായി കിട്ടിയദ്രവ്യത്തിനെ അഛൻ എല്ലാവൎക്കും സമമായിട്ടു പകുത്ത കൊടുക്കെണം അഛന ഏറിയവയസ്സായാൽ പുത്രന്മാൎക്ക അഛൻതന്നെ പകുത്ത കൊടുക്കയുമാം.

ഹാരീതഃ। ജീവന്നെവാത്മധനം പുത്രാണാം വിഭജെൽ പാത്രമാത്രയെൽ,

ആശ്രമാന്തരവാഗശ്ചെൽ സ്വപ്നെനവവാസം വിഭജ്യ ദ്രവ്യമാദായ വസെൽ,

യദ്വാ പുത്രയെൽ പുനരന്തൈ ദ്വാപുനിയാൽ ഭിന്നാശ്ച വിഭജെത।

അഛൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ തന്നെ പുത്രന്മാൎക്ക വസ്തുവക പകുത്തു കൊടുക്കുന്നവൻ വാനപ്രസ്ഥാശ്രമം സ്വീകരിച്ച വനത്തിൽ ചെന്ന നിയമത്തൊടു കൂടി കഴിക്കുകൊണ്ടു ചെയ്തുകൊണ്ടു പാൎക്കയെങ്കിലും സന്യാസാശ്രമം സ്വീകരിക്കയെങ്കിലും ചെയ്യെണം। പുത്രന്മാൎക്ക വസ്തുവക പകുത്ത കൊടുത്ത അധികം പക്ഷം താനെടുത്തു കൊണ്ടുവെച്ചു പാൎക്കയും ആം। ഇപ്രകാരം പാൎത്തു വരുമ്പൊൾ തനിക്ക ദാരിദ്ര്യം വന്നാൽ വെറെ പാൎത്തു വരുന്ന പുത്രന്മാരൊടു ദ്രവ്യം വാങ്ങിക്കയും പുത്രന്മാർ തന്നെ ദരിദ്രന്മാരായി ഭവിച്ചാൽ തന്റെ ദ്രവ്യത്തിൽ നിന്നും വരുത്തി കൊടുക്കെണം।।

വ്യാധിതഃ കുപിതശ്ചൈവ വിഷയാസക്തമാനസഃ।

അയഥാശാസ്ത്രകാരീച നവിഭാഗെ പിതാ പ്രഭുഃ।

അഛൻ ഒരു കാരണത്തിൽ കൊപമുള്ളവനായും ദീൎഘരൊഗമുള്ളവനായും സ്ത്രീകൾ മുതലായ വിഷയങ്ങളിൽ തന്നെ

പിതൄണാമനൃണശ്ചൈവ സ തസ്മാത്സർവ്വമർഹതി,

ജ്യേഷ്ഠപുത്രൻ ജനിക്കുമ്പോൾ തന്നെ അച്ഛൻ പുത്രവാനാകും പിതാക്കളുടെ ഋണ-
ത്തിൽ നിന്നും മോചനം പ്രാപിച്ചവനായും ഭവിച്ചൻ എന്നതുകൊണ്ട ആ ജ്യേ-
ഷ്ഠപുത്രൻ തന്നെ അച്ഛന്റെ വക മുഴുവനും എടുപ്പാൻ അർഹതയുള്ളവൻ, [illegible]

യസ്മിന്നൃണം സംക്രമതി യേന ചാനന്ത്യമശ്നുതേ,

സ ഏവ ധർമ്മജഃ പുത്രഃ കാമജാനിതരാൻ വിദുഃ,

യാതൊരു പുത്രങ്കൽ പിണ്ഡപ്രദാനാദി ഋണവും യാതൊരു പുത്രനാൽ അച്ഛന്ന
സൌഖ്യഫലാനുഭവം വരുന്നു ആ പുത്രൻ തന്നെ ധർമ്മത്തിനായിട്ട ജനിച്ചവൻ ശിഷ്ട-
മുള്ള പുത്രന്മാര കാമത്തിനായിട്ട ജനിച്ചവർ, നല്ലവൃത്തിയോടും വെദശാ-
സ്ത്രങ്ങളോടും കൂടിയിരിക്കുന്ന പുത്രൻ ജ്യേഷ്ഠപുത്രൻ· പിമ്പിൽ ജനിച്ചവൻ ദോ-
ഷത്തിനായിട്ട ഭവിച്ചുവെങ്കിൽ അവൻ ജ്യേഷ്ഠപുത്രനെന്നതാകുന്നു, [illegible]

പിതേവ പാലയെൽ പുത്രാൻ ജ്യേഷ്ഠോ ഭ്രാതൄൻ യവീയസഃ,

പുത്രവച്ചാപി വർത്തെരൻ ജ്യേഷ്ഠേ ഭ്രാതരി ധർമ്മതഃ, [illegible]

ജ്യേഷ്ഠ ഏവ തു ഗൃഹ്ണീയാൽ പിത്ര്യം ധനമശേഷതഃ,

ശേഷാസ്തമുപജീവെയുർയ്യഥൈവ പിതരന്തഥാ,

ജ്യേഷ്ഠപുത്രനായിട്ടുള്ളവൻ അച്ഛൻ കഴിഞ്ഞുപോയാൽ പിന്നെ അതിൽ
താൻ തന്നെ അച്ഛനെപ്പോലെ ഭാവിച്ചു ആചരിക്കെണം, [illegible]

യഥാ ജ്യേഷ്ഠസ്യ വിംശ ഉദ്ധാരസ്സർവ്വദ്രവ്യാച്ച യദ്വരം,

തതോർദ്ധം മധ്യമസ്യ സ്യാൽ തുരീയന്തു യവീയസാം,

ജ്യേഷ്ഠാനുജന്മാര എല്ലാവരും തമ്മിൽ ഒന്നിച്ചു വാഴാതെ തമ്മിൽ വസ്തുവക പകുത്തെ-
ടുക്കുന്നു എങ്കിൽ അപ്പോൾ പൊതുവെ ഉള്ള വസ്തുവിൽ ഇരുപതു പങ്കിൽ ഒന്നും
അതിൽ ജ്യേഷ്ഠനായിരിക്കുന്ന ഒരു വസ്തുവും ജ്യേഷ്ഠാംശമായിട്ട ജ്യേഷ്ഠനനന്നാ-
ല്പതു പങ്കിൽ ഒരു പങ്കും മദ്ധ്യമദ്രവ്യത്തിൽ ഒരു ദ്രവ്യവും രണ്ടാമത്തെ പുത്രന്ന എണ്ണ-
ത്തിലൊരു പങ്കും അനന്തരമായിട്ടുള്ളതിൽ ഒരു ദ്രവ്യവും മൂന്നാം പുത്രന്നു കൊടുത്ത
ശിഷ്ടമുള്ളത എല്ലാവർക്കും സമമായിട്ട എടുത്തുകൊള്ളെണം. [illegible]

യമയൊശ്ചൈകഗർഭേഷു ജന്മതൊ ജ്യേഷ്ഠതാ മതാ,

ഒവസൃഷ്ടത്തൊദ്ധാരസമാനാംശാൽപ്രകാരക്കയൽ।

ജനനംകൊണ്ടജ്യെഷ്ഠനായുള്ളവനെ ജ്യെഷ്ഠൻ രണ്ടുപുത്രന്മാരൊന്നിച്ചുഗ
ർഭധരിച്ചു പ്രസവിക്കുന്നസ്ഥലത്തിലും മുമ്പിൽ ജനിച്ചവൻ തന്നെ ജ്യെഷ്ഠനായ
വൻ പ്രസവിക്കുന്നസമയത്തിൽ രണ്ടാമത്ഭൂമിയിൽ പിന്നത്തെ ജ്യെഷ്ഠൻ. അതി
ന്റെ കാരണമെന്തെന്നാൽ, ഉദരത്തിൽ മുമ്പിൽ ജനിച്ചവൻ മെൽഭാഗത്തും
പിന്നെ ജനിച്ചവൻ കീഴ്ഭാഗത്തും ഇരിക്കുന്നതാകകൊണ്ടു ഭൂമിയിൽ പി
റക്കുമ്പൊൾ രണ്ടാമത ജനിച്ചവൻ മുമ്പിലും മുമ്പിൽ ജനിച്ചവൻ പിന്നത്തെ
ലും ഭൂമിശം വരുന്നതാകകൊണ്ടു രണ്ടാമത്പ്രസവിക്കുന്നവനെത്രെ ജ്യെഷ്ഠൻ
എന്നു ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ചൊല്ലീട്ടും ഉണ്ടു. മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം ജ്യെഷ്ഠാംശം
വെച്ചുവകുത്തവക്കന്നതിൽ മുമ്പിൽ ചൊല്ലിയതിൻ പക്ഷം ജ്യെഷ്ഠാംശം വെച്ചല്ലാ
തെ ഉള്ളതെല്ലാവരും സമമായിട്ടുവകുത്തുകൊള്ളെണം, ഇതിന്റെ ജ്യെഷ്ഠാം
ശവിഭാഗഃ। എന്നതിന്റെ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। വിഭജെരൻസുതാം പുത്രൊ ഊർദ്ധ്വം പിതൃധനംസമം।

നാരദഃ। സമാനഭഗിനീം മാതാ പുത്രെണാസ്യ ശിവിഭാഗതഃ। എന്നതു।

വ്യാസഃ। അസുതാസ്തു പിതുഃ പത്ന്യഃ സമാനാംശാഃ പ്രകീർത്തിതാഃ।
ജനനീധനാ പുത്രൈഃ വിഭാഗെംശംസമം ഹരെൽ।
പിതാമഹ്യശ്ച സർവ്വാ മാതൃതുല്യാഃ പ്രകീർത്തിതാഃ।

അച്ഛനും അമ്മയും മരിച്ചുപൊയാൽ പിന്നത്തതിൽ പുത്രന്മാരെല്ലാവരുംകൂടി
അച്ഛന്റെയും അമ്മയുടെയും വകവകുത്തെടുക്കുമ്പൊൾ അവർ വാങ്ങിച്ചിരി
ക്കുന്ന കടം തീർത്തും വെച്ചശിഷ്ടമുള്ളതവകുത്തെടുക്കെണം. ധനത്തിലധികംകട
മുണ്ടെങ്കിൽ ഉള്ളധനവും കടവും എല്ലാവരുംകൂടി പിടിച്ചുവകുത്തെടുക്കെ
ണം പുത്രന്മാരവകുത്തെടുക്കുമ്പൊൾ മാതാവിന്നും സപത്നിമാതാക്കൾ അച്ഛന്റെ
മാതാക്കൾ തങ്ങളുടെ അംശത്തിൽനിന്നും എടുത്ത അഹൊവൃത്തികഴിപ്പാൻ വെ
ണ്ടും ഉള്ളവക കൊടുത്തെക്കണം. അവൾക്കുസ്ത്രീധനമായിട്ടുവന്നിരിക്കുന്ന
വകകൊണ്ടു അഹൊവൃത്തികഴിച്ചുവെങ്കിൽ അപ്പൊൾകൊടുപ്പാനാവിശ്യം
ഇല്ല. അച്ഛന്റെയും അമ്മയുടെയുംവക അല്പമെന്നെങ്കിലും അധികംവരിക
ലില്ല. ഇതുതന്നെ സമശബ്ദത്തിന്റെ താല്പര്യം। എന്നതു

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। അനെകപിതൃകാണാന്തു പിതൃതൊ ഭാഗകല്പനാ।

തൽപുത്രവിഷമസമാപിതൃദ്രവ്യഹരാസ്തു താഃ।

അഛനും അഛന്റെ ജ്യെഷ്ഠാനുജന്മാരും തമ്മിൽ വസ്തുവകപകുക്കാതെ ഒന്നിച്ചു വാണുവരുമ്പൊൾ അവര കഴിഞ്ഞുപൊയാൽ ഒരുത്തന രണ്ടു പുത്രരും ഒരുത്തന്നു മൂന്നു പുത്രരും ഇപ്രകാരം സമമായിട്ടും അധികമായിട്ടും പുത്രന്മാരുണ്ടായിരുന്നാൽ അവരവരുടെ അഛന്നു ഉള്ള ഓഹരി അവരവൎക്കു വരും ഇപ്രകാരം ഇല്ലാതെ പുത്രന്മാരുടെ സംഖ്യപ്രകാരം ഭാഗം വരികയില്ല। —[illegible]।

അവിഭക്തെന ജ്യെഷ്ഠെന തന്ത്യം [illegible] ഭാഗിനം।

ഉച്ഛിന്നജീവനയെന ലബ്ധം നൈവ പിതാമഹാൽ —[illegible]

ലബ്ധെതാംശം സ്വപിതൃവ്യ പിതൃവ്യാന്നതു വാസ്യതാൻ

സയെവാംശന്തു സവ്വെഷാം ഭ്രാതൄണാം ന്യായതൊ ഭവെൽ।

ഭ്രാതാക്കന്മാര വസ്തുവകപകുക്കാതെ ഒന്നിച്ചു വാണുവരുമ്പൊൾ അതിൽ ഒരുത്തൻ കഴിഞ്ഞുപൊയാൽ കഴിഞ്ഞുപൊയവന്റെ പുത്രൻ മുത്തഛൻ വകകെട്ടു ഞെളുക്കിൽ ആ പുത്രന്ന അവന്റെ അഛന്നു ഉള്ള അംശം കൊടുക്കെണം। കഴിഞ്ഞുപൊയവന്റെ പുത്രന്മാരെല്ലാവരും ആ അംശത്തിന്ന സമമായിട്ട പകുത്തെടുക്കെണം। —[illegible]।

ലബ്ധെതത്യാതൊ പാപി തദ്വൃത്തിം പിതൊ ഭവെൽ। —[illegible]

അവിഭക്തവിഭക്താനാം കുല്യാനാം വസതാം സഹ।

ഭൂയൊ ദായവിഭാഗസ്സ്യാൽ ആചതുൎത്ഥാദിതി സ്ഥിതിഃ।

ജ്യെഷ്ഠാനുജന്മാര തമ്മിൽ പകുക്കാതെ സമമായിട്ട ഒന്നിച്ചു പാൎത്തുവരുമ്പൊൾ സംഗതിവശാൽ പകുതിചെയ്വാൻ തുടങ്ങിയാൽ അപ്പൊൾ കൂടസ്ഥനായിരിക്കുന്നവന്റെ വകെക്കു ഇത്ര തലമുറവരെ ഉള്ള ഉള്ളവൎക്കു പതുമെന്നും ഇത്ര തലമുറ കഴിഞ്ഞാൽ വരികെ ഇല്ലെന്നും ഉള്ള ക്രമത്തെ ചൊല്ലുന്നു। വൃദ്ധപ്രപിതാമഹൻ തുടങ്ങിയ ഉള്ള നാലു തലമുറവരെയും ഉള്ള ദായാദന്മാൎക്ക വസ്തുവിൽ വിഭാഗം വരും. അഞ്ചാന്തലമുറയിൽ മുതൽ വിഭാഗം ഇല്ല। അഛൻ അഛന്റെ അഛൻ പിതാമഹൻ പിതാമഹന്റെ അഛൻ പ്രപിതാമഹൻ അവന്റെ അഛൻ വൃദ്ധപ്രപിതാമഹൻ ഇപ്രകാരം തലമുറയുടെ ക്രമം। —[illegible]

വിധിരെഷ സവൎണ്ണാനാം ബഹൂനാം സമുദാഹൃതഃ।
ഏകൈവ സവൎണ്ണസ്യ ദായൊ ഹ്യത്ര ന വിദ്യതെ।

സമജാതിയിൽ വെളി കഴിച്ചിട്ടു ഉള്ള സ്ത്രീകളുടെ പുത്രന്മാർ തമ്മിൽ പകുത്തെടുക്കെണ്ടുന്ന വിധി ഇപ്രകാരമെത്രെ ആകുന്നു. നികൃഷ്ടജാതിയിലെ ഉള്ള സ്ത്രീകൾക്കും ജനിച്ച പുത്രന്മാൎക്കും വിഭാഗം വരികയില്ല. ഇതി പിതാപിതൃവിഭാഗഃ।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ശക്തസ്യാനീഹമാനസ്യ കിഞ്ചിദ്ദത്വാ പൃഥക്ക്രിയാ।

സഹോദരന്മാരിൽ ഒരുത്തൻ പൊതുവക പകുത്തെടുക്കുമ്പൊൾ പൊതുവക ഇനിക്കു വിശ്രമില്ലന്നും ഇനിക്ക വെണ്ടുന്നതൊന്നും തന്നെ ഉണ്ടാക്കിക്കൊള്ളാമെന്നും പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ അവന്റെ പുത്രന്മാർ പിന്നെ അതിന്മെൽ യാതൊരു അപഹാരത്തിനവരാതെ ഇരിക്കെണ്ടുന്നതിന അവന ആ പൊതുവകയിൽ നിന്ന കുറെ വല്ലതും കൊടുക്കുന്ന ശിഷ്ടമുള്ളവരും പകുത്തുകൊള്ളണം. ഇത്യനീഹമാനധനവിഭാഗഃ।

നൃപന്തുംബെഃ। സൎവ്വെഷ്വൎത്ഥനിയുക്താഹ വിഭാഗെന്യായസ്തു ധൎമ്മണ,
പ്രതിവാദയതിജ്യെഷ്ഠമവിസ്വമഭാഗിനം ജഗുഃ।

സഹോദരന്മാർ മുതലായ ദായാദന്മാരിൽ ധൎമ്മയുക്തന്മാരായിരിക്കുന്നവൎക്കു വിഭാഗം വിധിക്കും. അധൎമ്മത്തിൽ തന്നെ പ്രവൃത്തരായി ചില പിടിക്കുന്നവരായും പാതിത്യഹേതുവായിട്ടുള്ള ദൊഷയുക്തന്മാരായും ഉള്ളവൎക്കു ഭാഗം വരികയില്ല. ജ്യെഷ്ഠൻ തന്നെ ഇപ്രകാരമുള്ളവനാകുന്നു എങ്കിൽ ആ ജ്യെഷ്ഠനും ഭാഗം സിദ്ധിക്കയില്ല.

ബൃഹസ്പതിഃ। അസവൎണ്ണാസു ചൊൽപന്നാ ന ഹരെയുഃ പൈതൃകെ ധനെ,
തൽപിണ്ഡദാഃ ശ്രൊത്രിയാ യെ തെഷാന്തദുദ്ധ്രിയതെ।

ക്കാരു തന്നെ നികൃഷ്ടജാതിയിൽ ജനിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ത്രീയൊടു സംസൎഗ്ഗം ചെയ്താൽ ജനിക്കുന്ന പുത്രന്മാൎക്ക അച്ഛന്റെ വകയിൽ അവകാശം വരികയില്ല. ശ്രൊത്രിയന്മാരായിട്ടു ഉള്ളയാതൊരു പുത്രന്മാർ അച്ഛന പിണ്ഡപ്രദാനം ചെയ്യുന്നതിന അവർ തന്നെ ഉള്ളവരു. ആ പുത്രന്മാൎക്ക അച്ഛന്റെ ധനത്തിൽ അവകാശം വരും.

ഉത്തമാധമമദ്ധ്യെഷു പിതരസ്ത്യായതെന്ത്രതാഃ।

അനന്തരം പതിതനെ നാസ്തികനൊന്നുപ്രയോജനം.

വെളിക്കുഷ്ഠി തുടങ്ങിയ ജാതിയിൽ ഉളള സ്ത്രീയിൽ ഉളള പുത്രൻ അച്ഛന്റെ പിതൃ
കർമ്മം. ദൈവകർമ്മം. ഇതിലും കടം വാങ്ങിച്ചു ദ്രവ്യരൂപമായിട്ടു കർമ്മത്തിലും നിന്നു
മോചനം വരുത്തുവാൻ അസമജാതിയിൽ ജനിച്ച പുത്രനെക്കൊണ്ട് അച്ഛനൊരു
പ്രയോജനം സിദ്ധിക്കയില്ല. പിതൃകർമ്മം. പിണ്ഡപ്രദാനാദി കർമ്മം. ദൈവകർമ്മം. യാ
ഗം തുടങ്ങിയ കർമ്മം. — ൭൨

ബൃഹസ്പതിഃ। യഥാഗവാകീം ക്രിയതെ യാനമുദന്വഗിരിഭിഃ।

കൊഷ്ഠപുത്രെണ ജ്ഞാതെന യോനവിദ്ധാനധികഃ।

ഗർഭം ധരിക്കാതെയും പാലിക്കാതെയും ഇരിക്കുന്ന പശുവിനാൽ ഒരു പ്രയോജന
മില്ലാത്തതു പോലെ അവിദ്വാനായും അധാർമ്മികനായും ഇരിക്കുന്ന പുത്രനാൽ അ
ച്ഛനൊരു പ്രയോജനം സിദ്ധിക്കയില്ല. — ൭൩

ശാസ്ത്രശൌര്യാദി രഹിതഃ തപോവിജ്ഞാനവർജ്ജിതഃ।

ആചാരഹീനഃ പുത്രസ്തു മൂത്രോച്ചാര സമസ്മൃതിഃ।

ശാസ്ത്രങ്ങൾ ശൂരിരമായിട്ടു ഉളള ക്രിയകൾ തപസ്സുകൾ ജ്ഞാനം ആചാരം ഇവ ഒക്കയി
ല്ലാത്ത പുത്രൻ ഉദരത്തിൽ നിന്നു ജനിച്ചവനാകുന്നു എങ്കിൽ വിണ്മൂത്രങ്ങൾ
പോലെ നിന്ദ്യനായിട്ടു ഉളളവൻ — ൭൪.

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। പതിതസ്തസ്യ തജ്ജശ്ച പംഗുരുന്മത്തകൊമളഃ।

അന്ധൊചികിത്സ്യരോഗാദ്യ ഭർത്തവ്യാസ്തു നിരംശകഃ। — ൭൫

ഔരസാഃ ക്ഷേത്രജാസ്ത്വെഷാം നിർദ്ദോഷാ ഭാഗഹാരിണഃ।

സുതാശ്ചൈഷാം പ്രഭർത്തവ്യാ യാവദ്വൈ ഭർത്തൃസൽകൃതാഃ। — ൭൬

പുത്രം യൊഷിതശ്ചൈഷാം ഭരണം ജീവൊ ഭർത്താനാം।

പതിതൻ. നപുംസകൻ പതിതന്റെ പുത്രൻ ചിത്തഭ്രാന്തിയുളളവൻ കാഴ്ചയില്ലാത്ത
വൻ ആധിയുളളവൻ ഇങ്ങിനെ ഉളള ഇവർക്ക് അച്ഛന്റെ വസ്തുവിൽ ഭാഗം വരികയില്ല.
പതിതന്റെ പുത്രൻ നികൃഷ്ടമായ ഇവർക്ക് നിർദ്ദോഷന്മാരായിട്ടു ഉളള പുത്രന്മാരെ
ങ്കിൽ അവർക്ക് ഭാഗം സിദ്ധിക്കും. പതിതപുത്രനും പാതിത്യദോഷം ഉളളവനാക
കൊണ്ടു അവനു വരികയില്ല. പതിതൻ നികൃഷ്ടമുളള പുത്രർക്ക് ജീവൊദകം

അന്നവസ്ത്രം കൊടുത്ത രക്ഷിക്കയും അവരുടെ സ്ത്രീകളും അച്ഛന്റെ അവ
ന്റെ വകകളെ കൊടുക്കുന്ന ജ്യേഷ്ഠന്മാരായിട്ടുള്ള പുത്രന്മാർ രക്ഷിക്കേണം.
ക്ഷേത്രജപുത്രനെ കലിയുഗത്തിൽ നിഷിദ്ധനം കൊണ്ട ആയവനും അച്ഛ
ന്റെ വകയിൽ ഭാഗം വരികയില്ല. ഒരുത്തന്റെ അനുവാദത്തോടു കൂടെ അവ
ന്റെ സ്ത്രീയോട മറ്റൊരുത്തൻ സംയോഗം ചെയ്തുണ്ടാകുന്ന പുത്രൻ ക്ഷേത്ര
ജൻ. ഇതി വിഭാഗ അനവധി. [illegible]

നാരദഃ। ഏഷാമനുക്താവ്യത്രാസംസ്കാരവിധയഃ ക്രമാൽ।
കൽപ്യാഃ ഭ്രാതൃഭിരേതേഷാം പൈതൃകാദേവ തദ്ധനാൽ। [illegible]
അവിദ്യമാനേ പിത്ര്യേ തു സ്വാംശാദുദ്ധൃത്യ വാ പുനഃ।
അവശ്യകാര്യാഃ ഭ്രാതൄണാം സംസ്കാരാഃ പൂർവസംസ്കൃതൈഃ।
ഭഗിന്യശ്ച നിജാദംശാദ്ദത്വാംശന്തു തുരീയകം।

അച്ഛന്റെ അന്ത്യം കഴിഞ്ഞുപോയാൽ പിന്നെ തന്റെ പുത്രന്മാരെല്ലാവരും
വന്നുവകവകകളെപ്പോൾ അതിൽ ചിലപുത്രന്മാർക്ക് ഉപനയനം വരെയുള്ള ക്രിയ
കൾ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ ആയവർക്ക് മുമ്പിൽ ഉപനയനാദി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്ന
ജ്യേഷ്ഠാനുജന്മാര പൊതുവകയായിട്ടുള്ള അച്ഛന്റെ ധനത്തിൽ നിന്ന് എടുത്ത
ഉപനയനം വരെയുള്ള ക്രിയകൾ കഴിക്കേണം. അച്ഛന്റെ വകയായിട്ടൊ
ന്നും തന്നെ ഇല്ലെങ്കിലും തങ്ങളുടെ വകയിൽ നിന്ന് എടുത്തെങ്കിലും ആയ
വർക്ക് ഉപനയനം വരെയുള്ള ക്രിയകൾ കഴിക്കേണം. പെണ്ണു കഴിച്ചു കൊടുക്കാ
ത്ത സഹോദരികൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ ആയവൾക്കും തങ്ങളുടെ അംശം പോലെ ഒരം
ശം വെച്ച് ആ അംശത്തിൽ നിന്ന് നാലിലൊരുവക എടുത്ത ആ സഹോദരികൾ
ക്ക് കൊടുക്കേണം. [illegible]

കന്യകാനാഞ്ച ദത്താനാം ചതുർത്ഥോ ഭാഗ ഇഷ്യതേ।
ഭ്രാതൄണാഞ്ച ത്രയോ ഭാഗ സമത്വ ഇധനൈസ്മൃതം।

അച്ഛന്റെ വക വളരെ ഉണ്ടെങ്കിൽ അപ്പോൾ സഹോദരികളും സഹോദര
ന്മാരും സംഖ്യ കൊണ്ട് സമമായിരുന്നാൽ അപ്പോൾ ആ സഹോദരന്മാർക്ക്
അച്ഛന്റെ വകയിൽ മൂന്നുവകം ഭാഗങ്ങളായിട്ടുള്ള സഹോദരികൾക്ക

ഒരുവകയും ഇപ്രകാരം വകതിരിക്കേണം. അച്ഛന്റെ ധനം അല്പം തന്നെ എങ്കിലും സമമായിട്ടു വകതിരിക്കേണം. [illegible]

സ്വേഭ്യോംശേഭ്യസ്തു കന്യാഭ്യഃ പ്രദദ്യുർഭ്രാതരഃ പൃഥക്.

സ്വാത്സ്വാദംശാച്ചതുർഭാഗം പതിതാസ്സ്യുരദിത്സവഃ।

സഹോദരന്മാരെല്ലാവരും കൂടെ പൊതുദ്രവ്യത്തിൽ നാലിലൊരു പങ്കു എടുത്ത കന്യകൾക്ക കൊടുക്കേണം, കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ പതിതന്മാരായിട്ടു ഭവിക്കും, [illegible]

ശംഖഃ। വിഭജ്യമാനദായാദ്യാത് കന്യാലങ്കാരമേവ വാ।

ഹികം സ്ത്രീധനം ലഭേതാ ബോധായനഃ।

മാതുരലങ്കാരം ദുഹിതരസ്സാമ്പ്രദായികം ലഭേരൻ।

പൊതുദ്രവ്യത്തിനെ എല്ലാവരും വകതിരിക്കുമ്പോൾ കന്യകൾക്ക അവരവർക്ക നിശ്ചയിക്കുന്ന ആഭരണവും വിവാഹസംബന്ധത്തിൽ വന്നതും ചതുർത്ഥാംശമായിട്ടു കൊടുക്കയും മാതൃവാരപക്ഷത്തിൽ വരുന്ന ആഭരണങ്ങൾ പുത്രികൾക്ക സിദ്ധിക്കും. ഇതി അസംസ്കൃതസംസ്കാരഃ। [illegible]

പൈതാമഹം ച പിത്ര്യം ച യച്ചാന്യത്സ്വയമാർജ്ജിതം।

ദായാദാനാം വിഭാഗേ തു സർവ്വമേതദ്വിഭജ്യതേ।

അച്ഛന്റെയും മുത്തച്ഛന്റെയും വകയായിട്ടുള്ളതും മേൽ എഴുതിയവരുടെ ദ്രവ്യം ചേരുന്നവയായിട്ടു ഉണ്ടാക്കിയവ ഹയ്യും ദായാദന്മാരെല്ലാരിൽ വകതിരിക്കേണം. [illegible]

യച്ഛിഷ്ടം പിതൃദായേഭ്യോ ദത്വർണം പൈതൃകം ച യത്.

ഭ്രാതൃഭിസ്തദ്വിഭക്തവ്യം ഋണീ ന സ്യാദ്യഥാ പിതാ।

അച്ഛന്റെ വക വകതിരിക്കുമ്പോൾ അച്ഛൻ വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന കടം ഒക്കെയും ആ വകയിൽ നിന്ന എടുത്ത കൊടുത്ത തീർത്തുവെച്ച ശിഷ്ടമുള്ള വകകളെ എല്ലാവരും വകതിരിക്കേണം, [illegible]।

ജംഗമം സ്ഥാവരം ഹേമം രൂപ്യം ധാന്യരസാംബരം।

ആദായ ദാപയേച്ഛ്രാദ്ധം മാസഷാണ്മാസികാബ്ദികം।

അച്ഛൻ കഴിഞ്ഞുപോയാൽ പിന്നത്തതിൽ അച്ഛനു പ്രതിമാസം കഴിക്കുന്നതു

~~[illegible]~~ [illegible]

ശ്രാദ്ധം തുടങ്ങി ആദ്യശ്രാദ്ധം വരെയുള്ള ക്രിയകളിൽ പൊതുവായിട്ടുള്ള

പൊൻ വെള്ളി ദ്രവ്യം മുതലായ തുകയിൽ നിന്ന് ചിലവിട്ടു കഴിക്കേണം। [illegible]

ദത്വം പിത്ര്യം പിതൃദാനാന്തു ദത്വാ ശെഷം വിഭാജയെൽ।

ധൎമ്മാൎത്ഥം പിതൃദത്തഞ്ച യുക്തം സ്വ[illegible] യോജിതം।

ദൃശ്യമാനം വിഭജെന്ന ദാനം।

ധൎമ്മത്തിനായിട്ട പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യപ്പെട്ട ദ്രവ്യം ഭിക്ഷാതെ പുത്രന്മാരുടെ പക്കൽ അ

ച്ഛൻ ഏല്പിച്ചിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യവും അച്ഛൻ കഴിഞ്ഞുപോയാൽ പിന്നെ അതിൽ പുത്രന്മാര

അച്ഛന്റെ വക പകുത്തെടുക്കുമ്പൊൾ പുത്രന്മാരെല്ലാവരും മെൽ പെട്ടിരിയ്ക്ക

ണ്ടതെക്കയും പകുത്തുകൊള്ളണം। ഇപ്രകാരം തന്നെ അച്ഛന്റെ ബലി

കൎമ്മം മുതലായത നടത്തുന്നതിന വക വെച്ചിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തിന്മെലെപ്പെട്ടി

രിക്കുന്നതിന്നായിട്ട എടുത്തു കൊള്ളരുത। [illegible]

കാലെ വിനീതവിദ്യാനാം ഭ്രാതൄണാം പിതൃതോപി വാ।

തയൊർപ്രാപ്തം തു യൽ പിണ്ഡം വിഭജെരൻ ബൃഹസ്പതിഃ।

യൊഗ്യകാലത്തിൽ ഉപനയനം മുതലായത ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭ്രാതാക്കളൊടെങ്കിലും പി

താവൊടെങ്കിലും സഹൊദരനൊട എങ്കിലും സഹൊദരന്മാരിൽ ഒരുത്തൻ വിദ്യാ

ഭ്യാസം ചെയ്ത അവിദ്യാമൂലമായിട്ട ഉണ്ടാക്കിയ ദ്രവ്യം സഹൊദരന്മാരെല്ലാവരും

കൂടെ പകുത്തെടുക്കെണം। [illegible]

ഗൃഹോപസ്കരവാഹ്യാശ്ച ദോഹ്യാഭരണകൎമ്മിണഃ।

ദൃശ്യമാനാ വിഭജ്യന്തെ കോശം ഗൂഢെ ബ്രവീൽ ഭൃഗുഃ।

ഭവനങ്ങൾ അതിന്റെ ഉപകരണങ്ങൾ കാള കുതിര മുതലായതും കറക്കുന്ന

പശുക്കൾ മുതലായതും ആഭരണങ്ങളും ദാസന്മാരും ഇതിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു

വക സഹൊദരന്മാരിൽ ഒരുത്തന്റെ പക്കൽ കണ്ടുവെങ്കിൽ അവനെല്ലാവരും

കൂടെ പകുത്തെടുക്കെണം, ഒരുത്തൻ സഹൊദരന്മാരെ വഞ്ചിച്ച എതാ

നും ദ്രവ്യങ്ങൾ ഒളിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ശങ്കതൊന്നിയാൽ അവനെക്കൊണ്ടെ കൊ

ശപാനം എന്ന സത്യത്തിനാൽ നിശ്ചയം വരുത്തിക്കൊള്ളണം। ഇതവി

ഭക്തധനം അവിഭക്തധനത്തിന്റെ ലക്ഷണം। മുമ്പിൽ പറഞ്ഞിട്ടും ഉണ്ട।

[illegible]

അദ്ധ്യഗ്ന്യദ്ധ്യാവാഹനികം ദത്തം ചൈ സ്ത്രീധനം പ്രകീർത്തിതം।
വൃത്തിരാഭരണം ശുല്കം ലാഭശ്ച സ്ത്രീധനം ഭവെൽ।

അദ്ധ്യഗ്നിയെന്നും അദ്ധ്യാവാഹനികം എന്നും പ്രീതിദത്തം എന്നും സഹോദരന്മാര കൊടുക്കുന്നതും [പിതാവ് കൊടുക്കുന്നതും] മാതാവ കൊടുക്കുന്നതും ഇപ്രകാരം സ്ത്രീധനം ആറുവിധം। ഇതല്ലാതെ ഭർത്താവ കൊടുക്കുന്നതും ആഭരണമായിട്ടും മൂലധനമായിട്ടും വന്നതും ഇപ്രകാരം ഉള്ള ഇതുകൾ ഒക്കെയും സ്ത്രീധനമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടും। [illegible]

കാത്ത്യായനഃ। വിവാഹകാലെ സ്ത്രീഭ്യോ യദ്ദീയതെ ഹ്യഗ്നിസന്നിധൌ
തദദ്ധ്യഗ്നികൃതം സത്ഭിഃ സ്ത്രീധനം പരികീർത്തിതം॥

വേളികഴിക്കുന്ന സമയത്തിൽ അഗ്നിസന്നിധാനത്തിൽ വെച്ച സ്ത്രീകൾക്കു കൊടുക്കുന്ന സ്ത്രീധനം അദ്ധ്യഗ്നിയെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടും। [illegible]

യൽ പുനർല്ലഭതെ നാരീ നീയമാനാ പിതുർഗൃഹാൽ।
അദ്ധ്യാവാഹനികം നാമ സ്ത്രീധനം പരികീർത്തിതം।

വെളികഴിച്ചതിൽ പിന്നെ അഛന്റെ ഭവനത്തിൽ നിന്ന ഭർത്താവിന്റെ ബന്ധുജനങ്ങൾ എങ്കിലും ഭർത്താവെങ്കിലും വന്ന ഭർത്താവിന്റെ ഭവനത്തിലെക്ക സ്ത്രീയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പൊകുമ്പൊൾ കിട്ടിയ സ്ത്രീധനം അദ്ധ്യാവാഹനികമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടും। [illegible]

പ്രീത്യാ ദത്തം തു യൽ കിഞ്ചിൽ ശ്വശ്ര്വാ വാ ശ്വശുരെണ വാ।
പാദവന്ദനികം ചൈവ പ്രീതിദത്തം തദുച്യതെ।

ഭർത്താവിന്റെ അഛനെങ്കിലും അമ്മയെങ്കിലും പെണ്ണിന്റെ ഭാര്യക്ക പ്രീതികൊണ്ടു കൊടുക്കുന്ന സ്ത്രീധനവും മെൽ എഴുതിയ ഭർത്താവിന്റെ അഛൻ അമ്മ മുതലായ ഗുരുജനങ്ങളുടെ പാദങ്ങളെ പണിക്കുന്ന സമയത്തിൽ കിട്ടിയ സ്ത്രീധനവും മെലെഴുതിയ ഭർത്താവിന്റെ പ്രീതിദത്തമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടും। [illegible]

ഊഢയാ കന്യയാ വാപി പത്യുഃ പിതൃഗൃഹെപി വാ।
ഭ്രാതുസ്സകാശാൽ പിത്രോർവ്വാ ലബ്ധം സൌദായികം സ്മൃതം।

വെളികഴിഞ്ഞതിന്റെ ശെഷം എങ്കിലും കന്യകയായിരിക്കുമ്പൊൾ എങ്കിലും ഭർത്താവിന്റെ ഭവനത്തിലെങ്കിലും വെച്ച സഹൊദരന്മാര മാതാപിതാവും ഇവർകളൊടെങ്കിലും ലബ്ധമായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീധനം സൌദായികമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടും। [illegible]

വിവാഹാൽ പരതോ യത്തു ലബ്ധം ഭർത്തൃകുലാൽ സ്ത്രിയാ।

അന്വാധേയം തദുക്തം തു ലബ്ധം ബന്ധുകുലാത്തഥാ ॥

വെളി കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം ഭർത്താവിന്റെ കുഡുംബത്തിൽ നിന്നാകിലും അപ്പാതെയും ഉള്ള ബന്ധുകുലത്തിൽ നിന്നാകിലും ലബ്ധമായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീധനം അന്വാധേയമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. കാത്യായനഃ।

ഗൃഹോപസ്കരവാഹ്യാനാം ദോഹ്യാഭരണകർമ്മിണാം।

മൂല്യം ലബ്ധം തു യത്കിഞ്ചിൽ ശുൽക്കം തൽ പരികീർത്തിതം ॥

സ്ത്രീധനമായിട്ടിരിക്കുന്ന ഭവനത്തിന്റെ ഉപകരണങ്ങളും വാഹനങ്ങൾ മുതലായതും കറവയുള്ള പശുക്കൾ മുതലായതും ആഭരണങ്ങളും വേല ചെയ്യുന്ന ദാസന്മാരും മൂല്യധനമായിട്ടിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യവും ഇപ്രകാരമുള്ള സ്ത്രീധനമൊക്കെയും ശുൽക്കമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. കാത്യായനഃ।

ഭർത്തൃദായം മൃതേ പത്യൗ വിന്യസേൽ സ്ത്രീ യഥേഷ്ടതഃ।

വിദ്യമാനേ തു സംരക്ഷേൽ ക്ഷപയേൽ തൽ കുലേന്യഥാ ॥

ദായത്തെ അനുഭവിക്കയും ചിലവിടുകയും ആം. ഭർത്താവ ഇരിക്കുമ്പോൾ താൻ രക്ഷിക്കാകിലും ഭർത്താവിന്റെ കുഡുംബത്തിൽ ഒക്കെ ചിലവിടുകയാകിലും ചെയ്യേണം.

കാത്യായനഃ

ന ഭർത്താ നൈവ ച സുതോ ന പിതാ ഭ്രാതരോ ന ച।

ആദാനേ വാ വിസർഗ്ഗേ വാ സ്ത്രീധനേ പ്രഭവിഷ്ണവഃ ॥

സ്ത്രീജനങ്ങൾക്ക സ്ത്രീധനമായിട്ട കൊടുത്തിരിക്കുന്നവകളെ അനുഭവിക്കയും ചിലവിടുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ ഭർത്താവ പുത്രൻ പിതാവ സഹോദരന്മാര ഇവർക്കും സ്വാതന്ത്ര്യമില്ല. കാത്യായനഃ।

യദ്യേകതരണോ പാപം സ്ത്രീധനം ബ്ബുദ്ധ്യാപഹരൽ।

സവൃദ്ധിം പ്രതിദാപ്യസ്യാൽ ദണ്ഡഞ്ചൈവ സമാപ്നുയാൽ ॥

മേലെഴുതിയ ഭർത്താവ മുതലായവർകളിൽ ആരെങ്കിലും ഒരുത്തൻ സ്ത്രീജനങ്ങളുടെ സ്ത്രീധനത്തിനെ സ്ത്രീജനങ്ങളുടെ സമ്മതം കൂടാതെ അപഹരിച്ചുവെങ്കിൽ ആയവനെക്കൊണ്ട അപഹരിച്ച നാൾ മുതൽ ഉള്ള പലിശയും കൂടി കൊടുപ്പിച്ച അവനെ പോലെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. കാത്യായനഃ

തദൈവഭൎത്താനരൊധാൽ ഭക്ഷയെൽ പ്രതിവൃദ്ധികം।

കൃച്ഛ്രമെവ സദാപ്രത്യൎപ്യമസൌ ധനവാൻ ഭവെൽ।

സ്ത്രീജനങ്ങളുടെ സമ്മതത്തൊടുകൂടെയല്ലാതെ ഹഠപൂൎവ്വമായിട്ട സ്ത്രീധനത്തിനെ ഭക്ഷിച്ചു വെങ്കിൽ ആയവൻ ധനവാനെങ്കിൽ ഭക്ഷിച്ചദ്രവ്യത്തിനെ കൊടുപ്പിക്കെണം। കാത്യായന

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ദുൎഭിക്ഷെ ധൎമ്മകാൎയ്യെ ച വ്യാധൌ സംപ്രതിരൊധനെ।

ഗൃഹീതം സ്ത്രീധനം ഭൎത്താ നാകാമൊ ദാതുമൎഹതി।

ദുൎഭിക്ഷകാലത്തിലും ധൎമ്മകാൎയ്യത്തിലും രൊഗംവന്നിരിക്കുന്നസമയത്തിലും ഭാൎയ്യയുടെ സ്ത്രീധനം എടുത്ത ഭൎത്താ ചിലവിട്ടുവെങ്കിൽ ആയതിനെ ഉണ്ടാക്കി കൊടുക്കുന്നതിന ഭൎത്താവിന ഇഷ്ടമില്ലെങ്കിൽ കൊടുപ്പാൻ ആവിശ്യമില്ല। യാജ്ഞവല്ക്യ

കാത്യായനഃ। അപകാരക്രിയായുക്താ നിൎല്ലജ്ജാ ചാൎത്ഥനാശിനി।

വ്യഭിചാരത്തിൽ തന്നെ പ്രവൃത്തിച്ചിരിക്കുന്നവളായും ഇരിക്കുന്ന സ്ത്രീയുടെ ധനത്തിൽ ആസ്ത്രീക്ക സ്വാതന്ത്ര്യംവരികയില്ല। കാത്യായന

പിത്രൈവ പ്രതിശ്രുതാദ്ദെയാ ൠണവൽ സ്ത്രീധനം സുതൈഃ।

സ്ത്രീജനങ്ങൾക്ക സ്ത്രീധനമായിട്ട ഇന്നതതരാമെന്ന അച്ഛൻ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തുംവെച്ച ആയത കൊടുക്കുന്നതിനമുമ്പിൽ അച്ഛൻ കഴിഞ്ഞുപൊയാൽ പിന്നെ അതിൽ പുത്രന്മാര ആയത കടംപൊലെ കൊടുത്തിരിക്കെണം। ഇത സ്ത്രീധനമുള്ളൂ। കാത്യായന

അതീതായാമപ്രജസി ബാന്ധവാസ്തദവാപ്നുയുഃ।

സ്ത്രീധനംവാങ്ങിയിരിക്കുന്ന സ്ത്രീ മരിച്ചുപൊയാൽ പിന്നെ അതിൽ സ്ത്രീയുടെ പുത്രികൾക്കും അവരുടെ പുത്രികൾക്കും പുത്രിയുടെ പുത്രന്മാൎക്കും പുത്രനും പുത്രന്റെ പുത്രനും ഈ പ്രകാരം ക്രമമായിട്ട സ്ത്രീധനത്തിൽ മെലെഴുതിയവൎക്ക അവകാശംവരും। ഇതിൽ ആരും ഇല്ലെങ്കിൽ ഭൎത്താവ മുതലായബന്ധുജനങ്ങൾക്ക അവകാശംസിദ്ധിക്കും। യാജ്ഞവല്ക്യ

ബ്രാഹ്മദൈവാൎഷഗാന്ധൎവ്വപ്രാജാപത്യെഷു യദ്ധനം।

അതീതായാമപ്രജസി ഭൎത്താരെവ തദിഷ്യതെ।

ബ്രാഹ്മണമെന്നും ദൈവമെന്നും ആൎഷമെന്നും ഗാന്ധൎവ്വമെന്നും പ്രാജാപത്യമെന്നും ആസുരമെന്നും രാക്ഷസമെന്നും പൈശാചമെന്നും ഇപ്രകാരം വിവാഹങ്ങൾ എട്ടുവി

യം. ഇതിൽ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ബ്രാഹ്മാദി വിവാഹങ്ങളിൽ ഒരു വിവാഹം കൊണ്ടു പാണിഗ്രഹണം കഴിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ത്രീയുടെ സ്ത്രീധനം, ആ സ്ത്രീ മരിച്ചുപോയാൽ മെലെഴുതിയ പുത്രി മുതലായതിൽ ആരും ഇല്ലെങ്കിൽ ആ സ്ത്രീയുടെ ഭർത്താവിന മുമ്പിൽ അവകാശമായിട്ടു വരും. ഭർത്താവും ഇല്ലെങ്കിൽ ഭർത്താവിന്റെ സപിണ്ഡന്മാൎക്കു വരും. ആസുരം മുതലായിരിക്കുന്ന വിവാഹങ്ങളിൽ ഒരു വിവാഹം കൊണ്ടു പാണിഗ്രഹണം ചെയ്തിരിക്കുന്ന സ്ത്രീയുടെ ധനമൊ ആകുന്നാൽ ആ സ്ത്രീയുടെ മാതാവിനും പിതാവിന്നും അവകാശം. പുത്രികൾ മുതലായവർ ആ സ്ത്രീക്കു ഉണ്ടെങ്കിൽ ആ സ്ത്രീയുടെ ധനം മെലെഴുതിയ എട്ടു വിവാഹങ്ങളിൽ ഏതു വിവാഹം കൊണ്ടു പാണിഗ്രഹണം കഴിച്ചിരിക്കുന്നു എങ്കിലും ആ പുത്രികൾ മുതലായവർക്കു തന്നെ അവകാശമായിട്ടു വരും. [illegible]।

സ്ത്രീധനം തദപത്യാനാം ഭർത്തൃഗാമ്യപ്രജാസു ച।
ബ്രാഹ്മണാദിചതുർഷ്വാഹുഃ പിതൃഗാമിതരേഷു ച।
യത്വസ്യൈ ദ്ധനം ദത്തം വിവാഹേഷ്വാസുരാദിഷു।
അപ്രജായാമതീതായാം മാതാപിത്രോസ്തദിഷ്യതെ। [illegible]

കാത്യായനഃ। ബന്ധുദത്തം തു ബന്ധൂനാമഭാവെ ഭർത്തൃഗാമിയൽ।
ഭഗിന്യൊ ബാന്ധവൈഃ സാർദ്ധം വിഭജെയുഃ സഭർത്തൃകാഃ। [illegible]
ബന്ധുദത്തം തഥാ ശുല്കം അന്വാധെയകമെവ ച।
അപ്രജായാമതീതായാം ബാന്ധവാസ്തദവാപ്നുയുഃ।

സ്ത്രീധനത്തിന്നുടയതായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീ മരിച്ചുപോയാൽ പിന്നെ അതിൽ ആ സ്ത്രീയുടെ സന്തതികൾക്കു അവകാശം വരും. അമ്മാമൻ മുതലായ ബന്ധുജനങ്ങൾ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന സ്ത്രീധനത്തിൽ ആ ബന്ധുജനങ്ങൾക്കു തന്നെ അവകാശം വരും. അപത്യവിഹീനയായിട്ടുള്ള സ്ത്രീ കഴിഞ്ഞുപോയാൽ ആ സ്ത്രീക്ക ആസുരാദിവിവാഹം കൊണ്ടു പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യപ്പെട്ടവളാകുന്നു എങ്കിൽ അപ്പോൾ ബന്ധുജനങ്ങൾ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന സ്ത്രീധനത്തിൽ അവകാശം കൊടുത്ത ബന്ധുജനങ്ങൾക്കു തന്നെ വരുമെന്നു താല്പര്യം. [illegible]।

ഗൌതമഃ। സ്ത്രീധനം ദുഹിതൄണാം അപ്രത്താനാമപ്രതിഷ്ഠിതാ।

നാരബ്ബെത ഭഗിനീശുല്കം സൊദൎയ്യാണാമൂൎദ്ധ്വം മാതുഃ।

കഴിഞ്ഞുപൊയസ്ത്രീയുടെ ധനത്തിൽ മുമ്പിൽ കന്ന്യകയായിട്ടുള്ള പുത്രികൾക്ക അവകാശം വരും. പിന്നെത്തതിൽ വെളികഴിച്ചിരിക്കുന്ന പുത്രികൾക്ക അവകാശം അതിലും മുമ്പിൽ അപ്രതിഷ്ഠകളായിട്ടുള്ള പുത്രികൾക്കും. പിന്നെത്തതിൽ പ്രതിഷ്ഠിതകളായിട്ടുള്ള പുത്രികൾക്കും ക്രമമായിട്ട അവകാശം വരും.। ധനവിഹീനനായിട്ടും ഭക്തിഹീനനായിട്ടും ഇരിക്കുന്ന അപ്രതിഷ്ഠാവസ്ഥത്തിൻെറ അത്ഭ സഹൊദരികളെ വിവാഹം കഴിക്കുന്നവൻ വിവാഹം കഴിക്കുന്നതിനായിട്ടുകൊടുത്ത ശുല്കദ്രവ്യത്തിനെ സഹൊദരന്മാരക്കത്രെ അവകാശം। അവൎക്കുമെൽ മാതാവിനും അവകാശം വരും. വെളികഴിച്ചസ്ത്രീ കഴിഞ്ഞുപൊയെങ്കിൽ വെളികഴിക്കുമ്പൊൾ ശുല്കമായിട്ടുള്ള ആ കന്ന്യകയുടെ ജ്ഞാതിജനങ്ങൾക്ക കൊടുത്ത ദ്രവ്യം കൊടുത്തവനു പതിരികെയിഷ്ടെന്നതാൎയ്യം। ഛം-ം-൯൩സ്വ।

യസ്താസാമസ്യുൎദ്ദുഹിതരസ്താസാമപി യഥാൎഹതഃ।

മാതാമഹ്യാധനാൽ കിഞ്ചിൽ പ്രദെയം പ്രീതിപൂൎവ്വകം।

മരിച്ചുപൊയ മാതാവിൻെറ സ്ത്രീധനത്തിൽ പുത്രികൾക്ക മുമ്പിൽ അവകാശം വരും. പുത്രികൾ മാതാവിൻെറ സ്ത്രീധനം എടുക്കുമ്പൊൾ അവൎക്കും പുത്രികളുണ്ടായിരുന്നാൽ ആ പുത്രികൾക്കും സ്നെഹംകൊണ്ടു കുറയ കൊടുക്കെണം. ഛം-ം-൯൩സ്വ।

മാതുൎദ്ദുഹിതരൊഽഭാവെ ദുഹിതൄണാം തദന്വയഃ।

മാതാവിൻെറ സ്ത്രീധനം മുമ്പിൽ പുത്രികൾക്ക അവകാശമായിട്ടവരും. ആ പുത്രികൾ ഇല്ലെങ്കിൽ അവരുടെ സന്തതിക്ക അവകാശം വരും। ഛം-ം-൯൩സ്ന

മനുഃ। സ്ത്രീയാന്തു യൽ ഭവെദ്വിത്തം പിത്രാദത്തം കഥഞ്ചന।

ബ്രാഹ്മണീ തദ്ധരെൽ കന്യാ തദപത്യസ്യ വാ ഭവെൽ।

ബ്രാഹ്മണൻ ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയെയും ക്ഷത്രിയൻ മുതലായവരെയും വെളികഴിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ അവൎക്കൊൾ നികൃഷ്ടജാതിയിലുള്ള സ്ത്രീയുടെ ധനം എടുക്കുന്നതിന്ന ആ സ്ത്രീക്ക സന്തതിയില്ലെങ്കിൽ ആ ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയുടെ സന്തതി കന്യകൾക്കും ആ കന്യകയുടെ സന്തതിക്കും (അതിൽ ക്ഷത്രിയസ്ത്രീക്ക അച്ഛൻ മുതലായവർ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന സ്ത്രീധനം എടുക്കുന്നതിന ആ ക്ഷത്രിയസ്ത്രീക്ക സന്തതിയില്ലെങ്കിൽ ആ

ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയുടെ കന്യകൾക്കും ആ കന്യകയുടെ സന്തതിക്കും അവകാശം ഇപ്രകാരം ക്ഷത്രിയനും വൈശ്യനും തനിക്കു സമജാതിയിലും ഉത്കൃഷ്ടജാതിയിലും വെളികഴിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ അപ്പോൾ ഉത്കൃഷ്ടജാതിയിലെ ഈ സ്ത്രീയുടെ ധനം എടുക്കുന്നതിന് ആ സ്ത്രീക്കു സന്തതി ഇല്ല എങ്കിൽ ആ ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയുടെ സന്തതി കന്യകൾക്കും ആ കന്യകയുടെ സന്തതിക്കും അവകാശം ഇപ്രകാരം ക്ഷത്രിയനും വൈശ്യനും തനിക്കു സമജാതിയിലും ഉത്കൃഷ്ടജാതിയിലും വെളികഴിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ അപ്പോൾ ഉത്കൃഷ്ടജാതിയിലെ ഈ സ്ത്രീയുടെ ധനം എടുക്കുന്നതിന് ആ സ്ത്രീക്കു സന്തതി ഇല്ല എങ്കിൽ ഉൽകൃഷ്ടജാതിയിൽ വെളികഴിച്ചിട്ടുള്ള ഈ സ്ത്രീയുടെ സന്തതിക്കും അവകാശം വരും. [illegible]।

ദത്വാ കന്യാം ഹരൻ ദണ്ഡ്യോ വ്യയം ദാപ്യശ്ച സോദയം।
ദത്താമപി ഹരേൽ കന്യാം ശ്രേയാംശ്ചേദ്വര ആവ്രജേൽ।
മൃതായാം ദത്തമാദദ്യാൽ പരിശോധ്യോഭയവ്യയം।

ഒരുത്തനു ഈ കന്യകയെ വെളികഴിച്ചു തരാമെന്നു പറഞ്ഞ കന്യാശുല്കമായിട്ട് ഏതാനും ദ്രവ്യം വാങ്ങിച്ചു വിവാഹം നിശ്ചയിച്ചതിന്റെ ശേഷം പിന്നത്തേതിൽ ആയവൻ ആ കന്യകയെ വിവാഹം കഴിച്ചുകൊടുക്കാതെ ആ കന്യകയുടെ ഉടയവരെ കൊണ്ടുപൊയ്ക്കളഞ്ഞു എങ്കിൽ ആയവനെക്കൊണ്ട് [illegible] പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിച്ചു കന്യകയെ വെളികഴിപ്പാൻ വന്നവനോടു വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തിനും അവൻ വിവാഹം കഴിപ്പാനായിട്ടു ചിലവഴിച്ചതിനും പലിശയും കൂട്ടി കൊടുക്കേണം. മുമ്പിൽ വെളികഴിപ്പാൻ വന്നവനെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടനായിട്ട് മറ്റൊരുത്തൻ വെളികഴിപ്പാൻ വരികയും മുമ്പിൽ വെളികഴിപ്പാൻ വന്നവനു ദോഷം കാണുകയും ചെയ്താൽ അപ്പോൾ മുമ്പിൽ നിശ്ചയിച്ചവനു പ്രായശ്ചിത്തം വരികയില്ല. അവനോടു വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യവും ചിലവിട്ടതും കൊടുക്കേണം. വെളികഴിച്ചുകൊടുക്കാമെന്നു നിശ്ചയിച്ച കന്യകയെ വെളികഴിക്കുന്നതിനു മുമ്പിൽ മരിച്ചുപോയെങ്കിൽ ഇരുവരും ഇട്ട ചിലവിന്റെ കണക്കു നോക്കി ചിലവഴിക്ക വെളികഴിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിനു വാങ്ങിച്ച ദ്രവ്യത്തിൽ മിച്ചമുള്ളതു തിരിയെ കൊടുക്കേണം. [illegible]।

AL MASSO

279

൨൱൦।

ദത്താമൃതായാഃ കന്യായാഃ ഗൃഹീതം സൊദരാന്വയം।
തദഭാവെ ഭവെദ്ഭർത്തുഃ തദഭാവെ പിതുർഭവെൽ।

കന്യകയായിരിക്കുമ്പൊൾ ബന്ധുജനങ്ങൾ കന്യകക്കു കൊടുത്തിരുന്ന ആഭരണം മുതലായതിൽ ആ കന്യക മരിച്ചുപൊയാൽ പിന്നെ അതിൽ കന്യകയുടെ സഹൊദരന്മാൎക്ക അവകാശം സൊദരന്മാരില്ലെങ്കിൽ കന്യകയുടെ മാതാവിനും മാതാവു ഇല്ലെങ്കിൽ പിതാവിനും അവകാശം। [illegible]।

മാതൃഷ്വസാ മാതുലാനീ പിതൃവ്യസ്ത്രീ പിതൃഷ്വസാ।
ശ്വശ്രൂഃ പൂൎവ്വജപത്നീ ച മാതൃതുല്യാഃ പ്രകീൎത്തിതാഃ। [illegible]।
യദാസാമൌരസൊ ന സ്യാൽ സുതൊ ദൌഹിത്ര ഏവ വാ।
തത്സുതൊ വാ ധനന്താസാം സ്വസ്രീയാദ്യാഃ സമാപ്നുയുഃ।

മാതാവിനു സമമായിട്ടുള്ള ഗൌണമാതാക്കളെയും അവരുടെ ധനത്തിൽ അവകാശികളായിട്ടുള്ളവരെയും ചൊല്ലുന്നു മാതാവിന്റെ സഹൊദരിയെയും അമ്മായിയും പിതൃസഹൊദരന്മാരും സൊദരന്മാരുടെ സ്ത്രീയും പിതാവിന്റെ സഹൊദരിക്കും വെളിക്കഴിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ത്രീയുടെ മാതാവും ജ്യെഷ്ഠന്റെ ഭാൎയ്യയും ഇവരൊക്കെയും മാതാവിനൊടു സമമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടും മെൽപറഞ്ഞവൎക്കു ജനിക്കപ്പെട്ട പ്രസവിച്ചിട്ടുള്ള പുത്രനും അപുത്രന്റെ പുത്രനും ഇല്ലെങ്കിൽ മകളുടെ ഴുതിയവരുടെ ധനത്തിൽ പിറാമ്മ മുതലായവരുടെ പുത്രന്മാൎക്ക അവകാശം വരും ഇതി സ്ത്രീധനവിചാരഃ। [illegible]।

ഉക്തെ ധനെ ച സൎവ്വസ്മിൻ പ്രവിഭക്തെ യഥാവിധി।
പശ്ചാദ്ദൃശ്യെത യൽകിഞ്ചിത്തത്സൎവ്വം സമതാം നയെൽ।

സഹൊദരന്മാരൊക്കെയും കൂടി അച്ഛൻ മുതലായവരുടെ കടവും ധനവും ധൎമ്മശാസ്ത്രപ്രകാരം അംശം വെച്ചു പകുത്തെടുക്കുന്നതിന്റെ ശെഷം ഗൊപ്യമായിട്ടുള്ള ധനം എതെങ്കിലും പകുതിയിൽ ഉൾപ്പെടാതെ കണ്ടുവെങ്കിൽ അതു എല്ലാവരും കൂടി സമമായിട്ടു പകുത്തെടുക്കെണം। ഇതിൽ ജ്യെഷ്ഠാംശം പറകയില്ല എന്നു താല്പൎയ്യം। [illegible] ൨।

കാത്യായനഃ। അന്യൊന്യാപഹൃതദ്രവ്യം ദുർവ്വിഭക്തഞ്ച യൽഭവെൽ।
പശ്ചാൽപ്രാപ്തം വിഭക്തവ്യം സമഭാഗെന തൽഭൃഗുഃ।

സഹൊദരന്മാര പകുത്തെടുക്കുമ്പൊൾ പകുതിയിൽ കാണിക്കാതെ ഒരുത്ത
നെ ഒരുത്തൻ വഞ്ചിച്ച ഒളിക്കയിരിക്കുന്നതും നെരാംവണ്ണം പകുത്തിട്ടില്ലാ
ത്തതും പിന്നെ അതിൽ അറിഞ്ഞുപകുക്കുമ്പൊൾ എല്ലാവരും സമമായിട്ട പ
കുക്കെണം ഇതവിഭക്തശെഷവിഭാഗഃ। [illegible]

മനുഃ। സ്വക്ഷെത്രെ സംസ്കൃതായാന്തു സ്വയമുൽപാദയെദ്ധിയം।
തമൌരസം വിജാനീയാൽ പുത്രം പ്രഥമകല്പിതം।

ശാസ്ത്രപ്രകാരം വിവാഹം മുതലായത കഴിച്ചിട്ടുള്ള സ്ത്രീയൊട തൻറെ ഉ
ണ്ടാക്കിയ പുത്രൻ ഔരസപുത്രനെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു। ആ പുത്രൻ തന്നെ
മുഖ്യമായിട്ടുള്ള പുത്രനെന്ന അറിഞ്ഞു കൊള്ളെണം। [illegible]

മാതാപിതാം വാ ദദ്യാതാം യമദ്ഭിഃ പുത്രമാപദി।
സദൃശം പ്രീതിസംയുക്തം സംജ്ഞെയൊ ദത്രിമസ്സുതഃ।

ദത്തപുത്രൻറെ ലക്ഷണത്തെ ചൊല്ലുന്നു. ദുർഭിക്ഷാദികാലത്തിൽ മാതാവും
പിതാവും കൂടി അവരുടെ പുത്രനെ അവർക്ക സമജാതിയായിട്ടുള്ളവ
ന വിധിപ്രകാരം സ്നെഹത്തൊടും കൂടെ ദാനം ചെയ്യപ്പെട്ടാൽ ആ പുത്രൻ
ദത്തപുത്രനെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു। ഇനിക്കലിപ്പെട്ട ജാതിയില്ലാ ഉള്ള സ്ത്രീ
കളെ വെളിക്കഴിക്കുന്നതും അവർക്കുണ്ടാകുന്ന പുത്രന്മാർക്ക പകുത്തുകൊടുക്കുന്ന
തും ക്ഷെത്രപുത്രൻ മുതലായവരെ വെക്കുന്നതും കലിയുഗത്തിലരുതെന്ന ദ്വൈപായ
നന്മാര സങ്കെതം ചെയ്ത നിഷെധിക്കകൊണ്ട അസ്ത്രീപുത്രന്മാരു
ടെ സ്വരൂപത്തെയും അവരുടെ ഭാഗക്രമത്തെയും പറയുന്ന ഗ്രന്ഥവിസ്താ
രത്തിനായിട്ട ഇല്ലാതെ കലിയുഗത്തിൽ ദത്തുപ്പെയൊഗമുള്ള പുത്രന്മാരെ ഉള്ളൂ
തല്ലൊ। അത ചന്ദ്രികയിൽ പറഞ്ഞിട്ടും ഉണ്ട। അതുകൊണ്ടത്രെ ഈ
ഗ്രന്ഥത്തിൽ എഴുതാഞ്ഞത। ഇനി ക്കുപിറക്കുന്ന പുത്രന്മാർ മുഖ്യപ്രകാരം
കലിയുഗത്തിങ്കൽ യൊഗ്യമായിട്ടുള്ളവൻ — [illegible]

ഉപപന്നൊ ഗുണൈസ്സൎവൈഃ പുത്രൊയസ്യതുദത്രിമഃ।
സഹരെതൈവ ദത്രിത്വം സംപ്രാപ്തൊപ്യന്യഗൊത്രതഃ।

വെണ്ടുന്ന ഗുണങ്ങളൊടു കൂടിയിരിക്കുന്ന ദത്തപുത്രനെ അന്യഗൊത്രത്തി
ൽ നിന്ന ദത്തെടുത്തതായിരിക്കിലും അപ്പുത്രൻ ദത്തെടുത്തവന്റെ
ധനത്തെയും ഗൊത്രത്തെയും പ്രാപിക്കുന്നവൻ ആകുന്നു ഇവൻ. [illegible]

ഗൊത്രരിക്ഥെ ജനയിതുൎന്നഹരെദ്ദത്രിമസ്സുതഃ।

വസിഷ്ഠഃ। തസ്മിംശ്ചെൽ പ്രതിഗൃഹീത ഔരസഃ പുത്ര ഉല്പദ്യെത
ചതുൎത്ഥഭാഗഭാഗീസ്യാൽ।

ദത്തപുത്രന്ന ജനിപ്പിച്ച അഛന്റെ ഗൊത്രവും ധനവും വരികയില്ല।
ഒരു പുത്രനെ ദത്തെടുത്തതിന്റെ ശെഷം ദത്തെടുത്തവന്ന തന്റെ സ്വന്ത
പുത്രനുണ്ടായാൽ അപ്പൊൾ ദത്തപുത്രന്ന ദത്തെടുത്തവന്റെ ധനത്തിന്റെ നാ
ലിലൊരു പങ്ക അവകാശമായിട്ടു വരും. [illegible]

ഭ്രാതൄണാമെകജാതാനാമെകശ്ചെൽപുത്രവാൻഭവെൽ
സൎവ്വെതെതെനപുത്രെണപുത്രിണൊമനുരബ്രവീൽ। [illegible]
സ്ത്രീണാമപ്യെകജാതാനാമെകശ്ചെൽപുത്രിണീഭവെൽ।
സൎവ്വാസ്താസ്തെനപുത്രെണപുത്രിണ്യൊമനുരബ്രവീൽ। [illegible]

ബൃഹസ്പതിഃ। ബഹൂനാമെകപത്നീനാമെഷഎവവിധിസ്മൃതഃ।
ഏകാചെൽപുത്രിണീതാസാം സൎവ്വാസാം പിണ്ഡദസ്തുസഃ।

സഹൊദരന്മാരിൽ ഒരുത്തന്ന പുത്രനുണ്ടെങ്കിൽ അവനെക്കൊണ്ടു പുത്രന്മാരാ
യിരിക്കുന്ന സഹൊദരന്മാർ എല്ലാവരും പുത്രന്മാരെന്നും ഇപ്രകാരം ഒരുത്തന്റെ പെ
ണ്ടാട്ടികളായിരിക്കുന്ന രണ്ടുമൂന്ന സ്ത്രീകളിൽ ഒരു സ്ത്രീക്കു പുത്രനുണ്ടായാൽ അവ
നെക്കൊണ്ടു മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരമുള്ള എല്ലാസ്ത്രീകളും പുത്രസഹിതകളെ
ന്നു മാത്രമല്ല അപ്പുത്രനത്രെ മെൽ എഴുതിയവൎക്കു പിണ്ഡം വെക്കുന്ന
വൻ. ഇതിന്റെ താല്പൎയ്യം സഹൊദരന്മാൎക്കു രണ്ടുമൂന്ന പുത്രന്മാരുണ്ടായിരിക്കു
മ്പൊൾ അന്യഗൊത്രത്തിൽ ചെന്ന പുത്രനെ ദത്തെടുക്കരുതെന്നും അപുത്രരാ
യിട്ടുള്ളവരെന്ന താല്പൎയ്യം. [illegible]

മനുഃ। പുന്നാമ്നൊ നരകാദ്യസ്മാൽ പിതരം ത്രായതെ സുതഃ।

തസ്മാൽ പുത്ര ഇതി പ്രൊക്തഃ സ്വയമെവ സ്വയംഭുവാ।

ഒരു പുത്രന്മാരെ പ്രശംസിച്ചതു പുത്രൻ ജനിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ തന്നെ പുന്നാമമായി ട്ടുള്ള നരകത്തിൽ നിന്ന തന്റെ പിതാവിനെ രക്ഷിക്കുന്നവനാകകൊണ്ട പു ത്രനെന്ന ചൊല്ലപ്പെടുന്നു। [illegible]

വസിഷ്ഠഃ। ഋണമസ്മിൻ സന്നയത്യമൃതത്വം ച ഗച്ഛതി।

പിതാ പുത്രസ്യ ജാതസ്യ പശ്യെച്ചെജ്ജീവതൊ മുഖം।

ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന പുത്രന്റെ മുഖത്തെ പിതാവു കണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ തന്നെ ആ പുത്രനെ തന്റെ ഋണത്തെ സംബന്ധിപ്പിച്ച പിതാവ അമൃതത്വത്തെ പ്രാ പിക്കും। അമൃതത്വം മരണമില്ലാതെ ഇരിക്കുന്നതു। [illegible]

മനുഃ। വസിഷ്ഠഃ। പുത്രെണ ലൊകാഞ്ജയതി പൌത്രെണാനന്ത്യമശ്നുതെ।

അഥ പുത്രസ്യ പൌത്രെണ ബ്രധ്നസ്യാപ്നൊതി വിഷ്ടപം।

പുത്രനുണ്ടായിരിക്കുമ്പൊൾ തന്നെ അവനെക്കൊണ്ട പിതാവ പിതൃലൊക ത്തെ ജയിക്കും। പുത്രനും പൌത്രനും ഉണ്ടെങ്കിൽ അനന്തമായിട്ടുള്ള ലൊക ത്തെ പ്രാപിക്കും। പൌത്രന്റെ പുത്രനുണ്ടെങ്കിൽ സൂര്യലൊകത്തെ പ്രാപിപ്പാൻ സംഗതി വരും। ഇതി സൽപുത്രവചനം। [illegible]

ബൃഹസ്പതിഃ। യഥാ ജലം കുപ്ലവെന തരൻ മജ്ജതി മാനവഃ।

തദ്വൽ പിതാ കുപുത്രെണ തമസ്യന്ധെ നിമജ്ജതി। [illegible]

മനുഃ। യാദൃശം ഫലമാപ്നൊതി കുപ്ലവൈഃ സന്തരൻ ജലം।

താദൃശം ഫലമാപ്നൊതി കുപുത്രൈഃ സന്തരംസ്തമഃ।

ഉറപ്പില്ലാതെ ഉള്ളതായും ദൊഷമുള്ളതായിട്ടും ഇരിക്കുന്ന ചങ്ങാടം കൊണ്ട വലുതായിട്ടുള്ള നദിയെ കടപ്പാൻ തുടങ്ങിയവൻ മദ്ധ്യത്തിൽ വെച്ച മുങ്ങി പൊകുന്നതു പൊലെ നിന്ദ്യരായിട്ടുള്ള പുത്രരാൽ അന്ധകാരമായിട്ടുള്ള നര കത്തെ പ്രാപിക്കും। ഇതി കുപുത്രനിന്ദ। [illegible]

അപുത്രാ ശയനം ഭർത്തുഃ പാലയന്തീ വ്രതെ സ്ഥിതാ।

പത്നീ ദദ്യാത്തൽ പിണ്ഡം കൃത്സ്നമംശം ലഭെത ച। [illegible]

തമ്മിൽ പകുത്തുകഴിഞ്ഞിരിക്കുമ്പൊൾ ദായാദന്മാരിൽ ഒരുത്തൻ കഴിഞ്ഞുപൊയാ
ൽ ആയവന്റെ ധനം എടുക്കുന്നതിന അവകാശമുള്ളവരെ സമമായിട്ടു ചൊല്ലു
ന്നു പുത്രഹീനനായിട്ടു ഇവൻ മരിച്ചുപൊയാൽ ആയവന്റെ ഭാര്യാ ഭർത്താവിന്റെ
ശയ്യയെ പരിപാലിച്ചുവരുന്നവളായും പാതിവ്രത്യഗുണത്തൊടുകൂടിയവളായും ഇരു
ന്നുവെങ്കിൽ ഭാര്യ തന്നെ ഭർത്താവിന ബലികർമ്മം പിണ്ഡദാനം മുതലായത ഭർത്താ
വിന്റെ ധനത്തെ എടുക്കെണം. എന്തിൽ ഭാര്യ താൻ അവകാശമുള്ളവൾ।

ആമ്നായെ സ്മൃതിതന്ത്രെ ച ലൊകാചാരെ ച സൂരിഭിഃ।
ശരീരാർദ്ധം സ്മൃതാ ജായാ പുണ്യാപുണ്യഫലെ സമാ।
യസ്യ നൊപരതാ ഭാര്യാ ദെഹാർദ്ധസ്യ ജീവതി।
ജീവത്യർദ്ധശരീരെഽർത്ഥം കഥമന്യഃ സമാപ്നുയാൽ।
കുലെഷു വിദ്യമാനെഷു പിതൃഭ്രാതൃസനാഭിഷു।
അസുതസ്യ പ്രമീതസ്യ പത്നീ തത്ഭാഗഹാരിണീ।

വെദത്തിലും ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിലും ലൊകാചാരത്തിലും ഭാര്യ ഭർത്താവിന്റെ ശരീര
ത്തിൽ അർദ്ധശരീരസ്വരൂപമെന്നും ഭർത്താവിന്റെ പുണ്യഫലത്തിന സമമായി
ട്ടുള്ളവളെന്നും വിദ്വാന്മാരാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ഭർത്താവ കഴിഞ്ഞുപൊയെങ്കി
ലും അവന്റെ അർദ്ധശരീരമായിട്ടുള്ള ഭാര്യ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ മ
റൊരുത്തന ആയവന്റെ ധനം എടുക്കുന്നതിന ഒട്ടും അവകാശം വരുന്ന
തല്ലാ ആകകൊണ്ടു ഭർത്താവിന്റെ മാതാപിതാക്കളും സഹൊദരന്മാരും ഉണ്ടെങ്കി
ലും ഭാര്യ തന്നെ ആയവന്റെ ധനത്തിന അവകാശമുള്ളവൾ।

ബൃഹസ്പതിഃ। തത്സപിണ്ഡാ ബാന്ധവാ യെ തസ്യാഃ സ്യുഃ പരിപന്ഥിനഃ।
ഹിംസ്യുർദ്ധനാനി താൻ രാജാ ചൊരദണ്ഡെന ദണ്ഡയെൽ।

ഭർത്താവ കഴിഞ്ഞുപൊയതിന്റെ ശെഷം ആയവന്റെ ഭാര്യക്ക ശത്രുക്കളായി
രിക്കുന്ന ഭർത്താവിന്റെ ദായാദന്മാരും ബന്ധുക്കളും ഭർത്താവിന്റെ ധനം എ
ടുക്കുന്നതിന സമ്മതിക്കാതെ വിരൊധിച്ചുവെങ്കിൽ ആയവരെ ചൊര
ദണ്ഡത്താൽ രാജാവ ദണ്ഡിക്കെണം. ഇതി വിഭക്തസ്യാനപത്യസ്യ
ധനവിഭാഗവിധിഃ।

കാത്യായനഃ । പത്നീ ഭർത്തൃധനഹാരിണീ യാ സ്യാദവ്യഭിചാരിണീ ।

തദഭാവെ തു ദുഹിതാ യദ്യനൂഢാ ഭവെത്തദാ ।

വ്യഭിചാരദൊഷം കൂടാതെ ഇരിക്കുന്ന ഭാര്യക്ക മരിച്ചുപൊയ പുത്രഹീനനാ
യിരിക്കുന്ന ഭർത്താവിന്റെ ധനത്തിന്ന മുമ്പിൽ അവകാശം ഭാര്യ ഇല്ലെങ്കിൽ വി
വാഹത്തിൽ വെളി കഴിച്ചിട്ടില്ലാതെ ഇരിക്കുന്ന പുത്രിക്ക അവകാശം
വരും. [illegible]।

പുത്രാഭാവെ തു ദുഹിതാ തുല്യസന്താനദർശനാൽ ।

പുത്രശ്ച ദുഹിതാ ചൊഭൌ പിതുസ്സന്താനകാരകൌ ।

മരിച്ചുപൊയവന്ന പുത്രനും ഭാര്യയും ഇല്ലെങ്കിൽ പുത്രിയും പിതാവിന്നും ശ്രാ
ദ്ധാദികൾ ചെയ്‌വാൻ യൊഗ്യനായിട്ടുള്ള ദൌഹിത്രനെ പ്രസവിച്ചു പി
താവിന്റെ വംശത്തിന്ന പുത്രനെപൊലെ വൃദ്ധിപ്പിക്കുന്നവൾ ആകകൊ
ണ്ടു പിതാവിന്റെ ധനത്തിൽ പുത്രിക്ക അവകാശം വരും । [illegible]।

യഥൈവാത്മാ തഥാ പുത്രഃ പുത്രെണ ദുഹിതാ സമാ ।

തസ്യാമാത്മനി തിഷ്ഠന്ത്യാം കഥമന്യൊ ധനം ഹരെത് । [illegible]।

അംഗാദംഗാത്സംഭവതി പുത്രവദ്ദുഹിതാ നൃണാം ।

തസ്മാത്പിതൃധനം ത്വന്യഃ കഥം ഗൃഹ്ണീത മാനവഃ ।

തന്റെ ശരീരത്തിന്ന സമമായിട്ടുള്ളവൻ പുത്രൻ ഇപ്രകാരം തന്റെ ശരീരത്തിന്ന സ
മമായിട്ടുള്ളവൻ പുത്രൻ ആ പുത്രന്ന സമമായിട്ടുള്ളവൾ പുത്രി. ഇപ്രകാരം തന്റെ
ന്റെ ശരീരത്തിൽ നിന്ന ഉൽപുത്രനെപൊലെ ഉൽപന്നയായും പുത്രനൊടു സമമാ
യും ഇരിക്കുന്ന പുത്രി ഇരിക്കുമ്പൊൾ മറ്റൊരുത്തന്ന ആ പുത്രിയുടെ പിതാവിന്റെ ധ
നത്തിൽ അവകാശം വരികയില്ല । ഇതൊക്കെ [illegible]. [illegible].

വിഷ്ണുഃ । അപുത്രപൌത്രസന്താനെ ദൌഹിത്രാ ധനമാപ്നുയുഃ ।

സർവ്വെഷാന്തു സ്വധാകാരെ പൌത്രാ ദൌഹിത്രകാഃ സമാഃ ।

പൌത്രദൌഹിത്രയൊർല്ലൊകെ വിശെഷൊ നാസ്തി ധർമ്മതഃ ।

പുത്രപൌത്രഹീനനായിട്ടുള്ളവൻ മരിച്ചുപൊയാൽ ആയവന്ന പുത്രിയും ഇല്ലെങ്കി
ൽ ആ പുത്രിയുടെ പുത്രന്മാർക്ക അവകാശം വരും । പുത്രന്റെ പുത്രനും പുത്രിയുടെ പുത്രനും

പുഷ്ടിക്കാരുടെ ശ്രാദ്ധാദി ക്രിയ ചെയ്യുന്നതിനു സമമായിട്ടു ഉള്ളവരാകകൊണ്ടും പുത്രിയുടെ പുത്രന്മാൎക്കും അവകാശം വരും. ഇതു ദൌഹിത്രദായം. ചണ്ഡേശ്വരൻ.

ദേവലഃ. തതോ ദായമപുത്രസ്യ വിഭജേരൻ സഹോദരാഃ. ചണ്ഡേശ്വരൻ

ബൃഹസ്പതിഃ. ധനമ്പുത്രസ്യ ഭ്രാതൃഗാമിനസ്യ തനയസ്യ മൃതസ്യ തു.

മാതരി ത്വഥ ഹാരിക്തേയാ ഭ്രാതാ വാ തദനന്തരം.

പുത്രനില്ലാതായിട്ടുള്ളവൻ മരിച്ചുപൊയെങ്കിൽ ആയവനുടെ ദൌഹിത്രൻ വരെയും ഉള്ളവരില്ലെങ്കിൽ അവന്റെ ധനത്തിനു അവന്റെ മാതാവിന്റെ അനുവാദത്തൊടും കൂടി അവന്റെ സൊദരന്മാര എടുക്കുന്നതിനു മാതാവിനു സമ്മതമില്ലെങ്കിൽ മാതാവു തന്നെ എടുക്കെണം. ചണ്ഡേശ്വരൻ

മനുഃ. അനപത്യസ്യ പുത്രസ്യ മാതാ ദായമവാപ്നുയാൽ.

പുത്രപൌത്രാദി ഇല്ലാതായിട്ടുള്ളവൻ മരിച്ചുപൊയെങ്കിൽ ആയവന്റെ പിതാവും ഉണ്ടെങ്കിൽ അവന്റെ ജ്യെഷ്ഠാനുജന്മാൎക്ക അവകാശം വരും. അവരുതന്നായിട്ടു മരിച്ചുപൊയെങ്കിൽ മാതാവും ഇല്ലെങ്കിൽ പിതാവെങ്കിലും ഭ്രാതാക്കന്മാരെങ്കിലും അവന്റെ ധനം എടുക്കെണം. ഇതു ഭ്രാതൃദായം. ചണ്ഡേശ്വരൻ

യാജ്ഞവല്ക്യഃ. പത്നീ ദുഹിതരശ്ചൈവ പിതരൌ ഭ്രാതരൊ ഽപിവാ

തത്സുതാ ഗൊത്രജാ ബന്ധുശ്ശിഷ്യസബ്രഹ്മചാരിണഃ.

ഏഷാമഭാവെ പൂൎവ്വസ്യ ധനഭാഗുത്തരൊത്തരം.

പുത്രനില്ലാതായിട്ടുള്ളവൻ മരിച്ചുപൊയെങ്കിൽ ആയവന്റെ ധനം എടുക്കുന്നതിനു അവകാശമുള്ളവരുടെ ക്രമത്തെ യാജ്ഞവല്ക്യർ ചൊല്ലുന്നു.

മുമ്പിൽ മരിച്ചുപൊയവന്റെ ഭാൎയ്യക്ക അവകാശം വരും ഇല്ലെങ്കിൽ പുത്രികൾക്കും. പുത്രികൾ ഇല്ലെങ്കിൽ മാതാപിതാക്കന്മാൎക്ക എങ്കിലും അവരുടെ അനുവാദം ഉണ്ടെങ്കിൽ ഭ്രാതാക്കന്മാൎക്ക എങ്കിലും അവകാശം വരും. അവരും ഇല്ലെങ്കിലും പിതാവ് എങ്കിലും ഭ്രാതാക്കന്മാരെങ്കിലും ആയവരു ധനം എടുക്കെണം.

ഇതു ഭ്രാതൃദായം. ചണ്ഡേശ്വരൻ.

യാജ്ഞവല്ക്യഃ. അവരുടെ പുത്രന്മാൎക്ക അവകാശം ഭ്രാതാക്കന്മാരുടെ പുത്രന്മാരും ഇല്ലെങ്കിൽ സപിണ്ഡന്മാൎക്ക അവകാശം അവരുമില്ലെങ്കിൽ ആയ്മ

വൈശ്യമുതലായ ജനങ്ങൾക്ക അവകാശം വരും. സപിണ്ഡന്മാരുടെ ലക്ഷണവും അവധിയും വൈശ്യജനങ്ങളുടെ ലക്ഷണവും മെൽ എഴുതിയവറിൽ ധനം എടുക്കെണ്ടുന്നക്രമവും വിജ്ഞാനെശ്വരീയം മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വിസ്താരമായി പറഞ്ഞിട്ടും ഉണ്ട. [illegible]

സ്വയാതവ്യ ... പുത്രസ്യ സൎവ്വവൎണ്ണെ സ്വയംവിധി,

ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യരമുതലായ ജാതിയിലുള്ളവൻ മരിച്ചു പൊയദായാദന്മാരുടെ ധനം എടുക്കെണ്ടുന്നക്രമം മെലെഴുതിയ പ്രകാരമെന്ന്യായമാകുന്നു. [illegible]

അപുത്രസ്യ പ്രമീതസ്യ ധനം പത്ന്യഭിഗാമിതം ।
തദഭാവെ ക്രമാൽ ദുഹിതൃമാതൃപിതൃഷു,
സകുല്യബന്ധുസാദ്ധ്യായിഗാമി സഹാദ്ധ്യായിനൊപി,
ഭാവെ ബ്രാഹ്മണധനവൎജ്ജം രാജഗാമി ബ്രാഹ്മണംവൎജ്ജയിത്വ ।
[illegible]
അഹാൎയ്യം ബ്രാഹ്മണദ്രവ്യം രാജ്ഞാ നിത്യമിതിസ്ഥിതിഃ ।
ഇതരെഷാന്തുവൎണ്ണാനാം സൎവ്വാഭാവെ ഹരെന്നൃപഃ ।
ദെവലഃ । സൎവ്വത്ര നായകം രാജാ ഹരെൽ ബ്രഹ്മസ്വവൎജ്ജിതം ।
അദായകന്തു ബ്രഹ്മസ്വം ബ്രാഹ്മണെഭ്യഃ പ്രദാപയെൽ,

പുത്രഹീനനായിട്ടുള്ളവൻ മരിച്ചു പൊയെങ്കിൽ ആയവന്റെ ധനം എടുക്കുന്നതിന അവകാശം ഉള്ളവരഭാവത്തിങ്കൽ സഹാദ്ധ്യായിവരെ ഉള്ളവൎക്കു ക്രമമായിട്ട മുമ്പിൽ യാജ്ഞവല്ക്യവചനത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിന്റെ വണ്ണമെത്രെ ആകുന്നു. സഹാദ്ധ്യായിയും ഇല്ലെങ്കിൽ ബ്രാഹ്മണന്റെ ധനം ഒഴികെ ശെഷമുള്ളവരുടെ ധനത്തിനെ രാജാവ എടുക്കെണം. ബ്രാഹ്മണരുടെ ധനത്തെ യൊ എന്നാൽ ശ്രൊത്രിയന്മാരായിട്ടുള്ള ബ്രാഹ്മണൎക്ക കൊടുക്കെണം. രാജാവ എടുക്കരുത. ഇതിന്റെ അപുത്രധനദായക്രമഃ । അപുത്രധനവിഭാഗം സമാപ്തം. [illegible]

യാജ്ഞവല്ക്യഃ । വാനപ്രസ്ഥയതിബ്രഹ്മചാരിണാം ഋക്ഥഭാഗിനഃ ।

287

[illegible]
241

ക്രമേണാചാര്യ്യതച്ഛിഷ്യധർമ്മഭ്രാതൃകതീർത്ഥിനഃ।

ഗുരുകുലവാസം ചെയ്യപ്പെട്ടതിനൊടു. ഗുരു അദ്ധ്യയനം ചെയ്ത വരുന്ന നൈഷ്ഠി
കബ്രഹ്മചാരിയുടെ ധനത്തിൽ അദ്ധ്യയനിക്കുന്ന ആചാര്യ്യനും സന്ന്യാസി
യുടെ വസ്തുവകകൾ മുതലായതിൽ അസന്ന്യാസിയിടത്തിൽ വെദാന്തം മുതലാ
യതു വായിച്ച നല്ലശീലത്തൊടു കൂടിയിരിക്കുന്ന ശിഷ്യനും വാനപ്രസ്ഥാശ്രമം
അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നവന്റെ ധനത്തിൽ അയവന്റെ കൂടെ യൊന്നിച്ചു ഒരു
എഴുത്തിയാശ്രമം അംഗീകരിച്ചു പാൎത്തു വരുന്നവനും ഇപ്രകാരം അവ
കാശം വരും. ഇതി പ്രസ്താവ ധനവിഭാഗഃ। [illegible]

വിഭക്താസ്സഹ ജീവന്തൊ വിഭജെരൻ പുനസ്തു യെ,
സമസ്തത്ര വിഭാഗസ്യാൽ ജ്യെഷ്ഠ്യം തത്ര ന വിദ്യതെ।

ദായാദന്മാരതമ്മിൽ ഒരുത്തൻ വിഭാഗം ചെയ്തു വസ്തുവകകൾ വാങ്ങിക്കൊണ്ടതിന്റെ
ശെഷം പിന്നെത്തതിൽ അതിൽ ചിലരെങ്കിലും എല്ലാവരുമെങ്കിലും
വസ്തുവകകളെല്ലാം ഒന്നിച്ചു ചെൎത്ത ഒരു ഭവനത്തിൽതന്നെ സഹവാസം
ഭക്ഷണം മുതലായത ഒന്നിച്ചു കഴിച്ചു വരുമ്പൊൾ രണ്ടാം പ്രാവിശ്യം പകു
ക്കാൻ തുടങ്ങിയാൽ അപ്പൊൾ ജ്യെഷ്ഠാനുജന്മാരെല്ലാവരും സമമായിട്ട
പകുത്തെടുക്കണം. ജ്യെഷ്ഠാംശം വരികയില്ല। [illegible]

യെഷാം ജ്യെഷ്ഠഃ കനിഷ്ഠൊ വാ ഹീയെതാംശപ്രദാനതഃ।
മ്രിയെതാന്യതരൊ വാപി തസ്യ ഭാഗൊ ന ലുപ്യതെ।

മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം ദായാദന്മാര ഒന്നിച്ചു പാൎത്തു വരുമ്പൊൾ അതിൽ
ഒരുത്തൻ സന്ന്യാസധൎമ്മത്തിലെങ്കിലും പ്രവെശിച്ചിട്ടെങ്കിലും മരിച്ചു
എങ്കിലും പൊയാൽ അയവന്റെ ഭാഗം വരികയില്ല. അയവന്റെ ഭാഗം എ
ടുക്കുന്നവനെ താഴെ എഴുതുന്നു. [illegible]

സൊദൎയ്യാഃ വിഭജെയുസ്തം സമെത്യ സഹിതാസ്സമം,
ഭ്രാതരൊ യെ ച സംസൃഷ്ടാ ഭഗിന്യശ്ച സനാഭയഃ।

മെൽ എഴുതിയപ്രകാരം അംശത്തിന അൎഹതയില്ലാതെ പൊയവന്റെ
സഹൊദരന്മാരും മരിച്ചു പൊയവനൊട ഒന്നിച്ചു പാൎത്തു വരുന്ന ഭ്രാതാക്ക

ഷ്ടാരം സഹോദരികളും ആയവന്റെ വസ്തുവിൽ അവകാശമുള്ളവര സമ
മായിട്ട ഭാഗം ചെയ്തു കൊള്ളെണം. പ്രമാണവചനം

ഭരണം ചാസ്യ കുർവ്വീരൻ സ്ത്രീണാമാജീവിതക്ഷയാൽ,
രക്ഷന്തി ശയ്യാം ഭർത്തുശ്ചെദാഛിന്ദ്യുരിതരാസു ച.

ഒരുത്തർ വിഭാഗം കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശിഷ്ടവും വസ്തുവകകൾ ഒന്നിച്ചു ചെ
ൎത്ത തന്നെ ഭുജിച്ചുവരുമ്പോൾ അതിൽ പുത്രഹീനനായിട്ടുള്ളതിൽ
ഒരുത്തൻ മരിച്ചുപൊയെങ്കിലും സന്ന്യാസാശ്രമം സ്വീകരിക്കയെങ്കിലും
ചെയ്താലായവന്റെ ഭാര്യക്കു സ്ത്രീധനം നീക്കി ശിഷ്ടമുള്ള ധനത്തിന്ന
ശെഷം ദായാദന്മാര അവകാശത്തൊടു കൊള്ളെണം. മരിച്ചുപൊയവന്റെ പാതി
വ്രത്യമുള്ളവരായിട്ടുള്ള സ്ത്രീകൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ ആയവരെ മരിച്ചുപൊ
യവന്റെ വസ്തു എടുത്ത ദായാദന്മാര അന്നവസ്ത്രങ്ങളെ കൊടുത്ത ആസ്ത്രീ
കൾ മരിക്കുന്നെടത്തൊളവും രക്ഷിക്കെണം. വ്യഭിചാരം മുതലായ ദൊഷമു
ള്ളവരായിട്ടുള്ള സ്ത്രീകളെ രക്ഷിപ്പാൻ ആവശ്യമില്ല.
ടത്തൊളം. പ്രമാണവചനം

സംസൃഷ്ടിനസ്തു സംസൃഷ്ടീ സൊദര്യസ്യ സൊദരഃ,
ദദ്യാച്ചാപഹരെച്ചാംശം ജാതസ്യ ച മൃതസ്യ ച

സഹോദരന്മാര മുതലായ ദായാദന്മാര ഒരു വിഭാഗം ചെയ്തതിന്റെ ശെഷം
മുമ്പിലെത്തെപ്പൊലെ വസ്തുവകകൾ ഒന്നിച്ചു ചെൎത്ത ഒന്നിച്ചു തന്നെ പാൎത്തവരു
മ്പൊൾ സപത്നിമാതാവിന്റെ പുത്രൻ അവകാശിയില്ല. ഒരുപിറന്നഭ്രാത
ാവില്ലെങ്കിൽ സപത്നിമാതാവിന്റെ പുത്രന്മാൎക്ക അവകാശം വരും.
അതിലും മരിച്ചുപൊയവനൊടു ഒന്നിച്ചു പാൎത്തവന മെൽപ്പെട്ട
യപ്രകാരം സഹോദരന്മാര അവന്റെ വസ്തുവിൽ നിന്നും പകുത്തു കൊടു
ക്കെണം. പ്രമാണവചനം

വിഭക്തൊയഃ പുനഃ പിത്രാ ഭ്രാത്രാ വൈകത്ര സംസ്ഥിതഃ,
പിതൃവ്യെണാഥവാ പ്രീത്യാ തത് സംസൃഷ്ട ഉച്യതെ.

ഒരിക്കൽ വിഭാഗം ചെയ്തതിൽ പിന്നെ അച്ഛനൊടെ കൂടെ ഭ്രാ
താവൊടെ കൂടെ പിതാവിന്റെ ഭ്രാതാവൊടകൂടെ ഒന്നുമാം
കൊണ്ടു വസ്തുവകകളൊന്നിച്ചു ചെൎത്ത സഹവാസം ഭക്ഷണം,

യാതസ്യ ഭഗിനീസാതു തതൊലബ്ധുമൎഹതി,

അനപത്യസ്യ ധൎമ്മൊയം അഭാൎയ്യാപിതൃകസ്യച,

മെൽപ്പെട്ടതിൻപ്രകാരം ഇങ്ങിനെ സംസൃഷ്ടികളിൽ ഒരുത്തൻ മരിച്ചുപൊയാൽ
ആയവന സന്തതിയും ഭാൎയ്യയും പിതാവും മാതാവും ഭ്രാതാവും ഇല്ലെങ്കിൽ
അവന്റെ വസ്തുവിൽ അവന്റെ സഹൊദരിക്ക അവകാശം വരും. ഇതി
സംസൃഷ്ടിവിഭാഗം ചെയ്ത വസ്തുവകവകുത്തതിന്റെ ശിഷ്ടം. ഒരുത്തൻ
തങ്ങൾക്ക വിഭാഗം കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും നെരാംവണ്ണം വിഭാഗം ചെ
യ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഒരു ഭ്രാതാവിന്റെ സംശയിച്ചുവന്നാൽ അപ്പൊൾ ജ്ഞാതി
കളൊരുന്ന സാക്ഷികളെകൊണ്ടെങ്കിലും വിഭാഗലെഖ്യം കൊണ്ടെങ്കി
ലും അവരവര വെവ്വെറെ നടത്തിവരുന്ന ശ്രാദ്ധം മുതലായ പിതൃകാ
ൎയ്യം ദെവകാൎയ്യം മുതലായതു കൊണ്ടെങ്കിലും സാക്ഷിയായിരിക്കയും ദാ
നപ്രതിഗ്രഹം ചെയ്കയും വിഭാഗം കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഭ്രാതാക്കന്മാര തമ്മിൽ
ചെയ്യരുത. വിഭാഗം കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഒരു ഭ്രാതാവ സാക്ഷിയായി
രിക്കയും അങ്ങിനെ മെൽപറഞ്ഞതിലൊന്നും താങ്കാ ചെയ്യരുത.

ബൃഹസ്പതിഃ. പൃഥഗായവ്യയധനാഃ കുസീദഞ്ചപരസ്പരം,

വണിക്പഥഞ്ചയെകുൎയ്യുർ വിഭക്താസ്തെനസംശയഃ,

ഭ്രാതാക്കന്മാര ലാഭം ചിലവ മുതലായത ഒക്കെയും അവരവര വെവ്വെറ ന
ടത്തുകയും തമ്മിൽ പലിശക്ക കൊടുത്തുവാങ്ങിക്കയും കച്ചൊടം ചെയ്കയും
ഇതുമുതലായത ഒക്കെയും അവരവര വെവ്വെറ നടത്തുകയും തമ്മിൽ പലി
ശക്ക കൊടുത്തുവാങ്ങിക്കയും കച്ചൊടം ചെയ്കയും ഇതുമുതലായതു വെവ്വെ
റ നടത്തിവന്നാൽ അവര ഒക്കെയും വിഭാഗം കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളവര. അ
തിൽ സംശയം ഇല്ലാ. നാരദഃ

ഏഷാമെതാഃ ക്രിയാലൊകെ പ്രവൎത്തന്തെ സ്വരിക്ഥിഷു,

വിഭക്താനാസഗശ്ചൈഷ്യഃ ലെഖ്യംപത്ര്യന്തരെണതാൻ।

മെൽചൊല്ലിയക്രിയകൾ ഒക്കെയും ദായാദന്മാരതമ്മിൽ വെവ്വെറെവരുത്തിന
ടന്നുവരുന്നുവെങ്കിൽ ആക്രിയകൾ തന്നെ തമ്മിൽ വിഭാഗം ചെയ്തിട്ടുള്ള
വരവുന്ന ബൊധത്തിനെ ജനിപ്പിക്കയും ചെയ്യും ഇതിവിഭാഗനിർണ്ണയഃ।

ബൃഹസ്പതിഃ। യെനാഗ്ശായ്യദ ശൊഭക്താനൃതന്നവിചാരയെൽ।

സ്വെഛാകൃതവിഭാഗൊയഃ പുനരെവവിസംവദെൽ।

സാരജ്ഞാശെഷകെസ്ഥാപ്യഃശാസനീയൊനുബന്ധകൃൽ।

എഷ്ടാപതുംകൂടി സ്വമതപ്രകാരം വസ്തുവക വിധിച്ച പകുത്തെടുത്തതിന
ഭവിച്ചവരുമ്പൊൾ അതിൽ ഒരുത്തൻ ഇതെങ്ങും ഇത്ര അംശം നഷ്ടമായെന്നു വി
സംവാദം ചെയ്തുവന്നുവെങ്കിൽ ആയവന്റെ അവന്റെ അംശത്തിൽ തന്നെ
നിൎത്തിയുംവെച്ച വിസംവാദത്തിന വന്നവന പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെ
ണം। ഇതി ദായവിഭാഗപദം സമാപ്തം। [illegible]

നാരദഃ। അക്ഷവദ്ധ്രശലാകാദ്യൈർദ്ദെവനം ജിഹ്മകാരിതം।

പണക്രീഡാവയൊഭിശ്ചപദംദ്യൂതസമാഹ്വയം।

അക്ഷങ്ങൾ കൊണ്ടും ചർമ്മങ്ങൾ കൊണ്ടും ചതുരശ്രമായിട്ടുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന
പട്ടുകൾ കൊണ്ടു ദന്തങ്ങൾ കൊണ്ടും ചതുരശ്രമായിട്ടുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നതു കൊ
ണ്ടും തമ്മിൽ പന്തയം വെച്ച ചൊക്കട്ടാൻ ചതുരംഗം മുതലായത കളിക്കുന്നതും
ഇപ്രകാരം പക്ഷികൾ കൊണ്ടും ആടുകൾ കൊണ്ടും തമ്മിൽ മുട്ടിക്കളിക്കു
ന്നതും ദ്യൂതസമാഹ്വയമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു। ഇതാഎത്രയും വക്രഗതിയെ
ജനിപ്പിക്കുന്നത എന്ന അറിഞ്ഞു കൊള്ളെണം। [illegible]

ബൃഹസ്പതിഃ। അജൈന്ദ്രം വർത്ത്യന്തെ പക്ഷിമെഷമൃഗാദയഃ।

പ്രഹാരം തെ തു താം പ്രാണദ്യൂതം പദന്തു സമാഹ്വയം।

പക്ഷികൾ ആടുകൾ മുതലായിരിക്കുന്ന പ്രാണനുള്ളവരെയും മുട്ടിക്കളിക്കുന്നത
സമാഹ്വയമെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു। ഇതല്ലാതെ പ്രാണനില്ലാതെ ഇരിക്കു
ന്ന മരംകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയ അക്ഷങ്ങൾ മുതലായതുകൊണ്ടു കളിക്കുന്ന ച
തുരംഗം മതൃ ദ്യൂതമെന്നതാകുന്നു। [illegible]

ദ്യൂതം സമാഹ്വയം ചൈവ രാജാ രാഷ്ട്രാന്നിവാരയെൽ।
രാജ്യാന്തകരണാവെതൌ ദ്വൌ ദൊഷൌ പൃഥിവീക്ഷിതാം॥

മെൽ എഴുതിയ ദ്യൂതവും സമാഹ്വയവും രാജ്യത്തിന്റെ ഹാനികരണമായിട്ടുള്ളത ആകുന്നതുകൊണ്ട മെൽ എഴുതിയവറ്റിനെയും രാജ്യത്തിൽ നടപ്പിക്കരുതാത്തവ ആയിട്ട വന്നു എങ്കിൽ ആയതിനെ നിറുത്തണം. ഇവ രണ്ടും രാജാക്കന്മാൎക്ക ക്ഷയവും ദൊഷകരമായിട്ടുള്ളത ആകുന്നു। ൨൨൧॥

ദ്യൂതം സമാഹ്വയം ചൈവ യഃ കുൎയ്യാൽ കാരയെത വാ।
താൻ സൎവ്വാൻ ഘാതയെദ്രാജാ ശൂദ്രാംശ്ച ദ്വിജലിംഗിനഃ॥

ദ്യൂതത്തെയും സമാഹ്വയത്തെയും യാതൊരുത്തൻ ചെയ്കയെങ്കിലും ചെയ്യാൻ ആയവരെയും പക്ഷെ ഇടത്തും ചെന്ന ഭക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ട പൂണുനൂലും ഇട്ട ബ്രാഹ്മണവെഷം ധരിച്ച നടക്കുന്ന ശൂദ്രരെയും രാജാവ ഹിംസിക്കെണം। ൨൨൪॥

കാത്യായനഃ। പണ്ഡിതൈ ചെൽ പ്രകാശന്തം ധാരാവന്ദിതകാരണം।
അനന്തമൊഹാത്ത്യമായ്യാണാം കാരയെത്തൽ കരപ്രദം॥

ദ്യൂതമാരായിട്ടുള്ളവൎക്ക മൊഹം ജനിക്കാതെ പ്രകാശമായിട്ട തടയിന്നും നിശ്ചയിച്ച രാജാവിന്നും അതിൽ വരുന്ന ദ്രവ്യത്തിൽ ഇത്ര കൊടുക്കാമെന്ന തിട്ടം വരുത്തി ദ്യൂതസാഹസം ചെയ്യു എങ്കിൽ ആയത രാജാംശമായിട്ട തിട്ടപ്പെടുത്തി നടത്തിക്കയും വെണം. ൨൨൫॥

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ഗ്ലഹെ ശതികവൃദ്ധെസ്തു സഭികഃ പഞ്ചകം ശതം।
ഗൃഹ്ണീയാദ്ധൂൎത്തകിതവാദിതരാദ്ദശകം ശതം॥

ദ്യൂതസമാഹ്വയത്തിൽ ജയം വന്നവൻ ജയപ്പെട്ടവൻ ഇത്ര ദ്രവ്യം കൊടുക്കെണമെന്നും ആയതിന്ന തടസ്ഥനായിട്ടുള്ള ഇന്ന സഭ്യൻ തലയായിട്ടുള്ളവനെന്നും പന്തയം വെച്ച പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തുകളിച്ചുവരുമ്പൊൾ ആദ്യപണത്തിന്മെൽ ജയിച്ചവന കിട്ടിയാൽ അഞ്ചു നൂറ്റിന്ന അഞ്ചുപണവും നൂറ്റിന്ന കുറഞ്ഞെങ്കിൽ നൂറ്റിന്ന പത്തുപണം വീതവും ദ്രവ്യം ഒടുക്കുന്ന കളിപ്പിക്കുന്ന സഭ്യൻ ജയിച്ചവൻ കൊടുക്കെണം। ഇ പ്രകാരം കളിപ്പിക്കുന്നതിന്ന വെണ്ടുന്ന ഉപകരണങ്ങളും സദസ്സും ഉണ്ടാക്കിവെച്ചതിൽ ശീലമുള്ളവനെ സഭ്യനായിട്ട

ന്ത്രക്കണമെന്നതാത്ഥ്യം. । ഫമഫ൨൩൨

കാത്ത്യായനഃ। ജേതുർദ്ദാപ്യാൽ സ്വകന്ദദ്യം ജിതാദ്ഗ്രാഹ്യം ത്രിപക്ഷകം।

സഭ്യോപാസഭികൈനൈവ ക്ത തദ്വാഞ്ഞനസംശയഃ।

മേൽ എഴുതിയ സഭ്യൻ അപജയപ്പെട്ടവനെക്കൊണ്ടു ജയിച്ചവനു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുള്ള ദ്രവ്യത്തിനെ കൊടുപ്പിച്ച ദ്രവ്യത്തിൽനിന്ന തനിക്കുവരുവാനുള്ളതും ഉടനെ തന്നെ എങ്കിലും നാലു ദിവസത്തിലകമെങ്കിലും വാങ്ങിക്കൊള്ളണം। ഫമഫ൨൩൨

സഭികഃ കാരയെദ്ദ്യൂതം ദെയന്ദദ്യാച്ച തദ്ധനം।

[illegible] വൈതൃപതിദാഗെതുവ്വദ്ധിർ ഢെദ്യൂതമണ്ഡലെ।

ജിതംസസഭികസ്ഥാനെ ദാപയെദന്യഥാനതു।

മെലെഴുതിയ സഭ്യൻ കൂടിയിരുന്ന ദ്യൂതത്തിന്നു തൎക്കം വരാതെ ചെയ്യിക്കേണം. അതിൽ അപജയം വന്നവനോട മുമ്പിൽ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുള്ള ദ്രവ്യത്തിനെ വാങ്ങി ജയിച്ചവനു കൊടുക്കേണം। [illegible]രാജാവിനവറഞ്ഞിരുന്നതിൽ അപജയം വന്നാൽ ജയിച്ചവനു കൊടുപ്പാനുള്ള ദ്രവ്യം കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ സഭ്യനാകിലും കൊടുപ്പാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ രാജാവ കൊടുപ്പിക്കേണം. രഹസ്യമായിട്ടു ചെയ്തുവരുന്ന ദ്യൂതത്തിൽ കൊടുപ്പിപ്പാൻ വിധിയില്ല। ഫമഫ൨൩൨

ദ്രഷ്ടാരൊ വ്യവഹാരാണാം സാക്ഷിണശ്ച തഎവഹി।

രാജ്ഞാസചിഹ്നം നിൎവ്വാസ്യാഃ കൂടാക്ഷൊപധിദെവിനഃ।

ദ്യൂതവ്യവഹാരത്തിൽ മദ്ധ്യസ്ഥനായിരുന്ന നോക്കിവരുന്ന സഭ്യന്മാര തന്നെ അതിൽ ഒരു തൎക്കം വന്നാൽ സാക്ഷികളായിട്ടു ഭവിക്കും. പ്രാജ്ഞന്മാരായിട്ടുള്ള അക്ഷങ്ങൾകൊണ്ടു വഴിമദ്ധ്യത്തിൽ കൃത്രിമമായിട്ടു കളിച്ചു വരുന്നവരുടെ കണ്ണത്തിൽ കളിക്കുന്ന അക്ഷങ്ങളെ നൂലിൽ കോൎത്തു ധരിപ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി രാജ്യത്തിന്റെ വെളിയിൽ കളയേണം. പ്രാണികൾകൊണ്ടു സമാഹ്വയത്തിലും മെലെഴുതിയ പ്രകാരമെ വിധി। ഇതു ദ്യൂതസമാഹ്വയപദം സമാപ്തം। ഫമഫ൨൩൨

[illegible]

പ്രകീൎണ്ണകെ പുനൎജ്ഞെയാ വ്യവഹാരാ നൃപാശ്രയാഃ।
രാജ്ഞാമാജ്ഞാ പ്രതീഘാതസ്തൽകൎമ്മകരണന്തഥാ।
പുരപ്രാസാദസംഭെദഃ പ്രകൃതീനാന്തഥൈവ ച।
പാഷണ്ഡിനൈഗമശ്രെണീഗണധൎമ്മവിപൎയ്യയാഃ।
പിതാപുത്രവിവാദശ്ച പ്രായശ്ചിത്തവ്യതിക്രമഃ।
പ്രതിഗ്രഹവിലൊപശ്ച കൊപ ആശ്രമിണാമപി।
വൎണ്ണസംകരദൊഷശ്ച തദ്വൃത്തിനിയമസ്തഥാ।
ന ദൃഷ്ടം യച്ച പൂൎവ്വെഷു സൎവ്വന്തൽസ്യാൽ പ്രകീൎണ്ണകം।

ഒരാപദത്തിലുമുൾപ്പെടാതാകകൊണ്ടെ പിന്നെ അറിഞ്ഞുകൊള്ളെണം അവയെതെന്നാൽ രാജപുത്രൻറെ ആജ്ഞാലംഘനം ചെയ്യുന്നതും രാജാവിനു സമമായിട്ട സിംഹാസനം മുതലായതിൽ കെറിയിരിക്കുന്നതും രാജശാസനമായിട്ടല്ലെ ഗ്രാമമുതൽ ഉണ്ടാക്കുന്നതും പുരപ്രാസാദങ്ങളെ ഇടിക്കുന്നതും സെനാംഗങ്ങളായിട്ടുള്ള പ്രകൃതികളെ നശിപ്പിക്കുന്നതും മതഭെദം വരുത്തി നടക്കുന്നതും വൎണ്ണസംകരഹെതുവായിട്ടുള്ള വ്യഭിചാരം മുതലായ ദൊഷങ്ങളും ഇപ്രകാരമുള്ള മറ്റുള്ള ദാനം മുതലായ പദങ്ങളിൽ ചൊല്ലാതെ ഇരിക്കുന്നതൊക്കെയും പ്രകീൎണ്ണമെന്ന ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ഈ വ്യവഹാരങ്ങൾ ഒക്കെയും രാജാവ് [illegible] വിചാരിക്കെണം।

കാത്യായനഃ। രാജ്യധൎമ്മാശ്ച ദണ്ഡാശ്ച സന്ദിഗ്ദ്ധാനാം വിശെഷണം।
പ്രാഗുക്താശ്ശെഷിതാശ്ചൈവ പക്ഷൈൎവ്വിവിധൈഃ പ്രകീൎണ്ണകെ।

രാജാവ രാജ്യത്തിൽ നടത്തിവരെണ്ടുന്ന ധൎമ്മങ്ങളെയും ഇതിനു മുമ്പിലുള്ള പദങ്ങളിൽ സന്ദിഗ്ദ്ധമായിട്ടുള്ളതിന്റെ ശെഷത്തെയും അതിൽ ചൊല്ലാതെ വിട്ടുപൊയതും ഈ പ്രകീൎണ്ണപദത്തിൽ ചൊല്ലുന്നു।

നാരദഃ। രാജാജ്ഞാവിധിതത്സ്ഥാനാശ്രമാൻ പരിപാലയെൽ।
ഉപേതാനെൽ സ്വവിധിനൈവൈതൈഃ പ്രാകാം തഥാ।

രാജാവ ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയർ മുതലായവരുടെ വൎണ്ണാശ്രമധൎമ്മങ്ങളെ വിധിപ്രകാ

ത്മായിട്ട ശാസ്ത്രത്തിൽ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന സാമദാനഭെദമെന്ന ചൊല്ലപ്പെ
ട്ട നാലുപായങ്ങളെക്കൊണ്ടെ പരിപാലിച്ചവരെണം. —ആമഹൂസ്സ

രാജ്ഞാകൂലമിദം രാജ്യം ബ്രഹ്മക്ഷത്രപരൊഗമം,

സ്ഥിരെരാജ്ഞിധര്മ്മെഷു ദുരാചാരം ന കുര്വ്വതെ,

അങ്ങകൂലമായിട്ടുളള രാജ്യം ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയരുടെ ധര്മ്മംകൊണ്ട വര്ദ്ധിച്ച
വരുന്നതാകകൊണ്ടെ രാജാവ തന്റെ ധര്മ്മത്തിൽ തന്നെ ഇരുന്നവെങ്കിൽ ആരും
തന്നെ ദുരാചാരം ചെയ്കയില്ല. —ആമഹൂസ്സ

പിതാമഹ: പഞ്ചരൂപാണി രാജാനൊധാരയന്തിമഹൌജസ:,

അഗ്നെരിന്ദ്രസ്യ സൊമസ്യ യമസ്യ ധനദസ്യ ച,

വലുതായിട്ടുളള പ്രതാപത്തൊടുകൂടിയിരിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാര അഗ്നിയുടെ
സ്വരൂപത്തെയും ഇന്ദ്രന്റെ സ്വരൂപത്തെയും ചന്ദ്രന്റെ സ്വരൂപത്തെയും
യമന്റെ സ്വരൂപത്തെയും കുബെരന്റെ സ്വരൂപത്തെയും ഇപ്രകാരം അഞ്ചു
രൂപത്തെ ധരിക്കും. —ആമഹൂസ്സ

അകാരണാന്നിമിത്താദ്വാ യദാ ക്രൊധവശംഗത:,

പ്രജാ ദഹന്തി ഭൂപാലസ്തദാഗ്നിരഭിധീയതെ,

അകാരണത്തിലെങ്കിലും ഒരു കാരണമുണ്ടായിരിക്കുമ്പൊഴെങ്കിലും ക്രൊ
ധത്തെ പ്രാപിക്കുമെന്നാൽ അപ്പൊൾ അഗ്നിസ്വരൂപനെന്ന ചൊല്ലപ്പെടും. —ആമഹൂസ്സ

യദാ തെജസ്സമാലംബ്യ വിജിഗീഷുരുദായുധ:,

അഭിയാതി പരാന്രാജാ തദെന്ദ്രസ്സമുദാഹൃത:,

രാജാവ പരാക്രമത്തെ അവലംബിച്ച ആയുധപാണിയായിരുന്നും കൊണ്ടെ
ശത്രുക്കളെ ജയിപ്പാൻ പൊകുമ്പൊൾ ഇന്ദ്രസ്വരൂപനെന്ന ചൊല്ലപ്പെടും, —ആമഹൂസ്സ

വിഗതക്രൊധസന്താപൊ ഹൃഷ്ടപുഷ്ടൊ യദാ നൃപ:,

പ്രജാനാം ദര്ശനം യാതി സൊമ ഇത്യുച്യതെ സദാ,

രാജാവ ക്രൊധതാപങ്ങളെ വിട്ട സന്തുഷ്ടനായും പുഷ്ടിയൊടുകൂടിയവനാ

യം ഇരുന്നുംകൊണ്ടു പ്രജകൾ ഹൃഷ്ടി വിഷയനാകുമ്പൊൾ ചന്ദ്രസ്വരൂപനെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. [illegible]സ്മൃതി।

യസ്തദാസനഗതഃ ശ്രീമാൻ ദണ്ഡസ്ഥദണ്ഡയദാരുണഃ।

സമസ്തലോകേഷു ഭൂതേഷു തദാ വൈവസ്വതോ യമഃ।

ശ്രീമാനായിട്ടുള്ള രാജാവു ന്യായസഭയിൽ വന്ന ധർമ്മാസനത്തിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ടു സർവ്വപ്രാണികളിടത്തിലും സമബുദ്ധിയായിട്ടു വിചാരിച്ചു ദുഷ്ടന്മാരുടെ ദണ്ഡത്തെ ധരിക്കുമ്പൊൾ യമസ്വരൂപനെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. [illegible]സ്മൃതി।

യദാ ഗുരുദ്വിജപ്രാജ്ഞാ ജ്ഞാത്യാദ്യർത്ഥവനീപതിഃ।

അനുഗൃഹ്ണീതി ദാനേന തദാസൌ ധനദഃ സ്മൃതഃ।

രാജാവ അന്തണജനങ്ങളെയും ഗുരുജനങ്ങളെയും വിദ്വാന്മാരെയും ജ്ഞാതി മുതലായ ജനങ്ങളെയും ദാനസമ്മാനംകൊണ്ടു സല്ക്കരിക്കുമ്പൊൾ കുബെരസ്വരൂപനെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. [illegible]

തസ്മാന്നാവജാനീയാന്നാതിക്രാമേദ്വിശേഷതഃ।

ആജ്ഞാ യാ ഭൂപതേസ്തസ്യ ദോഷസ്തദതിക്രമെൽ।

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരമുള്ള അഷ്ടരൂപങ്ങളെയും രാജാവു ധരിക്കുന്നതാകകൊണ്ടു രാജാവിനെ മറ്റൊരുത്തൻ അവമാനിക്കയും അരുത. രാജാജ്ഞയിൽ തന്നെ ഇരിക്കെണം. ആജ്ഞാലംഘനം ചെയ്താൽ ദോഷം വരും. [illegible]

യമഃ। യൽകിഞ്ചിൽ കുരുതെ രാജാ ശുഭം വാ യദി വാശുഭം।

ഭൃത്യാനുവർത്തിനസ്തത്ര [illegible] യഥാ।

രാജാ ശുഭമായിട്ടെങ്കിലും അശുഭമായിട്ടെങ്കിലും ഒന്നു ചെയ്താൽ ആ ഭൃത്യന്മാർ [illegible] ചെയ്യുന്ന [illegible] പുരുഷനെ അനുസരിക്കുന്നതുപൊലെ അനുസരിക്കെണം. [illegible]

ഗൌതമഃ। [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

വസിഷ്ഠഃ। [illegible]

[illegible]

രാജാവ ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയര മുതലായ നാലു ജാതികളും ജാത്യാശ്രമധൎമ്മങ്ങളെ
യും ന്യായമായിട്ട രക്ഷിച്ചുവരെണം. ജനങ്ങൾ മെലെപ്പറഞ്ഞ ധൎമ്മങ്ങളിൽ നിന്ന
ചലിച്ചുവെങ്കിൽ അയവരെ അവരവരുടെ ധൎമ്മങ്ങളിൽ ആക്കെണം. ഇപ്ര
കാരം ചെയ്താൽ രാജാവ അവരുടെ പുണ്യാംശത്തിൽ അംശഭാക്കായിട്ട ഭവിക്കും.
ക്ഷത്രിയര മുതലായ മൂന്നുവൎണ്ണങ്ങളെയും ബ്രാഹ്മണന്റെ ചൊല്ലിൽ നിൽക്കെ
ണം. ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയര മുതലായവൎക്ക ധൎമ്മങ്ങളെ ചൊല്ലെണം. രാജാവ
ശാസിക്കെണം. [illegible]

മനുഃ। ഗുരുരാത്മവതാം ശാസ്താ ശാസ്താ രാജാ ദുരാത്മനാം।
ഇഹ പ്രഛന്നപാപാനാം ശാസ്താ വൈവസ്വതോ യമഃ। [illegible]

ഹാരീതഃ। ഗുരുഭിര്യെ ന ശാസ്യന്തെ രാജ്ഞാ വാ ക്രിൽബിഷിണഃ।
തെന നാമധെയ ദണ്ഡെന ശാസ്തൃയാന്ത്യമാം ഗതിം।

വെദശാസ്ത്രങ്ങൾ അഭ്യസിച്ച നല്ല ജ്ഞാനികളായിരിക്കുന്നവരെ ശാസിക്കുന്നത
ഓരൊ ദൊഷം ചെയ്തുവെങ്കിൽ അയവരെ ശിക്ഷിക്കുന്നത അവരുടെ ഗുരു.
ദുൎജ്ജനം ദുരാത്മാക്കളായിരിക്കുന്നവരെ ശാസിക്കുന്നത രാജാവ. ഇവരെല്ലാ
വരെയും അറിയാതെ മറച്ച പാപങ്ങളെ ചെയ്താൽ അയവരെ യമൻ ദണ്ഡി
ക്കും. [illegible]

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। ജ്ഞാത്വാപരാധം ദെശഞ്ച കാലം ബലമഥാപി വാ।
വയഃ കൎമ്മ ച വിത്തഞ്ച ദണ്ഡം ദണ്ഡ്യെഷു പാതയെൽ।

ഒരു കുറ്റം ചെയ്തവനെ ദണ്ഡിക്കുമ്പൊൾ അവൻ ചെയ്ത കുറ്റത്തെയും ദെശ
ത്തെയും കാലത്തെയും അവന്റെ വയസ്സിനെയും ദ്രവ്യത്തെയും വിചാരി
ച്ചറിഞ്ഞ അവനവന്നു തക്കവണ്ണം ദണ്ഡിക്കെണം. [illegible]

മനുഃ। പിതാചാൎയ്യഃ സുഹൃന്മാതാ ഭാൎയ്യാ പുത്രഃ പുരൊഹിതഃ।
നാദണ്ഡ്യൊ നാമ രാജ്ഞൊസ്തി യഃ സ്വധൎമ്മെ ന തിഷ്ഠതി।

പിതാവെങ്കിലും ഗുരുവെങ്കിലും ഇഷ്ടജനമെങ്കിലും മാതാവ ഭാൎയ്യ പുത്രൻ പുരൊ
ഹിതൻ ഇവരാരെങ്കിലും അവരുടെ ധൎമ്മത്തിൽ ഇരിക്കാതെ ചലിച്ചു നട
ന്നുവെങ്കിൽ അയവരെ രാജാവിന്നു ദണ്ഡിക്കുകയും ആം. അദണ്ഡ്യനായി
ട്ടൊരുത്തൻ തന്നെ ഇല്ല. [illegible]

ശംഖഃ। അദണ്ഡ്യൌ മാതാപിതരൌ സ്നാതകാലപുരോഹിതൌ
പരിവ്രാജകവാനപ്രസ്ഥൌ ജന്മകർമ്മശ്രുതശീല
ചാരവന്തശ്ച തേ ച ധർമ്മവൃദ്ധികരാ രാജ്ഞഃ
ബാലവൃദ്ധാതപസ്വിസ്ത്രീഭിഃ ക്രോധനീയശ്ചൽ,

മാതാപിതാക്കന്മാരെയും വ്രതംഅനുഷ്ഠിച്ചു വരുന്നവരെയും പുരോഹിതൻ വാനപ്രസ്ഥൻ സന്ന്യാസി ഇവരെയും. രാജാവ ക്രോധം കൊണ്ടു ദണ്ഡിപ്പിക്കരുത. ഇവരൊക്കെയും രാജാവിന ധർമ്മവൃദ്ധി ഉണ്ടാക്കുന്നവര ഇപ്രകാരം ബാലാൾ വൃദ്ധാൾ തപസ്വികൾ ഇവരൊടും ക്രോധം കൊണ്ടു ദണ്ഡിപ്പിക്കരുത. ഇവരൊക്കെയും രാജാവിന്ധർമ്മവൃദ്ധി ഉണ്ടാക്കുന്നവര. ഇപ്രകാരം ബാലാൾ വൃദ്ധാൾ തപസ്വികൾ ഇവരൊടും ക്രോധം ചെയ്യരുത. [illegible]ഹൃദയം।

ബൃഹസ്പതിഃ। ഗുരൂൻ പുരോഹിതാംശ്ചൈവ വാഗ്ദണ്ഡേനൈവ ദണ്ഡയേൽ,
വിവാദിനോ നരാംശ്ചാന്യാൻ ദോഷിണോ ഹ്യർത്ഥദണ്ഡയേൽ।
മഹാപാതകയുക്താംശ്ച വധദണ്ഡേന ദണ്ഡയേൽ,

ഗുരുക്കന്മാരെയും പുരോഹിതന്മാരെയും വാഗ്ദണ്ഡത്താൽ തന്നെ ദണ്ഡിപ്പിക്കേണം. വ്യവഹാരത്തിൽ ദോഷികളായിട്ടിരിക്കുന്ന ജനങ്ങളെ വാഗ്ദണ്ഡത്താലും അർത്ഥദണ്ഡത്താലും ദണ്ഡിപ്പിക്കേണം. സ്വർണ്ണസ്തേയം മുതലായ മഹാപാതകങ്ങൾ ചെയ്തവരെ അവനവന്റെപൊലെ വധദണ്ഡത്താൽ ദണ്ഡിപ്പിക്കേണം।

ബൃഹസ്പതിഃ। വാഗ്ദണ്ഡനം വധം ചൈഷ ചതുർത്ഥഃ കല്പിതോ ദമഃ। [illegible]ഹൃദയം।

മനുഃ। വാഗ്ദണ്ഡം പ്രഥമം കുര്യാൽ ധിഗ്ദണ്ഡം തദനന്തരം।

വാഗ്ദണ്ഡത്തെയും രണ്ടാമത ധിഗ്ദണ്ഡത്തെയും മൂന്നാമത അർത്ഥദണ്ഡത്തെയും നാലാമത വധദണ്ഡത്തെയും പ്രയോഗിക്കേണം। [illegible]ഹൃദയം।

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। വാഗ്ദണ്ഡസ്ത്വഥ ധിഗ്ദണ്ഡോ ധനദണ്ഡോ വധസ്തഥാ।
യോജ്യാ വ്യസ്താഃ സമസ്താ വാ അപരാധവശാദിമേ।

മേലെഴുതിയ നാലു ജനങ്ങളെയും അവനവൻ ചെയ്തിരിക്കുന്ന കുറ്റത്തിനു തക്കവണ്ണം നാലു ദണ്ഡത്തെ എങ്കിലും പ്രയോഗിക്കേണം। [illegible]ഹൃദയം

മനുഃ। ദശ സ്ഥാനാനി ദണ്ഡസ്യ മനുഃ സ്വായംഭുവോ ബ്രവീൽ,
ത്രിഷു വർണ്ണേഷു യാനി സ്യുരക്ഷതോ ബ്രാഹ്മണോ വ്രജേൽ। [illegible]ഹൃദയം।

298

ഉപസ്ഥമുദരംജിഹ്വാഹസ്തൌ പാദൌ ച പഞ്ചമം।
ചക്ഷുൎന്നാസാ ച കൎണ്ണൌ ച ധനന്ദേഹസ്തഥൈവ ച।
ലലാടം കൊ ബ്രാഹ്മണസ്യ നാദ്യൊ ദണ്ഡ്യൊ ദ്വിധിയതെ।

ദണ്ഡിപ്പിക്കുന്നതിന സ്ഥാനങ്ങൾ പത്ത. ആ ദണ്ഡങ്ങളെ ക്ഷത്രിയമുതലായവരിട ത്തിൽ പ്രയൊഗിക്കെണം. ബ്രാഹ്മണനെ ദണ്ഡിപ്പിക്കാതെ തള്ളിക്കളയെണം. ആ സ്ഥാനങ്ങൾ പത്തും എന്തെന്നാൽ. ഉപസ്ഥം. ഉദരം. ഹസ്തങ്ങൾ. പാദങ്ങൾ നെത്രങ്ങൾ നാസിക. കൎണ്ണങ്ങൾ ധനന്ദേഹം ഇപ്രകാരം ബ്രാഹ്മണനെ നെററിയിൽ അടയാളം വെച്ച തള്ളിക്കളയെണം. അംഗഛെദം മുതലായത ചെയ്യരുത. —[illegible]

യമഃ। ജഗത്സൎവ്വമിദം ഹന്യാൽ ബ്രാഹ്മണസ്യ നതത്സമം।
തസ്മാദസ്യ വധം രാജാ മനസാപി ന ചിന്തയെൽ। —[illegible]

ഹാരീതഃ। നത്വംഗഛെദം വിപ്രസ്യ പ്രവദന്തി മനീഷിണഃ।
തപസാ ചെജ്യയാ ചൈവ ബ്രാഹ്മണഃ പൂജ്യതെ സദാ। —[illegible]
ന ബ്രാഹ്മണവധാൽ ഭൂയാനധൎമ്മൊ വിദ്യതെ ഭുവി। —[illegible]
മഹാപാതകയുക്തൊപി നവിപ്രൊ വധമൎഹതി।
നിൎവ്വാസനാങ്കനം കുൎയ്യാൽ മൌണ്ഡ്യം ത്വസ്യ നരാധിപഃ।

ബ്രാഹ്മണന ഒരു കൊപമുണ്ടായാൽ അവരുടെ മഹാത്മ്യം കൊണ്ട ലൊകത്തിനെ നശെഷവും ഹനിപ്പിക്കും. എന്നതുകൊണ്ട ബ്രാഹ്മണന്റെ വധത്തെ എങ്കിലും അംഗഛെദത്തെ എങ്കിലും മനസ്സിൽ പൊലും ചിന്തിക്കരുത. ബ്രാഹ്മണരെ തപസ്സുകൊണ്ടും. യജ്ഞയാഗക്രിയ കൊണ്ടും എല്ലാവൎക്കും പൂജ്യനായിട്ടുള്ളവൻ മഹാപാതകമുതലായിട്ടുള്ള ദൊഷങ്ങളെ ചെയ്തവൻ എങ്കിലും ബ്രാഹ്മണനെ വധിക്കരുത. നെററിമുതലായതിൽ അടയാളം മുണ്ഡനം വെച്ച തലമുണ്ഡനം ചെയ്യിച്ച രാജ്യത്തിന പുറത്താക്കളയെണം. ഇതുതന്നെ ബ്രാഹ്മണനവധ ദണ്ഡത്തിന സമമായിട്ടുള്ള ദണ്ഡം. —[illegible]

ബ്രാഹ്മണാച്ചൌരാപരാധെ തസ്കരൊ ഉത്തമൊ കഃ।
എതെ സൎവ്വെ പൃഥക്ജ്ഞെയാ മഹാപാതകിനൊ നരാഃ। —[illegible]
ചതുൎണ്ണാമപി സൎവ്വെഷാം പ്രായശ്ചിത്തമകുൎവ്വതാം।

൨൩൬।

ശരീരം ധനസംയുക്തം ദണ്ഡം ധൎമ്മ്യം പ്രകല്പയെൽ।

ബ്രഹ്മഹത്തി സുരാപാനം സ്വൎണ്ണസ്തെയം ഗുരുതല്പഗമനം ഈ പ്രകാരം ചെയ്യുന്നവർ നാലുപെരും മഹാപാതകികൾ എന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു। അവരവര ചെയ്ത ദൊഷത്തിന തക്കവണ്ണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യാതെ ഇരുന്നു വരുന്നു എങ്കിൽ ആയവൎക്ക ശരീരദണ്ഡം അൎത്ഥദണ്ഡം മുതലായവ ധൎമ്മശാസ്ത്രപ്രകാരം കല്പിക്കെണം। ശ്ലൊ൨൩൭।

ഗുരുതല്പെ ഭഗഃ കാൎയ്യഃ സുരാപാനെ സുരാധ്വജഃ।
സ്തെയെ ച ശ്വപദം കാൎയ്യം ബ്രഹ്മഹണ്യശിരാഃ പുമാൻ।

ഗുരുതല്പഗമനം ചെയ്തവന്ന ഭഗമുദ്രയും സുരാപാനം ചെയ്തവന്ന ധ്വജമുദ്രയും സ്വൎണ്ണസ്തെയം ചെയ്തവന്ന ശ്വാനകമുദ്രയും ബ്രഹ്മഹത്തി ചെയ്തവന്ന ശിരസ്സു കൂടാതെ ഉടൽ മാത്രം ഉള്ള കബന്ധമുദ്രയും ഇപ്രകാരം അതാത ദൊഷത്തിന തക്കവണ്ണം അടയാളം വെക്കെണം। ശ്ലൊ൨൩൮।

അസംഭൊജ്യാ ഹ്യസംയാജ്യാ അസംപാഠ്യാവിവാഹിനഃ।
ചരെയുഃ പൃഥിവീം ദീനാഃ സൎവ്വധൎമ്മബഹിഷ്കൃതാഃ।
ജ്ഞാതിസംബന്ധിഭിസ്ത്വെതെ ത്യക്തവ്യാഃ കൃതലക്ഷണാഃ।
നിൎദ്ദയാ നിൎന്നമസ്കാരാ തന്മനൊരനുശാസനം।

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരമുള്ള ദൊഷം ചെയ്ത അടയാളമുദ്രയും വെക്കപ്പെട്ടവൻ ഒരുവരൊടും കൂടിയിരുന്ന ഭക്ഷിക്കാനും സംസാരിക്കാനും വിവാഹം മുതലായ ക്രിയകൾ ചെയ്യാമെന്നും അവർ ഇങ്ങിനത്തവനാക കൊണ്ടു സൎവ്വധൎമ്മങ്ങളിൽ നിന്ന ബഹിഷ്കൃതന്മാരാക്കി ജ്ഞാതിബന്ധുജനങ്ങൾ അവരെ നിന്ദിക്കയും വെണം। ശ്ലൊ൨൩൯൰

പ്രായശ്ചിത്തന്തു കുൎവ്വാണാം സൎവ്വെ വൎണ്ണാ യഥൊദിതം।
നാങ്ക്യാ രാജ്ഞാ ലലാടെ സ്യുൎദ്ദാപ്യാസ്തൂത്തമസാഹസം।

മെൽ എഴുതിയ പ്രകാരം ദൊഷം ചെയ്തവരും പശ്ചാത്താപം കൊണ്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തു കൊണ്ടുവെങ്കിൽ പിന്നെ അതിൽ രാജാവ മെലെഴുതിയ അടയാളമുദ്ര ധരിപ്പിക്കരുത। അവനെ കൊണ്ടു ഉത്തമസാഹസമ്മു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെണം। ശ്ലൊ൨൪൧।

ആഗസ്സു ബ്രാഹ്മണസ്യൈവ കാൎയ്യൊ മദ്ധ്യമസാഹസം।

ദ്വിജാദ്യാ വാദിവൃദ്ധ്യാൽ സ്യാൽ ശൂദ്രസ്യ പരിഷൽകൃതഃ। [illegible]
ഉത്തരൊത്തരവൃന്ദസ്യ പാപാത്യന്തികാമതഃ।
സർവ്വസ്വഹാരമത്യന്തികാമതസ്തു പ്രവാസനം।

സ്വർണ്ണസ്തേയം മുതലായ പാതകദൊഷങ്ങളെ ബ്രാഹ്മണൻ ചെയ്തുവെങ്കിൽ
ആ ബ്രാഹ്മണനെ കൊണ്ടു മദ്ധ്യമസാഹസം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കെ
ണം, എങ്കിലും രാജ്യത്തിൽ നിന്ന അവന്റെ ധനവൃന്ദങ്ങളൊടും
കൂടി പുറയിൽ ആക്കുകയും ചെയ്യെണം, ബ്രാഹ്മണൻ ഒഴിച്ചുള്ള ക്ഷ
ത്രിയമുതലായവര മെലെ ചൊല്ലിയ ദൊഷങ്ങളെ ചെയ്തുവെങ്കിൽ ആയ
വരുടെ സർവ്വസ്വവും എടുക്കെണം, അറിഞ്ഞുംകൊണ്ട് എട്ടുന്നാൽ ചെ
യ്താൽ സർവ്വസ്വവും എടുത്ത പുറത്തിൽ തള്ളിക്കളയെണം, [illegible]

ബ്രാഹ്മണസ്യാപരാധെഷു ചതുർഷ്വപി വിധീയതെ।
ശിരസൊമുണ്ഡനം ദണ്ഡഃ തസ്യ നിർവ്വാസനം തഥാ। [illegible]
ഖ്യാപനാർത്ഥം പാപസ്യ ബ്രാഹ്മണം ഗർദ്ദഭെന ച
ലലാടെ ചിഹ്നകരണം കുര്യാദ്രാജാ യഥാവിധി।

സ്വർണ്ണസ്തേയം മുതലായ നാലുവിധത്തിലുള്ള മഹാപാതകങ്ങളെ ചെയ്ത
ബ്രാഹ്മണന്റെ ശിരൊമുണ്ഡനം ചെയ്ത അവൻ ചെയ്ത പാപത്തിനെ
പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതിനായിട്ട ആ ബ്രാഹ്മണനെ കഴുതമെൽകെറ്റി നെറ്റി
യിൽ വിധിപ്രകാരം അടയാളമിട്ടും വെച്ച രാജ്യത്തിന പുറത്താക്കെ
ണം, [illegible]

മനുഃ। ഹിതാർത്ഥം സർവ്വഭൂതാനാം ഗൊപ്താരം ധർമ്മമാത്മനഃ।
ബ്രഹ്മതെജൊമയം ദണ്ഡമസൃജൽ പൂർവ്വമീശ്വരഃ। [illegible]
ദണ്ഡഃ ശാസ്തി പ്രജാഃ സർവ്വാ ദണ്ഡ ഏവാഭിരക്ഷതി।
ദണ്ഡഃ സുപ്തെഷു ജാഗർത്തി ദണ്ഡം ധർമ്മം വിദുർബുധാഃ। [illegible]
യാജ്ഞവൽക്യഃ। യഥാശാസ്ത്രം പ്രയുക്തസ്സൻ സദെവാസുരമാനവം।
ജഗദാനന്ദയെൽ സർവ്വം അന്യഥാ തു പ്രകൊപയെൽ। [illegible]
യദി രാജാ ന സർവ്വെഷാം പക്ഷിനാനാദണ്ഡധാരണം।

ദുഷ്ടരവധൊവിനഷെധ്യതിമൊം പ്രകാരം।

സകലപ്രാണികൾക്കും ഹിതം വരുവാനായിട്ട ധർമ്മത്തെ പരിപാലിക്കുന്ന
താകും ബ്രഹ്മതെജൊമയനായിരിക്കുന്നവനിടത്തിൽ ദണ്ഡം ഭഗ
വദ്രൂപമായിട്ടിരിക്കും. ശാസ്ത്രപ്രകാരം ദണ്ഡങ്ങളെ ഇവിടെന
ക്ക് പ്രയൊഗിക്കപ്പെട്ടുവെങ്കിൽ ആ ദണ്ഡം തന്നെ ദെവാസുരമ
നുഷ്യന്മാരൊടകൂടിയിരിക്കുന്ന ജഗത്തിനെ രക്ഷിക്കെണം. അ
ന്യായമായിട്ട പ്രയൊഗിച്ചാൽ കൊപിക്കയും ചെയ്യും. അവരവരുടെ
മാർഗ്ഗത്തെ ലംഘിച്ചു നടക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയർ മുതലായവരെ
വർക്കും രാജാ ദണ്ഡം ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ ദണ്ഡം പ്രജകൾ ഒക്കെയും നശിക്ക
യും ചെയ്യും. — [illegible]

യാജ്ഞവല്ക്യഃ। യൊ ദണ്ഡ്യാൻ ദണ്ഡയെദ്രാജാ സമ്യഗ്വധ്യാംശ്ച ഘാതയെൽ।
ഇഷ്ടം സ്യാൽ ക്രതുഭിസ്തെന സഹസ്രശതദക്ഷിണൈഃ॥ യാജ്ഞവല്ക്യസ്മൃതി
അദണ്ഡ്യദണ്ഡനം ലൊകെ യശൊഘ്നം കീർത്തിനാശനം।
അസ്വർഗ്ഗ്യഞ്ച പരത്രാപി തസ്മാത്തൽ പരിവർജ്ജയെൽ॥

ദണ്ഡ്യന്മാരായിട്ടുള്ളവരെ ദണ്ഡിപ്പിക്കയും വധിപ്പാനുള്ളവരെ വധി
ക്കയും ചെയ്യുന്ന രാജാവിന ലക്ഷം ദക്ഷിണയൊടുകൂടിയിരിക്കുന്ന യാ
ഗങ്ങൾ കഴിച്ചതിന്റെ ഫലം സിദ്ധിക്കും. ദണ്ഡിപ്പാതെ ഇരിക്കുന്നവ
രെ ദണ്ഡിപ്പിക്കരുത്. — [illegible]

മനുഃ। സമുത്സൃജെദ്രാജമാർഗ്ഗെ യസ്ത്വമെദ്ധ്യമനാപദി।
സ ദ്വൌ കാർഷാപണൌ ദദ്യാദമെദ്ധ്യഞ്ചാശു ശൊധയെൽ। ആശു
ആപദ്ഗതൊƒഥവാ വൃദ്ധാ ഗർഭിണീ ബാല ഏവ വാ।
കാർഷാപണന്നഹന്തി തച്ച ശൊദ്ധ്യമിതി സ്ഥിതിഃ।

യാതൊരുത്തനെങ്കിലും ഒരു ആപത്തില്ലാതെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ രാജ
മാർഗ്ഗത്തിൽ അമെദ്ധ്യമിട്ടാൽ അവനെക്കൊണ്ട കാർഷാപണം പ്രായശ്ചി
ത്തം ചെയ്യിച്ച അമെദ്ധ്യം നീക്കിച്ച ശുദ്ധം വരുത്തിക്കെണം. ആപത്തെ

പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നവനും വൃദ്ധന്മാരും ഗൎഭസ്ഥന്മാരിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളും ബാലന്മാരും രാജമാൎഗ്ഗത്തിൽ അമെദ്ധ്യമിട്ടാൽ ആയവരെക്കൊണ്ടു ശുദ്ധിമാത്രം വരുത്തിക്കൊള്ളെണം. പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കരുത. [illegible]

കാത്യായനഃ। സ്വദത്താന്നൃപഃ സ്വഷ്യാം അപരാധെയദാഭവെൽ।
അപശൈവ ദൈവാത്തൻ ദണ്ഡനന്ത്രകല്പയെൽ।

നഷ്ടപ്പെടുത്തിയൊട്ടും ശീലത്തൊട്ടും കൂടിയിരിക്കുന്ന സാധുജനങ്ങൾ ബുദ്ധിമൊശംകൊണ്ടെങ്കിലും ദൈവവശാൽ എങ്കിലും ഒരു കുറ്റം ചെയ്തുപൊയാൽ ആയവൎക്കു ദണ്ഡം കല്പിക്കരുത। [illegible]

ശരീരശ്ചാൎത്ഥദണ്ഡശ്ച ദണ്ഡശ്ചദ്വിവിധസ്മൃതഃ।
ശാരീരൊദശധഃ പ്രൊക്തൊൎത്ഥദണ്ഡസ്ത്വനെകധാ। [illegible]
ശാരീരസ്ത്വവരൊധാദിൎജ്ജീവിതാന്തകരസ്തഥാ।
കാകിന്യാദിസ്ത്വൎത്ഥദണ്ഡഃ സൎവ്വസ്വഹരണാന്തകഃ।

രണ്ടുവിധം - ശരീരത്തിൽ ദണ്ഡം രണ്ടുവിധം അൎത്ഥദണ്ഡം അനെകവിധം
ശരീരദണ്ഡമെന്നും അൎത്ഥദണ്ഡമെന്നും ^ അനെകവിധം തടവിലാക്കുന്നതു മുതലായതും പ്രാണഹാനിവരുത്തുന്നതും ഇപ്രകാരം ശരീരദണ്ഡം രണ്ടുവിധം അൎത്ഥദണ്ഡം കാകിണിമുതൽ സൎവ്വസ്വഹരണം വരെ അനെകവിധം. [illegible]

കാൎഷാപണം ഭവെദ്ദണ്ഡ്യൊ യത്രാന്യഃ പ്രാകൃതൊജനഃ,
തത്രരാജാഭവെദ്ദണ്ഡ്യഃ സഹസ്രമിതിധാരണാ,

യാതൊരു കാൎയ്യത്തിൽ പ്രാകൃതനായിട്ടുള്ളവൻ ഒരു കാൎഷാപണം ദണ്ഡ്യനാകുന്ന കാൎയ്യം തന്നെ ധനവാനായിട്ടുള്ളവൻ ചെയ്യുവെങ്കിൽ അവനെക്കൊണ്ടു ആയിരം കാൎഷാപണം ദണ്ഡിപ്പിക്കെണം. [illegible]

പരതന്ത്രാന്നൃപൈകെചിൽ ദാസഭാവെന സംസ്ഥിതഃ,
അനാഹിതാഗ്നിദ്വിജാന്നൃപൈഷ്യാന്നതാഡനാ. [illegible]

~~[illegible]~~ ദണ്ഡം

താഡനം ബന്ധനം ചൈവ തഥൈവ ച വിഡംബനം।
ഏഷ ഏവ ദണ്ഡോ ഹി ദാസസ്യ നാന്യോ ദണ്ഡോ വിധീയതേ।

സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലാതെ ഇരിക്കുന്നവര ത്തന്നാരും ദാസവൃത്തിയെടുക്കു
ന്നവരും അന്യായം ചെയ്താൽ കയറു കൊണ്ടു ബന്ധനം താഡനം കൊണ്ടു ദണ്ഡിക്ക
ക്കണം। അർത്ഥദണ്ഡം വിധിക്കരുതു। ഏഷം ഉന്നമ്പ

നാരദഃ। ആയുധാഗ്ന്യുദയീയാനാം ബീജാനാം കൃഷിജീവനാം।
വേശ്യാസ്ത്രീണാമലംകാരാനായുധാനി ച തദ്വിദാം। [illegible]
യത്യവശ്യോപകരണം യേന ജീവന്തി കാരവഃ।
സർവ്വസ്വഹരണേ പ്രാപ്തേ ന രാജാ ഹർത്തുമർഹതി।

സർവ്വസ്വം എടുക്കുമ്പോൾ ആയുധജീവികളുടെ സർവ്വസ്വം എടുത്താൽ
അവരുടെ ആയുധങ്ങളുടെയും കൃഷിജീവികളുടെ സർവ്വസ്വവും എ
ടുക്കുമ്പോൾ വിറാവകകളും വേശ്യാസ്ത്രീകളുടെ സർവ്വസ്വമെ
ടുക്കുമ്പോൾ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ആഭരണങ്ങളെയും ശില്പികളുടെ
സർവ്വസ്വമെടുക്കുമ്പോൾ അവരുടെ ഉപകരണങ്ങളെയും ഇപ്രകാ
രം അവരവർക്കു ജീവിച്ചുവരുന്ന ഉപകരണങ്ങൾ നീക്കി ശേഷമുള്ള
സർവ്വസ്വവും എടുക്കേണം। ഏഷം ഉന്നമ്പ

കാത്യായനഃ। സവർണ്ണശതമേകസ്യുപാധ്യായോ ദണ്ഡമർഹതി।
അംഗച്ഛേദമതസ്തഥാ വിപ്രവാസാൽ പഞ്ചവിംശകം।

പശയോഗ്യനായിട്ടുള്ളവനെക്കൊണ്ടു വർണ്ണത്തിനു വകരാ നൂറു
സുവർണ്ണവും അംഗച്ഛേദം ചെയ്യാനുളവനെക്കൊണ്ടു അമ്പത
സുവർണ്ണവും രാജ്യത്തിനു വെളിയിൽ കളവാനുളവനെക്കൊ
ണ്ടു ഇരുപത്തഞ്ചു സുവർണ്ണവും ഇപ്രകാരമായിട്ട യുക്തായുക്തം പോലെ
പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കയും ആം। ഏഷം ഉന്നമ്പ

നിർവ്വാസനം ബ്രാഹ്മണസ്യ പ്രവാസോ ദൂതവൃത്തയോഃ।
സർവ്വേഷാം പാപയുക്താനാം വിശേഷാൽ ബ്രഹ്മഘാതകഃ। ഏഷം ഉന്നമ്പ।

ക്ഷത്രവിൾശൂദ്രയൊനിസ്തു ദണ്ഡദാനസമന്വിതഃ।

ആജ്യം കൎണ്ണാംഗശ്ചൈൽ വിപ്രൊദദ്യാശ്ചരണൈജനൈഃ।

ധനഹീനന്മാരായിരിക്കുന്നവർ ഒരു കുററം ചെയ്തുവെങ്കിൽ ആയവന്നധന ത്തിനപകരം തടവിൽ പാൎപ്പിച്ചു ശിക്ഷിക്കെണം। അവരൊടബലം പ്രവൃ ത്തിക്കരുത। പാപിഷ്ഠരായിട്ടുളളവൎക്കും ഈ പ്രകാരമുളള ദണ്ഡം ശാസ്ത്രത്തിൽ വിശെഷമായിട്ട ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നതെന്നു കാണു. ക്ഷത്രിയർ മുതലായവൎക്ക പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്വാൻ നത്തിനപകയ്യം ഗതി യും ഇല്ലെങ്കിൽ കടം വാങ്ങിച്ചതിന്ന സമമായിട്ടുളള പ്രായശ്ചിത്ത ദ്രവ്യത്തിന്റെ അവസ്ഥപൊലെ അവരെക്കൊണ്ടു വെലചെയ്യിക്കെണം। ആയതുകൊ ണ്ട അവൎക്ക ശീഘ്രന്ന ശുദ്ധിവരും। ബ്രാഹ്മണൻ അവധി വെച്ചുകൊ ടുത്ത കാലക്രമംകൊണ്ട കുറയക്കുറെയ വാങ്ങിച്ചുകൊള്ളെണമെ വലപ്പെടുത്തരുതെന്നു താല്പൎയ്യം।। [illegible]

ബാലൊന്മത്തവൃദ്ധാനാം ദരിദ്രാണാഞ്ചരൊഗിണാം।

ശിഫാവിദളരജ്ജ്വാദ്യൈൎവ്വിദദ്ധ്യാന്നൃപതിൎദ്ദമം।

ബാലൻ ഉന്മത്തൻ വൃദ്ധൻ ദരിദ്രൻ രൊഗികൾ ഇവർ ഒക്കയും പിര മ്പകൊണ്ടെങ്കിലും രജ്ജു ഉതൊടുകൂടിയിരിക്കുന്ന കയറുകൊണ്ടെ ങ്കിലും താഡനത്തെ ദണ്ഡമായിട്ട കല്പിക്കെണം, [illegible]

അംഗിരാഃ। ആത്മാനം ഘാതയെദ്യസ്തു രജ്ജ്വാദിഭിരുപക്രമൈഃ।

മൃതൊമെദ്ധ്യെന ലെപ്തവ്യൊ ജീവതൊദ്വിശതൊദമം। [illegible]

ബൃഹസ്പതിഃ। വിഷൊൽബന്ധനശസ്ത്രൈൎയ്യസ്ത്വാത്മാനം പ്രവാപയെൽ,

മൃതൊമെദ്ധ്യെന ലെപ്തവ്യൊ നാഗ്നിസംസ്കാരമൎഹതി।

ഒരുത്തൻ താൻ തന്നെ കയറുകളെക്കൊണ്ടെ കൊടിഞ്ഞൊണ്ടുകളെക്കൊണ്ടെ ങ്കിലും വിഷഭക്ഷണം ആയുധംകൊണ്ടെങ്കിലും തന്റെ ആത്മാവെ ത്യജി ച്ചുവെങ്കിൽ ആയവൻ വലുതായിട്ടുളള പാപിഷ്ഠനാകകൊണ്ടെ അവന്റെ ശരീരത്തിൽ അമെദ്ധ്യലെപനം ചെയ്ത എടുത്തുകളയെണം। അഗ്നിസംസ്കാ രം ചെയ്യരുത। ഇപ്രകാരം ആത്മത്യാഗം ചെയ്വാൻ തുടങ്ങിയവൻ സംഗ

ത്തിവശാൽ ജീവിച്ചുവെങ്കിൽ അവനെക്കൊണ്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെ
യ്യിക്കേണം. ഷണ്മാസ്യം,

തടാകോദ്യാനകൂപാദിയോമേദ്ധ്യേനവിദൂഷയേൽ,
അമേദ്ധ്യം ശോധയിത്വാതൽ ദണ്ഡ്യോയത്നം പണം ശതം,

കുളം, കിണറു, പണം നന്ദാവനം മുതലായതിൽ ഒരുത്തൻ അമേദ്ധ്യമിട്ട്
അശുദ്ധിവരുത്തിയാൽ അവനെക്കൊണ്ട് അമേദ്ധ്യം നീക്കി ശുദ്ധി
വരുത്തിച്ച നൂറുപണം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കേണം. ഷണ്മാസ്യം.

നാദദീത നൃപസ്സാധുർമ്മഹാപാതകിനാം ധനം,
ആദദാനസ്തു തല്ലോഭാൽ തേന ദോഷേണ ലിപ്യതേ,

ധർമ്മിഷ്ഠനായിട്ടുള്ള രാജാവ് മഹാപാതകം ചെയ്തിരിക്കുന്നവരുടെ
ധനത്തെ ഗ്രഹിക്കരുത്. ലോഭം കൊണ്ടു വഹിച്ചാൽ [illegible] ആ പാതകദോ
ഷസംബന്ധം വരും. ഷണ്മാസ്യം.

അപ്സു പ്രവേശ്യ തം ദണ്ഡം വരുണായോപപാദയേൽ,
ശ്രുതവൃത്തോപപന്നേ വാ ബ്രാഹ്മണേ പ്രതിപാദയേൽ, ഷണ്മാസ്യം.
ഈശോ ദണ്ഡസ്യ വരുണോ രാജ്ഞാം ദണ്ഡധരോ ഹി സഃ,
ഈശസ്സർവ്വസ്യ ജഗതോ ബ്രാഹ്മണോ വേദപാരഗഃ,

പക്ഷമാരെ ദണ്ഡിപ്പിച്ചു വാങ്ങിച്ചിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തെ മഹാനദിക
ളിൽ വരുണപ്രീതിക്കായിട്ടിടുകിലും വേദശാസ്ത്രങ്ങൾ അറിഞ്ഞി
രിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണനെക്കൊടുക്കിലും ചെയ്യേണം. അതിൽ ഹേതു വ
രുണൻ ദണ്ഡത്തിനും ഈശനാകകൊണ്ടും രാജാക്കന്മാരെയും ദണ്ഡി
ക്കുന്നവനാകകൊണ്ടും വേദശാസ്ത്രജ്ഞനായിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ
ലോകത്തിന് ഒക്കെയും ഈശനാകകൊണ്ടും മേലെഴുതിയ ര
ണ്ടുപേർക്കും ദണ്ഡദ്രവ്യത്തെ കൊടുക്കേണം. ഷണ്മാസ്യം.

ഏവം ധർമ്മപ്രവൃത്തസ്യ രാജ്ഞോ ദണ്ഡധരസ്യ ച,
യശോസ്മിൻ പ്രഥമേ ലോകേ സ്വർഗ്ഗേ വാസസ്തഥാമൃതഃ, ഷണ്മാസ്യം.

മനുഃ। ഏവം സർവ്വാനിമാൻ രാജാ വ്യവഹാരാൻ സമാപയേൽ,

വിലൊക്യക്കൽത്തിയുംസമ്പൂൎണ്ണം പ്രാപ്തൊതിപരമാം ഗതിം।

ഇപ്രകാരം ധൎമ്മത്തിൽ പ്രവൃത്തിച്ചവനായും ദുഷ്ടന്മാരെ ദണ്ഡിപ്പിച്ചവരുന്നവ
നായും ഇരിക്കുന്ന രാജാവിന ഇഹലൊകകാലത്തിൽ വലുതായിട്ടുള്ളയ
ശസ്സും വന്ന ഉൽകൎഷവും വന്ന സകലമാന വ്യവഹാരങ്ങളെയും ന്യാ
യപ്രകാരം തീൎക്കുന്ന രാജാവ സകലമാന പാപവിമൊചനം
വന്ന ഉത്തമമായിട്ടുള്ള ഗതിയും വരും। ഹരിഃശ്രീ

ഇതി വ്യവഹാരമാല സമാപ്തം। ശ്രീ

കരകൃതമപരാധം ക്ഷന്തുമൎഹന്തി സന്തഃ। ശുഭമസ്തു

ത്രിക്ഷ്വനൃതം ഗുരുംവാണീം നിക്ഷിപ്യ ഹൃദയെജ്ജസാ।

പൃക്ഷാദികൂല്പ്യപിക്ഷായാം വക്ഷ്യെകിഞ്ചനലക്ഷണം।

fınis

ഗണിതാഗമതന്ത്രജ്ഞൊനാചാൎയ്യൊനാദദവെണാ ഹൃദികാലയെൽ. ക്രൂലൊ
ത്രിപൂൎവ്വശാസ്ത്രാണി ലരരംകക്ഷധാമകക്ഷമിദം. ദെശവിശെഷാവൃ
ദ്ധിദ്ധ്വരിപ്രൊസഖവൃക്ഷമൂല്പ്യസ്യ കെനസിസാദധാനണ്യെക
നഭവമൂല്യമെവവധക്ഷ്യാമി. മൂല്യാദ്ധം കെയുവരെസ്ഥാപയിത്വ
ഖാന്യമധ്യമൂൎദ്ധ്വം ദെശവിശെഷാദംശെ്യ ഞെ്യ സ്ഥാപയി
ത്വം പഞ്ചസ്വൎദ്ധയൊന്യസ്യസ്ഥാപിതവെചിതമാനാദ്യക്ഷരവ
ൎഗ്ഗദിശസ്യ. കെനസ്യനഗശപാദമൂല്യം സ്ഥാപയിത്വഖാ
ന്യമധ്യമൂൎദ്ധ്വം രാശിവിശൊബാലരന്നകെന നാമധെയാ
യം നാശ്യാദ്യാവക്രയവാൻ. പ്രൊക്തൊഷ്ടദ്ധൃദ്ധ്വംഷത്ര ദ
ശദലദക്ഷിണദെഹൊദശം ദിവായസ്തലൊചനശ്രാമശ്ചമാൻക
മാന കെരവാവാശെനകസ്യ മൂല്യകം കെയം പ്രാദെശൊനക
കായഃ। ഷൊഡശപങ്ക്തിഃ കിംശരനകെനകതഃ സ്വയം ദ്ധ്വനശ
മൂല്യകമികെസ്തക്കെക്ഷ്മമാനദെശ യം. ദിവിദസൂയമധ്യ
നക്ഷദവിശകിമാനകിവനിക്കരലഃ। ബാലൊസാനാളികെനഃ
പ്രൊക്തൊദ്ധാധികരാശിയുഗ്മമൂലെ ദസൌ। ദശകക്ഷ്ണൂ സ്ക
ന്ധയുരെദനികരലഃ പൃഷ്ഠികശയിസ്കന്ധ ലാത്രിം. ശൽ പതുധരൊ

നാശിചതുഷ്ക്കേണാവസ്ഥവാൻ, കെരഃ ദ്വാദശഫലപൃന്തയുതെവിം
ശതി കിരഷ്ക്കൃ ശുയൊഗദ്ദീതലഃ ചന്ദ്രാതിംശദ്ദലവാൻ കെന്ദ്രരൂഃ ന
ഷ്ഠിഷൾ കമ്മൂല സ്യാൽ ചന്ദ്രാതിംശൽ കിരഷ്ക്കൃഷൾ ഫലവൃന്ദപ
ശൊഭനകെൾഃ ദശവിംശതിസംയുക്തൊ നാശിതിതയെനമൂ
ല്യവാൻ ഭവതിദശദലശൊഭനസൂൎയഫലവൃന്ദത്രിതയസംയുക്തൊവ്യ
ധാനാശൊഃ പാദത്രിതയൊപിതസ്ഥപഞ്ചാംശതൊ ശുതെവസ്ഥ
ദശവിശെഷാൽ, പുഷ്ടഫലദൾ നകാലയൊഗതാഭിസ്യാൽ
സൎവ്വദാ പിനിബന്ധവർദ്ധകൃഷ്ണായമെരുവിതവശതാ,
നാളികെരഫലവിക്ഷണെബുധെ കൂരെന്തുഗന്ധിതഷ്ടു+
കൊപിതെദഃ, ഭിന്നതാസ്ഥിഫലഭൊഗവിക്രയദശതച്ഛന
ഗരെവപകണ്ണഃ, ശൂലാലാൽ ശങ്കൂദ്ധപാകനസഹാദ്രപക്വമശ്ച
ഷിലം. സംഖ്യരെയകസ്യജാതലാം ഗലലതക്ഷ നെര ബൃന്ദം ഫലദനാം
ബുധഃ, തൃഷ്ണാംശംപരിവൃത്ത പാലനപാലനസമാനൊനാശദപദാ
ത്ഥം പുനഃ പഞ്ചാംശദ്ധികതഥാദ്ധസഹിതം നാശെഷ്ഠതെനിഷ്ക്രി
യഃ, സംഖ്യരെയവമഥാവരെ ഭിദയതെ ദശാന്തരൊപാധിത
സ്ഥാത്മികമവാസ്യ ഭാഗമവനാദ്രതൻ ചെഷ്ടിപുനഃ, നാശെ
നെകതനസ്യ മൂല മഥവാ തൃഷ്ണാംശസഹാനെതിചപ്രായെണാ
തുരാജതെഗവശതാഭെദാന്തവെ ഃസൎവ്വദഃ, ഹാസ്ഥാജ്ഞധാ
യതഃ പൂശഃ പ്രതൈരുക്ഷ്യാഡശഭിഷ്യ്മാ, ഫലവൃന്ദത്രയെപിഹി
ദശപ്രസ്ഥനമൂല വാൻ ഫലദായതെ ദൂഷ്യമൂലവിശെ
ഷിപൂ ശാസ്യതപാദനിവൃണെ ഫകരാശിമപാദായസിമെയാ
നിത്യ സെതവതിദശവിശെഷെ പൂശപ്പക്ഷഫലതൊദിസഹ
സ്യിസെകന്ദ്രാനായനഗ്നിശ്രുതെതാദ്ധഃ സ്പഷ്ടിയാൻ പനസതന്നജ്ഞാ
തഫലൊനാശിദശകമൂല സ്യാൽ സാധാരണാതുദെശജ്ഞാം
ഗലദെശതതൊദ്ധന, ഫലമൂലദിഹാചാദ്ധം കെക്ഷതൃവതെ
സംഗ്രണതിപനസസ്യതച്ഛമനിചെജ്ഞയം സഞ്ചൊതു ചെഷ്ടനതം

പരമ്പരായ്യം നാശലതാമരവിചലരുത ഒട്ടായുതെ പുരുഷഫല
കശ്ചത്രിതീയ ഭാഗതിന്നാർദ്ദാശ്രൈ ഒക്കുതയ്ക്കുതാഃ പ്രജത്വം ക്ഷത്രി
ന്നു കടത്തിന്നാം നാശെനെക്കുറ്റമുള്ള തക്കയാതത്സല്വം സ്ഥാപ
ത്തം മൂല്ല നാഗ്രസ്യ തത്തദവെൽ. ഋജൂത്തുക്കയൊന്നുപാദെരദൃഷ്ട
ല്പാനെവകെ അപന സാദ്ധ്യമെശഷ്ഷിക്ഷണിയാരവിഷ്യ
നം മൂല്യം പദനൃഹ ജന്മപഞ്ചവിധം പ്രൊക്തം സപിജന്ധനജ്ജ
തധാകാലാത്ത്യയത്തെഞ്ചസം കടോപക്രതാദയീ. ആസ്ഥ
ജമലസ്ത്രാവാ ഇതിശാസ്ത്രഷ്ഷി നിശ്ചിതഃ. നെവാസാക്ഷിൽ
ഭുക്തിഭിഷ്ടിനഷിത്തം പ്പെടെശ്ചതദ്ദിശ്ശെ നാജ്ഞാതം. സ്വകലൊ
ത്ഭവ നവദ്രതഞ്ചാനൈക നദാനാത്മദിഃ ആജ്ഞാതിസ്ഥിയാവ
ദെദ്രവ്യമാനെകം പ്രമാണം. വിനാ പ്രഹതൽ കായ്യമസഭ്യ
തിമൂനയൊദെവനസദേചദവീ. പന്നിരണ്ടിൽശാന്തിച്ചുള്ള
മുതൽപത്തിൽ ക്ഷെമറിയാൽ മുതലും തന്നുകൂട്ടിട്ടെങ്ങവണ്ടെ
ക്കുപുനഃപുനഃ. ധനസ്യകാലവും കാലതലും തമ്മിലെതറിയാൽ പതി
ന്നരിശ്ചാലുണ്ടാക്കും പാട്ടന്നള്ളതരെണ്ടത. കാലംശാന്തിച്ചുമുതല
ങ്ങൾ നശിച്ചുവെച്ച കാലത്തിങ്കന്നാശ്രികൾ ഉള്ള മുതൽക്കുമെഷം
കാലത്തിന്ന ഷിപ്പികൊന്നാടനായിവെച്ചാൽ കാലത്തെപ്പി
ക്കുസമമായി വരുമെന്നുനം. ഇതിവ്യവഹാരവ്യാഖ്യാ॥

10027

ദ്രവ്യഹാരമെന്നതിപ്പാൽ ന്യൂനമുള്ളതാകു
ാൽ ബ്രാഹ്മണരൊടും കാൎയ്യവിചാരത്തിന്നപ്പ
മന്ത്രികളുള്ളമന്ത്രികളൊടും കൂടെ വിചാരിച്ച
ായിട്ടുസാരമായ പ്രാപ്തിയെന്നും —

രാജാവസന്നിധിയിൽ ചെല്ലുംപൊൾ സദാവാസിക
ളായിട്ടുള്ളവരെല്ലാവരും പലതരത്തെക്കൊ
ണ്ടിവണ്ണമെങ്ങണം തലപ്പാങ്ങ ഭാഷംകൂടെ
ഉള്ളതൊടർന്നുള്ള തലത്തിരിച്ചു ഇരിക്കണം
ന്യായംപ്രജകളുടെ ദെശാചാരം പറ
ലവും ശാസ്ത്രാചാരംപൊലെയും ഉള്ളതെല്ലാ
ങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാനതൊക്കെയും വിചാരിക്കെ
ടുമ്പാനതിനും ചെന്നിരിക്കുന്നകാൎയ്യങ്ങ
ളെ വെച്ചെവെവ്വചാരിക്കെണം രാജാവസ്സ
ന്നിധിയിൽ ഒരു ന്നിട്ടുമാത്രം ആരൊടുംകൂട
ിരിക്കുന്നവനായിട്ടു ഈ കാലത്തൊരു ഒന്നിച്ചി
ട്ട കാൎയ്യവിചാരത്തിലിങ്ങിനെ നായാട്ടു
ചത്തിവൽ ഇന്ദ്രിയാനുവൃത്തി കൊണ്ടു വാഗ്
ദ്വന്ദ്വനത്തെ ചാരവെലാടക്കിട്ടു
ള്ളത് കൊണ്ടുപൊന്നാരായ്ക്കാരാമ്പൂ
ിക്കുന്നതെങ്കാരം രാജാവ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ
ന്നുമാണെ പെറായിട്ടുള്ളവയ്ക്കി
പട്ടണത്തെല്ലാണം എന്നറിയെ
ൽ നിൽ —